F12,5

TYÖTILASTOA

XVI

TUTKIMUS

SUOMEN SAHATEOLLISUUDESTA

SEKÄ SEN YHTEYTEEN KUULUVISTA

METSÄNHAKKUUSTA, LAUTTAUKSESTA JA LASTAUKSESTA

TEOLLISUUSHALLITUKSEN TOIMENANNOSTA
JA SEN YLIVALVONNALLA

TEHNYT

G. R. SNELLMAN

HELSINKI 1914
KEISARILLISEN SENAATIN KIRJAPAINO

TILASTOKIRJASTO
136 006 8699

Sisällysluettelo.

Siv.

Keisarilliselle Suomen Senaatille XVII

I Luku. Alustavat toimenpiteet. Kyselykaavakkeet. Alkutietojen kokoaminen.

Ehdotus sahateollisuuden ottamisesta tutkittavaksi 1
Kyselykaavakkeet 10
Alkutietojen kerääminen 32

II Luku. Suomen sahateollisuus.

Työntekijät 33
Tuotanto 36
Tuonti 37
Vienti 38

III Luku. Suomen metsätalous ja sahateollisuus ennen ja nyt. Sahateollisuuden koneelliset apuneuvot.

Metsän arvo 49
Metsänraiskauksen pelko 50
Sahateollisuus 1800-luvun alkupuolella 51
Uusia suuntia 53
Höyrysahat 53
Yhteislauttaus 53
Sahateollisuuden myöhempi kehitys 54
Metsätalouden kehitys 55
Kruununmetsät 57
Yksityismetsät 59
Puutavaran kulutus 60
Europan metsävarat 61
Sahateollisuuden koneelliset apuneuvot 62
Raamisaha 63
Sirkkelisaha 64
Vannesaha 64
Terotus 65
Sahanasettajat 65

IV Luku. Työpaikat. Ammatin erikoisalat.

Työpaikat 67
Saamatta jääneet tiedot 69
Kustannukset 70
Asuinhuoneustot 74

Siv.

Konttorihenkilökunta ... 74
Toiminnan keskeytykset ... 75
Koneet ... 76
Ammatin erikoisalat ... 77

V Luku. Työntekijäin ikä, sukupuoli ja siviilisääty, syntymäseutu ja perheolot.

Ikäjako ... 81
Sukupuolijako ... 84
Siviilisääty ... 85
Keski-ikä ... 86
Syntymäseutu ... 86
Perheolot ... 87

VI Luku. Ikä ammattiin tullessa. Palvelusaika.

Ikä ammattiin tullessa ... 90
Palvelusaika viime työnantajan luona ... 93

VII Luku. Apukassat. Yhdistykset.

Apukassat ... 95
Yhdistykset ... 106

VIII Luku. Työnseisaukset. Työttömyys.

Työnseisaukset ... 107
Työttömyys ... 128

IX Luku. Työntekijäin kieli- ja sivistysolot ... 130

X Luku. Työntekijäin asunto-olot.

Asukit ... 132
Asuntojen koko ... 135
Liika-asutus ... 138
Vuokra ... 141

XI Luku. Työaika. Järjestyssäännöt.

Aineisto ... 142
Päivätyö ... 143
Vuorotyö ... 148
Yötyöntekijäin ikä ... 151
Järjestyssäännöt ... 152

XII Luku. Työntekijäin terveydentila. Työssä sattuneet tapaturmat.

Puutyöntekijäin terveydentila ... 161
Suomen sahatyöntekijäin terveydelliset olot ... 163
Työssä sattuneet tapaturmat ... 166

XIII Luku. Työntekijäin palkkaolot.

Aineisto ... 176
Palkat ... 179
Tuntipalkka ... 182

XIV Luku. Metsänhakkuu. Siv.

Aineisto ... 184
Hakkuuaika ... 186
Työaika ... 188
Palkka ... 188
Palkanmaksu ... 192
Palkanpidätykset ... 192
Asunnot ja elintarpeet ... 193

XV Luku. Lauttaus.

Lauttaus vuonna 1912 ... 196
Lauttaus Kymijoen vesistössä ... 198
Aineisto ... 211
Lauttausaika ... 213
Työaika ... 215
Palkka ... 215
Palkanmaksu ... 216
Palkanpidätykset ... 216
Asunnot ja elintarpeet ... 217

XVI Luku. Lastaus.

Aineisto ... 220
Työaika ... 221
Ylityö ... 221
Palkka ... 223
Palkanmaksu ... 224
Palkanpidätykset ... 224
Ylityöstä maksettu palkka ... 224
Yleisiä huomautuksia ... 225
Edellä selostettujen työntekijäin lukumäärä ... 227

Diagrammeja.

Siv.

Diagrammi I. Suomen sahateollisuuden työntekijät vuosina 1885—1911 ... 34
» II. Sahateollisuuden tuotantoarvo vuosina 1883—1911 miljoonin markoin 36
» III. Puun ja puuteosten viennin arvo vuosina 1856—1912 miljoonin markoin 38
» IV. Erilaisten puutavarain viennin arvo vuosina 1894—1911 miljoonin markoin ... 40
» V. Eri maihin menevän viennin arvo vuosina 1885—1911 miljoonin markoin 44
» VI. Eri maihin menevän viennin arvo vuosina 1885—1911 prosenteissa .. 44
» VII. Työntekijät ikänsä mukaan jaettuina ... 88
» VIII. Keskimääräinen päiväpalkka vuosina 1899—1912 ... 178

Taulukkoja.

			Siv.
Taulu	1.	Työpaikkojen paikkakuntajako, toiminimet ja selostettujen työntekijäin lukumäärä	2
»	2.	Työntekijäin ryhmittyminen eri ammatinerikoisalain mukaan	8
»	3.	Työntekijät läänittäin, sukupuolen, siviilisäädyn ja yksivuotisikäluokkain mukaan jaettuina	16
»	4.	Työntekijät läänittäin, sukupuolen, siviilisäädyn ja 5-vuotisikäluokkain mukaan jaettuina	28
»	5.	Työntekijäin sukupuolen, iän ja siviilisäädyn mukaisen jaon yhdistelmä	33
»	6.	Työntekijäin keski-ikä	34
»	7.	Työntekijäin syntymäseutu	35
»	8.	Työntekijäin syntymäseutu työseutuun verrattuna	36
»	9.	Miespuolisten työntekijäin ammatit ennen sahateollisuuteen tuloa	37
»	10.	Naispuolisten työntekijäin ammatit ennen sahateollisuuteen tuloa	37
»	11.	Isän ammatti	38
»	12.	Työntekijäin elättämät henkilöt, paitsi omia vaimoja ja lapsia	39
»	13.	Työntekijäin kuolleet lapset	40
»	14.	Työntekijäin elossa olevat lapset	42
»	15.	Työntekijäin lapset, jotka elättävät itse itsensä	44
»	16.	Miespuoliset työntekijät, ryhmitettyinä ikänsä mukaan ammattiin tullessaan	46
»	17.	Naispuoliset työntekijät, ryhmitettyinä ikänsä mukaan ammattiin tullessaan	48
»	18.	Milloin ja minkä ikäisinä miespuoliset työntekijät ovat tulleet ammattiin	50
»	19.	Milloin ja minkä ikäisinä naispuoliset työntekijät ovat tulleet ammattiin	52
»	20.	Miespuolisten työntekijäin palvelusaika viime työnantajansa luona	54
»	21.	Naispuolisten työntekijäin palvelusaika viime työnantajansa luona	56
»	22.	Apukassain jäseniä olevat työntekijät	58
»	23.	Työväen- tai ammattiyhdistyksen jäseniä olevat työntekijät	59
»	24.	Työntekijäin kieli- ja sivistysolot	60
»	25.	Työntekijäin asunto-olot	62
»	26.	Työntekijäin asunto-olot: huoneistojen ja niissä asuvain henkilöjen luku	70
»	27.	Työntekijäin asunto-olot: asuntojen ahtaus	78
»	28.	Työntekijäin vuokramäärät	84
»	29.	Yleiskatsaus työaikoihin, työntekijäin ilmoitusten mukaan	90
»	30.	Päivätyön alkamis- ja päättymisaika, lepohetket ja työaika	92
»	31.	Päivätyö työntekijäin ilmoitusten mukaan	96
»	32.	Kahteen 12-tuntiseen vuoroon jaettu työ	98
»	33.	Yötyötä tekevien työntekijäin ikäjako	104
»	34.	Erinäisten sahatyöntekijöitä varten perustettujen sairaskassain jäsenten keskuudessa sattuneet taudintapaukset sairauspäivineen	106
»	35.	Työntekijäin taudit (heidän omain ilmoitustensa mukaan)	110
»	36.	Erinäisten sahatyöntekijöitä varten perustettujen sairaskassojen jäsenten keskuudessa sattuneet kuolemantapaukset	112
»	37.	Työntekijäin työssä saamat tapaturmaiset vammat (heidän omain tiedonantojensa mukaan)	114

Siv.

Taulu 38. Korvauksia työntekijöitä kohdanneista tapaturmista (työntekijäin omain tiedonantojen mukaan) 116
» 39. Työpäivät ja palkka 120
» 40. Keskimääräinen päiväpalkka 148
» 41. Tuntipalkka 162

Huomattu painovirhe.

Taulukon 24, siv. 60, otsikossa ovat nimikkeitten »Suomea puhuvia» ja »Ruotsia puhuvia» ranskalaiset käännökset päinvastaisessa järjestyksessä; nimikkeitten tulee kuulua: Suomea puhuvia — Ouvriers parlant le finnois ja Ruotsia puhuvia — Ouvriers parlant le suédois.

STATISTIQUE OUVRIÈRE

XVI

RECHERCHES

SUR

L'INDUSTRIE DES SCIERIES

FINLANDAISES

ET SUR

LES COUPES DE FORÊTS, LE FLOTTAGE ET LE CHARGEMENT

QUI S'Y RATTACHENT

ENTREPRISES SUR L'ORDRE DE L'ADMINISTRATION GÉNÉRALE
DE L'INDUSTRIE ET SOUS SA DIRECTION

PAR

G. R. SNELLMAN

HELSINGFORS 1914
IMPRIMERIE DU SÉNAT IMPÉRIAL DE FINLANDE

Table des matières.

Page

Au Sénat Impérial de Finlande XVII

Chapitre I:er. Mesures préparatoires. Formulaires de questions. Rassemblement des données premières.

Projet de recherches sur l'industrie des scieries 1
Formulaires de questions 10
Rassemblement des données premières 32

Chapitre II. L'industrie des scieries finlandaises.

Ouvriers 33
Production 36
Importation 37
Exportation 38

Chapitre III. L'économie forestière et les scieries en Finlande, autrefois et aujourd'hui. Machines et outillage.

Valeur des forêts 49
La crainte de la dévastation des forêts 50
L'industrie des scieries au début du XIX:e siècle 51
Nouvelles méthodes 53
Scies à vapeur 53
Flottage en commun 53
Développement ultérieur des scieries 54
Développement de l'économie forestière 55
Forêts de l'Etat 57
Forêts appartenant à des particuliers 59
Quantité de bois usitée 60
Grandeur des forêts européennes 61
Machines et outillage 62
La scie alternative 63
La scie circulaire 64
La scie à ruban 64
Affûtage 65
Ajustage 65

Chapitre IV. Lieux de travail. Spécialités professionnelles.

Lieux de travail 66
Données non reçues 69
Frais 70

Page

Logis 74
Personnel des bureaux 75
Interruption des travaux 75
Machines 76
Spécialités professionnelles 77

Chapitre V. Age, sexe et état civil des ouvriers; leur lieu de naissance, leur famille.

Classification par âge 82
Classification par sexe 85
Classification par état civil 86
Age moyen 87
Lieu de naissance 87
Famille 88

Chapitre VI. Age lors du début dans le métier. Durée des engagements.

Age lors du début dans le métier 91
Durée de l'engagement chez le dernier patron 94

Chapitre VII. Caisses de secours et Sociétés.

Caisses de secours 96
Sociétés 106

Chapitre VIII. Cessations de travail. Chômage.

Cessations de travail 107
Chômage 128

Chapitre IX. Langue et degré d'instruction des ouvriers 130

Chapitre X. Logis des ouvriers.

Etrangers logeant dans les familles 132
Grandeur des logis 135
Ouvriers logeant à l'étroit 138
Loyers 141

Chapitre XI. Temps de travail. Réglements.

Données 142
Travail de jour 143
Travail par équipes 148
Age des travailleurs de nuit 151
Réglements 152

Chapitre XII. Santé des ouvriers. Accidents pendant le travail.

Santé des ouvriers des scieries 160
Santé des ouvriers des scieries finlandaises 162
Accidents pendant le travail 165

Chapitre XIII. Salaires des ouvriers.

Données 175
Salaires 178
Salaire par heure 181

Chapitre XIV. Coupe des forêts. Page

Données ... 183
Saison des coupes ... 185
Temps de travail ... 187
Salaires ... 187
Payement des salaires ... 190
Retenues sur les salaires ... 191
Logis et denrées alimentaires ... 192

Chapitre XV. Flottage.

Le flottage en 1912 ... 194
Flottage du bassin du Kymmene ... 196
Données ... 208
Saison du flottage ... 211
Temps de travail ... 213
Salaires ... 213
Payement des salaires ... 214
Retenues sur les salaires ... 214
Logis et denrées alimentaires ... 215

Chapitre XVI. Chargement.

Données ... 218
Temps de travail ... 219
Surcroît de travail ... 219
Salaires ... 221
Payement des salaires ... 222
Retenues sur les salaires ... 222
Salaire du surcroît de travail ... 223
Observations générales ... 223
Nombre des ouvriers dont traite le présent travail ... 225

Diagrammes.

Page

Diagramme I. Ouvriers des scieries industrielles finlandaises 1885—1911 (la partie foncée représente les ouvrières) ... 34
» II. Valeur des produits des scieries 1883—1911, en millions de francs ... 36
» III. Valeur du bois et des articles en bois exportés 1850—1911, en millions de francs ... 38
» IV. Valeur des différentes espèces de bois 1894—1911, en millions de francs 40

La ligne I désigne les matériaux bruts.
» II » » matériaux sciés.
» III » » madriers.
» IV » » battins.
» V » » planches.

Page

Diagramme V. Valeur de l'exportation dans les différents pays, 1885—1911, en millions de francs 44

La ligne I désigne la Russie.
» II » l'Allemagne.
» III » les Pays-Bas et la Belgique (ensemble).
» IV » l'Angleterre.
» V » la France.
» VI » la Suède.

Diagramme VI. Valeur de l'exportation dans les différents pays, 1885—1911, en % 4

La partie claire I représente la Russie.
» sombre II » la Suède.
» claire III » le Danemark.
» sombre IV » l'Allemagne.
» claire V » les Pays-Bas.
» sombre VI » la Belgique.
» claire VII » l'Angleterre.
» sombre VIII » la France.
» claire IX » l'Espagne.
» sombre X » les autres pays.

Diagramme VII. Répartition des ouvriers par âge 82
» VIII. Moyenne de la paye par jour des années 1899—1912 178

Tableaux.

Page

Tab. 1. Distribution géographique des maisons, leur nom et nombre d'ouvriers rapportés 2
» 2. Répartition des ouvriers d'après les spécialités professionnelles 8
» 3. Groupement des ouvriers d'après les gouvernements et leur répartition par sexes, état civil et classes annuelles d'âge 16
» 4. Groupement des ouvriers d'après les gouvernements et leur répartition par sexes, état civil et classes d'âge de 5 ans 28
» 5. Résumé de la répartition des ouvriers par sexes, âge et état civil 33
» 6. Moyenne d'âge des ouvriers 34
» 7. Lieu de naissance des ouvriers 35
» 8. Rapport du lieu de naissance et du lieu de travail des ouvriers 36
» 9. Métiers des ouvriers (hommes) avant leur entrée au service dans l'industrie du bois 37
» 10. Métiers des ouvrières avant leur entrée au service dans l'industrie du bois 37
» 11. Métier du père 38
» 12. Personnes entretenues par les ouvriers outre leurs propres femmes et enfants 39
» 13. Enfants morts des ouvriers 40
» 14. Enfants vivants des ouvriers 42

		Page
Tab. 15.	Ouvriers dont les enfants pourvoient à leur propre subsistance	44
» 16.	Distribution des ouvriers (hommes) par rapport à l'âge où ils ont débuté dans le métier	46
» 17.	Distribution des ouvrières par rapport à l'âge où elles ont débuté dans le métier	48
» 18.	Distribution des ouvriers (hommes) par rapport à l'époque où ils ont débuté et à leur âge lors du début	50
» 19.	Distribution des ouvrières par rapport à l'époque où elles ont débuté et à leur âge lors du début	52
» 20.	Nombre d'années de service des ouvriers (hommes) chez leur dernier patron	54
» 21.	Nombre d'années de service des ouvrières chez leur dernier patron	56
» 22.	Ouvriers participant aux caisses de secours	58
» 23.	Ouvriers inscrits comme membres dans les associations ouvrières et syndicats professionnels	59
» 24.	Langue et degré d'éducation des ouvriers	60
» 25.	Domiciles des ouvriers	62
» 26.	Nombre d'ouvriers habitant chaque sorte logement: nombre de logements, nombre d'habitants	70
» 27.	Nombre d'ouvriers logeant à l'étroit, et dans quelle mesure	78
» 28.	Montant du loyer des ouvriers	84
» 29.	Tableau synoptique des temps de travail, d'après les indications des ouvriers	90
» 30.	Travail de jour: commencement et fin du travail; heures de travail et repos	92
» 31.	Le travail de jour, nombre d'heures (indications des ouvriers)	96
» 32.	Travail en 2 équipes de 12 heures	98
» 33.	Travailleurs de nuit, par âge	104
» 34.	Cas de maladie et nombre de jours de maladie parmi les membres des caisses de secours destinées aux ouvriers des scieries	106
» 35.	Maladies des ouvriers (d'après les indications de ceux-ci)	110
» 36.	Décès parmi les membres des caisses de secours destinées aux ouvriers des scieries	112
» 37.	Infirmités ayant atteint les ouvriers par suite d'accidents pendant le travail (indications des ouvriers)	114
» 38.	Indemnités pour cause de sinistres données aux ouvriers (d'après les indications de ceux-ci)	116
» 39.	Jours de travail et salaires	120
» 40.	Salaire moyen par jour	148
» 41.	Paye par heure	162

Keisarilliselle Suomen Senaatille

Teollisuushallitukselta.

Sittenkun Teollisuushallitus kirjelmässä huhtikuun 10 päivältä 1911 oli Keisarillisen Senaatin Kauppa- ja Teollisuustoimituskunnalle ehdottanut, että työtilastollisesti tutkittavaksi lähinnä otettaisiin maamme sahateollisuus ynnä

sen yhteyteen kuuluvat metsänhakkuu- ja lauttaustyöt, on Keisarillinen Senaatti toukokuun 26 päivänä 1911, Teollisuushallituksen esitykseen suostuen, nähnyt hyväksi käskeä Teollisuushallituksen yksissä neuvoin toimikunnan kanssa, johon Senaatti vastedes määräisi jäseniksi työnantajia ja työntekijöitä, toimittaa maamme sahateollisuuden ynnä sen yhteyteen kuuluvien metsänhakkuu- ja lauttaustöiden työtilastollinen tutkimus pääasiallisesti Teollisuushallituksen kirjelmässä tutkimukselle esitetyn ohjelman mukaan, ollen Teollisuushallituksen, sittenkun työ on suoritettu, yksissä neuvoin mainittujen asiantuntijain kanssa, Keisarilliseen Senaattiin annettava kertomus tutkimuksesta sekä ne esitykset ja ehdotukset, joita tutkimus saattaa aiheuttaa.

Puheenalaisen tutkimuksen kustannusten suorittamiseksi osoitti Keisarillinen Senaatti Teollisuushallituksen laatiman kustannusarvion mukaisesti Teollisuushallituksen käytettäväksi vuonna 1911 14,000 markan suuruisen määrärahan, jotka varat Teollisuushallitus sai tarpeen mukaan maksettavaksi määrätä ja menon tileihin merkitä siten, että 8,000 markan suuruinen määrä merkitään kahdennentoista Päätittelin XVI luvun 15 kohtaan sekä jäännös eli 6,000 markkaa merkitään neljännentoista Päätittelin I luvun 2 kohtaan. 5 päivänä lokakuuta 1911 osoitti Keisarillinen Senaatti jäännöksen pyydetystä määrästä eli 17,500 markkaa, mitkä varat Teollisuushallitus sai tarpeen mukaan maksettaviksi määrätä ja menot tileihin merkitä vuoden 1911 ylimääräisen menosäännön IX lukuun.

Asiantuntijoiksi määräsi Keisarillinen Senaatti 16 päivänä kesäkuuta 1911 varakonsuli *Hugo Rosenlewin* Porista, maanviljelysneuvos *H. G. Paloheimon* Hausjärven pitäjästä, sahatyöntekijä *A. Turkian* Kymin pitäjästä ja sahateollisuustyöntekijäin liiton sihteeri *J. Aaltosen* Kotkasta.

Annettua tehtävää täyttääkseen on Teollisuushallitus kokoontunut Keisarillisen Senaatin määräämäin asiantuntijain kanssa, ja toimitetun tutkimuksen tulos näkyy Teollisuushallituksen tässä antamasta kertomuksesta.

Kun on katsottu tarkoituksenmukaiseksi, että Senaatin määräämät asiantuntijat Teollisuushallituksen kanssa kokoontuvat keskustelemaan, voiko annettu kertomus aiheuttaa erityisiä esityksiä ja ehdotuksia, vasta sittenkun kertomus on voitu asiantuntijoille toimittaa painettuna, tulee sellainen kokous vastedes pidettäväksi, minkä jälkeen Teollisuushallitus on erityisessä kirjelmässä Keisarilliselle Senaatille tekevä selkoa niistä päätöksistä, jotka mainitussa kokouksessa ehkä tehdään.

Helsingissä, maaliskuun 15 päivänä 1914.

A. F. Tigerstedt.

F. A. Paloheimo. *Edv. Ölanberg.*
lisäjäs.

I Luku.

Alustavat toimenpiteet. Kyselykaavakkeet. Alkutietojen kokoaminen.

Ehdotus sahateollisuuden ottamisesta tutkittavaksi.

Kokouksessaan 20 päivänä huhtikuuta 1911 otti Teollisuushallitus käsiteltäväksi kysymyksen, mitä teollisuudenhaaraa lähinnä olisi ryhdyttävä työtilastollisesti tutkimaan. Teollisuushallitus päätti tällöin lähettää seuraavansisältöisen kirjelmän:

Keisarillisen Suomen Senaatin Kauppa- ja Teollisuustoimituskunnalle.

Teollisuushallituksen työtilastollisessa osastossa, joka alotti toimintansa 1 päivänä toukokuuta 1902 Keisarillisen Senaatin päätöksen nojalla 14 päivältä marraskuuta 1901, on toimitettu tilastollisia tutkimuksia seuraavien maan teollisuuksien työoloista, nimittäin: tupakkateollisuuden, kutomateollisuuden, leipurinammatin, kirjapainoteollisuuden, ompelijattarien, konepajateollisuuden ja paperiteollisuuden, joista kaksi viimemainittua tutkimusta ei vielä ole ilmestynyt painosta. Tämän lisäksi on toimitettu sellaisia selontekoja, jotka eivät välittömästi koske määrättyä teollisuutta, nimittäin: teollisuuden ja käsityöliikkeiden työajasta, hautausapurenkaiden toiminnasta sekä yötyöntekijättäristä teollisuudessa. Vihdoin on kaksi tutkimusta koskenut teollisuuden piiriin kuulumattomia henkilöjä, nimittäin tutkimukset kansakoululasten työstä koulun ulkopuolella sekä konttori- ja liikeapulaisista. Edelleen on Teollisuushallitus jättänyt Senaattiin ehdotuksen tutkimuksen toimeenpanemisesta lasiteollisuudesta, minkä Keisarillinen Senaatti onkin hyväksynyt.

Edellisestä käy ilmi, että työtilastolliset tutkimukset ovat käsittäneet useita maamme tärkeimmistä teollisuuksista, vaikkei kaikista, suuremmassa tai pienemmässä määrin maassamme edustetuista teollisuudenhaaroista olekaan tällaista tutkimusta toimitettu. Niinpä puuttuu kaksi tärkeintä teollisuuttamme, nimittäin sahateollisuus ja rakennusteollisuus.

Vuoden 1908 teollisuustilaston mukaan, mikä on viimeinen tähän mennessä painosta ilmestynyt teollisuustilasto, oli sahateollisuuden palveluksessa olevain

työntekijäin lukumäärä 23,945 ja sahojen ilmoitettu tuotantoarvo 87,714,100 markkaa, t. s. noin viidesosa kaikista Suomen teollisuuksien palveluksessa olevista työntekijöistä ja niinikään miltei viidesosa teollisuuden koko tuotantoarvosta. Mutta sahateollisuudesta on vielä läheisesti riippuvaisina tuhansittain työntekijöitä, joita ei ole otettu teollisuustilastoon, nimittäin metsänhakkuussa, tukinajossa uittoväylälle, uitossa ja lopuksi sahatun tavaran lastauksessa työskentelevät työntekijät. Lienee mahdotonta saada selville kuinka suuri on näissä töissä työskentelevien työntekijäin lukumäärä, ja se on todennäköisesti suuresti vaihtelevainen eri vuosina.

Tästä käy ilmi, mikä vallitseva asema sahateollisuudella on Suomen teollisuuksien keskuudessa. Jo tästä syystä ei, Teollisuushallituksen mielestä, olisi syytä jättää tätä teollisuudenhaaraa pois työtilastollisten tutkimusten sarjasta, mikä ilman sahateollisuutta voi antaa ainoastaan vaillinaisen kuvan maan teollisuuden työoloista. Mutta tämän lisäksi tulee vielä, että, mikäli on saatu tietää, työaika maan sahoissa useissa tapauksissa on erittäin pitkä ja että niissä on suuressa määrin käytännössä erilaisia vuorotyön muotoja. Nämäkin seikat kaipaisivat tarkempaa selvitystä.

Sen nojalla mitä edellä on esitetty, saa Teollisuushallitus kunnioittaen ehdottaa, että Teollisuushallituksen työtilastollisessa osastossa toimeenpantaisiin tilastollinen tutkimus maamme sahateollisuuden työoloista.

Tällöin on lähinnä selvitettävä, kuinka laajasti tällainen tutkimus on suunniteltava ja mikä siinä on mahdollista.

Sahat ovat hajallaan ympäri maata ja vuoden 1908 Teollisuustilaston mukaan oli niiden lukumäärä 591. Olisi kuitenkin käytännöllisesti miltei mahdotonta, ilman ylenmäärin suuria kustannuksia, koettaa saada tutkimus käsittämään kaikki sahat. Tämä ei olekaan välttämätöntä, sillä suuri osa näistä sahoista on ainoastaan pieniä kotitarvesahoja, joissa on pari työntekijää, ja joiden työntekijät eivät ole vakinaisia sahatyöläisiä, vaan joita tarpeen tullen hoitavat talon rengit tai muut henkilöt, joiden säännöllinen työala on kokonaan muualla. Onhan selvää, ettei tällaisilla sahoilla ja niiden työväestöllä ole mitään yhteyttä varsinaisen sahateollisuuden kanssa.

Yleensä voitanee olettaa, että sahat, joiden vuotuinen tuotantoarvo on alle 100,000 markkaa, ovat sellaisia, että ne voidaan jättää tutkimuksen ulkopuolelle.

Sen suhteen valaisemiseksi, mikä vallitsee koko sahateollisuuden ja sen sahateollisuuden osan välillä, jonka muodostavat sahat, joiden vuotuinen tuotantoarvo on vähintään 100,000 markkaa, on laadittu seuraava yhdistelmä. Se perustuu vuoden 1908 teollisuustilaston koko sahateollisuudesta antamiin tietoihin sekä 1909 vuoden teollisuustilastoa varten suuremmista sahoista tehtyihin ilmoituksiin, 1909 vuoden loppusummat kun eivät vielä ole valmiiksi lasketut.

Seuraavassa ilmoitetaan koko sahateollisuuden ja suurempien sahojen tuotantoarvot läänittäin, samoin työntekijäin lukumäärä kummassakin ryhmässä sekä jälkimäisen ryhmän työntekijäin lukumäärä prosentteina edellisen ryhmän työntekijäin lukumäärästä.

Lääni:	Tuotantoarvo, markkaa: kaikissa sahoissa v. 1908.	suuremmissa sahoissa v. 1909.	Työntekijöitä: kaikissa sahoissa v. 1908.	suuremmissa sahoissa v. 1909.	jälkimäiset %:na edellisistä.
Uudenmaan	6,979,300	6,304,000	1,865	1,245	67 %
Turun ja Porin	15,276,100	15,908,300	3,966	3,035	76 »
Hämeen	9,912,300	8,560,800	2,515	1,715	68 »
Viipurin	22,604,600	23,109,100	5,960	5,285	89 »
Mikkelin	4,218,800	4,810,100	1,391	1,146	82 »
Kuopion	5,324,200	4,691,400	1,634	1,329	82 »
Vaasan	7,490,800	7,235,100	2,569	1,501	58 »
Oulun	15,908,000	17,415,700	4,045	3,893	96 »
Koko maa	87,714,100	88,034,500	23,945	19,149	80 %

Tästä käy ilmi, että sahat, joiden tuotantoarvo on vähintään 100,000 markkaa, muodostavat sahateollisuuden huomattavimman osan. Vuoden 1909 tuotantoarvo näyttää tulevan melkoista suuremmaksi kuin vuoden 1908, koska jo suurempien sahojen tuotantoarvo vuonna 1909 on suurempi kuin koko sahateollisuuden tuotantoarvo vuonna 1908. Suurempien sahojen työntekijät taasen ovat 80 % kaikista työntekijöistä. Ainoastaan Vaasan läänissä, jossa pieniä sahoja on erittäin paljon, on tämä suhdeluku 58 %. Näyttää siis siltä, että sahat, joiden tuotantoarvo on vähintään 100,000 markkaa, edustavat sahateollisuutta aivan riittävästi ja että niin ollen riittää, jos tutkimus rajoitetaan niihin. Tämä ei kuitenkaan estä ottamasta tutkimukseen jotakin pienempääkin sahaa, joka on suuremman sahan läheisyydessä ja joka ei niinmuodoin aiheuttaisi erityisiä matka- ja muita sellaisia kustannuksia. Samaa menetelmää noudatettiin leipurinammattiakin koskevaa tutkimusta toimitettaessa, mitä kotileipomojen suhteeseen ammattimaisesti harjoitettuihin leipomoihin tuli.

Aineiston keräämisessä on noudatettava samaa menetelmää kuin tähänkin asti, nimittäin että asiamiehet käyvät työpaikoilla ja keräävät siellä tietoja sekä työnantajilta että työntekijöiltä.

Sahat ovat tosin hajallaan miltei ympäri koko maata, mutta on kuitenkin helppo huomata, että ne voi asemainsa mukaan jakaa määrättyihin ryhmiin. Tällainen jako, jossa on pantu erityistä huomiota rautatie- ja laivakulkuneuvoihin kussakin piirissä, jotka olisivat sopivat aineiston keräämistä varten, näkyy seuraavasta:

I. *Helsingin—Hämeenlinnan—Turun alue.* Helsingin—Hämeenlinnan sekä Turun rata rajoittaa aluetta.

II. *Porin alue.* Porin radan ympäristön seudut Karkusta Poriin, Rauman radan seudut ja seudut Porista pohjoiseen aina Sastmolaan asti.

III. *Tampereen alue.* Seudut Tampereelta Hämeenlinnaan, Tampereelta Karkkuun, Tampereelta Vilppulaan sekä Toijalan pohjoispuoleiset vesistöt.

IV. *Kaakkoisrannikko.* Rannikkoseutu Porvoosta Vehkalahteen, Lahteen, Heinolaan ja Kouvolaan.

V. *Viipurin alue.* Saimaan eteläpuoleiset seudut Lappeenrannasta lähtien, Viipurin ja Sortavalan ympäristöt sekä itäiset rajapitäjät.

VI. *Savonlinnan alue.* Savonlinnan ja Joensuun sekä Pielisjärven seudut.

VII. *Savon rata.* Seudut Savon radan kummallakin puolen Kouvolasta Kajaaniin asti.

VIII. *Alavuden—Jyväskylän—Suolahden alue.* Haapamäen—Jyväskylän—Suolahden radan ympäristöt sekä Vaasan radan ympäristö Alavudelle asti.

IX. *Vaasan—Oulun alue.* Oulun radan seudut Seinäjoen—Vaasan radalta Ouluun asti.

X. *Oulun—Tornion alue.* Oulun pohjoispuoleisen radan ympäristö Tornioon asti.

Tuotantoarvot ja työntekijät edellä mainitussa suurempien sahojen ryhmässä jakautuvat näiden alueitten kesken seuraavasti:

Tutkimusalue.	Tuotantoarvo, markkaa:	Työntekijöitä: miehiä.	naisia.	kump. sukup.
I	8,313,000	1,341	80	1,421
II	12,674,200	2,006	478	2,484
III	4,297,800	808	86	894
IV	16,504,000	3,246	555	3,801
V	11,559,500	2,314	243	2,557
VI	3,579,200	835	99	934
VII	6,807,600	1,513	177	1,690
VIII	3,750,600	852	117	969
IX	7,169,700	1,333	150	1,483
X	13,378,900	2,550	366	2,916
Yhteensä	88,034,500	16,798	2,351	19,149

Nämä alueet, IV:ttä lukuunottamatta, ovat sellaisia, että yksi asiamies riittää aineiston keräämiseen kussakin. IV:nnessä alueessa sensijaan lienee syytä käyttää kahta asiamiestä, jottei keräys veisi liika paljon aikaa.

Kuten jo ennemmin huomautettiin, kuuluu sahateollisuuteen myös suuri määrä sellaisia työntekijöitä, jotka eivät työskentele itse sahalaitoksissa. Tutkimus tulisi epätäydellinen, jos ei niitäkin otettaisi mukaan, sikäli kuin se on mahdollista. Tässä ei kuitenkaan voi käyttää samaa menetelmää kuin kerättäessä tietoja varsinaisista sahatyöntekijöistä.

Näihin kuuluvat lähinnä metsänhakkuussa, tukkien ajossa lähimmälle uittoväylälle ja n. s. jokiuitossa työskentelevät työntekijät. Nämä työntekijät ovat joko sahaliikkeen välittömästi tai sen paikkakunnalla olevain esimiesten palvelukseen ottamia. Niiden työsuhteista — työajasta, työpalkasta, urakkatyön laadusta j. m. s. — voi saada tietoja sahaliikkeen välityksellä. Tällöin on pakko tyytyä ylimalkaisempiin tietoihin kuin mitä varsinaisista sahatyöntekijöistä on saatavissa, jotapaitsi työntekijäin puhtaasti henkilökohtaisia oloja koskevat tiedot jäävät pois.

Sitten kun tukit ovat saapuneet suurille uittoväylille, ottavat suuret uittoyhtiöt useimmiten suorittaakseen niiden edelleen kuletuksen. Näiltä yhtiöiltä taasen voi saada tietoja niiden palveluksessa olevien työntekijäin työoloista.

Kun tukki on sahattu lastataan se sisämaan sahalla rautatievaunuun tai proomuun ja satamasahalla laivoihin. Nämä työt taasen suorittavat sahaliikkeet. Laivassa toimitettavan lastauksen vihdoin toimittavat työkunnat tai stevador-liikkeet. Näissäkin tapauksissa on mahdollista saada tarvittavat tiedot asianomaisilta liikkeiltä.

Vielä on mainittava muutama sana eräästä puolesta aineistoa, nimittäin työntekijäin palkkasuhteita koskevista seikoista.

Varsinaisia tehdasteollisuuksia koskevissa tutkimuksissa on palkkatiedot saatu palkkausluettelojen otteina, jotka on laadittu tehtaan konttorissa. Tätä palkka-aineiston keräämistapaa käyttäen saadaan tosin erinomaisen täydellinen ja luotettava aineisto, mutta sen kustannukset tulevat verrattain kalliiksi, jotapaitsi ei oleellista aineiston osaa voida täysin käyttää tilastoa varten. Sahateollisuudessa nämä kustannukset todennäköisesti tulisivat suhteellisesti erittäin kalliiksi, jotapaitsi tilastossa käytettäväksi kelpaamaton osa nähtävästi tulisi vieläkin suuremmaksi. Tuntuu niin ollen olevan syytä koettaa löytää toinen tie tarvittavien tietojen saamiseksi. Se onkin tarjolla käyttämällä hyväkseen sitä runsasta palkka-aineistoa, mikä löytyy niissä yhtiöissä, joissa sahatyöntekijät ovat vakuutetut tapaturman varalta. Tällaista aineistoa on lähinnä Suomen Sahanomistajain Keskinäisessä Tapaturmavakuutusyhtiössä, mutta myös tapaturmavakuutusta harjoittavissa osakeyhtöissä. Täten ei tosin saataisi, niinkuin on ollut laita tehdastyöntekijäin suhteen, tietoja kunkin työntekijän todellisesta ansiosta kokonaisen vuoden aikana, vaan eri ammattiryhmien keskipalkoista, mutta edellä mainitusta syystä lienee syytä tyytyä siihen tässä tapauk-

sessa. Sen sijaan on tätä menetelmää noudattaen mahdollista saadà tietoja myös palkkatason vaihteluista eri vuosina.

Lopuksi on laskettava tässä selostetun suunnitelman mukaan toimitettavan tutkimuksen kustannukset. Kaikkia tällaisista töistä laadittavia kustannusarvioita vaivaa eräänlainen epävarmuus ja tässä nyt ehdotetussa tutkimuksessa on niin laita suuremmassa määrin kuin ennen, tässä kun olisi noudatettava osittain uusia menetelmiä aineiston keräämisessä. Noudattamalla asianmukaista varovaisuutta aikaisemmissa kustannusarvioissa on kuitenkin sattunut vain kerran, nimittäin kutomateollisuutta koskevassa tutkimuksessa, että on menty laaditun kustannusarvion yli. Aineiston keräämiseen ja muokkaamiseen sekä selonteon painattamiseen kuluvaa aikaa ei missään tapauksessa saatane arvioida pienemmäksi kuin 1 ½ vuodeksi eli 18 kuukaudeksi. Vertailun vuoksi mainittakoon, että konepajoja koskevan tutkimuksen suorittamiseen laskettiin kuluvan 20 kuukautta ja paperiteollisuutta koskevan 15 kuukautta.

Teollisuushallitus saa näin ollen esittää seuraavan

likimääräisen kustannuslaskelman.

Työtilastollisen osaston johtaja, palkka 18 kuukaudelta à 450 mk.	Smk.	8,100: —
Apulainen, palkka 18 kuukaudelta à 200 mk.	»	3,600: —
Kirjotuspaperia kaavakkeisiin, noin 50 riisiä à 15 mk.	»	750: —
Matkakustannukset, päiväraha ja palkkio 11 asiamiehelle aineiston keräämistä varten sahoista	»	9,510: —
Korvausta tapaturmavakuutusyhtiöitten palkkatiedoista tehtävistä otteista	»	1,000: —
Korvausta sahayhtiöitten metsänhakkuutyöntekijöitä koskevista tiedoista sekä uittoyhtiöitten työntekijöitä koskevista tiedoista tehtävistä otteista	»	1,500: —
Laskuapulaiset	»	3,500: —
Kertomuksen kääntäminen toiselle kotimaiselle kielelle	»	2,500: —
Taulukko-otsikkojen, kertomuksen yhdistelmän y. m. s. kääntäminen ranskan kielelle	»	200: —
Arvaamattomia menoja	»	840: —
Yhteensä	Smk.	31,500: —

Niiden edellä mainittujen erien perustelemiseksi, jotka eivät ole käyneet selviksi edellisestä, esitettäköön seuraavaa.

Aineiston sahoista keräämisen aiheuttamat kustannukset on arvioitu niiden samojen perusteiden mukaan, joita on noudatettu kaikissa edellisissä tutkimuksissa. Niissä on asiamiehille suoritettu matkakulut laskun mukaan, päivärahaa 7 markkaa sekä 25 penniä kultakin selostetulta työntekijältä. Edellä mainittu 9,510 markan suuruinen määrä muodostuu siten seuraavasti:

11 asiamiehen matkakustannukset à 200 mk.	Smk.	2,200: —
11 asiamiehen päiväraha 30 päivältä, kukin 7 mk.	»	2,310: —
20,000 työntekijää à 25 penniä	»	5,000: —
Yhteensä	Smk.	9,510: —

On luonnollisesti vaikeata ennakolta varmasti määrätä edellä olevia 1,000 ja 1,500 markan suuruisia eriä otteitten tekemistä varten tapaturmavakuutusyhtiöitten, sahanomistajien ja uittoyhtiöitten työntekijöitä koskevista tiedoista, mutta ne vastaavat pääasiallisesti aikaisempien tutkimusten kustannusarvioihin otettuja eriä otteitten laatimisesta palkkaluetteloista. Nämät viimemainitut erät olivat konepajoja ja paperiteollisuutta koskevissa tutkimuksissa arvioidut 6,000:ksi ja 5,000 markaksi, ja kulunevat nämä määrät pääasiallisesti tarkoituksiinsa. Tämä erä tulee niin ollen huomattavasti halvemmaksi esillä olevassa tapauksessa palkkatietojen keräämisessä noudatetun muutetun menetelmän takia, samalla kuin kustannukset aineiston keräämisestä sahoilla asiamiesten avulla, sahojen suuren hajanaisuuden ja työntekijäin suuren lukumäärän takia, ovat suuremmat kuin aikaisemmissa tutkimuksissa.

Arvaamattomien menojen erä on otettu suhteellisen suureksi, jotta jossain määrin voitaisiin tasoittaa sitä epävarmuutta, mikä, niin kuin edellä on huomautettu, vaivaa tämänlaatuista kustannusarviota.

Kysymyksessä olevan tutkimuksen tapaisten selontekojen kustannukset riippuvat monista seikoista, kuten asianomaisen teollisuuden suuruudesta, sen maantieteellisestä leviämisestä y. m. s. Sopivin vertauskohta lienee saatavissa laskemalla kunkin tutkimuksen käsittämän työntekijän osalle tulevan kustannuksen suuruuden. Edellisissä tutkimuksissa on tämä kustannus noussut seuraavassa yhdistelmässä esitettyihin määriin, jonka ilmoitukset konepaja- ja paperiteollisuustutkimuksista kuitenkin ovat vain likimääräiset, sillä niiden tilejä ei vielä ole päätetty:

Tupakkateollisuus	Smk.	5: 25
Kutomateollisuus	»	2: 93
Leipurinammatti	»	9: 85
Kirjapainoteollisuus	»	7: 44

Ompelijattaret	Smk.	3: 54
Konepajat	»	3: 60
Paperiteollisuus	»	3: 20

Sahateollisuustutkimuksesta tulisi edellä esitetyn kustannusarvion mukaan kutakin selostettua työntekijää kohti noin Smk:n 1: 55 kustannus.

Teollisuushallituksen on vihdoin huomautettava, että aineisto on välttämättä kerättävä kesällä. Syyskuusta lähtien on, sikäli kuin asianomaiselta taholta on ilmoitettu, sellaisen keräyksen toimittaminen sopimaton, sillä silloin tehdään sahoissa työtä erittäin voimaperäisesti jotta sahattu tavara ennätettäisiin laivata ennen talven tuloa, minkätähden aineiston kerääminen silloin vaikuttaisi häiritsevästi. Olisi sentähden välttämätöntä että aineisto voitaisiin kerätä tulevan heinä- ja elokuun kuluessa. Kun näin suuren tutkimuksen esityöt taasen vievät runsaasti aikaa, pitäisi sitä varten myönnettävän määrärahan olla käytettävissä jo kesäkuun alussa.

Sen nojalla mitä Teollisuushallituksella on ollut kunnia edellä esittää saa Teollisuushallitus kunnioittaen alistaa, että Keisarillinen Senaatti päättäisi:

että sahateollisuudesta sekä siihen kuuluvista metsänhakkuu- ja uittotyöntekijöistä on toimitettava työtilastollinen tutkimus pääasiallisesti edellä esitetyn ohjelman mukaan;

että Teollisuushallituksen käytettäväksi tähän tarkoitukseen asetetaan 31,500 markan suuruinen määräraha;

että tutkimus toimitetaan Teollisuushallituksen työtilastollisessa osastossa;

että tutkimusta varten tarvittava aineisto kerätään tämän vuoden heinä- ja elokuussa, sekä

että asiantuntijain kuulemisesta ja kertomuksen antamisesta tutkimuksen tuloksista on nytkin seurattava edellisissä tutkimuksissa noudatettuja, Keisarillisen Senaatin ennemmin antamia säännöksiä.

Helsingissä, 10 päivänä huhtikuuta 1911.

A. F. Tigerstedt.

F. A. Paloheimo. **Edv. Öhrnberg.**
lisäjäs.

Teollisuushallitus sai vastaukseksi edellä jäljennettyyn kirjeeseensä Kauppa- ja Teollisuustoimituskunnalta näin kuuluvan kirjelmän, mikä oli päivätty 26 päivänä toukokuuta 1911:

Teollisuushallitukselle.

Kirjelmässään 20 päivältä viime huhtikuuta on Teollisuushallitus esittämillään perusteilla alistanut työtilastollisen tutkimuksen toimeenpantavaksi Suomen sahateollisuudesta ynnä sen yhteydessä olevista metsänhakkuu- ja uittotöistä pääasiallisesti sitä varten laaditun ohjelman mukaisesti, sekä että kysymyksessä olevaa tutkimusta varten, joka olisi toimitettava Teollisuushallituksen työtilastollisessa osastossa, 31,500 markan suuruinen määräraha asetettaisiin Teollisuushallituksen käytettäväksi.

Tänään asiata esiteltäessä on Keisarillinen Senaatti nähnyt hyväksi käskeä Teollisuushallituksen, yksissä neuvoin Senaatin vastedes määrättävän, työnantajista ja työntekijöistä kokoonpannun toimikunnan kanssa, toimituttamaan työtilastollisen tutkimuksen maamme sahateollisuudesta ynnä sen yhteydessä olevista metsänhakkuu- ja uittotöistä pääasiallisesti Teollisuushallituksen edellämainitussa kirjelmässä esitetyn ohjelman mukaisesti, tullen Teollisuushallituksen, sitten kun työ oli valmistunut, yksissä neuvoin edellä mainittujen asiantuntijain kanssa Keisarilliseen Senaattiin antaa kertomus tutkimuksesta ynnä ne esitykset ja ehdotukset, jotka tutkimus saattaa aiheuttaa.

Puheenalaisen tutkimuksen kustannusten suorittamiseksi on Keisarillinen Senaatti Teollisuushallituksen laatiman kustannusarvion mukaisesti osottanut Teollisuushallituksen käytettäväksi kuluvana vuonna neljäntoistatuhannen (14,000) markan suuruisen määrärahan, jotka varat Teollisuushallitus saa tarpeen mukaan maksettaviksi määrätä ja menon tileihin merkitä siten, että 8,000 markan suuruinen määrä merkitään kahdennentoista Päätittelin XVI luvun 15 kohtaan sekä jäännös eli 6,000 markkaa merkitään neljännentoista Päätittelin I luvun 2 kohtaan; minkä Kauppa- ja Teollisuustoimituskunta, Keisarillisen Senaatin päätöksen mukaisesti, saa Teollisuushallituksen tiedoksi ja noudatettavaksi täten ilmoittaa.

A. Wirenius.

Leo Ehrnrooth.

19 päivänä syyskuuta 1911 lähetti Teollisuushallitus Kauppa- ja Teollisuustoimituskunnalle kirjelmän tarpeellisten määrärahojen ottamisesta 1912 vuoden valtion menosääntöön Teollisuushallituksen työtilastollista osastoa

varten. Kirjelmässä huomautettiin myös että, jotta sahateollisuustutkimus voitaisiin suorittaa loppuun, 1912 vuoden valtion menosäännössä olisi otettava huomioon arvioitujen kustannusten vielä maksettavaksi määräämätön osa, eli 17,500 markkaa, ja anoi Teollisuushallitus, että tämä määrä osoitettaisiin vuodeksi 1912.

Kirjelmässään 5 päivältä lokakuuta 1911 ilmoitti Kauppa- ja Teollisuustoimituskunta, että Keisarillinen Senaatti oli, Keisarillisen Senaatin päätöksen mukaisesti 26 päivältä toukokuuta 1911 aletun Suomen sahateollisuuden ja sen yhteydessä olevien metsänhakkuu- ja uittotöiden työtilastollisen tutkimuksen loppuunsuorittamista varten, tulevaa vuotta varten osoittanut seitsemäntoistatuhannen viidensadan (17,500) markan suuruisen määrärahan, mitkä varat Teollisuushallitus sai tarpeen mukaan maksettaviksi määrätä ja menot tileihin merkitä sanotun vuoden ylimääräisen menosäännön IX lukuun.

Kirjelmässään 16 päivältä kesäkuuta 1911 ilmoitti Kauppa- ja Teollisuustoimituskunta, että Keisarillinen Senaatti oli määrännyt asiantuntijoiksi tutkimusta varten varakonsuli *Hugo Rosenlewin* Porista, maanviljelysneuvos *H. G. Paloheimon* Hausjärven pitäjästä, sahatyöntekijä *A. Turkian* Kymin pitäjästä ja sahateollisuusliiton sihteeri *J. Aaltosen* Kotkasta.

Kyselykaavakkeet.

Senaatin määräämät asiantuntijat sekä Tilastollisen Päätoimiston johtaja kokoontuivat Teollisuushallituksen kera 20 p:nä kesäkuuta 1911, jolloin kyselykaavakkeiden luonnos tarkastettiin. Kyselykaavakkeiden, joissa samalla lomakkeella oli kysymykset suomeksi ja ruotsiksi, yhteisenä otsikkona olivat sanat

TEOLLISUUSHALLITUS

1911.

Työtilastollinen tutkimus Suomen sahateollisuudesta.

Esittämällä ainoastaan suomenkielisen tekstin olivat kyselykaavakkeet muuten seuraavaa näköä, tässä jäljennettyinä pienennetyssä koossa.

Kyselykaavake **A.**

Kysymyksiä:	Vastauksia:
1. **Sahan rekisteröity toiminimi?**	
2. **Sahan paikka** (kaupunki tai pitäjä ja postiosote)?	
3. Minkälaatuisia puutavaroita sahan tuotanto käsittää (lankkuja, battenssia, lautoja, koivukeppejä, höylättyä tavaraa y. m.)?	

Kysymyksiä:	Vastauksia:
4. Pidetäänkö saha käynnissä vuoden umpeen vaiko ainoastaan osan vuotta, ja niin ollen, milloin alkoi ja milloin päättyi työ vuonna 1910 (kuukausi ja päivä)?	
5. **Sahan yleiset kustannukset** vuonna 1910:	
Veroja valtiolle?	Smk:
» kunnalle?	»
Palovakuutusmaksuja?	»
Tapaturmavakuutusmaksuja?	»
Kuinka suuri on sahan kaikkien työ- ja asuinhuoneistojen sekä koneiden ja työkalujen palovakuutusarvo?	»
6. **Sahan taksoitetut tulot** vuonna 1910:	Smk:
7. **Työhuoneistot:**	
Lämmitysjärjestelmä?	
Ilmanvaihtojärjestelmä?	
Valaistusjärjestelmä?	Sähkövalo (oma voimalaitos tai ei)?
	Kaasu?
	Petroli?
	(Mitä *ei ole* pyyhitään pois).
Onko sahalla vesijohto?	
Onko työntekijöille eri huoneita aterioimista varten?	
8. **Toiminimelle kuuluvat asuinhuoneistot:**	
Sekä hallintohenkilökunnalle että työntekijöille luovutettujen asuinhuoneistojen yhteenlaskettu luku?	Luku:
Siitä työntekijöille luovutettuja asuinhuoneistoja, jotka käsittävät:	
ainoastaan keittiön?	»
huoneen keittiöttä?	»
huoneen ynnä osan keittiöön?	»
huoneen ja keittiön?	»

Kysymyksiä:	Vastauksia:
kaksi huonetta keittiöttä?	Luku:
kaksi huonetta ynnä osan keittiöön?	»
kaksi huonetta ja keittiön?	»
kolme tai useampia huoneita ja keittiön?	»
Luovutetaanko työväen asunnot maksutta vaiko vuokraa vastaan, ja kuinka suuri on jälkimäisessä tapauksessa kuukausivuokra?	Smk:
9. Hallintohenkilökunta:	
Toiminimen sikäläisessä konttorissa palvelevia henkilöjä?	Luku:
Konttorihenkilökunnalle vuonna 1910 maksettujen palkkain summa?	Smk:
10. Nykyinen työaika:	
Työajan pituus (lepohetket lukuunotettuina):	
a) kun vuorotyötä ei käytetä, vaan ainoastaan päivätyötä:	
lauantaisin (alkamis- ja päättymisaika)?	k:lo — k:lo
muuna pyhäpäivän edellisenä päivänä (alkamis- ja päättymisaika)?	» — »
muina päivinä (alkamis- ja päättymisaika)?	» — »
b) kun kahta 12-tuntista työvuoroa käytetään:	
millä kellonlyömillä vuorot vaihtuvat?	k:lo — k:lo
kuinka pitkä on vuorokunnan työaika:	
ensimäisellä viikolla?	tuntia:
toisella viikolla?	»
kuinka pitkä keskeytymätön sunnuntailepo on vuorokunnalla:	
ensimäisellä viikolla?	»
toisella viikolla?	»

Kysymyksiä:	Vastauksia:
c) kun kolmea 8-tuntista vuoroa käytetään:	
millä kellonlyömillä vuorot vaihtuvat?	k:lo _____ k:lo _____ k:lo _____
kuinka pitkä on vuorokunnan työaika:	
ensimäisellä viikolla?	tuntia
toisella viikolla?	»
kolmannella viikolla?	»
kuinka pitkä keskeytymätön sunnuntailepo on vuorokunnalla:	
ensimäisellä viikolla?	»
toisella viikolla?	»
kolmannella viikolla?	»
d) kun yötyötä käytetään sen olematta järjestettynä toisiaan säännöllisesti seuraaviin päivä- ja yövuoroihin:	
milloin tuollainen yötyö alkaa iltaisin?	k:lo
milloin tuollainen yötyö päättyy aamuisin?	»
monenako yönä viikossa tuollaista yötyötä käytetään?	yönä
onko tuollaista yötyötä tekevillä työntekijöillä myös päivätyötä ja niin ollen:	
milloin se alkaa aamuisin?	k:lo
milloin se päättyy iltaisin?	»
monenako viikonpäivänä tuollaista päivätyötä teetetään?	päivänä
e) muu mahdollisesti käytetty, tässä edellä mainitsematon työjärjestys (4 vuoroa vuorokaudessa tai semmoinen)?	
f) onko saha käynnissä sunnuntai- ja pyhäpäivinäkin, vai seisooko työ noina päivinä ja niin ollen minkä kellonlyömäin välillä?	k:lo _____ k:lo _____

Kysymyksiä:	Vastauksia:
Lepohetket: a) kun vuorotyötä ei käytetä, vaan ainoastaan päivätyötä: aamupäivällä (alkamis- ja päättymisaika)?	k:lo ____ k:lo ____
päivällisloma (alkamis- ja päättymisaika)?	» ____ » ____
iltapäivällä (alkamis- ja päättymisaika)?	» ____ » ____
ovatko lepohetket toiset lauantaisin ja muuna pyhäpäivän edellisenä päivänä, ja niin ollen mitkä?	
b) kun kahta 12-tunt. työvuoroa käytetään: montako lepohetkeä myönnetään ja minkä kellonlyömäin välillä ne ovat?	k:lo ____ k:lo ____
c) kun kolmea 8-tuntista työvuoroa käytetään: montako lepohetkeä myönnetään ja minkä kellonlyömäin välillä ne ovat?	k:lo ____ k:lo ____
d) kun käytetään yötyötä, joka ei ole järjestetty toisiaan säännöllisesti seuraaviin päivä- ja yövuoroihin: montako lepohetkeä myönnetään yötyön aikana ja minkä kellonlyömäin välillä?	k:lo ____ k:lo ____
e) kun mahdollisesti käytetään muuta, tässä edellä mainitsematonta työjärjestystä (4 työvuoroa vuorokaudessa tai semmoista)?	k:lo ____ k:lo ____
Minkälaatuisilla työntekijöillä on: a) ainoastaan päivätyötä?	
b) kaksi 12-tuntista vuoroa?	
c) kolme 8-tuntista vuoroa?	
d) yötyötä, joka ei ole järjestetty toisiaan säännöllisesti seuraaviin päivä- ja yövuoroihin?	

Kysymyksiä:	Vastauksia:
e) muunlaatuinen työjärjestys (4 vuoroa vuorokaudessa tai semmoinen)? *Milloin* otettiin nykyinen työaika käytäntöön (vuosi ja päivä)?	
11. **Ylityö** vuonna 1910: Onko vuonna 1910 teetetty työtä yli edellä mainitun työajan, ja niin ollen kuinka laajasti (kuinka pitkinä aikoina vuodesta, montako tuntia päivässä ja monellako työntekijällä)? Minkä laskuperustuksen mukaan sellaisesta ylityöstä maksetaan? Onko vuonna 1910 teetetty *sunnuntaityötä* sen lisäksi mitä on johtunut vuorotyöjaosta, ja niin ollen kuinka laajasti (monenako sunnuntaina, montako tuntia itsekunakin, monellako työntekijällä ja minkälaatuisilla työntekijöillä)? Minkä laskuperustuksen mukaan sunnuntaityöstä maksetaan?	
12. **Nykyiset työehdot:** Teetetäänkö urakkatyötä? Jos niin on laita, minkälaatuisilla työntekijöillä? Annetaanko urakkatyötä työntekijäryhmillekin? Niin ollen minkä perusteiden mukaan? Onko urakkatyöstä taattu vakinainen tuntipalkka? Ovatko työntekijät tai työntekijäryhmät velvolliset vastaanottamaan heille tarjotun urakkatyön? Kuinka usein ja minä päivinä palkka maksetaan? Pidätetäänkö palkkaa (esim. vuokraan, sairaskassaan, sakoista y. m.)?	

Kysymyksiä:	Vastauksia:
Annetaanko kehotus- tai lahjapalkkiota, ja niin ollen minkä perusteiden mukaan?	
Onko järjestyssääntöjä (näitä myötäliitetään kappale)?	
Onko kirjallista työsopimusta (sitä myötäliitetään kappale)?	
Onko irtisanomisaika määrätty, ja niin ollen kuinka pitkä?	
Onko työnantajan ja työntekijäin välillä tariffisopimus (sitä myötäliitetään kappale)?	
Tutkitutetaanko työntekijät lääkärillä ennen työhön ottamista ja niin ollen kenen kustannuksella?	
13. **Työntekijäin erinäisiä etuja:** Missä yhtiössä työntekijät ovat tapaturmavakuutetut?	
Saavatko jotkut työntekijät vanhuusapua toiminimeltä, ja niin ollen kuinka monta ja kuinka paljon yhteensä?	
Saavatko työmiesvainajain lesket ja lapset elatusapua toiminimeltä, ja niin ollen kuinka monta ja kuinka paljon yhteensä?	
Onko työntekijäin hyväksi perustettu rahastoja, joihin työntekijät itse eivät suorita apumaksuja, ja niin ollen mitä tarkoitusta varten sekä kuinka suuria (sellaisten rahastojen ohjesääntö myötäliitetään)?	
14. Erinäisiä muistutuksia ja lisäyksiä:	

Kyselykaavake B.

Nykyisin käytännössä olevat voima- ja työkoneet _____

_____ssa

1. Vesivoimalla käypiä koneita:
   a) Turbiineja: yhteensä _____ teh. hv.
   b) Vesirattaita, luku _____.
2. Kiinteitä höyrykattiloita: yhteensä _____ m² tulipintaa.
3. Höyrykoneita: yhteensä _____ teh. hv.
4. Sähkögeneraattoreja, vesivoimalla käypiä: yhteensä _____ teh. hv.
5. Sähkögeneraattoreja, höyryvoimalla käypiä: yhteensä _____ teh. hv.
6. Saha- ja höyläkoneiden luku:
   a) raamisahoja:

   b) reunauskoneita:

   c) katkaisusahoja:

   d) pikkupuutavaran halkaisusahoja:

   e) höyläkoneita:

   f) muiden koneiden laatu ja luku:

Kyselykaavake C.

Kysymyksiä:	Vastauksia:
Sahan nimi:	
1. Työntekijän nimi? syntymävuosi? syntymäpaikka? siviilisääty (naimaton, nainut, leskimies, leski)?	 Vuonna:
2. Isän ammatti?	
3. Montako lasta on kuollut? Montako lasta on elossa? Montako elossa olevista lapsistanne elättää itse itsensä? Onko Teillä omaisia (paitsi vaimoa ja lapsia) tai muita henkilöitä elätettävänä?	
4. Millä sahan osastolla Te työskentelette? A) tukkivarastopaikalla ja tukkimakasiinissa? B) sahassa? C) lautatarhassa? D) höyläämössä? E) korjauspajassa? F) konehuoneessa? Mikä on Teidän erikoisammattialanne osastolla?	
5. Milloin aloitte työskentelemään sahateollisuudessa? Milloin aloitte työskentelemään tällä kertaa nykyisen työnantajanne luona? Oletteko aikaisemmin työskennellyt muissa ammateissa, ja niin ollen missä?	Vuonna: »
6. Onko Teillä nykyään: a) ainoastaan päivätyötä, ja niin ollen montako tuntia viikossa?	

Kysymyksiä:	Vastauksia:
b) työtä kahdessa 12-tuntisessa vuorossa?	
c) työtä kolmessa 8-tuntisessa vuorossa?	
d) ainoastaan yötyötä?	
e) joku muu työjärjestys?	
Onko Teillä tuntipalkka, ja niin ollen mikä?	Penniä:
Onko Teillä itsellänne muita tuloja kuin sahasta, ja niin ollen kuinka paljon vuodessa?	Smk:
Onko Teidän vaimollanne tai kotona olevilla lapsillanne mitään tuloja, ja niin ollen kuinka paljon vuodessa?	Smk:
Onko Teillä nykyään ylityötä, ja niin ollen montako tuntia viikossa?	Tuntia:
Onko Teillä nykyään yötyötä, ja niin ollen montako tuntia viikossa?	»
Oletteko velvollinen vastaanottamaan tarjottua urakkatyötä?	
7. Onko Teillä vapaa asunto, asutteko omassa talossanne, vuokramaalla (suuriko vuokra vuodessa) vai maksatteko huoneenvuokraa (paljoko viikossa tai kuukaudessa)?	
Saatteko työnantajalta vuokra-apurahaa, ja niin ollen kuinka paljon?	
Montako huonetta on Teidän hallussanne (paitsi keittiötä)?	
Onko Teillä oma keittiö vaiko osa keittiöön?	
Onko Teillä asukkeja, ja niin ollen montako sekä minkälaista korvausta vastaan?	
Oletteko itse toisen asukkina?	
Montako henkilöä kaikkiaan asuu Teidän hallussanne olevissa huoneissa?	
8. Vaivaako Teitä joku pitkällinen tauti, ja niin ollen minkälaatuinen?	
Onko Teitä kohdannut työssä tapaturma, josta Teillä vielä on haittaa, ja niin ollen minkälainen?	

Kysymyksiä:	Vastauksia:
Saatteko vuotuista apurahaa tapaturman tuottamasta vammasta, ja niin ollen minkä verran?	
9. Oletteko apukassan jäsen?	
Oletteko työväen- tai ammattiyhdistyksen jäsen?	
Oletteko raittiusseuran jäsen?	
10. Mitä kieliä puhutte (äidinkieli merkitään ensiksi)?	
11. Oletteko käynyt käsiammattilaiskoulua?	
Oletteko käynyt teknillistä oppilaitosta?	
Oletteko käynyt lyseota, kansakoulua, vai oletteko koulua käymätön?	
Osaatteko ainoastaan lukea vaiko sekä lukea että kirjoittaa?	
12. Erinäisiä muistutuksia ja lisäyksiä:	

Kyselykaavake ***D.***

Erityistietoja _____ kassan osakkaiden keskuudessa tapahtuneista kuolemantapauksista.

Vuonna.	V a i n a j a n				Ilmoitettu kuolemansyy.
	n i m i.	sukupuoli.	ikä.	siviilisääty. [1]	

[1]) Naimaton, nainut, leskimies, leski.

Kyselykaavake ***E.***

Erityistietoja _____ kassan osakkaiden keskuudessa tapahtuneista taudintapauksista.

S a i r a a n				Sairauspäivien luku.	Sairauden nimi tai laatu.
n i m i.	sukupuoli.	ikä.	siviilisääty.[1])		

[1]) Naimaton, nainut, leskimies, leski.

Kyselykaavake F.

Metsänhakkuu.

Tietoja _____lla metsänhakkuutyössä olleista työntekijöistä hakkuukautena 1910—1911.

1. Paikkakunta, missä hakkuu on toimitettu (pitäjä ja kylä)?_____

Milloin hakkuu viime hakkuukautena alkoi ja milloin se päättyi (kuukausi ja päivä)?

Kuinka suuri oli hakkuumäärä (tukkien lukumäärä)? _____

2. Montako työntekijää oli keskimäärin:
   hakkuutyössä .....
   tukkeja ajamassa lähimpään uittoväylään .....
   Yhteensä työntekijöitä

3. Jos näiden työntekijäin joukossa oli sellaisia, jotka eivät olleet hakkuuseudulla asuvia, miten nämä työntekijät saivat asunnon ja minkälaisia nämä asunnot yleensä olivat?

4. Miten hankkivat työntekijät itselleen elintarpeita, hoitivatko he itse ruuanpidon vai oliko toiminimi taikka joku sen työnjohtajista ottanut sen huolekseen, ja niin ollen miten sitä toimitettiin?

5. Jos työtä annettiin urakalla työntekijäryhmille taikka työkunnille, miten olivat työ- ja palkkausolot siinä tapauksessa järjestetyt?

6. Miten laskettiin hakkuutyössä olevain työntekijäin palkka ja paljonko mies yleensä ansaitsi päivässä?

7. Miten laskettiin tukinajossa olevain työntekijäin palkka ja paljonko mies ilman hevosta ja mies ja hevonen yleensä ansaitsivat päivässä?

8. Kuinka usein maksettiin palkat?

9. Onko tapana tehdä palkanpidätystä muodossa taikka toisessa, ja niin ollen mitä tarkoituksia varten?

10. Oliko joku määrätty työaika, ja niin ollen montako tuntia päivässä?

11. Muita tietoja, jotka voivat olla omiansa valaisemaan näiden työntekijäin työ- ja elantooloja?

Kyselykaavake G.

Jokiuitto.

Tietoja _____ **lla jokiuitossa olleista työntekijöistä vuonna 1910.**

1. Mistä paikkakunnasta (pitäjästä ja kylästä) uitto tapahtui ja mihin vesistöön? _____

Milloin uitto alkoi viime vuonna ja milloin se päättyi (kuukausi ja päivä)? _____
Kuinka paljon tukkeja silloin uitettiin (tukkien luku)? _____

2. Montako työntekijää siinä työssä oli keskimäärin? _____

3. Jos näiden työntekijäin joukossa oli sellaisia, jotka eivät olleet paikkakunnalla asuvia, miten nämä työntekijät saivat asunnon ja minkälaisia nämä asunnot yleensä olivat? _____

4. Miten hankkivat työntekijät itselleen elintarpeita, hoitivatko he itse ruuanpidon vai oliko toiminimi taikka joku sen työnjohtajista ottanut sen huolekseen, ja niin ollen miten sitä toimitettiin? _____

5. Jos työtä annettiin urakalla työntekijäryhmille taikka työkunnille, miten olivat työ- ja palkkausolot siinä tapauksessa järjestetyt? _____

6. Miten laskettiin jokiuittotyössä olevain työntekijäin palkka ja paljonko mies yleensä ansaitsi päivässä? _____

7. Kuinka usein maksettiin palkat?

8. Onko tapana tehdä palkanpidätystä muodossa taikka toisessa, ja niin ollen mitä tarkoituksia varten?

9. Oliko joku määrätty työaika, ja niin ollen montako tuntia päivässä?

10. Muita tietoja, jotka voivat olla omiansa valaisemaan näiden työntekijäin työ- ja elantooloja?

Kyselykaavake ***H.***

Lauttaus.

Tietoja _____ **lauttausyhtiöllä lauttaustyössä olleista työntekijöistä vuonna 1910.**

1. Mitä vesistöjä pitkin lauttaus toimitettiin?

Kuinka pitkän aikaa tukit yleensä tarvitsevat tullakseen näitä vesistöjä alas?

Milloin lauttaus alkoi ja milloin se päättyi (kuukausi ja päivä)?

Kuinka paljon tukkeja lautattiin (tukkien luku)?

2. Montako työntekijää siinä työssä oli?

3. Millä tavoin olivat lauttaustyöntekijäin asunto-olot järjestetyt? Asuivatko he lautalla vai hakivatko he asuntoa maista vai menettelivätkö eri tavoin eri tilaisuuksissa? Minkälaatuisia olivat asunnot yleensä?

4. Miten hankkivat työntekijät itselleen elintarpeita, hoitivatko he itse ruuanpidon vai oliko toiminimi taikka joku sen työnjohtajista ottanut sen huolekseen, ja niin ollen miten sitä toimitettiin?

5. Jos työtä annettiin urakalla työntekijäryhmille taikka työkunnille, miten olivat työ- ja palkkausolot siinä tapauksessa järjestetyt?

6. Miten laskettiin lauttaustyössä olevain työntekijäin palkka ja paljonko mies yleensä ansaitsi päivässä?

7. Kuinka usein maksettiin palkat?

8. Onko tapana tehdä palkanpidätystä muodossa taikka toisessa, ja niin ollen mitä tarkoituksia varten?

9. Oliko joku määrätty työaika, ja niin ollen montako tuntia päivässä? ———

10. Muita tietoja, jotka voivat olla omiansa valaisemaan näiden työntekijäin työ- ja elanto-oloja? ———

Kyselykaavake I.

Sahattujen tavarain lastaus.

Tietoja ——— lastausliikkeessä sahattujen tavarain lastaustyössä olleista työntekijöistä vuonna 1910.

1. Satama, missä lastaus toimitettiin? ———
   Milloin lastaus alkoi viime lastauskautena ja milloin se päättyi (kuukausi ja päivä)?

   Kuinka paljon puutavaroita tuona aikana lastattiin? ———

2. Montako työntekijää oli siinä työssä? ———

3. Jos työtä annettiin urakalla työntekijäryhmille taikka työkunnille, miten olivat työ- ja palkkausolot siinä tapauksessa järjestetyt? ———

4. Miten laskettiin lastaustyössä olevain työntekijäin palkka ja paljonko mies yleensä ansaitsi päivässä? ———

5. Kuinka usein maksettiin palkat?

6. Onko tapana tehdä palkanpidätystä muodossa taikka toisessa, ja niin ollen mitä tarkoituksia varten?

7. Oliko joku määrätty työaika, ja niin ollen montako tuntia päivässä?

8. Oliko kiireellisen lastauksen tähden tarpeellista tehdä työtä yli siten määrätyn työajan, ja niin ollen kuinka usein vuoden varrella ja kuinka myöhään iltasin?

9. Oliko samasta syystä tarpeellista vuoden varrella tehdä työtä öisin (klo 9 jälkeen illalla), ja niin ollen kuinka usein vuoden mittaan ja kuinka myöhään yöllä?

10. Oliko samasta syystä tarpeellista vuoden varrella tehdä työtä sunnuntai- ja pyhäpäivinä, ja niin ollen kuinka monena päivänä vuoden mittaan ja kuinka monta tuntia yleensä kunakin päivänä?

11. Maksetaanko ylityöstä korotettu palkka, ja niin ollen minkä perusteiden mukaan?

12. Maksetaanko yötyöstä korotettu palkka, ja niin ollen minkä perusteiden mukaan?

13. Maksetaanko sunnuntaityöstä korotettu palkka, ja niin ollen minkä perusteiden mukaan?

14. Muita tietoja, jotka voivat olla omiansa valaisemaan näiden työntekijäin työ- ja elantooloja?

Työnantajille lähetettiin seuraavan sisältöinen kirjelmä tutkimuksen toimittamisesta.

TEOLLISUUSHALLITUS.
1911.

Sahateollisuuden työnantajille sekä lauttausyhtiöille ja lastausliikkeille.

Sittenkun Senaatti on käskenyt Teollisuushallituksen jatkamaan työtilastollisten tutkimusten sarjaa ja määrännyt, että sahateollisuus lähinnä on otettava tutkimuksen alaiseksi, tulee tämä tutkimus toimitettavaksi tänä kesänä.

Tässä tarkoituksessa tulee näiden laitosten omistajain luona käymään Teollisuushallituksen asiamiehiä, mukanaan tarpeelliset kyselykaavakkeet.

Kyselykaavakkeet, jotka Teollisuushallitus pyytää saada täytetyiksi, sisältävät seuraavaa:

Kyselykaavake A sisältää laitoksen yleistä luonnetta ja käyttöä koskevia kysymyksiä. Kun useimpiin näihin kysymyksiin on sangen helppo vastata, on tarkoitus että asiamies saisi kaavakkeet täytettyinä takaisin paikkakunnalla oleskellessaan.

Kyselykaavakkeen B tarkoituksena on antaa selvitystä liikkeen konelaitoksista, ja voitaisiin se valmiiksi täytettynä antaa asiamiehelle samalla kuin kyselykaavake A.

Laitokseen tullessaan pitää asiamiehen ensin käydä työnantajan luona ja häneltä hankkia lupa tehdä kysymyksiä työntekijöille. Nämä kysymykset tehdään *kyselykaavakkeen C* mukaan, joka sisältää työntekijäin itsekohtaisia oloja koskevia kysymyksiä. Aikaisemmista samantapaisista tutkimuksista saadun kokemuksen mukaan toimitetaan kyseleminen soveliaimmin siten, että asiamiehelle osotetaan joku sopiva paikka työhuoneistossa tai sen välittömässä läheisyydessä ja työntekijät saapuvat sinne kukin vuoroonsa vastatakseen heille tehtyihin kysymyksiin. Tällä tavoin viivytetään jokaista työntekijää ainoastaan enintään 5 minuuttia.

Jos sahassa on erityinen sairas- ja hautausapukassa, tulee asiamiehen pyytää kassan johtokunnalta tietoja kassan osakkaiden keskuudessa tapahtuneista taudin- ja kuolemantapauksista *kyselykaavakkeiden D ja E mukaan*..

Likeisessä yhteydessä sahateollisuuden kanssa ovat erinäiset muut työalat, nimittäin metsänhakkuu ja puutavarain ajo, jokiuitto, lauttaus pitkin suuria lauttausväyliä sekä vihdoin sahatavaran lastaaminen aluksiin. Sahateollisuutta käsittelevä selostus olisi puutteellinen, ellei siinä otettaisi näitäkin toimialoja huomioon. On kuitenkin selvää, että näiden työntekijäin oloista ei ole saatavissa seikkaperäisiä tietoja, koska heitä ei voi käydä tapaamassa metsissä taikka uittoväyläin varsilla jotta voisi saada tietoja heiltä itseltään. Tässä kohden täytyy siis tyytyä verraten summittaisiin tietoihin. Tarkoitus ei olekaan saada näistä työntekijöistä niin paljon tarkkoja numerotietoja kuin pikemmin selvittävä esitys heidän työ- ja elanto-oloistaan. Vastattaessa näitä työntekijöitä koskeviin kyselykaavakkeisiin olisi sentähden meneteltävä niin, että milloin tarkkoja numerotietoja on annettavissa, ne tietenkin mainitaan, mutta muissa tapauksissa annetaan lyhyt selostus työehdoista.

Tässä tarkoitetut kyselykaavakkeet ovat:

F. koskeva metsänhakkuuta ja tukkien ajoa likimpään vesistöön. Näitä töitä toimittavat sahaliikkeet itse, joten siis kysymyksiin voivat vastata joko toiminimet taikka niiden työpaikalla olevat työnjohtajat. *Jokaista hakkuupaikkaa varten käytetään eri kaavake.*

G. koskeva jokiuittoa, jota niinikään toiminimet itse toimittavat, joten kysymyksiin voidaan saada vastaukset samalla tavalla kuin tässä edellä. *Jokaista työpaikkaa varten käytetään eri kaavake.*

H. koskeva lauttausta suuria lauttausväyliä pitkin. Tämän työn suorittavat lauttausyhtiöt, jotka sentähden voivat antaa tarpeelliset tiedot. *Jokaista lauttausväylää varten käytetään eri kaavake.*

I. koskeva sahatun tavaran lauttausta. Tämän työn taas toimittavat lauttausliikkeet, jotka sentähden voivat antaa tietoja palveluksessaan olevista työntekijöistä. *Jokaista työpaikkaa varten käytetään eri kaavake.*

Tarpeellinen määrä kaavakkeita lähetetään eri toiminimille, ja olisi ne asianmukaisesti täytettyinä mahdollisimman pian palautettava Teollisuushallitukseen. Jos kaavakkeiden luku osottautuu riittämättömäksi, pyydetään toiminimeä tilaamaan niitä Teollisuushallituksesta.

Allekirjoittanut, joka johtaa Teollisuushallituksen toimituttamia työtilastollisia tutkimuksia, on tässä tahtonut selostaa, miten puheena olevan tutkimuksen aineiston kokoomisessa menetellään. Tämä aineisto järjestellään Teollisuushallituksessa ja tulokset julkaistaan »Työtilasto» nimisessä sarjassa. Asiantuntijoina olemaan tutkimuksessa apuna on Senaatti määrännyt konsuli *Hugo Rosenlewin*, maanviljelysneuvos *H. G. Paloheimon*, sahatyöntekijä *A. Turkian* ja liittosihteeri *J. Aaltosen.*

Lopuksi on mainittava, että koottuja tietoja *ei anneta kenenkään sivullisen nähtäviksi*, että selostuksessa *ei julkaista tietoja joka laitoksesta erittäin*, vaan ainoastaan ryhmittäin, sekä *ettei yleisön eikä kilpailijain tietoon niinmuodoin tule mitään, jonka voi katsoa koskevan liike- tai käyttösalaisuuksia.*

Jotta työntekijät ennakolta saisivat tiedon tutkimuksesta, pyydetään Herroja työnantajia sopiviin paikkoihin julkipanemaan myötäliitetty kiertokirje.

Helsingissä, kesäkuussa 1911.

G. R. Snellman.

Edellisessä kirjelmässä mainittu kiertokirje oli seuraavansisältöinen:

TEOLLISUUSHALLITUS *Julkipantavaksi työpaikalla.*
1911.

Maamme sahateollisuuden työntekijöille.

Teollisuushallituksen tekemän ja Senaatin vahvistaman ehdotuksen mukaisesti on toimitettava maamme sahateollisuuden työalojen tilastollinen tutkimus. Siinä tehdään kysymyksiä sekä työnantajille että työntekijöille. Tutkimuksen tarkoituksena on saada selville tämän ammatin työntekijäin olot. Sittenkun tutkimus on toimitettu, julkaistaan sen selostus painosta. Asiantuntijoina olemaan tutkimuksessa apuna on määrätty konsuli *Hugo Rosenlew*,

maanviljelysneuvos *H. G. Paloheimo*, sahantyöntekijä *A. Turkia* ja liitonsihteeri *J. Aaltonen*.

Allekirjoittanut, tutkimuksen johtaja, pyytää täten työntekijöitä myötämielisesti ja luottavaisesti vastaamaan kysymyksiin, jotka työpaikalla käyvä Teollisuushallituksen asiamies heille tekee. Mitään joka voisi mitenkään vahingoittaa työntekijöitä ei julkaista eikä saatuja tietoja näytetä kenellekään sivulliselle.

Helsingissä, kesäkuussa 1911.

G. R. Snellman.

Alkutietojen kerääminen.

Siten laaditun suunnitelman mukaisesti koottiin tilastoaineisto sitä varten asetettujen asiamiesten välityksellä, jotka kävivät sahoissa loppukesästä 1911.

Siten kerätyn aineiston järjestelyn tulokset esitetään tuonnempana seuraavissa taulukoissa, joita valaistaan tässä seuraavan tekstin eri luvuissa.

II Luku.

Suomen sahateollisuus.

Suomen sahateollisuuden kehityksen valaisemiseksi esitettäköön seuraavat, teollisuustilastosta otetut tiedot.

Sahalaitoksissa toimivien työntekijäin lukumäärä.

Vuonna.	Työ-paikkoja.	Työntekijöitä: m.	n.	yht.	Lisäys tai vähennys edell. vuot. verraten.	%:na kaikista teoll.-työntekij.
1885	244	6,665	619	7,284	—	19.2 %
1886	245	6,599	770	7,369	+ 1.2 %	17.7 »
1887	253	6,661	754	7,415	+ 0.6 »	17.0 »
1888	253	7,277	747	8,024	+ 8.2 »	17.3 »
1889	303	9,383	766	10,149	+ 26.5 »	18.7 »
1890	341	9,714	864	10,578	+ 4.2 »	17.9 »
1891	355	9,397	828	10,225	— 3.3 »	16.7 »
1892	376	9,626	799	10,425	+ 2.0 »	17.7 »
1893	377	10,183	912	11,095	+ 6.4 »	19.8 »
1894	388	10,304	962	11,266	+ 1.5 »	19.4 »
1895	427	11,089	1,002	12,091	+ 2.0 »	18.5 »
1896	464	12,337	1,121	13,458	+ 11.3 »	18.4 »
1897	490	14,450	1,388	15,838	+ 17.6 »	19.8 »
1898	550	17,396	1,617	19,013	+ 20.1 »	20.9 »
1899	570	18,454	1,777	20,231	+ 6.4 »	20.8 »
1900	604	20,284	2,142	22,426	+ 10.9 »	22.7 »
1901	637	19,734	2,203	21,937	— 2.2 »	22.9 »
1902	644	18,241	2,017	20,258	— 7.7 »	21.3 »
1903	684	18,903	2,060	20,963	+ 3.5 »	20.8 »
1904	527	19,273	2,006	21,279	+ 1.5 »	20.9 »
1905	598	19,391	2,249	21,640	+ 1.7 »	20.0 »
1906	597	21,492	2,280	23,772	+ 9.9 »	20.8 »

Vuonna.	Työ-paikkoja.	Työntekijöitä: m.	n.	yht.	Lisäys tai vähennys edell. vuot. verraten.	%:na kaikista teoll.-työntekij.
1907	611	23,261	2,560	25,821	+ 8.6 %	19.1 %
1908	591	21,517	2,428	23,945	— 7.3 »	18.9 »
1909	544	20,183	2,522	22,705	—	25.6 »
1910	531	20,834	2,751	23,585	+ 3.9 »	25.4 »
1911	564	21,746	2,997	24,743	+ 4.9 »	25.4 »

Tässä on huomautettava, että teollisuustilaston numerotiedot ovat monessa suhteessa puutteelliset. Vuodesta 1909 lähtien on teollisuustilaston laatimisessa noudatettu niin kokonaan erilaista menetelmää, ettei vuosia 1909—1911 koskevia tietoja voi verrata edellisiä vuosia koskeviin tietoihin. Mainitusta vuodesta lähtien lasketaan nimittäin työntekijäin lukumäärä keskiarvona neljästä vuoden varrella tehdystä eri ilmoituksesta, samalla kun työnantaja ennen ilmoitti ainoastaan työntekijäin lukumäärän jonakin tarkemmin määräämättömänä ajankohtana vuodessa.

Työntekijäin lukumäärän vaihteluja vuosina 1885—1911 valaisee diagrammi I, jossa varjostettu osa esittää naispuolisia työntekijöitä.

Sahalaitosten työntekijäin lukumäärä oli 1880-luvun puolivälissä vain 7,000 à 8,000, mutta se on sittemmin kasvanut miltei säännöllisesti. Lisäys oli suurin vuosina 1889 ja 1896—1898. Heti niiden jälkeen, eli vuosina 1891 ja 1901—1902 huomataan taantumista, jolloin työntekijäin lukumäärä vähenee. Kaikista teollisuustilaston käsittämistä työntekijöistä muodostivat sahatyöntekijät aluksi 17 à 18 %; tämä suhdeluku on vähitellen kasvanut 20 %:iin ja sen ylikin. Siitä lähtien kun työntekijäin lukumäärä lasketaan uutta menetelmää noudattaen on sahatyöntekijäin lukumäärä kokonaista 25 % kaikista teollisuustyöntekijöistä, mikä suhde johtuu ilmeisesti siitä, ettei käsityöliikkeitten työntekijöitä ole otettu mukaan vuodesta 1909 lähtien.

Edellä olevista luvuista näkyy, että mies- ja naispuolisten työntekijäin keskinäinen suhde, viisivuosittain laskettuna, on ollut seuraava:

	100 työntekijästä oli: miehiä.	naisia.
1885—1889	91.0	9.0
1890—1894	91.8	8.2
1895—1899	91.5	8.5
1900—1904	90.2	9.8
1905—1908	90.0	10.0
1909—1911	88.4	11.6

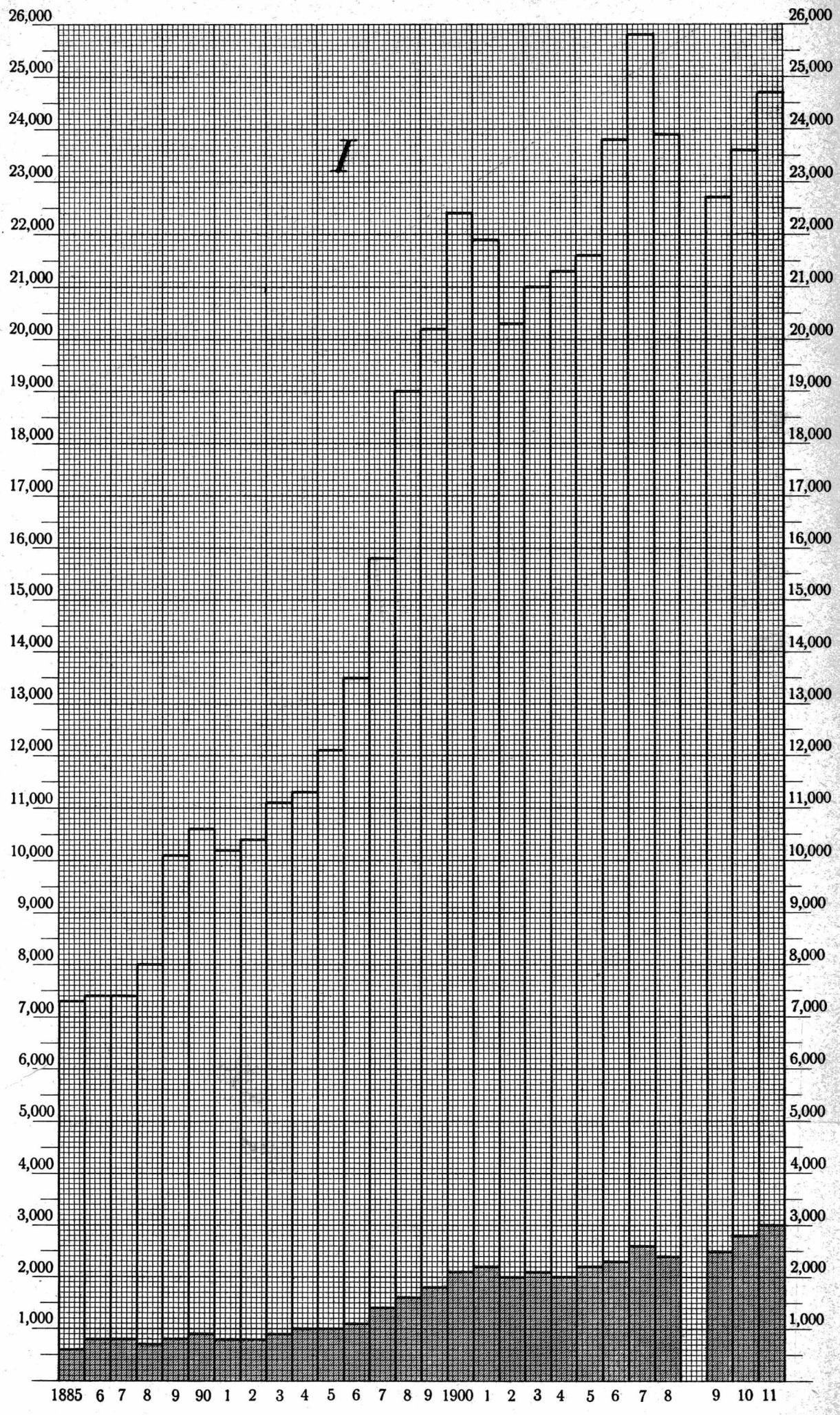
I
26,000
25,000
24,000
23,000
22,000
21,000
20,000
19,000
18,000
17,000
16,000
15,000
14,000
13,000
12,000
11,000
10,000
9,000
8,000
7,000
6,000
5,000
4,000
3,000
2,000
1,000
1885 6 7 8 9 90 1 2 3 4 5 6 7 8 9 1900 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

Muutokset eivät tosin ole suuria, mutta niistä huomaa kuitenkin naisten työn suhteellisesti kasvaneen.

Sen seikan valaisemiseksi, missä määrin alaikäisiä käytetään sahateollisuudessa, esitetään seuraavat numeroluvut:

Sahateollisuudessa työskenteleviä alaikäisiä.

Vuonna.	Alle 15 v:n:			15—18 v.:			Kaikkiaan alaikäisiä:		
	m.	n.	yht.	m.	n.	yht.	m.	n.	yht.
1885	149	44	193	335	65	400	484	109	593
1886	191	90	281	381	89	470	572	179	751
1887	206	96	302	368	76	444	574	172	746
1888	169	43	212	434	113	547	603	156	759
1889	158	24	182	614	100	714	772	124	896
1890	147	19	166	601	124	725	748	143	891
1891	110	16	126	530	91	621	640	107	747
1892	101	9	110	503	103	606	604	112	716
1893	102	12	114	482	102	584	584	114	698
1894	70	4	74	455	81	536	525	85	610
1895	89	4	93	453	88	541	542	92	634
1896	104	6	110	573	107	680	677	113	790
1897	113	15	128	690	104	794	803	119	922
1898	179	19	198	730	111	841	909	130	1,039
1899	170	20	190	979	159	1,138	1,149	179	1,328
1900	243	40	283	1,116	177	1,293	1,359	217	1,576
1901	172	29	201	1,026	208	1,234	1,198	237	1,435
1902	181	30	211	851	147	998	1,032	177	1,209
1903	176	50	226	936	157	1,093	1,112	207	1,319
1904	148	9	157	917	165	1,082	1,065	174	1,234
1905	146	33	179	1,060	204	1,264	1,206	237	1,449
1906	159	15	174	1,084	177	1,261	1,243	192	1,433
1907	205	22	227	1,183	194	1,377	1,388	216	1,603
1908	168	16	184	1,061	188	1,249	1,229	204	1,436
1909	186	27	213	889	203	1,092	1,075	230	1,309
1910	211	24	235	961	210	1,171	1,172	234	1,405
1911	208	29	237	1,070	262	1,332	1,278	291	1,565

Näistä numeroluvuista saa seuraavat, viisivuotisin ajanjaksoin lasketut suhdeluvut:

	100 työntekijästä oli:				
	alle 15 v:n.	15—18 v.	alle 18 v:n		
			m.	n.	yht.
1885—1889	2.9	6.4	8.2	20.2	9.3
1890—1894	1.1	5.7	6.3	12.9	6.8
1895—1899	0.9	5.0	5.5	9.2	5.9
1900—1904	1.0	5.3	6.0	9.7	6.3
1905—1908	0.8	5.4	5.9	8.9	6.2
1909—1911	1.0	5.0	5.6	9.1	6.0

Nämä luvut osottavat, että alaikäisten työntekijäin käyttö on vähenemään päin.

Tuotanto. Teollisuustilastosta saa seuraavat tiedot sahateollisuuden tuotantoarvoista vuosina 1885—1911:

Sahateollisuuden tuotantoarvo:

Vuonna.	Tuotannon arvo.	Lisäys tai vähennys edell. vuot. verraten.	Vuonna.	Tuotannon arvo.	Lisäys tai vähennys edell. vuot. verraten.
1885 ..	21,950,380 mk	—	1899 ..	66,856,197 mk	+ 5.8 %
1886 ..	23,393,375 »	+ 6.6 %	1900 ..	79,549,606 »	+ 19.0 »
1887 ..	25,573,834 »	+ 9.3 »	1901 ..	64,709,012 »	— 18.7 »
1888 ..	27,142,389 »	+ 6.1 »	1902 ..	66,432,400 »	+ 2.7 »
1889 ..	37,035,465 »	+ 36.5 »	1903 ..	79,200,200 »	+ 19.2 »
1890 ..	33,913,429 »	— 8.4 »	1904 ..	81,285,956 »	+ 2.6 »
1891 ..	33,256,697 »	— 1.9 »	1905 ..	79,127,516 »	— 2.7 »
1892 ..	34,258,736 »	+ 3.0 »	1906 ..	96,093,000 »	+ 21.4 »
1893 ..	35,251,889 »	+ 2.9 »	1907 ..	101,372,600 »	+ 5.5 »
1894 ..	38,248,334 »	+ 8.5 »	1908 ..	87,714,100 »	— 13.5 »
1895 ..	40,672,284 »	+ 6.3 »	1909 ..	97,137,200 »	+ 10.8 »
1896 ..	47,943,246 »	+ 17.9 »	1910 ..	123,356,200 »	+ 27.0 »
1897 ..	58,503,144 »	+ 22.1 »	1911 ..	131,946,200 »	+ 7.0 »
1898 ..	63,188,988 »	+ 8.0 »			

Tuotannon vaihteluja valaisee diagrammi II, osoittava tuotantoarvot miljoonin markoin.

Näistä tuotantoarvoa koskevista luvuista ja ennemmin esitetyistä työntekijäin lukumäärää koskevista luvuista saa seuraavat luvut, jotka osoittavat kutakin työntekijää kohti tulevan tuotantoarvon:

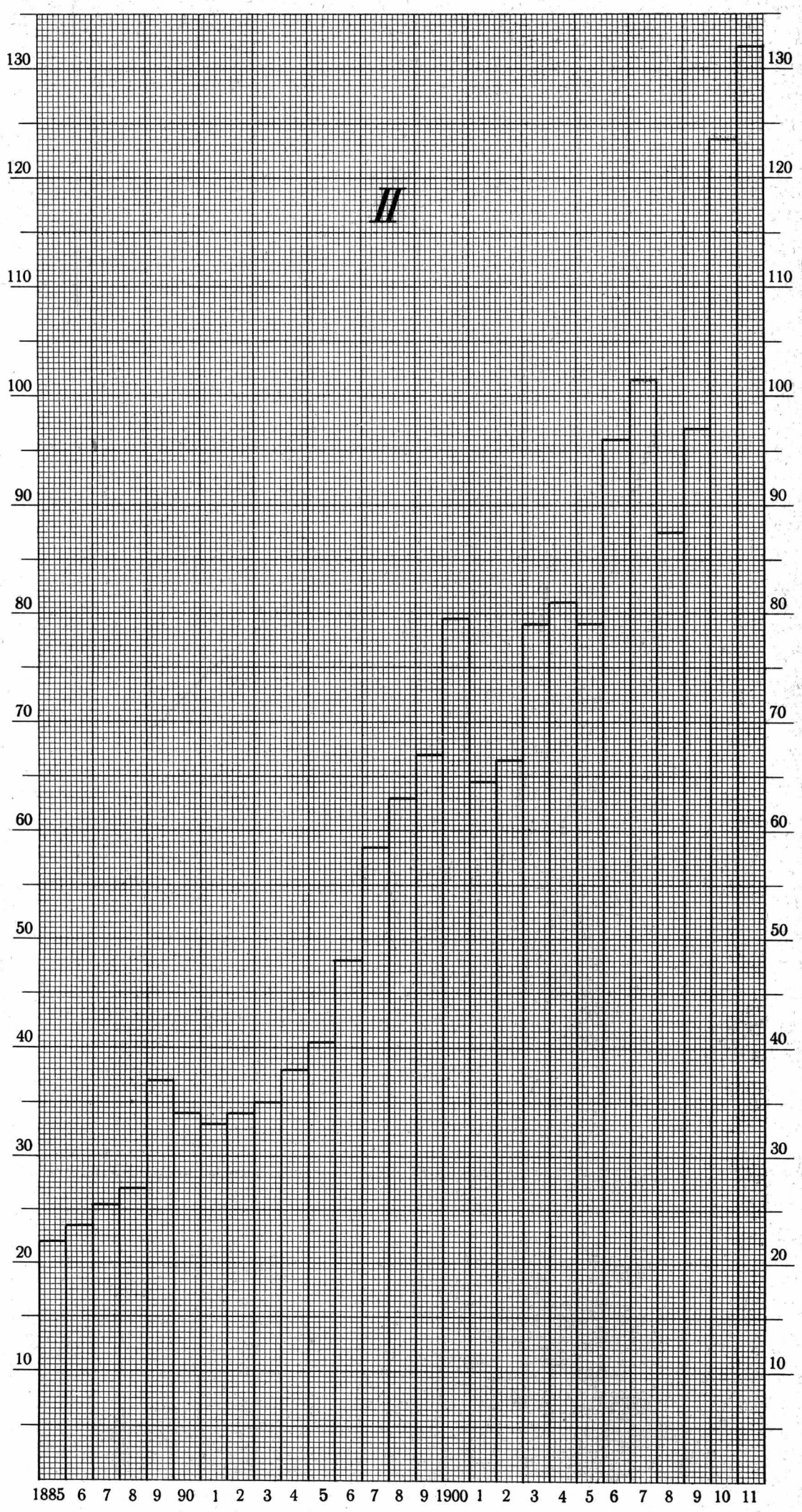
II
130
120
110
100
90
80
70
60
50
40
30
20
10
1885 6 7 8 9 90 1 2 3 4 5 6 7 8 9 1900 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

Tuotantoarvo työntekijää kohti.

1885	3,014 mk	1894	3,395 mk	1903	3,778 mk
1886	3,174 »	1895	3,364 »	1904	3,820 »
1887	3,449 »	1896	3,562 »	1905	3,656 »
1888	3,383 »	1897	3,694 »	1906	4,042 »
1889	3,649 »	1898	3,322 »	1907	3,926 »
1890	3,206 »	1899	3,305 »	1908	3,651 »
1891	3,252 »	1900	3,547 »	1909	4,278 »
1892	3,286 »	1901	2,959 »	1910	5,230 »
1893	3,177 »	1902	3,279 »	1911	5,332 »

Kun teollisuustilaston alkutiedot, kuten jo on huomautettu, ovat eräissä suhteissa virheellisiä, ei edellä esitettyjä, niistä johdettuja lukujakaan voida pitää erittäin luotettavina. Se että työntekijää kohti tuleva tuotantoarvo vuosina 1909—1911 on suurempi kuin edellisinä vuosina, riippuu työntekijäin lukumäärän laskemisessa noudatetusta uudesta menetelmästä, jonka mukaan työntekijäin lukumäärä yleensä tulee pienemmäksi kuin vanhempaa laskutapaa noudattaen. Näyttää kuitenkin siltä, että työntekijää kohti tuleva tuotantoarvo on kohonnut, sillä se on esilläolevan ajanjakson edellisellä puoliskolla, aina vuoteen 1897 asti, ollut noin 3,300 mk, mutta jälkimäisellä puoliskolla, vuoteen 1909 asti, noin 3,500 mk. Kolmena viime vuonna on tämä arvo noussut huomattavasti, mutta näitä lukuja ei voi verrata edellisiin.

Tuonti.

Puiden ja puutavarain maahantuonti ei Suomessa luonnollisesti ole suuri, koska juuri ne ovat maamme tärkeimpiä vientitavaroita. Niinä viime vuosina, joilta tietoja on olemassa, on tuonti ollut seuraava:

	Puuaineita.	Puutöitä.	Koko tuonti.
Vuonna 1909	1,670,042 mk	1,521,617 mk	3,191,659 mk
» 1910	1,384,726 »	1,701,773 »	3,086,499 »
» 1911	1,966,355 »	1,912,019 »	3,878,374 »

Vuoden 1911 tuontiarvot jakautuvat tullitilaston eri ryhmien kesken seuraavasti:

A. Puuaineita:

ulkomaisia ja hyvänhajuisia	144,960 mk
liuskoina tai viiluina	109,181 »
muunlaisia	1,712,214 »

B. Puutöitä:

puusepän- ja sorvarinteoksia	1,409,595	mk
kirvesmiehenteoksia	42,260	»
tynnyrintekijänteoksia	360,987	»
puunleikkaajanteoksia, päälle 425 gr. painoisia	272	»
puunastoja	50,264	»
muunlaisia puutöitä	48,641	»
Yhteensä	3,878,374	mk

Vuonna 1911 tuotiin puuta ja puutavaroita pääasiallisesti seuraavista maista:

Venäjältä	1,828,000 mk.	Tanskasta	234,000 mk
Saksasta	1,176,000 »	Englannista	164,000 »
Ruotsista	427,000 »	Alankomaista	33,000 »

Vuosina 1909—1911 oli Venäjältä tuonti 42.7 %, 40.6 % ja 47.1 % tuonnin koko arvosta.

Vienti. Suomen puiden ja puutavarain koko viennin arvo ynnä tämä arvo prosentteina maan viennin kokonaisarvosta vuosina 1856—1912 näkyvät seuraavasta:

Puiden ja puutavarain vienti.

Vuonna.	Arvo 1,000:sin markoin.	%:na koko vientiarvosta.	Vuonna.	Arvo 1,000:sin markoin.	%:na koko vientiarvosta.	Vuonna.	Arvo 1,000:sin markoin.	%:na koko vientiarvosta.
1856	5,495	37.4	1875	37,672	44.1	1894	63,069	46.4
1657	8,224	49.9	1876	50,312	51.0	1895	63,351	44.3
1858	7,059	53.4	1877	59,250	56.6	1896	71,605	45.1
1859	7,749	52.1	1878	36,572	41.4	1897	82,161	48.7
1860	9,567	35.9	1879	34,365	36.5	1898	94,090	52.3
1861	11,824	36.8	1880	55,747	45.3	1899	100,888	54.6
1862	11,944	35.9	1881	47,319	44.1	1900	113,859	57.6
1863	15,248	39.6	1882	54,106	45.1	1901	101,538	54.3
1864	13,688	36.9	1883	56,612	47.8	1902	116,061	57.3
1865	18,713	46.4	1884	54,182	48.0	1903	130,980	61.3
1866	15,917	50.9	1885	39,472	43.9	1904	120,207	55.8
1867	11,957	28.1	1886	33,352	43.1	1905	124,318	50.2
1868	15,190	32.3	1887	31,059	40.3	1906	143,758	51.3
1869	14,973	30.5	1888	37,955	42.0	1907	142,979	53.9
1870	13,237	29.9	1889	46,795	45.6	1908	130,036	53.5
1871	16,613	36.6	1890	36,353	39.3	1909	138,202	54.3
1872	25,259	49.9	1891	44,784	43.0	1910	161,431	56.0
1873	34,563	46.5	1892	41,375	44.2	1911	167,037	52.6
1874	43,345	46.4	1893	49,453	43.1	1912	173,412	51.4

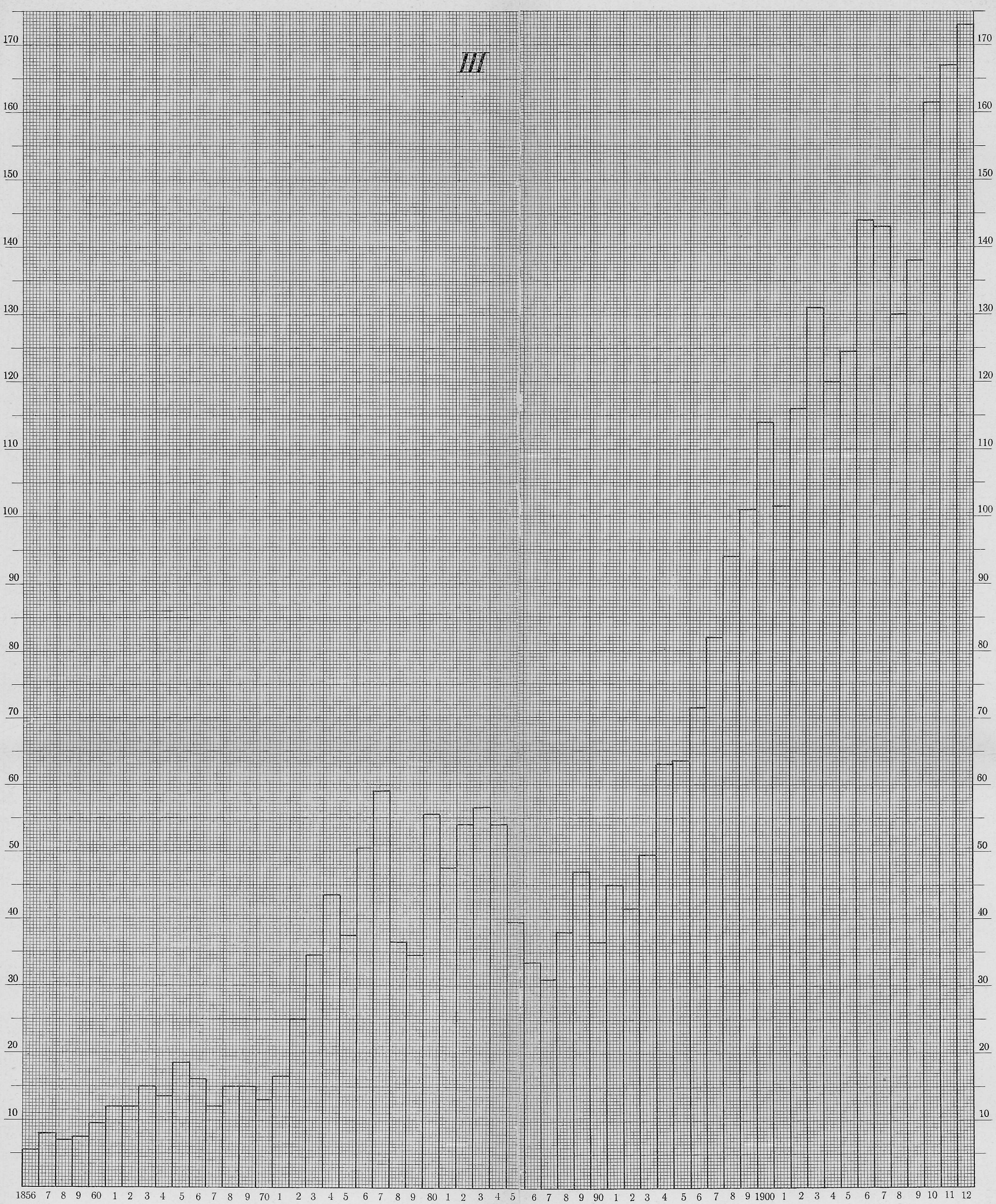
170
160
150
140
130
120
110
100
90
80
70
60
50
40
30
20
10
1856 7 8 9 60 1 2 3 4 5 6 7 8 9 70 1 2 3 4 5 6 7 8 9 80 1 2 3 4 5 6 7 8 9 90 1 2 3 4 5 6 7 8 9 1900 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Erilajisten puutavarain vienti m³:nä ja kg:na.

Vuonna.	Puuaineita, honkaisia tai kuusisia.						Puuaineita muita kotimaisia puulajeja.	Puutöitä.
	valmistamattomia.	veistettyjä tai osittain sahattuja.	lankkuja.	battensia.	lautoja.	muita sahattuja ja puoleksi jalostettuja.		
	m³	m³	m³	m³	m³	m³	m³	kg.
1894	903,943	83,623	308,740	569,724	841,062	191,525	422,927	3,616,153
1895	1,067,436	111,693	289,880	557,352	807,684	202,963	431,052	4,430,779
1896	1,606,758	110,679	332,977	696,551	888,591	201,420	371,325	4,751,243
1897	1,225,469	122,123	322,147	742,628	928,255	190,160	373,037	4,635,775
1898	1,237,844	142,059	288,033	769,681	936,515	216,389	319,471	4,524,484
1899	1,347,421	156,364	373,492	849,674	963,923	210,087	410,857	4,144,965
1900	1,655,955	247,225	361,147	777,937	1,040,949	203,294	493,755	5,351,220
1901	1,702,101	176,629	335,861	694,329	1,065,810	210,287	521,654	7,368,679
1902	1,422,540	226,686	364,826	863,622	1,153,447	227,267	549,579	8,125,019
1903	2,420,458	278,937	390,416	836,688	1,211,916	244,844	682,333	8,982,747
1904	2,930,977	301,675	340,266	847,348	1,245,167	245,895	716,512	8,352,804
1905	2,435,830	265,183	323,412	903,703	1,258,878	251,199	661,666	7,899,657
1906	2,026,235	206,264	394,335	950,931	1,363,544	340,774	572,745	7,560,951
1907	2,048,540	220,810	318,554	837,190	1,288,071	361,149	587,428	6,970,403
1908	2,504,039	254,780	343,155	778,653	1,243,384	330,006	609,063	7,693,303
1909	2,275,921	281,083	361,159	844,518	1,330,856	356,182	623,794	8,261,256
1910	1,993,223	230,470	428,596	893,307	1,420,879	386,480	556,175	9,401,545
1911	2,235,589	275,064	403,526	856,915	1,478,490	374,472	612,850	11,724,628

Viennin vaihteluja tarkemmin valaisemaan on laadittu diagrammi III, osoittava vientiä miljoonin markoin.

1870-luvun alkupuolelle asti oli puutavarain vienti Suomesta mitätön, mutta vuodesta 1871 lähtien alkaa varma kasvu ja vienti saavuttaa huippunsa vuonna 1877, jolloin se oli 39 ¼ milj. mk. Tämän jälkeen seuraavina parina vuonna laskee viennin arvo suuresti, kasvaen taasen nopeasti ja nousten korkeimpaan määräänsä vuonna 1883, jolloin se oli 56.6 milj. mk. Sitten seuraa taantumisen aika, minkä syvin kohta sattuu vuodelle 1887, jolloin vientiarvo oli 31 milj. mk. Mutta vuodesta 1892 lähtien kasvaa vienti tavatonta vauhtia. Joinakuina vuosina ilmenee tosin viennin vähenemistä, mutta pääviiva nousee kuitenkin alituisesti.

Kauppatilasto jakaa puutavarat kolmeen pääryhmään: 1) Puuaineita, honkaisia tai kuusisia, mikä luonnollisesti on tärkein ryhmä; 2) Puuaineita, muita kotimaisia puulajeja; sekä 3) Puutöitä. Ensimäinen pääryhmä jakautuu sittemmin alaosastoihin puun jalostamisen asteesta riippuen, ja on lankuiksi

battensiksi ja laudoiksi sahatuilla puutavaroilla tässä tärkein sija. Tämän jaon voi toimittaa vuodesta 1894 lähtien. Siv. 39 ja 40 olevat taulut osoittavat näiden ryhmien viennin jakautumisen sekä vientimäärien että tavarain arvon mukaan.

Erilajisten puutavarain vienti 1,000:sin markoin.

Vuonna.	Puuaineita, honkaisia tai kuusisia.						Puuaineita, muita kotimaisia puulajeja.	Puutöitä.
	valmistamattomia.	veistettyjä tai osittain sahattuja.	lankkuja.	battensia.	lautoja.	muita sahattuja ja puoleksi jalostettuja.		
1894	4,183	1,509	11,732	17,092	22,709	2,297	1,733	1,815
1895	5,035	1,894	11,015	16,721	21,807	2,607	1,889	2,383
1896	5,112	1,879	12,653	20,897	23,992	2,489	1,788	2,795
1897	7,127	2,790	12,886	24,135	27,848	2,608	2,040	2,727
1898	8,825	3,313	12,097	28,863	32,778	3,117	2,182	2,915
1899	9,217	3,782	16,060	32,288	30,846	2,953	3,043	2,699
1900	12,433	5,568	17,335	32,673	36,433	2,974	3,084	3,359
1901	12,676	3,039	16,793	27,079	34,106	2,550	2,259	3,037
1902	10,009	3,805	18,241	34,545	40,371	3,057	2,326	3,706
1903	18,044	4,964	21,473	33,468	42,417	3,580	3,025	4,009
1904	20,023	4,767	15,312	29,657	39,845	3,241	3,595	3,767
1905	16,474	5,970	14,554	33,889	42,802	3,454	3,312	3,863
1906	17,743	4,287	17,745	38,037	51,815	6,567	3,894	3,670
1907	20,109	4,688	14,653	34,743	51,522	9,308	4,462	3,492
1908	25,693	5,260	14,413	27,253	42,275	6,419	4,773	3,950
1909	19,520	6,079	16,252	32,092	47,911	7,266	4,237	4,846
1910	18,745	4,942	21,430	40,199	56,835	9,860	3,773	5,647
1911	19,897	5,968	22,194	38,561	60,618	9,033	4,158	6,535

Diagrammissa IV on ilmoitettu honka- ja kuusipuun viennin arvo miljoonin markoin, kunkin viivan esittäessä eri tavaralajeja, nimittäin:

viivan I valmistamatonta,
» II veistettyjä tai osittain sahattuja,
» III lankkuja,
» IV battensia,
» V lautoja.

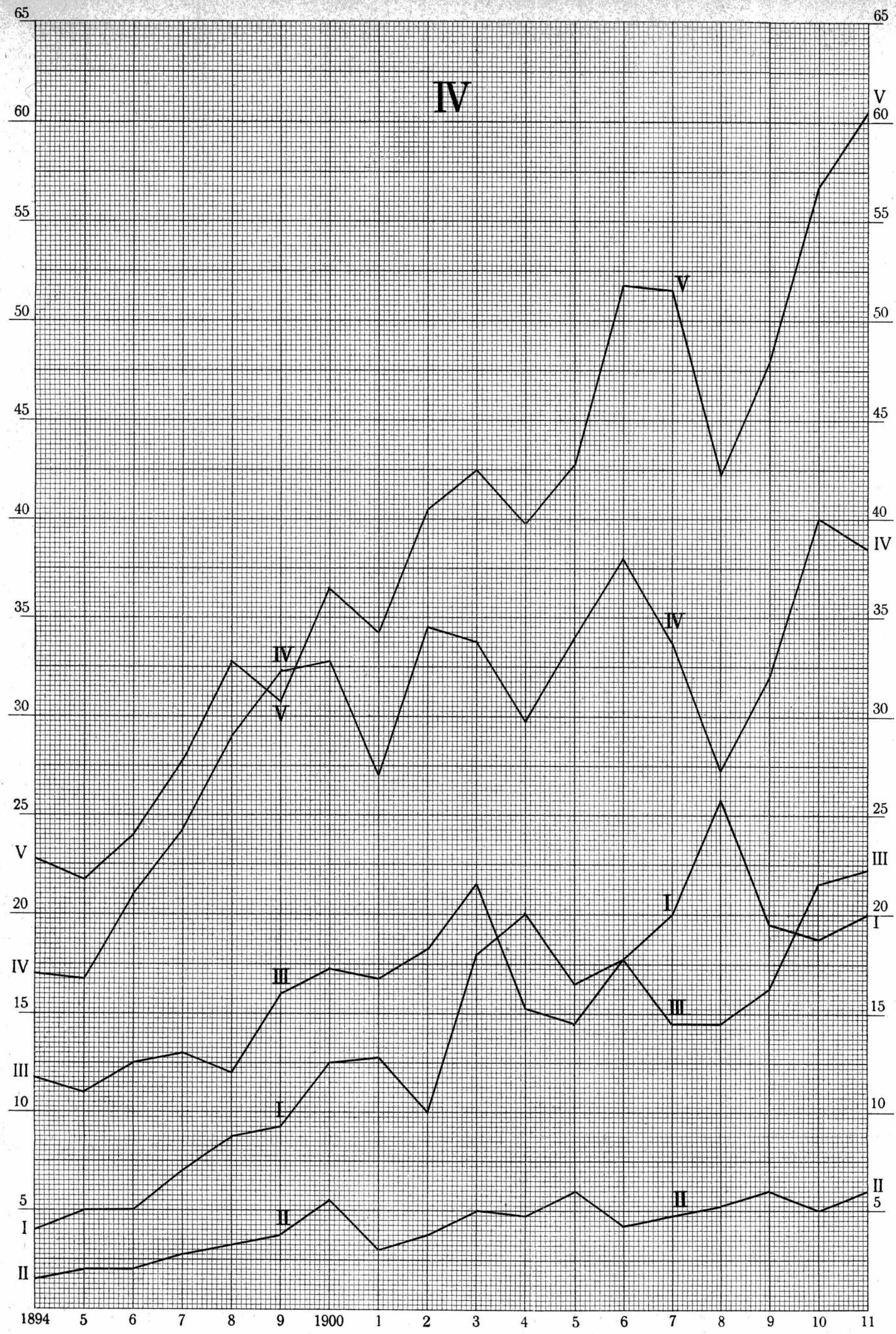
IV
65
60
55
50
45
40
35
30
25
20
15
10
5
V
IV
III
I
II
1894
5
6
7
8
9
1900
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11

Propsin ja paperipuun viennin arvo ja määrä.

Vuonna.	Propsia		Paperipuita		Vuonna.	Propsia		Paperipuita	
	m³	1,000:sin markoin.	m³	1,000:sin markoin.		m³	1,000:sin markoin.	m³	1,000:sin markoin.
1894..	246,222	1,256	188,989	775	1903 .	1,240,855	9,306	486,780	3,894
1895..	305,506	1,558	197,829	811	1904 .	1,593,100	10,753	629,946	4,725
1896..	261,335	1,333	296,069	1,214	1905 .	1,115,815	7,532	746,142	5,596
1897..	368,562	1,880	347,303	1,771	1906 .	1,040,820	9,297	484,952	4,700
1898..	367,831	2,575	378,184	2,647	1907 .	1,090,133	10,520	419,438	4,467
1899..	430,264	3,012	342,989	2,401	1908 .	1,503,995	15,491	377,559	4,304
1900..	478,933	3,831	482,304	3,858	1909 .	1,414,880	11,319	295,067	2,656
1901..	582,807	4,662	502,156	4,017	1910 .	1,073,738	8,590	266,341	2,264
1902..	531,956	3,990	338,271	2,706	1911 .	1,341,165	9,388	186,619	1,493

Laskemalla kunkin edellä mainitun tavaralajin osalle tulevan vientiarvon kolmelta 5-vuotiskaudelta ja kolmelta viime vuodelta, saa seuraavat suhdeluvut:

Honkaisia tai kuusisia:	1894—1898	1899—1903	1904—1908	1909	1910	1911
valmistamattomia..	8.1 %	11.1 %	15.2 %	14.2 %	11.7 %	11.9 %
veistettyjä	3.0 »	3.8 »	3.8 »	4.4 »	3.1 »	3.6 »
lankkuja.....	16.2 »	15.8 »	11.6 »	11.8 »	13.3 »	13.3 »
battensia.....	28.8 »	28.4 »	24.7 »	23.1 »	24.8 »	23.1 »
lautoja	34.4 »	32.8 »	34.5 »	34.6 »	35.1 »	36.3 »
muita sahattuja ...	3.5 »	2.7 »	4.4 »	5.3 »	6.1 »	5.4 »
Muita puulajeja	2.6 »	2.4 »	3.0 »	3.1 »	2.4 »	2.5 »
Puutöitä.....	3.4 »	3.0 »	2.8 »	3.5 »	3.5 »	3.9 »

Propsin ja paperipuun vienti on lisääntynyt huomattavasti kuten edellä-olevasta taulukosta näkyy.

Puutavaroita viedään pääasiallisesti Englantiin, Saksaan, Ranskaan, Venäjälle, Hollantiin, Belgiaan, Espanjaan, Ruotsiin ja Tanskaan. Näihin maihin tapahtuvan viennin arvo näkyy siv. 42 olevasta taulusta. Kuten tunnettua ilmoittaa Suomen kauppatilasto tavaran lähimmän määräpaikan. On kuitenkin todennäköistä, ettei uudestaan lastausta toimiteta suuremmassa määrin, vaan että tavara todella on ollut määrätty ensimäiseen satamaan. Tätä seikkaa ei kuitenkaan voi tarkastaa.

Puutavarain viennin arvo eri maihin 1,000:sin markoin.

Vuonna.	Venäjä.	Ruotsi.	Tanska.	Saksa.	Hollanti.	Belgia.	Englanti.	Ranska.	Espanja.
1885	2,689	—	1,925	2,942	2,203	2,003	16,312	6,137	4,468
1886	3,076	—	1,581	2,898	1,991	1,105	11,753	5,263	5,171
1887	2,220	—	1,711	3,098	1,792	957	10,824	5,562	3,943
1888	2,096	—	1,932	4,419	1,915	1,642	13,648	6,695	4,393
1889	2,291	—	2,455	5,298	2,595	1,692	17,856	7,587	5,866
1890	2,275	—	2,607	3,579	2,484	1,232	13,244	4,657	4,647
1891	2,498	739	2,770	5,253	2,409	1,475	13,451	11,152	4,686
1892	2,345	709	2,715	5,313	3,452	2,054	15,177	3,895	5,381
1893	3,436	1,089	3,195	4,314	3,401	3,379	7,647	8,858	4,780
1894	3,529	1,341	3,786	6,662	5,121	4,148	21,731	11,256	5,262
1895	4,563	1,474	4,296	7,061	4,984	3,314	20,999	10,742	5,633
1896	4,368	1,961	4,017	7,148	5,144	5,062	25,270	12,556	5,353
1897	4,720	2,709	3,793	9,570	6,120	5,157	29,039	14,318	5,979
1898	5,483	2,604	5,812	11,077	6,929	6,365	33,964	15,955	5,241
1899	6,495	2,079	4,724	12,965	7,683	6,775	38,422	13,771	7,490
1900	9,928	2,926	4,483	12,106	8,091	7,139	41,086	17,393	10,004
1901	8,491	2,269	5,055	10,081	8,047	6,940	33,871	15,851	9,644
1902	8,783	2,136	5,089	13,826	10,759	10,344	41,195	15,767	6,402
1903	11,290	3,437	4,911	15,071	11,072	9,431	42,814	19,689	9,538
1904	10,165	2,472	3,710	13,606	12,418	10,455	37,332	19,297	8,524
1905	8,535	2,272	4,510	16,569	15,050	11,679	38,868	18,188	4,940
1906	9,356	2,451	5,653	19,793	15,215	12,905	48,947	21,317	5,568
1907	10,806	3,644	5,165	20,642	10,349	11,220	46,211	24,407	6,858
1908	11,966	4,105	3,278	17,458	10,806	8,417	42,840	20,267	6,813
1909	12,217	4,486	3,815	20,575	9,297	12,430	43,543	19,715	7,212
1910	11,818	6,584	5,059	22,202	11,581	12,892	50,918	23,433	9,789
1911	12,844	6,939	5,097	26,387	11,887	11,580	50,751	25,076	8,566

Paitsi edellä mainittuja maita, ilmoittaa kauppatilasto muitakin määräpaikkoja, erittäinkin Europan ulkopuolella. Europan ulkopuoleisiin paikkoihin viedyn tavaran arvo on ilmoitettu 1,000:sin markoin seuraavasti:

(Jatk. sivulla 44.)

Lankkujen vienti eri maihin m³:ttäin.

Vuonna.	Venäjä.	Tanska.	Saksa.	Hollanti.	Belgia.	Englanti.	Ranska.	Espanja.
1894	2,676	2,708	8,869	16,913	6,699	114,986	52,671	95,117
1895	4,290	2,724	6,774	13,109	3,811	102,993	62,788	87,499
1896	11,494	1,498	4,624	11,911	7,087	126,849	78,926	75,517
1897	11,480	948	5,700	17,121	6,641	114,716	60,992	89,772
1898	21,077	930	6,632	13,379	5,146	117,857	41,954	72,851
1899	10,430	1,076	9,357	15,711	6,798	173,364	53,090	98,421
1900	15,232	786	3,598	13,139	4,833	146,029	58,426	111,115
1901	17,352	1,040	3,968	12,900	3,036	124,003	56,409	104,230
1902	18,596	649	3,941	17,811	7,083	159,423	62,686	75,170
1903	20,835	1,373	6,939	20,874	5,142	134,103	57,132	103,857
1904	19,292	425	2,634	24,759	15,908	98,530	62,600	103,052
1905	15,819	710	5,211	23,514	16,734	121,380	66,151	55,642
1906	18,359	743	5,356	23,741	19,774	162,813	86,350	62,940
1907	11,980	651	4,351	10,336	9,216	112,591	82,962	67,446
1908	18,816	241	4,566	14,085	12,373	113,011	86,323	72,633
1909	18,656	551	3,480	12,052	11,095	115,544	94,464	76,615
1910	23,377	207	2,472	10,677	7,113	141,200	92,273	99,022
1911	22,845	483	3,393	12,084	7,820	129,203	106,236	79,229

Lankkujen viennin arvo eri maihin 1,000:sin markoin.

Vuonna.	Venäjä.	Tanska.	Saksa.	Hollanti.	Belgia.	Englanti.	Ranska.	Espanja.
1894	102	103	337	643	255	4,369	2,001	3,614
1895	163	104	257	498	145	3,914	2,386	3,325
1896	437	57	176	453	269	4,820	2,999	2,870
1897	459	38	228	685	266	4,589	2,440	3,591
1898	885	39	279	562	216	4,950	1,762	3,060
1899	448	46	402	676	292	7,455	2,283	4,232
1900	731	38	173	631	232	7,009	2,804	5,334
1901	868	52	198	645	152	6,200	2,820	5,212
1902	930	32	197	891	354	7,971	3,134	3,759
1903	1,146	76	382	1,148	283	7,376	3,142	5,712
1904	868	19	119	1,114	716	4,434	2,817	4,637
1905	712	32	234	1,058	753	5,462	2,977	2,504
1906	826	33	241	1,068	890	7,327	3,886	2,832
1907	551	30	200	475	424	5,179	3,816	3,103
1908	790	10	192	592	520	4,746	3,626	3,051
1909	840	25	157	542	499	5,199	4,251	3,448
1910	1,169	10	124	534	356	7,060	4,614	4,951
1911	1,256	27	187	665	430	7,106	5,843	4,358

Battensien vienti eri maihin m³:ttäin.

Vuonna.	Venäjä.	Tanska.	Saksa.	Hollanti.	Belgia.	Englanti.	Ranska.	Espanja.
1894	17,395	8,200	17,767	52,651	52,815	273,880	114,224	30,279
1895	15,400	7,648	28,784	46,294	54,220	275,901	80,518	44,959
1896	13,733	6,795	25,824	57,905	75,173	353,214	107,998	48,114
1897	3,954	7,170	46,325	53,918	72,004	386,143	124,468	44,269
1898	4,186	6,520	44,602	65,100	59,417	415,376	141,099	29,562
1899	8,252	7,862	71,202	73,365	67,404	459,072	100,784	56,549
1900	9,095	2,966	52,844	66,045	62,908	366,112	136,692	73,268
1901	16,714	6,433	41,282	50,592	75,754	324,540	102,289	67,399
1902	19,157	5,668	50,476	86,510	103,961	445,259	105,746	34,141
1903	23,247	6,763	52,813	77,587	82,391	388,384	129,077	51,058
1904	21,730	5,885	45,198	100,324	99,544	357,729	140,081	65,456
1905	24,748	6,086	59,278	110,231	121,330	402,112	128,254	33,421
1906	24,971	9,668	54,542	111,031	96,796	464,040	147,370	32,914
1907	28,132	8,429	48,944	63,713	82,072	382,096	166,252	50,547
1908	21,933	4,933	44,542	80,115	64,414	347,448	154,142	51,355
1909	29,408	3,748	57,780	66,856	98,803	388,165	143,131	48,966
1910	33,468	5,088	46,420	80,748	91,016	404,899	166,008	52,462
1911	23,746	6,752	51,126	79,841	67,844	384,062	180,830	48,309

	1,000:sin markoin.		1,000:sin markoin.		1,000:sin markoin.
V. 1894	202	V. 1900	469	V. 1906	2,189
» 1895	122	» 1901	595	» 1907	3,387
» 1896	549	» 1902	1,456	» 1908	3,460
» 1897	493	» 1903	3,295	» 1909	4,339
» 1898	553	» 1904	1,803	» 1910	5,638
» 1899	314	» 1905	3,046	» 1911	7,002

Diagrammissa V esitetään viennin arvo eri maihin miljoonin markoin, ja edustaa siinä kukin viiva eri maata, nimittäin:

viiva I Venäjää,
» II Saksaa,
» III Hollantia ja Belgiaa yhteensä,
» IV Englantia,
» V Ranskaa,
» VI Ruotsia.

Vientiarvot jakautuvat taulukossa lueteltujen maitten kesken suhteellisesti seuraavalla tavalla:

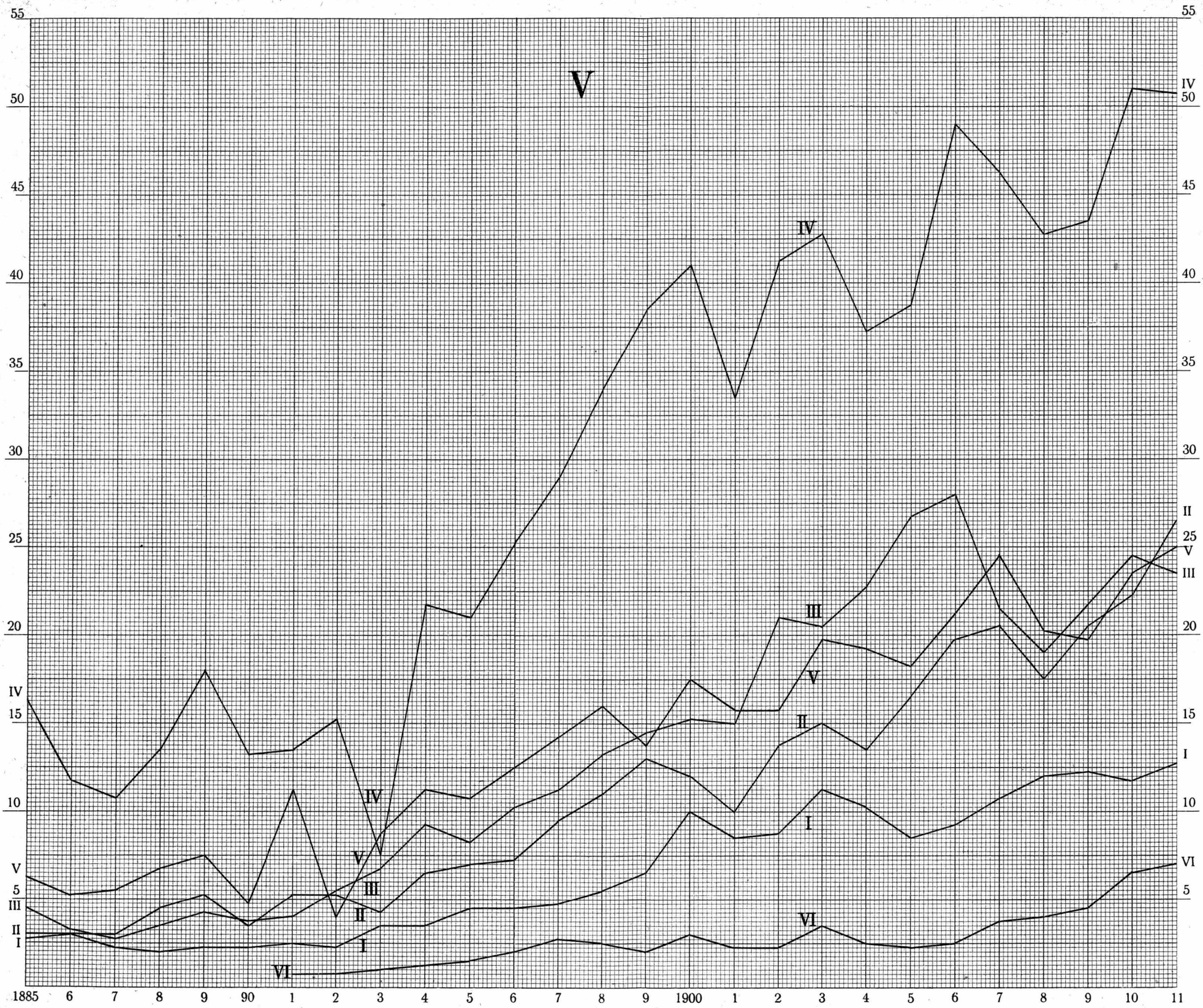
V
55
50
45
40
35
30
25
20
15
10
5
IV
III
II
I
VI
1885
6
7
8
9
90
1
2
3
4
5
6
7
8
9
1900
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11

VI

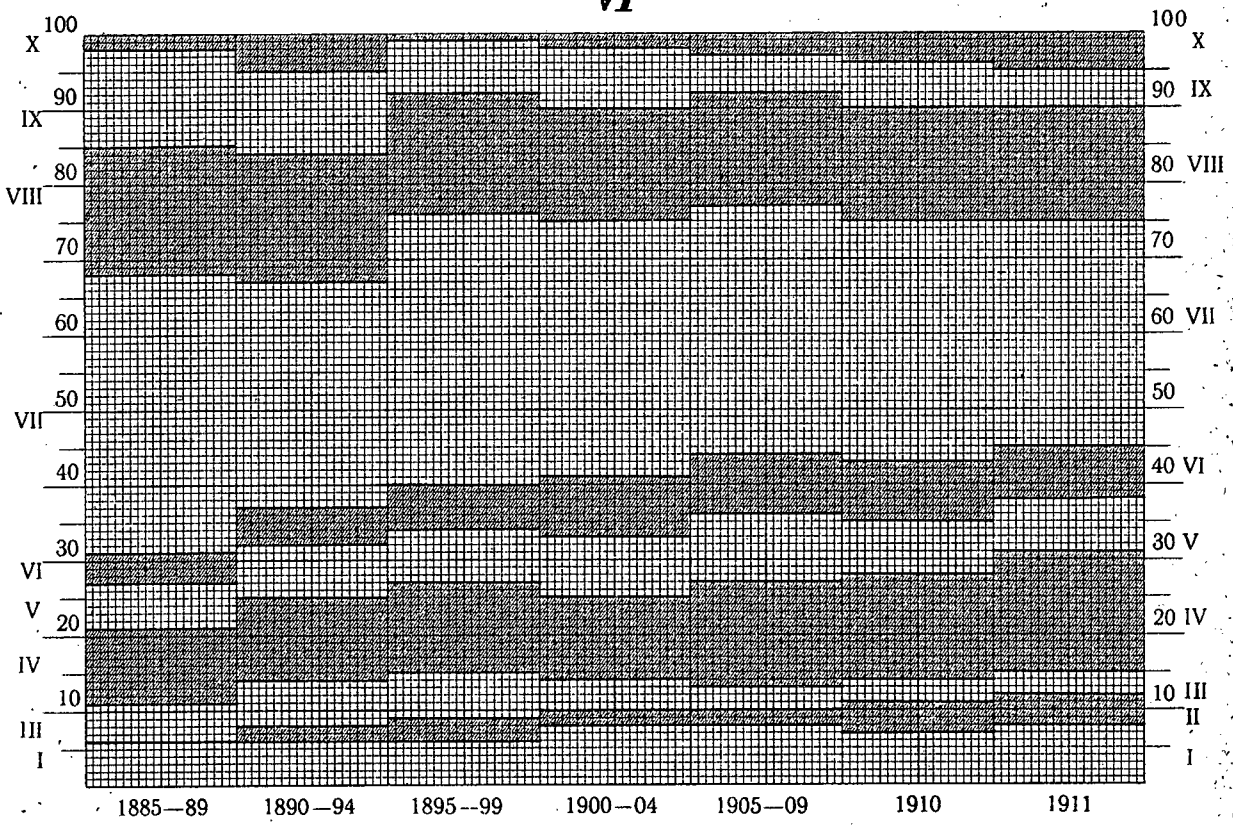
100
X
90
IX
80
VIII
70
60
50
VII
40
30
VI
V
20
IV
10
III
I
1885—89
1890—94
1895—99
1900—04
1905—09
1910
1911

	1885—89	1890—94	1895—99	1900—04	1905—09	1910	1911
Venäjä	6.6 %	6.0 %	6.2 %	8.4 %	7.8 %	7.3 %	7.7 %
Ruotsi	—	1.6 »	2.6 »	2.3 »	2.5 »	4.1 »	4.2 »
Tanska	5.1 »	6.4 »	5.5 »	4.0 »	3.3 »	3.1 »	3.1 »
Saksa	9.9 »	10.7 »	11.6 »	11.1 »	14.0 »	13.8 »	15.8 »
Hollanti	5.6 »	7.2 »	7.5 »	8.6 »	8.9 »	7.2 »	7.1 »
Belgia	3.9 »	5.2 »	6.5 »	7.6 »	8.3 »	8.0 »	6.9 »
Englanti	37.3 »	30.3 »	35.9 »	33.7 »	32.5 »	31.6 »	30.4 »
Ranska	16.6 »	17.0 »	16.4 »	15.1 »	15.3 »	14.6 »	15.0 »
Espanja	12.6 »	10.5 »	7.2 »	7.6 »	4.6 »	6.1 »	5.1 »
Muut	2.4 »	5.1 »	0.6 »	1.6 »	2.8 »	4.2 »	4.7 »

Näitä suhdelukuja valaisee diagrammi VI, jossa keskenään vaihtelevat valkoiset ja varjostetut ruudut esittävät eri maiden suhdelukuja seuraavasti:

valkoiset	ruudut	I Venäjää,
varjostetut	»	II Ruotsia,
valkoiset	»	III Tanskaa,
varjostetut	»	IV Saksaa,
valkoiset	»	V Hollantia,
varjostetut	»	VI Belgiaa,
valkoiset	»	VII Englantia,
varjostetut	»	VIII Ranskaa,
valkoiset	»	IX Espanjaa,
varjostetut	»	X muita maita.

Kuten näkyy on Englanti koko ajan ensi sijalla, ottaen kolmanneksen vientiarvosta. Sitte seuraavat Ranska ja Saksa. Saksaan menevä vienti on ollut tasaisesti kasvamaan päin, joten se vuonna 1911 voittaakin vähän Ranskaan menevän viennin.

Vaikka Ruotsi tuottaa ja vie maasta vielä enemmän puutavaroita kuin Suomi, viedään Suomesta kuitenkin Ruotsiin puutavaroita varsin huomattavasti. Tämä vienti on kasvanut erittäinkin viime vuosina. Ottamalla tarkemmin selvää tästä seikasta, huomaa että tämän viennin muodostavat suurimmaksi osaksi mastot, piirut, tukit ja sahatukkipuut. Tämän ryhmän arvo nousi vuonna 1911 lähes 6½ milj. markkaan. Sitäpaitsi viedään polttopuita 300,000 à 400,000 markan arvosta. Sahattujen puutavarain vienti on näihin verrattuna vähäinen, mutta on sekin joinakin vuosina noussut sataan ja pariin sataan tuhanteen markkaan.

Battensien viennin arvo eri maihin 1,000:sin markoin.

Vuonna.	Venäjä.	Tanska.	Saksa.	Hollanti.	Belgia.	Englanti.	Ranska.	Espanja.
1894	522	246	533	1,580	1,584	8,216	3,427	908
1895	462	229	864	1,389	1,627	8,277	2,416	1,349
1896	412	204	775	1,737	2,255	10,596	3,240	1,443
1897	129	233	1,506	1,752	2,340	12,550	4,045	1,439
1898	157	245	1,598	2,441	2,228	15,577	5,291	1,109
1899	314	299	2,706	2,788	2,561	17,445	3,830	2,149
1900	382	123	2,219	2,774	2,642	15,377	5,741	3,077
1901	652	251	1,610	1,973	2,954	12,657	3,989	2,629
1902	766	227	2,019	3,460	4,158	17,810	4,230	1,366
1903	930	271	2,113	3,103	3,296	15,535	5,163	2,042
1904	761	206	1,582	3,511	3,484	12,521	4,903	2,291
1905	928	228	2,223	4,134	4,550	15,079	4,810	1,253
1906	999	387	2,182	4,441	3,872	18,562	5,895	1,317
1907	1,167	350	2,031	2,644	3,406	15,857	6,899	2,098
1908	768	173	1,559	2,804	2,254	12,161	5,395	1,797
1909	1,118	142	2,196	2,541	3,755	14,750	5,439	1,861
1910	1,506	229	2,089	3,634	4,096	18,220	7,470	2,361
1911	1,069	304	2,301	3,593	3,053	17,283	8,137	2,174

Lautojen vienti eri maihin m³:ttäin.

Vuonna.	Venäjä.	Tanska.	Saksa.	Hollanti.	Belgia.	Englanti.	Ranska.	Espanja.
1894	10,787	106,803	160,704	70,543	74,970	190,758	195,350	27,157
1895	12,573	124,862	166,592	91,186	43,275	145,508	188,248	33,122
1896	7,696	113,759	163,973	86,220	80,995	206,627	190,782	33,798
1897	22,272	107,845	185,228	93,559	66,824	207,598	210,945	31,485
1898	24,513	149,116	192,150	83,949	94,770	165,462	190,859	30,595
1899	24,043	120,711	197,060	95,087	104,845	213,488	168,459	33,834
1900	29,611	110,102	186,853	106,911	105,049	263,768	188,797	44,960
1901	35,322	143,420	212,508	106,811	98,327	211,308	194,563	56,301
1902	35,329	133,055	265,893	142,249	148,594	207,769	174,449	36,440
1903	54,862	122,438	281,685	136,627	133,979	192,472	223,160	49,888
1904	42,458	105,113	292,654	159,775	159,584	190,586	229,833	49,331
1905	28,464	120,029	322,525	198,868	156,955	171,574	210,474	34,307
1906	30,485	132,994	352,829	184,770	181,398	203,391	226,690	35,554
1907	33,876	116,593	364,027	131,464	152,385	179,616	257,145	39,942
1908	43,617	83,327	357,375	168,702	125,145	174,445	231,712	51,053
1909	44,423	92,082	397,365	133,892	187,977	187,828	228,495	52,290
1910	48,394	104,942	402,872	159,599	169,895	215,227	242,066	59,923
1911	50,277	100,264	480,581	162,601	157,146	201,897	247,357	48,642

Lautojen viennin arvo eri maihin 1,000:sin markoin.

Vuonna.	Venäjä.	Tanska.	Saksa.	Hollanti.	Belgia.	Englanti.	Ranska.	Espanja.
1894	291	2,884	4,239	1,905	2,024	5,150	5,274	733
1895	339	3,371	4,498	2,462	1,168	3,929	5,083	894
1896	208	3,071	4,427	2,328	2,187	5,579	5,151	913
1897	668	3,235	5,557	2,807	2,005	6,228	6,328	945
1898	858	5,219	6,725	2,938	3,317	5,791	6,680	1,071
1899	769	3,863	6,306	3,043	3,355	6,832	5,391	1,083
1900	1,036	3,854	6,540	3,742	3,677	9,232	6,608	1,574
1901	1,130	4,589	6,800	3,418	3,146	6,762	6,226	1,802
1902	1,237	4,657	9,306	4,979	5,201	7,272	6,106	1,275
1903	1,920	4,285	9,859	4,782	4,689	6,737	7,811	1,746
1904	1,359	3,364	9,365	5,113	5,107	6,099	7,355	1,579
1905	968	4,081	10,966	6,762	5,336	5,834	7,156	1,166
1906	1,158	5,054	13,408	7,021	6,893	7,729	8,614	1,351
1907	1,355	4,664	14,561	5,259	6,095	7,185	10,286	1,598
1908	1,483	2,833	12,151	5,736	4,255	5,931	7,878	1,736
1909	1,599	3,315	14,305	4,820	6,767	6,762	8,226	1,882
1910	1,936	4,198	16,115	6,384	6,796	8,609	9,683	2,397
1911	2,061	4,111	19,704	6,667	6,443	8,278	10,142	1,994

Eri taulukoissa käsitellään tärkeimpien sahattujen tavarain, lankkujen, battensien ja lautojen, vientiä eri maihin niiden määrän ja arvon mukaan. Lankkujen vientiä esitetään siv. 43, battensien vientiä siv. 44 ja 46 sekä lautojen vientiä siv. 46 ja 47.

Näistä taulukoista saadaan seuraavat suhdeluvut:

Lankkujen suhteellinen vientiarvo eri maihin.

	1894—98	1899—1903	1904—1908	1909	1910	1911
Venäjä	3.4 %	4.6 %	4.9 %	5.2 %	5.5 %	5.7 %
Tanska	0.6 »	0.3 »	0.2 »	0.2 »	0.0 »	0.1 »
Saksa	2.1 »	1.5 »	1.3 »	0.9 »	0.6 »	0.8 »
Hollanti	4.7 »	4.4 »	5.6 »	3.3 »	2.5 »	3.0 »
Belgia	1.9 »	1.5 »	4.3 »	3.1 »	1.7 »	1.9 »
Englanti	37.5 »	40.1 »	35.4 »	31.9 »	33.0 »	32.0 »
Ranska	19.2 »	15.8 »	22.3 »	26.1 »	21.6 »	26.3 »
Espanja	27.3 »	28.1 »	21.0 »	21.2 »	23.1 »	19.6 »
Muut	3.3 »	3.7 »	5.0 »	8.1 »	12.0 »	10.6 »

Battensien suhteellinen vientiarvo eri maihin.

	1894—98	1899—1903	1904—1908	1909	1910	1911
Venäjä	1.6 %	1.9 %	2.8 %	3.5 %	3.7 %	2.8 %
Tanska	1.1 »	0.7 »	0.8 »	0.4 »	0.5 »	0.8 »
Saksa	4.9 »	6.7 »	5.8 »	6.8 »	5.2 »	6.0 »
Hollanti	8.2 »	8.8 »	10.7 »	7.9 »	9.0 »	9.3 »
Belgia	9.3 »	9.8 »	10.7 »	11.7 »	10.2 »	7.9 »
Englanti	51.3 »	49.2 »	45.4 »	46.0 »	45.4 »	44.8 »
Ranska	17.1 »	14.4 »	17.2 »	17.0 »	18.6 »	21.1 »
Espanja	5.8 »	7.0 »	5.3 »	5.8 »	5.9 »	5.6 »
Muut	0.7 »	1.5 »	1.3 »	0.9 »	1.5 »	1.7 »

Lautojen suhteellinen vientiarvo eri maihin.

	1894—98	1899—1903	1904—08	1909	1910	1911
Venäjä	1.8 %	3.3 %	2.8 %	3.3 %	3.4 %	3.4 %
Tanska	13.8 »	11.6 »	8.8 »	6.9 »	7.4 »	6.8 »
Saksa	19.7 »	21.0 »	26.4 »	29.9 »	28.4 »	32.5 »
Hollanti	9.6 »	10.9 »	13.1 »	10.1 »	11.2 »	11.0 »
Belgia	8.3 »	10.9 »	12.2 »	14.1 »	12.0 »	10.7 »
Englanti	20.7 »	20.0 »	14.4 »	14.1 »	15.1 »	13.6 »
Ranska	22.1 »	17.4 »	18.0 »	17.2 »	17.0 »	16.7 »
Espanja	3.5 »	4.1 »	3.3 »	3.9 »	4.2 »	3.3 »
Muut	0.5 »	0.8 »	1.0 »	0.5 »	1.3 »	2.0 »

N. k. sahausmaksu, mitä tulliviranomaiset kantavat, on vuosina 1882—1911 noussut seuraaviin määriin:

Sahausmaksu.

1882	975,992 mk	1892	285,701 mk	1902	436,468 mk
1883	955,221 »	1893	326,772 »	1903	445,359 »
1884	973,874 »	1894	348,526 »	1904	439,070 »
1885	961,043 »	1895	333,680 »	1905	445,133 »
1886	560,024 »	1896	385,433 »	1906	477,086 »
1887	461,521 »	1897	383,869 »	1907	433,660 »
1888	534,149 »	1898	381,058 »	1908	351,199 »
1889	571,981 »	1899	413,349 »	1909	374,168 »
1890	509,989 »	1900	400,780 »	1910	403,372 »
1891	322,180 »	1901	381,563 »	1911	403,352 »

III Luku.

Suomen metsätalous ja sahateollisuus ennen ja nyt. Sahateollisuuden koneelliset apuneuvot.

Metsän arvo.

Metsästä ja sen arvosta on eri sukupolvien aikoina vallinnut hyvin erilaisia käsityksiä, kulloinkin vallitsevista kulttuurioloista riippuen. [1])

Niinä aikoina, jolloin uutisasukas raivasi maita aarniometsissä, oli metsä miltei hänen luonnollinen vihollisensa. Kirveettä ja tuletta oli mahdotonta raivata alaa viljelykselle. Tänä kaskeamisen aikana oli metsällä arvoa ainoastaan sikäli kuin se antoi rakennus- ja polttopuita sekä tuhkaa maan lannoittamista varten.

Mutta uudet näkökannat alkoivat pyrkiä etualalle. Kun Ruotsissa alettiin käyttää maan runsaita malmivarastoja, sai metsä ennen aavistamattoman arvon. Ruuti oli liian kallis malmin louhimiseen ja siksi kallio tehtiin hauraaksi kuumentamalla (»tillmakning»). Tähän tarvittiin paljon puita, mutta vielä enemmän malmin sulattamiseen. Siksi kiellettiin kaskeaminen vuorikunnissa. Ja kun 30-vuotisen sodan aikana oli nähty, miten Saksassa osattiin antaa metsälle arvoa, muuttui käsitys vielä enemmän. Metsäjärjestys vuodelta 1647 nimenomaan kieltää kaskeamisen kaikilla niillä alueilla, joita ei voida raivata pelloksi tai niityksi, ja tarkastus oli suoritettava, ennenkuin laidunmaan parannusta varten sai hävittää metsää vanhan tavan mukaan. Erityisesti koetettiin suojella ruunun ja yhteismaitten metsiä. Sekaannuttiinpa joskus itsenäistenkin maanomistajain toimintavapauteen. Perintötilallisten velvollisuudeksi pantiin tarjota parhaat puunsa laivastolle mastopuiksi ja sellainen metsänhoito kiellettiin, josta saattoi aiheutua tilan autioksi muuttuminen. Pienten vesisahojen (»sahamyllyjen») perustaminen jätettiin edellä käyvästä katselmuksesta riippuvaksi.

Millaisia lautoja 1600-luvun loppupuolella sahattiin, osoittaa kuninkaallinen kirje 29 p:ltä maaliskuuta 1683, joka varsin kauan pysyi voimassa. Kauppaan sai viedä ainoastaan 6, 7 ja 9 kyynärää pitkiä lautoja. Niitä sai valmistaa

[1]) Tämä kuvaus on yhdistelmä professori E. G. Palménin kirjoituksesta: Sahaliike ja puutavarainvienti, Oma Maa VI. s. 134 ja seur.

ainoastaan kolmea lajia, nimittäin yksinkertaisia, puolipohjalautoja ja kokopohjalautoja (half- ja helbottenbräder). Leveydeksi määrättiin 2 korttelia, 2 korttelia 1 tuuma ja 2 korttelia 3 tuumaa; vastaavaksi paksuudeksi säädettiin $1\frac{1}{2}$, $1\frac{3}{4}$ ja 3 tuumaa. Luvatonta oli tuoda Tukholmaan pienempiä lautoja, mutta myöhemmin myönnettiin, että tukkien latvoista saisi sahata pienempiäkin lautoja, ei kuitenkaan ulkomaille vietäväksi.

Metsänraiskauksen pelko.

Merkillinen on se metsien häviämisen pelko, joka vallitsi 1600- ja 1700-luvuilla. Näytti siltä, kuin olisi pelätty, että täydellinen metsättömyys oli uhkaamassa suuria osia maata.

1734 vuoden laki myöntää perintömaan omistajalle oikeuden käyttää yksityistä metsäänsä talon tarpeeksi ja myytäväksi; »kuitenkin niin säästämällä, ettei metsä häviä ja tila turmellu.» Polttopuiksi piti ottaa ensin tuulenkaatamat, kuivaneet puut, oksat ja kannot, ennenkuin tuoreita puita sai hakata. (R. K. 10 luvun 8 §). Kaskeksi ei saanut kaataa muuta kuin »vähäistä, kelvotonta metsää», joka oli peltoaitauksessa, niityssä tai syöttöhaassa; mutta oli varottava vahingoittamasta arvokkaampaa puuainesta, kuten mastoja ja hirsiä. Jos tahdottiin polttaa aitauksen ulkopuolella, täytyi pitää erityinen katselmus sekä hankkia oikeuden päätös. Nämä määräykset lienevät kuitenkin jääneet kuolleeksi kirjaimeksi.

Yleisen lain ohella annettiin 12 p. joulukuuta 1734 asetus valtakunnan metsistä ja sille 5 p. huhtikuuta 1739 ruunun ja yhteismetsiä koskeva selittävä ja täydentävä lisäys. Siinä määrättiin muun muassa, että niissä paikoissa, missä oli runsaasti metsiä, oli rajaton sahaaminen luvallinen, mutta missä oli hirsi- ja honkametsää vähän, täytyi toimittaa tarkat tutkimukset sekä niiden nojalla myöntää määrätty summa tukkeja sahattavaksi. Luvatta perustetut sahat ja sellaiset, joita varten ei ollut tukkeja tarpeeksi, oli yksinkertaisesti hävitettävä.

Vuonna 1765 laadittiin, mutta julkaistiin vasta vuonna 1786, sääntöjä, jotka maaherrain oli otettava huomioon sahaa perustettaessa. Ensin oli määrättävä se alue, josta aiotun sahan tukkitarve oli tyydytettävä; tällöin otettiin huomioon ainoastaan lähin ympäristö eikä ajateltu sahatukkien lauttaamista pitkien matkojen takaa. Sahalle pidätettävän alueen maaperä oli tarkasti otettava huomioon, koska kasvullisuus siitä riippui, ja eri paikoin piti kaataa puita niiden syiden eli lustojen laskemista varten, jotta varmaan näkisi, kuinka pitkän kasvuajan puu tarvitsisi »kypsyäkseen», s. o. milloin sen latva alkoi kuivua. Edelleen oli laskettava, kuinka monta puuta kasvoi tynnyrinalalla sekä kuinka pitkiä ne olivat, ja oli aarniopuut, mastopuut ja mastoriuvut silloin erikseen laskettava. Näitten tietojen perusteella oli sitte harkittava, miten monta puuta vuosittain saattoi kaataa vähentämättä puumäärää ja vastaisen hakkuun mahdollisuutta. Vesivoiman määrä oli samoin otettava huomioon ja sahattavaksi myönnettävien tukkien luku sen mukaan määrättävä. Maanmittari suoritti

valmistavat toimet, katselmusoikeus antoi ehdotuksensa maaherralle ja lopuksi asia alistettiin kamarikollegion päätettäväksi.

Myöhemmin annetut asetukset olivat pääasiallisesti samalla kannalla.

Sahateollisuus 1800-luvun alkupuolella.

Kannattaa muutamalla esimerkillä valaista, millaiset sahateollisuuden olot olivat viime vuosisadan edellisellä puoliskolla.

1836 annettiin anottu lupa sahan perustamiseen Juvanjoen koskeen Värtsilässä. Perustavassa katselmuksessa oli havaittu, että lähimmät sahat olivat 6½, 8½ ja 9½ peninkulman päässä, joten ne eivät olleet esteenä. Vesivoimaa oli riittävästi kahdeksan kuukautta vuodessa, ja veden patoutumisesta ei havaittu olevan ympäristölle haittaa. Tohmajärven pitäjässä oli 21 luetellussa lohkóssa yhteensä 145,880 tynnyrinalalla 3,306,432 täyskasvuista puuta, joiden pituus vaihteli 15—22 kyynärän välillä ja vuosilustojen luku nousi keskimäärin 250:een. Jottei kasvullisuus vähenisi, ei tästä metsästä katsottu voitavan hakata kuin 13,225 puuta vuodessa sahattavaksi. Ilomantsissa sijaitsevista lohkoista saisi kaataa vuosittain 4,588 puuta samaa laatua kuin Tohmajärvellä. Pitkien laskujen lopputuloksena oli, että katselmuksen perusteella puollettiin lupaa 12,000 tukin sahaamiseksi vuodessa, mutta Kuopion läänin kuvernööri ei katsonutkaan voivansa myöntää enempää kuin 10,000 tukkia, ja se tulikin päätökseksi.

Anottiin oikeutta Suojärven Karatsalmeen perustettavalle sahalle. Viranomaiset luulivat voitavan vuosittain sahauttaa 5,332 tukkia, mutta lupaa oli vain anottu 4,150 tukin sahaamiseen vuodessa. Ympäristössä olivat puut tavattoman suuria, 13/20 niistä arvioitiin latvasta olevan 18—15 tuumaa, loput 14—11 tuumaa, mutta kovin vähän lautoja laskettiin näistä jättiläispuista saatavan, nimittäin kustakin puusta 5 täysi- ja 2 vajasärmäistä lautaa. Hakijan omalla alueella oli puita niin runsaasti, ettei läheinen rautatehdas sahauksen vuoksi joutuisi pulaan. Kavallusten ja liikasahauksen ehkäisemiseksi, joita helposti voitaisiin suorittaa puheenaolevassa kaukaiseen ja metsärikkaaseen seutuun perustetussa sahassa ja koska sahauslupa oli rajoitettu maaliskuun 15 päivästä huhtikuun 30 päivään sekä lokakuun ajaksi, jolloin laskettiin sahattavan yhteensä 82 tukkia vuorokaudessa, ehdotti kuvernööri ja määräsi senaatti, että sekä saharaamit että vesipyörät oli sahauksen väliaikoina pidettävä rautaketjuilla lukittuna ja sinetillä suljettuina, jonka ohessa sekä nimismies että ruununvouti velvoitettiin tarkkaan valvomaan, ettei vaan luvatonta sahausta toimitettaisi.

Saattaa helposti ymmärtää, ettei tämmöisiä määräyksiä varsin tarkasti noudatettu, ja joskus viranomaiset kylläkin selvästi ilmaisivat epäilevänsä saatuja tietoja tai vaativat erityisen tarkkaa valvontaa. Sahatukkien hinta pysyi tosin suunnattoman alhaisena, nousten korkeintaan 3—4 kopekkaan kannolta — Puhoksen saha maksoi yhteen aikaan ruunulle 2½ kopekkaa kannosta — mutta

ilmeisesti liike ei olisi kannattanut, jos sahaus todellakin olisi ollut virallisten olettamusten mukainen. Mutta viralliset laskelmat eivät soveltuneet tosioloihin. Sellainen, sahanomistajille edullinen erehdys oli esimerkiksi olettamus, että tukista, jota nyt on vaikea saada mistään hinnasta, lähtisi vain 3—4 täysisärmäistä ja 2 vajasärmäistä lautaa. Ja vaikka varovaisuus yleensä vaati seisauttamaan sahan kiellettyinä aikoina, joita oli eri sahoille määrätty mitä erilaisimpien perusteitten mukaan, osattiin toisellakin tavalla kiertää asetusten määräyksiä. Katselmuksessa kuuluu usein pidetyn vesiluukut siksi alhaalla, että enintään neljäsosa vesivoimaa tuli käytäntöön, joten saha tietysti kävi hitaasti, mutta vieraitten mentyä pantiin käytäntöön koko vesivoima. Varmaa on, että sahausliikettä vaikeuksista ja korkeasta verotuksesta huolimatta paikkapaikoin harjoitettiin suurellakin menestyksellä.

Mutta hallitseviin piireihin oli kerta kaikkiaan juurtunut vakaumus, että nämät »metsäpirut» saattoivat Suomen perikatonsa partaalle. Kun ei luultu voitavan kyllin tehokkaasti estää metsänhaaskausta, päätettiin saada uudet tehokkaammat lait säädetyksi, ja niinpä asetettiin 1841 erinäinen komitea, missä professori J. J. Nordström sekä insinööri, sittemmin ylitirehtööri K. V. Gyldén olivat huomattavimmat jäsenet.

Komitea antoi mietintönsä 1842 ja lausui siinä osiksi varsin järkeviä periaatteita. Mutta pääasiassa oli komitea vanhalla kannalla. Jos vain käytäntö vastaisi lainsäätäjän tarkoituksia, oli muka kaikki hyvin. Noiden ehkäisevien sääntöjen, jotka nykyajalle tuntuvat niin mahdottomilta, tunnustettiin olevan sekä yhteisen että yksityisen edun mukaisia; oli vain saatava paremmat takeet luvatonta metsänhakkuuta tai haaskausta vastaan. Kokonaan oli kiellettävä höyrysahojen perustaminen, joita ei vielä ollut yhtään, sillä niitä »voisi perustaa mihin hyvänsä eikä niiden tuotannon määrää voisi koskaan varmentaa samalla tavalla kuin vesisahojen.» Kotitarvesahoihin ei pitäisi saada asettaa kuin yksi terä *raamiin* (1851 vuoden asetus myönsi sitten tässä tapauksessa kaksi terää), ja erinomaisen mutkikkaita määräyksiä ehdotettiin, jotta luvallinen työmäärä jäisi todelliseksi. Yhtenä keinona olivat tarkat päiväkirjat, joita kaikenmoisilla varokeinoilla piti suojella ja jotka tarvittaessa oli valalla vahvistettava; ajateltiinpa ottaa käytäntöön mekaaniset mittarit, jotka osottaisivat suoritetun työn määrän. Arvatenkin säästäväisyydestä ei puolustettu erinäisen metsänhoitolaitoksen perustamista, mutta huomautettiin, että oma opisto oli tarpeen, jos tahdottiin kasvattaa hyviä metsän valvojia. Tämän komitean lausuntoa J. V. Snellman sitten Saima-lehdessä moitti, saaden sillä Nordströmin mitä kiivaimmalla tavalla puolustamaan työtään. Snellman oli E. J. Längmanin kautta tutustunut silloisen sahaliikkeen heikkouksiin ja suurella selvyydellä hän paljasti entisen järjestelmän heikkoja kohtia. Mutta yläilmoissa oltiin päinvastaisella kannalla: komitea ei laisinkaan tyydyttänyt esimerkiksi L. G. von Haart-

manin toivomuksia. Siksipä sen mietintö jäikin vuosikausiksi käsittelemättä ja 1849 asetettiin uusi komitea, johon senaatin varapuheenjohtaja, vapaaherra A. Mellin tuli puheenjohtajaksi sekä presidentti, kreivi C. Mannerheim, kuvernööri, vapaaherra C. von Kothen, insinööri A. Stjernvall ja ylitirehtööri A. von Rechenberg jäseniksi. Vanhat asetukset pysytettiin tai niitä tiukennettiin ja uusia suunniteltiin. Tukkien ja lautojen leimaaminen, sahojen sinetillä sulkeminen, alituiset tarkastukset, mitä seikkaperäisin kirjanpito ynnä metsäntuotteita varten käytettävä passitusjärjestelmä, tämä kaikki valaisee komitean kantaa. Komitean ehdotusta muutettiin vähän senaatissa ja se ilmestyi 9 päivänä syyskuuta 1851 asetuksena.

Asetuksen merkitys kuvastuu ehkä parhaiten siinä, että silloisista sahanomistajista etevin, N. L. Arppe, ei enää tämän jälkeen katsonut voivansa toimia tällä alalla. »Ei enää voi olla rehellinen mies ja samalla sahanomistaja», lausui hän pojalleen ja rupesi rautateollisuutta harjottamaan. Vähää ennen hän oli kärsinyt suunnattomia tappioita, hänen kun täytyi viranomaisten määräyksestä repiä Kuurnan saha, joka silloin taisi olla ajanmukaisin kaikista Suomen sahoista. Juuri tämän tähden se oli hävitettävä, vaikka tosin otettiin syyksi se, että saha muka esti Pielisenjoen perkaamista.

Uusia suuntia.

Yksi tärkeä ansio on kuitenkin tähän aikaan vallinneella suunnalla, nimittäin väliaikaisen metsänhoitolaitoksen perustaminen. Kreivi Bergin ollessa kenraalikuvernöörinä saatiin lisäksi eräs saksalainen asiantuntija, Saksenissa olevan Tharandtin metsäakatemian johtaja Edmund von Berg, tarkastamaan Suomen metsiä. Hänen kertomuksensa ynnä senaattori Fabian Langenskjöldin valistunut harrastus ohjasivat vihdoin lainsäädännön oikeaan suuntaan. Uusi komitea asetettiin, johon kutsuttiin liikemiehiäkin, ja vihdoin pääsi voitolle se kanta, joka vuosikymmeniä oli taistellut virallista lyhytnäköisyyttä vastaan. Huhtikuun 9 päivänä 1861 annettu asetus vapauttaa sahaliikkeen niistä rajoituksista, joiden vallassa se siihen asti oli ollut ja myöntää tälle tärkeälle elinkeinolle tilaisuuden muodostua soveliaalla tavalla.

Höyrysahat.

Kun höyrysahojen perustamista koskeva kielto oli kumottu vuonna 1857 perustettiin niitä eri paikkoihin maatamme. Porin höyrysaha lienee ollut ensimäinen. [1]) Kotkan ensimäinen saha perustettiin vuonna 1870. Nyttemmin on höyryvoima siihen määrin vallitseva sahoissa, että yleensä vain pienimmät kotitarvesahat käyttävät yksinomaan vesivoimaa.

Yhteislauttaus.

Sahatukkien lauttausta on harjoitettu kauan, mutta suuremman merkityksen sai se vasta sitten kun höyrysahoja ruvettiin perustamaan satamapaikkoihin tai uittoväylien suuhun. Valmiin tavaran kalliin kuletuksen sijaan voitiin silloin ottaa käytäntöön raaka-aineen halpa ja mukava lauttaus. Säännölliset

[1]) Nämä tiedot on hyväntahtoisesti antanut kauppaneuvos W. Hackman Viipurista.

lauttausolot ja lauttausasetus saatiin aikaan vasta 1870-luvulla. Kymin lauttausyhtiö oli ensimäinen, joka järjestettiin ruotsalaisen ja norjalaisen mallin mukaan. Kotkan sahanomistajain toimesta matkusti sittemmin vuorineuvos William Ruth Ruotsiin ja Norjaan perehtymään kysymykseen käytännöllisesti: Järjestämällä yhteislauttauksen käytännöllisesti saatiin jokiuiton kustannukset pienenemään vähempään kuin puoleen entisestään. Tällaisiin toimenpiteisiin uhrasi Kymin lauttausyhtiö jo toimintansa ensi vuosina noin 700,000 mk.

Tätä nykyä kuletetaan vuosittain noin 4 ½ miljoonaa tukkia Kymin jokea pitkin, mutta voi tuskin kuvitella, mitä vaikeuksia oli voitettavana ensimäisten sahalaitosten perustamisen aikana. Oltiin nimittäin yleensä sitä mieltä, että tukki menisi sirpaleiksi kulkiessaan alas Anjalan ja Högforsin koskia. Vasta sitten kun erään yritteliään liikemiehen toimesta Anjalan koskessa oli toimeenpantu käytännöllisiä kokeita muutamasta puretusta saunasta otetuilla tukeilla eivätkä ne olleet ollenkaan vioittuneet, saatiin tämä ennakkoluulo hävitetyksi; ja esimäinen lauttaus toimitettiin syksyllä 1870. [1])

Yhteislauttauksen aikaansaaminen, sanoo kauppaneuvos W. Hackman kirjeessä tekijälle, muodostaa tärkeän asteen kehityksessä. Sahatukkien varppaus ja kimputtaminen muodostavat toisen asteen ja selluloosatehtaitten perustaminen sahajauhojen ja muun karikkeen käyttämistä varten kolmannen asteen.

Sahateollisuuden myöhempi kehitys.

Sahateollisuuden kehityksen valaisemiseksi senjälkeen kun se oli vapautettu rajoittavista lakisäännöksistä ja kun höyryvoima oli otettu sen palvelukseen, esitetään seuraavat numerot: [2])

	Sahattuja puutavaroita 1,000 m³.	Sahattuja tukkeja miljoonittain.	Yhteen standerttiin sahattua puutav. menneitten tukkien lukum:
V. 1885	957	6.53	31.9
» 1890	1,460	11.34	36.3
» 1895	1,772	14.63	39.0
» 1899	2,422	21.10	40.7
» 1900	2,809	25.32	42.6
» 1901	2,460	22.10	42.1
» 1902	2,418	22.16	40.4
» 1903	2,762	26.51	44.8
» 1904	3,052	26.13	40.0
» 1905	2,776	24.93	41.9
» 1906	3,097	30.24	45.6
» 1907	3,101	31.99	48.2
» 1908	2,838	28.34	46.6

[1]) *Max Alfthan:* Kymijoki Suomen Kartastossa 1910, I.

[2]) » » Puuteollisuus Suomen Kartastossa 1910, II.

Huomaamme että yhteen standerttiin tarvittujen tukkien lukumäärä on lisääntynyt, mikä osoittaa, että on ollut pakko yhä enemmän ottaa sahattavaksi myös pienempiä puita.

Metsätalouden kehitys.

Edellä selostettu aikaisempi lainsäädäntö lähti siitä ajatuksesta, että oli mahdollisuuden mukaan estettävä metsänraiskausta. Seuraavalla esityksellä valaistaan, missä määrin metsänraiskausta tai huonoa metsätaloutta todella on esiintynyt. [1])

Niin kauvan kun ihminen hankki elatuksensa metsästyksellä ja kalastuksella sekä poronhoidolla, oli hänen vaikutuksensa metsien kokoonpanoon vähäinen, mutta samalla kun hänen asuinpaikkansa tuli vakinaiseksi ja maanviljelys ja karjanhoito tulivat pääelinkeinoiksi tuli myös hänen vaikutuksensa yhä tuntuvammaksi. Muinaisaikoina ovat varsinkin kulovalkeat näytelleet erinomaisen suurta osaa. Voidaan liioittelematta väittää, että maassamme on harvoja metsäalueita, jotka kulo on jättänyt koskemattomiksi. Tulen vaikutus on ollut suuri erittäinkin männyn ja kuusen keskinäiseen asemaan nähden. Mänty, jonka kaarna on paksumpi ja juuret syvälle ulottuvat, voi helpommin kestää tulen hävitystyön kuin kuusi, jonka kaarna on ohut ja juuret haaraantuvat pitkin maan pintaa. Sitäpaitsi kärsivät männyn nuoret taimet puuttomilla kulomailla vähemmän pakkasesta ja auringon polttavista säteistä kuin kuusen. Mitä useammin tuli on hävittänyt jotakin seutua, sitä täydellisemmin on kuusi tullut tungetuksi pois ja sitä tavataan siellä lopulta ainoastaan kosteissa laaksoissa ja suoperäisillä seuduilla, jotka tuli on jättänyt koskemattomiksi.

Samalla kun suuremmat metsäpalot ovat tulleet harvinaisiksi on metsä alkanut kehittyä päinvastaiseen suuntaan. Soilta ja kosteista laaksoista leviten tunkeutuu kuusi alakasvuna mänty- ja koivumetsiin. Kun kuusi sittemmin on kasvanut suuremmaksi, varjostaa se maan niin täydellisesti, että ainoastaan kuusen nuoret taimet saattavat versota. Täten valtaa se sekä sellaiset maat, joilla sillä on parhaat mahdollisuudet kasvaa hyviksi hirsiksi, että sellaisetkin, joilla sitä ei metsätalouden kannalta voida suvaita.

Tiheämmin asutuissa osissa maata on kaskeaminen vaikuttanut metsiin vieläkin enemmän kuin kulot. Vanhimpina aikoina oli kaskeaminen useammissa tapauksissa toimitettava välillisesti tai välittömästi havumetsässä, ja hedelmällisimmillä mailla kasvavat havumetsät joutuivat luonnollisesti ensinnä kirveen kaadettaviksi. Yhden tai parin sadon jälkeen sai kaskimaa jäädä nurmeksi ja se alkoi jonkun ajan perästä kasvaa metsää. Mutta ei enää havu- vaan tavallisesti koivumetsää, mikä riippui osittain koivun runsaasta siemensatoisuudesta, osittain siitä, että kuusi- ja mäntytaimien on vaikea menestyä ruohopeitteisellä maalla. Kuivilla kankailla sitävastoin alkoi kaskeamisen jälkeen usein nousta

[1]) *A. K. Cajander:* Metsät ja metsätalous yleensä Suomen Kartastossa 1910, I.

mäntymetsääkin. Mutta kehitys ei pysähtynyt koivumetsien syntymiseen, vaan näistä tuli leppäviidakkoja. Niin järkiperäistä kuin kaskenpoltto olikin niinä aikoina, jolloin ei metsällä vielä ollut arvoa, ovat tämän viljelystavan seuraukset kuitenkin olleet maallemme perin tuhoisia. Puhumattakaan siitä että kaskeaminen on köyhdyttänyt metsämaan, on suurin osa maamme parhaista metsämaista siten ruvennut kasvamaan taloudellisesti sangen arvotonta leppämetsää.

Maassamme harjoitetaan monin paikoin laajalti hakamaan hoitoa, ja tähän tarkoitukseen käytetään paraskasvuisia kotimetsiä. Metsän, jos siitä nyt voi puhuakaan, muodostavat silloin useinkin pensasmaiset, harvassa olevat koivut ja harmaat lepät, toisinaan yksinomaan katajapensaat, ja kun otamme huomioon kuinka suuria aloja hakamaita tarvitaan pienempääkin karjaa varten, huomaamme mikä kansantaloudellinen tappio on välttämättömänä seurauksena tällaisesta metsän käsittelystä.

Pohjois-Suomessa ja Lapissa on poronhoito suureksi vahingoksi metsätaloudelle siten että se vaikeuttaa metsän luonnollista nuortumista tai tekee sen miltei mahdottomaksi.

Varsinaisesta metsän hakkuusta mainittakoon ensimäisenä kotitarvehakkuu, mikä on vanhin hakkuumuoto. Se käsittää lähinnä polttopuitten, rakennustarpeitten ja aidaksien hakkuun, mutta myöskin päre- ja veistopuiden hakkuun, sekä vähän laajemmasti käsitettynä myöskin miilu- ja tervapuiden hakkuun. Yleensä voidaan sanoa, että kotitarvepuut on otettu noudattamatta minkäänlaisia metsätalousperiaatteita. Ylimalkaan voidaan väittää, ettei kotitarvehakkuu, sellaisena kuin sitä on meillä toimitettu, ole ollut metsänhoitoa eikä todellista metsänraiskaustakaan, vaan näiden äärimmäisyyksien välimuoto, useimmiten lähennellen jälkimäistä.

Vielä enemmän kuin kulovalkeilla, kaskeamalla, hakamaitten pidolla ja järjestämättömällä kotitarvehakkuulla on yksityismetsiä hävitetty ymmärtämättömällä metsän myynnillä. Se pääsi alkuunsa viime vuosisadan puolivälissä samalla kun sahateollisuus alkoi kehittyä. Seuraukset eivät olleet niin turmiollisia alussa, jolloin kaadettiin ainoastaan sahatukkeja, mutta samalla kun ruvettiin suuressa määrin häikäilemättä myymään propsia, hiomapuita ja polttopuita on metsänhakkuu tullut todelliseksi metsänraiskaukseksi. Usein on maanmies, ja päällepäätteeksi pilahinnasta, myynyt suuria metsälohkoja, useinpa koko metsänsäkin yhtiöille, jotka sittemmin ovat ottaneet siitä kaiken, jolla vain oli kauppa-arvoa. Sellaisen hakkuun jälkeen on jälellä ainoastaan vahingoittuneita ja arvottomia hylkypuita, sekä alkuperäisen metsän varjossa ollutta ja sentähden kelvotonta nuorennosta. Metsänraiskaus on tässä kehitetty huippuunsa. Saimaan vesistöjen rantamilla ja Pohjois-Pohjanmaan rannikkopitäjissä on tällainen metsänraiskaus saavuttanut sellaisen laajuuden, että se panee vakavasti ajatte-

lemaan, erittäinkin kun eivät metsän omistajat juuri milloinkaan tee mitään kunnollisen jälleenkasvun syntymiseksi.

Kruunun metsissä on aina viime aikoihin asti noudatettu liiallista säästäväisyyttä. Aikaisemmin myytiin miltei yksinomaan terveitä hirsiä, joiden pienimmät sallitut mittasuhteet olivat hyvin suuret. Kun puutavaravarasto oli arvioitu aivan liian pieneksi ja kun kaikin keinoin koetettiin välttää liikahakkuuta, määrättiin hakkuumäärät liika pieniksi. Metsä tosin säästyi tällä tavalla, mutta se ei ollut järkiperäistä metsänhoitoa, päinvastoin.

Valtion, yhdistysten ja yksityisten henkilöjen kiitettävät ponnistukset varsinaisen metsänhoidon kohottamiseksi tai oikeammin luomiseksi Suomessa ovat niin nuoria että siitä tuskin vielä on huomattavissa mitään tuloksia. On helppo asia turmella metsä, mutta tarvitaan vuosikymmeniä raiskatun tai huonosti hoidetun metsän saattamiseksi jälleen hyvään kuntoon.

Huomautettakoon lopuksi, että metsän pinta-ala meillä on luonnollisesti tuntuvásti vähentynyt samalla kun viljelys on voittanut alaa.

Kruununmetsät.[1]

Suomen koko pinta-alasta omistaa valtio 13,121,878 ha eli 36.3 %. Tähän pinta-alaan ei sisälly eräitä pienempiä alueita, kuten sellaisia tiloja, jotka on ostettu valtion lukuun erinäisiä tarkoituksia varten. Suurimman osan tästä pinta-alasta, eli 12,831,495 ha, muodostavat kruunumetsät. Jäännöksen, eli 290,383 ha, muodostavat pääasiallisesti virkatalot ja muut valtion maatilat.

Suomen kruunumetsien pinta-alan jakautuminen eri lääneihin vuonna 1908 näkyy seuraavasta taulukosta, josta myöskin likimääräisen arvion mukaan käy ilmi, missä määrin tällä alueella on viljeltyä maata, kasvavaa metsää sekä huonompikasvuisia maita eli impedimenttejä.

[1]) *P. W. Hannikainen:* Kruunumetsät Suomen Kartastossa 1910, I.

Lääni.	Pinta-ala (vesineen)	Koko pinta-ala sisältää likimääräisen arvion mukaan				
		viljelysmaata		kuivaa metsämaata	korpia ja rämeitä, soita ja hylkymaita	vesiä
		peltoa	niittyä ja kytömaata			
	ha	ha	ha	ha	ha	ha
Uudenmaan	2,665	34	76	1,902	453	200
Turun ja Porin	147,387	1,275	3,212	69,695	69,255	3,950
Hämeen	99,903	1,416	2,335	58,726	33,768	3,658
Viipurin	249,613	146	1,933	128,927	104,334	14,273
Mikkelin	41,051	215	272	25,765	12,585	2,214
Kuopion	527,279	570	3,021	267,297	239,139	17,252
Vaasan	413,772	1,886	5,333	211,080	186,062	9,411
Oulun	11,349,825	2,497	44,391	4,725,698	6,117,659	459,580
Yhteensä	12,831,495	8,039	60,573	5,489,090	6,763,255	510,538

Sanan varsinaisessa merkityksessä kasvuisan metsämaan pinta-ala kruunumetsissä on siis 43.4 % niiden koko pinta-alasta.

Parhaallaan toimitettavan metsänarvioinnin nojalla, jota on täydennetty muilla tiedoilla, voidaan kruunumetsien hirsivarasto arvioida seuraaviksi määriksi:

Tarkastuspiiri.	Puita, jotka täyttävät 1.3 m korkeudella maasta läpimitaltaan 30 cm ja enemmän.	Puita, jotka täyttävät 1.3 m korkeudella maasta läpimitaltaan 25—30 cm.	Yhteensä.
Turun—Hämeen läänin	2,628,824	3,539,383	6,168,207
Evon—Vesijaon hoitoalue	78,192	319,914	398,106
Viipurin—Mikkelin läänin	2,701,818	4,803,933	7,505,751
Joroisten hoitoalue	41,520	352,270	393,790
Kuopion läänin	5,290,605	7,580,420	12,871,025
Vaasan läänin	2,622,760	4,439,414	7,062,174
Oulunjärven	4,787,587	7,349,668	12,137,255
Iin	5,887,168	10,438,643	16,325,811
Kemin	13,870,000	13,129,964	26,999,964
Lapin	13,457,133	17,974,086	31,431,219
Yhteensä	51,365,607	69,927,695	121,293,302

Kruununmetsien puutavaran myynti toimitetaan pääasiallisesti julkisilla huutokaupoilla ja ainoastaan poikkeustapauksissa erityisillä sopimuksen nojalla laadituilla välikirjoilla.

Yleisissä puutavaran huutokaupoissa tarjottiin myytäväksi:

	Tarjottujen sahahirsien lukumäärä.	Sahahirren keskihinta.
Vuonna 1898	816,962	Smk 4: 12
» 1899	1,306,344	» 4: 13
» 1900	933,848	» 5: 16
» 1901	1,306,483	» 4: 62
» 1902	1,568,746	» 4: 29
» 1903	996,889	» 5: 78
» 1904	1,360,033	» 4: 21
» 1905	1,868,331	» 5: 03
» 1906	2,205,166	» 5: 39
» 1907	2,392,579	» 4: 75
» 1908	2,874,037	» 3: 60
» 1909	3,395,043	» 3: 53
» 1910	2,728,092	» 3: 81
» 1911	2,486,289	» 4: 20
» 1912	2,465,438	» 4: 27

Yksityismetsät. [1]

Vuonna 1899 antamassaan mietinnössä ilmoittaa n. k. yksityismetsäkomitea, että maamme yksityismetsien yhteinen pinta-ala on 9,875,471 ha kasvuista metsämaata sekä 1,838,894 ha metsäisiä suomaita. Myöhemmin toimitettua tarkempaa arviointia ei ole olemassa. Edellä julkaistuihin numeroihin sisältyy myöskin kruunun säteri- ja latokartanot sekä sotilas- ja siviilivirkatalot, joiden osalle vastamainitun mietinnön mukaan tuli 163,342 ha metsämaata ja 37,993 ha metsäistä suomaata. Jäännös, t. s. 9,712,129 ha kasvuisaa metsämaata ja 1,800,901 ha metsäistä suomaata jakautuu omistajiinsa katsoen yksityisten maanomistajain, kirkollisvirkatalojen, kunnallisten ja erilaisten yhteismetsien kesken.

Tätä nykyä on suuria metsäalueita puutavarayhtiöitten hallussa. Tilattoman väestön alakomitean vuonna 1901 tekemän arvion mukaan omistivat yhtiöt kaikkiaan 983,952 ha eli 3 % jaetun maan koko pinta-alasta. Tästä pinta-alasta omistivat suurimman osan puutavarateollisuus-yhtiöt, joiden yhteisesti omistaman maan pinta-ala silloin oli 572,739 ha. Kun vastamainitut yhtiöt ovat ostaneet nämät maa-alueet pääasiallisesti siinä tarkoituksessa, että ne si-

[1]) *A. B. Helander:* Yksityismetsät Suomen Kartastossa 1910, I.

ten tyydyttäisivät puutavarain tarpeensa, ei liene epäilystä siitä, ettei suurin osa mainittua pinta-alaa ole metsämaita ja metsäisiä suomaita. Yhtiöt ovat sen jälkeen kun tilattoman väestön alakomitea teki arvionsa, vuosittain hankkineet itselleen vielä suuria alueita.

Verrattomasti suurin osa yksityismetsiämme on yhä edelleen yksityisten maanomistajain hallussa. Alakomitea lausuu edellämainitussa arviossaan, että 55.7 % maamme jaetusta maa-alasta eli 18,494,253 ha vuonna 1901 oli yksityisomaisuutta. Yksityismetsillä on sentähden vallitseva osa maamme metsätaloudessa.

Maamme yksityismetsien suuri merkitys Suomen metsätaloudelle käy selville siitä tosiasiasta, että kruununmetsistä vuonna 1906 saatiin ainoastaan 13 % sahateollisuuden kuluttamasta raaka-ainemäärästä, ja ettei tämä prosenttiluku seuraavana vuonna, jolloin kruununmetsissä hakkuumäärää huomattavasti lisättiin, noussut korkeammalle kuin 16 %:iin. Valaiseva on myöskin se seikka, että maastamme vuonna 1907 vietiin miljoona m³ propsia ja 0.42 miljoonaa m³ paperipuuta pinomittaa ja että kruununmetsistä samana vuonna otettiin ainoastaan 78,000 m³ sellaista puutavaraa.

Puutavaran kulutus.

Jos koetamme vienti- ja teollisuustilaston avulla laskea, kuinka suuria puutavaramääriä maamme puutavarakauppa ja puutavarateollisuus kuluttavat niin saamme seuraavan tuloksen:

Vuonna 1907 vietiin Suomesta:

	Kiinteää mittaa m³.
mastoja, piirtoja, tukkeja ja sahahirsiä	215,727
propsia, kaivospylväitä ja paperipuita	1,135,008
polttopuita	640,892
pelkkoja, tavallisia, 1,007 m³, vastaten pyöreänä puuaineena noin	1,113
parruja, nelisärmäisiä, 176,650 m³, vastaten pyöreänä puuaineena noin	234,200
ratapölkkyjä, 36,305 m³, vastaten pyöreänä puuaineena noin	45,382
Yhteensä	2,272,322

Vuonna 1907 kulutti teollisuus:

sahoissa	5,169,025
rullatehtaissa (vuonna 1906) 250,083 m³ pinomittaa, vastaten noin	177,559
puuhiomoissa ja selluloosatehtaissa, raaka-aineena	704,975
puuhiomoissa ja selluloosatehtaissa, polttoaineena, likimäärin	350,000
pakettinappula-, pyörä-, rullaemäs- y. m. tehtaissa	13,500
sysitehtaissa 47,490 m³ puita	33,718
tervanpoltossa (37,428 hl à 3 m³) 112,284 m³ pinomittaa	79,721
Yhteensä	6,528,498

Näihin määriin on edelleen laskettava kulkulaitosten käyttämät puutavaramäärät, koska kulkulaitokset ainakin osaksi ovat teollisuuden palveluksessa. Yksityismetsäkomitean mukaan oli puun kulutus jo vuonna 1899 250,000 m³ pinomittaa. Varmaa on, ettei tämä kulutus ole pienentynyt, todennäköisesti se on päinvastoin entisestään suurentunut. Rautatiet kuluttavat vuosittain suuria määriä puuta. Vuonna 1900 ostettiin niiden tarpeiksi 820,058 m³ kiinteätä mittaa puuta, josta noin 719,668 m³ halkoja. Vuonna 1908 kuluttivat valtion rautateiden veturit 779,227 m³ halkoja. Kun veturit jo vuonna 1900 käyttivät noin 80 % valtion rautateille hankitusta polttopuumäärästä, niin lienee 1908 valtion rautatielaitos kaikkiaan kuluttanut noin 974,000 m³ halkoja, joka vastaa noin 692,000 m³ kiinteää mittaa. Tähän on laskettava noin 100,000 m³ kiinteää mittaa rautateiden muiden tarpeitten tyydyttämiseksi hankittuja puutavaroita. Valtion rautateiden puutavarakulutus nousee näin ollen tasaluvuin 800,000 m³:iin vuodessa, ja kun tähän vielä on laskettava yksityisratojen käyttämät puutavaramäärät, niin voitanee rautateiden yhteiseksi vuotuiseksi kulutusmääräksi asettaa noin 900,000 m³. Telegrafi- ja telefonilaitos kulutti yksityismetsäkomitean tietojen mukaan vuodelta 1897 vuosittain noin 7,000 m³ puutavaraa. Tämä luku on tietysti myös tuntuvasti kasvanut ja olisi se nykyään korkeampi, mutta sen vähäpätöisyyteen nähden voi sen jättää kokonaan pois.

Puutavarain vienti, puutavarateollisuus ja kulkulaitokset kuluttavat vuosittain siis kaikkiaan noin 9,700,820 m³ eli tasaluvuin 10,000,000 m³ puuta kiinteää mittaa. Kun kruununmetsistä vuonna 1907 luovutettiin kaikkiaan 1,303,582 m³ pääasiallisesti vastamainittuihin tarkoituksiin, niin otettiin jäännös eli 8.5 miljoonaa m³ kiinteää mittaa yksityismetsistä.

Yksityismetsäkomitea on laskenut että kotitarvekulutukseen käytetään 13,186,452 m³ kiinteää mittaa, ja I. Lassila, että kulutetaan 25.5 miljoonaa m³ kiinteää mittaa, johon ei ole laskettu kaupunkien puutavaran kulutusta.

Tästä huomataan että kotitarvekulutukseen käytetään paljoa suuremmat puutavaramäärät kuin viennin, teollisuuden ja liikenteen tyydyttämiseksi.

Europan metsävarat.

Europan metsävarat arvioivat Sundbärg [1]) ja Endres [2]) niinkuin näkyy seuraavasta taulukosta:

[1]) *Gustav Sundbärg:* Aperçus statistiques internationales, Stockholm 1908.

[2]) Tässä esitetty *Heikki Renvallin* mukaan: Suomen Metsäntuotteiden vienti. Helsingissä 1910.

Maa.	Sundbärgin mukaan.		Endresin mukaan.	
	Metsän pinta-ala 1,000 ha	%:na maan koko pinta-alasta.	Metsän pinta-ala 1,000 ha	%:na maan koko pinta-alasta.
Ruotsi	21,210	51.6	19,591	47.6
Norja	6,822	22.1	6,818	21.0
Tanska	283	7.4	241	6.3
Suomi	17,000	51.4	20,215	63.0
Suurbritannia ja Irlanti	1,162	3.7	1,229	3.9
Alankomaat	257	7.9	225	7.0
Luxemburg	77	29.7	79	30.4
Belgia	521	17.7	521	17.7
Saksa	13,996	26.2	13,996	25.9
Itävalta	9,778	32.6	9,767	32.5
Unkari	9,056	27.9	9,024	28.0
Bosnia ja Herzegovina	2,275	45.5	2,550	50.0
Sveitsi	856	21.3	856	20.6
Ranska	9,522	17.8	9,609	18.2
Italia	4,156	14.6	4,176	14.6
Espanja	8,484	16.8	8,484	16.9
Portugali	630	7.1	310	3.5
Venäjä (Europan)	196,530	40.4	187,000	37.9
Rumania	2,282	17.6	2,547	18.0
Serbia	1,500	31.2	1,546	32.0
Bulgaria	2,590	27.0	3,041	30.0
Kreikka	850	12.7	820	13.0
Turkki	4,300	23,4	4,500	20.0
Europa	314,137	33.0	307,145	31.0
Yhdysvallat	200,000	26.7	—	—

Kummankin eri sarjan väliset eroavaisuudet eivät, kuten näkyy, ole varsin suuret.

Sahateollisuuden koneelliset apuneuvot.

Saanee olettaa, että yksinkertaisten työkalujemme tärkeimpiä edustajia on käytetty jo muinaisuudessa ja että ne ovat olleet egyptiläisten, kreikkalaisten, roomalaisten, kiinalaisten ja japanilaisten keksimien työkalujen näköisiä. [1])

Puunmuokkauskoneista lienee sorvi epäilemättä vanhin. Sitä sanotaan kiinalaisten keksimäksi, mutta se lieneekin muinaisintialaista alkuperää. Puun-

[1]) Tämä kuvaus perustuu Uppfinningarnas Bok nimisen teoksen VIII:ssa osassa olevaan kirjoitukseen *G. A. Settergren:* Träet och dess bearbetning i allmänhet.

muokkauksen tärkeimmät välineet, sahakoneet, ovat paljon nuorempaa alkuperää, sillä oletetaan, että vanhimmat vesivoimalla käyneet sahat (»sahamyllyt») ovat olleet käytännössä neljännellä vuosisadalla pienen Roer-joen varrella Saksassa. Sahalaitos lienee löytynyt Augsburgin läheisyydessä noin vuonna 1337, Breslaun läheisyydessä 1427, Frankfurtissa 1490. Lähinnä järjestyksessä seurasi Norja 1530, Holstein 1545, Ranska Lyonin luona 1555 sekä Regensburg 1575. Kaikki nämä sahalaitokset kävivät vesivoimalla. Hollannissa rakennettiin ensimäinen tuulivoimalla käypä saha vuonna 1592, ja siitä lienee saanut alkunsa raamisahan keksintö. Hollantilaiset ovatkin saattaneet sahateollisuuden kukoistukseen ja he olivat kauvan vallitsevia tällä alalla. Ruotsi sai ensimäisen sahalaitoksensa vuonna 1653 ja Englanti 1767, mutta roskaväki hävitti sen ja siellä vastustettiin kauvan sellaisten koneitten laittamista, koska pelättiin, että käsityöläisluokka tulisi niiden takia kärsimään vahinkoa. Noin vuonna 1777 keksi Miller Englannissa sirkkelisahan, 1808 William Newberry Lontoossa vannesahan. Se ei kuitenkaan tullut käytäntöön ennenkuin 1855, jolloin Periin Parisissa otti sen käytäntöön. Noin vuonna 1810 otti kenraali Sir Samuel Bentham, jolla yhdessä veljensä ja insinööri Brunellin kanssa on erittäin suuria ansioita puunmuokkauskoneitten rakenteen kehittämisessä ja käytäntöön sovelluttamisessa, käytäntöön ensimäisen höyryllä käyvän sahan Woolwichin varushuoneella. Bentham ja Hatton rakensivat 1791 höyläkoneen, jota Bramah täydensi ja jota käytettiin Woolwichissä.

Näitä uraauurtavia keksintöjä, joiden on katsottava saaneen alkunsa Englannista, seurasivat halkaisu- ja jyrsikoneet. Amerikasta tulivat lankarullien valmistuskoneet.

Raamisaha.

Raamisaha on vanhin konesahan muoto. Raamisahaa käytetään halkaisemaan tukkeja pitkin pituutta lautojen, lankkujen y. m. valmistamista varten, ja sitä käytetään aina konevoimalla. Raamisahan muodostavat varsinainen raami, käyttömekanismi ja puupölkyn syöttölaite. Suorakulmainen raami on puusta tai raudasta ja siinä on yksi tai useampia sahanteriä, jotka kulkevat samaan suuntaan kuin raamin sivut. Raami kulkee edestakaisin kokonaan tai miltei kokonaan pystysuorassa (pystysuora raami), mikä on tavallisin muoto, tai myöskin vaakasuorassa (vaakasuora raami). Liikunnon aikaansaa yleensä veivikoneisto, harvemmin käyttökoneen veivitanko välittömästi.

Sahapölkky makaa rullilla tai pyörillä varustetulla vaunulla, joka liikkuu raamiin päin kuulatangon ja kuula- eli kitkapyörän avulla, mutta sitä kulettavat myös rihlatut telat, joiden välissä pölkky on. Kutakin uurretta varten tarvittavan eteenpäinkuletuksen suuruus vaihtelee yhdestä 15 à 20 mm:iin, puun kovuudesta riippuen. Sahanteriä voi yhdessä ainoassa raamissa olla aina 20 à 30 kappaletta, ja ne halkaisevat puupölkyn yhdellä ainoalla eteenpäinkule-

tuksella koko sen levyydeltä, joten vältetään hidas edes ja takaisin työntäminen.

Saman raamin sahat voivat olla joko yksinkertaisia tai kaksinkertaisia. Jälkimäisessä tapauksessa täytyy eteenpäinkuljetuksen jatkua keskeytymättä ja samalla nopeudella, edellisessä tapauksessa sitävastoin täytyy liikunta pysäyttää ja se tapahtuu siis ainoastaan nykäyksittäin. Tavallisin on sellainen järjestys, että sahat halkaisevat ainoastaan alespäin kulkiessaan, jolloin pölkkykin kulkee eteenpäin.

Vaakasuorat sahat halkaisevat kumpaankin suuntaan ja niitä syötetään keskeytymättä.

Sirkkelisaha. Sirkkelisaha on keskeytymättä käyvien sahojen vanhin muoto. Sen muodostavat ympyränmuotoinen teräslevy, jonka reuna on hammastettu ja joka on lujasti kiinni hihnapyörällä pyörivässä akselissa. Tavallisesti on sirkkelisaha varustettu muutettavalla pöydällä, jossa olevasta halkeamasta sahan yläpuoli pistäytyy esiin. Puupalaa kuljetetaan eteenpäin joko käsin tai telaparin avulla. Samoin kuin raamisaha voi sirkkelisahakin leikata ainoastaan suoria uurteita, ja sillä voidaan ainoastaan sahata sellaisia puun kappaleita, joiden paksuus on vähän pienempi kuin sahan säde (noin 0.8 kertaa säde), koska puun on kulettava yli koskettamatta akselia ja sitä levyä, jolla sahan terä on kiinnitetty akseliin.

Sirkkelisahalla on suuria etuja, erittäinkin suuri työkyky ja tasainen, yhdenmukainen liikunta, mutta myöskin useita suuria haittoja, jotka rajoittavat sen käytäntöä. Ensinnäkin vaatii se suurta käyttövoimaa, edelleen tulee terä alituisesta kulumisesta ja sen aiheuttamasta alituisesta teroittamisesta yhä pienemmäksi ja samalla myös pienenee sen puun paksuus, joka voidaan halkaista sahalla, ja vihdoin kuuluu se niihin työkoneisiin, joiden ääressä työntekijät ovat alttiina suurimmille vaaroille. Suurissa sahoissa on terä tehtävä paksumpi suuremman jäykkyyden aikaansaamiseksi, mikä taasen synnyttää enemmän purua. Suurempaa puutavaraa sahattaessa ei sirkkelisaha sentähden voi kilpailla raamisahan kanssa, samalla kun se sitävastoin erinomaisesti soveltuu pienempiin töihin, kuten reunasahaukseen, halkojen sahaamiseen y. m.

Terän pienenemisestä aiheutuvien haittojen välttämiseksi varustetaan sirkkelisaha irtonaisilla hampailla, jolloin varsinaisesti leikkaavina osina käytetään silinterimuotoisia terästappeja, joiden kärki on teroitettu. Teräslevyn suuruus pysyy muuttumattomana ja kuluneitten hampaitten sijaan pannaan uusia.

Vannesaha. Vannesaha on etujensa vuoksi verrattain lyhyessä ajassa tullut laajalti käytäntöön voittaen yhä enemmän alaa. Sen muodostaa ohut, hyvin joustava sahanterä, joka on päättömän nauhan näköinen kulkien kahden pyörivän levyn ympäri, jotka myös pitävät sen pingoitettuna. Toisella levyllä synnytetään tar-

peellinen liikunta. Sahanterä makaa lappeellaan levyllä ja sen koko toinen reuna on varustettu hampailla. Puu kuletetaan eteenpäin joko pöydällä, jonka läpi sahan terä kulkee, tahi telaparilla tai vihdoin mekaanisesti liikkuvalla tukkivaunulla.

Samoinkuin sirkkelisaha on vannesahakin tasaisessa, keskeytymättömässä ja hyvin nopeassa liikkeessä. Sillä on sitäpaitsi se etu, että se tarvitsee vähemmän käyttövoimaa, että sen sahausuurre on kapeampi, joten ainehukka on pienempi, ja että sillä ainakin ohuemmilla terillä voi sahata käyriä rakoja. Kaikkien näiden etujensa takia on se erittäin tärkeä työkalu puunjalostustyöpajoissa, joissa sitä kernaasti käytetään useissa töissä. Se soveltuu myös oivallisesti karkeammankin puun sahaamiseen, kuten esimerkiksi pölkkyjen sahaukseen, erittäinkin kovaa, arvokasta puuta olevien pölkkyjen, joita se ei sahaa yhtään huonommin kuin raamisahakaan, vaan aikaansaa toisinaan suuremman puunsäästön. Mutta vannesaha vaatii erinomaisen tarkkaa hoitoa ja hyvin tottunutta, älykästä henkilökuntaa.

Terotus.

Kuten jo edellä on huomautettu ovat sahanhampaat sahattaessa suurelle kulumiselle alttiina. Hampaat tulevat siten pienemmiksi ja tylsemmiksi. Sentähden täytyy terää varsin usein viilata eli terottaa. Tämän tärkeän ja vaikean työn suorittavat sahanterottajat eli -viilaajat. Tämä työ vaatii onnistuakseen suurta tottumusta ja taitavuutta. Sahanhampaat eivät ole aivan suorassa rivissä, vaan on joka toinen hammas vinossa toiselle, joka toinen toiselle puolelle. Näin on laita, jotta puuhun tuleva rako tulisi vähän leveämpi kuin sahanterän paksuus ja jotta suuri kitka puun ja sahanterän välillä vältettäisiin. Terottajat suorittavat niinikään tämän hampaitten taivuttamisen. Nämät kummatkin työt suoritetaan joko ainoastaan käsin tai varta vasten suunniteltujen työkalujen avulla.

Sahanasettajat.

Toinen tärkeä toimihenkilö sahauksen säännöllistä menoa varten on sahanasettaja, joka valvoo sahakoneitten säännöllistä käyntiä ja tarkistaa ne.

IV Luku.

Työpaikat. Ammatin erikoisalat.

Työpaikat. Tutkimuksen tuloksena on tietoja 167 työpaikasta, joiden palveluksessa on kaikkiaan 18,752 työntekijää, niistä 15,954 miestä ja 2,798 naista. Näistä ei 14 työpaikkaa kuitenkaan ole sahaa, vaan lautatarhoja tai tukkivarastopaikkoja, jotka sijaitsevat toisella paikkakunnalla kuin itse saha. Niistä sijaitsee 2 Uudenmaan läänissä Loviisassa, 12 Viipurin läänissä Haminassa, Kotkassa ja Viipurin pitäjässä. Tutkimus käsittää niiden työntekijöitä 698 miestä ja 43 naista, eli yhteensä 741 työntekijää. Varsinaisten sahojen, 153 luvultaan, työntekijöitä taasen käsittää tutkimus 15,256 miestä ja 2,755 naista, yhteensä 18,011 työntekijää.

Niistä liikkeistä, jotka harjoittavat sahateollisuutta ja joista on saatu täydellisiä tietoja, on osakeyhtiöitä 56 ja näiden osakepääoma yhteensä 93,484,100 mk. Monet näistä osakeyhtiöistä eivät tosin harjoita yksinomaan sahaliikettä, vaan sen ohella muutakin teollisuus- tai liiketoimintaa. Niinmuodoin omistaa Fiskars A. B. Skogbyn sahan, mutta sen päätoimialana on rautateollisuus ja maanviljelys. Kymi-yhtiö omistaa pari sahaa, mutta teollisen toiminnan päämuotona on paperinvalmistus. A. Ahlström O. Y. omistaa tosin useita suuria sahoja, mutta harjoittaa sitäpaitsi sekä rauta- että metalliteollisuutta. Forssa A. B:n tärkein toimiala on puuvillateollisuus. A. B. Valkiakosken teollinen toiminta tarkoittaa lähinnä paperinvalmistusta. Suurilla kotkalaisilla sahaliikkeillä A. B. W. Gutzeit & C:o ja Halla A. B. on sahojensa ohella muitakin teollisuuslaitoksia, erittäinkin selluloosatehtaita. Voitaisiin esittää useampiakin tällaisia esimerkkejä. Osittain tästä syystä, osittain myös sentähden että yksityiset henkilöt omistavat useimmat sahat ei ole mahdollista lähimainkaan määrätä sahateollisuuteen kiinnitetyn pääoman suuruutta, eipä edes osakeyhtiöitten omistamiin sahoihin pantua pääomaa.

Vuoden 1911 teollisuustilaston mukaan jakautuvat maan kaikkien sahojen ja höyläämöjen omistajat seuraavasti:

	Sahoja.	Työntekijöitä.	Tuot.arvo, mk.
Yksityiset henkilöt	284	6,104	21,071,900
Osuuskunnat	30	211	595,800
Osake- ja muut yhtiöt	246	18,189	106,530,400
Valtio	4	239	3,748,100
Yhteensä	564	24,743	131,946,200

Suuruutensa mukaan jakautuvat sahat ja edellämainitut lautatarhat seuraavasti:

	Työpaikkoja:		Työntekijöitä:	
	luku.	%.	luku.	%.
vähemmän kuin 50 työntekijää	58	34.7	1,498	8.0
50— 99 »	42	25.1	2,833	15.1
100—199 »	41	24.6	5,482	29.3
200—299 »	12	7.2	2,888	15.4
300—399 »	7	4.2	2,406	12.8
400—499 »	5	3.0	2,242	11.9
500 tai useampia työntekijöitä	2	1.2	1,403	7.5
Yhteensä	167	100.0	18,752	100.0

Suurimmat sahat ovat Norjan saha Kotkassa, minkä omistaa A. B. W. Gutzeit & C:o ja missä on 735 tutkimuksessa selostettua työntekijää sekä Hallan saha Kymin pitäjässä aivan Kotkan laidassa, minkä omistaa Halla A. B. ja missä on 668 selostettua työntekijää.

Tutkitut sahat ja lautatarhat työntekijöineen jakautuvat maantieteellisesti seuraavasti:

		Työpaikkoja:		Työntekijöitä:	
		luku.	%.	luku.	%.
Uudenmaan lääni:	Kaupungit	4	2.4	309	1.6
	Maaseutu	17	10.2	1,603	8.5
	Yhteensä	21	12.6	1,912	10.1
Turun ja Porin lääni:	Kaupungit	4	2.4	1,285	6.8
	Maaseutu	15	9.0	1,525	8.1
	Yhteensä	19	11.4	2,810	14.9
Hämeen lääni:	Kaupungit	1	0.6	59	0.3
	Maaseutu	26	15.5	1,815	9.7
	Yhteensä	27	16.1	1,874	10.0

		Työpaikkoja:		Työntekijöitä:	
		luku.	%	luku.	%
Viipurin lääni:	Kaupungit	11	6.6	1,571	8.5
	Maaseutu	30	17.9	4,307	23.0
	Yhteensä	41	24.5	5,878	31.5
Mikkelin lääni:	Kaupungit	1	0.6	36	0.2
	Maaseutu	12	7.2	881	4.7
	Yhteensä	13	7.8	917	4.9
Kuopion lääni:	Kaupungit	3	1.8	169	0.9
	Maaseutu	10	6.0	1,099	5.8
	Yhteensä	13	7.8	1,268	6.7
Vaasan lääni:	Kaupungit	1	0.6	210	1.1
	Maaseutu	19	11.4	1,142	6.1
	Yhteensä	20	12.0	1,352	7.2
Oulun lääni:	Kaupungit	5	3.0	949	5.0
	Maaseutu	8	4.8	1,792	9.7
	Yhteensä	13	7.8	2,741	14.7
Koko maa:	Kaupungit	30	18.0	4,588	24.4
	Maaseutu	137	82.0	14,164	75.6
	Yhteensä	167	100.0	18,752	100.0

Viipurin läänillä on eittämättömästi ensimäinen sija sekä työpaikkojen että työntekijäin suhteen, sillä neljännes edellisistä ja miltei kolmannes jälkimäisistä kuuluvat tähän lääniin.

Esilläolevaan sahateollisuus-tutkimukseen ei ole pyritty saamaan kaikkia maan sahoja. Onhan olemassa hyvin suuri määrä ainoastaan kotitarpeiksi käyviä sahoja, jotka käyvät ainoastaan lyhyen ajan vuodesta ja joita hoitaa vain pari miestä, usein talon renkejä. Pikemminkin oli tarkoituksena saada mukaan kaikki myyntiä varten käyvät sahat, joita saattoi pitää varsinaisina teollisuuslaitoksina. Verratessamme toisiinsa 1911 vuoden teollisuustilaston tietoja ja tämän tutkimuksen tuloksia, huomaamme seuraavaa:

	Teollisuustilasto:	Tutkimus:	
Sahoja	564	167	29.6 %
Työntekijöitä	24,743	18,752	75.9 »
Tuotantoarvo	131.9 milj. mk	92.2 milj. mk	69.6 »

Vaikkei tutkimus käsitä kolmatta osaakaan kaikista sahoista, kuuluu siihen kuitenkin runsaasti ¾ kaikista työntekijöistä. Tutkimuksen tulos on siis sellainen, että se käsittää riittävän suuren määrän työntekijäin todellisesta lukumäärästä ja että sen ulkopuolelle on jätetty vain pieniä sahoja. Samalla kuin tutkimuksen alaisten sahojen työntekijäin keskimääräinen luku on 112, jää tutkimukseen kuulumattomien sahojen keskimääräiseksi työntekijäluvuksi ainoastaan 15.

Saamatta jääneet tiedot.

Senlaatuisessa tutkimuksessa kuin puheenalainen on saa aina varustautua siihen, ettei eräitä tietoja anneta uudistetuista pyynnöistä huolimattakaan. Tässä tapauksessa eivät eräät sahat ole palauttaneet kyselykaavaketta A koskeva laitoksen työooloja ja B koskeva koneita. Näitä tietoja ei ole saatu allamainituista sahoista, joissa on seuraava määrä työntekijöitä:

Kaukasalon höyrysaha Finbyssä	13	työntekijää
Särkänsaaren höyrysaha Tampereella	59	»
Ruokolan höyrysaha Pälkäneellä	62	»
Pyhäjärven höyrysaha Pirkkalassa	31	»
Niemen höyrysaha Ylöjärvellä	110	»
Metsäkylän höyrysaha Vehkalahdella	12	»
Lamposaaren höyrysaha Lappeella	137	»
Niemelän saha Lappeella	28	»
Kotkaniemen saha Salmissa	18	»
O. Y. Löytön saha Kristiinassa	69	»
Pitkälahden höyrysaha Kuopion pitäjässä	97	»
Hellnäsin Sahayhtiön saha Vöyrissä	48	»
Larsmo Såg- och Kvarn A. B:n saha Luodossa	68	»
Kelviän höyrysaha Kelviällä	13	»
Korkeasaaren saha Oulussa	165	»
Yhteensä 15 sahaa ja niissä	930	työntekijää

Näistä sahoista ei siis ole tietoja mistään kyselykaavakkeissa A ja B mainituista seikoista.

Erityistä kyselykaavaketta A ei myöskään ole kirjoitettu sahan ulkopuolella olevista työpaikoista, t. s. lautatarhoista ja tukkivarastopaikoista. Niiden työntekijöitä käsittää tutkimus yhteensä 741.

Kustannukset.

Seuraavien tietojen tarkoituksena on jossain määrin valaista sahateollisuuden taloudellisia edellytyksiä. Näitä seikkoja koskevat tiedot ovat luonnollisesti varsin arkaluontoisia, sillä ne koskevat mitä lähimmin liiketoimintaa. Tässä ei sentähden käsitelläkään jokaista sahaa erikseen, vaan ainoastaan ryhmittäin. Kun eivät kaikki liikkeet ole vastanneet näitä seikkoja koskeviin kysymyksiin, on seuraavien yhdistelmien laajuus erilainen. Sentähden ilmoitetaan kulloinkin montako sahaa yhdistelmä käsittää.

Tietoja on saatu valtiolle ja kunnalle suoritettavista veroista, palovakuutus- ja tapaturmavakuutusmaksuista sekä työpalkoista. Nämät neljä kustannuserää eivät tosin käsitä kaikkia niitä menoja, joita voidaan nimittää kustannuksiksi. Niihin on vielä luettava lämmön, valon y. m. s. kustannukset sekä lainojen korot y. m. Näistä viimemainituista kysymyksistä ei ole tahdottu esittää kysymyksiä, sillä ne koskisivat liika läheltä liikesalaisuuksiin luettavia seikkoja, minkätähden eivät liikkeet mahdollisesti olisi olleet halukkaat antamaan vastauksia niihin. Seuraavassa käsitellään sentähden kustannuksia ainoastaan mikäli ne sisältyvät mainittuun neljään erään.

116 sahan ulosteot vuodelta 1910 ovat ilmoitetut 536,828: 98 Smk:ksi.

129 sahan palovakuutusmaksut ovat ilmoitetut 638,561: 41 Smk:ksi.

122 sahan maksut työväen tapaturmavakuutuksesta ovat ilmoitetut 178,791: 88 Smk:ksi.

130 sahan palovakuutusarvo on ilmoitettu 7,906,080 Smk:ksi.

119 sahan taksoitetut tulot ovat ilmoitetut 9,865,866: 54 Smk:ksi.

114 sahaa on antanut tietoja sekä ulosteoista että palovakuutus- ja tapaturmavakuutusmaksuista. Näiden kolmen eri erän yhteenlaskettu suuruus on näissä sahoissa:

ulosteot	Smk.	418,169: 81
palovakuutusmaksut	»	596,462: 49
tapaturmavakuutusmaksut	»	169,217: 38
Yhteensä	Smk.	1,183,849: 68

Näissä 114 sahassa oli yhteensä 13,997 työntekijää. Yllämainitut kustannukset siis osoittavat, että kutakin työntekijää kohti tulee 84 mk:n 58 p:n kustannus. 57 konepajasta, joissa oli yhteensä 6,998 työntekijää ja joiden yhteiset kustannukset nousivat 467,088 markkaan, tehdyssä samallaisessa laskelmassa tuli keskimääräiseksi kustannukseksi 66 mk 75 p. sekä 44 paperitehtaasta, puuhiomosta ja selluloosatehtaasta, joissa oli yhteensä 8,731 työntekijää ja joiden yhteiset kustannukset nousivat 908,643 markkaan 38 penniin, tehdyssä laskelmassa 104 mk 7 p. Kustakin mainitusta kolmesta kustannuserästä tulee työntekijää kohti seuraavat määrät:

	konepajat:	paperitehtaat:	sahat:
ulosteot	Smk 18: 22	Smk 29: 97	Smk 29: 88
palovakuutusmaksut	» 35: 52	» 66: 93	» 42: 61
tapaturmavakuutusmaksut	» 13: 01	» 14: 17	» 12: 09
Yhteensä	Smk 66: 75	Smk 104: 07	Smk 84: 58

Paperitehtaitten palovakuutusmaksut ovat huomattavasti suuremmat kuin konepajojen ja sahojen. Ulosteot ovat miltei yhtä suuret paperitehtaissa ja sahoissa, mutta konepajoissa pienemmät. Tapaturmavakuutusmaksut taasen ovat pienimmät sahoissa ja suurimmat paperitehtaissa.

Laskemalla yllämainitut kustannukset erikseen kustakin sahasta, saamme seuraavan yhdistelmän:

Kustannukset työntekijää kohti:

vähemmän kuin 25 mk.	4	sahassa, joissa on	183	työntekijää
25—50 mk.	25	» » »	2,549	»
50—75 »	32	» » »	3,980	»
75—100 »	24	» » »	3,170	»
100—125 »	16	» » »	2,335	»
125—150 »	7	» » »	313	»
150—175 »	3	» » »	519	»
175—200 »	2	» » »	156	»
200 mk ja enemmän	3	» » »	173	»

Alin määrä on 7 mk työntekijää kohti, korkein 315 mk, joten ero on siis erittäin suuri.

Mainittujen kustannusten merkitystä voi arvostella toisellakin tavalla, nimittäin vertaamalla niitä yritykseen pantuun pääomaan. Tämä tunnetaan kuitenkin vain osakeyhtiöistä ja useimmat niistä harjoittavat sahateollisuuden ohella muutakin teollisuus- tai liiketoimintaa. Eroittamalla ne liikkeet, jotka tiettävästi harjoittavat ainoastaan sahaliikettä, huomaamme kustannusten tekevän prosentteina näiden 28 erikseen lasketun liikkeen osakemäärästä:

0.5 %	0.8 %	2.2 %	4.8 %
0.5 »	0.8 »	2.4 »	4.9 »
0.5 »	1.0 »	3.0 »	5.1 »
0.6 »	1.6 »	3.2 »	5.9 »
0.7 »	1.7 »	3.2 »	7.1 »
0.8 »	1.7 »	3.5 »	7.5 »
0.8 »	1.8 »	3.9 »	9.9 »

Tässäkin ovat vaihtelut varsin suuret, sillä korkein prosentti on lähes 20 kertaa suurempi kuin alin prosentti.

Verratessamme toisiinsa eri sahojen taksoitettuja tuloja ja edellä mainittuja kustannuksia, saamme seuraavan yhdistelmän, jossa sahat ovat järjestetyt taksoitetun tulon suuruuden mukaan.

Sahojen lukumäärä.	Taksoitetun tulon suuruus.	Taksoitettu tulo.	Kustannuksia.	Kustannuksia %:na tuloista.
71	50,000	1,112,392	307,734	27.7 %
20	50,000—100,000	1,214,217	244,058	20.1 »
8	100,000—250,000	1,044,000	123,568	11.8 »
5	250,000 ja enemmän	2,316,300	253,920	11.0 »
104	—	5,686,909	929,280	16.3 %

Kustannusten suhteellinen suuruus pienenee taksoitettujen tulojen kasvaessa, t. s. samalla kuin toiminta laajenee. Aivan sama suhde voitiin panna merkille paperitehtaista, joissa vastaavat suhdeluvut olivat 36.0 %, 21.3 %, 17.4 %, 12.7 % ja 16.2 %.

Järjestämällä sahat sen prosentin mukaan, minkä kustannukset tekevät teollisuustilaston mukaan lasketusta tuotantoarvosta, saamme seuraavan yhdistelmän:

%.	Sahoja.	Kustannuksia.	Tuotantoarvo.	Keskiprosentti.
vähemmän kuin 1.0 ..	18	102,016	13,203,600	0.77 %
1.0—1.5	30	209,107	17,667,500	1.18 »
1.5—2.0	29	352,222	20,761,400	1.70 »
2.0—3.0	21	284,123	13,144,900	2.16 »
3.0—4.0	8	86,734	2,623,300	3.31 »
4.0 ja enemmän.....	4	13,723	311,600	4.40 »
Yhteensä	110	1,047,925	67,712,300	1.55 %

Paperitehtaitten keskiprosentti oli vähäisen suurempi, eli 2.23 %.

Jos taas järjestämme sahat tuotantoarvon suuruuden mukaan niin saamme seuraavan tuloksen:

Tuotantoarvo.	Sahoja.	Tuotantoarvo.	Kustannuksia.	%.
vähemmän kuin 100,000..	14	839,100	21,075	2.51
100,000—500,000	52	12,093,000	206,562	1.71
500,000—1,000,000	24	17,503,500	272,009	1.55
1,000,000 ja enemmän ...	20	37,276,700	548,279	1.47
Yhteensä	110	67,712,300	1,047,925	1.55

Mitä suurempi tuotantoarvo on sitä pienemmän prosentin siitä ottavat yleensä tässä mainitut kustannukset. Sama suhde pantiin merkille myöskin paperitehtaista, joista vastaavat prosenttiluvut edellämainitussa järjestyksessä olivat: 5.56 %, 4.00 %, 2.83 %, 1.90 % ja 2.23 %.

Kustannuksista tulee ensimäinen sija työpalkoille. Kuten esilläolevan tutkimuksen suunnittelua koskevasta esityksestä näkyy on työntekijäin palkkoja koskevat tiedot tällä kertaa kerätty toisin kuin ennen, nimittäin Sahanomistajain Tapaturmavakuutusyhtiöstä eikä palkkausluettelojen otteilla. Palkkakysymystä käsitellään seikkaperäisesti jossakin seuraavassa luvussa. Esitettäköön tässä ainoastaan seuraavat tiedot.

Verratessamme toisiinsa maksettuja palkkoja ja ilmoitettuja tuotantoarvoja, jolloin sahat ovat järjestetyt sen prosenttiluvun mukaan, minkä edelliset tekevät jälkimäisistä, niin saamme seuraavan yhdistelmän:

%	Sahoja.	Palkkoja.	Tuotantoarvo.	Keskiprosentti.
vähemmän kuin 10.0	6	178,404	2,567,600	6.95 %
10.0—15.0	31	4,838,626	38,030,600	12.72 »
15.0—20.0	22	3,289,815	19,137,900	17.19 »
20.0 ja enemmän	7	1,849,125	8,085,200	22.88 »
Yhteensä	66	10,155,970	67,821,300	14.97 %

Palkkojen laskettiin tekevän konepajoissa 28.8 % tuotantoarvosta ja paperitehtaissa 21.6 %. Tämä prosentti on sahoissa huomattavasti pienempi. Se pysytteleikse myöskin paljon ahtaammissa rajoissa kuin paperitehtaissa. Sahoissa ovat alin ja korkein prosenttiluku 2.2 % ja 29.1 %, samalla kuin ne olivat paperitehtaissa 7.8 % ja 84.9 %.

Järjestämällä sahat tuotantoarvonsa mukaan saamme seuraavan yhdistelmän:

Tuotantoarvo.	Sahoja.	Palkkoja.	Tuotantoarvo.	%.
vähemmän kuin 100,000	5	40,441	298,500	13.55
100,000— 500,000	23	1,149,289	7,136,900	16.11
500,000—1,000,000	15	1,528,048	10,969,400	13.93
1,000,000 ja enemmän	23	7,438,192	49,416,500	15.05
Yhteensä	66	10,155,970	67,821,300	14.97

Vuoden 1911 teollisuustilaston mukaan nousivat maamme sahoissa ja höyläämöissä maksetut palkat yhteensä 21,734,200 markkaan eli 23.8 %:iin koko teollisuustilaston ilmoittamasta, työntekijöille maksettujen palkkojen määrästä, mikä oli kaikkiaan 91,154,000 mk.

Asuinhuoneustot.

Useimmilla sahaliikkeillä on myöskin asuinhuoneustoja sekä päällikkökuntaa että työntekijöitä varten. Niistä liikkeistä, jotka ovat antaneet täydellisiä tietoja, on 20:lla kaupungissa olevalla ja 106:lla maaseudulla olevalla, siis yhteensä 126:lla liikkeellä, tällaisia asuntoja. Asuinhuoneustojen lukumäärä jakautuu seuraavasti:

Lääni.	Asuntoja yleensä:			Niistä työntekijöitä varten:		
	kaupungeissa.	maalla.	yhteensä.	kaupungeissa.	maalla.	yhteensä.
Uudenmaan.....	33	541	574	31	527	558
Turun ja Porin ..	255	438	693	251	354	605
Hämeen	—	379	379	—	319	319
Viipurin	515	1,362	1,877	379	1,172	1,551
Mikkelin	7	184	191	7	154	161
Kuopion	31	343	374	6	302	308
Vaasan	20	217	237	17	195	212
Oulun	214	526	740	145	474	619
Yhteensä	1,075	3,990	5,065	836	3,497	4,333

Työntekijäin asunnot jakautuvat kokonsa mukaan seuraavasti:

Asuntoja jotka käsittävät	Asuntoja:			Huoneita:		
	kaupungeissa.	maalla.	yhteensä.	kaupungeissa.	maalla.	yhteensä.
ainoastaan keittiön	343	2,014	2,357	343	2,014	2,357
1 huoneen	306	332	638	306	332	638
1 huoneen os. keittiöön	17	93	110	17	93	110
1 huoneen ja keittiön..	153	877	1,030	306	1,754	2,060
2 huonetta.....	1	10	11	2	20	22
2 huonetta os. keittiöön	2	6	8	4	12	16
2 huonetta ja keittiön .	10	108	118	30	324	354
3 ja useampia huoneita	4	57	61	12	189	201
Yhteensä	836	3,497	4,333	1,020	4,738	5,758

Ilmoituksen mukaan saavat työntekijät asuinhuoneustot vuokratta 92 tapauksessa, vuokraa vastaan 18 tapauksessa sekä 6 tapauksessa siten, että eräät työntekijät saavat vapaan asunnon toisten maksaessa vuokraa. Vuokran suuruus vaihtelee yhdestä markasta 15 markkaan kuukaudelta.

Konttorihenkilökunta.

115 sahalta on tietoja niiden palveluksessa olevasta konttorihenkilökunnasta. Konttoreissa on ilmoitettu palvelevan 296 henkilöä ja niille maksetun palkkaa 918,214 mk.

Vuoden 1911 teollisuustilaston mukaan oli maan kaikkien sahalaitosten ja höyläämöjen palveluksessa 530 insinööriä, piirustajaa ja työnjohtajaa (529 miestä ja yksi nainen) sekä 403 konttoriapulaista (348 miestä ja 55 naista), eli kaikkiaan 933 henkilöä (877 miestä ja 56 naista).

Toiminnan keskeytykset.

Vain osa sahoista, etupäässä suurimmat, ovat käynnissä vuoden umpeensa. Useimmat sahat keskeyttävät käyntinsä joksikin aikaa vuodessa, mikä useimmiten sattunee talvikuukausiksi, mutta se ei kuitenkaan liene aivan poikkeukseton sääntö. Nämä keskeytykset riippuvat useimmissa tapauksissa tukkien saannista, pienissä vesisahoissa myöskin käyttövoimana käytetyn veden runsaudesta.

Tällaisista sahoissa ja höyläämöissä sattuneista keskeytyksistä on 1911 vuoden teollisuustilastossa seuraavat tiedot:

Kaikista teollisuustilastossa selostetuista 564 sahasta ja höyläämöstä on 218 käynyt keskeymättä ja 346:ssa on ollut pitempiä tai lyhempiä seisauksia. Nämä seisaukset jakautuvat seuraavasti:

Keskeytyksiä, jotka ovat kestäneet:

vähemmän kuin viikon	7
1—2 viikkoa	12
2 viikkoa—1 kuukauden	40
1—2 kuukautta	49
2—3 »	67
3—4 »	72
4—5 »	37
5—6 »	47
6—9 »	83
9—12 »	22
Keskeytyksiä yhtensä	436

Näiden keskeytysten syistä ilmoittaa teollisuustilasto seuraavat tiedot:

	Työpaikkoja.	Seisauksia.
Sopimaton vuodenaika	33	43
Sopimaton vedenkorkeus	20	27
Tulipalo	7	7
Korjaukset	34	43
Lakko	1	1
Vararikko	2	2
Muut syyt	249	313
Yhteensä	346	436

Viimemainitut tiedot ovat, niinkuin näkyy, erittäin puutteelliset koska suurin osa syistä on jätetty tarkemmin määrittelemättä..

Koneet. Koneista on antanut tietoja yhteensä 144 sahaa.

Käyttövoimasta esittävät nämä tiedot seuraavaa:

15 sahassa on vesivoimalla käyviä turbiineja, joiden voimakkuus on yhteensä 1,204 teh. hv.

2 sahassa käytetään vesiratasta.

127 sahassa on kiinteitä höyrypannuja, joiden tulipinta on 15,432 m².

131 sahassa on höyrykoneita, joiden voimakkuus on 17,526 teh. hv.

11 sahassa on vesivoimalla käyviä sähkögeneraattoreja, joiden voimakkuus on 449 teh. hv.

72 sahassa on höyryllä käypiä sähkögeneraattoreja, joiden voimakkuus on 4,009 teh. hv.

Eräästä isosta sahasta on ilmoitettu, että sillä ja selluloosatehtaalla on yhteinen käyttövoima. 3 höyrykoneen ja 3 höyryllä käyvän sähkögeneraattorin tehollisten hevosvoimain lukumäärää ei ole ilmoitettu.

Verratessamme näihin tietoihin vuoden 1911 teollisuustilaston tietoja, jotka käsittävät maamme koko sahateollisuuden, saamme seuraavan yhdistelmän:

	luku.	teh. hv.
Vesimoottoreja:		
Vesirattaita	33	788
Turbiineja	142	4,348
Höyrymoottoreja:		
Mäntäkoneita	517	30,565
Turbiineja	24	1,621
Polttomoottoreja	15	302
Sähkömoottoreja	66	843
Muita moottoreja	14	217
Yhteensä	811	38,684

Tähän tulee vielä lisäksi:

	luku.	
Sähkögeneraattoreja	31	4,144 kilowattia
Sähkömoottoreja, jotka saavat virran saman teollisuuslaitoksen sähkögeneraattoreista	268	2,706 teh. hv.

Höyrypannujen lukumäärä ilmoitetaan teollisuustilastossa 562:ksi, ja niiden yhteinen tulipinta 27,842 m²:ksi.

Edellä esitetyistä, 144 sahasta saaduista tiedoista näkyy myös, kuinka vähäisessä määrin vesivoimaa nyttemmin käytetään sahateollisuudessa. Näistä sahoista käy 2 vesirattailla, 8 muulla vesivoimalla, joten siis kaikkiaan 10 sahaa käy yksinomaan vesivoimalla. 7 sahaa käyttää höyryvoiman ohella myös vesivoimaa. Vesivoimaa käytetään siis kaikkiaan vain 17 sahassa 144:stä. Muut 127 sahaa käyvät yksinomaan höyryvoimalla. Teollisuustilaston mukaan synnyttävät vesivoimalla käyvät vesirattaat ja turbiinit yhteensä 5,136 teh. hv., mikä tekee ainoastaan 13 % teollisuuden palveluksessa käytettyjen hevosvoimien kokonaismäärästä. Vesivoimalla käyvät luonnollisesti etupäässä pienet sahat, minkätähden sitä koskevat tiedot ovatkin niin niukat tässä tutkimuksessa, johon on otettu pieniä sahoja vain poikkeustapauksissa.

Sahaus-, höyläys- y. m. koneita on ilmoitettu olevan seuraavat määrät:

Raamisahoja	378
Reunauslaitoksia	253
Katkaisusahoja	810
Pienen tarvepuun halkaisusahoja	361
Höyläyskoneita	121

Vain harvoissa tapauksissa on ilmoitettu, ovatko raamisahat yksinkertaisia vaiko kaksinkertaisia.

Sitäpaitsi on ilmoitettu, että oli käytännössä 48 tukinnostokonetta, mikä luku kuitenkin tuntuu liika alhaiselta, luultavasti siitä syystä, ettei oltu erikseen kysytty niitä koneita; edelleen 5 sirkkelisahaa tukkien sahaamista varten, 16 purumyllyä sivuja ja rimoja varten, jotka sitten käytetään selluloosatehdastelussa. Tämän lisäksi tulee vielä automaattisia sahanterotuskoneita ja merkelihiomoja y. m. s. sekä joukko erilaisia pieniä apukoneita.

Ammatin erikoisalat.

Taulussa 2 ovat työntekijät yksityiskohtaisesti jaetut ammatinerikoisalain mukaan. Ainakin on sangen vaikeata ja vaivaloista toimittaa tämä jakaminen. Työntekijät käyttävät nimittäin useimmiten useita eri nimityksiä ammatinerikoisaloista, vaikka monet niistä tarkoittavat samaa asiaa. Tämä riippuu eri paikkakuntien erilaisesta kielenkäytöstä. Sentähden on koetettava yhdistää kaikki ammatinerikoisalat, jotka, eri nimityksestä huolimatta, itse asiassa tarkoittavat samaa. Tässä tutkimuksessa oli lisäksi vaikeata sijoittaa apurit oikeaan paikkaansa, siis määrätä, kuuluiko kukin apuri raami-, reunaus-, katkaisu- vaiko kimpisahaan t. j. m. Se ei olekaan aina onnistunut, vaan on ollut pakko yhdistää osa apureja nimikkeen muita alle.

Työntekijät jakautuvat pääryhmiin seuraavasti:

	Työntekijöitä					
	miehiä		naisia		kumpaakin sukupuolta	
	luku.	%	luku.	%	luku.	%
Tukkivarastopaikka ja tukkimakasiini	1,631	10.3	22	0.8	1,653	8.8
Saha	5,867	36.8	1,730	61.9	7,597	40.5
Lautatarha	6,452	40.4	972	34.7	7,424	39.7
Höyläämö	225	1.4	22	0.8	247	1.3
Koneenkäyttäjiä	265	1.7	—	—	265	1.4
Lämmittäjiä	274	1.7	11	0.4	285	1.5
Rasvaajia	181	1.1	1	0.0	182	1.0
Sähkötyöntekijöitä	17	0.1	—	—	17	0.1
Metallityöntekijöitä	176	1.1	—	—	176	0.9
Kirvesmiehiä	270	1.7	—	—	270	1.4
Muita	596	3.7	40	1.4	636	3.4
Yhteensä	15,954	100.0	2,798	100.0	18,752	100.0

Sahoissa ja lautatarhoissa on luonnollisesti eniten työntekijöitä, kummassakin noin 4/10 kaikista työntekijöistä. Verrattain suuressa ryhmässä »muita työntekijöitä» on myöskin sangen suuri määrä proomujen ja hinauslaivojen miehistöä sekä miilujen työntekijöitä.

Sukupuolijako on eri osastoissa seuraava:

	miehiä		naisia.	
	luku.	%	luku.	%
Tukkivarastopaikka	1,631	98.7	22	1.3
Saha	5,867	77.2	1,730	22.8
Lautatarha	6,452	86.9	972	13.1
Höyläämö	225	91.1	22	8.9
Koneenkäyttäjiä	265	100.0	—	—
Lämmittäjiä	274	96.1	11	3.9
Rasvaajia	181	99.5	1	0.5
Sähkötyöntekijöitä	17	100.0	—	—
Metallityöntekijöitä	176	100.0	—	—
Kirvesmiehiä	270	100.0	—	—
Muita	596	63.7	40	6.3
Yhteensä	15,954	85.0	2,798	15.0

Ammatin erikoisalain ja sukupuolen mukaan jakautuvat eri osastojen työntekijät seuraavasti:

Tukkivarastopaikka ja tukkimakasiini.

	miehiä		naisia		kumpaakin sukupuolta	
	luku.	%	luku.	%	luku.	%
Esimiehiä	13	0.8	—	—	13	0.8
Tukinnostajia	545	33.4	6	27.2	551	33.4
Tukinlajittelijoita	466	28.6	—	—	466	28.2
Apumiehiä	607	37.2	16	72.8	623	37.6
Yhteensä	1,631	100.0	22	100.0	1,653	100.0

Saha.

Esimiehiä	92	1.6	—	—	92	1.2
Sahanraami	1,446	24.6	4	0.2	1,450	19.1
Tukkisirkkeli	23	0.4	2	0.1	25	0.3
Reunasirkkeli	731	12.5	75	4.3	806	10.6
Katkaisusirkkeli	988	16.8	256	14.8	1,244	16.4
Kimpisaha	567	9.7	448	25.9	1,015	13.4
Päresaha	125	2.1	138	8.0	263	3.5
Keppisaha	57	1.0	47	2.7	104	1.4
Propsisahureja	12	0.2	—	—	12	0.2
Purukone	42	0.7	15	0.9	57	0.7
Sahanasettajia	226	3.8	—	—	226	3.0
Viilareja ja terottajia	176	3.0	—	—	176	2.3
Muita	1,382	23.6	745	43.1	2,127	27.9
Yhteensä	5,867	100.0	1,730	100.0	7,597	100.0

Lautatarha.

Esimiehiä	92	1.4	—	—	92	1.2
Lajittelijoita	146	2.3	39	4.0	185	2.5
Vaunuun lastaajia	903	14.0	66	6.8	969	13.1
Kärrääjiä	860	13.3	65	6.7	925	12.5
Vaunusta purkajia	105	1.6	5	0.5	110	1.5
Tapuloitsijoita	1,776	27.6	324	33.3	2,100	28.3
Tarkistajia	283	4.4	1	0.1	284	3.8
Katkaisijoita	92	1.4	—	—	92	1.2
Merkkaajia	224	3.5	39	4.0	263	3.5
Proomuun lastaajia	473	7.3	80	8.2	553	7.4
Muita	1,498	23.2	353	36.4	1,851	25.0
Yhteensä	6,452	100.0	972	100.0	7,424	100.0

Höyläämö.

	miehiä		naisia		kumpaakin sukupuolta	
	luku.	%.	luku.	%.	luku.	%.
Esimiehiä	4	1.8	—	—	4	1.6
Höyläääjiä	98	43.5	—	—	98	39.7
Puuseppiä	31	13.8	—	—	31	12.6
Apumiehiä	92	40.9	22	100.0	114	46.1
Yhteensä	225	100.0	22	100.0	247	100.0

Suuri osa sahojen työntekijöistä on sellaisia, joilla ei ole erityistä ammattikasvatusta. Tähän ryhmään kuuluvat niinmuodoin kaikki apumiehet, edelleen sahassa lastaajat, kärrääjät, puhtaanapito- ja muut työntekijät, lautatarhassa vaunuun lastaajat, kärrääjät, vaunusta purkajat, proomuun lastaajat ja muut työntekijät, sekä vihdoin viimeinen ryhmä, »muita työntekijöitä». Tämän mukaan saamme ammattikasvatusta vailla olevista työntekijöistä seuraavan yhdistelmän:

	miehiä.	naisia.	yhteensä.
Apureja kaikissa osastoissa	1,179	764	1,943
Sahassa	1,290	698	1,988
Lautatarhassa	3,839	569	4,408
Muita	596	40	636
Yhteensä	6,904	2,071	8,975
Prosentteina kaikista työntekijöistä	43.4 %	74.0 %	48.0 %

Muistakin työntekijöistä on suurella osalla sangen vähäinen varsinainen ammattikasvatus. Varsinaisina ammattityöntekijöinä voidaan pitää pääasiallisesti sahureja, sahanasettajia sekä viilareja ja terottajia ynnä esimiehiä, tarkistajia ja lajittelijoita.

V Luku.

Työntekijäin ikä, sukupuoli ja siviilisääty, syntymäseutu ja perheolot.

Ikäjako.

Taulukossa 3 ovat mies- ja naispuoliset työntekijät ryhmitettyinä erikseen sekä kaikki työntekijät yksivuotisikäluokkiin. Itsekussakin ikäluokassa ovat sitäpaitsi naimattomat, naineet ja lesket erotetut toisistaan. Taulukko käsittää joka läänin erikseen ja koko maan.

Mainitun taulukon sisällön havainnollistuttamiseksi on piirretty diagrammi VII. Kunkin pylvään varjostettu alaosa osoittaa naisten lukumäärää, ylempi, varjostamaton osa miesten lukumäärää ja siis koko pylväs kaikkia kunkin ikäluokan työntekijöitä.

Taulussa 4 esitetään Taulun 3 yhdistelmä 5-vuotisikäluokittain, mutta muuten noudattamalla samaa järjestystä kuin Taulussa 3.

Alempana olevassa yhdistelmässä on Taulun 4 koko maata koskevat absoluuttiset luvut muunnettu prosenttiluvuiksi:

	Miehiä.	Naisia.	Kump. sukup.
10—14 vuotta	2.2 %	1.5 %	2.1 %
15—19 »	13.3 »	20.4 »	14.3 »
20—24 »	16.9 »	18.3 »	17.1 »
25—29 »	15.6 »	12.8 »	15.2 »
30—34 »	13.4 »	11.5 »	13.2 »
35—39 »	11.2 »	11.1 »	11.2 »
40—44 »	8.3 »	8.5 »	8.3 »
45—49 »	6.7 »	6.8 »	6.7 »
50—54 »	5.1 »	4.4 »	5.0 »
55—59 »	3.5 »	2.6 »	3.4 »
60—64 »	2.2 »	1.2 »	2.0 »
65—69 »	1.1 »	0.6 »	1.0 »
70—74 »	0.4 »	0.3 »	0.4 »
75—79 »	0.1 »	0.0 »	0.1 »
80 vuotta ja enemmän	0.0 »	—	0.0 »
ilmoittamaton	0.0 »	—	0.0 »

Nuoremmissa ikäluokissa on naisia vähän runsaammin kuin miehiä. Niinpä on 25 vuotta nuorempia miehiä 32.4 % kaikista, samalla kun naisia on 40.2 %.

Sahateollisuuden työntekijäin ikäjaon vertailu aikaisemmin tutkittujen teollisuudenhaarain vastaaviin oloihin antaa seuraavan tuloksen.

	Tupakka-teoll.	Kutoma-teoll.	Leipurin-amm.	Kirjapaino-teoll.	Kone-pajat.	Paperi-teoll.	Lasi-teoll.	Saha-teoll.
Alle 15 vuod.	1.1 %	2.1 %	1.7 %	5.2 %	0.2 %	0.3 %	8.7 %	2.1 %
15—19 vuot.	22.1 »	23.4 »	25.3 »	35.0 »	13.9 »	11.6 »	21.1 »	14.3 »
20—29 »	42.1 »	40.5 »	45.6 »	36.4 »	33.7 »	33.7 »	25.5 »	32.3 »
30—39 »	18.3 »	15.8 »	15.5 »	15.0 »	24.8 »	26.4 »	19.8 »	24.4 »
40—49 »	10.3 »	9.8 »	7.4 »	6.3 »	13.9 »	15.5 »	13.4 »	15.0 »
50—59 »	4.4 »	6.0 »	3.1 »	1.7 »	9.2 »	8.9 »	8.0 »	8.4 »
60—69 »	1.5 »	2.2 »	0.7 »	0.3 »	3.4 »	3.2 »	2.8 »	3.0 »
70—79 »	0.2 »	0.2 »	0.2 »	0.1 »	0.8 »	0.4 »	0.7 »	0.5 »
80 v. ja vanh.	—	0.0 »	—	—	0.0 »	0.0 »	—	0.0 »
ilmoittamaton	—	—	0.5 »	—	0.1 »	0.0 »	—	0.0 »

Ikäjako on miltei sama kolmessa suurteollisuudessamme, nimittäin konepaja-, paperi- ja sahateollisuudessa, mutta käyttää sahateollisuus kuitenkin vähän enemmän nuoria työntekijöitä kuin molemmat ensinmainitut. Niin muodoin muodostavat 20 vuotta nuoremmat työntekijät konepajoissa 14.1 %, paperitehtaissa 11.9 % ja sahoissa 16.4 % kaikista työntekijöistä.

Vertaamalla tätä suhdetta erikseen miesten keskuudessa näissä kolmessa teollisuudessa ja naisten keskuudessa kahdessa viimemainitussa teollisuudessa, saamme seuraavan tuloksen:

	Miehiä.			Naisia.	
	Kone-pajat.	Paperi-teoll.	Saha-teoll.	Paperi-teoll.	Saha-teoll.
Alle 15 vuoden	0.2 %	0.4 %	2.2 %	0.1 %	2.1 %
15—19 vuotiaita	13.8 »	8.5 »	13.3 »	19.1 »	14.3 »
20—29 »	33.7 »	30.3 »	32.5 »	42.0 »	32.3 »
30—39 »	24.8 »	29.4 »	24.6 »	19.4 »	24.4 »
40—49 »	14.0 »	16.9 »	15.0 »	12.0 »	15.0 »
50—59 »	9.2 »	10.2 »	8.6 »	5.7 »	8.4 »
60—69 »	3.4 »	3.8 »	3.3 »	1.5 »	3.0 »
70—79 »	0.8 »	0.5 »	0.5 »	0.2 »	0.5 »
80 v. ja vanhemp. ..	0.1 »	0.0 »	0.0 »	—	0.0 »

Sahateollisuus käyttää huomattavasti enemmän 15 vuotta nuorempia lapsia kuin molemmat muut teollisuudet, jotavastoin paperiteollisuus käyttää enemmän nuoria naisia 15 ja 30 ikävuoden välissä kuin sahateollisuus. 30 vuotta nuoremmat naiset muodostavat paperiteollisuudessa enemmän kuin puolet, eli 61.2 % kaikista, samalla kun ne sahateollisuudessa muodostavat 48.7 % kaikista.

Taulukosta 5, jossa työntekijät ovat ryhmitettyinä sukupuolen, iän ja siviilisäädyn mukaan, saadaan seuraava ikäryhmityksen vertailu kaupunkeja, maaseutua ja koko maata silmällä pitäen:

	miesp. työntekijöitä luku.	%	naisp. työntekijöitä luku.	%
Kaupungeissa:				
18 vuotta nuorempia	301	7.9	54	7.0
18 vuotiaita ja vanhempia	3,510	92.1	723	93.0
Maaseudulla:				
18 vuotta nuorempia	1,095	8.9	257	12.7
18 vuotiaita ja vanhempia	11,047	91.1	1,764	87.3
Koko maassa:				
18 vuotta nuorempia	1,396	8.8	311	11.1
18 vuotiaita ja vanhempia	14,557	91.2	2,487	88.9

Tästä näkyy, että alaikäisiä työntekijöitä, erittäinkin naisia, on lukuisammin maaseudulla sijaitsevissa sahoissa kuin kaupungeissa.

Jos vertailee keskenään kaikissa tähän asti tutkituissa teollisuudenhaaroissa palvelevien alaikäisten työntekijäin lukuisuutta, niin saa seuraavat tulokset:

	18 v. nuorempia miespuolisia luku.	% kaikista miesp.	18 v. nuorempia naispuolisia luku.	% kaikista naisp.	18 v. nuorempia kaikkiaan luku.	% kaikista
Tupakkateollisuus	112	22.0	196	8.8	308	11.2
Kutomateollisuus	451	15.6	951	14.0	1,402	14.5
Leipurinammatti	235	16.7	55	7.4	290	13.5
Kirjapainoteollisuus	460	24.7	295	33.2	755	27.5
Konepajat	668	6.8	17	12.1	685	6.9
Paperiteollisuus	251	3.7	186	6.7	437	4.6
Lasiteollisuus	269	22.8	39	23.2	308	23.0
Sahateollisuus	1,396	8.8	311	11.1	1,707	9.1

15 vuotta nuorempiin lapsiin nähden antaa samallainen tutkimus seuraavat tulokset:

	15 v. nuorempia miespuolisia luku.	% kaikista miesp.	15 v. nuorempia naispuolisia luku.	% kaikista naisp.	15 v. nuorempia kaikkiaan luku.	% kaikista
Tupakkateollisuus	17	3.3	13	0.6	30	1.1
Kutomateollisuus	80	2.8	124	1.8	204	2.1
Leipurinammatti	32	2.2	5	0.7	37	1.7
Kirjapainoteollisuus	103	5.5	40	4.5	143	5.2
Konepajat	21	0.2	1	0.7	22	0.2
Paperiteollisuus	27	0.4	3	0.1	30	0.3
Lasiteollisuus	115	9.5	1	0.6	116	8.7
Sahateollisuus	347	2.2	42	1.5	389	2.1

Sukupuolijako.

Sukupuolensa mukaan jakautuvat eri ikäryhmäin työntekijät seuraavasti:

Kaupungeissa:

	Miehiä luku	%	Naisia luku	%
18 vuotta nuorempia	301	84.8	54	15.2
18 vuotiaita ja vanhempia	3,510	82.9	723	17.1
Kaikki työntekijät	3,811	83.0	777	17.0

Maaseudulla:

18 vuotta nuorempia	1,095	81.0	257	19.0
18 vuotiaita ja vanhempia	11,047	86.2	1,764	13.8
Kaikki työntekijät	12,143	85.6	2,021	14.4

Koko maassa:

18 vuotta nuorempia	1,396	81.7	311	18.3
18 vuotiaita ja vanhempia	14,557	85.5	2,487	14.5
Kaikki työntekijät	15,954	85.0	2,798	15.0

Kaikissa tähän asti tutkituissa teollisuudenhaaroissa oli sukupuolijako seuraava:

	Miehiä luku	%	Naisia luku	%
Tupakkateollisuus	510	18.6	2,239	81.4
Kutomateollisuus	2,895	29.9	6,792	70.1
Leipurinammatti	1,408	65.5	741	34.5

	Miehiä		Naisia	
	luku	%	luku	%
Kirjapainoteollisuus	1,864	67.8	889	32.2
Konepajat	9,786	98.6	140	1.4
Paperiteollisuus	6,780	70.8	2,791	29.2
Lasiteollisuus	1,177	87.5	168	12.5
Sahateollisuus	15,954	85.0	2,798	15.0

Siviilisäätyjako.

Kaikista miespuolisista työntekijöistä, joiden ikä on ilmoitettu, on 14,557 18 vuotta vanhempia, naispuolisista taas 2,487. Näiden siviilisääty näkyy seuraavasta:

	Miehiä		Naisia		Mol. sukup.	
	luku	%	luku	%	luku	%
Naimattomia	4,878	33.5	1,232	49.5	6,110	35.8
Naineita	9,294	63.9	867	34.9	10,161	59.6
Leskimiehiä ja eronneita	385	2.6	—	—	385	2.3
Leskiä ja eronneita	—	—	388	15.6	388	2.3
Yhteensä	14,557	100.0	2,487	100.0	17,044	100.0

Vertailu aikaisemmin tutkittuihin teollisuuksiin antaa seuraavan tuloksen:

	Miespuol. työntek.			Naispuol. työntek.		
	naimatt.	naineita	leskiä ja eronneita	naimatt.	naituja	leskiä ja eronneita
Tupakkateollisuus	31.2 %	65.6 %	3.2 %	70.9 %	21.9 %	7.2 %
Kutomateollisuus	25.9 »	71.5 »	2.6 »	84.7 »	10.5 »	4.8 »
Leipurinammatti	69.7 »	29.2 »	1.1 »	82.5 »	13.7 »	3.8 »
Kirjapainoteollisuus	55.9 »	42.3 »	1.8 »	89.1 »	8.6 »	2.3 »
Konepajat	37.4 »	60.3 »	2.3 »	64.3 »	18.7 »	17.0 »
Paperiteollisuus	23.9 »	73.8 »	2.3 »	66.5 »	20.4 »	13.1 »
Lasiteollisuus	32.5 »	65.3 »	2.2 »	64.3 »	20.9 »	14.8 »
Sahateollisuus	33.5 »	63.9 »	2.6 »	49.5 »	34.9 »	15.6 »

Miten työntekijät jakautuvat siviilisäätynsä mukaan, jos myös otetaan huomioon ikäluokka, näkyy seuraavasta yhdistelmästä, jossa ensimäinen ikäluokka, alle 20 vuoden, alkaa siitä ikävuodesta, jolloin ensimäinen nainut työntekijä esiintyy ja joka ikävuosi molemmilla sukupuolilla on 18 vuotta.

	Miespuol. työntekijöitä.					
	Alle 20 vuoden	20—29 vuot.	30—39 vuot.	40—49 vuot.	50—59 vuot.	60 vuot. ja vanhemp.
Naimattomia	98.8 %	59.0 %	14.1 %	5.9 %	4.4 %	2.1 %
Naineita	1.2 »	40.4 »	84.0 »	90.7 »	89.0 »	80.3 »
Leskimiehiä ja eronneita	—	0.6 »	1.9 »	3.4 »	6.6 »	17.6 »

	Naispuol. työntekijöitä					
	Alle 20 vuoden	20—29 vuot.	30—39 vuot.	40—49 vuot.	50—59 vuot.	60 vuot. ja vanhempia
Naimattomia	99.0 %	70.7 %	30.2 %	17.8 %	23.0 %	11.9 %
Naituja	0.7 »	26.2 »	55.1 »	50.2 »	34.2 »	10.2 »
Leskiä ja eronneita	0.3 »	3.1 »	14.7 »	32.0 »	42.8 »	77.9 »

Mies- ja naispuoliset työntekijäryhmät ovat kokoonpanoltaan sangen erilaiset, sillä naisten keskuudessa on naineita verrattain vähän, samalla kuin nuoremmissa ikäluokissa on runsaammin naimattomia ja vanhemmissa ikäluokissa runsaammin leskiä. Miesten keskuudessa taasen muodostavat naineet miehet enemmistön jo 30:nnesta ikävuodesta alkaen.

Vihdoin jakautuvat kaikki työntekijät siviilisäätynsä mukaan kaupunkien ja maaseudun kesken seuraavasti:

	Miespuolisia työntekijöitä				Naispuolisia työntekijöitä			
	kaupungit		maaseutu		kaupungit		maaseutu	
	luku	%	luku	%	luku	%	luku	%
Naimattomia	1,529	40.1	4,745	39.1	453	58.3	1,090	54.0
Naineita	2,195	57.6	7,099	58.4	219	28.2	648	32.0
Leskim. ja eronneita	87	2.3	298	2.5	—	—	—	—
Leskiä ja eronneita	—	—	—	—	105	13.5	283	14.0
Yhteensä	3,811	100.0	12,142	100.0	777	100.0	2,021	100.0

Keski-ikä. Työntekijäin keski-ikä näkyy Taulusta 6. Miespuolisten työntekijäin keski-ikä on seuraava: naimattomien 22.4 vuotta, naineitten 38.9 vuotta, leskimiesten 49.4 vuotta, kaikkien miespuolisten työntekijäin 32.6 vuotta; naispuolisten työntekijäin keski-ikä taasen: naimattomien 24.2 vuotta, naineitten 36.2 vuotta, leskien 45.2 vuotta ja kaikkien naisten 30.9 vuotta; kaikkien työntekijäin keski-ikä on: naimattomien 22.8 vuotta, naineitten 38.6 vuotta, leskien 47.3 vuotta ja kaikkien yhteensä 32.4 vuotta.

Syntymäseutu. Työntekijäin syntymäseudusta saa tietoja Tauluista 7 ja 8, jälkimäisestä erittäin syntymäseudun ja työseudun keskinäisestä suhteesta.

Kaikkien työntekijäin syntymäseutu jakautuu seuraavasti:

	luku	%
Uudenmaan lääni	1,783	9.5
Turun ja Porin lääni	3,008	16.0
Hämeen lääni	2,028	10.9
Viipurin »	3,152	16.8
Mikkelin »	2,420	12.9
Kuopion »	2,676	14.3

	luku	%
Vaasan lääni	1,651	8.8
Oulun »	1,861	9.9
Suomessa	18,579	99.1
Venäjällä	73	0.4
Muissa maissa	69	0.4
Ilmoittamaton seutu	31	0.1
Yhteensä	18,752	100.0

18,579:stä Suomessa syntyneestä työntekijästä on 2,058 eli 11.1 % syntynyt kaupungissa ja 16,521 eli 88.9 % maalla.

Täydellisiä tietoja antaneiden työntekijäin syntymäseudun suhtautumista työseutuun valaisevat seuraavat prosenttiluvut:

	Syntymäseutu sijaitsee:				
Työseutu:	työseudulla	muualla samassa läänissä	toisessa läänissä	Suomessa	Suomen ulkopuolella
Uudenmaan lääni	38.0 %	36.5 %	25.3 %	99.8 %	0.2 %
Turun ja Porin lääni	35.8 »	57.6 »	6.3 »	99.7 »	0.3 »
Hämeen lääni	38.6 »	38.6 »	22.7 »	99.9 »	0.1 »
Viipurin »	22.5 »	28.6 »	47.2 »	98.3 »	1.7 »
Mikkelin »	54.4 »	33.6 »	11.6 »	99.6 »	0.4 »
Kuopion »	34.3 »	51.8 »	13.8 »	99.9 »	0.1 »
Vaasan »	37.7 »	41.1 »	21.1 »	99.9 »	0.1 »
Oulun »	24.3 »	42.0 »	32.9 »	99.2 »	0.8 »
Koko maa	31.3 »	39.4 »	28.5 »	99.2 »	0.8 »
Kaupungit	16.7 »	51.7 »	31.1 »	99.5 »	0.5 »
Maaseutu	36.2 »	35.4 »	27.6 »	99.2 »	0.8 »

Perheolot.

Työntekijäin työalasta ennen heidän tuloaan sahateollisuuteen antavat seuraavat yhdistelmät tietoja (Taul. 9 ja 10):

	Miespuol. työntek. luku	%
Teollisuus ja käsiammatit	1,950	12.3
Maanviljelys y. m.	3,604	22.6
Kauppa ja liikenne	451	2.8
Siviilivirka	24	0.1
Sotilasvirka	31	0.2
Palkollisia, asiapoikia y. m.	1,804	11.3
Työmiehiä	1,547	9.7
Aikaisempi ammatti ilmoittamaton	6,543	41.0
Yhteensä	15,954	100.0

	Naispuol. työntek. luku	%
Teollisuus- ja käsiammatit	116	4.1
Maanviljelys, y. m.	304	10.9
Palkollisia	913	32.6
Ompelijattaria, silittäjiä	44	1.6
Muut ammatit	54	1.9
Aikaisempi ammatti ilmoittamaton	1,367	48.9
Yhteensä	2,798	100.0

Taulussa 11 on tietoja työntekijäin isäin ammatista. Siitä näemme seuraavaa:

	luku	%
Sahateollisuus	3,779	20.1
Muut teollisuus- ja käsiammatit	3,036	16.3
Maanviljelys, kalastus y. m.	6,297	33.5
Talonomistajia	574	3.1
Kauppa ja liikenne	360	1.9
Julkinen virka ja kirjalliset ammatit	153	0.8
Palkollisia ja työntekijöitä	3,698	19.7
Ammatti ilmoittamaton	855	4.6
Yhteensä	18,752	100.0

Kysymykseen, onko työntekijäin elätettävänä muita kuin vaimo ja omat lapset, on vastattu (Taulu 12), että 2,046 miehellä ja 273 naisella on elätettävänä kaikkiaan 3,086 henkilöä, mutta että ilmoitettu elättäjä ei ylläpidä yksinään 246 näistä.

Tauluissa 13, 14 ja 15 käsitellään työntekijäin lapsia. Tällä kertaa on työntekijöiltä pyydetty tietoa sekä heidän elossa olevista että kuolleista lapsistaan. Tästä käy ilmi, että

4,645 miespuoliselta työntekijältä on kuollut	9,517	lasta
749 naispuoliselta » » »	1,620	»
Yhteensä kuollut	11,137	lasta

8,358 miespuolisella työntekijällä on elossa	28,839	lasta
1,353 naispuolisella » » »	4,124	»
Yhteensä elossa	32,963	lasta

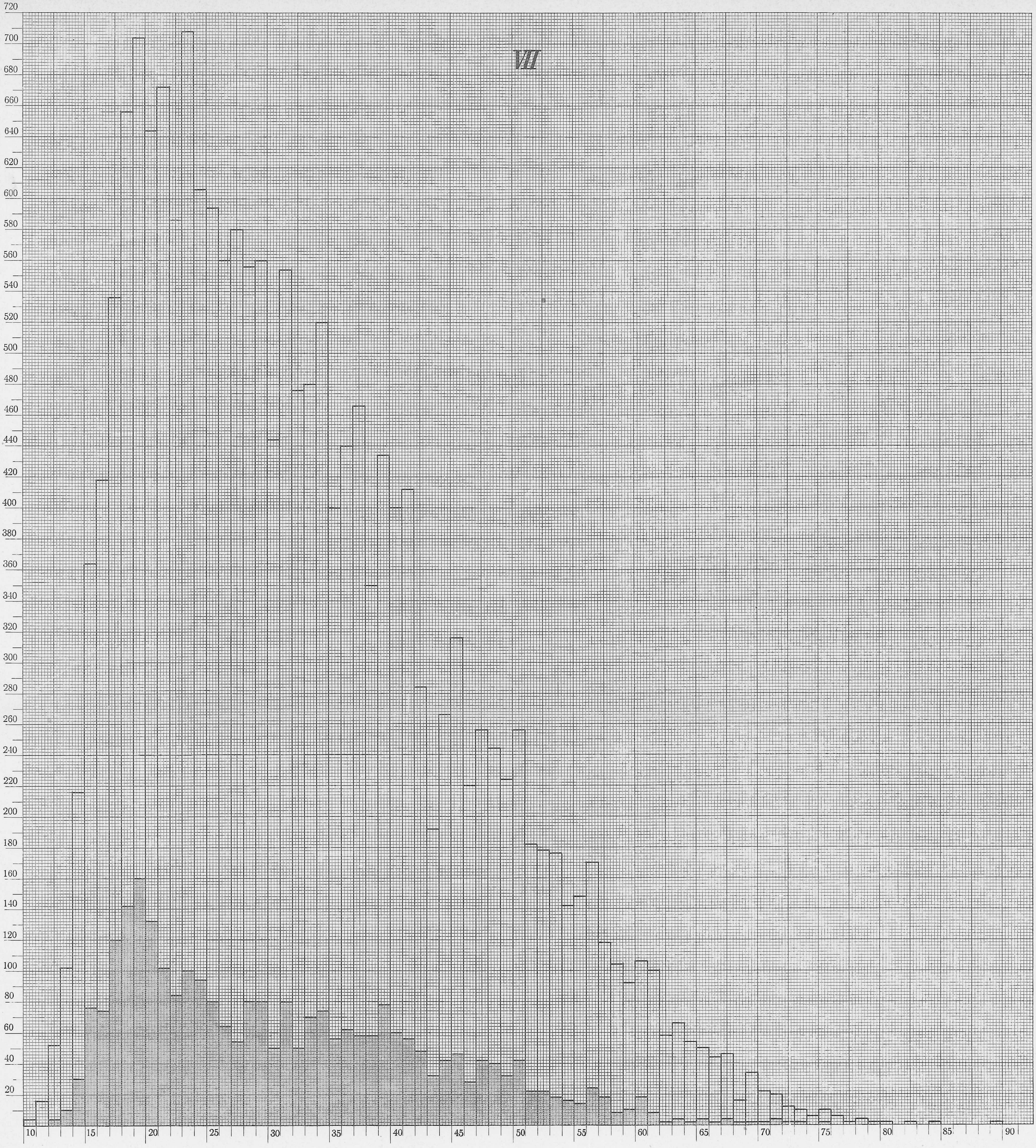
VIII
720
700
680
660
640
620
600
580
560
540
520
500
480
460
440
420
400
380
360
340
320
300
280
260
240
220
200
180
160
140
120
100
80
60
40
20
10
15
20
25
30
35
40
45
50
55
60
65
70
75
80
85
90

Yllämainituissa tiedoissa on todennäköisesti joitakin kahdestilaskuja, nimittäin niissä tapauksissa, joissa sekä isä että äiti ovat sahatyössä ja ovat molemmat ilmoittaneet yhteiset lapsensa. On kuitenkin miltei mahdotonta välttää tätä kahdestilaskua.

Taulusta 15 näkyy, missä määrin työntekijäin lapset elättävät itse itsensä.

2,529	miespuolisella	työntekijällä	on	6,489	itsensä	elättävää	lasta
501	naispuolisella	»	»	1,149	»	»	»
Yhteensä 3,030		työntekijällä	on	7,638	itsensä	elättävää	lasta

Nämät 7,638 itsensä elättävää lasta tekevät 23.2 % kaikista 32,963 elossa olevasta lapsesta.

VI Luku.

Ikä ammattiin tullessa. Palvelusaika.

Ikä ammattiin tullessa.

Tauluissa 16 ja 17 on tietoja siitä minkä ikäisinä työntekijät ovat ammattiin tulleet, edellisessä taulussa tiedot miespuolisista ja jälkimäisessä naispuolisista työntekijöistä. Tässä seuraa tätä asianlaitaa valaiseva yhdistelmä:

Tuloikä	Miehiä		Naisia		Kumpaakin sukup.	
	luku	%	luku	%	luku	%
Alle 12 vuoden	1,127	7.1	58	2.1	1,185	6.3
12—17 vuotiaita ...	4,777	29.9	756	27.0	5,533	29.5
18—29 »	7,247	45.4	1,136	40.7	8,383	44.7
30—39 »	1,806	11.4	516	18.4	2,322	12.4
40—49 »	672	4.2	250	8.9	922	4.9
50 v. ja vanhempia	277	1.7	74	2.6	351	1.9
Ilmoittamaton ikä ..	48	0.3	8	0.3	56	0.3
Yhteensä	15,954	100.0	2,798	100.0	18,752	100.0

On huomiota herättävää, että niin suuri osa työntekijöitä, erittäinkin miespuolisia, on tullut sahateollisuuteen hyvin nuorena. Niinmuodoin on miespuolisista työntekijöistä 19 alkanut 6 vuotiaana, 29 7 vuotiaana, 100 8 vuotiaana, 191 9 vuotiaana, 384 10 vuotiaana ja 404 11 vuotiaana; naispuolisista on yksi tullut ammattiin 6 vuotiaana, 4 8 vuotiaana, 5 9 vuotiaana, 27 10 vuotiaana ja 21 11 vuotiaana.

Jos vertailee keskenään kaupunkien ja maaseudun oloja, saa seuraavat tulokset:

Kaupungit:

Tuloikä	miehiä		naisia		kumpaakin sukup.	
	luku	%	luku	%	luku	%
Alle 12 vuoden	270	7.1	9	1.2	279	6.1
12—17 vuotiaita ...	1,258	33.0	195	25.0	1,453	31.7
18—29 »	1,817	47.7	393	50.5	2,210	48.1

Tuloikä	miehiä luku	%	naisia luku	%	kumpaakin sukup. luku	%
30—39 vuotiaita ...	327	8.6	117	15.1	444	9.7
40—49 »	104	2.7	44	5.7	148	3.2
50 v. ja vanhempia	28	0.7	16	2.1	44	1.0
Ilmoittamaton ikä ..	7	0.2	3	0.4	10	0.2
Yhteensä	3,811	100.0	777	100.0	4,588	100.0

Maaseutu:

Tuloikä	miehiä luku	%	naisia luku	%	kumpaakin sukup. luku	%
Alle 12 vuoden	857	7.1	49	2.4	906	6.4
12—17 vuotiaita ...	3,519	29.0	561	27.8	4,080	28.7
18—29 »	5,430	44.7	743	36.7	6,173	43.6
30—39 »	1,479	12.1	399	19.8	1,878	13.3
40—49 »	568	4.7	206	10.2	774	5.5
50 v. ja vanhempia .	249	2.1	58	2.9	307	2.2
Ilmoittamaton ikä ..	41	0.3	5	0.2	46	0.3
Yhteensä	12,143	100.0	2,021	100.0	14,164	100.0

Sekä kaupungeissa että maaseudulla on niiden työntekijäin suhteellinen ukumäärä, jotka ovat tulleet ammattiin varhaisimmassa iässä, miltei sama, eli 6.1 % ja 6.4 %.

Vertaillessa minkä ikäisinä tähän asti tutkittujen teollisuudenhaarain työntekijät ovat ammattiinsa tulleet saa seuraavat vertailuluvut:

Tuloikä	Tupakka-teoll. %	Kutoma-teoll. %	Leip. amm. %	Kirjap. teoll. %	Kone-pajat. %	Paperi-teoll. %	Lasi-teoll. %	Saha-teoll. %
Alle 12 vuoden	2.8	4.1	2.2	1.1	2.0	1.3	14.0	6.3
12—17 vuotiaita	51.5	50.2	53.7	82.0	40.6	22.5	54.1	29.5
18—29 »	34.6	36.8	37.3	12.6	41.6	48.6	18.5	44.7
30—39 »	6.3	5.5	3.8	0.9	9.7	18.2	8.7	12.4
40—49 »	2.9	1.5	1.3	0.4	3.3	6.8	3.2	4.9
50 v. ja vanhemp.	1.5	0.5	0.4	0.1	1.1	2.3	1.3	1.9
Ilmoittamaton ikä	0.4	1.4	1.3	2.9	1.7	0.3	0.2	0.3
Yhteensä	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tauluissa 18 ja 19 ovat työntekijät jaetut sekä ammattiintulo-vuoden että tuloiän mukaan.

15 päivänä huhtikuuta 1889 annetun, teollisuusammattien työntekijäin suojelemista koskevan asetuksen mukaan ei kenenkään 12 vuotta nuoremman henkilön olisi pitänyt voida päästä teollisuustyöhön 1 päivän tammikuuta 1890 jälkeen. Kaikissa edellisissä tutkimuksissa on voitu panna merkille, että on otettu palvelukseen joku määrä liian nuoria työntekijöitä. Tässä tutkimuksessa on taas pantu merkille sama suhde ja päälle päätteeksi paljon suuremmassa määrin kuin edellisissä tapauksissa. Taulun 18 mukaan on nimittäin vuosina 1890—1911 sahateollisuuden palvelukseen tullut seuraavat määrät kielletyssä iässä olevia miespuolisia työntekijöitä: 9 6 vuotiaana, 20 7 vuotiaana, 66 8 vuotiaana, 131 9 vuotiaana, 278 10 vuotiaana ja 319 11 vuotiaana, eli kaikkiaan 823 lasta. Taulun 19 mukaan taasen on samana aikana sahateollisuuden palvelukseen tullut seuraavat määrät kielletyssä iässä olevia naispuolisia työntekijöitä: yksi 6 vuotiaana, 4 8 vuotiaana, 3 9 vuotiaana, 21 10 vuotiaana ja 20 11 vuotiaana, eli yhteensä 49 lasta. Kaiken kaikkiaan on siis työhön otettu 872 kielletyssä iässä olevaa lasta. Vaikka myönnetäänkin, että osa syntymävuotta ja työhön tulovuotta koskevista tiedoista saattaa olla vääriä ja että osa 11-vuotiaista saattaa olla sallitussa iässä, riippuen siitä, mihin vuodenaikaan syntymäpäivä sattuu, niin jää kuitenkin jälelle hyvin suuri määrä henkilöjä, jotka on otettu työhön sen jälkeen kun 1889 vuoden asetus astui voimaan, vaikka he eivät olleet täyttäneet asetuksen säätämää 12 vuoden ikää. Tämä valitettava suhde saattaa riippua joko siitä, että työnantaja on ollut leväperäinen vaatimaan papinkirjaa tahi että hän on tieten rikkonut voimassa olevaa määräystä tai myös siitä, että ammattientarkastuksessa on laiminlyöty papinkirjojen tarkastaminen ja syytteen nostaminen mainitusta rikoksesta. Tarvitaan aivan välttämättä enemmän tarmoa tässä suhteessa, koska kielletyssä iässä olevien lasten ottaminen työhön on saanut kenenkään kannetta tekemättä jatkua vielä aivan viime vuosinakin.

Nykyisen työntekijäpolven kokoonpanon osoittamiseksi ammattiintulovuotta silmällä pitäen esitetään tässä seuraava yhdistelmä:

Tullut ammattiin vuosina:	Miehiä		Naisia		Kumpaakin sukup.	
	luku	%	luku	%	luku	%
1845—59	16	0.1	1	0.0	17	0.1
1860—69	99	0.6	3	0.1	102	0.5
1870—79	724	4.6	22	0.8	746	4.0
1880—89	1,367	8.6	88	3.1	1,455	7.8
1890—99	3,665	22.9	309	11.0	3,974	21.2
1900—04	2,835	17.7	409	14.7	3,244	17.3
1905	758	4.8	124	4.4	882	4.7
1906	945	5.9	158	5.6	1,103	5.9
1907	1,021	6.4	197	7.0	1,218	6.5

Tullut ammattiin vuonna:	Miehiä luku	%	Naisia luku	%	Kumpaakin sukup. luku	%
1908	935	5.9	221	7.9	1,156	6.2
1909	925	5.8	289	10.3	1,214	6.5
1910	1,198	7.5	415	14.9	1,613	8.6
1911	1,418	8.9	554	19.9	1,972	10.4
Ilmoittamaton vuosi	48	0.3	8	0.3	56	0.3
Yhteensä	15,954	100.0	2,798	100.0	18,752	100.0

Palvelusaika viime työnantajan luona.

Taulut 20 ja 21 antavat tietoja siitä kuinka kauan työntekijät yhteen jaksoon ovat olleet sen työnantajan palveluksessa, jonka luona heidät tavattiin tutkimusta toimitettaessa.

Palvelusaika	Miehiä luku	%	Naisia luku	%	Kumpaakin sukup. luku	%
Enint. 1 vuosi	5,748	36.5	1,328	47.5	7,076	37.6
1—2 vuotta	1,365	8.7	299	10.7	1,664	8.9
2—5 »	3,145	19.9	515	18.4	3,660	19.5
5—10 »	2,282	14.4	370	13.2	2,652	14.1
10—20 »	2,319	14.6	198	7.1	2,517	13.5
20—30 »	701	4.4	63	2.2	764	4.1
30 v. ja kauemmin ..	353	1.2	17	0.6	370	2.0
Ilmoittamaton aika	41	0.3	8	0.3	49	0.3
Yhteensä	15,954	100.0	2,798	100.0	18,752	100.0

Jos eroitetaan toisistaan kaupungit ja maaseutu saadaan seuraavat tulokset:

Kaupungit:

Palvelusaika	miehiä luku	%	naisia luku	%	kumpaakin sukup. luku	%
Enintään 1 vuosi ..	1,415	37.2	332	42.7	1,747	38.2
1—2 vuotta	261	6.8	74	9.5	335	7.3
2—5 »	720	18.9	144	18.5	864	18.8
5—10 »	533	14.0	120	15.5	653	14.2
10—20 »	565	14.8	68	8.8	633	13.8
20—30 »	190	5.0	26	3.3	216	4.7
30 v. ja kauemmin ..	118	3.1	11	1.4	129	2.8
Ilmoittamaton aika .	9	0.2	2	0.3	11	0.2
Yhteensä	3,811	100.0	777	100.0	4,588	100.0

Maaseutu:

Palvelusaika	miehiä		naisia		kumpaakin sukup.	
	luku	%	luku	%	luku	%
Enintään 1 vuosi ..	4,333	35.6	996	49.3	5,329	37.6
1—2 vuotta	1,104	9.1	225	11.1	1,329	9.4
2—5 »	2,425	20.0	371	18.4	2,796	19.7
5—10 »	1,749	14.4	250	12.4	1,999	14.1
10—20 »	1,754	14.5	130	6.4	1,884	13.3
20—30 »	511	4.2	37	1.8	548	3.9
30 v. ja kauemmin ..	235	1.9	6	0.3	241	1.7
Ilmoittamaton aika .	32	0.3	6	0.3	38	0.3
Yhteensä	12,143	100.0	2,021	100.0	14,164	100.0

Vertaillessa toisiinsa tässä kosketeltuja suhteita kaikissa tähän asti tutkituissa teollisuuksissa, saa seuraavan yhdistelmän:

Palvelusaika	Tupakka-teoll. %	Kutoma-teoll. %	Leipurin amm. %	Kirjap. teoll. %	Kone-pajat %	Paperi-teoll. %	Lasi-teoll. %	Saha-teoll. %
Enint. 1 vuosi .	13.9	12.3	59.5	30.1	30.4	29.9	40.4	37.6
1—2 vuotta .	12.7	9.8	8.2	16.4	12.6	12.8	6.4	8.9
2—5 » ..	32.5	30.2	9.9	22.1	22.6	23.5	17.9	19.5
5—10 » ..	23.7	22.5	3.2	20.8	16.4	15.2	11.3	14.1
10—20 » ..	11.8	11.8	0.9	7.4	11.7	11.6	15.1	13.5
20—30 » ..	3.2	6.1	—	2.3	3.7	4.6	4.8	4.1
30 v. ja kauemm.	2.1	7.3	0.1	0.3	2.4	2.2	3.0	2.0
Ilm:ton aika ..	0.1	0.0	18.2	0.6	0.2	0.2	1.1	0.3
Yhteensä	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

VII Luku.

Apukassat. Yhdistykset.

Maan sahojen työntekijöitä varten on olemassa, mikäli asiasta on tullut tietoja Teollisuushallitukseen, 28 sairas- ja hautausapukassaa. 25 kassan säännöt on jätetty Teollisuushallitukseen. *Apukassat.*

Näiden kassain säännöistä pannaan tähän seuraavat pääasialliset määräykset.

Loviisan höyrysahan työntekijäin shk.- ja apukassa. Kassan osakkaita ovat ne sahan työntekijät, sekä miehet että naiset, jotka suorittavat jäsenmaksun. Jäsenmaksu on 1 mk.; muuten maksetaan 1 mk. kuukausittain. Osakkaan sairastuessa annetaan kassasta lääkkeet, ja siinä tapauksessa että sairaus aikaansaa kauemmin kuin 6 päivää kestävän työkyvyttömyyden, maksetaan sairasapua kultakin päivältä, jo kuluneiltakin, 2 mk., ei kuitenkaan kauempaa kuin 60 päivää. Hautausapua maksetaan, jos kuollut osakas on vähintään 3 vuotta suorittanut säännöllisesti maksuja kassaan, 50 mk. osakkaalle, jolta jää leski tai lapsia, muille 25 mk. Sairas on velvollinen tyytymään sairaalassa annettavaan hoitoon ja elatukseen, milloin se pidetään toivottavana, mutta tällöin on, jos potilaalla on vaimo tai lapsia, hänen perheelleen suoritettava avustuksena vähintään puolet siitä määrästä, mihin käteinen sairasapu olisi noussut. Kassan vuotuisista tuloista syntyvä ylijäämä viedään vararahastoon kunnes se on nuossut 1,500 markkaan. Niin pian kun kassan varat nousevat tämän summan yli, muodostetaan ylijäämästä uusi rahasto, josta sittemmin myönnetään avustusta sellaisille iäkkäille työntekijöille, jotka ovat olleet sahan palveluksessa vähintään 20 vuotta ja ovat säännöllisesti suorittaneet maksunsa niin kauan kuin ovat kuuluneet kassaan. Näitä avustuksia on sitten annettava vuosittain, ja tulee niiden olla vähintään 50 ja enintään 150 mk. johtokunnan harkinnan mukaan.

Ekön höyrysahan työntekijäin shk. Kassan osakas on jokainen sahan työntekijä. Jäsenmaksu on 1 p. kultakin ansaitulta markalta. Sairasapua suoritetaan kultakin päivältä vähintään 1 mk. ja enintään 50 % potilaan päiväpalkasta. Sairasapua ei suoriteta 2 ensimäiseltä päivältä eikä sairaudelta, joka ei kestä vähintään 7 päivää. Sairasapua ei makseta, jos taudin aiheuttajana on työssä sattunut tapaturma. Osakas saa vapaan lääkärinhoidon ja ilmaiset lääkkeet. Hautausapua, josta ei mainita mitään säännöissä, myönnetään jos johtokunta katsoo sen tarpeen vaatimaksi.

Kyrkstadin höyrysahan työntekijäin shk. Kassan osakas on jokainen sahan työntekijä. Sisäänkirjoitusmaksuna suoritetaan 50 p. Jäsenmaksua suoritetaan 1 p. kultakin

täydeltä markalta, jonka osakas saa palkkaa, kuitenkin niin, ettei saa kantaa enemmän kuin 1 mk. kuukaudessa. Sairasapua maksetaan enintään ⅓ potilaan keskimääräisestä päiväpalkasta sairauden edellisenä kuukautena, vaan ei kuitenkaan enempää kuin 1 mk. 50 p. Sairasapua ei suoriteta 6 ensimäiseltä sairauspäivältä eikä pitemmältä ajalta kuin 60 päivältä. Hautausapua maksetaan 50 mk. jos vainajalta jäi leski tai lapsia, muuten 25 mk.

Forsbyn sahan työntekijäin shk. Osakas on jokainen sahan työntekijä, joka ei ole täyttänyt 45 vuotta. Osakas suorittaa kassaan maksua 1 % palkastaan. Sairausapua suoritetaan 1 mk. päivältä enintään 120 päivänä. Osakas, jonka vuositulo ei nouse 300 markkaan ja joka on suorittanut vain tästä summasta menevät maksut, saa kassalta kaikki muut etuudet, nimittäin ilmaiset lääkkeet ja vapaan lääkärinhoidon, vaan ei käteistä sairausapua. Osakkaan vaimo on myös oikeutettu saamaan kassalta korvausta lääkärinhoidosta ja lääkkeistä, vaan ei kuitenkaan enempää kuin enintään 75 mk. vuodessa. Hautausavustusta suoritetaan 50 mk. osakkaan kuoltua ja 25 mk. osakkaan vaimon kuoltua.

Porin vanhan sahan työntekijäin shk. Kassan osakas on jokainen sahan työntekijä. Maksua suorittavat osakkaat 1 p. kultakin ansaitulta täydeltä markalta. Sahan omistaja maksaa jokaiselta tilapäiseltä työntekijältä saman määrän ja varsinaiselta osakkaalta ½ p. kultakin ansaitulta markalta. Sairasapua maksetaan tapaturman aiheuttamalta sairaudeltakin. Sairasapua maksetaan 7:ltä ensi päivältä ainoastaan lääkärinhoidon ja lääkkeiden muodossa ja sen jälkeen lisäksi 1 mk. päivältä. Osakas, joka on työssä sattuneessa tapaturmassa loukkaantunut niin, että siitä on aiheutunut ohimenevä työkyvyttömyys, on oikeutettu työhön kykenemättömyyden ollessa täydellisen, sairauden 7:nnestä päivästä lukien saamaan sairasapua kultakin päivältä niin kauan kun työkyvyttömyys kestää 60 % keskimääräisestä palkastaan, vaan ei kuitenkaan enempää kuin 2 mk. 50 p. Jos tapaturmasta on johtunut vain työkyvyn väheneminen, on myönnettävä avustusta suhteellisesti tähän vähenemiseen katsoen. Hautausapua maksetaan 60 mk.

Seikun sahan työntekijäin shk. Säännöt sisältävät samallaisia määräyksiä kuin Vanhan sahan shk:n.

Reposaaren höyrysahan shk. Osakas suorittaa kassaan maksua 1 % ansiostaan. Sairasapua suoritetaan enintään 3/5 potilaan keskimääräisestä päiväpalkasta taudin edellisenä vuotena. Sairasapua ei kuitenkaan suoriteta sairauden 4:ltä ensi päivältä eikä kauempaa kuin 120 päivältä. Hautausapua maksetaan 50 mk., jos vainajalta on jäänyt vaimo tai lapsia, muuten 40 mk. Sellaista entistä osakasta, joka pitkäaikaisen sairauden, vanhuuden tai muusta syystä johtuneen työkyvyttömyyden takia ei ole voinut jatkaa jäsenmaksujensa suorittamista, on hautausavun suhteen pidettävä jäsenenä. Lääkärin määräämien lääkkeitten kustannukset suorittaa kassa, joka maksaa puolet niidenkin lääkkeitten kustannuksista, jotka on määrätty sellaiselle sairaalle jäsenelle, joka kuitenkin saattaa jatkaa työtään. Jos on katsottu välttämättömäksi, että potilasta on hoidettava sairaalassa, mutta hänen elatuksensa siellä tulee halvemmaksi kuin hänelle kassasta tuleva käteinen avustus, saakoon hän tästä jäävän eroituksen. Jos hän on perheellinen on, paitsi sairashoidosta meneviä kustannuksia, hänen vaimolleen suoritettava 1/3 tavallisten perusteiden mukaan lasketusta sairasavusta ja kullekin hänen lapselleen 1/6 siitä, kuitenkin niin, ettei perheelle täten maksetun sairasavun kokonaismäärä saa olla suurempi kuin 2/3 siitä, mitä hän itse olisi saanut, jos avustus olisi suoritettu kokonaan käteisenä.

Vartsalan sahan työntekijäin sh.-rengas. Jäseneksi on oikeutettu liittymään jokainen hyvämaineinen työntekijä Vartsalan sahalla sekä jokainen muu itse sahalla tai sen

lähimmässä ympäristössä asuva hyvämaineinen henkilö, joka on 15—55 vuoden ikäinen ja osoittaa lääkärintodistuksella olevansa terve. Renkaaseen saavat liittyä myöskin tilapäisesti toisella paikkakunnalla asuvat työntekijät. Sisäänkirjoitusmaksua suoritetaan 2 mk. Kuukausittain suoritetaan 15 p. vararahastoon sekä renkaan muihin varoihin kulloinkin vallitsevien olosuhteitten mukainen määrä, joka ei kuitenkaan saa olla 2 mk. 50 p. suurempi. Sairasapua maksetaan neljännestä päivästä lukien enintään 12 viikon aikana 1 mk. 50 p. päivältä. Hautausapu on 75 mk.

Hämeenlinnan höyrysahan työntekijäin shk. Osakkaaksi otetaan jokainen joka on täyttänyt 16 vaan ei 60 vuotta. Osakkaat ovat jaetut kolmeen luokkaan, joissa on seuraavat kuukausimaksut: I luokassa 1 mk., II luokassa 75 p. ja III luokassa 50 p. Osakkaan luokka määrätään hänen palkkansa perustalla siten, että kassalle suoritettavan kuukausimaksun tulee vastata 1 % hänen palkastaan. Sairasapua maksetaan työkyvyttömyyden viidennestä päivästä lähtien aina yhdeksänteenkymmenenteen päivään saakka. Sairasapu on I luokassa 2 mk. 40 p., II luokassa 1 mk. 80 p. ja III luokassa 1 mk. 20 p. päivältä. Vararahaston kohottua yli 5,000 markan, maksetaan sairasavun lisäksi myös lääkärinhoito. Hautausapua maksetaan 50 mk. jos vainajalta jäi vaimo tai lapsia, muuten 25 mk.

Särkänsaaren höyrysahan shk. Osakkaaksi pääsee jokainen hyvämaineinen sahan työntekijä, joka maksaa säädetyt maksut eikä sairasta parantumatonta tautia. Sisäänkirjoitusmaksuna suoritetaan 50 p. ja kuukausmaksua I luokassa 25 p., II luokassa 50 p., III luokassa 75 p. ja IV luokassa 1 mk. Osakas saa itse määrätä mihin luokkaan hän tahtoo kuulua. Sairasapua suoritetaan I luokassa 40 p., II luokassa 80 p., III luokassa 1 mk. 20 p. ja IV luokassa 1 mk. 60 p. kultakin sairauspäivältä, sekä pyhältä että arelta. Sairasapua ei suoriteta sairaudelta, joka kestää vähemmän kuin 6 päivää tai kauvemmin kuin 4 kuukautta. Synnyttäjille ei makseta sairasapua. Jos osakas on ollut kassan jäsenenä vähintään 6 kuukautta ja kuolee sen jälkeen, maksetaan hänen kuolinpesälleen hautausapua I luokassa 15 mk., II luokassa 30 mk., III luokassa 45 mk. ja IV luokassa 60 mk.

Lahden höyrysahan shk. Kassan osakkaaksi on oikeutettu liittymään jokainen sahan työssä oleva henkilö. Sairasapua on oikeutettu saamaan kukin osakas suoritettuaan ensimäisen täydellisen tilin jälkeen 1 pennin markalta. Kauvemmin kuin 5 päivää kestävältä sairaudelta suoritetaan sairasapua puolet viimeisessä palkanmaksussa maksetusta päiväpalkasta, ja se maksetaan sairauden ensi päivästä aina kolmeen kuukauteen asti. Kun vähintään 6 kuukautta kassaan kuulunut osakas kuolee, maksetaan hautausapua 60 mk.

Akaan-Viialan höyrysahan työntekijäin shk. Kassan osakkaaksi voi päästä jokainen sahan työssä oleva henkilö, joka ei ole täyttänyt 45 vuotta eikä sairasta parantumatonta tautia, mikä on vaadittaessa osoitettava lääkärin todistuksella. Osakkaat suorittavat maksuina: 1) sisäänkirjoitusmaksua 3 mk.; 2) jäsenmaksua 1 mk. kuussa aina siihen asti kunnes maksettu määrä on noussut 70 markkaan, minkä jälkeen maksu on 50 p. kuussa. Kuukausimaksu voidaan kuitenkin tarpeen tullen taasen korottaa 1 mk:aan. Sairauden sattuessa saa osakas sairasapua 1 mk., mikä suoritetaan ensimäisestä sairauspäivästä alkaen. Sairasapua ei makseta sairaudelta, joka kestää vähemmän kuin 4 päivää, eikä myöskään pitemmältä ajalta kuin 6 kuukaudelta. Hautausapua maksetaan osakkaan kuoltua 50 mk. ja jonkun hänen perheenjäsenensä kuoltua 25 mk.

Niemen sahan työntekijäin shk. Kassan osakkaaksi hyväksytään jokainen Niemen sahalla Ylöjärvellä ja siihen kuuluvalla tilalla työssä oleva henkilö, joka ei sairasta parantumatonta tautia. Sisäänkirjoitusmaksua ja vastakirjan lunastukseksi suoritetaan 50 p.

Muina maksuina suoritetaan kuukausittain I luokassa 10 p. ja II luokassa 50 p. Osakas saa vapaasti valita jommankumman näistä luokista; niinikään saa osakas siirtyä alemmasta luokasta ylempään tai päinvastoin. Osakkaalle suoritetaan I luokassa vain lääkärin määräämien lääkkeiden hinta, II luokassa sekä nämät kustannukset että 75 p. päivältä seitsemännestä päivästä lukien. Sairasapua ei kuitenkaan suoriteta pitemmältä ajalta kuin 4 kuukaudelta. Synnytyksen aiheuttamalta sairaudelta maksetaan sairasapua 14 ensimäiseltä päivältä vaan ei pitemmältä ajalta. Hautausapua maksetaan, jos vainaja on ollut kassan osakkaana vähintään 6 kuukautta, ja se on I luokassa 7 mk. 50 p. ja II luokassa 15 mk.

Hallan höyrysahojen sh.- ja apukassa. Osakas maksaa kassalle 2 % kussakin tilissä saamastaan palkasta. Ensinnä annetaan kullekin kassan osakkaalle tai hänen perheensä jäsenelle sairauden sattuessa vapaa lääkärinhoito ja ilmaiset lääkkeet ja sen jälkeen, jos kassan varat sallivat, suoritetaan osakkaalle, joka on kauemman kuin 6 päivää kykenemätön työhön sairauden takia, sairasapua kultakin päivältä, seitsemännestä päivästä lukien, enintään puolet sairaan keskimääräisestä päiväpalkasta vuodessa, vaan ei kuitenkaan enempää kuin 2 mk. 50 p. päivältä. Hautausapu on 50 mk. jos vainajalta jää leski tai lapsia, muuten 25 mk. Sitten kun vararahasto on noussut 5,000 markkaan, muodostetaan mahdollisesta ylijäämästä erityinen rahasto, josta maksetaan enintään 150 markan suuruisia vuotuisia apurahoja sellaisille iäkkäille työntekijöille, jotka ovat olleet sahan töissä vähintään 20 vuotta ja sinä aikana säännöllisesti suorittaneet maksunsa kassaan; tämän avustuksen suuruuden määrää johtokunta.

Karhulan tehtaitten sk. Jokainen työntekijä, joka on työssä jossakin Karhulan teollisuuslaitoksessa, on velvollinen liittymään kassan osakkaaksi. Osakas suorittaa maksuina 2 % työpalkastaan. Osakkaalle, joka on kaeumman kuin 7 päivää ollut kykenemätön työhön sairauden takia, maksetaan joka sairauspäivältä, kolmannesta päivästä lukien, 50 % hänen palkastaan vastaava sairasapu, ei kuitenkaan pitemmältä ajalta kuin 3 kuukaudelta yhteen jaksoon eikä pitemmältä ajalta kuin 5 kuukaudelta samana vuonna.

Sunilan sahan työntekijäin shk. Osakas suorittaa kassaan 2 % kussakin tilissä saamastaan palkasta. Ensinnä annetaan osakkaalle tai hänen perheensä jäsenelle sairauden sattuessa kassan varoilla lääkärinhoito ja lääkkeet ja sen jälkeen, jos kassan varat sallivat, sairasapua 1 mk. 50 p. päivältä, vaan ei kuitenkaan pitemmältä ajalta kuin 60 päivältä. Osakas, joka on suorittanut maksuja kassaan yhden vuoden, saa hautausapua 50 mk. jos häneltä jää vaimo tai lapsia, muuten 25 mk.

Jumalniemen sahan työntekijäin sairas-, hautaus- ja eläkekassa. Kassan osakas on jokainen sahan työssä oleva työntekijä. Osakas maksaa kassaan 2 % joka tilissä saamastaan palkasta. Hän saa sairauden sattuessa lääkkeet ja lääkärinhoidon. Sen lisäksi suoritetaan, jos kassan varat sallivat, kultakin taudin aiheuttamalta työkyvyttömyyspäivältä, seitsemännestä päivästä lukien aina 61 päivään asti, sairasapua 1 mk. 50 p. päivältä. Tämän käteisen avustuksen sijasta on potilas velvollinen ottamaan vastaan sairaalassa annettavan hoidon ja elatuksen, mutta tällöin on mainittu määrä kultakin päivältä suoritettava hänen perheelleen, jos hänellä on vaimo tai lapsia. Hautausapua suoritetaan kuolleen osakkaan kuolinpesälle 50 mk., jos osakkaalta jäi leski tai lapsia, muuten 25 mk., mutta vain siinä tapauksessa, että vainaja oli vuoden ajan suorittanut maksuja kassaan. Kassan vuositulojen ylijäämä pannaan vararahastoon. Sitten kun tämä rahasto on kasvanut 5,000 markkaan, muodostetaan ylijäämästä uusi rahasto, josta myönnetään vuotuisia avustuksia sellaisille työntekijöille, jotka ovat olleet sahan työssä 20 vuotta ja tänä aikana

säännöllisesti suorittaneet maksunsa kassaan. Johtokunta määrää näitten avustusten suuruuden, niiden saamatta kuitenkaan nousta yli 150 markan.

Ristniemen höyrysahan shk. Osakas maksaa kassaan 2 % kussakin tilissä saamastaan palkasta. Sen lisäksi suorittaa osakas kultakin lääkärissä käynniltä lisämaksun, joka toistaiseksi on 50 p., mutta jonka suuruus määrätään vuosikokouksessa. Tätä lisämaksua ei kuitenkaan peritä sairasapua nauttivalta osakkaalta. Ensinnä annetaan osakkaalle tai hänen perheensä jäsenelle kassan kustannuksella sairauden sattuessa lääkärinhoito ja lääkkeet ja sen jälkeen, jos kassan varat sallivat, sairasapua enintään puolet potilaan keskimääräisestä päiväpalkasta, vaan ei kuitenkaan enempää kuin 2 mk. 50 p. päivältä. Osakas, joka on kaksi vuotta suorittanut jäsenmaksua, saa hautausapua 50 mk., minkä lisäksi hänen vaimonsa tai lapsensa kuoltua maksetaan 25 mk.

Tervasaaren höyrysahan shk. Kukin sahan työntekijä on kassan osakas. Jäsenmaksu on 1 p. jokaiselta palkkatilissä saadulta 50 penniltä, kuitenkin sillä rajoituksella, ettei kuukaudessa saada kantaa enempää kuin 2 mk. 50 p. Joka kerta kun osakas käyttää lääkärinapua, suoritetaan kerta kaikkiaan 25 p. Ensinnä annetaan jokaiselle osakkaalle tai hänen perheensä jäsenelle sairauden sattuessa kassan kustannuksella lääkärinhoito ja lääkkeet, ja sen jälkeen, jos kassan varat sallivat, maksetaan osakkaalle, joka on suorittanut maksuja kassaan vähintään 5 kuukautta ja on sairauden tähden kykenemätön työhön pitemmän aikaa kuin 6 päivää, kultakin sairauspäivältä, seitsemännestä päivästä lukien, 75 % potilaan keskimääräisestä päiväpalkasta ennen sairastumista, ei kuitenkaan enempää kuin 2 mk. 25 p. päivältä. Sairasapua ei makseta saman taudin aikana pitemmältä ajalta kuin 61 päivään asti taudin alusta lukien. Hautausapua suoritetaan sellaisen osakkaan kuolinpesälle, joka on vähintään 1 ½ vuotta säännöllisesti suorittanut maksunsa, 50 mk. ja tällaisen osakkaan perheen jäsenen kuoltua 25 mk. Osakas on velvollinen rahaavustuksen sijasta tyytymään sairaalassa annettavaan hoitoon ja elatukseen, mutta hänen vaimolleen ja lapsilleen maksetaan tällöin 1 mk. päivältä. Osakkaan perheen jäsenen puolesta suorittaa kassa 60 % sairaalan tautivuoteesta menevistä kustannuksista enintään 50 päivältä.

Karsikon, Penttilän ja Pekkalan sahojen työntekijäin shk. Osakas on jokainen näiden sahojen työntekijä. Osakas maksaa 1 p. kultakin ansaitulta markalta. Työnantaja avustaa puolella osakkaitten yhteisistä maksuista. Sairasapua myönnetään 40 % keskimääräisestä päiväpalkasta, vaan ei kuitenkaan enempää kuin 1 mk. päivältä. Sairasapua ei makseta 6:lta ensi sairauspäivältä eikä pitemmältä ajalta kuin 50 päivältä. Tapaturman aiheuttaman sairauden sattuessa myönnetään sairasapua 60 % keskimääräisestä päiväpalkasta, vaan ei kuitenkaan enempää kuin 2 mk. 50 p. Hautausapu on 30 mk., jos vainajalta jäi vaimo ja lapsia, muuten 20 mk. Kuolemantapauksen sattuessa suorittaa kukin miespuolinen osakas kassaan 1 mk. ja kukin naispuolinen 50 p.

Haapakosken Koivusahan shk. Osakas on jokainen sahan työntekijä. Osakas suorittaa kassaan 2 p. jokaiselta ansaitulta täydeltä markalta. Sairasapua myönnetään puolet potilaan päiväansiosta, ja sitä maksetaan kolmelta ensi päivältä ainoastaan siinä tapauksessa, että tauti kestää kauemmin, ja enintään 60 päivältä. Hautausapua maksetaan 50 mk., jos vainajalta on jäänyt leski tai lapsia, muuten 25 mk. Sairasapua ei makseta työssä sattuneen tapaturman aiheuttamalta sairaudelta.

Haapakosken shk. Osakas on jokainen Haapakosken sahan työntekijä, joka suorittaa kassaan säädetyt maksut. Jäsenmaksu on 2 p. kultakin ansaitulta täydeltä markalta. Sairasapua maksetaan puolet potilaan päiväpalkasta, eikä sitä makseta pitemmältä ajalta

kuin 60 päivältä, sairauden alusta lukien, eikä 3 päivää lyhyemmältä sairaudelta. Sellaisen osakkaan kuolinpesälle, joka on ollut kassan jäsenenä vähintään 3 vuotta, maksetaan hautausapua 50 mk., jos vainajalta jäi vaimo tai lapsia, muuten 25 mk.

Laitakarin sahan työntekijäin shk. Kassan jäsen on jokainen sahan työntekijä. Jäsenmaksu on 1 ½ p. joka ansaitulta markalta. Jos kassan varat vähenevät 3,000 markkaan korotetaan jäsenmaksu 2 penniksi. Sairasapua maksetaan 75 % keskimääräisestä päiväpalkasta jos sairaus kestää kauemman kuin 7 päivää ja lasketaan se sairauden alusta asti, mutta sitä ei suoriteta pitemmältä ajalta kuin 10 viikolta vuodessa. Kassan jäsenet saavat erinäisissä tapauksissa ilmaiset lääkkeet ja vapaan lääkärinhoidon sairaan kotonakin, osittain myös sairaalassa. Hautausapu on 35 mk.

Karihaaran sahan shk. Osakkaaksi voi päästä jokainen sahan työntekijä, joka suorittaa säädetyt maksut. Osakkaan maksu on 1 ½ p. markalta kunnes kassan varat ovat kasvaneet 2,000 markkaan ja sen jälkeen 1 p. Sairasapua maksetaan I luokassa 3 mk. päivässä; II luokassa 2 mk. 50 p.; III luokassa 2 mk.; IV luokassa 1 mk. 50 p. ja V luokassa 90 p. Sairasapua maksetaan ainoastaan vähintään 7 päivää kestävältä sairaudelta, mutta silloin ensimäisestä sairauspäivästä lukien. Sairasapua ei makseta työssä sattuneen tapaturman aiheuttamalta sairaudelta. Hautausapua maksetaan 30 mk. miespuolisen osakkaan kuolinpesälle ja 15 mk. naispuolisen osakkaan kuolinpesälle.

Röytän sahan työntekijäin shk. Osakkaaksi voi päästä jokainen sahan työntekijä, joka suorittaa säädetyt maksut. Osakkaan maksu on 2 p. markalta kunnes kassan varat ovat kasvaneet 2,000 markkaan ja sen jälkeen 1 p. Sairasapua maksetaan I luokassa 2 mk. 50 p. päivältä; II luokassa 2 mk.; III luokassa 1 mk. 50 p. ja IV luokassa 90 p. Sairasapua ei lasketa 4 ensi sairauspäivältä. Osakas on oikeutettu saamaan vapaan lääkärinhoidon ja ilmaiset lääkkeet. Työssä sattuneen tapaturman aiheuttamalta sairaudelta ei makseta sairasapua.

Kuusiluodon sahan työntekijäin shk. Osakas suorittaa 1 ½ p. markalta kunnes kassan varat ovat kasvaneet 2,000 markkaan ja sen jälkeen 1 p. markalta. Sairasapua maksetaan I luokassa, johon lasketaan kaikki työntekijät, joiden päiväpalkka on 4 mk. tai enemmän, 3 mk. päivältä; II luokassa, jossa päiväpalkka on 3 markasta 3 markkaan 95 penniin, 2 mk. 50 p.; III luokassa, jossa päiväpalkka on 2 markasta 25 pennistä 2 markkaan 95 penniin, 2 mk.; IV luokassa, jossa päiväpalkka on 1 markasta 75 pennistä 2 markkaan 25 penniin, 1 mk. 50 p.; V luokassa, jossa päiväpalkka on 1 mk. 70 p. tai vähemmän, 1 mk. päivältä. Osakkaan vaimo ja lapset ovat, samoin kuin osakaskin, oikeutetut sairauden aikana saamaan ilmaiset lääkkeet sairauden pituudesta riippumatta. Mutta sairasapua maksetaan vasta sairauden 6 päivästä lukien.

Sivuilla 102, 103 ja 104 olevissa tauluissa on tietoja kassojen jäsenmäärästä, taudintapauksista, sairauspäivistä, kuolemantapauksista ja taloudellisesta asemasta.

Kassojen jäsenmäärä oli 1911 vuoden alussa 6,337 ja saman vuoden lopussa 6,780, eli keskimäärin 6,578. 1,000 osakasta kohden tulee keskimäärin 325 taudintapausta ja kutakin taudintapausta kohden tulee keskimäärin 7.9 sairauspäivää. Verratessa näitä lukuja kaikkia tehdaskassoja koskeviin vastaaviin lukuihin, huomaa, että näissä jälkimäisissä 1,000 osakasta kohden vuonna

1911 tuli 235 taudintapausta ja kutakin taudintapausta kohden 22.8 sairauspäivää. Se seikka että yksinomaan sahatyöntekijöitä varten perustetuissa kassoissa edellinen luku on suurempi ja jälkimäinen paljon pienempi kuin tehdaskassoissa yleensä johtuu siitä vaikutuksesta, mikä kassan n:o 17, Hallan työntekijäin shk:n luvuilla on. Siinä on nimittäin taudintapausten lukumäärä ilmoitettu 1,140:ksi ja sairauspäivien lukumäärä ainoastaan 886:ksi. Tämä riippunee lähinnä siitä, että kassa myöntää etupäässä lääkkeet ja lääkärinhoidon, ja vasta toisessa sijassa sairasavun. Kaikki nekin tapaukset, joissa on annettu lääkkeet ja lääkärinhoito, on tässä luultavasti laskettu taudintapauksiksi, joten tämä luku on suurempi kuin sairauspäivien lukumäärä, joiksi on laskettu ainoastaan sellaiset tapaukset, joissa on annettu sairasapua.

Tulojen ja menojen suhteellinen merkitys näkyy seuraavasta:

Sahatyöntekijäin kassojen asema.

			Ainoastaan sairasap. antavia kassoja:		Sairas- ja hautausapua antavia kassoja:								
			1. Söörnäisten lautat.- ja sahatyönt. sk.	2. Karhulan tehtaitten sk.	3. Söörnäisten punseppät. ja Verkkosaaren sah. shk.	4. Loviisan höyrysahan shk.	5. Ekön höyrysahan shk.	6. Kyrkstadin höyrys. shk.	7. Forsbyn sahan shk.	8. Vanhan sahan shk.	9. Seikun sahan shk.	10. Reposaaren sahan shk.	
1	Osakkaita 1911 vuoden alussa	luku	34	928	105	53	34	51	245	310	382	418	1
2	» » » lopussa	»	38	1,067	101	55	30	47	264	310	382	459	2
3	Taudintapauksia	»	4	210	21	8	16	2	187	36	39	153	3
4	Sairauspäiviä	»	98	3,164	603	118	183	36	262	688	892	2,844	4
5	Kuolemantapauksia	»	—	—	1	—	2	—	1	7	4	8	5
	Tuloja:												
6	Sisäänkirjoitusmaksuja	Smk	24 —	— —	34 25	— —	6 —	1 50	— —	— —	— —	— —	6
7	Osakkaitten maksuja	»	499 50	24,514 91	1,475 —	319 50	408 30	605 50	1,316 —	2,140 10	4,038 83	7,446 55	7
8	Avustusta työnantajilta	»	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	1,800 —	8
9	Korkoja	«	15 37	937 65	267 95	336 —	186 29	130 88	221 05	535 75	465 88	553 77	9
10	Lahjoja	»	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	10
11	Muita tuloja	»	— —	— —	— —	— 50	117 87	— —	28 85	— —	— —	79 81	11
12	Yhteensä tuloja	Smk	538 87	25,452 56	1,777 20	656 —	718 46	737 88	1,565 90	2,675 85	4,504 71	9,880 13	12
	Menoja:												
13	Sairasapua	Smk	482 —	6,360 17	1,654 —	236 —	274 50	25 20	262 —	688 —	892 —	4,822 —	13
14	Hautausapua	»	— —	— —	110 —	200 —	100 —	— —	50 —	420 —	180 —	400 —	14
15	Tilapäisiä avustuksia	»	— —	120 —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	50 —	15
16	Lääkäriin, lääkkeisiin ja sairash.	»	— —	12,377 10	— —	58 75	203 10	644 15	1,213 25	1,728 27	2,641 73	4,034 40	16
17	Hoitokustannuksia	»	35 —	400 —	75 —	10 —	10 —	120 —	150 —	— —	— —	300 —	17
18	Muita menoja	»	— —	2,553 83	110 80	35 20	114 57	— —	134 10	28 75	164 75	24 30	18
19	Yhteensä menoja	Smk	517 —	21,811 10	1,949 80	539 95	702 17	789 35	1,809 35	2,865 02	3,878 48	9,630 70	19
20	Ylijäämä (+) tai vajaus (—)	»	+ 21 87	+3,641 46	— 172 60	+116 05	+ 16 29	— 51 47	— 243 45	— 189 17	+ 626 23	+ 249 43	20
21	Varoja	»	459 93	62,991 35	5,580 89	7,011 70	4,063 16	2,713 89	4,930 07	9,849 62	9,585 22	11,792 63	21

Sahatyöntekijäin kassojen asema (jatk.)

			Sairas- ja hautausapua antavia kassoja:										
			11. Hämeenlinnan höyrysahan shk.	12. Särkänsaaren höyrysah. shk.	13. Lahden höyrysahan shk.	14. Akaan höyrysahan shk.	15. Hietasen höyrysahan shk.	16. Sunilan höyrysahan shk.	17. Hallan työntekijäin shk.	18. Ristniemen höyrysahan shk.	19. Tervasaaren höyrysahan shk.	20. Jumalniemen sahan shk.	
1	Osakkaita 1911 vuoden alussa	luku	102	32	304	16	370	215	470	136	87	111	1
2	» » » lopussa	»	101	30	294	16	370	226	470	136	87	186	2
3	Taudintapauksia	»	23	13	26	2	—	—	1,140	1	6	11	3
4	Sairauspäiviä	»	314	321	766	95	—	—	886	4	143	251	4
5	Kuolemantapauksia	»	—	1	3	—	3	—	2	1	5	—	5
	Tuloja:												
6	Sisäänkirjoitusmaksuja	Smk	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	6
7	Osakkaitten maksuja	»	1,125 20	328 75	3,063 85	114 —	6,153 96	7,765 80	17,397 60	1,603 80	1,783 77	4,851 31	7
8	Avustusta työnantajilta	»	— —	— —	— —	— —	— —	800 —	— —	— —	— —	— —	8
9	Korkoja	»	318 82	386 33	654 42	174 05	126 58	433 35	1,166 28	274 24	181 87	209 71	9
10	Lahjoja	»	— —	— —	— —	— —	— —	— —	500 —	— —	— —	— —	10
11	Muita tuloja	»	— 65	— —	16 50	— —	1,079 05	650 20	1,530 65	— —	— —	396 80	11
12	Yhteensä tuloja	Smk	1,444 67	715 08	3,734 77	288 05	7,359 59	9,649 35	20,594 53	1,878 04	1,965 64	5,457 82	12
	Menoja:												
13	Sairasapua	Smk	711 60	469 20	973 10	110 —	— —	— —	1,288 50	11 —	285 —	376 50	13
14	Hautausapua	»	— —	60 —	150 —	— —	75 —	— —	66 60	25 —	150 —	— —	14
15	Tilapäisiä avustuksia	»	— —	— —	— —	— —	— —	183 30	475 —	— —	— —	— —	15
16	Lääkäriin, lääkkeisiin ja sairash.	»	250 —	— —	— —	— —	5,467 49	7,086 70	12,955 10	918 20	1,565 65	3,407 80	16
17	Hoitokustannuksia	»	60 —	35 —	20 —	12 —	150 —	123 95	200 —	77 73	40 —	90 —	17
18	Muita menoja	»	21 40	— —	227 25	1 20	168 85	74 95	884 90	123 25	59 10	129 20	18
19	Yhteensä menoja	Smk	1,043 —	564 20	1,370 35	123 20	5,861 34	7,468 90	15,870 10	1,155 18	2,099 75	4,003 50	19
20	Ylijäämä (+) tai vajaus (—)	»	+ 401 67	+ 150 88	+ 2,364 42	+ 164 85	+ 1,498 25	+ 2,180 45	+ 4,724 43	+ 722 86	— 134 11	+ 1,454 32	20
21	Varoja	»	7,079 20	7,184 40	13,057 57	3,727 96	6,229 46	10,220 05	22,313 09	6,370 83	3,463 52	4,305 97	21

Sahatyöntekijäin kassojen asema (jatk.).

			Sairas- ja hautausapua antavia kassoja:																Yhteensä.			
			21. Karsikon, Pekkalan ja Penttilän sahoj. shk.		22. Haapakosken koivusahan shk.		23. Haapakosken shk.		24. Laitakarin sahan shk.		25. Kivijoan sahan shk.		26. Karihaaran sahan shk.		27. Röytän sahan shk.		28. Kuusiluodon sahan shk.				
1	Osakkaita 1911 vuoden alussa	luku	314		29		92		328		92		449		345		285		**6,337**			1
2	» » » lopussa	»	314		22		92		368		98		465		346		406		**6,780**			2
3	Taudintapauksia	»	46		2		10		25		6		68		53		28		**2,136**			3
4	Sairauspäiviä	»	844		80		217		648		123		1,246		1,214		783		**16,823**			4
5	Kuolemantapauksia	»	5		1		—		1		1		5		10		—		**61**			5
	Tuloja:																					
6	Sisäänkirjoitusmaksuja	Smk	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**65**	**75**		6
7	Osakkaitten maksuja	»	2,761	38	351	80	1,522	30	3,972	75	731	80	6,761	15	5,042	65	5,626	51	**113,722**	**57**		7
8	Avustusta työnantajilta	»	1,153	68	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**3,753**	**68**		8
9	Korkoja	»	926	79	62	61	204	67	153	32	92	97	319	12	164	90	120	—	**9,620**	**62**		9
10	Lahjoja	»	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**500**	—		10
11	Muita tuloja	»	—	—	—	—	—	—	1,043	95	—	—	118	10	52	—	70	50	**5,185**	**43**		11
12	Yhteensä tuloja	Smk	4,841	85	414	41	1,726	97	5,170	02	824	77	7,198	37	5,259	55	5,817	01	**132,848**	**05**		12
	Menoja:																					
13	Sairasapua	Smk	1,617	84	112	50	399	40	1,033	05	176	50	2,436	85	2,603	40	1,849	20	**30,149**	**51**		13
14	Hautausapua	»	195	—	50	—	—	—	35	—	50	—	150	—	120	—	—	—	**2,586**	**60**		14
15	Tilapäisiä avustuksia	»	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**828**	**30**		15
16	Lääkäriin, lääkkeisiin ja sairash.	»	—	—	—	—	—	—	3,231	98	—	—	4,340	10	3,181	51	2,401	83	**67,707**	**11**		16
17	Hoitokustannuksia	»	—	—	21	—	—	—	245	—	—	—	272	50	172	—	175	25	**2,794**	**43**		17
18	Muita menoja	»	—	—	1,166	50	1,123	50	82	85	8	45	—	—	44	20	443	77	**7,725**	**67**		18
19	Yhteensä menoja	Smk	1,812	84	1,350	—	1,522	90	4,627	88	234	95	7,199	45	6,121	11	4,870	05	**111,791**	**62**		19
20	Ylijäämä (+) tai vajaus (—)	»	+3,029	01	— 935	59	+ 204	07	+ 542	14	+ 589	82	— 1	08	— 861	56	+ 946	96	**+21,056**	**43**		20
21	Varoja	»	22,383	28	589	29	4,896	42	4,178	34	2,447	96	7,074	08	3,512	38	3,710	72	**251,722**	**98**		21

Tuloja.

Sisäänkirjoitusmaksuja	Smk	65: 75	0.1 %
Osakkaitten maksuja	»	113,722: 57	85.6 »
Avustusta työnantajalta	»	3,753: 68	2.8 »
Korkoja	»	9,620: 62	7.2 »
Lahjoja	»	500: —	0.4 »
Muita tuloja.	»	5,185: 43	3.9 »
Yhteensä	Smk	132,848: 05	100.0 %

Menoja.

Sairasapua	Smk	30,149: 51	27.0 %
Hautausapua	»	2,586: 60	2.3 »
Tilapäisiä avustuksia	»	828: 30	0.7 »
Lääkärille, lääkkeisiin, sairashoitoon	»	67,707: 11	60.6 »
Hoitokustannuksia	»	2,794: 43	2.5 »
Muita menoja	»	7,725: 67	6.9 »
Yhteensä	Smk	111,791: 62	100.0 %

Sahatyöntekijäin kassoissa käytetään suuressa määrin vapaan lääkärinhoidon, ilmaisten lääkkeitten ja sairashoidon muodossa annettavaa avustusta.

Kunkin taudintapauksen kustannukseksi, johon on laskettu sekä suoranainen sairasapu että lääkärin, lääkkeitten ja sairashoidon kustannukset, tulee keskimäärin Smk. 45: 81 (kaikissa tehdaskassoissa Smk. 52: 66) ja kunkin sairauspäivän kustannukseksi tulee Smk. 5: 81 (kaikissa tehdaskassoissa Smk. 2: 30). Hautausavun suuruus on keskimäärin Smk. 42: 40.

Osakkaat ovat vuonna 1911 suorittaneet kassoihin sisäänkirjoitus- ja jäsenmaksuina yhteensä Smk. 113,788: 32 ja ovat kassoilta saaneet sairasapuna, hautausapuna, tilapäisinä avustuksina sekä lääkärinhoidon, lääkkeitten ja sairashoidon muodossa yhteensä Smk. 101,271: 52. Osakkaat ovat siis kassoihin suorittaneet Smk. 12,516: 80 enemmän kuin ovat niistä nostaneet.

Tutkimuksessa selostetuista miespuolisista työntekijöistä on 5,020, eli 31.6 % kaikista, ilmoittanut kuuluvansa apukassaan, ja naispuolisista 1,032 eli 36.9 % kaikista. Taulun 22 mukaan jakautuvat apukassoihin liittyneet työntekijät seuraavasti:

Miespuolisia:	naimattomia	1,698	27.1 %
	naineita ja leskiä	3,322	34.3 »
	yhteensä	5,020	31.6 »

Naispuolisia:	naimattomia	550	35.7 %
	naituja ja leskiä	482	38.2 »
	yhteensä	1,032	36.9 »

Apukassain jäseninä olevat työntekijät jakautuvat kaupunkien ja maaseudun kesken seuraavasti:

	Miespuolisia		Naispuolisia	
	luku	%	luku	%
Kaupungeissa	1,488	39.1	324	41.7
Maaseudulla	3,532	29.2	708	35.0

Yhdistykset. Taulun 23 mukaan on 3,586 miespuolista ja 407 naispuolista työntekijää, eli yhteensä 3,993 henkilöä, ilmoittanut kuuluvansa työväen- tai ammattiyhdistykseen. Tämä tekee 25.1 % miespuolisista, 14.5 % naispuolisista ja 21.4 % kaikista työntekijöistä. Suomen ammattijärjestön vuosikertomuksen mukaan vuodelta 1912 kuului Sahatyöntekijäinliittoon vuonna 1912 keskimäärin 2,082 työntekijää ja vuonna 1911 1,720 työntekijää.

Saatujen tietojen mukaan kuuluu raittiusyhdistyksiin seuraava määrä työntekijöitä:

	Miehiä	Naisia	Kump. sukup.
Kaupungeissa	59	19	78
Maaseudulla	168	38	206
Yhteensä	227	57	284

Niinkuin näistä tiedoista näkyy kuuluu ainoastaan pieni osa sahatyöntekijöistä apukassoihin tai yhdistyksiin.

VIII Luku.

Työnseisaukset. Työttömyys.

Työnseisaukset.

Vuoden 1890 jälkeen sattuneista työnseisauksista on tietoja osittain Suomen Teollisuushallituksen Tiedonannoissa, 38 vihko vuodelta 1905, osittain Työtilastollisessa Aikakauslehdessä. Edelliset perustuvat sanomalehtiuutisiin ja käsittävät vuodet 1890—1902. Vuosia 1903—1906 koskevat tiedot Työtilastollisessa Aikakauslehdessä perustuvat niinikään sanomalehtiuutisiin, mutta vuodesta 1907 lähtien on siinä jatkuva tilasto työnseisauksista. Näistä lähteistä saadaan seuraavat tiedot sahateollisuudessa ja metsätöissä sattuneista työnseisauksista.

1896.

1. 10/2. Eräällä Kymin pitäjässä sijaitsevalla sahalla tekivät lajittelijat, 16 luvultaan, lakon (syy tuntematon), vaan eivät voittaneet sitä mitä olivat vaatineet.

2. ?/6. Kesti 3 päivää. Eräällä Kemin pitäjässä sijatsevalla sahalla vaati 16 työntekijää palkankorotusta, saaden vaatimuksensa osittain läpi ajetuiksi.

3. ?/6. Kesti 2 päivää. Eräällä sahalla Kemissä vaativat työntekijät palkankorotusta. Tulos tuntematon.

4. 14/6—1/7. Kesti 15 päivää. Eräällä sahalla Haukiputaalla vaativat työntekijät palkankorotusta. Palkka korotettiin 10 p. tukilta.

5. ?—6/7. Eräällä sahalla Kotkassa vaativat työntekijät palkankorotusta. Sopimus saatiin aikaan tuntemattomilla ehdoilla.

6. 25/7. Eräällä sahalla Kotkassa vaativat työntekijät palkankorotusta. Tulos tuntematon.

1897.

7. 13/10—15/10. Kesti 2 päivää. Eräällä sahalla Kemissä vaativat työntekijät palkankorotusta, vaan eivät saaneet vaatimuksiaan läpi ajetuiksi.

1898.

8. 23/5—14/6. Kesti 21 päivää. Eräällä sahalla Kymin pitäjässä teki 180 työntekijää lakon saadakseen palkankorotuksen ja lyhemmän työajan. Päiväpalkka korotettiin.

9. 2/6—3/6. Kesti 1 päivän. Eräällä sahalla Viipurin pitäjässä vaati noin 50 työntekijää palkankorotusta. Tulos tuntematon.

10. 2/6—3/6. Kesti 1 päivän. Eräällä sahalla Porissa vaati noin 50 työntekijää palkankorotusta. 20 lakkoon osallista erotettiin.

11. 3/6—5/6. Kesti 2 päivää. Eräällä sahalla Alatornion pitäjässä vaati 12 työntekijää palkankorotusta. Sopimus saatiin aikaan.

12. 24/10—3/11. Kesti 9 päivää. Eräällä sahalla Porissa teki n. 150 työntekijää lakon sen takia että palkkoja oli alennettu, vaan eivät saaneet aikaan mitään muutosta.

1899.

13. 1/1—2/1. Kesti 1 päivän. Eräällä sahalla Kotkassa teki 30 työntekijää lakon sen takia että palkkoja oli alennettu, vaan eivät saaneet aikaan mitään muutosta.

14. 2/1. Eräällä sahalla Porin pitäjässä vaati n. 150 työntekijää palkankorotusta. Tulos tuntematon.

15. 30/1. Eräällä sahalla Ruokolahden pitäjässä tekivät työntekijät lakon, koska pitivät palkkoja liian alhaisina. Tulos tuntematon.

16. 8/5. Eräällä sahalla Viipurin pitäjässä tekivät kirvesmiehet lakon sen johdosta että palkat oli alennettu ja työaikaa pidennetty.

17. 11/7—15/7. Kesti 4 päivää. Erään lautatarhan työntekijät Helsingissä vaativat palkankorotusta ja saivatkin vaatimuksensa läpi ajetuksi.

1900.

18. ?/4—?/5. Kesti 20 päivää. Eräällä sahalla Viipurin pitäjässä vaativat puusepäntyöntekijät palkankorotusta. Sopimus saatiin aikaan.

19. 12/7. Eräällä sahalla Kymin pitäjässä tekivät työntekijät lakon sen johdosta että yksi työntekijä oli erotettu. Tulos tuntematon.

1901.

20. 28/1. Eräällä sahalla Räisälässä tekivät työntekijät lakon saadakseen palkankorotusta. Tulos tuntematon.

21. Kesti 1 päivän. Eräällä sahalla Lappeen pitäjässä vaati 8 työntekijää palkankorotusta, saamatta kuitenkaan vaatimustaan läpi ajetuksi.

22. 3/3. Eräällä sahalla Kirvun pitäjässä teki 36 työntekijää lakon sen johdosta että palkkoja oli alennettu. Tulos tuntematon.

23. 20/4—22/4. Kesti 2 päivää. Eräällä sahalla Oulussa vaativat kärrääjät palkankorotusta, saamatta vaatimustaan toteutetuksi.

1902.

24. 17/5—20/5. Kesti 3 päivää. Eräällä sahalla Kotkassa tekivät työntekijät lakon sen johdosta, että palkkoja oli alennettu, saamatta aikaan mitään muutosta.

25. 21/5—29/5. Kesti 8 päivää. Eräällä sahalla Porissa vaati 200 työntekijää palkankorotusta onnistumatta kuitenkaan ajamaan läpi vaatimustaan.

26. 25/5—3/6. Kesti 10 päivää. Eräällä sahalla Vehkalahden pitäjässä vaati 55 työntekijää työaikaa lyhennettäväksi onnistumatta kuitenkaan ajamaan läpi vaatimustaan.

1903.

27. 30/4. Eräällä sahalla Mikkelin pitäjässä teki 18 työntekijää lakon sen johdosta että oli syntynyt erimielisyyttä kesäkuukausilta maksettavan palkan suuruudesta. Tulos tuntematon.

28. 6/5—8/5. Kesti 2 päivää. Eräällä sahalla Kivennavan pitäjässä vaativat työntekijät 10 % palkankorotusta, mikä myönnettiinkin.

29. 11/5. Eräällä sahalla Heinolan pitäjässä tekivät työntekijät lakon sen johdosta että palkkoja oli alennettu. Tulos tuntematon.

30. 11/5. Kahdella sahalla Pielisjärven pitäjässä tekivät työntekijät lakon sen tähden että olivat saaneet odottaa palkanmaksua. Tulos tuntematon.

31. 13/5—25/5. Kesti 12 päivää. Eräällä sahalla Kotkassa tekivät lankunkantajat ja lankunajajat, n. 50 luvultaan, lakon sen johdosta että palkkoja oli alennettu. Tulos tuntematon.

32. 13/5. Eräällä sahalla Vehkalahden pitäjässä tekivät työntekijät lakon liika pienen palkan takia. Tulos tuntematon.

33. 8/6—12/6. Kesti 4 päivää. Eräällä sahalla Helsingissä teki 50 työntekijää lakon saadakseen palkankorotusta. Sopimus saatiin aikaan.

34. 8/6—12/6. Kesti 4 päivää. Eräällä sahalla Oulussa teki n. 200 työntekijää lakon saadakseen palkankorotusta. Uusia työntekijöitä otettiin.

35. 22/7. Eräällä sahalla Kotkassa teki 8 työntekijää lakon sen johdosta että työnjohtaja vaati työntekijöitä pitämään ajoradan puhtaana. Tulos tuntematon.

36. 20/11—2/12. Kesti 12 päivää. Eräällä sahalla Porvoossa teki 300—400 työntekijää lakon sen johdosta että palkkoja oli alennettu. Työntekijät saivat osittaisen voiton.

1904.

37. 15/1. Miesjoella tekivät tukinajajat lakon sen johdosta että palkka oli liika pieni ja että sen laskemisperuste oli pidetty salassa. Tulos tuntematon.

38. 13/2. Useampia satoja työntekijöitä Korpisalon ja Ilomatsin pitäjissä olevissa metsänhakkuissa teki lakon, mutta sekä syy että tulos ovat tuntemattomat.

39. 16/3—14/4. Kesti 28 päivää. Kahdessa lautatarhassa Valkomissa teki n. 40 pinoojaa lakon sen johdosta että 2 työntekijää oli erotettu työstä. Erotettuja ei otettu takaisin.

40. 10/4—12/4. Kesti 2 päivää. Eräällä sahalla Helsingissä teki n. 50 työntekijää lakon sen johdosta että palkkoja oli alennettu. Työntekijät vaativat palkankorotusta 2 mk:sta 10 p:stä 2 mk:aan 60 p:iin yksinäisiltä ja 1 mk:sta 10 p:stä 1 mk:aan 25 p:iin paritukeilta 100 kappaleelta. Palkankorotusta myönnettiin yksinäisiltä tukeilta 2 mk:aan 50 p:iin ja paritukeilta 1 mk:aan 10 p:iin 100 kappaleelta.

41. 29/4. Eräällä sahalla Porissa tekivät lankunkantajat lakon ollen tyytymättömiä palkkaan ja vaatien palkankorotusta. Uusia työntekijöitä otettiin.

42. 26/7—29/7. Kesti 3 päivää. Eräällä sahalla Hiitolan pitäjässä tekivät työntekijät lakon sen johdosta että palkkoja oli alennettu 20 % ja vaativat hyväksyttäväksi palkkatariffin, jonka keskimääräinen päiväpalkka oli 2 mk. 50 p. Työhön ryhdyttiin muuttumattomilla ehdoilla.

43. 10/8. Eräällä sahalla Mikkelin pitäjässä tekivät työntekijät lakon sen johdosta että heitä vaadittiin itse palkkaamaan apurinsa. Tulos tuntematon.

1905.

44. 9/1. Eräällä sahalla Kotkassa teki 15 työntekijää lakon tyytymättömyydestä palkanmaksutapaan. Sovintolautakunta asetettiin ja työntekijät sanottiin irti.

45. 27/4. Nastolan pitäjässä tekivät hirrenkuorijat lakon vaatien palkankorotusta kaarnan kuorimisesta 30 p:iin syleltä. Tulos tuntematon.

46. 2/5—11/5. Kesti 9 päivää. Eräällä sahalla Porvoossa teki 114 työntekijää lakon sen tähden että oli syntynyt riita palkasta. Työhön ryhdyttiin osittain uusin, osittain entisin voimin.

47. 30/8—1/9. Kesti 2 päivää. Eräällä sahalla Kokkolassa vaativat työntekijät päiväpalkkaa korotettavaksi 50 p:llä ja työaikaa lyhennettäväksi ½ tunnilla. Työntekijät erotettiin.

48. 30/8. Kahdella sahalla Kemissä tekivät lastaustyöntekijät lakon vaatien pitempää ruokalepoa, mikä myönnettiinkin.

49. 25/11—20/1 1906. Kesti 56 päivää. Noin 300 metsätyöntekijää Kaavin pitäjässä teki lakon pienien palkkojen takia. Sopimus saatiin aikaan.

50. 26/11—28/11. Kesti 2 päivää. Kahdella sahalla Kemin kaupungissa ja pitäjässä tekivät työntekijät lakon vaatien aamiaislomaa pidennettäväksi ½ tunnilla ja pyhätyön poistamista. Aamiisloma pidennettiin.

51. 11/12. Eräällä sahalla Muolan pitäjässä sulki työnantaja n. 200 työntekijää pois työstä sen johdosta että vaativat kahta työnjohtajaa erotettavaksi ja palkkoja korotettavaksi. Uusia työntekijöitä otettiin.

52. 21/12—16/1 1906. Kesti 25 päivää. Kahdella sahalla teki yli 300 työntekijää lakon sen tähden että 8 työntekijää oli sanottu irti. Sovintolautakunta asetettiin.

1906.

53. 1/1—8/1. Kesti 7 päivää. Eräällä sahalla Kymin pitäjässä vaativat työntekijät palkankorotusta. Sopimus saatiin aikaan.

54. 15/1. Äänekosken pitäjässä tekivät tukinajajat lakon vaatien palkankorotusta, vaan eivät saaneet vaatimustaan toteutetuksi.

55. 15/1—22/1. Kesti 7 päivää. Salon pitäjässä tekivät tukkityöläiset lakon sen johdosta että työnantaja oli uhannut erottaa kaikki työntekijät, jotka kuuluivat paikkakunnan työväenyhdistykseen. Työntekijäin yhdistymisoikeus tunnustettiin.

56. 17/1—18/1. Kesti 1 päivän. Eräällä sahalla Vehkalahden pitäjässä teki 200 työntekijää lakon pienten palkkojen takia. Työntekijäin vaatimukset hyväksyttiin.

57. 18/1. Viljakkalan pitäjässä vaativat tukkityöläiset palkankorotusta y. m. Tulos tuntematon.

58. 18/1. Joutsenon pitäjässä tekivät metsänhakkaajat, 60 luvultaan, lakon pienten palkkojen takia. Tulos tuntematon.

59. 19/1. Pyhäjärven pitäjässä (U. l.) tekivät metsätyöntekijät lakon pienten palkkojen takia. Tulos tuntematon.

60. 19/1. Pyhäjärven pitäjässä (U. l.) tekivät metsätyöntekijät lakon pienten palkkojen takia. Tulos tuntematon.

61. 22/1. Kuolajärven pitäjässä tekivät tukkityöläiset, n. 1,500 miestä, joilla oli 400 hevosta, lakon pienten palkkojen takia. Sovintolautakunta asetettiin vaan ei se pääs-

syt mihinkään tuloksiin. Työnantaja julistettiin lakkotilaan 6 kuukaudeksi eteenpäin, 24 päivästä helmik. 1906 lukien.

62. 22/1. Sodankylän pitäjässä tekivät tukkityöläiset, n. 500 miestä, joilla oli 100 hevosta, lakon pienten palkkojen takia. Työntekijät julistivat työnantajan lakkotilaan 24 päivästä helmik. 24 päivään heinäk. 1906.

63. 25/1. Ylöjärven pitäjässä vaativat tukkityöläiset palkankorotusta. Tulos tuntematon.

64. 27/1. Eräällä sahalla Kannuksen pitäjässä tekivät työntekijät lakon liika pitkän työpäivän takia. Tulos tuntematon.

65. 14/2—27/3. Kesti 41 päivää. Eräällä sahalla Kalajoen pitäjässä tekivät työntekijät lakon pienten palkkojen takia. Työntekijäin vaatimuksiin suostuttiin.

66. 7/3—11/3. Kesti 4 päivää. Eräällä sahalla Simon pitäjässä tekivät työntekijät lakon sentähden että yksi työntekijä oli erotettu työstä. Sovintolautakunta asetettiin ja lakko julistettiin päättyneeksi sen esittämillä ehdoilla.

67. 9/3—10/3. Kesti yhden päivän. Eräällä sahalla Hausjärven pitäjässä tekivät purkaustyöntekijät lakon sen tähden että palkkoja oli alennettu 3 %. Palkka pysytettiin ennallaan.

68. 12/3. Viipurin pitäjässä tekivät tukkityöntekijät lakon koska heidän palkankorotuspyyntönsä oli hyljätty. Kantajien palkka korotettiin 1 p:llä ja hevosmiesten 5 p:llä tukilta.

69. 15/3—16/3. Kesti yhden päivän. Eräällä sahalla Hausjärven pitäjässä tekivät työntekijät lakon sen tähden että heidän palkankorotusvaatimuksensa oli hyljätty. Palkankorotusta myönnettiin.

70. 20/3—25/3. Kesti 5 päivää. Eräässä lautatarhassa Salon pitäjässä vaativat työntekijät uutta palkkatariffia ja saivatkin vaatimuksensa täytetyiksi.

71. 6/4. Eräällä sahalla Merikarvian pitäjässä vaativat työntekijät 20 % palkankorotusta. Saha jäi seisomaan.

72. 7/4—8/6. Kesti 62 päivää. Valtion sahalla Pirkkalan pitäjässä vaativat työntekijät, 56 luvultaan, oikeutta saada työskennellä muillakin paikkakunnan työpaikoilla. Riita johti sulkuun, johon työntekijät vastasivat lakolla. 50 työntekijää erotettiin.

73. 9/4—16/4. Kesti 7 päivää. Eräällä sahalla Mikkelin pitäjässä vaativat työntekijät muuatta työntekijää erotettavaksi. Lakkoon osallisia oli n. 30. Työntekijäin vaatimukseen ei suostuttu.

74. 23/4—24/4. Kesti yhden päivän. Tukin lauttaajat Viipurin pitäjässä vaativat palkankorotusta mikä myönnettiinkin.

75. 24/4. Kesti muutamia tunteja. Mäntsälän pitäjässä tekivät tukinlauttaajat lakon saadakseen palkankorotusta. Palkankorotus myönnettiin ja 10 tunnin työpäivä otettiin käytäntöön.

76. 24/4. Eräällä sahalla Mustiossa vaativat työntekijät palkankorotusta, mikä myönnettiinkin.

77. 27/4. Eräässä lautatarhassa Jokelassa työssä olevat työntekijät tekivät lakon saadakseen korkeamman palkan. Tulos tuntematon.

78. 28/4. Pyhäjärven pitäjässä vaativat tukinlauttaajat palkankorotusta ja yötyön poistamista. Tulos tuntematon.

79. 30/4—2/5. Kesti 3 päivää. N. 200 tukinlauttaajaa Vantaan joella vaati palkankorotusta ja 10 tunnin työpäivää, mihin suostuttiinkin.

80. 2/5—6/5. Kesti 4 päivää. Eräässä lautatarhassa Helsingissä vaativat työntekijät, n. 200 luvultaan, 30 % palkankorotusta sekä lyhempää työaikaa. Työntekijät sulettiin pois työstä, mutta he saivat kuitenkin vaatimuksensa läpi ajetuiksi.

81. 2/5. Eräällä sahalla Paraisten pitäjässä vaativat työntekijät 10 tunnin työpäivää, palkankorotusta y. m. Tulos tuntematon.

82. 2/5—9/5. Kesti 7 päivää. Kerimäen pitäjässä vaativat sahatyöntekijät, myllytyöntekijät ja maanviljelystyöntekijät 10 tunnin työpäivää. Töihin palattiin muuttumattomilla ehdoilla.

83. 3/5. Eräässä lautatarhassa Loviisassa tekivät työntekijät lakon ilmoittamattomasta syystä saaden vaatimuksensa läpi ajetuiksi.

84. 4/5. Eräällä sahalla Lammin pitäjässä tekivät työntekijät lakon pienten palkkojen takia. Tulos tuntematon.

85. 5/5. Lammin pitäjässä teki n. 150 tukinlauttaajaa lakon pienten palkkojen takia. Tulos tuntematon.

86. 5/5. Eräällä sahalla Lappeen pitäjässä vaativat työntekijät palkankorotusta. Tulos tuntematon.

87. 6/5. Kittilän pitäjässä teki n. 350 tukkityöläistä lakon pienten palkkojen takia. Tulos tuntematon.

88. 9/5—10/6. Kesti 32 päivää. Kemissä ja Torniossa tekivät kolmen sahan työntekijät lakon ilmoittamattomasta syystä. Sahoissa alettiin työt uusilla työntekijöillä.

89. 11/5—14/5. Kesti 3 päivää. Eräässä lautatarhassa Turussa teki n. 200 työntekijää lakon saadakseen uuden palkkatariffin, saaden vaatimuksensa läpi ajetuiksi.

90. 18/5—25/5. Kesti 7 päivää. Erään sahan ja lautatarhan työntekijät Hausjärven pitäjissä vaativat palkankorotusta, mikä myönnettiinkin.

91. 22/5—29/5. Kesti 7 päivää. Kärkölän pitäjässä teki 64 tukinlauttaajaa lakon saadakseen korkeamman palkan, mikä myönnettiinkin.

92. 24/5—7/6. Kesti 14 päivää. Eräällä sahalla Torniossa vaativat tukinlauttaajat yhden työnjohtajan erottamista, mikä tapahtuikin.

93. 25/5. Harjussa (?) tekivät tukinlauttaajat lakon saadakseen 10 tunnin työpäivän ja palkankorotusta. Tulos tuntematon.

94. 25/5. Eräässä lautatarhassa Loviisassa tekivät työntekijät lakon ilmoittamattomasta syystä. Tulos tuntematon.

95. 6/6. Kesti 2 tuntia. Eräällä sahalla Pyhtään pitäjässä vaativat pinoojat palkankorotusta mikä myönnettiinkin.

96. 8/6. Eräällä sahalla Lahdessa tekivät työntekijät lakon ilmoittamattomasta syystä. Tulos tuntematon.

97. 11/6—30/6. Kesti 19 päivää. Uuraan lautatarhoissa teki n. 70 työntekijää lakon palkanmaksutavan takia. Työntekijäin vaatimuksiin suostuttiin.

98. 11/6—25/7. Kesti 44 päivää. Eräällä sahalla Viipurin pitäjässä teki n. 120 työntekijää lakon saadakseen korkeamman palkan, mikä myönnettiinkin.

99. 14/6—15/6. Kesti 1 päivän. Eräällä sahalla Haukiputaan pitäjässä vaativat työntekijät palkankorotusta ja 10 tunnin työpäivää. Vaatimuksiin suostuttiin.

100. 21/6—7/10. Kesti 108 päivää. Eräällä sahalla Lappeenrannassa teki osa työntekijöistä, kaikkiaan n. 90, lakon saadakseen korkeamman palkan. Työnantaja suostui pienempiin muutoksiin.

101. 3/7—6/7. Kesti 3 päivää. Kymin pitäjässä olevissa lautatarhoissa vaativat työntekijät muutoksia palkkoihin ja työaikaan, mitkä vaatimukset hyväksyttiinkin.

102. 16/7. Joensuun sahojen proomuunlastaajat vaativat palkankorotusta. Uusia työntekijöitä otettiin.

103. 20/7—16/8. Kesti 27 päivää. Kemijoella tekivät tukinlauttaajat, n. 800 luvultaan, lakon saadakseen palkankorotusta. Palkkoja korotettiin jonkun verran ja 10 tunnin työaika otettiin käytäntöön.

104. 12/9. Kemijoella teki n. 1,000 tukinlauttaajaa lakon pakottaakseen työnantajan ottamaan takaisin työhön ne, jotka olivat ottaneet osaa edelliseen lakkoon samoilla työmailla. Työt alettiin osittain uusilla, osittain vanhoilla työntekijöillä.

105. 10/10—15/10. Kesti 5 päivää. Vesijärven pitäjässä vaativat tukkityöläiset palkankorotusta. Sopimus saatiin aikaan.

106. 22/11. Eräällä sahalla Porissa tekivät tukkityöntekijät lakon pienten palkkojen takia. Tulos tuntematon.

1907.

107. Kesti n. 30 päivää. Jaakkiman pitäjässä teki 75 tukinhakkaajaa, ajomiestä ja lastaajaa lakon saadakseen korkeamman palkkatariffin sekä muutetun mittausperusteen. Sovittiin osittain korotetusta palkkatariffista ja muutetusta mittausperusteesta.

108. 3/1—22/1. Kesti 19 päivää. Siikaisten pitäjässä sulki työnantaja pois työstä 70 tukinhakkaajaa ja ajomiestä siitä syystä että he vaativat palkankorotusta. Palkka jäi ennalleen.

109. 10/1—10/2. Kesti 30 päivää. Punkalaitumen, Kokemäen, Kauvatsan, Ryttylän, Urjalan ja Vanajan pitäjissä teki monta sataa tukinhakkaajaa ja ajomiestä lakon saadakseen palkanlaskemisperusteen muutetuksi, ja heidän vaatimuksensa hyväksyttiin.

110. 11/1—26/1. Kesti 15 päivää. Eräällä sahalla Nakkilan pitäjässä vaati 6 työntekijää palkankorotusta, onnistumatta toteuttamaan vaatimustaan.

111. 16/1—23/1. Kesti 7 päivää. Noormarkun pitäjässä tekivät tukinhakkaajat ja ajomiehet, n. 60 luvultaan, lakon saadakseen palkankorotusta. Vähäisiä korotuksia myönnettiin.

112. 18/1—5/2. Kesti 18 päivää. Parkanon pitäjässä vaati 130 tukinhakkaajaa ja ajomiestä palkankorotusta. Sovittiin eräistä palkankorotuksista.

113. 18/1—28/1. Kesti 10 päivää. Ikaalisten pitäjässä vaati 150 tukinhakkaajaa ja ajomiestä palkankorotusta. Eräistä palkankorotuksista saatiin aikaan sopimus.

114. 30/11—11/2. Kesti 14 päivää. Eräällä sahalla Sortavalan pitäjässä vaati 47 työntekijää palkankorotusta. Sovintolautakunta asetettiin, mutta se ei tullut mihinkään tuloksiin. Työntekijät erotettiin ja uusia otettiin. Saha julistettiin lakkotilaan 1 vuodeksi eteenpäin.

115. 5/2—25/6. Kesti 140 päivää. Eräällä sahalla Kymin pitäjässä vaati 35 pinoojaa palkankorotusta. Vähäisistä palkankorotuksista saatiin aikaan sopimus.

116. 11/2—15/2. Kesti 4 päivää. Eräällä sahalla Konginkankaan pitäjässä vaati 12 työntekijää työajan lyhentämistä, mutta se jäi kuitenkin ennalleen.

117. 13/2—2/3. Kesti 17 päivää. Eräällä sahalla Haukiputaan pitäjässä vaativat työntekijät palkankorotusta ja useampia aputyöläisiä, mihin osittain suostuttiin.

118. 14/2—20/2. Kesti 6 päivää. Salon pitäjässä vaati 60 tukinhakkaajaa palkankorotusta, mutta työhön ryhdyttiin muuttumattomin ehdoin.

119. 19/2—22/2. Kesti 3 päivää. Eräällä sahalla Lappeen pitäjässä vaati n. 48 työntekijää palkankorotusta, vaikka olivatkin hyväksyneet uuden tariffin muistutuksetta. Palkat jäivät ennalleen.

120. 5/3—12/3. Kesti 7 päivää. Eräällä sahalla Nurmijärven pitäjässä vaati 52 työntekijää siirtymistä urakkapalkasta tuntipalkkaan. Töihin ryhdyttiin muuttumattomin palkkaehdoin.

121. 6/3—22/3. Kesti 16 päivää. Lammin pitäjässä vaati n. 150 tukinhakkaajaa ja ajomiestä 40 % palkankorotusta. Lakkoon osalliset erotettiin ja uusia työntekijöitä otettiin.

122. 15/3—2/4. Kesti 18 päivää. Eräällä sahalla Kärkölän pitäjässä teki 6 työntekijää lakon sen johdosta että oli syntynyt erimielisyyttä työnteosta vaalipäivinä. Työehtoihin ei tehty mitään muutoksia.

123. 25/3—26/3. Kesti 1 päivän. Eräällä sahalla Kotkassa vaati 112 työntekijää palkankorotusta. Osittaisesta palkankorotuksesta saatiin aikaan sopimus.

124. 8/4—3/5. Kesti 25 päivää. Nurmijärven pitäjässä vaati 55 työntekijää palkankorotusta sekä vain järjestyneitten työntekijäin ottamista työhön. Eräistä palkankorotuksista saatiin aikaan sopimus.

125. 10/4—1/5. Kesti 21 päivää. Pyhäjärven pitäjässä (V. l.) vaati 152 metsätyöntekijää palkankorotusta, mikä myönnettiinkin osalle työntekijöistä.

126. 11/4—28/4. Kesti 17 päivää. Eräällä sahalla Pyhäjärven pitäjässä (U. l.) vaati 13 työntekijää lyhempää työaikaa ja minimi-tuntipalkkoja. Sopimus saatiin aikaan lyhemmästä työajasta ja osittain muutetuista palkkaehdoista.

127. 13/4—24/5. Kesti 41 päivää. Puumalan pitäjässä vaati 43 metsätyöntekijää tukin kuorimisesta maksettavan palkan korottamista. Työntekijät tekivät itsensä syypäiksi väkivaltaisuuksiin ja heidät poistettiin työpaikalta poliisivoimin. Uusia työntekijöitä otettiin. Kihlakunnanoikeus tuomitsi 4 työntekijää vankeusrangaistukseen.

128. 13/4—22/4. Kesti 9 päivää. Eräällä sahalla Liljentaalin kappelissa vaati 35 työntekijää 25 % palkankorotusta, mutta palkka jäi ennalleen.

129. 17/4—30/4. Kesti 13 päivää. Iitin pitäjässä vaati n. 200 tukinlauttaajaa tuntipalkan korottamista, mihin suostuttiinkin.

130. 20/4—24/5. Kesti 34 päivää. 106 saha- ja lautatarhatyöntekijää vaati 10 tunnin työaikaa, minimi-tuntipalkkaa, urakkatyön poistamista y. m. Sopimus saatiin aikaan minimi-tuntipalkasta, taatusta tuntipalkasta urakkatyössä ja 10 tunnin työajasta.

131. 25/4—14/5. Kesti 29 päivää. Himangon pitäjässä vaati 40 sahatyöntekijää 25 % palkankorotusta, 10 tunnin työpäivää y. m. Sopimus saatiin aikaan 10—20 % palkankorotuksesta ja 10-tuntisesta työpäivästä.

132. 27/4—6/5. Kesti 9 päivää. Savonrannan pitäjässä vaati 40 sahatyöntekijää 10 tunnin työpäivää ja palkankorotusta. Sopimus saatiin aikaan 10 tunnin työpäivästä ja osittaisesta palkankorotuksesta.

133. 1/5—3/5. Kesti 2 päivää. Eräällä sahalla, eräässä lautatarhassa ja höyläämössä Hausjärven pitäjässä sulki työntekijä pois työstä 100 työntekijää sen tähden että he olivat vaatineet palkankorotusta, ilmaisia polttopuita, vuokrarahoja ja ainoastaan järjestyneitten työntekijäin ottamista työhön. Sopimus saatiin aikaan palkankorotuksista ja vuokrarahoista. Ammattiyhdistys tunnustettiin.

134. 6/5—11/5. Kesti 5 päivää. Eräällä sahalla Oulaisten pitäjässä vaati 50 työntekijää päiväpalkan korottamista, mutta työehdot jäivät ennalleen ja uusia työntekijöitä otettiin.

135. 8/5—16/5. Kesti 8 päivää. Pietarsaaren pitäjässä vaati n. 100 tukinlauttaajaa 16—20 % palkankorotusta, päiväpalkkaa lakon ajalta y. m. Päiväpalkka korotettiin n. 10 % ja lakon ajalta saivat työntekijät 150 mk. kerta kaikkiaan.

136. 10/5—11/5. Kesti 1 päivän. Kuhmoniemen pitäjässä vaati n. 100 tukinlauttaajaa palkankorotusta, onnistumatta kuitenkaan toteuttamaan vaatimustaan.

137. 10/5—11/5. Kesti 1 päivän. Noin 60 tukinlauttaajaa Vehkalahden pitäjässä vaati palkankorotusta ja korvausta lakon ajalta, mihin suostuttiinkin.

138. 13/5—15/2 1908. Kesti 278 päivää. Eräällä sahalla Lohjan pitäjässä vaativat työntekijät urakkatyön poistamista ja siirtymistä tunti- tai päiväpalkkaan. Työt alettiin entisillä ehdoilla ja osittain uusia työntekijöitä otettiin.

139. 21/5—2/6. Kesti 11 päivää. Kittilän, Sodankylän ja Kuolajärven pitäjissä vaati n. 2,500 työntekijää minimi-tuntipalkkaa, 10 tunnin työpäivää, enintään 2 tunnin ylityötä päivässä lauttausta lukuunottamatta sekä ainoastaan järjestyneitten työntekijäin ottamista työhön. Kaikki vaatimukset hyväksyttiin.

140. 28/5—19/6. Kesti 22 päivää. Eräällä sahalla Saltvikin pitäjässä vaati 53 lautatarhatyöntekijää palkankorotusta justeerauksesta ja pinoomisesta. Justeeraajain palkka korotettiin.

141. 1/6—20/6. Kesti 19 päivää. Kotkan ja Kymin sahoilla kieltäytyi n. 2,000 lautatarhatyöntekijää antamasta puutavaraa laivojen lastaukseen niin kauan kuin lastausliike käytti virolaisia työntekijöitä. Työnantajat selittivät, etteivät he voineet muuttaa laivankapteenien lastausliikkeen kanssa tekemiä välisopimuksia, heillä kun ei ollut mitään vaikutusvaltaa lastausliikkeeseen. Jos eivät työntekijät palanneet töihin 5/6, tultaisiin julistamaan yleinen sulku kaikissa lautatarhoissa, sahoissa, uittoväylillä ja metsätöissä, mikä tulisi käsittämään n. 7,000 työntekijää. Kun työntekijät eivät palanneet töihin 5/6, sanottiin kaikki irti 16 päiväksi kesäkuuta. Sopimus saatiin aikaan ennen kun sulku-uhka ennätettiin toteuttaa. Sekä työnantajat että työntekijät vakuuttivat, ettei palkkoja tultaisi muuttamaan siitä, minkälaiset ne olivat sopimusta allekirjoitettaessa sinä aikana, jona sopimus on voimassa, eli 1/8 1908 asti. Järjestöt tunnustettiin. Työt alettiin sikäli kuin oli mahdollista ja oli kaikki työttömät otettava takaisin entisiin paikkoihinsa, jotapaitsi asuntojen irtisanomiset peruutettiin. Työriitoja oli koetettava välttää sovintolautakunnilla. Seisaus alkoi 1/6 30 työntekijällä ja laajeni vähitellen, niin että se 20/6 käsitti n. 2,000 työntekijää. Työt alettiin taas heti sen jälkeen kun sopimus oli allekirjoitettu 20/6 ja tulivat ne täyteen käyntiin 26/6. Eräällä sahalla oli jo aikaisemmin syntynyt riitaisuus muutamasta palkkakysymyksestä (kts. n:o 115), ja tämä lakko liittyi yleiseen seisaukseen.

142. 2/6—8/6. Kesti 6 päivää. Paavolan pitäjässä vaati 230 työntekijää uutta palkkatariffia, mikä hyväksyttiinkin.

143. 20/6—2/7. Kesti 12 päivää. Eräällä sahalla Oulussa vaati 88 naispuolista työntekijää palkankorotusta 10 p. 100 kappaleelta sahattuja tukkeja. Palkka korotettiin 5 pennillä.

144. 3/7—24/7. Kesti 21 päivää. Eräällä sahalla Hiitolan pitäjässä vaativat naispuoliset työntekijät palkankorotusta 40 p. päivältä. Työnantaja ei suostunut tähän, koska työt oli alettu sillä edellytyksellä, että palkkaehdot pysytetään muuttumattomina. Tämän takia teki 90 työntekijää lakon. Lautatarhatyöntekijäin palkat jäivät ennalleen

lukuunottamatta vaunuunlastaajia, jotka saivat korotuksen ja 10 tunnin työpäivän y. m. Naispuolisten työntekijäinkin palkkoja korotettiin.

145. 8/7—17/7. Kesti 9 päivää. Eräällä sahalla ja eräässä lautatarhassa Alatornion pitäjässä vaati 524 työntekijää, että puutavarain lastaus oli jätettävä työkunnille, minkä työnantaja selitti mahdottomaksi, koska laivanpäälliköillä yksinään on oikeus päättää tästä. Työntekijät palasivat töihin.

146. 30/7—22/8. Kesti 23 päivää. Paraisten pitäjässä teki 55 sahatyöntekijää lakon saadakseen muutoksia voimassa oleviin järjestyssääntöihin, mihin suostuttiinkin.

147. 17/8—20/8. Kesti kolme päivää. 12 sahatyöntekijää Iitin pitäjässä teki lakon saadakseen palkankorotusta. Tämä ei onnistunut, mutta sen sijaan otettiin käytäntöön urakkatyö.

148. 19/8—23/8. Kesti 4 päivää. Eräällä sahalla Lappeen pitäjässä teki 35 kärrääjää lakon sen tähden että työnantaja tahtoi pienentää vaunukunnat 4 miehestä 3:een. Ne jäivät ennalleen.

149. 19/8—2/9. Kesti 14 päivää. Valtion sahalla Pirkkalassa vaati 12 tukinnostajaa muutoksia palkkaehtoihin. Uusia työntekijöitä otettiin.

150. 7/10—14/10. Kesti 7 päivää. Eräällä sahalla Kangasniemen pitäjässä ilmoitti työnantaja rupeavansa noudattamaan n. k. talvitaksaa minkä johdosta 30 työntekijää teki lakon. Työnantaja sulki silloin pois työstä kaikki työntekijät, 130 luvultaan. Työntekijät palasivat työhön.

151. 27/10—28/10. Kesti 1 päivän. 10 sahatyöntekijää Pieksämäen pitäjässä vaati palkan korottamista ja työvoiman lisäämistä. Työvoimaa lisättiin, mutta palkankorotusta ei myönnetty.

152. 8/12—6/1 1908. Kesti 29 päivää. 65 sahatyöntekijää Merikarvian pitäjässä teki lakon sen tähden että työnantaja tahtoi ottaa uudestaan käytäntöön sunnuntai-työvuoron ja alentaa palkkoja 10 %. Työnantajan ehdot hyväksyttiin.

1908.

153. 9/1. 20 metsätyöntekijää Lempäälän pitäjässä vaati palkankorotusta, mutta työntekijät erotettiin ja työt lopetettiin.

154. 10/1—27/1. Kesti 17 päivää. 30 metsätyöntekijää Alastaron pitäjässä vaati palkankorotusta, mikä myönnettiinkin osittain.

155. 11/1—18/1. Kesti 7 päivää. Pohjan ja Kiskon pitäjissä vaati joukko tukinlauttaajia ja -ajajia, 130 luvultaan, korkeampia palkkoja, mutta niitä ei myönnetty.

156. 16/1—6/3. Kesti 50 päivää. 73 sahatyöntekijää Laukaan pitäjässä teki lakon sen tähden että työnantaja tahtoi ottaa käytäntöön sellaisen järjestyksen, että työntekijät saisivat nostaa palkkansa määrätyistä palkanmaksupäivistä riippumatta. Kun työntekijät vaativat palkanmaksua määrättyinä päivinä sanottiin heidät kaikki irti. Työt alettiin taasen uusilla työntekijöilla riitaisuuden tulematta sovituksi.

157. 17/1. 51 sahatyöntekijää Laukaan pitäjässä teki lakon saadakseen säännöllisesti palkkansa joka 5 ja 20 päivinä. Uusia työntekijöitä otettiin.

158. 22/1—13/3. Kesti 49 päivää. 40 tukinhakkaajaa ja hevosmiestä eräällä metsänhakkuumaalla Lempäälän pitäjässä teki lakon vaatien palkankorotusta. Kun hakkuu- ja hevosmiehiä oli tarjoutunut työhön työnantajan ehdoilla, ryhtyivät myöskin useimmat entisistä työntekijöistä työhön.

159. 23/1—20/2. Kesti 28 päivää. 279 saha- ja lautatarhatyöntekijää Alatornion pitäjässä vaati palkankorotusta. Sopimus saatiin aikaan työehdoista.

160. 29/1—11/2. Kesti 13 päivää. 108 sahatyöntekijää Hollolan pitäjässä teki lakon sen tähden että työnantaja ryhtyi noudattamaan uutta palkkatariffia, vaan ei voinut estää sen käytäntöön ottamista.

161. 31/1—5/2. Kesti 6 päivää. Tukinhakkaajat Askaisten kappelissa vaativat palkankorotusta, vaan eivät voineet ajaa läpi vaatimustaan.

162. 31/1—4/2. Kesti 4 päivää. Eräällä sahalla Kemissä vaati 7 lankunkantajaa taattua minimipalkkaa päivältä. Uusia työntekijöitä otettiin.

163. 6/2—18/2. Kesti 12 päivää. 16 sahatyöntekijää Kankaanpään pitäjässä vaati korotettua päiväpalkkaa sekä työn lopettamista lauantaisin k:lo 5 j. p. p. Työehdot pysyivät ennallaan.

164. 8/2—22/2. Kesti 14 päivää. 10 tukinajajaa Virroilla vaati palkankorotusta, saamatta sitä kuitenkaan.

165. 11/2—13/2. Kesti 2 päivää. N. 100 tukinajajaa Savitaipaleen pitäjässä vaati palkankorotusta, mutta suurin osa heistä palasi työhön entisillä ehdoilla.

166. 16/2—1/3. Kesti 13 päivää. N. 40 metsätyöntekijää Suomussalmen pitäjässä vaati palkankorotusta ja palkanmaksutavan muuttamista. Palkankorotusta myönnettiin.

167. 17/2—28/4. Kesti 71 päivää. Eräällä sahalla Simon pitäjässä teki 160 työntekijää lakon sen tähden että työnantaja tahtoi ruveta noudattamaan uutta palkkatariffia. Työnantaja ei tahtonut tehdä sopimusta työntekijäin järjestöjen kanssa, vaan ainoastaan erikseen kunkin työntekijän kanssa. Sopimusta ei saatu aikaan ja uusia työntekijöitä otettiin suurimmaksi osaksi.

168. 22/2—25/2. Kesti 3 päivää. 45 sahatyöntekijää Ruoveden pitäjässä vaati palkankorotusta, mutta työhön ryhdyttiin muuttumattomilla ehdoilla.

169. 26/2—28/4. Kesti 61 päivää. 241 metsätyöntekijää Räisälän pitäjässä vaati korotettua palkkaa sekä tukin hakkuusta että -ajosta. Työntekijäin vaatimukset hyväksyttiin täydellisesti.

170. 4/3—8/3. Kesti 4 päivää. Eräällä sahalla Korpilahdella teki 4 työntekijää lakon saadakseen palkankorotusta, mutta eivät onnistuneet siinä.

171. 10/3—20/3. Kesti 10 päivää. N. 100 tukkityöntekijää Somerniemen kappelissa vaati palkankorotusta, palaten kuitenkin työhön entisillä ehdoilla.

172. 17/4—28/4. Kesti 11 päivää. 157 tukinlauttaajaa Viipurin pitäjässä vaati minimituntipalkan korottamista, mikä myönnettiinkin.

173. 18/4. 82 tukinlauttaajaa Pyhtään pitäjässä vaati päiväpalkan korottamista. Uusia työntekijöitä otettiin, ja he ryhtyivät työhön 21/4, mutta olivat pakotetut taas lakkaamaan työstä 23/4 lakon tehneitten painostuksesta. Kahden viikon kuluttua voitiin työt taas alottaa, mutta ne olivat kokonaan keskeytettävät liika matalan veden takia.

174. 22/4—28/4. Kesti 6 päivää. N. 350 tukinlauttaajaa Kortesjärvellä vaati palkankorotusta ja työajan lyhentämistä. Työehdot jäivät ennalleen.

175. 24/4—4/5. Kesti 10 päivää. 184 tukinlauttaajaa Elimäen pitäjässä teki lakon saadakseen korkeamman palkan, 10-tuntisen työpäivän y. m. Työt alettiin uudelleen muuttumattomilla ehdoilla ja suureksi osaksi uusilla työntekijöillä.

176. 25/4—18/5. Kesti 23 päivää. 35 sahatyöntekijää Helsingissä vaati kappalepalkan korottamista ja minimi-tuntipalkkaa. Sopimus tehtiin osittaisista korotuksista ja minimituntipalkan käytäntöön ottamisesta.

177. 6/5—18/5. Kesti 12 päivää. Sen johdosta että työnantaja eräällä sahalla Savonrannan pitäjässä tahtoi toimeenpanna palkkojen järjestelyn laskemalla eräitä palkkamääriä, tekivät työntekijät, 45 luvultaan, lakon, mutta saivat palata työhön työnantajan tarjoomilla palkkaehdoilla.

178. 6/5—20/8. Kesti 106 päivää. Eräällä sahalla Rantasalmen pitäjässä tahtoi työnantaja tehdä työsopimuksia ainoastaan yksityisten työntekijäin kanssa, työntekijäin vaatiessa työehtosopimusta työnantajan ja sahatyöntekijäin liiton välillä. Työnantaja sulki pois työstä työntekijät, joita oli 45, ja otti uusia työntekijöitä.

179. 7/5—11/5. Kesti 4 päivää. 50 tukinlauttaajaa Virolahden pitäjässä vaati puolta palkkaa siltä ajalta, jolloin lauttausta ei toimitettu, mutta työehdot jäivät ennalleen.

180. 23/5—27/5. Kesti 4 päivää. 30 metsätyöntekijää Rovaniemellä vaati tuntipalkan ja lauttauksesta maksettavan korvauksen korottamista. Sopimus saatiin aikaan jonkun verran korotetuista palkkamääristä.

181. 23/5—12/6. Kesti 20 päivää. Eräällä sahalla Kangasniemen pitäjässä syntyi riitaisuus palkkamääristä, minkätähden 80 työntekijää teki lakon. Palkat järjestettiin, mutta niitä koskevat ilmoitukset ovat epäselvät.

182. 26/5—2/6. Kesti 7 päivää. 195 tukinlauttaajaa Kittilän pitäjässä vaati tuntipalkan korottamista. Lakon tehneet työntekijät erotettiin ja uusia otettiin.

183. 27/5—31/5. Kesti 4 päivää. 70 lautatarhatyöntekijää Nurmijärven pitäjässä vaati urakkatyön poistamista. Saatiin aikaan sopimus päiväpalkasta.

184. 2/6—9/6. Kesti 7 päivää. Eräällä sahalla Loviisassa teki 42 työntekijää lakon sentähden että työnantaja oli alentanut palkkoja 10 %. Työpalkat jäivät muuttamatta.

185. 22/7—5/8. Kesti 14 päivää. Eräällä sahalla Jyväskylän pitäjässä teki 70 työntekijää lakon vaatien palkanmaksutapaa muutettavaksi kuitenkaan siinä onnistumatta.

186. 27/7—29/7. Kesti 2 päivää. Eräässä lautatarhassa Viipurissa vaativat purkaustyöntekijät, 28 luvultaan, erään erotetun työntekijän ottamista takaisin työhön, mikä sitte tapahtuikin.

187. 1/8—1/9. Kesti 31 päivää. N. 250 tukinlauttaajaa Kyminjoella, Kyminsuun ja Kalkkisten välillä, esitti useita vaatimuksia kuten ainoastaan järjestyneitten työntekijäin ottamista työhön, minimipalkan korotusta, palkkaa 9 erotetulle työntekijälle y. m. Lakon tehneet erotettiin ja uusia työntekijöitä otettiin sitä mukaa kun niitä tarjoutui.

188. 4/9—15/9. Kesti 11 päivää. 36 lauttaustyöntekijää Pirkkalan pitäjässä teki lakon palkkaehdoista syntyneen riidan takia. Työt alotettiin uusilla työntekijöillä.

189. 22/10—26/10. Kesti 4 päivää. 100 lastaustyöntekijää Viipurin pitäjässä vaati lastatulta standertilta maksetun palkan korottamista, mikä myönnettiinkin.

190. 23/11—12/1 1909. Kesti 50 päivää. Antrean, Johanneksen ja Joutsenon pitäjissä vaati 45 metsätyöntekijää palkankorotusta ja palkanmaksutavan muuttamista. Sopimus saatiin aikaan työnantajan laatiman ehdotuksen mukaan, jossa palkkamäärät olivat korotetut.

191. 30/11—5/12. Kesti 5 päivää. Eräällä sahalla Ristiinan pitäjässä selitti työnantaja, ettei hän, huonojen konjunktuurien takia, voinut enää maksaa niitä palkkoja, jotka

oli määrätty eräässä aikaisemmin tehdyssä sopimuksessa, vaan että hän laskisi palkkoja 7½ % eli samaan määrään kuin ennen sopimusta. Tämä ei tulisi koskemaan kuukausi ja vuosipalkalla olevia työntekijöitä. Tämän tähden teki 29 työntekijää lakon. Palkkoja alennettiin kuitenkin 7½ % ja työntekijät palasivat työhön.

192. 10/12—6/3 1909. Kesti 86 päivää. Eräällä sahalla Alatornion pitäjässä pyysi 16 pinoojaa 4 miestä lisää, mihin ei työnantaja suostunut. Kun muut työntekijät kieltäytyivät toimittamasta pinoomista, lakkasi työ koko sahalla. Työntekijät vaativat myös eräitä palkankorotuksia. Lakon tehneitä oli 253. Työntekijät sanottiin irti asunnoistaan, mutta kun he eivät muuttaneet vapaaehtoisesti, häädettiin heidät järjestysvallan avulla. Uusia työntekijöitä otettiin entisillä työehdoilla.

1909.

193. 25/1—6/2. Kesti 12 päivää. Eräällä metsänhakkuu-työmaalla Viipurin pitäjässä vaativat työntekijät erään esimiehen erottamista ja palkankorotusta. Työnantaja sulki pois työstä 8 työntekijää, minkätähden muut 79 työntekijää tekivät lakon. Työhön ryhdyttiin niillä korotetuilla palkoilla, jotka työnantaja oli luvannut jo ennen seisausta. Lakon tehneet työntekijät otettiin takaisin työhön, vaan ei sulettuja.

194. 25/1—1/2. Kesti 7 päivää. Eräällä metsänhakkuu-työmaalla Virroilla vaativat tukinhakkaajat korotettua palkkaa. Näiden ryhtyessä lakkoon täytyi myös tukinajajain lakata työstä. Lakon tehneitä oli 60. Työntekijät palasivat työhön muuttumattomilla ehdoilla.

195. 27/1—9/2. Kesti 13 päivää. Eräällä sahalla Kruunupyyn pitäjässä vaati 42 työntekijää palkkaustariffin korottamista 10 % tai päiväpalkkaan palaamista. Sopimus saatiin aikaan 5—8 % korotuksesta.

196. 28/1—2/2. Kesti 5 päivää. 40 metsätyöntekijää Tuusulan pitäjässä vaati palkankorotusta, mihin osittain suostuttiinkin.

197. 4/2—11/2. Kesti 7 päivää. 15 metsätyöntekijää Tuusulan pitäjässä vaati palkankorotusta onnistumatta ajamaan sitä läpi.

198. 1/3—15/3. Kesti 14 päivää. Eräällä sahalla Viipurin pitäjässä tahtoi työnantaja ottaa käytäntöön henkilökohtaiset välisopimukset ja pidättää 5 % palkkauksesta maksettavaksi kerran vuodessa. Työehdot jäivät muuttamatta.

199. 13/5—25/5. Kesti 12 päivää. 65 metsätyöntekijää Kannuksen pitäjässä vaati palkankorotusta. Uusia työntekijöitä otettiin entisillä työehdoilla.

200. 24/5—7/6. Kesti 14 päivää. 165 metsätyöntekijää Lammin pitäjässä vaati 10 tunnin työpäivää, palkankorotusta y. m. Uusia työntekijöitä otettiin työnantajan tarjoomilla ehdoilla.

201. 1/6—16/6. Kesti 15 päivää. Eräällä sahalla Haukiputaan pitäjässä teki 14 työntekijää lakon, koska työnantaja tahtoi alentaa palkkoja. Entiset palkat pysytettiin.

202. 6/6—12/6. Kesti 6 päivää. Sen johdosta että työnantaja eräällä sahalla Pielisjärven pitäjässä vaati yötyötä myös maanantaita vastaisena yönä, tekivät työntekijät, 52 luvultaan lakon. Sopimus saatiin aikaan yötyön rajoittamisesta.

203. 16/6—18/6. Kesti 2 päivää. 85 metsätyöntekijää Räisälän pitäjässä vaati työajan lyhentämistä ja tuntipalkan korottamista. Uusia työntekijöitä otettiin entisillä työehdoilla.

204. 28/6—30/6. Kesti 2 päivää. Eräällä sahalla Haukiputaan pitäjässä vaati 129 työntekijää urakkapalkan korottamista ja peruspalkkaa. Sopimus saatiin aikaan urakkapalkan korottamisesta.

205. 3/7—7/7. Kesti 4 päivää. N. 110 metsätyöntekijää Iin pitäjässä vaati palkankorotusta, mikä myönnettiinkin.

206. 10/7—12/7. Kesti 2 päivää. 30 metsätyöntekijää Parikkalan pitäjässä vaati palkankorotusta, mikä myönnettiinkin.

207. 2/11—5/11. Kesti 3 päivää. Eräällä sahalla Kokkolassa aikoi työnantaja alentaa pinoojien palkkaa, minkätähden nämä, 37 luvultaan, tekivät lakon. Palkka jäi ennalleen.

1910.

208. 1/1—1/2. Kesti 31 päivää. 100 metsätyöntekijää Viipurin pitäjässä vaati tukinajosta maksettavan palkan korotusta. Sopimus saatiin aikaan palkankorotuksesta.

209. 4/1—17/1. Kesti 13 päivää. 10 metsätyöntekijää Kurkijoella vaati palkankorotusta. Sopimus saatiin aikaan palkankorotuksesta.

210. 11/1—30/7. Kesti 200 päivää. Sentähden etteivät työnantajat erinäisillä metsänhakkuu-työmailla Antrean pitäjässä tahtoneet tehdä uutta työsopimusta entisen lakattua ja sitäpaitsi laskivat yksikköhintaa, teki 235 työntekijää lakon. Sopimusta ei saatu aikaan ja työt lakkasivat huhtikuussa.

211. 18/1—25/1. Kesti 7 päivää. 130 metsätyöntekijää Virroilla vaati palkankorotusta, mutta sai palata työhön entisillä ehdoilla.

212. 27/1—3/2. Kesti 7 päivää. 120 metsätyöntekijää Parkanon pitäjässä vaati palkankorotusta, mutta sai palata työhön entisillä ehdoilla.

213. 11/2—22/2. Kesti 11 päivää. 98 metsätyöntekijää Messukylän pitäjässä vaati palkankorotusta, mutta sai palata työhön entisillä ehdoilla.

214. 1/5—2/4 1911. Kesti 336 päivää. Eräällä sahalla Lappeen pitäjässä vaati 22 pinoojaa työvoiman lisäämistä. Työntekijät eivät voineet ajaa vaatimuksiaan läpi, vaan uusia työntekijöitä otettiin.

215. 2/5. Eräällä sahalla Lappeen pitäjässä vaati 20 pinoojaa työvoiman lisäämistä pinoomisessa. Uusia työntekijöitä otettiin vähitellen, minkätähden ei voida ilmoittaa mitään määrättyä päivää seisauksen loppumisesta.

216. 5/5—5/6. Kesti 30 päivää. 180 uittotyöntekijää Iin pitäjässä vaati tuntipalkan korottamista. Sopimus saatiin aikaan tuntipalkan korottamisesta.

217. 7/5—18/5. Kesti 11 päivää. 28 lastaustyöntekijää Johanneksen pitäjässä vaati korotettua palkkaa eräistä lastaustöistä. Työehdot jäivät ennalleen, mutta lupasi työnantaja kullekin työntekijälle lisäpalkkiota työn loputtua.

218. 8/5—16/5. Kesti 8 päivää. Kun työnantaja eräällä sahalla Leppävirran pitäjässä vaati, että yövuoroon oli tultava työhön sunnuntai-illalla maanantai-illan sijasta, teki 32 työntekijää lakon, mutta heidän oli kuitenkin tyydyttävä alottamaan työnsä sunnuntai-illalla.

219. 26/5—27/5. Kesti 1 päivän. 8 työntekijää kahdella sahalla Kirvun pitäjässä vaati palkankorotusta, mutta heidät erotettiin ja uusia työntekijöitä otettiin.

220. 8/6—9/6. Kesti 1 päivän. Eräällä sahalla Viipurin pitäjässä vaati 18 lastaajaa palkankorotusta, saamatta kuitenkaan sitä, vaan erotettiin heidät ja uusia työntekijöitä otettiin.

221. 15/6. 325 purkaus- ja lastaustyöntekijää Pietarsaaressa vaati kirjallista työsopimusta 2 vuodeksi tuntipalkkoineen y. m. Sopimusta ei saatu aikaan ja lastaustöitä suoritettiin muilla työntekijöillä. Lakko loppui itsestään purjehduskauden loputtua, minkätähden ei voida ilmoittaa mitään määrättyä päivää sen lakkaamisesta.

222. 16/8—18/8. Kesti 2 päivää. Eräällä sahalla Porin pitäjässä vaati 24 tukinnostajaa palkankorotusta, saamatta sitä kuitenkaan.

223. 20/8—27/8. Kesti 7 päivää. Eräällä sahalla Kotkassa vaati 18 pinoojaa työvoiman lisäämistä 4 miehellä, mutta työnantaja suostui ottamaan ainoastaan 2 miestä lisää. Työhön ryhdyttiin työnantajan esittämillä ehdoilla.

1911.

224. 1/1—18/6. Kesti 168 päivää. Eräällä sahalla Kokkolassa teki 30 työntekijää lakon työehdoista syntyneen riidan takia. Uusia työntekijöitä otettiin.

225. 16/1—2/2. Kesti 17 päivää. 25 metsätyöntekijää Pirkkalan pitäjässä vaati palkankorotusta. Uusia työntekijöitä otettiin.

226. 18/1—23/1. Kesti 5 päivää. 129 metsätyöntekijää Jämsän pitäjässä vaati puitten ajosta maksettavan palkan laskuperusteen muuttamista. Saatiin aikaan sopimus, jossa entinen laskuperuste pysytettiin, mutta palkkoja korotettiin 10 %.

227. 19/1—21/1. Kesti 2 päivää. 60 metsätyöntekijää Parkanon pitäjässä vaati palkankorotusta, mutta palasi työhön entisillä palkkaehdoilla.

228. 17/2—20/2. Kesti 3 päivää. 60 metsätyöntekijää Köyliön pitäjässä vaati palkankorotusta, palaten kuitenkin työhön entisillä palkkaehdoilla.

229. 18/2—28/4. Kesti 68 päivää. Eräällä sahalla Laukaan pitäjässä sulettiin 48 työntekijää pois työstä sentähden että oli syntynyt riita työnantajan oikeudesta ottaa palvelukseensa järjestyneitä tai järjestymättömiä työntekijöitä. Uusia työntekijöitä otettiin.

230. 25/2—2/3. Kesti 5 päivää. 95 tukinajajaa Urjalan pitäjässä vaati palkankorotusta, palaten kuitenkin työhön entisillä palkkaehdoilla.

231. 30/3—19/4. Kesti 20 päivää. 14 sahatyöntekijää Karjan pitäjässä vaati palkankorotusta, mutta sitä ei myönnetty.

232. 26/4—11/5. Kesti 14 päivää. 300 uittotyöntekijää Pihtiputaan pitäjässä vaati 10-tuntista työpäivää 11-tuntisen sijaan, mutta sai palata työhön entisillä työehdoilla.

233. 10/5—20/5. Kesti 10 päivää. Eräällä sahalla Kotkassa vaati 401 työntekijää työehtosopimusta ja korkeampia palkkoja, mitkä myönnettiinkin.

234. 16/5. Eräällä sahalla Nilsiän pitäjässä vaativat pinoojat palkankorotusta. Lastaajat tekivät niinikään lakon ollakseen myötätuntoisia pinoojien kanssa. Lakon teh neitä oli yhteensä 20 miestä. Uusia työntekijöitä otettiin vähitellen, minkätähden ei voida ilmoittaa mitään määrättyä päivää lakon loppumisesta.

235. 17/5—23/5. Kesti 6 päivää. 150 uittotyöntekijää Pyhäjärven pitäjässä (V. l.) vaati 10-tuntista työpäivää entisen 11-tuntisen sijaan ja korkeampaa minimipalkkaa. Työaika lyhennettiin 10 tunniksi, mutta palkkaa ei korotettu. Työntekijäin jatkaessa lakkoa otettiin uusia työntekijöitä.

236. 18/5—24/5. Kesti 6 päivää. 16 sahatyöntekijää Helsingissä vaati palkankorotusta, mikä osittain myönnettiinkin.

237. 22/5—1/6. Kesti 9 päivää. 256 tukinlauttaajaa Nummen pitäjässä vaati tuntipalkan korottamista, 10-tuntista työpäivää y. m. Saatiin aikaan sopimus, jossa eräitten työntekijäin tuntipalkka korotettiin ja 10-tuntinen työaika otettiin käytäntöön.

238. 29/6—30/6. Kesti 1 päivän. Eräällä sahalla Kymin pitäjässä teki 8 lautatarhatyöntekijää lakon ylityöstä syntyneen riidan takia. Työntekijät palasivat työhön.

239. 7/8—31/8. Kesti 24 päivää. 86 lastaajaa Antrean pitäjässä vaati korkeampia palkkoja lastauksesta, mikä myönnettiinkin.

240. 5/12—10/12. Kesti 5 päivää. 60 metsätyöntekijää Laihian pitäjässä vaati palkankorotusta. Työt alettiin uudelleen osittain vanhoilla, osittain uusilla työvoimilla ja entisillä työehdoilla.

241. 5/12—10/1 1912. Kesti 36 päivää. Eräässä lautatarhassa Karjan pitäjässä tahtoi työnantaja alentaa pinoojien palkkaa. Nämät, 10 luvultaan, tekivät silloin lakon. Pinoomistyö siirrettiin lastauspaikalle ja sitä alettiin uudelleen suorittaa lautatarhassa sitten kun uusia työntekijöitä oli ilmoittautunut työnantajan tarjoomilla ehdoilla.

242. 11/12. 22 metsätyöntekijää Jääsken pitäjässä vaati palkankorotusta. Uusia työntekijöitä otettiin vähitellen, minkätähden ei ole voitu ilmoittaa mitään määrättyä päivää lakon loppumisesta.

1912.

243. 2/1—4/1. Kesti 2 päivää. Eräässä lautatarhassa Kotkassa tahtoi työnantaja ottaa käytäntöön urakkapalkan, työntekijäin tahtoessa säilyttää päiväpalkan, minkätähden 32 pinoojaa ja kärrääjää teki lakon. Sopimus saatiin aikaan uudesta tariffista, jossa oli urakkapalkat.

244. 8/1—18/1. Kesti 10 päivää. Eräällä sahalla Oulussa vaati 140 työntekijää osittain peruspalkkaa päivältä, osittain korkeampia palkkamääriä. Sopimus saatiin aikaan korkeammista palkkamääristä, vaan ei peruspalkasta.

245. 15/1—28/2. Kesti 44 päivää. Eräällä sahalla Pyhtään pitäjässä tahtoi työnantaja ruveta noudattamaan uutta palkkatariffia, jossa palkkaehdot olivat osittain alennetut. 85 työntekijää teki tämän johdosta lakon, vaatien entisiä palkkamääriä pysytettäviksi. Työntekijät palasivat työhön työnantajan määräämillä vähän alennetuilla urakkapalkoilla.

246. 17/1—22/1. Kesti 5 päivää. 120 metsätyöntekijää Ähtävän pitäjässä vaati palkankorotusta. Uusia työntekijöitä otettiin.

247. 29/1—11/5. Kesti 102 päivää. Eräällä sahalla Helsingissä alensi työnantaja kappalepalkan, minkätähden 77 työntekijää teki lakon. Sopimus saattiin aikaan vähän vähemmän lasketusta kappalepalkasta.

248. 2/2—8/2. Kesti 6 päivää. 20 metsätyöntekijää Espoon pitäjässä vaati palkankorotusta, mikä myönnettiinkin.

249. 12/2—28/2. Kesti 16 päivää. 70 metsätyöntekijää Espoon pitäjässä vaati palkankorotusta. Sopimus saatiin aikaan korotetuista palkoista.

250. 15/4—1/5. Kesti 15 päivää. Eräällä sahalla Helsingissä vaati 50 työntekijää palkankorotusta, mutta seisaus oli etupäässä myötätuntolakko seisauksen n:o 247 johdosta. Työntekijät palasivat työhön muuttumattomilla ehdoilla.

251. 20/4—22/4. Kesti 2 päivää. 150 sahatyöntekijää Ätsärin pitäjässä teki lakon henkilökohtaisten suhteitten takia, mutta palasi työhön 2 päivän perästä.

252. 8/5—9/5. Kesti 1 päivän. 10 sahatyöntekijää Alavuden pitäjässä vaati palkankorotusta, mikä myönnettiinkin.

253. 8/5—4/6. Kesti 27 päivää. 8/5 julistettiin eräs lautatarha Kotkassa, jossa oli n. 400 työntekijää, lakkotilaan, siitä syystä että työntekijät olivat sitä mieltä, että yhtiö oli boikottanut yksityisiä työntekijöitä. Myöhemmin esittivät työntekijät ehdotuksen uudeksi työehtosopimukseksi, mikä samalla sisälsi huomattavia palkankorotuksia. Aikaansaadut neuvottelut eivät vieneet mihinkään tuloksiin. 24/5 päättivät paikkakunnan isompien sahojen omistajat julistaa sulun, joten n. 3,000 työntekijää olisi tullut työttömäksi. Paikkakunnan selluloosatehtaissakin tulisi työ lopetettavaksi. Samalla nostettiin oikeudenkäynti niitä työntekijöitä vastaan, jotka olivat lakanneet työstä irtisanomisaikaa varteenottamatta, jota paitsi työntekijät sanottiin irti toiminimen asunnoista, tullen heidän muuttaa heti. Silloin ryhdyttiin uudestaan neuvotteluihin. Saatiin aikaan sopimus, jonka mukaan on tehtävä tariffeja nykyään vallitsevien olosuhteitten pohjalla kaikille työntekijäryhmille Kotkan ja Kymin pitäjän sahoilla ja lautatarhoissa. Työntekijäin oli luovuttava palkkavaatimuksistaan. Palkankorotusta myönnettiin kuitenkin ylityöstä ja pyhätyöstä, jotapaitsi työaikaa lyhennettiin 1 tunnilla lauvantaisin kaikilla sahoilla. Se liike, jossa seisaus oli ollut, lakkautti ennen myönnetyt luontaisetuudet, nimittäin vapaan asunnon ja ilmaiset polttopuut.

254. 22/5—30/6. Kesti 40 päivää. 4 lastauspikalla Antrean pitäjässä alensi työnantaja kappalepalkan, minkätähden 43 työntekijää teki lakon; 2 lastauspaikalla suostuivat työnantajat pitämään entisen palkan.

255. 6/6—30/7. Kesti 54 päivää. 13 metsätyöntekijää Kurkijoella vaati työehtosopimusta ja palkankorotusta. Työnantaja julisti silloin sulun, mihin työntekijät vastasivat lakolla. Sopimus saatiin aikaan osittain korotetuista palkoista.

256. 12/6—27/8. Kesti 76 päivää. 270 sahatyöntekijää Haukiputaan pitäjässä vaati kirjallista sopimusta ja erinäisten työehtojen muuttamista. Työntekijät palasivat työhön työnantajan esittämillä ehdoilla. Osaa työntekijöistä ei kuitenkaan otettu takaisin, sentähden että sahalla tehtiin lakon jälkeen työtä vain yhdessä vuorossa.

257. 17/6—25/6. Kesti 8 päivää. 96 lastaustyöntekijää Lappeen pitäjässä vaati työvoiman lisäämistä, palkankorotusta ja työn lopettamista k:lo 2 i. p.

258. 29/9—17/10. Kesti 19 päivää. 35 lautatarhatyöntekijää Viipurin pitäjässä vaati palkankorotusta. Sopimus saatiin aikaan osittain korotetuista palkoista.

Kuten edellä julkaistuista, vuosina 1896—1912 vallinneita työnseisauksia koskevasta selonteosta näkyy, ovat tiedot 11 ensi vuodelta, eli vuoteen 1907 asti, monessa suhteessa epätäydelliset. Osittain on seisauksen pituus, osittain siihen osallisten työntekijäin lukumäärä tuntematon. Tämä riippuu siitä, että tiedot perustuvat ainoastaan sanomalehtiuutisiin. Vuodesta 1907 lähtien on kuitenkin olemassa järjestetty työnseisaustilasto, mikä perustuu työnantajille ja työntekijöille tehtyihin kysymyksiin saatuihin vastauksiin. Ainoastaan vuosilta 1907—1912 voidaan niinollen esittää täydellisempi yhdistelmä työnseisauksista.

Vuosi.	Työnseisauksia.	Kesti päivää.	Välittömästi osallisia työnantajia.	Näiden työntekijöitä.	Lakon tehneitä työntekijöitä.	Työhön jääneitä työntekijöitä.	Seisauksia, joista on tietoja järjestyneistä.	Niistä lakon tehneitä työntekijöitä.	Niistä järjestyneitä.
Saha- ja lauta-									
1907	31	797	37	9,147	4,223	4,924	15	3,327	2,245
1908	20	[1])475	20	2,198	1,476	722	7	679	431
1909	6	53	6	622	311	311	5	269	132
1910	8	[1])380	10	579	242	337	4	78	45
1911	8	[1])309	8	631	547	84	3	479	217
1912	10	270	10	1,627	1,249	378	6	769	367
Yhteensä	83	2,284	91	14,804	8,048	6,756	40	5,601	3,437
Metsä-, lauttaus- ja									
1907	15	222	22	4,569	4,150	419	2	2,652	2,652
1908	20	[3])336	21	[4])3,116	[4])2,359	[4])757	3	428	170
1909	9	65	9	993	649	344	—	—	—
1910	8	[1])298	25	1,419	1,278	141	4	920	563
1911	11	[1]) 90	16	1,562	1,243	319	1	86	15
1912	6	129	9	414	362	52	2	56	53
Yhteensä	69	1,140	102	12,073	10,041	2,032	12	4,142	3,453
Kaiken kaikkiaan	152	3,424	193	26,877	18,089	8,788	52	9,743	6,890

Selonteko käsittää kaikkiaan 258 työnseisausta, mutta näistä on sattunut ainoastaan 83 saha- ja lautatarhatyöntekijäin keskuudessa ja 69 metsä-, lauttaus- ja lastaustyöntekijäin keskuudessa, eli yhteensä 152 seisausta, vuosina 1907—1912, jolta ajalta on olemassa yksityiskohtaisia tietoja.

[1]) Yhden seisauksen pituus tuntematon. — [2]) Eräässä seisauksessa menetettyjä työsauksesta ovat työntekijäin koko lukumäärä, lakon tehneitten lukumäärä ja työhön jääneitten [6]) Kolmessa seisauksessa menetettyjen työpäivien lukumäärää ei ole voitu laskea.

vuosina 1907—1912.

Työnseisauksia, joiden yhtenä syynä on ollut:								Työnseisausten tulokset.						Menetettyjä työpäiviä.
								Sopimus		ta:n ehdot hyväks.		t:n ehdot hyväks.		
palkkasuhteet	palkanmääksun perusteet tai järjestys	työaika	urakkatyö	henkilösuhteet	työehtosopimus	järjestökysymys	työtapa tai järjestyssäännöt	tapauksia	työntekijöitä	tapauksia	työntekijöitä	tapauksia	työntekijöitä	
tarhatyöntekijät.														
22	1	6	3	1	—	5	4	16	2,912	14	1,081	1	230	69,780
14	2	1	2	1	—	3	1	3	384	16	1,064	1	28	[2])46,320
4	1	1	—	—	1	—	—	3	223	1	37	2	51	1,720
4	—	1	—	—	—	—	3	1	100	7	142	—	—	[2]) 8,610
5	—	1	—	—	1	1	1	1	16	6	130	1	401	[2])10,960
7	—	—	—	2	2	—	—	5	684	4	555	1	10	38,150
56	4	10	5	4	4	9	9	29	4,319	48	3,009	6	720	175,540
lastaustyöntekijät.														
15	—	2	—	—	—	1	1	7	867	5	423	3	2,860	50,120
20	1	2	—	1	—	1	—	4	150	13	[5])1,771	3	438	[6])33,650
9	1	2	—	1	—	—	—	1	40	6	469	2	140	4,410
6	—	—	—	—	2	—	—	3	370	5	908	—	—	[2])49,370
9	1	3	—	—	—	—	—	2	385	8	772	1	86	[2]) 9,960
5	—	1	—	—	1	—	1	4	222	1	120	1	20	4,090
64	3	10	—	2	3	2	2	21	2,034	38	4,463	10	3,544	151,600
120	7	20	5	6	7	11	11	50	6,353	86	7,472	16	4,264	327,140

Edellä olevaan taulukkoon on koottu kaikki vuosina 1907—1912 sattuneita seisauksia koskevat tiedot.

päiviä ei ole voitu laskea. — [3]) Kahden seisauksen pituus tuntematon. — [4]) Yhdestä seilukumäärä tuntemattomat. — [5]) Yhden seisauksen työntekijäin lukumäärä tuntematon. —

Allamainitussa kahdessa työntekijäryhmässä on työnseisausten lukumäärä edellämainitun selonteon mukaan ollut seuraava:

	Saha- ja lautatarhatyöntekijät	Metsä-, lauttaus- ja lastaustyöntekijät
Vuonna 1896	6	—
» 1897	1	—
» 1898	5	—
» 1899	5	—
» 1900	2	—
» 1901	4	—
» 1902	3	—
» 1903	10	—
» 1904	5	2
» 1905	7	2
» 1906	31	23
» 1907	31	15
» 1908	20	20
» 1909	6	9
» 1910	8	8
» 1911	8	11
» 1912	10	6
Yhteensä	162	96

Taulukosta saadaan seuraavat suhdeluvut:

Saha- ja lautatarhatyöntekijöitä:

	Lakon tehneet työntekijät %:na kaikista	Järjestyneet %:na lakon tehneistä
1907	46.2 %	67.4 %
1908	67.1 »	63.5 »
1909	50.0 »	49.1 »
1910	41.8 »	57.7 »
1911	86.7 »	45.3 »
1912	76.6 »	47.7 »
1907—1912	54.4 »	61.4 »

Metsä-, lauttaus- ja lastaustyöntekijöitä:

1907	90.8 %	100.0 %
1908	75.6 »	39.7 »

	Lakon tehneet työntek. %:na kaikista.	Järjestyneet %:na lakon tehneistä.
1909	65.4 %	—
1910	90.0 »	61.2 %
1911	79.7 »	17.4 »
1912	87.4 »	94.6 »
1907—1912	83.0 »	83.4 »

Kaikki työntekijät:

1907	61.1 %	81.9 %
1908	72.2 »	54.1 »
1909	59.3 »	49.1 »
1910	76.0 »	60.9 »
1911	81.7 »	41.1 »
1912	79.0 »	50.9 »
1907—1912	67.3 »	70.7 »

Työnseisausten syynä on ollut:

	luku	%
Palkkasuhteet	120	64.2
Palkanmaksun perusta tai järjestys	7	3.7
Työaika	20	10.7
Urakkatyö	5	2.7
Henkilösuhteet	6	3.2
Työehtosopimus	7	3.7
Järjestökysymykset	11	5.9
Työtapa tai järjestyssäännöt	11	5.9
Yhteensä	187	100.0

Työnseisausten tuloksena on ollut:

	Sopimus.	Tn ehdot hyväksytyt.	T:n ehdot hyväksytyt.
Saha- ja- ja lautatarhatyöntekijät:			
1907	69.0 %	25.6 %	5.4 %
1908	26.0 »	72.1 »	1.9 »
1909	71.7 »	11.9 »	16.4 »
1910	41.3 »	58.7 »	—
1911	2.9 »	23.8 »	73.3 »
1912	54.8 »	44.4 »	0.8 »
1907—1912	53.7 »	37.4 »	8.9 »

	Sopimus.	Ta:n ehdot hyväksytyt.	T:n ehdot hyväksytyt.
Metsä-, lauttaus- ja lastaustyöntekijät:			
1907	20.9 %	10.2 %	68.9 %
1908	6.4 »	75.0 »	18.6 »
1909	6.2 »	72.2 »	21.6 »
1910	28.9 »	71.1 »	—
1911	31.0 »	62.1 »	6.9 »
1912	61.3 »	33.2 »	5.5 »
1907—1912	20.2 »	44.5 »	35.3 »
Kaikki työntekijät:			
1907	45.1 %	18.0 %	36.9 %
1908	14.0 »	73.8 »	12.2 »
1909	27.4 »	52.7 »	19.9 »
1910	30.9 »	69.1 »	—
1911	22.4 »	50.4 »	27.2 »
1912	56.1 »	42.0 »	1.9 »
1907—1912	35.1 »	41.3 »	23.6 »

Kaikista 152 työnseisauksesta on 50 eli 32.9 % päättynyt sopimukseen, 86 eli 56.6 % työnantajain ehtojen hyväksymiseen ja 16 eli 10.5 % työntekijäin ehtojen hyväksymiseen.

Työnseisaukset ovat kestäneet keskimäärin ja niissä on keskimäärin menetetty työpäiviä:

	Kesti keskimäärin		Menetettyjä työpäiviä keskim.	
	Saha- y. m. työnt.	Metsä- y. m. työnt.	Saha- y. m. työnt.	Metsä- y. m. työnt.
1907	25.7	14.8	2,186	3,341
1908	25.0	18.7	2,438	1,979
1909	8.8	7.2	287	490
1910	54.3	42.6	1,230	7,053
1911	44.1	9.0	1,566	996
1912	27.0	21.5	3,815	682
1907—1912	28.6	17.5	2,194	2,369

Työttömyys. Kuten tunnettua epäonnistui se työttömyystutkimus, joka vuonna 1909 pantiin alulle ammattiyhdistysten avustuksella, sentähden että työntekijöillä näyttäytyi olevan vähän harrastusta siihen, joten saapuneitten ilmoitusten lukumäärä pieneni kuukausi kuukaudelta. Esitettäköön tässä kuitenkin tärkeimmät sahatyöntekijöitä koskevat tiedot:

Sahatyöntekijöiltä saatiin vuoden 1909 kuluessa tietoja seuraavat määrät:

Tammikuu	1,468	Heinäkuu	483
Helmikuu	1,474	Elokuu	452
Maaliskuu	1,197	Syyskuu	434
Huhtikuu	887	Lokakuu	454
Toukokuu	684	Marraskuu	412
Kesäkuu	501	Joulukuu	319

Työttömyysprosentiksi tuli seuraava:

	kuukauden varrella: viimeisenä päivänä	enintään 6 päivänä	7—18 päivänä	enemm. kuin 18 päivänä	yhteensä
Tammikuu	14.3 %	25.2 %	13.2 %	12.7 %	51.1 %
Helmikuu	13.4 »	20.1 »	10.6 »	9.3 »	40.0 »
Maaliskuu	21.2 »	23.3 »	15.3 »	11.4 »	50.0 »
Huhtikuu	31.7 »	21.5 »	26.4 »	18.5 »	66.4 »
Toukokuu	12.0 »	24.0 »	21.5 »	7.5 »	53.0 »
Kesäkuu	5.4 »	23.0 »	6.0 »	3.0 »	32.0 »
Heinäkuu	4.4 »	15.9 »	6.0 »	2.1 »	24.0 »
Elokuu	7.5 »	22.9 »	4.7 »	3.5 »	31.1 »
Syyskuu	12.0 »	22.8 »	9.2 »	5.1 »	37.1 »
Lokakuu	14.5 »	26.3 »	11.1 »	4.0 »	41.4 »
Marraskuu	25.0 »	22.3 »	18.2 »	7.0 »	47.5 »
Joulukuu	31.7 »	21.3 »	17.6 »	18.2 »	57.1 »

Kuten näkyy vallitsi sahatyöntekijäin keskuudessa hyvin suuri työttömyys. Työttömyyden syyt näkyvät seuraavasta:

	työttömyys	sairaus	lakko tai sulku	yhteensä
Tammikuu	13.9 %	2.3 %	6.7 %	22.9 %
Helmikuu	9.0 »	2.4 »	5.3 »	16.7 »
Maaliskuu	14.2 »	2.6 »	3.7 »	20.5 »
Huhtikuu	34.8 »	2.2 »	0.1 »	37.1 »
Toukokuu	18.7 »	2.4 »	0.1 »	21.2 »
Kesäkuu	5.4 »	1.5 »	0.3 »	7.2 »
Heinäkuu	3.7 »	2.8 »	0.0 »	6.5 »
Elokuu	6.4 »	2.4 »	—	8.8 »
Syyskuu	8.5 »	2.8 »	—	11.3 »
Lokakuu	12.1 »	1.6 »	—	13.7 »
Marraskuu	15.8 »	3.1 »	0.1 »	19.0 »
Joulukuu	25.5 »	1.9 »	0.5 »	27.9 »

IX Luku.

Työntekijäin kieli- ja sivistysolot.

Taulukossa 24 on tietoja työntekijäin kieli- ja sivistysoloista. Työntekijät jakautuvat kielellisessä suhteessa seuraavasti:

	luku.	%.
suomea puhuvia	16,484	88.0
ruotsia puhuvia	566	3.0
suomea ja ruotsia puhuvia	1,523	8.1
venättä puhuvia	46	0.2
muita vieraita kieliä puhuvia	41	0.2
kuuromykkiä	20	0.1
ilmoittamaton kieli	72	0.4
Yhteensä	18,752	100.0

Työntekijäin jakautuminen eri kieliryhmiin riippuu siitä, missä seuduissa teollisuuslaitokset sijaitsevat. Ruotsia puhuvia sahatyöntekijöitä on etupäässä Uudenmaan ja Vaasan lääneissä, joissa ruotsia puhuva väestö etupäässä asuu. Ruotsia puhuvia työntekijöitä tapaa hajallaan Turun ja Porin, Hämeen ja Viipurin lääneissä. Venättä puhuvia työntekijöitä samoinkuin muita vieraita kieliä puhuviakin on miltei yksinomaan Viipurin läänissä.

Sen seikan valaisemiseksi, missä määrin eri kieliryhmiin kuuluvat työntekijät ovat käyneet koulua, julkaistaan seuraava yhdistelmä, johon ei ole otettu kuuromykkiä eikä niitä työntekijöitä, joista ei ole täydellisiä tietoja, ja jossa molemmat vieraskieliset ryhmät on luettu yhteen:

	Suomea puhuvia		Ruotsia puhuvia		Suomea ja ruotsia puhuv.		Vier. kieliä puhuvia		Kaikki	
	luku	%	luku	%	luku	%	luku	%	luku	%
Ylempää koulua käyn.	198	1.2	4	0.7	88	5.8	4	4.6	294	1.6
Kansakoulua käyneitä	8,416	51.1	346	61.1	953	62.6	55	63.2	9,770	52.3
Kansak. käymättömiä	7,870	47.7	216	38.2	482	31.6	28	32.2	8,596	46.1
Yhteensä	16,484	100.0	566	100.0	1,523	100.0	87	100.0	18,660	100.0

Jos taas pidetään silmällä työntekijäin luku- ja kirjoitustaitoa, niin saadaan seuraavassa yhdistelmässä esitetyt tulokset, jossa ne, jotka ovat käyneet ylempää koulua ja kansakoulua, on luettu yhteen kansakoulua käymättömien, mutta luku- ja kirjoitustaitoisten työntekijäin kanssa.

	Suomea puhuvia		Ruotsia puhuvia		Suomea ja ruotsia puhuv.		Vier. kieliä puhuvia		Kaikki	
	luku	%	luku	%	luku	%	luku	%	luku	%
Luku- ja kirjoitustaitoisia	13,686	83.0	450	79.5	1,334	87.6	70	80.5	15,540	83.3
Ainoastaan lukutaitoisia..	2,668	16.2	115	20.3	184	12.1	4	4.6	2,971	15.9
Luku- ja kirjoitustaidott.	130	0.8	1	0.2	5	0.3	13	14.9	149	0.8
Yhteensä	16,484	100.0	566	100.0	1,523	100.0	87	100.0	18,660	100.0

Jos kolmea kotimaista kieliryhmää silmälläpitäen yhdistellään aikaisemmista ammattityöntekijäin, nimittäin tupakka-, kutoma-, leipomo-, kirjapaino-, konepaja-, paperi- ja lasityöntekijäin sivistysoloja koskevista tutkimuksista saadut tulokset tässä esitettyihin sahatyöntekijöitä koskeviin tietoihin, niin saadaan seuraavat tulokset:

	Suomea puhuvia		Ruotsia puhuvia		Suomea ja Ruotsia puhuv.		Kaikki	
	luku	%	luku	%	luku	%	luku	%
Luku- ja kirjoitustaitoisia	38,337	85.3	2,672	86.0	7,432	94.0	48,441	86.6
Ainoastaan lukutaitoisia .	6,259	14.0	420	13.5	463	5.8	7,142	12.8
Luku- ja kirjoitustaidott.	337	0.7	14	0.5	16	0.2	367	0.6
Yhteensä	44,933	100.0	3,106	100.0	7,911	100.0	55,950	100.0

X Luku.

Työntekijäin asunto-olot.

Sahatyöntekijäin asunto-oloja käsitellään neljässä eri taulukossa, nimittäin taulukossa 25, josta saa yleiskatsauksen asunto-oloihin ja jossa on toisistaan eroitettu eri asunnossa asuvat ja asukkeina olevat työntekijät; talukossa 26, jossa työntekijät on ryhmitetty erikokoisten asuntojen mukaan; taulukossa 27, jossa käsitellään erikseen ne asunnot, joissa ilmenee mainittavaa liika-asutusta; sekä taulukossa 28, joka sisältää tietoja vuokramääristä.

Taulukon 25 mukaan jakautuvat työntekijät asunto-olojensa puolesta seuraavasti:

	Miehiä		Naisia		Kaikki	
	luku	%	luku	%	luku	%
Eri asunto	10,258	64.3	1,574	56.2	11,832	63.1
Asukkeja	5,665	35.5	1,214	43.4	6,879	36.7
Epätäydellisiä tietoja	31	0.2	10	0.4	41	0.2
Yhteensä	15,954	100.0	2,798	100.0	18,752	100.0

Asukit.

Enemmän kuin kolmas osa työntekijöistä on vailla omaa asuntoa ja asuu muiden luona. Tämä prosenttiluku on huomattavasti suurempi naisilla kuin miehillä. Niissä teollisuuksissa, joista on selvitetty tämä kysymys, oli asukkien prosenttimäärä seuraava:

	Miehiä	Naisia	Kump. sukup.
Kirjapainotyöntekijät	53.7 %	75.5 %	60.6 %
Konepajatyöntekijät	35.6 »	50.7 »	35.8 »
Paperityötekijät	18.0 »	38.0 »	23.8 »
Lasityöntekijät	37.0 »	71.4 »	41.2 »
Sahatyöntekijät	35.5 »	43.4 »	36.7 »

Huonoimmin asuvat kirjapainotyöntekijät, sen jälkeen tulevat lasitehtaitten, konepajain ja sahojen työntekijät; suhteellisesti parhaat olot tässä suhteessa on paperityöntekijöillä. Tässä on kuitenkin otettava huomioon, että

tässä on laskettu asukeiksi kaikki, joilla ei ole omaa asuntoa, siis myös vanhempiensa tahi muiden sukulaisten luona asuvat alaikäiset.

Minkä verran työntekijöitä asuu eri asunnoissa ja toisten luona eri paikkakunnilla ja kussakin läänissä, näkyy seuraavasta yhdistelmästä, johon ei ole otettu niitä 41 työntekijää, jotka ovat antaneet epätäydellisiä tietoja. Kun työntekijäin lukumäärä monilla paikkakunnilla on niin pieni, ettei prosenttilaskulla ole mitään merkitystä, on otettu mukaan ainoastaan sellaiset paikkakunnat, joilta selostuksessa on enemmän kuin 100 työntekijää.

	Erit. asunto:		Asukkeja:	
	luku.	%	luku	%
Loviisa	153	73.6	55	26.4
Lohjan pitäjä	72	59.5	49	40.5
Nurmijärven pitäjä	81	59.6	55	40.4
Porvoon pitäjä	417	62.1	255	37.9
Pernajan pitäjä	175	67.3	85	32.7
Ruotsinpyhtään pitäjä	101	70.6	42	29.4
Uudenmaan lääni	1,218	63.7	694	36.3
Pori	915	73.7	326	26.3
Paraisten pitäjä	93	79.5	24	20.5
Halikon »	91	62.8	54	37.2
Eurajoen »	124	49.0	129	51.0
Porin »	238	63.3	138	36.7
Merikarvian »	120	52.6	108	47.4
Karkun »	75	67.6	36	32.4
Loimaan »	60	53.6	52	46.4
Turun ja Porin lääni	1,842	65.6	968	34.4
Akaan pitäjä	104	82.5	22	17.5
Sääksmäen pitäjä	82	59.4	56	40.6
Ylöjärven »	58	52.7	52	47.3
Oriveden »	89	78.8	24	21.2
Ruoveden »	146	56.8	111	43.2
Korpilahden »	88	55.0	72	45.0
Hämeenlinnan »	113	75.8	36	24.2
Hausjärven »	65	46.4	75	53.6
Hollolan »	175	70.9	72	29.1
Hämeen lääni	1,209	64.8	657	35.2

	Erit. asunto: luku	%	Asukkeja: luku	%
Kotka	827	57.4	613	42.6
Kymin pitäjä	983	60.8	634	39.2
Vehkalahden »	161	75.6	52	24.4
Lappeen »	385	70.4	162	29.6
Valkealan »	78	70.3	33	29.7
Joutsenon »	138	68.7	63	31.3
Viipurin »	471	67.1	231	32.9
Muolan »	373	77.4	109	22.6
Sortavalan »	172	78.5	47	21.5
Salmin »	91	68.4	42	31.6
Viipurin lääni	3,788	64.7	2,067	35.3
Mikkelin pitäjä	234	66.1	120	33.9
Kangasniemen pitäjä	106	76.8	32	23.2
Mikkelin lääni	652	71.1	265	28.9
Iisalmi	66	65.3	35	34.7
Leppävirran pitäjä	209	82.9	43	17.1
Suonenjoen »	91	78.4	25	21.6
Muuruveden »	117	82.4	25	17.6
Kontiolahden »	314	81.6	71	18.4
Pielisjärven »	46	44.7	57	55.3
Kuopion lääni	943	74.6	321	25.4
Pietarsaari	96	45.9	113	54.1
Ätsärin pitäjä	73	57.0	55	43.0
Laukaan »	267	71.4	107	28.6
Vaasan lääni	802	59.4	549	40.6
Oulu	268	50.2	266	49.8
Kemi	102	50.7	99	49.3
Kajaani	126	59.2	87	40.8
Paavolan pitäjä	146	50.7	142	49.3
Oulunsalon »	74	53.6	64	46.4
Haukiputaan »	246	61.3	155	38.7
Simon »	61	40.4	90	59.6
Kemin »	158	55.2	128	44.8
Alatornion »	145	32.7	298	67.3
Oulun lääni	1,378	50.4	1,358	49.6

	Erit. asunto: luku	%	Asukkeja: luku	%
Kaupungit	2,838	62.0	1,736	38.0
Maaseutu	8,994	63.6	5,143	36.4
Koko maa	11,832	63.2	6,879	36.8

On otettava huomioon, että kukin työntekijä muodostaa tässä tutkimuksessa itsenäisen yksikön, ja että siis myös vanhempiensa luona asuvat lapset ovat lasketut asukeiksi. 18 vuotta nuorempia lapsia on kaikkiaan 1,707. Näistä asuu varmaankin monta asukkeina sanan varsinaisessa merkityksessä, t. s. vieraitten ihmisten luona. Jos siitä huolimatta kaikki nämät 1,707 lasta vähennetään asukkien koko lukumäärästä eli 6,879:stä, jää jälelle 5,172 aikuista henkilöä, jotka siis varmaan asuvat muiden luona. Niiden lisäksi tulevat, kuten mainittu, vielä vieraitten luona asuvat lapset.

Asuntojen koko.

Erityinen asunto on kaikkiaan 11,832 työntekijällä. Nämä jakautuvat erikokoisten asuntojen kesken seuraavasti:

	Miehiä: luku	%	Naisia: luku	%	Kaikki luku	%
Ainoastaan keittiö	3,553	34.7	668	42.4	4,221	35.6
1 huone keittiöttä	2,043	19.9	433	27.5	2,476	21.0
1 huone ja osa keittiöön	232	2.2	107	6.8	339	2.9
1 huone ja keittiö	3,547	34.6	325	20.7	3,872	32.7
2 huonetta keittiöttä	31	0.3	4	0.3	35	0.3
2 huonetta ja osa keittiöön	11	0.1	2	0.1	13	0.1
2 huonetta ja keittiö	533	5.2	29	1.8	562	4.8
3 tahi us. huoneita	163	1.6	6	0.4	169	1.4
Laivassa asuvia	145	1.4	—	—	145	1.2
Yhteensä	10,258	100.0	1,574	100.0	11,832	100.0

Ne työntekijät, jotka tässä on ilmoitettu laivoissa asuviksi, ovat hinaajahöyryjen, proomujen j. m. s. miehistöä, jotka asuvat sillä laivalla, jossa ovat työssä.

Sahatyöntekijät, samoinkuin useimmat maamme työntekijöistä, asuvat erittäin ahtaasti. Jos vertaa pienimmissä asunnoissa, t. s. ainoastaan keittiössä, ainoastaan yhdessä huoneessa ja yhdessä huoneessa osuudella keittiöön, asuvia työntekijöitä toisiinsa niissä työntekijäryhmissä, joissa tämä kysymys on selvitetty, niin saa seuraavan yhdistelmän:

	Miehiä		Naisia		Kump. sukup.	
	luku	%	luku	%	luku	%
Kutomatyöntekijöitä	1,230	56.3	4,115	85.6	5,345	76.4
Kirjapainotyöntekijöitä	311	36.5	131	62.4	442	41.6
Konepajatyöntekijöitä	3,526	56.3	54	84.4	3,580	56.7
Paperityöntekijöitä	2,816	51.0	1,241	75.2	4,057	56.5
Lasityöntekijöitä	289	39.5	39	81.2	328	42.2
Sahatyöntekijöitä	5,828	56.8	1,208	76.7	7,036	59.5

Kuten näkyy asuvat naispuoliset työntekijät aina huomattavasti ahtaammassa kuin miespuoliset. Tällöin on kuitenkin otettava huomioon, että edelliset ovat usein yksinäisiä naisia, mutta jälkimäiset ovat perheellisiä.

Seuraavasta yhdistelmästä näkyy, missä määrin eri paikkakunnilla on pienimmissä asunnoissa asuvia työntekijöitä. Tähän on taas otettu vain ne seudut, joilla on vähintään 100 työntekijää.

	Pienimmissä asunnoissa asuvia työntekijöitä:	
	luku	%
Loviisa	74	48.4
Lohjan pitäjä	31	43.1
Nurmijärven pitäjä	54	66.7
Porvoon »	247	59.2
Pernajan »	124	70.9
Ruotsinpyhtään pitäjä	80	79.2
Uudenmaan lääni	766	62.8
Pori	366	40.0
Paraisten pitäjä	61	65.6
Halikon »	43	47.3
Eurajoen »	66	53.2
Porin »	89	37.4
Merikarvian »	54	45.0
Karkun »	15	20.0
Loimaan »	28	46.7
Turun ja Porin lääni	782	42.5
Akaan pitäjä	41	39.4
Sääksmäen »	41	50.0
Ylöjärven »	26	44.8
Oriveden »	45	50.6
Ruoveden »	103	70.5

	Pienimmissä asunnoissa asuvia työntekijöitä: luku	%
Korpilahden pitäjä	75	85.2
Hämeenlinnan »	61	54.0
Hausjärven »	24	36.9
Hollolan »	109	62.3
Hämeen lääni	638	52.7
Kotka	602	72.8
Kymin pitäjä	726	73.9
Vehkalahden »	61	37.9
Lappeen »	209	54.3
Valkealan »	39	50.0
Joutsenon »	85	61.6
Viipurin »	163	34.6
Muolan »	188	50.4
Sortavalan »	131	76.2
Salmin »	80	87.9
Viipurin lääni	2,326	61.4
Mikkelin pitäjä	102	43.6
Kangasniemen pitäjä	87	82.1
Mikkelin lääni	395	60.6
Iisalmi	31	47.0
Leppävirran pitäjä	184	88.0
Suonenjoen »	65	71.4
Muuruveden »	105	89.7
Kontiolahden »	245	78.0
Pielisjärven »	36	78.3
Kuopion lääni	736	78.0
Pietarsaari	51	53.1
Ätsärin pitäjä	49	67.1
Laukaan »	162	60.7
Vaasan lääni	438	54.6
Oulu	206	76.9
Kemi	75	73.5

	Pienimmissä asunnoissa asuvia työntekijöitä: luku	%
Kajaani	77	61.1
Paavolan pitäjä	100	68.5
Oulunsalon »	43	58.1
Haukiputaan »	169	68.7
Simon »	36	59.0
Kemin »	113	71.5
Alatornion »	117	80.7
Oulun lääni	955	69.2
Kaupungit	1,612	56.8
Maaseutu	5,424	60.3
Koko maa	7,036	59.6

Asunto-olot ovat tässä suhteessa hyvin erilaiset eri paikkakunnilla. Pienimmissä asunnoissa asuvien työntekijäin prosenttimäärä on suurin Kuopion läänissä, sitten seuraavat Oulun ja Uudenmaan läänit; prosenttimäärä on pienin Turun ja Porin läänissä. Työntekijät asuvat erittäin ahtaissa asunnoissa Nurmijärven, Pernajan, Ruotsinpyhtään, Paraisten, Ruoveden, Korpilahden, Hollolan pitäjissä, Kotkan kaupungissa, Kymin, Joutsenon, Sortavalan, Salmin, Kangasniemen, Leppävirran, Suonenjoen, Muuruveden, Kontiolahden, Pielisjärven, Ätsärin, Laukaan pitäjissä, Oulun, Kemin ja Kajaanin kaupungeissa, Paavolan, Haukiputaan, Kemin ja Alatornion pitäjissä. Kaikkein ahtaimmassa asuvat työntekijät Korpilahdella (85.2 %), Salmissa (87.9 %), Leppävirralla (88.0 %) ja Muuruvedellä (89.7 %). Pienimmissä asunnoissa asuvien työntekijäin prosenttiluku on vähän suurempi maaseudulla kuin kaupungeissa.

Liika-asutus. Edellisessä on otettu lukuun ainoastaan selostetut sahatyöntekijät. Taulukossa 26 otetaan huomioon kaikki niissä huoneustoissa asuvat henkilöt, joissa sahatyöntekijöitäkin asuu. 2,262 työntekijää on antanut epätäydellisiä tietoja tästä seikasta, ja nämä tiedot ovat mainittuina taulukon 22 palstalla, joten ei siis heidän olojaan ole ensinkään otettu huomioon 20 ja 21 palstojen loppusummissa.

Koko tutkimusaineistoa silmällä pitäen saa taulukosta 26 seuraavat tulokset:

	Huoneustoja: luku	%	Niissä asuvia: luku	%
Ainoastaan keittiö	5,016	30.4	23,098	26.2
1 huone keittiöttä	4,485	27.2	25,049	28.4
1 huone ja osa keittiöön	369	2.2	1,376	1.6
1 huone ja keittiö	5,127	31.2	28,350	32.1

	Huoneustoja: luku	%	Niissä asuvia: luku	%
2 huonetta keittiöttä	330	2.0	2,250	2.6
2 huonetta ja osa keittiöön	19	0.1	130	0.1
2 huonetta ja keittiö	829	5.0	5,494	6.2
3 tai useampia huoneita	299	1.8	2,443	2.8
Laivassa asuvia	16	0.1	40	0.0
Yhteensä	16,490	100.0	88,230	100.0

Näistä 16,490 asunnosta on 9,870 eli 59.8 % kaikkein pienintä lajia ja niissä asuu 49,523 henkilöä eli 56.3% kaikista 88,230 henkilöstä.

Taulukossa 26 olevien tietojen avulla voidaan laskea erikokoisten huoneustojen väen tiheys, t. s. keskimääräinen henkilöluku kutakin huonetta kohti. Seuraavassa yhdistelmässä ei ole otettu lukuun 2 huonetta osuudella keittiöön eikä myöskään 3 tahi useampia huoneita käsittäviä asuntoja. Tähän on otettu ainoastaan ne paikkakunnat, joilla asuu suurempi määrä selostettuja työntekijöitä.

	Ainoast. keittiö	1 huone	1 huone os. keitt.	1 huone ja keittiö	2 huonetta	2 huonetta ja keittiö
Loviisa	4.1	7.0	—	2.6	—	1.8
Lohjan pitäjä	4.9	4.1	—	2.5	—	1.3
Nurmijärven pitäjä	4.8	2.8	—	2.8	—	3.0
Porvoon pitäjä	4.7	3.7	2.8	2.7	—	1.9
Pernajan »	4.8	—	2.0	2.6	—	2.0
Ruotsinpyhtään pitäjä	4.7	5.5	2.0	2.6	—	—
Pori	3.9	3.5	2.9	2.5	3.0	1.2
Paraisten pitäjä	4.0	5.4	—	2.5	2.5	—
Halikon »	4.1	4.4	—	2.6	—	1.5
Eurajoen »	4.6	1.1	2.0	2.4	—	1.4
Porin »	3.4	—	3.6	2.3	—	1.9
Merikarvian »	4.6	—	3.2	2.7	—	2.2
Karkun »	4.0	3.3	3.0	2.4	—	1.2
Loimaan »	4.5	3.6	—	2.9	3.1	1.3
Akaan »	4.7	—	4.0	2.4	—	1.9
Sääksmäen »	3.7	3.0	5.5	2.7	—	2.5
Pirkkalan »	6.5	2.0	3.8	2.0	—	2.0
Ylöjärven »	3.1	6.0	—	2.7	—	3.0
Oriveden »	4.9	4.3	6.3	2.5	—	2.1
Ruoveden »	4.9	4.0	5.5	2.9	4.0	2.5
Korpilahden »	6.1	4.2	5.0	3.3	—	1.7
Hämeenlinnan pitäjä	4.8	4.4	1.7	2.5	—	1.7

	Ainoast. keittiö	1 huone	1 huone os. keitt.	1 huone ja keitt.	2 huonetta	2 huonetta ja keittiö
Hollolan pitäjä	4.0	—	1.0	2.7	—	2.2
Hamina	6.1	—	—	3.1	—	2.4
Kotka	5.4	5.2	7.0	2.9	3.5	2.1
Pyhtään pitäjä	5.2	—	—	2.6	—	2.0
Kymin »	4.3	5.9	—	2.6	3.6	2.2
Vehkalahden »	4.9	1.7	6.7	2.8	—	2.1
Lappeen »	4.0	4.8	3.4	2.6	2.0	2.7
Valkealan »	5.3	—	—	2.8	—	2.5
Joutsenon »	4.2	3.9	4.2	2.9	—	—
Viipurin »	4.2	5.0	3.7	2.6	—	2.3
Muolan »	4.6	4.8	4.4	2.6	—	2.2
Sortavalan »	4.8	4.0	4.7	2.7	—	2.7
Salmin »	6.1	16.1	3.5	2.6	—	2.7
Mikkelin »	—	4.3	3.2	2.5	—	2.4
Kangasniemen pitäjä	—	5.1	—	3.1	6.0	2.3
Kuopio	—	5.4	—	2.9	—	—
Iisalmi	7.0	5.1	—	2.9	3.0	2.5
Leppävirran pitäjä	—	4.9	—	3.5	—	3.0
Suonenjoen »	—	4.9	5.0	2.8	—	2.1
Kuopion »	—	8.5	8.0	4.2	—	5.7
Muuruveden »	—	6.3	—	2.5	—	2.7
Kontiolahden »	10.0	6.0	8.0	2.7	2.2	2.2
Pietarsaari	5.0	4.0	—	3.1	—	2.4
Luodon pitäjä	3.9	—	—	2.3	—	2.2
Himangon »	4.5	—	—	3.0	—	1.5
Ätsärin »	5.7	1.5	9.2	3.3	—	2.3
Laukaan »	4.3	3.7	—	2.7	—	1.6
Äänekosken »	4.4	4.0	—	2.7	—	2.0
Oulu	—	5.0	4.2	3.3	2.0	3.1
Kemi	—	5.2	—	4.2	—	2.9
Kajaani	—	5.6	—	3.2	5.0	2.5
Ylivieskan pitäjä	3.9	7.3	—	3.2	—	2.4
Paavolan »	4.4	8.7	—	2.9	6.8	3.2
Oulunsalon »	—	4.8	5.0	3.1	—	1.5
Haukiputaan »	—	4.8	3.5	3.2	—	1.9
Simon »	—	8.1	—	3.2	—	2.8
Kemin »	—	5.1	—	3.6	3.0	2.4
Alatornion »	—	7.8	—	3.1	—	1.9
Koko maa	4.6	5.6	3.7	2.8	3.4	2.2

Osa näistä luvuista on johdettu niin pienistä luvuista, että tulos saattaa olla sattumasta riippuva. Eräillä paikkakunnilla on liika-asutus erittäin suuri kuten esimerkiksi Salmin ja Kuopion pitäjissä.

Taulukkoon 27 on yhdistetty tiedot niistä huoneustoista, joissa asuu erittäin monta henkilöä, eli 8 ja enemmän. Eräässä keittiössä asuu kokonaista 30 henkilöä, eräässä huoneessa ilman keittiötä kokonaista 45 henkilöä, eräässä huoneen ja osuuden keittiöön käsittävässä asunnossa kokonaista 20 henkilöä, eräässä huoneessa ja keittiössä kokonaista 22 henkilöä, 2 huoneessa ilman keittiötä kokonaista 20 henkilöä, eräässä 2 huonetta ja osuuden keittiöön käsittävässä asunnossa kokonaista 10 henkilöä, 2 huoneessa ja keittiössä kokonaista 35 henkilöä sekä eräässä 3 tahi useampia huoneita käsittävässä asunnossa kokonaista 34 henkilöä. Nämä numerot paljastavat, kuinka pelottavan paljon ihmisiä saattaa olla kasattuna pieniin huoneustoihin.

Vuokra.

Taulukossa 28 on tietoja työntekijäin vuokramääristä.

Omasta asunnostaan vuokraa maksavia työntekijöitä on 4,394. Heidän kuukausittainen vuokramääränsä jakautuu seuraavasti:

	luku	%
alle 10 mkan	3,105	70.7
10—20 mk	995	22.7
20—30 »	159	3.6
30—40 »	23	0.5
40 mk ja enemmän	14	0.3
ilmoittamaton määrä	98	2.2
Yhteensä	4,394	100.0

Työntekijöitä, joilla on oma asunto vuokramaalla, on 3,186.

691 työntekijällä on oma talo ja 3,662 työntekijää asuu maksutta.

6,879 asukkina olevasta työntekijästä on 3,924 jättänyt vuokramäärän ilmoittamatta. Nämä ovat pääasiallisesti sellaisia, jotka eivät itse asiassa ole asukkeja, vaan ovat alaikäisiä ja muita vanhempiensa tahi muiden sukulaisten luona asuvia. Muut maksavat vuokraa seuraavasti:

	luku	%
alle 10 mkan	2,131	72.0
10—20 mk	172	5.8
20—30 »	256	8.7
30—40 »	238	8.1
40 mk ja enemmän	158	5.4
Yhteensä	2,955	100.0

1,506 sahatyöläisellä on asukkeja kaikkiaan 3,112 henkilöä.

XI Luku.

Työaika. Järjestyssäännöt.

Aineisto. Työaikoja koskevat tiedot on saatu kahdesta eri lähteestä. Tehtäessä kysymyksiä työntekijöille on heiltä kysytty, minkälainen työjärjestys heillä on ja kuinka pitkä työaika. Toiselta puolen on työnantajalta kysytty samoja asioita. Nämä kahdenlaiset tiedot eivät aina ole yhtäpitäviä, mikä riippuu useista seikoista.

Työntekijäin itsensä antamat tiedot on sovitettu taulukkoon 29, joka käsittelee työntekijöitä, joilla on ainoastaan päivätyötä, kahteen 12-tuntiseen vuoroon jaettua työtä, kolmeen 8-tuntiseen vuoroon jaettua työtä, sekä ainoastaan yötyötä. Seuraavaan ryhmään kuuluu muutamia harvoja työntekijöitä, jotka ovat ilmoittaneet, että heillä oli urakkatyötä ilman määrättyä työaikaa. Ne olivat lastaajia ja muita sellaisia. Vihdoin ei eräiltä työntekijöiltä ole saatu tietoja. Neljän ensimäisen ryhmän työjärjestys on siis esitetty täysin selvästi.

Päivätyön pituus työntekijäin tietojen mukaan näkyy taulukosta 31.

Taulukossa 30 on yksityiskohtaisia tietoja työajoista ja taulukossa 32 kahteen 12-tuntiseen vuoroon jaetusta työstä. Kummassakin tapauksessa perustuu käsittely työnantajain tietoihin.

Kun työntekijät olivat jaettavat näiden kummankin työjärjestyksen kesken, huomattiinkin, etteivät työnantajain tiedot olleet niin tarkkoja, että tämä jako olisi voitu toimittaa yksinomaan niiden perustalla. Tätä seikkaa koskeva kysymys on 10:nnen kysymyksen viimeisenä osastona kyselykaavakkeessa A. (siv. 14). Siihen annetut vastaukset olivat useimmissa tapauksissa niin ylimalkaiset, ettei niiden avulla voitu määrätä, kuinka monella työntekijällä oli päivätyötä ja kuinka monella vuorotyötä. Tämän seikan selville saamiseksi täytyi siis käyttää sekä työnantajain että työntekijäin tietoja. Työntekijäin omia tietojahan siitä, onko heillä päivätyötä tahi vuorotyötä, täytyy pitää täysin luotettavina. Jos otetaan vuorotyöntekijäin lukumäärää koskevat tiedot perustaksi ja vähennetään tämä luku työntekijäin koko lukumäärästä sekä jäännöksestä edelleen ne työntekijät, joilla on yksinomaan yötyötä (yövahdit ja muut sellaiset) ynnä ne harvat työntekijät, jotka ovat ilmoittaneet että heillä

on kolmeen vuoroon jaettua työtä (mistä seikasta ei työnantajilta ole saatu mitään tietoa), niin täytyy jäännökseksi jäädä vain päivätyötä tekevien työntekijäin lukumäärä. Täten meneteltiin joka sahan suhteen.

Vaikka tässä siis on käytetty työntekijäin omia tietoja, ei lopputulos kuitenkaan pidä yhtä niiden työntekijäin antamien tietojen kanssa, jotka on esitetty taulukossa 29. Siinä on nimittäin eräitä työntekijöitä, joiden työaika on tuntematon (urakkatyötä ja ilmoittamaton työaika), samalla kuin taulukkojen 30 ja 32 tiedot ovat epätäydellisiä sikäli, että eräistä sahoista puuttuu tietoja työnantajilta. Kummassakin tapauksessa puuttuu siis tietoja eräistä työntekijöistä, mutta nämä ryhmät eivät ole samat, minkätähden jäännöskin tulee toisessa tapauksessa toiseksi kuin toisessa.

Yhdistämällä kummankin ryhmän tiedot saa seuraavan tuloksen:

Tietoja taulukon 29 mukaan.

	m.	n.	yht.
Ainoastaan päivätyötä	8,322	1,006	9,328
Kaksivuoroista työtä	7,046	1,730	8,776
Kolmivuoroista työtä	7	1	8
Ainoastaan yötyötä	84	4	88
Täydellisiä tietoja yhteensä	15,459	2,741	18,200
Tietoja puuttuu	495	57	552
Yhteensä	15,954	2,798	18,752

Tietoja taulukkojen 30 ja 32 mukaan.

Ainoastaan päivätyötä	7,111	870	7,981
Kaksivuoroista työtä	7,261	1,782	9,043
Kolmivuoroista työtä	7	1	8
Ainoastaan yötyötä	84	4	88
Täydellisiä tietoja yhteensä	14,463	2,657	17,120
Tietoja puuttuu	1,491	141	1,632
Yhteensä	15,954	2,798	18,752

Päivätyöntekijäin ja vuorotyöntekijäin välinen suhde on vähän erilainen kummassakin tapauksessa, siten että vuorotyöntekijäin lukumäärä on jälkimäisessä tapauksessa suhteellisesti suurempi kuin edellisessä.

Taulukosta 30 saadaan päivätyöstä seuraavat tiedot. *Päivätyö.*

Siihen katsoen, milloin työ alkaa aamulla, jakautuvat sahat seuraavasti:

Työ alkaa kello 6 a. p.	117	sahassa
» » » ½ 7 »	7	»
» » » 7 »	14	»
Yhteensä	138	sahassa

Työntekijöitä silmällä pitäen alkaa työ aamuisin seuraavasti:

	miehiä		naisia		kump. sukup.	
	luku	%	luku	%	luku	%
k:lo 6 a. p.	6,620	93.1	832	95.6	7,452	93.4
» ½ 7 »	168	2.4	1	0.1	169	2.1
» 7 »	323	4.5	37	4.3	360	4.5
Yhteensä	7,111	100.0	870	100.0	7,981	100.0

Työ loppuu lauantai-iltana:

k:lo 2 j. p. p.	6	sahassa
» 3 »	4	»
» 4 »	6	»
» ½5 »	1	»
» 5 »	35	»
» ½6 »	7	»
» 5.45 »	1	»
» 6 »	76	»
» 7 »	3	»
Yhteensä	139	sahassa

Se seikka, että tässä on yksi saha enemmän kuin edellisessä, riippuu siitä, että eräällä sahalla työ loppuu eri aikoina sahassa ja höyläämössä ja että kummatkin osastot on laskettu erikseen.

Työntekijöitä silmällä pitäen loppuu työ lauantai-iltaisin seuraavasti:

	miehiä		naisia		kump. sukup.	
	luku	%	luku	%	luku	%
k:lo 2 j. p. p.	160	2.2	2	0.2	162	2.0
» 3 »	127	1.8	15	1.7	142	1.8
» 4 »	601	8.4	118	13.6	719	9.0
» ½5 »	20	0.3	—	—	20	0.2
» 5 »	1,656	23.3	222	25.5	1,878	23.5

	miehiä		naisia		kump. sukup.	
	luku	%	luku	%	luku	%
kl. ½6 i. p.	410	5.8	50	5.8	460	5.8
» 5.45 »	29	0.4	—	—	29	0.4
» 6 »	3,961	55.7	460	52.9	4,421	55.4
» 7 »	147	2.1	3	0.3	150	1.9
Yhteensä	7,111	100.0	870	100.0	7,981	100.0

Työ loppuu muina viikon päivinä useimmilla sahoilla, eli kaikkiaan 130 sahalla, kello 6 j. p. p.; eräällä sahalla loppuu työ kello ½ 6 j. p. p. ja 7 sahalla kello 7 j. p. p.

Työntekijöitä silmällä pitäen loppuu työ muina viikon päivinä kuin lauantaisin seuraavasti:

	miehiä		naisia		kump. sukup.	
	luku	%	luku	%	luku	%
kl. ½6 i. p.	20	0.3	—	—	20	0.2
» 6 »	6,867	96.6	862	99.1	7,729	96.9
» 7 »	224	3.1	8	0.9	232	2.9
Yhteensä	7,111	100.0	870	100.0	7,981	100.0

Sitä silmällä pitäen, montako tuntia aikaisemmin työ loppuu lauantaisin kuin muina viikon päivinä, saamme seuraavan yhdistelmän:

¼ tuntia	1	sahassa
½ »	7	»
1 »	40	»
2 »	6	»
3 »	4	»
4 »	6	»
Ei yhtään aikasemmin	75	»
Yhteensä	139	sahassa

Työntekijöitä silmällä pitäen päättyy työ aikaisemmin lauantaisin kuin muina viikon päivinä seuraavalla tavalla.

Työ loppuu lauantaisin	miehiä		naisia		kump. sukup.	
	luku	%	luku	%	luku	%
¼ t. aikaisemmin	29	0.4	—	—	29	0.4
½ » »	410	5.8	50	5.8	460	5.8
1 » »	1,753	24.7	227	26.1	1,980	24.8

Työ loppuu lauantaisin	miehiä luku	%	naisia luku	%	kump. sukup. luku	%
2 t. aikaisemmin	601	8.4	118	13.6	719	9.0
3 » »	127	1.8	15	1.7	142	1.8
4 » »	160	2.2	2	0.2	162	2.0
Samoin kuin muinakin päivinä	4,031	56.7	458	52.6	4,489	56.2
Yhteensä	7,111	100.0	870	100.0	7,981	100.0

Sahateollisuudessa lopettaa siis 56.2 % kaikista päivätyöntekijöistä työnsä lauantaisin samaan aikaan kuin muinakin viikon päivinä. Sama prosenttiluku oli paperiteollisuudessa ainoastaan 26.9 % ja maan teollisuuksien ja käsityöliikkeitten työaikaa koskevassa yleisessä tutkimuksessa saatiin täksi prosenttiluvuksi 19.4 %. Tapa lopettaa työ lauantaisin aikaisemmin kuin muina viikon päivinä ei siis ole sahateollisuudessa läheskään yhtä yleinen kuin muissa teollisuudenhaaroissa.

Lepohetkien lukumäärä on 23 sahassa ainoastaan yksi, 100 sahassa kaksi ja 16 sahassa kolme. Työntekijäin lukua silmällä pitäen jakautuvat lepohetket seuraavasti.

	miehiä luku	%	naisia luku	%	kump. sukup. luku	%
yksi lepohetki	626	8.8	84	9.6	710	8.9
kaksi lepohetkeä	5,739	80.7	705	81.1	6,444	80.7
kolme lepohetkeä	746	10.5	81	9.3	827	10.4
Yhteensä	7,111	100.0	870	100.0	7,981	100.0

Ensimäinen lepohetki aamusella on tavallisesti ½ tuntia, toisinaan koko tunti. Päivällisloma on aina koko tunti, paitsi muutamissa tapauksissa, jolloin se lyhennetään lauantaisin ½ tunniksi. Iltapäivällä pidettävä lepohetki on ½ tuntia tahi ¼ tunti, ollen jälkimäisessä tapauksessa ainoastaan kahviloma.

Todellinen työaika, t. s. lepohetket pois luettuina, on seuraava:

Työaika on	1	sahassa	54	tuntia
» »	1	»	56	»
» »	3	»	57	»
» »	1	»	58	»
» »	1	»	58½	»
» »	17	»	59	»
» »	4	»	59½	»
» »	41	»	60	»
» »	5	»	61	»
» »	1	»	61¼	»

Työaika on	3	sahassa	61½ tuntia
»	12	»	62 »
»	1	»	62½ »
»	32	»	63 »
»	2	»	64 »
»	1	»	64½ »
»	5	»	65 »
»	2	»	65½ »
»	3	»	66 »
»	3	»	68 »

Työntekijäin todelliset työajat ovat kummankin tässä suhteessa käytettävänä olevan ilmoitussarjan mukaan seuraavat:

Taulukon 30 mukaan.

	miehiä		naisia		kump. sukup.	
	luku	%	luku	%	luku	%
59 tuntiin asti	220	3.1	23	2.6	243	3.0
59 tuntia	746	10.5	75	8.6	821	10.3
59—60 »	235	3.3	33	3.8	268	3.4
60 »	1,416	19.9	131	15.1	1,547	19.4
60—63 »	1,649	23.2	274	31.5	1,923	24.1
63 »	2,355	33.1	286	32.9	2,641	33.1
Enemmän kuin 63 tuntia	490	6.9	48	5.5	538	6.7
Yhteensä	7,111	100.0	870	100.0	7,981	100.0

Taulukon 31 mukaan.

59 tuntiin asti	833	10.0	89	8.8	922	9.9
59 tuntia	1,296	15.6	174	17.3	1,470	15.7
59—60 »	42	0.5	3	0.3	45	0.5
60 »	2,297	27.6	237	23.7	2,534	27.2
60—63 »	1,293	15.5	176	17.5	1,469	15.7
63 »	2,051	24.7	262	26.0	2,313	24.8
Enemmän kuin 63 tuntia	510	6.1	65	6.4	575	6.2
Yhteensä	8,322	100.0	1,006	100.0	9,328	100.0

Kuten jo edellä on huomautettu, ei voi odottaa että eri tahoilta, työnantajilta ja työntekijöiltä, saadut tiedot työajasta kävisivät yhteen. Ne eivät tee sitä tässäkään. Eroavaisuudet eivät kuitenkaan ole varsin suuret. Taulukkoon 31 perustuvien tietojen mukaan, jotka on saatu ainoastaan työntekijöiltä,

tulee työaika vähän lyhyemmäksi. Niinmuodoin on taulukon 31 mukaan 73.9 %:lla miehistä, 73.6 %:lla naisista ja 73.9 %:lla kaikista työntekijöistä 60-tuntinen tahi pitempi työaika, samalla kuin nämä prosenttiluvut taulukon 30 mukaan ovat 83.1 % miehillä, 85.0 % naisilla ja 83.3 % kaikilla työntekijöillä.

Työaika on sahoissa yleensä erittäin pitkä. Jos vertaa sitä esim. päivätyötä tekevien paperityöntekijäin työaikaan, niin huomaa, että niiden työntekijäin lukumäärä, joilla on pitempi työaika kuin 60 tuntia viikossa, on miesten, naisten ja kaikkien työntekijäin keskuudessa seuraava:

paperityöntekijöitä	7.6 %	3.4 %	6.0 %
sahatyöntekijöitä	63.2 »	69.9 »	63.9 »

Erotus on kuten näkyy erittäin suuri.

Vuorotyö. Taulukosta 32 saamme seuraavat tiedot vuorotyöstä:

Työaika kahtena peräkkäin seuraavana viikkona	Keskimäärin viikkoa kohti	Sahoja	Työntekijöitä m.	n.	yht.
50 + 50 = 100 t.	50 t.	1	29	—	29
50 + 57 = 107 »	53½ »	1	44	—	44
50 + 59 = 109 »	54½ »	7	285	66	351
50 + 59½ = 109½ »	54¾ »	1	65	9	74
50 + 60 = 110 »	55 »	17	1,648	372	2,020
51 + 62 = 113 »	56½ »	1	59	18	77
57 + 57 = 114 »	57 »	1	170	72	242
52 + 62½ = 114½ »	57¼ »	2	169	58	227
52 + 63 = 115 »	57½ »	13	1,311	378	1,689
55 + 60 = 115 »	57½ »	1	21	—	21
52½ + 63 = 115½ »	57¾ »	4	285	105	390
58 + 59 = 117 »	58½ »	1	43	2	45
58 + 60 = 118 »	59 »	1	40	—	40
59 + 59 = 118 »	59 »	1	73	13	86
59 + 60 = 119 »	59½ »	3	159	23	182
59½ + 60 = 119½ »	59¾ »	3	90	16	106
60 + 60 = 120 »	60 »	13	586	120	706
55 + 66 = 121 »	60½ »	4	175	6	181
60 + 61 = 121 »	60½ »	1	54	23	77
60 + 63 = 123 »	61½ »	1	9	3	12
61 + 63 = 124 »	62 »	3	443	153	596
62 + 62 = 124 »	62 »	2	132	51	183

Työaika kahtena peräkkäin seuraavana viikkona	Keskimäärin viikkoa kohti	Sahoja	Työntekijöitä m.	n.	yht.
62 + 63 = 125 t.	62½ t.	2	226	106	332
63 + 63 = 126 »	63 »	11	625	118	743
64 + 64 = 128 »	64 »	1	25	—	25
64½ + 64½ = 129 »	64½ »	1	26	—	26
65 + 65 = 130 »	65 »	1	86	20	106
66 + 66 = 132 »	66 »	4	269	44	313
66½ + 66½ = 133 »	66½ »	1	68	6	74
Ilmoittamaton	—	1	46	—	46
	Yhteensä	104	7,261	1,782	9,043

Yhdistämällä nämä tiedot suurempiin ryhmiin keskimääräisen viikottaisen työajan mukaan, saa seuraavan tuloksen:

	miehiä		naisia		kump. sukup.	
	luku	%	luku	%	luku	%
Enintään 55 t.	2,071	28.5	447	25.1	2,518	27.9
56½ — 58½ »	2,058	28.4	633	35.5	2,691	29.7
59 — 60 »	948	13.1	172	9.7	1,120	12.4
60½ — 63 »	1,664	22.9	460	25.8	2,124	23.5
64 — 66½ »	474	6.5	70	3.9	544	6.0
Ilmoittamaton	46	0.6	—	—	46	0.5
Yhteensä	7,261	100.0	1,782	100.0	9,043	100.0

Sunnuntailepo on seuraava:

Sunnuntailepo 2:na peräkkäin seuraavana viikkona	Keskimäärin viikkoa kohti	Sahoja	Työntekijöitä m.	n.	yht.
12 + 24 = 36 t.	18 t.	1	51	8	59
16 + 24 = 40 »	20 »	1	170	72	242
23½ + 24 = 47½ »	23¾ »	1	4	1	5
24 + 24 = 48 »	24 »	8	436	67	503
26 + 26 = 52 »	26 »	1	25	—	25
28 + 28 = 56 »	28 »	1	28	7	35
24 + 36 = 60 »	30 »	6	246	26	272
25 + 35 = 60 »	30 »	1	122	59	181
25 + 37 = 62 »	31 »	1	51	3	54
36 + 36 = 72 »	36 »	6	290	62	352
24 + 48 = 72 »	36 »	11	597	111	708

Sunnuntailepo 2:na peräkkäin seuraavana viikkona	Keskimäärin viikkoa kohti	Sahoja	Työntekijöitä m.	n.	yht.
24½ + 48 = 72½ t.	36¼ t.	1	33	4	37
25 + 48 = 73 »	36½ »	3	325	153	478
26 + 48 = 74 »	37 »	6	670	192	862
37 + 37 = 74 »	37 »	1	14	2	16
25½ + 48½ = 74 »	37 »	2	96	5	101
25 + 49 = 74 »	37 »	1	76	10	86
27 + 48 = 75 »	37½ »	1	9	3	12
28 + 48 = 76 »	38 »	1	21	—	21
39 + 39 = 78 »	39 »	1	38	—	38
35 + 48 = 83 »	41½ »	1	14	2	16
36 + 48 = 84 »	42 »	2	217	83	300
37 + 49 = 86 »	43 »	1	23	1	24
38 + 49 = 87 »	43½ »	1	57	6	63
48 + 48 = 96 »	48 »	27	2,518	609	3,127
48 + 48½ = 96½ »	48¼ »	5	320	82	402
48 + 49 = 97 »	48½ »	10	720	214	934
48½ + 52½ = 101 »	50½ »	1	44	—	44
Ilmoittamaton	—	1	46	—	46
	Yhteensä	104	7,261	1,782	9,043

Yhdistämällä taas suurempiin ryhmiin viikottaisen sunnuntailevon keskimääräisen pituuden mukaan saa seuraavan tuloksen:

	miehiä		naisia		kump. sukup.	
	luku	%	luku	%	luku	%
18 —30 t.	1,082	14.9	240	13.5	1,322	14.6
31 —36½ »	1,296	17.9	333	18.7	1,629	18.0
37 —39 »	924	12.7	212	11.9	1,136	12.6
41½—43½ »	311	4.3	92	5.2	403	4.5
48 —50½ »	3,602	49.6	905	50.7	4,507	49.8
Ilmoittamaton	46	0.6	—	—	46	0.5
Yhteensä	7,261	100.0	1,782	100.0	9,043	100.0

Vuorotyössä myönnetyt lepohetket ovat seuraavat:

Lepohetken pituus	Sahoja	Työntekijöitä: miehiä luku	%	naisia luku	%	kump. sukup. luku	%
1 tunti	18	1,011	13.9	147	8.3	1,158	12.8
1¼ tuntia	1	26	0.4	—	—	26	0.3
1½ »	50	3,831	52.8	1,106	62.0	4,937	54.6
1¾ »	3	165	2.3	1	0.1	166	1.8
1. t. 50 min.	1	54	0.7	23	1.3	77	0.9
2 tuntia	30	2,138	29.4	505	28.3	2,643	29.2
Ilmoittamaton	1	36	0.5	—	—	36	0.4
Yhteensä	104	7,261	100.0	1,782	100.0	9,043	100.0

Vuorotyöntekijät ovat sahateollisuudessa melkoista edullisemmassa asemassa kuin paperiteollisuudessa, sillä edellisessä teollisuudessa on heillä todella lepohetkiä työn aikana, mutta jälkimäisessä ei ole. Tämä riippuu siitä, että on teknillisistä syistä mahdotonta keskeyttää useimpien paperiteollisuudessa käytettävien koneiden käyntiä, mutta mikään ei estä keskeyttämästä sahan käyntiä.

Eräässä toisessakin suhteessa on olemassa oleellinen eroavaisuus, nimittäin siinä, että sahat seisovat aina jonkun aikaa sunnuntaisin, samalla kuin suuri osa paperitehtaita käy kokonaan keskeytyksittä.

Sunnuntaikeskeytykset alkavat sahoissa lauantai-iltana ja tehdas pannaan uudelleen käyntiin joko sunnuntai-iltana tahi maanantai-aamuna, kuten seuraavasta yhdistelmästä näkyy:

Saha seisoo:	Sahoja	Työntekijöitä: miehiä luku	%	naisia luku	%	kump. sukup. luku	%
lauant. i.p.—maanant. a.p.	47	3,758	51.7	958	53.7	4,716	52.2
» » —sunnunt. i.p.	37	2,393	33.0	576	32.4	2,969	32.8
erilailla	1	26	0.4	—	—	26	0.3
tuntematon	19	1,084	14.9	248	13.9	1,332	14.7
Yhteensä	104	7,261	100.0	1,782	100.0	9,043	100.0

Yötyöntekijäin ikä.

Taulukossa 33 on yhdistelmä kaikkien yötyöntekijäin iästä. Siitä käy ilmi seuraavaa:

Kahdessa 12-tuntisessa vuorossa olevat työntekijät.

Ikä:	miehiä luku	%	naisia luku	%	kump. sukup. luku	%
12 vuotta	6	0.1	—	—	6	0.1
13 »	17	0.2	—	—	17	0.2

lkä:	miehiä		naisia		kump. sukup.	
	luku	%	luku	%	luku	%
14 vuotta	37	0.5	6	0.3	43	0.5
15 »	69	0.9	17	1.0	86	0.9
16 »	90	1.2	19	1.1	109	1.2
17 »	165	2.3	40	2.2	205	2.3
18 vuotta ja enemmän	6,877	94.8	1,700	95.4	8,577	94.8
Yhteensä	7,261	100.0	1,782	100.0	9,043	100.0

Ne 8 työntekijää, jotka ovat ilmoittaneet, että heillä on kolmeen vuoroon jaettua työtä, ovat kaikki aikuisia. Ainoastaan yötyössä olevista työntekijöistä on muuan mies 17 vuotias.

Kaikista 2-vuoroisessa työssä olevista työntekijöistä on alaikäisiä 384 miestä eli 5.2 % ja 82 naista eli 4.6 %, eli siis kaikista työntekijöistä 466 eli 5.2 %. Verrattaessa tähän vastaavaa suhdetta paperi- ja lasiteollisuuksien vuorotyöntekijäin keskuudessa, saa seuraavan tuloksen:

Vuorotyössä olevia alaikäisiä.

	miehiä		naisia		kump. sukup.	
	luku	%	luku	%	luku	%
Paperiteollisuus	81	2.0	34	3.0	115	2.2
Lasiteollisuus	30	7.5	—	—	30	7.4
Sahateollisuus	384	5.2	82	4.6	466	5.2

Järjestyssäännöt.

Järjestyssääntöjä ovat lähettäneet allamainitut sahat. Niiden pääsisältö näkyy seuraavista otteista; vakinaista työaikaa koskevat määräykset on jätetty pois, senvuoksi että tämä kysymys on jo edellä käsitelty.

Attu O. Y. § 3. Tarpeen tullen on jokainen siihen kehoitettu työntekijä velvollinen tekemään ylityötä 25 pennin ylimääräistä lisäpalkkiota vastaan tunnissa. Kuitenkaan älköön sahatyöläistä vaadittako yhteen jaksoon tekemään työtä enemmän kuin 1 ½ vuoroa.

4 §. Säädettynä työaikana tulee kunkin työläisen olla paikallaan, olkoonpa sitte kysymys päivä- tai urakkatyöstä.

5 §. Joka ilman esimiehen lupaa jää työstä pois katsotaan työstään luopuneeksi. Jos ken taudin takia jää työstä pois on hänen siitä hyvissä ajoin ilmoitettava esimiehelleen.

6 §. Jokainen työmies on velvollinen toimittamaan sen työn, olkoonpa se mitä laatua tahansa, minkä hänelle esimies määrää, vaikka tätä työtä ei voitaisikaan katsoa työläisen vakinaiseen toimeen kuuluvaksi. Tämä määräys on tarpeen vaatima ja tulee sitä ehdottomasti noudattaa, jotta laitoksen työt voisivat keskeytymättä jatkua.

7 §. Tupakanpoltto ilmoitustauluilla merkityillä alueilla tai tulen varomaton pitely rangaistaan ensi kerta 10 markan sakolla sekä uudistuessa erolla heti paikalla.

8 §. Työläinen, joka päihtyneessä tilassa saapuu työpaikalle tai tuo sinne olutta tai muita päihdyttäviä juomia, on siten menettänyt paikkansa.

9 §. Huolimaton työ, rähinöiminen, tappelu tai muu säädytön käytös, olkoonpa se mitä laatua tahansa, sekä röyhkeys esimiehiä kohtaan aiheuttavat eronsaannin heti paikalla.

10 §. Yhtiön työväelleen käytettäviksi antamiin asuntoihin ei saa majoittaa sivullisia ilman isännistön lupaa.

11 §. Mahdollisesti kertyvät sakkovarat käytetään kirjojen ostoon Atun kouluille.

Valtion saha Siurossa. 1 §. Työntekijän ottaa työhön ja irtisanoo sahalaitoksen konttoori.

2 §. Molemmin puolinen irtisanomisaika on 14 päivää, ellei toisin ole sovittu erityisellä kontrahdilla.

Tästä säännöstä poiketaan:

1:ksi: neljänätoista ensi päivänä työhön tulon jälkeen, jolloin molemminpuolinen irtisanominen heti voi tapahtua irtisanomisaikaa huomioon ottamatta;

2:ksi: siinä tapauksessa kuin 23 ja 26 §§ lähemmin määräävät.

10 §. Työ sahalaitoksella tehdään joko urakkasopimuksella, päivä- tahi kuukausipalkalla.

11 §. Alin päiväpalkka on täysikasvaneelle työntekijälle Smk. 2: 75.

Sahalaitoksen täysikasvaneet, vakituiset työmiehet saavat sitäpaitsi 1 m^3 polttopuita kuukaudessa.

12 §. Kuukausipalkka maksetaan semmoisille työntekijöille, jotka ovat työssään osoittaneet erityistä taitoa ja huolellisuutta sekä muuten käyttäytyneet hyvin. Kuukausipalkka lasketaan siten, että se aina tulee olemaan korkeampi kuin yhteenlaskettu päiväpalkka tekee kuukautta kohti.

Kuukausipalkalle asetetut miehet saavat sitäpaitsi 16 m^3 polttopuita vuodessa sahalaitokselta.

13 §. Palkka maksetaan sahalaitoksen konttorissa joka toinen viikko, tavallisesti lauantaisin työn päätyttyä. Kuukausimiehille maksetaan palkka kahdesti kuukaudessa elikkä 15 ja 30 päivä joka kuussa.

14 §. Palkkaa maksettaessa tulee kunkin työntekijän itse — jollei sairaus ole esteenä — määrätyllä ajalla olla saapuvilla tiliänsä vastaanottamassa.

Työntekijän, joka huomaa hänelle maksetun palkan virheelliseksi, tulee siitä heti ilmoittaa.

15 §. Työntekijä ei saa tuoda vieraita henkilöitä sahalaitokseen, ja on työnjohtajan (sahanasettajan) velvollisuus pitää huolta siitä ettei asiaankuulumattomia henkilöitä liikuskele sahalaitoksen alueella.

16 §. Ilman konttorin tai työnjohtajan lupaa ei kukaan saa jäädä työstä pois tai ottaa sijaista.

17 §. Työntekijä ei saa käydä tai oleskella höyrypannu- ja konehuoneessa, ell'ei hänen työnsä sitä vaadi.

18 §. Tapaturmain välttämiseksi säädetään:

1:ksi: työntekijä ei saa koskea koneisiin, työkaluihin y. m. sellaisiin, ell'ei hänen työnsä sitä vaadi;

2:ksi: suojeluslaitteita ei saa poistaa;

3:ksi: muita tapaturmain estämiseksi määrättyjä ja vasta määrättäviä työhuoneustoon pantuja sääntöjä on tarkoin noudatettava.

19 §. Työntekijät ovat velvolliset huolellisesti hoitamaan ja pitämään kunnossa heille uskotut koneet ja työkalut.

20 §. Tupakanpoltto sahalaitoksen alueella sekä huoneustossa on ankarasti kielletty.

Muist.: Sahalaitoksen ruokasalissa olkoon kumminkin tupakanpoltto sallittu niinä aikoina kun sali pidetään työntekijöille avoinna, se on kello 12—1 ja 6—7.

21 §. Avonaisia lamppuja sekä kynttilöitä ei saa sahalaitoksessa käyttää.

22 §. Työntekijäin tulee sekä tovereitaan että esimiehiään kohtaan käyttäytyä siivosti ja kohteliaasti ja sitoutuvat viimemainitut vaatimuksissaan olemaan kohtuullisia.

23 §. Näiden työsääntöjen rikkomisesta rangaistaan syyllinen sahalaitoksen konttorin kautta :

A. Heti työstä eroittamalla.

1:ksi: Joka törkeällä huolimattomuudella vahingoittaa toista hengen tai jäsenten suhteen.

2:ksi: Joka tekee itsensä syypääksi varkauteen, väkivaltaan, petokseen tahi epäsiveyteen, tai häiritsee työpaikalla muitten työtä ja rauhaa.

3:ksi: Joka viettelee työkumppaneitaan tekoihin, jotka sotivat lakia, yleistä rauhaa, työsopimusta tahi hyvää tapaa vastaan.

4:ksi: Joka osottaa uudistettua tottelemattomuutta esimiehiään kohtaan tai solvaa heitä.

5:ksi: Joka ilkeydestä tahi törkeästä huolimattomuudesta vahingoittaa sahalaitoksen koneita, raaka-aineita, valmista tai keskentekoista työtä tahi toisten työntekijäin omaisuutta.

6:ksi: Joka on juovuksissa työpaikalla tahi hankkii sinne väkijuomia.

7:ksi: Joka potee parantumatonta tahi inhoittavaa tautia taikka omasta syystä on tullut kykenemättömäksi työnsä jatkamiseen.

B. Sakoilla aina 5:teen markkaan:

1:ksi: Joka polttaa tupakkaa sahalaitoksen huoneustossa tahi sen alueella.

2:ksi: Joka useita kertoja myöhästyy, ilmoittamatta jää työstä pois tahi lopettaa työnsä ennen määräaikaa.

3:ksi: Joka ei huolellisesti puhdista ja hoida hänen huostaansa uskottuja koneita y. m.

4:ksi: Joka tuo vieraita henkilöitä sahalaitokseen.

5:ksi: Joka ilman tärkeämpää syytä ottaa pois suojeluslaitteet.

6:ksi: Joka huolimattomasti käyttää tulta.

24 §. Kaikki tuomitut rahasakot lankeavat yhteen kassaan, joka käytetään johonkin työmiesten hyötyä tarkottavaan tarkoitukseen.

25 §. Tuomittu sakko ei vapauta syntyneen vahingon korvauksesta.

26 §. Jos työntekijät katsovat että mahdollisesti tapahtunut irtisanominen tai muu toimenpide on aiheeton, kokoontuu heidän pyynnöstään komitea, johon kuuluu kaksi henkilöä työntekijäin puolesta ja kaksi isännistön puolesta. Nämä valitsevat keskenänsä sivullisen henkilön puheenjohtajaksi. Siinä tapauksessa että komitean jäsenet eivät sovi samasta puheenjohtajasta, määrätköön kruununvouti tämän.

Tämä komitea ottaa asian harkinnan alaiseksi ja tulee sekä työntekijäin että isännistön alistua sen päätökseen.

Jos irtisanominen on tapahtunut 2 §:n 1:sen kohdan tahi 23 §:n 1:sen, 2:sen tai 7:n kohdan perusteella, ei työntekijöillä ole oikeutta vaatia asian lykkäämistä mainittuun komiteaan.

27 §. Jos sahaus luonnon esteistä tahi Metsähallituksen määräyksestä lakkautetaan joko pitemmäksi ajaksi tahi kokonaan, ei työntekijöillä ole oikeutta vaatia minkäänlaista

korvausta siitä, että jäävät työttömiksi, eikä tässä tapauksessa edellinen pykälä ole sovellutettava.

28 §. Nämä työsäännöt, joista yksi painettu kappale annetaan kullekin sahalaitoksen työhön otetulle työntekijälle, ovat pidettävät sahalaitoksen ja työntekijäin välisenä työsopimuksena, jotka työntekijä sahalaitoksen työhön otettaessa hyväksyy ja sitoutuu noudattamaan.

Säynätsalon saha. *Yleismääräyksiä.* 1 §. Jokaisen työmiehen tulee tarkoin noudattaa työstään saamiansa päällystön antamia ohjeita, pysyä työmaallansa ja ahkeruudella ja tarkkaavaisuudella tehdä tehtävänsä.

2 §. Työmiehen pitää olla määräaikana torven soidessa työpaikallansa, jolloin nimenhuuto tapahtuu; samoin vasta torven soitua, jolloin nimenhuuto myös tapahtuu, poistua työmaaltansa. Ilman erityistä pakottavaa tarvetta tahi päällystöltä saamaansa lupaa älköön työmies työmaaltansa poistuko, älköönkä salliko kenenkään sivullisen itseänsä häiritä.

3 §. Työtänsä varten käyttämäänsä konetta tahi muuta tehtaan työasetta ja -kalua käsiteltäköön huolella, ollen jokainen velvollinen huolimattomuudellaan aikaan saattamansa vahingon tahi hävittämänsä työkalun tehtaalle täydellisesti korvaamaan. Työhönsä ja käyttöönsä saamansa työase on jokaisen työstä lähtiessänsä päällysmiehelle takaisin palautettava uhalla että jollei näin tapahdu hänen palkkansa pidätetään kunnes työkalu säädetyssä järjestyksessä on takaisin tuotu.

4 §. Työmaalla älköön kukaan toistaan turhilla loruilla tai muulla sen tapaisella häiritkö, ja ovat kaikenmoiset kujeet ja vehkeilyt siellä ankarasti kielletyt.

5 §. Ruokatunnit pidetään määrättyinä aikoina ja noudatetaan niille mennessä ja niiltä tullessa samaa määräystä kuin aamulla työhön saapuessa ja siitä illalla poistuttaessa.

6 §. Palkat maksetaan joka toinen viikko isännistön lähemmin määräämänä päivänä ja aikana. Pohjapalkkana pidätetään sisällä kahden kokopäivän palkka, joka vasta työstä erotessa tai työn loppuessa maksetaan.

7 §. Ainoastaan kuukausimiehillä on 14 päivän kummankin puolinen ylössanomisaika. Muut työmiehet, jotka päiväpalkkalaisina samaan y. m. työhön otetaan, eivät kuulu tämän määräyksen alaisiksi vaan eroavat ja eroitetaan ilman mitään ylössanomisaikaa.

8 §. Jokaisen työmiehen on, ennenkuin koneet ja muut työvehkeet käyntiin pannaan, oltava paikoillaan ja tarkastettava, että niinhyvin ne kuin niiden suojukset ovat kunnossa. Mahdolliset puutteellisuudet ovat heti korjattavat tahi laitoksen hoitajalle ilmoitettavat.

9 §. Työkalustoa, koneita ja niiden suojuksia käytettäköön ainoastaan siihen tarkoitukseen kuin ne ovat aijotut. Väärinkäyttö, tahallinen vioittaminen, suojusten omavaltainen poistaminen y. m. s. rangaistaan asianhaarain mukaan eroittamisella tai vioittuneen esineen korvaamisella. Korjauksen vuoksi poistetut suojukset ovat heti korjauksen päätyttyä paikoilleen asetettavat.

10 §. Työmies, jota vaivaa kaatuvatauti, halvaus, ajoittainen tainnoksiin meno, huonokuuloisuus, lyhytnäköisyys tahi muu silmään pistämätön ruumiillinen heikkous ja vamma, joka voi saattaa hänet vaaran alaiseksi, on siitä velvollinen päällystölle ilmoittamaan.

11 §. Juopuneet ei saa työmaalle saapua, sitä vähemmin siellä oleskella.

12 §. Jokaisen työmiehen velvollisuus on hänen avukseen asetettua kokematonta neuvoa ja koneiden käyttöön ja hoitoon ohjata sekä vaaroista varoittaa.

13 §. Jokaisen työmiehen velvollisuus on huomaamistaan epäkohdista, vioista ja vaurioista laitoksen hoitajalle heti ilmoittaa.

14 §. Työmies on ankarasti kielletty kajoamasta koneeseen, jonka hoito, käyttö ja käyntiinpano hänelle ei kuulu.

15 §. Työmaalle ja -paikalle johtavia valtateitä ja ovia yksinomaan on käytettävä. Tarpeeton meno voimansiirtolaitos-suojiin on kielletty. Tupakanpoltto työmaalla on myös kielletty.

16 §. Oleskelu höyrykattilahuoneessa, loikominen käynnissä olevain koneiden läheisyydessä ja tapulien y. m. kasain päällä on samoin kielletty.

17 §. Koneiden tai akselijohtojen päälle ei saa nousta, vaan on tikapuita silloin käytettävä.

18 §. Käytetyitä trasseleita tai muita puhdistusjätteitä ei työhuoneisiin saa kasata.

19 §. Kone- ja voimansiirtolaitosten hoitajain tulee käyttää tiviisti mukautuvia vaatteita.

20 §. Käynnissä olevain koneiden ja voimansiirtolaitosten ääressä työskentelevät eivät saa käyttää palmikkoa, repaleisia vaatteita eikä roikkuvaa kaulaliinaa.

21 §. Toimessa kohdanneesta vammasta ja tapaturmasta tulee loukkaantuneen heti ilmoittaa.

22 §. Työmiehen on huolehdittava että vähäpätöiseltäkin näyttävä haava puhdistetaan ja tomulta y. m. likaisuudelta sopivasti suojataan.

23 §. Jos joku huomaa epäkohtia työssä tai muussa eikä siitä päällystölle heti ilmoita, pidetään hän osallisena huolimattomuuteen tai rikokseen.

Järjestyssäännöt Säynätsalon työväestön asunnoissa asuville. 1 §. Säynätsalon tehtaitten työväestö-huoneisiin asumaan otettu asujain tahi perhe on oikeutettu nauttimaan seuraavia etuisuuksia ja velvollinen noudattamaan alempana olevia ohjeita ja määräyksiä.

2 §. Asunto ja sitä seuraavat muut etuudet annetaan ja osoitetaan kullekin isännistön määräysten mukaan. Näihin etuisuuksiin kuuluu tarpeelliset polttopuut ja oikeus määräpäivinä käyttää yhteistä leipomatupaa ja saunaa sekä päällystöltä hankkimansa luvan perustalla kalastella verkoilla ja rysillä saareen kuuluvilla kalavesillä, jotka toisilta ovat vapaina.

3 §. Asuinhuoneitten asukkaiden velvollisuuksiin taas kuuluu tarkoin noudattaa niitä määräyksiä, joita tässä alempana isännistön puolesta seurattaviksi vaaditaan, uhalla, että jolleivät niitä kahden eri muistutuksen saatuansa vieläkään alkaisi noudattamaan, he ovat velvoitetut kolmannen muistutuksen saatuansa mitään ylössanomisaikaa tahi muuttopäivää nauttimatta heti tyhjentämään asumansa huoneen isännistön vapaaseen käyttöön.

4 §. Työväestön elannon saannin mukavuudeksi ylläpitää isännistö Säynätsalossa puotia, jossa paikkakunnan hintoihin pidetään kaupan välttämättömiä talouden tarpeisiin kuuluvia tavaroita; sekä karjataloutta, jonka tuotteita myös pidetään — sikäli kun kulloinkin riittää — työväestön saatavina. Näitä kaikkia on Säynätsalon tehtaitten huoneustoissa asuvain velvollisuus tarpeisiinsa ensikädessä käyttää ja ostaa.

5 §. Kunkin huoneen tahi huoneuston asujamet ovat velvolliset pitämään asuntonsa siistissä ja puhtaassa kunnossa, siihen kuuluvaa mitään kiinteää osaa hävittämättä, rikkomatta tahi lialla töhrimättä. Mikäli mahdollista ovat kaikki huoneustoon ilmestyneet syöpäläiset hetimiten hävitettävät. Epäsiisteyttä ja likaisuutta huoneuston porraskäytävissä, ullakolla, ulkohuoneissa, pihamaalla enempää kuin muuallakaan ympäristössä, rannassa

y. m. ei sallita, uhalla, että laiminlyönnin sattuessa tässä kohden puhtaanapito isännistön toimesta syyllisen kustannuksella heti toimitetaan. Lakaisurikat, ruuan jätteet, likavedet y. m. sentapaiset ovat vietävät makkien alle eikä niitä saa pihamaalle heittää.

6 §. Huoneen tai huoneuston asukas ei saa ilman isännistön lupaa ja suostumusta pitää luonansa tai huoneustonsa alueella asumassa ketään perheeseensä kuulumatonta, ei edes sukulaista eikä muuta vierasta.

7 §. Siivotonta elämän tapaa, toraista tahi toisia asukkaita häiritsevää elämää ei asunnoissa saa pitää, eikä liioin juoppoutta tahi minkäänlaista väkijuomain nauttimista niissä sallia tahi harjoittaa.

8 §. Huoneen asukkaat ovat velvolliset pitämään huoneustoissa liikkuessansa sekä eritotenkin niistä poistuessansa tulesta tarkan huolen ja velkapäät korvaamaan huolimattomuutensa kautta aikaan saattamansa vahingon.

9 §. Säynätsalossa ja siihen kuuluvissa saarissa löytyvää metsää ei saa vioittaa tahi ilman isännistön lupaa tarpeisiinsa käyttää. Isännistö osottaa paikat mistä saunavitsoja y. m. sentapaista saa ottaa ja valmistaa. Tupakanpoltto ja tulenkäyttö metsässä kuivana aikana on kielletty.

10 §. Mitään taloon kuuluvia tavaroita, veneitä tahi muuta ei asukkaalla ole oikeus ilman erityistä lupaa käyttää.

11 §. Säynätsalossa ja siihen kuuluvilla Lehtis-, Kaakko-, Lapin-, y. m. saarilla, Muuratsalossa ja Rauanlahden mailla ei ole lupaa metsästää tahi millään muullakaan tavoin metsän riistaa pyydystää tahi hätyyttää. Koirien pitoon on asukkaiden isännistöltä erityinen lupa hankittava.

12 §. Jonkun tarttuvan taudin ilmestyessä jossain asukkaassa tai hänen perheessänsä on tästä pikaisimmin päällystölle ilmoitettava, joka sitten myös huolehtii, että huoneusto asianmukaisella tartunnan hävittämiskeinolla jälleen saatetaan asuttavaan kuntoon.

Tirvan tehtaat ja saha. 1 §. Seuraavat järjestyssäännöt, joista painettu kappale annetaan jokaiselle tehtaalle otetulle työntekijälle, ovat työnantajan ja työntekijän välisenä työsopimuksena eli kontrahtina, joka tulee tunnustetuksi työntekijän astuessa minun työhöni.

2 §. Työntekijän ottaminen ja erottaminen tapahtuu työnantajan tahi tehtaan hoitajan kautta.

3 §. Molemmin puolinen 8 päivän irtisanomisaika on voimassa; poikkeuksena tästä on 14 päivän aika työntekijän ottamisesta, jolloin irtisanominen molemmin puolin saattaa heti tapahtua.

Työnantajalla on sitäpaitsi oikeus työntekijän erottamiseen heti seuraavissa tapauksissa:

1) osotetusta epärehellisestä käytöksestä;

2) ilmeisestä niskoittelemisesta tai törkeästä tottelemattomuudesta esimiestä vastaan;

3) ilkeydestä tai törkeästä huolimattomuudesta tehdystä vahingosta tehtaan koneille, työaineille, valmiille tai tekeillä oleville töille y. m.

7 §. Työntekijä on velvollinen saapumaan ylityöhön ja sunnuntaityöhön, milloin sellaista syystä tai toisesta tehtaassa vaaditaan.

8 §. Yli- ja sunnuntaityöstä, jollei se ole eri sopimuksella tehtyä, maksetaan erityinen palkka.

9 §. Jokainen työntekijä on velvollinen kuulumaan tehtaan sairasapukassaan ja noudattamaan sen sääntöjä.

10 §. Työntekijän on sekä ulkopuolella että tehtaassa ja työssä noudatettava hyvää käytöstä ja työssä alati toteltava hoitajan ja työnjohtajan määräyksiä.

11 §. Työntekijän on täsmällisesti määrätyllä ajalla saavuttava työhön eikä saa työaikana mennä pois ilman esimiehen luvatta.

12 §. Työntekijät, joita sairaus tai muu syy estää saapumasta työhön, ovat pakoitetut ilmoittamaan siitä hoitajalle tai esimiehelle.

13 §. Kaikkia koneita ja työkaluja sekä tarveaineita ja tehtaanteoksia tulee työntekijän huolellisesti ja tunnollisesti säästäväisyydellä käsitellä ja on työntekijä vastuunalainen vahingoista ja vioista, joita on syntynyt laiminlyömisestä, huolimattomuudesta tai ilkeydestä.

Työtoverien tavarain vahingoittaminen, mitä laatua se lieneekin, kielletään mitä ankarimmin.

14 §. Jokainen huomattu vika koneissa tai puutteellisuus työnalaisessa tehdasteoksessa on heti ilmoitettava asianomaiselle esimiehelle.

15 §. Tupakanpoltto ja tulen huolimaton käyttäminen tehtaassa ja lautatarhassa olkoon ankarasti kielletty, niin myöskin väkijuomien tuominen tehtaalle ja työpaikalle. Työntekijää kielletään myöskin tulemasta juovuksissa tehtaalle tai työpaikoille.

16 §. Palkanmaksu tapahtuu joka 14:s päivä, kuitenkin tulee aina yksi viikkomaksu jäämään sisälle sekä vasta poismuuttaessa määrätyn ylössanomisen ajan kuluttua työntekijälle ulosmaksettavaksi.

Palkanmaksuista poisvedetään

1:o määrätty apu sairaskassalle;

2:o näiden järjestyssääntöjen nojalla mahdollisesti tuomitut rahasakot ja vahingonkorvaukset.

17 §. Rikoksista näitä ohjesääntöjä vastaan rangaistaan syyllistä, paitsi 3 § mukaan sakoilla, ensimmäisellä kerralla 2:lla markalla, toisella kerralla 5:llä markalla ja kolmannella 10:llä markalla.

18 §. Joka, kolme kertaa sakoitettuna, ei siitä ole parantanut tapojaan, erotetaan työstä jos vielä rikoksen tekee.

19 §. Kaikki tuomitut rahasakot lankeavat tehtaan lukusalin tahi lainakirjaston kassalle.

20 §. Tuomittu sakko ei vapauta tuotetun vahingon korvaamisesta.

Varkauden tehtaan saha. 1 §. Työväen pitää olla täsmälleen määrätyllä ajalla työpaikalla; jos joku yhden tai toisen syyn takia jää pois työstä on hänen etsittävä isännistön hyväksymä etulainen.

2 §. Sahassa työskentelevän työväen tulee pitää huolta siitä, että työ tulee kelvollisesti tehtyä, eikä yhden tai toisen syyn tähden jätä sitä huolettomuuteen niin, että ei joudu sentakia päälikkökuntansa kanssa tekemisiin, vaan kunkin puolestaan pitää tehdä määräyksen mukaan.

3 §. Sahan työväen tulee pitää huolta siitä, että eivät päästä ulos sahasta yhtään kappaletta tavaraa, joka ei ole täysin kelvollista, esim. liian vahvaa, ohkasta, karsasta, vajaakanttista tai muuten viallista, tai jos hän huomaa terissä tai muualla jotakin vikaa, ei hän sillä saa sahata vaan on hänen heti ilmoitettava siitä asettajalle tai sahan päällikölle.

4 §. Työväen tulee myös pitää saha aina puhtaana ja siistinä.

5 §. Sahalla kielletään kaikenmoinen leikitteleminen ja mässääminen, josta voi olla ikäviä seurauksia.

6 §. Tupakan poltto kielletään sahassa tai sen läheisyydessä, muualla kuin repsikkasillan edessä ja ruokasalissa. Tupakalla käydessä ei saa viivytellä vaan on heti palattava työhön.

7 §. Päihtyneessä tilassa ei saa kukaan tulla sahaan eikä sen piirin sisäpuolelle itse työhön tai muita häiritsemään, josta hän rangaistaan työpaikkansa menettämisellä.

8 §. Kukaan ei saa viedä sahan ja lautatarhan piiristä lankun ja laudan lyhennyksiä eikä muita sahan jätteitä, ilman työnjohtajan lupaa.

Inhan tehdas ja saha. § 1. Jokaisen Inhan tehtaan palveluksessa olevan henkilön tulee järjestyksellä, uutteruudella ja tarkkuudella täyttää tehtävänsä, tarkasti vaarinottaa työajat, päällysmiesten määräykset sekä kaikki ne erikois-säännöt, kuin työntekemisen, tehtaan ja asuinrakennusten sekä sisältä että ulkoa puhtaana pitämisen, tapaturman ja tulipalojen estämisen johdosta tahi muissa tarkoituksissa ovat tahi tulevat olemaan määrätyt, ja sekä työssä että ulkopuolella työtä vaarinottaa semmoista käytöstä ett'ei moittimisen syytä löytyisi.

2 §. Jäsennyys Inhan tehtaan sairas-, tapaturma- ja hautausapukassaan on välttämätön kaikille varsinaisille työntekijöille ja vedetään tästä määrätyt maksut pois joka kuukauden viimeisestä tilistä. Jokainen työntekijä on velvollinen olemaan avulias tulipalojen sammuttamisessa.

3 §. Työpalkka maksetaan kaksi kertaa kuukaudessa vaan niin että aina vähintäin 4 päivän palkka on sisällä. Jos työntekijä huomaa itselleen tulevan palkan väärin maksetuksi, on hän velvollinen siitä ilmoittamaan viimeistään yhden päivän kuluessa palkanmaksun jälkeen; myöhemmin tehtyjä valituksia ei oteta varteen.

4 §. Laillinen ylössanomisaika on 14 päivää. Se, joka tätä ylössanomisaikaa vaarinottamatta poismuuttaa tahi kieltäytyy työhön menemästä, kadottaa kaiken oikeuden sisällä olevaan palkkaan ja on hänen sitäpaitsi alistuminen kaikkeen muuhun seuraukseen, kuin tämän järjestyssäännön sekä voimassa olevan lain nojalla on vahvistettu.

5 §. Näiden järjestyssääntöjen rikkominen rangaistaan allanimitetyillä maksuilla, jotka vedetään pois ensi tulevassa palkanmaksussa, ja myöskin vaikeammassa kohdassa välittömällä erottamisella palveluksesta, jossa viimeisessä tapauksessa kaikki sisällä oleva palkka pidetään menetettynä.

A. 5 Smk:n suuruisella maksulla sakoitetaan:

1:o) siivottomuus ja laiminlyöty puhtaanapito, olkoon sitten työpajoissa, asuinhuoneissa tahi muuten tehtaan alueella;

2:o) laiminlyöty työhön saapuminen oikeaan aikaan;

3:o) asiaankuulumattomien henkilöiden oikeudettomasta sisääntuomisesta työpajoihin;

4:o) väkijuomain tuonti työpajoihin ja siellä tahi työssä nauttiminen;

5:o) tupakan polttaminen seuraavissa tehtaissa ja työpaikoilla: sahassa, lautatarhassa, polttopuutarhassa, puusepän tuvassa, myllyssä, sähkökeskusasemassa, kaikissa makasiineissa, tallissa, konepajassa, hevosenkenkätehtaassa ja kaasuhuoneessa;

6:o) juopumuksesta työn ulkopuolella tehtaan alueella.

B. 10 Smk:n suuruisella maksulla sakoitetaan:

1:o) juopumuksesta työpajoissa tahi työpaikalla;

2:o) esteettömästä työstä poisjäämisestä palveluslomatta;

3:o) luvaton yksityisen työn tekeminen;

4:o) muiden kuin tähän tarkoitettujen sisään- ja uloskäytävien työpajoihin aukaiseminen ja käyttäminen sekä porttien aukijättäminen; kaikki tästä syntynyt vahinko korjataan sitäpaitsi syyllisen kustannuksella;

5:o) luvaton puiden ottaminen tehtaan puuhuoneesta tahi polttopuutarhasta.

C. 10:stä 15:teen Smk:n suuruisella maksulla tai erottamisella palveluksesta, tehtaan hallituksen tutkimuksen mukaan, sakoitetaan:

1:o) tottelemattomuudesta ja uppiniskaisuudesta päällysmiestä vastaan;

2:o) työtä tekemästä kieltäytymisestä;

3:o) kunnoton ja pahennusta herättävä käytös työssä tahi työn ulkopuolella;

4:o) tappelusta;

5:o) vieraiden henkilöiden luoksensa ottamisesta tehtaan hallituksen luvatta.

6 §. Jokainen tehtaan työssä oleva henkilö vastaa niistä kaluista ja aineista, jotka ovat hänen käytettävänänsä ja on hän velvollinen korvaamaan kaikki, mitä hänen huolimattomuutensa kautta todistettavasti turmeltuu ja vahingoittuu. Niin myös korvaa syyllinen kaikki semmoisen vahingon asuin- ja ulkohuoneissa. Käymälät, jotka ovat yhteiset monelle perheelle, siivoovat nämä vuoron jälkeen.

7 §. Palveluksesta eroitettu henkilö on velvollinen heti tehtaan hallituksen määräämänä päivänä muuttamaan pois hallussansa olevasta asumuksesta.

8 §. Kaikki tuomitut rahasakot menevät Inhan tehtaan sairas-, tapaturma- ja hautausapukassaan.

9 §. Kaikki metsästys ja pahanteko tehtaan metsissä ja maatiloilla on kielletty ja luetaan petollisuudeksi.

10 §. Ylläseisovat järjestyssäännöt eivät millään tapaa kumoa yleisen lain määräyksiä kolmannen henkilön suhteen.

XII Luku.

Työntekijäin terveydentila. Työssä sattuneet tapaturmat.

Puutyöntekijäin terveydentila.

Puunmuokkauksen alalla yleensä ja erittäin puutavarain sahauksessa voidaan tuskin puhua mistään erityisistä ammattitaudeista. Siinä ei voi saada myrkytyksiä, jotka ovat sangen tavallisia monissa ammateissa. Metallista pölyä syntyy ainoastaan poikkeustapauksessa ja vähäisessä määrin. Pölyä syntyy tosin runsaasti puuta muokattaessa, mutta tämä pöly on verrattain vaaratonta. Ilma ei muullakaan tavalla pilaannu, sillä työhuoneustot ovat tavallisesti suuria, tilavia ja ilmavia. Työntekijät voivat tosin saada tauteja vilustumisen, kosteuden j. m. s. vaikutuksesta, mikä voi lähinnä antaa aihetta reumaattisiin vammoihin. Edelleen voi sahalaitoksessa vallitseva ankara jyrinä olla vahingollista. Mutta nämä seikat eivät ole tyypillisiä yksinomaan sahateollisuudelle, vaan niitä esiintyy monissa muissakin teollisuuksissa. Ulkomainen ammattikirjallisuus sisältääkin hyvin niukkoja tietoja sahatyöntekijäin sairaussuhteista. Yhtenä syynä on kuitenkin myös, ettei sahateollisuus ole Europan suurissa sivistysmaissa ollenkaan yhtä huomattava teollisuudenhaara kuin pohjoismaissa.

E. Roth [1]) huomauttaa siitä eroavaisuudesta, joka puuteollisuudessa vallitsee sen suurteollisuuteen ja käsityöhön kuuluvissa haaroissa, nimittäin että suurteollisuudessa imevät pölynimijät sahanpurun ja kaikki karikkeet käytettäviksi edelleen polttoaineena, mutta että näin ei tehdä käsityömäisessä puuteollisuudessa. Senvuoksi ovat työntekijät jälkimäisessä enemmän alttiita pölyn haitalliselle vaikutukselle kuin suurteollisuuden työntekijät.

Kulloinkin muokattavasta puulajista ja käytettävistä työkoneista riippuen vaihtelee pöly sekä laadulleen että määrälleen. Mitä kovempaa puuta, sitä hienompaa pölyä. Pölyhiukkasten reunat ovat epätasaiset ja terävät. Hienoa pölyä syntyy erittäinkin sirkkeli- ja vannesahoja sekä jyrsikoneita käytettäessä. Voidaan tosin olettaa, että tätä pölyä voi sietää tuottamatta itselleen vahinkoa, mutta jos työntekijä on kauvemman aikaa työssä sirkkeli- tahi vannesahan ääressä, joutuen hengittämään siinä syntyvää puupölyä, niin on eittämätöntä, että sen, terävine kulmineen ja hakoineen, täytyy vaikuttaa kiihottavasti hen-

[1]) Kompendium der Gewerbekrankheiten. Berlin 1914 siv. 170.

gityselimiin. Mutta ei ole olemassa mitään positiivista todistusta siitä, että puupöly olisi tunkeutunut keuhkoihin. Pölyn turmiollisilta vaikutuksilta voi suojella itseänsä koneisiin sovitetuilla suojalaitteilla, jotka samalla ovat suojuksia tapaturmia vastaan.

Ortskrankenkasse für Leipzig und Umgebung nimisestä sairaskassasta saatujen kokemusten perustalla esittää *I. Printzing* eräitä vertailevia tietoja puutyöntekijöistä ja muista ammattityöntekijöistä. [1])

Tästä tilastosta käy ilmi, että eräissä ammateissa on sairaloisuus ollut suuri sekä lihas- ja nivelreumatismi ynnä ulkonaiset vammat usein esiintyviä. Näihin ammatteihin kuuluvat myös puunmuokkaustehtaitten työntekijät. Kaikkien ammattien työntekijöihin verrattuina on sairaloisuus näiden työntekijäin keskuudessa (100 kassajäsentä kohti) seuraava:

	Ulkonaisia vammoja		Reumatismia	
	15—34 v.	35—54 v.	15—34 v.	35—54 v.
puunmuokkaustyöntekijät	17.3	14.3	3.9	6.7
kaikki työntekijät	9.0	9.7	2.8	6.3

Toisen työntekijäryhmän muodostavat ne, joiden kuolevaisuus on verrattain pieni, mutta sairaloisuus suuri. Näihin luetaan myös sahojen ja puunmuokkaustehtaitten työntekijät. Sairaloisuus (100 kassajäsentä kohti) on seuraava:

	15—34 v.	35—54 v.	55—74 v.
puunmuokkaustyöntekijät	59.7	58.9	59.6
kaikki työntekijät	36.3	44.4	59.1

Tautien laadun mukaan on sairaloisuus (100 kassajäsentä kohti) seuraava:

	Sahatyöntekijät.	Kaikki työntekijät.
kaikki taudit	58.9	44.4
hengityselinten tauteja	6.6	6.6
ruuansulatuselinten tauteja	6.4	5.9
liikuntoelinten tauteja	8.3	7.4

Kuolemantapausten lukuisuus taasen on (1,000 kassajäsentä kohti):

	Sahatyönt.	Kaikki työnt.
ulkonaisten vammojen aiheuttamia kuolemantap.	22.4	0.9
tuberkuloosin aiheuttamia kuolemantapauksia ...	9.7	3.3

[1]) *A. Grotjahn und J. Kaup:* Handwörterbuch der Sozialen Hygiene, Leipzig 1912, I nidos, siv. 673 ja seur.

Suomen sahatyöntekijäin terveydelliset olot.

Suomen teollisuustyöntekijäin terveydellisten olojen arvostelemiseksi saatavissa oleva aineisto on, kuten monasti on huomautettu, erittäin niukka ja päälle päätteeksi sangen epäluotettavakin. Valaisevia tietoja olisi lähinnä saatava työväen apukassatilastosta, mikä tätä nykyä käsittää vuodet 1899—1911. Sahatyöntekijäin terveydellisten olojen valaisemiseksi tehtiinkin yritys tähän suuntaan. Jäsenten sekä taudintapausten ja sairauspäivien lukumäärää koskevat tiedot kaikissa yksinomaan sahatyöntekijöitä varten tarkoitetuissa kassoissa otettiin erilleen ja näistä luvuista laskettiin taudintapausten lukumäärä ja 100 jäsentä kohti tulevien sairauspäivien lukumäärä ynnä taudintapausta kohti tulevien sairauspäivien lukumäärä, ja täten saatuja lukuja verrattiin vastaaviin lukuihin kaikissa tehdaskassoissa. Tulokseksi tuli, että sahatyöntekijöitä koskevat luvut olivat läpeensä kaikkina vuosina huomattavasti pienemmät, t. s. edullisemmat kuin kaikkia tehdastyöntekijöitä yhteisesti koskevat luvut. Erotus oli niin suuri, että se synnytti epäilyksiä, että sen täytyi riippua jostakin muusta, kuin edullisemmasta terveydentilasta. Yksityiskohtaisempi tutkimus osoittikin, että niin oli laita. Sahatyöntekijäin kassat myöntävät suuressa määrin vapaata lääkärinhoitoa, ilmaisia lääkkeitä ja vapaata sairaalahoitoa sekä huomattavasti vähemmän käteistä sairasapua. Täten tulee taudintapausten ja sairauspäivien lukumäärä luonnollisesti pienemmäksi kuin muissa kassoissa. Tämän lisäksi tulee vielä, että sahatyöntekijäin kassat myöntävät tapaturmien aiheuttamista taudintapauksista korvausta vähemmän kuin muut kassat. Tämäkin vähentää taudintapausten ja sairauspäivien lukumäärää. Kummatkin nämä seikat riittävät kyllin selittämään edellä mainittua erotusta suhdeluvuissa. Kun ei niistä siis käy ilmi mitään sahatyöntekijäin ja muiden tehdastyöntekijäin terveydellisen tilan keskinäisestä suhteesta, niin on toimitetut laskut ja niiden tulokset jätetty kokonaan pois.

Käytettävänä on siis ainoastaan ne tiedot, jotka tätä tutkimusta varten on saatu sairaskassoista ja työntekijöiltä itseltään.

Taudintapauksista ja sairauspäivistä saadut tiedot ovat yhdistetyt taulukkoon 34 ja kuolemantapauksista saadut tiedot taulukkoon 36.

Taulukossa 34 olevat tiedot taudintapauksista ja sairauspäivistä ovat järjestetyt osittain työntekijäin iän, osittain heidän siviilisäätynsä mukaan. Ne käsittävät kaikkiaan 508 taudintapausta ja 14,726 sairauspäivää miesten keskuudessa, 145 taudintapausta ja 4,035 sairauspäivää naisten keskuudessa, eli kaiken kaikkiaan 653 taudintapausta ja 18,761 sairauspäivää. Valitettavasti on huomattava osa tiedoista puutteellisia sikäli, että taudin laatua ei ole voitu ilmoittaa 88 taudintapauksessa, joiden osalle tulee 2,029 sairauspäivää.

Eniten taudintapauksia ja sairauspäiviä tulee seuraaville sairauksille:

	Taudintapauksia.	Sairauspäiviä.
Yleinen heikkous	12	419
Lentsu	25	297
Tuberkuloosi	33	3,381
Hermotauti	9	484
Sydäntauti	19	559
Keuhkovammoja	92	2,712
Vatsakatarri	76	1,580
Umpilisäkkeen tulehdus	12	394
Munuaistauti	8	370
Sukupuolielinten tauteja	13	431
Reumatismi	49	1,108
Paise	24	583
Kasveja ja syöpää	12	657
Selän, käsien tahi jalkojen kolotusta	45	908
Tapaturmat	45	713

Taudintapausta kohti tulee keskimäärin sairauspäiviä:

	Miehiä.	Naisia.	Kump. sukup.
Yleinen heikkous	36.9	14.0	34.9
Lentsu	11.2	13.7	11.9
Tuberkuloosi	109.6	69.1	102.5
Hermotauti	67.7	26.0	53.8
Sydäntauti	29.1	32.0	29.4
Keuhkovammoja	30.4	24.5	29.5
Vatsakatarri	19.8	24.1	20.8
Umpilisäkkeen tulehdus	37.1	28.5	32.8
Munuaistauti	20.7	61.6	46.2
Sukupuolielinten tauteja	29.0	35.0	33.2
Reumatismi	23.4	18.6	22.6
Paise	24.5	23.0	24.3
Kasveja ja syöpää	50.4	76.5	54.8
Selän, käsien tahi jalkojen kolotusta	19.2	30.2	20.2
Tapaturmat	15.2	20.2	15.8
Kaikki taudit	29.0	27.8	28.7

Ikää ja siviilisäätyä silmällä pitäen tulee kutakin taudintapausta kohti keskimäärin seuraava määrä sairauspäiviä:

	Miehiä.	Naisia.	Kump. sukup.
Alle 20 vuoden	25.6	44.4	28.5
20—29 vuotiaita	32.9	30.0	32.2
30—39 »	28.0	27.1	27.7
40—49 »	31.5	26.9	30.2
50—59 »	34.7	26.1	33.2
60 vuotiaita ja vanhempia	27.2	36.4	27.8
Naimattomia	31.8	23.2	29.2
Naineita	29.4	29.7	29.4
Leskiä	25.6	27.8	26.7

Taulukossa 35 on työntekijäin itsensä antamia tietoja niistä sairauksista, jotka vaivasivat heitä tutkimusta toimitettaessa. Tässä on tietoja 1,078 miehestä ja 198 naisesta eli yhteensä 1,276 työntekijästä. Tämänlaatuisilla tiedoilla on tavallisesti se vika, ettei työntekijä voi ilmoittaa itse tautia, vaan ainoastaan sen ilmaukset. Tavallisimmat taudit ovat:

	Ilmoitettuja tapauksia miesten kesken.	naisten kesken.
Tuberkuloosia	112	22
Hermotautia	26	16
Sydäntautia	32	12
Keuhkovammoja	40	4
Vatsakatarria	370	44
Kohjua	32	—
Reumatismia	255	34
Silmätauteja	25	8
Korvatauteja	37	4
Kipeät jalat	25	6

Sairaskassojen jäsenten keskuudessa sattuneista kuolemantapauksista on kassoista saatu taulukossa 36 olevat tiedot. Ne käsittävät 154 miesten ja 35 naisten keskuudessa sattunutta kuolemantapausta, eli yhteensä 189 kuolemantapausta. Nämä jakautuvat ilmoitettujen kuoleman syitten kesken seuraavasti:

	Miehiä.	Naisia.	Kump. sukup.
Keuhkotauti	40	11	51
Muut keuhkovammat	8	2	10
Aivohalvaus	14	1	15
Sydäntauti	14	1	15
Vatsa- ja suolitaudit	5	—	5

	Miehiä.	Naisia.	Kump. sukup.
Umpilisäkkeen tulehdus	4	—	4
Verenmyrkytys	3	—	3
Syöpä	15	3	18
Kasvit	2	—	2
Lapsivuode	—	3	3
Vanhuudenheikkous	8	1	9
Väkivaltainen kuolema	17	1	18
Muut syyt	8	4	12
Ilmoittamaton syy	16	8	24
Yhteensä	154	35	189

Keuhkovammat ovat tässä ensi sijalla, sillä niitä on 61 eli 32 % kaikista kuoleman syistä.

Kuolemantapaukset jakautuvat kuolleen iän mukaan, toiselta puolen kaikkia kuolemansyitä, yhteisesti silmälläpitäen, toiselta puolen keuhkovammoja silmälläpitäen:

	Kaikki kuoleman syyt.	Keuhkovammat.
Alla 20 vuoden	9	6
20—29 vuotiaita	26	15
30—39 »	26	15
40—49 »	38	11
50—59 »	39	10
60 vuotiaita ja vanhempia	45	4
Ilmoittamaton ikä	6	—
Yhteensä	189	61

Keuhkovammat ovat kuoleman aiheuttajina etupäässä nuoremmissa ikäluokissa.

Työssä sattuneet tapaturmat.

Työssä sattuneista tapaturmista on tilastollisia tietoja vuosilta 1898—1909 eli 12 vuodelta. Tapaturmatilaston perustana olevat tiedot saadaan osittain työntekijäin tapaturmavakuutusta harjoittavilta yhtiöiltä, osittain työnantajilta. Nämä kahdenlaiset tiedot eivät ole yhdenmukaisia ja ne järjestellään eri lailla, minkävuoksi tapaturmista on olemassa kaksi eri sarjaa tietoja.

Vakuutustoiminnan laajuutta, mikäli se koskee sahoja ja höyläämöjä, valaisevat seuraavat luvut, jotka osoittavat vakuutettujen yritysten ja niiden vuosityöntekijäin lukumäärää (vuosityöntekijällä tarkoitetaan, kuten tunnettua, suoritettujen työpäivien koko lukumäärää 300:lla jaettuna):

	Vakuutettuja yrityksiä.	vuosityöntekijöitä.
V. 1898	464	15,884
» 1899	493	16,673
» 1900	442	17,835
» 1901	460	16,655
» 1902	442	16,917
» 1903	496	17,357
» 1904	503	18,585
» 1905	448	17,617
» 1906	534	19,181
» 1907	647	22,719
» 1908	706	22,764
» 1909	1,005	22,867

Uudet tapaturmat, osittain vakuutusyhtiöitten, osittain työnantajain ilmoitusten mukaan, ovat olleet:

	Vakuutusyhtiöt:			Työnantajat:			
	kuolettavia.	muita.	yht.	m.	n.	tuntemat.	yht.
1898	26	479	505	235	36	202	473
1899	16	528	544	306	35	130	471
1900	8	571	579	234	50	210	494
1901	7	485	492	371	61	2	434
1902	7	491	498	397	35	—	432
1903	13	766	779	579	61	—	640
1904	13	744	757	556	52	—	608
1905	6	746	752	614	55	—	669
1906	11	832	843	690	75	2	767
1907	22	1,060	1,082	861	94	1	956
1908	8	968	976	756	95	—	851
1909	12	931	943	734	88	—	822
Yhteensä	149	8,601	8,750	6,333	737	547	7,617

Tapaturmien lukumäärästä ennen esitettyjen tietojen perustalla saadaan seuraavat suhdeluvut (laskettuina 1,000 vuosityöntekijää kohti) sahateollisuudesta, ynnä siihen verrattuna paperiteollisuudesta, konepajoista, kiviteollisuudesta, kutomateollisuudesta, nahkateollisuudesta ja yhteensä kaikista teollisuuksista.

Tapaturmia 1,000 vuosityöntekijää kohti:

	saha-teoll.	paperi-teoll.	kone-pajat.	kivi-teoll.	kutoma-teoll.	nahka-teoll.	kaikki teoll.
1898	31.8	30.4	35.5	23.6	12.6	25.0	20.9
1899	32.6	23.1	45.7[1])	24.1	13.5	23.8	24.6
1900	32.4	22.6	59.2[1])	22.4	12.5	24.7	27.3
1901	29.4	26.6	49.2	37.5	10.3	14.2	24.8
1902	29.4	25.7	40.3	19.8	8.9	9.8	21.9
1903	45.0	30.6	63.0	42.0	7.9	15.6	28.9
1904	40.7	30.0	63.0	143.0	13.4	8.4	30.6
1905	42.6	24.4	57.0	45.5	14.7	11.5	29.8
1906	44.0	25.0	48.5	53.8	19.4	11.0	28.1
1907	47.6	34.0	59.2	93.0	18.4	19.6	30.3
1908	42.8	35.5	37.0	65.2	13.9	21.5	27.2
1909	41.2	28.9	33.8	58.4	10.9	13.9	25.7

Tapaturmien lukuisuus on sahateollisuudessa hyvin suuri ja tämän teollisuuden työntekijät lasketaankin kuuluviksi niihin, jotka ovat eniten alttiina tapaturmille.

Erilaatuisten suhdelukujen vertailu sahateollisuutta ja kaikkia teollisuuksia silmälläpitäen antaa seuraavat tulokset:

	Tapaturmia 1,000 vuosityöntekijää kohti:					
	kuolettavia tapaturmia		työkyvytt. tuottan. tapaturmia		kaikki tapaturmat	
	saha-teoll.	kaikki teoll.	saha-teoll.	kaikki teoll.	saha-teoll.	kaikki teoll.
1898	1.6	0.9	3.6	2.1	31.8	20.9
1899	1.0	0.8	4.2	2.7	32.6	24.6
1900	0.4	0.7	6.2	3.8	32.4	27.3
1901	0.5	0.7	4.0	2.5	29.4	24.8
1902	8.3	0.7	4.0	2.5	29.4	21.9
1903	1.5	1.0	4.6	2.9	45.0	28.9
1904	0.9	0.7	4.9	2.9	40.7	30.6
1905	0.6	0.8	6.0	3.4	42.6	29.8
1906	1.4	0.7	5.0	3.3	44.0	28.1
1907	1.0	0.6	6.9	3.3	47.6	30.3
1908	0.4	0.3	5.8	2.8	42.8	27.2
1909	0.5	0.5	4.4	3.1	41.2	25.7

Kuolemantapausten ja työkyvyttömyystapausten suhteellinen lukuisuus ovat tosin vähän suuremmat sahateollisuudessa kuin kaikissa teollisuuksissa,

vaan ei kuitenkaan erittäin paljoa, mutta yleinen tapaturmien lukuisuus on huomattavasti suurempi, mikä osoittaa, että mainitussa teollisuudessa sattuu tosin erittäin paljon tapaturmia, mutta että ne eivät ole erittäin vaikealaatuisia.

Osin työkyvyttömyys- ja osin jälkeenelokorkoina suoritettujen, sahateollisuudessa kohdanneista tapaturmista johtuneiden vahingonkorvausten kanta kunkin vuoden lopussa käy selville seuraavasta:

	Työkyv. korkoja:		Jälkeenelokorkoja:		Kaikki korot:	
	luku.	määrä.	luku.	määrä.	luku.	määrä.
1898	58	5,675: 03	9	1,738: 45	67	7,413: 48
1899	127	11,392: 40	44	3,566: 13	171	14,958: 53
1900	234	21,511: 02	50	4,030: 57	284	25,541: 59
1901	299	27,202: 11	59	4,485: 20	358	31,687: 31
1902	358	33,692: 11	74	5,474: 98	432	39,167: 09
1903	427	39,860: 38	112	7,606: 98	539	47,467: 36
1904	508	48,061: 12	148	10,604: 94	656	58,666: 06
1905	607	57,544: 52	154	11,401: 74	761	68,946: 26
1906	689	64,657: 60	176	13,348: 44	865	78,006: 04
1907	834	76,620: 03	222	17,386: 44	1,056	94,006: 47
1908	950	86,380: 55	228	18,284: 89	1,178	104,665: 44
1909	1,053	95,736: 95	231	18,095: 35	1,284	113,832: 30

Työnantajain antamia tapaturmatietoja käy järjesteleminen useammalla tavalla kuin vakuutusyhtiöitten ilmoittamia.

Työnantajain ilmoittamia tapaturmia oli sahateollisuudessa vuosina 1898—1909 7,617 ja vakuutusyhtiöitten ilmoittamia 8,601, joiden ero on 984 tapaturmaa. Kaikkia tapaturmia silmällä pitäen ilmoitettiin samana aikana kaikkiaan 23,700 ja 27,137 tapaturmaa, mikä tekee 3,437 tapaturman eroituksen.

Sahateollisuudesta saatuja tuloksia verrataan tässä yleensä kaikista teollisuuksista saatuihin vastaaviin tuloksiin.

Sairausajan pituus on ollut:	Sahateollisuus:		Kaikki teollisuudet:	
väh. kuin 7 päivää	202	2.6 %	885	3.7 %
7—10 »	506	6.6 »	2,324	9.8 »
11—20 »	1,750	23.1 »	6,085	25.7 »
21—30 »	1,332	17.5 »	3,977	16.8 »
31—60 »	1,558	20.4 »	4,472	18.9 »
61—90 »	423	5.6 »	1,194	5.0 »
91—120 »	202	2.6 »	562	2.4 »
yli 120 päivän	93	1.2 »	281	1.2 »
ilm:ttomia ja ratkaisematta	1,551	20.4 »	3,920	16.5 »
Yhteensä	7,617	100.0 %	23,700	100.0 %

Yhdistämällä luvut jonkun verran suurempiin ryhmiin, saa seuraavat prosenttiluvut:

alle 21 päivän	sahateoll. 32.3 %	kaik. teoll.	39.2 %
21—60 päivää	» 37.9 »	»	35.7 »
61—120 »	» 8.2 »	»	7.4 »
yli 120 »	» 1.2 »	»	1.2 »

Lyhin sairausaika on sahateollisuudessa harvempi kuin kaikissa teollisuuksissa yhteisesti ja sen sijaan on 21—60 päivän sairausaika tavallisin. Tässä samoinkuin kaikissa seuraavissa tapauksissa kuitenkin tuntemattomien tapausten suuri luku vaikuttaa häiritsevästi.

Vamman laatua valaisevat seuraavat luvut:

	Sahateollisuus:		Kaikki teollisuudet:	
Kuoleman tuottaneita vammoja	160	2.1 %	540	2.3 %
Myrkytyksiä, joista ei seurann. kuolema	11	0.1 »	91	0.4 »
Palovammoja	38	0.5 »	662	2.8 »
Aivot tahi pääkallo vioittuneet	89	1.2 »	343	1.4 »
Muunlaatuisia päänvammoja	179	2.3 »	470	2.0 »
Silmävammoja	173	2.3 »	1,162	4.9 »
Hartiat tahi selkäranka vioittuneet ..	167	2.2 »	491	2.1 »
Käsivarrenvammoja	192	2.5 »	798	3.4 »
Käsi- tahi sormivammoja	4,228	55.6 »	11,348	47.8 »
Keuhkot tahi rintakehä vioittuneet ..	201	2.6 »	517	2.2 »
Vatsanpohja tahi sikäläiset elimet vioittuneet	56	0.7 »	177	0.7 »
Jalan ja jalkaterän vammoja	1,581	20.9 »	5,035	21.2 »
Yleisiä ruhje- tahi puristusvammoja .	274	3.6 »	896	3.8 »
Tyrät ja venähdys	38	0.5 »	188	0.8 »
Ihovammoja ja ihohaavoja	71	0.9 »	238	1.0 »
Monipuolisia vammoja	80	1.0 »	320	1.4 »
Muita vammoja	61	0.8 »	258	1.1 »
Laadultaan tuntemattomia vammoja	18	0.2 »	166	0.7 »
Yhteensä	7,617	100.0 %	23,700	100.0 %

Käsi- ja sormivammat ovat tavallisimmat tapaturmat, sillä lähes puolet kaikista kuuluu niihin. Sahateollisuudessa ovat nämä tapaturmat vieläkin lukuisammat, sillä ne tekevät kokonaista 55.6 % kaikista. Niiden jälkeen lähinnä lukuisimmat tapaturmat, jalan ja jalkaterän vammat, ovat miltei yhtä tavallisia sekä sahateollisuudessa että kaikissa teollisuuksissa. Muutoin ovat eroavaisuu-

det sangen pienet, paitsi että palovammat ja silmävammat ovat suhteellisesti harvinaisempia sahateollisuudessa kuin kaikissa teollisuuksissa.

Vammain syitä valaisevat seuraavat numeroluvut, joihin nähden on huomautettava, että luokitus vuodesta 1907 lähtien on toinen kuin edellisiltä vuosilta, ja että muutokset ovat niin suuret, että vertailu käy vaikeaksi.

	Sahateollisuus.		Kaikki teollisuudet.	
Koneiden käytössä	3,781	49.7 %	7,961	33.6 %
Käsityökalujen käytössä	239	3.1 »	1,192	5.0 »
Lentelevistä sirpaleista	113	1.5 »	1,070	4.5 »
Töyttäys-, haava- tahi puristusvammoja (ei koneen aikaansaamia)	449	5.9 »	1,667	7.0 »
Kuumien tahi syövyttäväin aineiden kosketuksesta	34	0.4 »	831	3.5 »
Räjähdysvammoja tahi räjähdyksiä	18	0.2 »	143	0.6 »
Putoavista esineistä j. m. s.	835	11.0 »	2,472	10.5 »
Työntekijän putoamisesta	401	5.3 »	1,264	5.3 »
Kaatumisesta, nyrjähdyksestä j. m. s.	361	4.7 »	1,206	5.1 »
Terävien aseiden päälle astumisesta	15	0.2 »	73	0.3 »
Kuljetuksessa, lastauksessa, purkauksessa	876	11.5 »	3,034	12.8 »
Muut ja tuntemattomat syyt	495	6.5 »	2,787	11.8 »
Yhteensä	7,617	100.0 %	23,700	100.0 %

Sahateollisuudessa aiheuttaa koneitten käyttö puolet kaikista tapaturmista, samalla kuin kaikissa teollisuuksissa tämä luku on vain yksi kolmas osa.

Tapaturmien syistä saa yksityiskohtaisemman käsityksen ammattientarkastajain kertomuksissa julkaistusta tapaturmatilastosta. Siinä mainitaan nimittäin erikseen eräitä sahateollisuuden tärkeimpiä koneita. Tästä lähteestä saa vuosilta 1906—1912 seuraavat tiedot:

	Tapaturmia, jotka on aiheuttanut							
	sirkkelisaha		raamisaha		vannesaha		muut puunm.koneet	
	luku.	%.	luku.	%.	luku	%.	luku.	%.
1906	253	12.8	22	1.1	7	0.4	78	4.0
1907	327	13.4	35	1.4	5	0.2	96	3.9
1908	189	12.4	22	1.4	6	0.4	65	4.3
1909	271	12.4	24	1.1	9	0.4	117	5.4
1910	310	12.2	28	1.1	11	0.4	155	6.1
1911	368	13.3	48	1.7	—[1])	—	128	4.6
1912	372	12.5	53	1.5	—[1])	—	107	3.6

[1]) Vannesahan aiheuttamia tapaturmia ei ole ilmoitettu erikseen vuosilta 1911 ja 1912.

Näistä tapaturmista aiheutti kuoleman:

	Sirkkelisaha.	Raamis.	Vannes.	Muut puunm.koneet.
1906	1	3	—	3
1907	2	1	—	—
1908	—	—	—	1
1909	2	—	—	—
1910	2	—	—	—
1911	2	—	—	—
1912	1	—	—	5

Sirkkelisaha on, kuten tunnettua, teollisuuden vaarallisimpia koneita. Se aiheuttaakin säännöllisesti lähes 1/8 kaikista Suomen teollisuuksissa sattuvista tapaturmista.

Vahingoittuneet jakautuvat *ikänsä* suhteen seuraavasti:

	Sahateollisuus.		Kaikki teollisuudet.	
Alle 15 vuoden	53	0.7 %	227	1.0 %
15—19 vuotiaita	1,021	13.4 »	3,000	12.7 »
20—29 »	2,681	35.1 »	7,454	31.3 »
30—39 »	1,713	22.5 »	5,116	21.5 »
40—49 »	1,021	13.4 »	3,238	13.7 »
50—59 »	562	7.4 »	1,748	7.4 »
60—69 »	172	2.3 »	611	2.6 »
70 vuotiaita ja vanhempia	16	0.2 »	87	0.4 »
Tuntematon ikä	378	5.0 »	2,219	9.4 »
Yhteensä	7,617	100.0 %	23,700	100.0 %

Tässä ei ole mainittavaa erotusta ikäjaossa.

Tapaturmat jakautuvat *vuoden kuukausien* kesken seuraavasti:

	Sahateollisuus.		Kaikki teollisuudet.	
Tammikuu	730	9.6 %	1,936	8.2 %
Helmikuu	691	9.1 »	1,974	8.3 »
Maaliskuu	596	7.8 »	1,847	7.8 »
Huhtikuu	540	7.1 »	1,649	7.0 »
Toukokuu	627	8.2 »	1,936	8.2 »
Kesäkuu	720	9.4 »	2,081	8.8 »
Heinäkuu	691	9.1 »	2,245	9.4 »
Elokuu	693	9.1 »	2,225	9.3 »

	Sahateollisuus.		Kaikki teollisuudet.	
Syyskuu	596	7.8 %	2,054	8.7 %
Lokakuu	634	8.3 »	2,054	8.7 »
Marraskuu	547	7.2 »	1,849	7.8 »
Joulukuu	509	6.7 »	1,645	6.9 »
Tuntematon kuukausi	43	0.6 »	205	0.9 »
Yhteensä	7,617	100.0 %	23,700	100.0 %

Yhdistämällä edelleen eri vuodenaikojén mukaan, saamme seuraavan tuloksen:

	Sahateollisuus.		Kaikki teollisuudet.	
Joulukuu—helmikuu	1,930	25.4 %	5,555	23.4 %
Maaliskuu—toukokuu	1,763	23.1 »	5,432	23.0 »
Kesäkuu—elokuu	2,104	27.6 »	6,551	27.5 »
Syyskuu—marraskuu	1,777	23.3 »	5,957	25.2 »

Teollinen toiminta on yleensä vilkkainta kesäkuukausina ja silloin ovat tapaturmatkin tavallisimpia. Niin on laita sahateollisuudessakin. Siinä ovat tapaturmat talvikuukausina vähän tavallisempia kuin kaikissa teollisuuksissa, mutta syyskuukausina on suhde päinvastainen.

Tapaturmat jakaantuvat *viikonpäivien* kesken seuraavasti:

	Sahateollisuus.		Kaikki teollisuudet.	
Sunnuntai	161	2.1 %	688	2.9 %
Maanantai	1,319	17.3 »	3,877	16.4 »
Tiistai	1,298	17.1 »	3,840	16.2 »
Keskiviikko	1,171	15.4 »	3,664	15.5 »
Torstai	1,207	15.8 »	3,760	15.9 »
Perjantai	1,255	16.5 »	3,902	16.5 »
Lauantai	1,105	14.5 »	3,599	15.0 »
Tuntematon päivä	101	1.3 »	370	1.6 »
Yhteensä	7,617	100.0 %	23,700	100.0 %

Kellonlyömä, jolloin tapaturma sattui käy ilmi seuraavasta:

Aamupäivällä:	Sahateollisuus.		Kaikki teollisuudet.	
klo 12— 3	166	2.2 %	323	1.4 %
» 3— 6	326	4.3 »	557	2.3 »
» 6— 8	454	6.0 »	1,294	5.5 »
» 8—10	664	8.7 »	1,840	7.8 »
» 10—12	1,002	13.2 »	3,248	13.7 »
»aamup.» (tarkemmin ilmoittamatta)	32	0.4 »	263	1.1 »

Iltapäivällä:

	Sahateollisuus.		Kaikki teollisuudet.	
klo 12— 2	568	7.4 %	1,983	8.4 %
» 2— 4	640	8.4 »	1,971	8.3 »
» 4— 6	876	11.5 »	2,703	11.4 »
» 6— 8	320	4.2 »	898	3.8 »
» 8—10	217	2.8 »	432	1.8 »
» 10—12	263	3.4 »	449	1.9 »
»iltapäivällä» (tark. ilmoittamatta)	18	0.2 »	172	0.7 »
»päivällä» (tarkemmin ilmoittamatta)	850	11.2 »	3,110	13.1 »
»Yöllä» (tarkemmin ilmoittamatta)	171	2.2 »	392	1.6 »
Tuntematon	1,050	13.9 »	4,065	17.2 »
Yhteensä	7,617	100.0 %	23,700	100.0 %

Sahateollisuudessa käytetään vuorotyötä suuressa määrin, siis myös yötyötä. Yöllä sattuneet tapaturmat (k:lo 8:sta i. p. k:lo 6:een a. p.) ovat:

yöllä sattuneita tapaturmia sahateollisuudessa .. 1,143 eli 14.9 %
» » » kaikissa teollisuuks. . 2,153 » 9.0 »

Yöllä sattuneet tapaturmat ovat tavallisempia sahateollisuudessa kuin kaikissa teollisuuksissa.

Työkyvyttömyysaste on ollut seuraava:

Työkyvyttömyysaste.	Sahateollisuus.		Kaikki teollisuudet.	
1—9 %	1,238	57.2 %	2,722	54.1 %
10—19 »	345	15.9 »	879	17.5 »
20—29 »	274	12.6 »	737	14.7 »
30—39 »	118	5.4 »	247	4.9 »
40—49 »	67	3.1 »	137	2.7 »
50—59 »	72	3.3 »	160	3.2 »
60—69 »	26	1.2 »	60	1.2 »
70—79 »	10	0.5 »	31	0.6 »
80—89 »	4	0.2 »	9	0.2 »
90—99 »	1	0.0 »	6	0.1 »
100 »	13	0.6 »	42	0.8 »
Yhteensä	2,168	100.0 %	5,030	100.0 %

Taulukkoon 37 on yhdistetty työntekijäin omat tiedot niistä vammoista, joita he ovat saaneet työssään. Ne sisältävät seuraavaa:

	Tapaturmain kohtaamia					
	miehiä		naisia		kump. sukup.	
	luku.	%	luku.	%	luku.	%
Yleisiä ruhje- tahi puristusvammoja	37	2.9	5	4.8	42	3.1
Korvavammoja	5	0.4	—	—	5	0.4
Silmävammoja	47	3.7	4	3.8	51	3.7
Muita päävammoja	38	3.0	5	4.8	43	3.1
Hartiat tahi selkäranka vioittuneet	32	2.5	5	4.8	37	2.7
Käsivarren- tahi kädenvammoja	780	61.8	72	69.4	852	62.4
Keuhkot tahi rintakehä vioittuneet	44	3.5	2	1.9	46	3.4
Vatsanpohjan vammoja	6	0.5	—	—	6	0.4
Kohju	41	3.3	2	1.9	43	3.1
Jalka- ja jalkateränvammoja	232	18.4	9	8.6	241	17.7
Yhteensä	1,262	100.0	104	100.0	1,366	100.0

Taulukkoon 38 on lopuksi yhdistetty työntekijäin antamat tiedot niistä korvauksista, joita he ovat kantaneet heitä kohdanneitten tapaturmien johdosta. Edellinen osa taulukkoa, sivuilla 116 ja 117, sisältää tiedot niistä korvauksista, joita työntekijät kantavat vuosittain, ja jälkimäinen, sivuilla 118 ja 119, kerta kaikkiaan kannetuista korvauksista.

Taulukoista käy ilmi seuraavaa:

korvausta kantavat:	Luku.	Rahamäärä.
miehet	240	23,413: 86
naiset	18	1,319: 46
Yhteensä	258	24,733: 32
korvauksia kerta kaikkiaan:		
miehet	245	34,442: 68
naiset	28	2,376: 60
Yhteensä	273	36,819: 28

XIII Luku.

Työntekijäin palkkaolot.

Aineisto. Tähän asti julkaistuihin eri teollisuudenhaarojen työoloja käsitteleviin tutkimuksiin on saatu tietoja työntekijäin palkkaoloista siten, että tehtaan konttorissa on tehty otteita palkkaluetteloista jonakin vuonna. Siten on saatu täysin luotettavia tietoja kunkin vuoden varrella tehtaan palveluksessa olleen työntekijän ansaitsemasta työpalkasta ja hänen työpäivistään. Tämä aineisto on toiselta puolen erinomaisen hyvää, mitä täydellisyyteen ja tarkkuuteen tulee, mutta menetelmällä on myös huonot puolensa. Otteiden laatiminen palkkaluetteloista on nimittäin suuremmissa tehtaissa hyvin suuritöistä ja sen vuoksi myös jotensakin kallista, ja lisäksi tulee vielä, että huomattavaa osaa tästä aineistosta ei voida käyttää vuosipalkan määräämiseen, sillä suuri määrä työntekijöitä, erittäinkin muutamissa teollisuudenhaaroissa, on ollut työssä liika lyhyen ajan vuodesta. Sahoissa olisivat nämä huonot puolet tulleet näkyviin erittäin suuressa määrin. Olisi tullut aivan ylen määrin kalliiksi laatia otteita monien kymmenien tuhansien työntekijäin palkkaluetteloista, ja huomattavasti suurempi määrä aineistoa kuin tehdasteollisuuksissa olisi ollut käyttökelvotonta vuosipalkan määräämiseen, sillä suuri osa sahojen työntekijöitä on työssä ainoastaan jonkun osan vuotta. Oli siis tässä tapauksessa koetettava löytää joku muu lähde palkkatietojen saamiseksi. Se saatiinkin siitä aineistosta, minkä Suomen Sahanomistajain Työntekijäin Tapaturmavakuutusyhtiön osakkaat vuosittain antavat tälle yhtiölle.

Yhtiön osakkaat antavat sille tietoja heidän palveluksessaan olevista työntekijöistä painetun kaavan mukaan. Työntekijät ovat siinä jaetut seuraaviin pääryhmiin:

A. Työntekijöitä sahassa.

B. Työntekijöitä ulkopuolella sahaa.

C. Työntekijöitä sahan yhteydessä harjoitetussa muussa teollisuudessa.

D. Työntekijöitä sahasta erillään olevalla lastaus- tahi varastopaikalla.

Kussakin näissä ryhmissä ovat työntekijät taasen jaetut alaosastoihin ammatin erikoisalojen mukaan. Ne eivät ole täysin samat kuin tämän tutkimuksen taulukossa 2 käytetyt. Ryhmässä C lueteltuina alaosastoina on myöskin tiilitehtaitten ja myllyjen työntekijät, jotka kuitenkin on jätetty pois tässä,

senvuoksi että ne eivät kuulu tämän tutkimuksen puitteisiin, jotapaitsi puusepän työpajoissa toisistaan eroitetut ryhmät »koneitten ääressä» ja »ei koneitten ääressä» ovat tässä yhdistetyt. Muutoin on ryhmät pysytetty muuttamatta.

Työnantaja ilmoittaa jokaisesta näistä ryhmistä kuukausittain hänen palveluksessaan olevien työntekijäin lukumäärän, työpäivien lukumäärän sekä palkkauksen.

Työnantajain tiedot annetaan, kuten sanottu, kuukausittain. Tämän takia oli mahdotonta käyttää tietoja työssä olleitten työntekijäin luvun määräämiseksi. Tämä luku olisi nimittäin ollut useampien tahi harvempien hyvin erisuuruisten kuukausitietojen keskiarvo, jolla siis ei olisi ollut mitään todellista arvoa.

Palkkatiedot eivät sentähden ilmoita työntekijän määrätyn ajan kuluessa ansaitsemaa palkkaa, vaan keskimääräisen päiväpalkan.

Senvuoksi että aineisto saatiin Sahanomistajain Tapaturmavakuutusyhtiöstä, voitiin palkkatiedot saada yhtiön koko toiminta-ajalta vuosilta 1899—1912 eli 14 vuodelta.

Järjestelty aineisto on taulukoissa 39 ja 40.

Taulukossa 39 esitetään kultakin mainitulta vuodelta palkkamäärä (tasaisin markoin) sekä työpäivien lukumäärä eri ammattiryhmissä ja läänittäin. Taulukossa 40 taasen esitetään näiden lukujen osamäärät, t. s. keskimääräinen päiväpalkka.

Aineiston laajuus näkyy seuraavista luvuista, jotka on otettu taulukosta 39:

	Sahoja:	Työpäiviä:	Palkkamäärä:
V. 1899	132	3,110,843	9,024,989 mk
» 1900	134	3,442,841	10,285,853 »
» 1901	138	3,155,586	9,050,977 »
» 1902	134	3,162,799	8,731,540 »
» 1903	130	3,306,470	9,525,041 »
» 1904	141	3,632,225	10,478,029 »
» 1905	136	3,494,799	10,024,079 »
» 1906	137	3,592,814	11,099,209 »
» 1907	142	3,742,589	12,588,208 »
» 1908	141	3,414,388	11,904,166 »
» 1909	135	3,430,256	11,858,097 »
» 1910	120	3,515,138	12,490,986 »
» 1911	120	3,653,944	13,298,011 »
» 1912	113	3,711,463	13,779,246 »

Täten käytettävissä ollut aineisto käsittää sahoja, joiden luku vaihtelee 113:sta 142:een. Työpäivien lukumäärä vaihtelee 3.1 ja 3.7 miljoonan

välillä sekä maksetut palkat 9.0 ja 13.8 miljoonan markan välillä. Työntekijäin todellista lukumäärää ei, kuten jo edellä on huomautettu, voida määrätä. Sensijaan voidaan laskea »vuosityöntekijäin» lukumäärä niin kuin se lasketaan tapaturmavakuutuksessa, jakamalla työpäivien lukumäärä 300:lla. Täksi luvuksi tulee:

V. 1899	10,369	V. 1906	11,976
» 1900	11,476	» 1907	12,475
» 1901	10,519	» 1908	11,381
» 1902	10,543	» 1909	11,434
» 1903	11,022	» 1910	11,717
» 1904	12,107	» 1911	12,180
» 1905	11,649	» 1912	12,371

Laskettaessa vuosityöntekijäin lukumäärää tulee se luonnollisesti pienempi kuin työntekijäin todellinen lukumäärä. Sahoissa tulee tämä eroitus erittäin suureksi, sillä osa sahoistahan ei ole käynnissä koko vuotta. Puheenalaisessa tapauksessa voidaan siis olettaa, että työntekijäin todellinen lukumäärä on sangen paljon suurempi tässä edellä julkaistua vuosityöntekijäin lukumäärää, mutta on mahdoton määrätä kuinka paljon suurempi.

Jos taasen tarkastaa aineiston laatua, niin voi sen tehdä vertaamalla keskenään eri ammatin erikoisaloissa päivältä maksettuja palkkoja sellaisina kuin ne ovat lasketuu taulukossa 40. Nämä palkathan eivät saa vaihdella suuresti vuodesta vuoteen. Tällaisesta yksityiskohtaisesta tarkastuksesta saadaan suurin piirtein katsottuna edullinen tulos, sillä palkat ovat yleensä tasaisia ja ilman hyppäyksiä. Eräissä tapauksissa on kuitenkin epätasaisuuksia, joista näyttää siltä että itse aineistossa on vika.

Sellaisia ilmeisiä epätasaisuuksia ovat esimerkiksi seuraavat.

Uudenmaan lääni. Vuonna 1903 on palkka ryhmässä A. Puhtaanapito ja kuormitus 3: 26, mutta edellisenä vuonna 2: 12 ja seuraavana vuonna 2: 53. Vuonna 1911 on palkka ryhmässä B. Katkaisurakennuksessa 5: 55, mutta edellisenä vuonna 3: 39 ja seuraavana vuonna 3: 69. Vuonna 1904 on palkka rymässä B. Lastauksessa 5: 12, mutta edellisenä vuonna 4:44 ja seuraavana vuonna 3: 96. Vuonna 1911 on palkka ryhmässä D. Lautatarhassa 4: 88, mutta edellisenä vuonna 3: 20 ja seuraavana vuonna 3: 83.

Turun ja Porin lääni. Vuonna 1906 on palkka ryhmässä B. Tukkien maalle nostossa 4: 70, mutta edellisenä vuonna 3: 97 ja seuraavana vuonna 3: 93. Vuonna 1908 on palkka ryhmässä B. Lastauksessa 6: 11, mutta edellisenä vuonna 4: 11 ja seuraavana vuonna 3: 60. Vuosina 1908 ja 1909 ovat palkat ryhmässä B. Karikkeitten polttamisessa huomattavasti suuremmat kuin minään muuna vuonna.

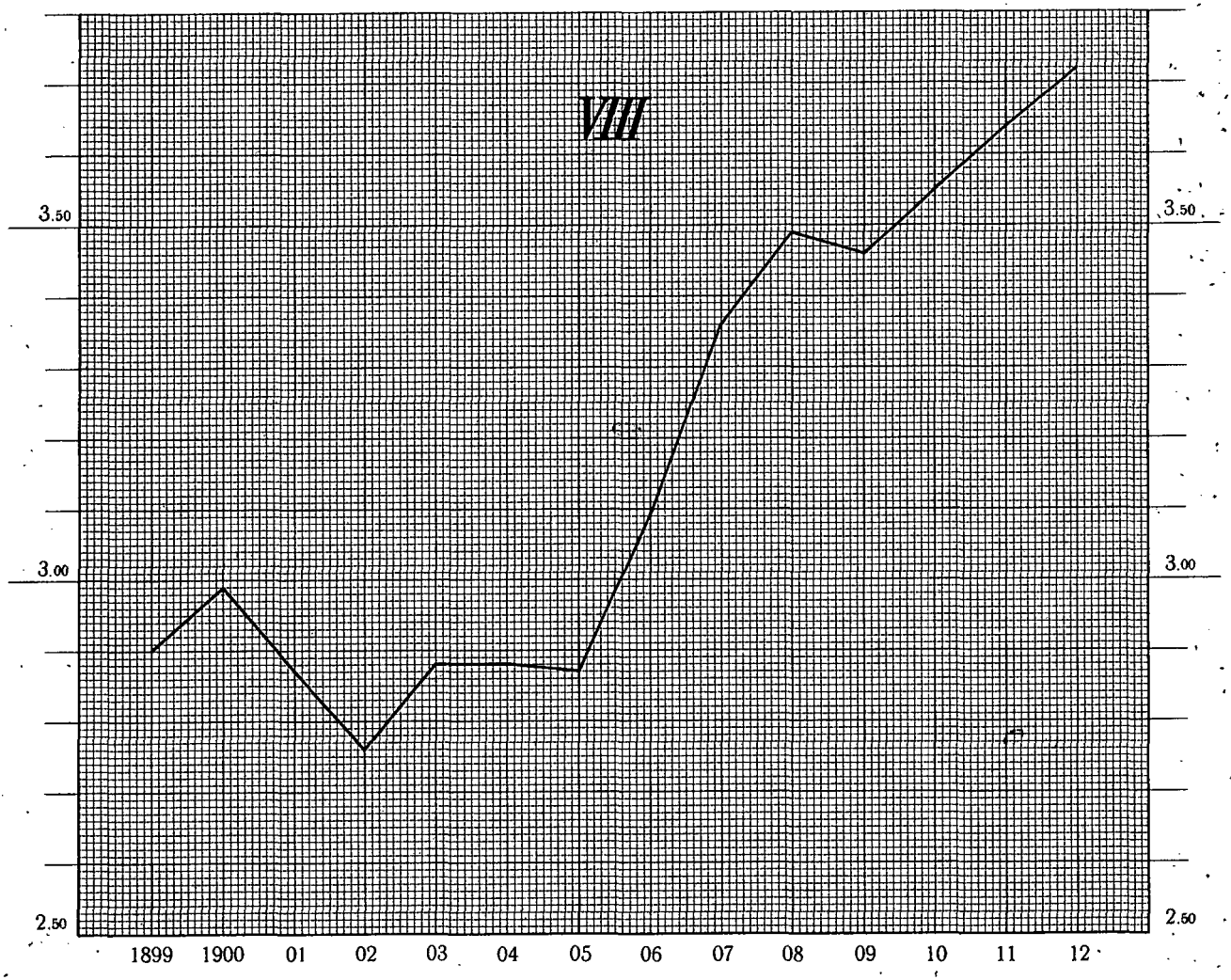
VIII
3.50
3.00
2.50
1899
1900
01
02
03
04
05
06
07
08
09
10
11
12

Hämeen lääni. Vuonna 1901 on palkka ryhmässä D. Lastauksessa 5: 60, mutta edellisenä vuonna ainoastaan 3: — ja seuraavana vuonna 2: 70.

Mikkelin lääni. Vuonna 1909 on palkka ryhmässä D. Lastauksessa 5: 55, mutta edellisenä vuonna 3: 96 ja seuraavana vuonna 4: 96.

Nämä ja muut samanlaiset epätasaisuudet ovat kuitenkin niin harvat, että ne voi jättää kokonaan huomioon ottamatta. Niitä esiintyy yleensä sellaisissa työntekijäryhmissä, jotka eivät ole erittäin lukuisia ja joissa yhdellä ainoalla sahalla maksettu korkeampi palkka sentähden vaikuttaa huomattavasti korottavasti kaikkien työntekijäin keskimääräisiin palkkoihin.

Käytettävänä ollut aineisto täyttää kaikki vaatimukset, mitä sille kohtuudella voi asettaa.

Taulukosta 40, saamme seuraavat keskimääräiset päiväpalkat vuosina 1899—1912 kaikille työntekijöille: *Palkat.*

V. 1899	Smk 2: 90	V. 1906	Smk 3: 09
» 1900	» 2: 99	» 1907	» 3: 36
» 1901	» 2: 87	» 1908	» 3: 49
» 1902	» 2: 76	» 1909	» 3: 46
» 1903	» 2: 88	» 1910	» 3: 55
» 1904	» 2: 88	» 1911	» 3: 64
» 1905	» 2: 87	» 1912	» 3: 72

Näitä lukuja valaisee diagrammi VIII.

1900-luvun alussa olivat palkat laskemaan päin, ollen alhaisimmillaan vuonna 1902. Kolmena seuraavana vuonna nousee palkka ensin vähän jääden sitten paikalleen. Mutta vuodesta 1905 lähtien kohoaa palkka koko ajan, vuonna 1909 sattunutta pientä poikkeusta lukuunottamatta. Lisäys vuodesta 1899 vuoteen 1912 on 82 penniä eli 28 % ja vuodesta 1902, jolloin palkka oli alhaisimmillaan, vuoteen 1912 asti on lisäys 96 penniä eli 35 %.

Eri töitten työntekijäin palkanlisäys, sekä absoluuttisena että prosenteissa, vuodesta 1899 vuoteen 1912 on seuraava:

		Lisäys:	
		p.	%
A.	Tukinhilaajia	99	40.4
	Raamisahureja ja apureja	108	35.8
	Sirkkeli- ja katkaisusahureja	111	38.7
	Kimpi- ja vannesahureja	82	32.3
	Koneenkäyttäjiä, lämmittäjiä	100	30.9
	Viilaajia, terottajia, rasvaajia	92	28.7
	Puhdistuksessa, kuormittamisessa	66	27.3
B.	Tukkimakasiinissa	71	25.3
	Tukkien maalle nostossa	151	47.0

		Lisäys: p.	Lisäys: %
	Sahan viereisessä lautatarhassa	78	27.4
	Katkaisurakennuksessa	67	19.9
	Lastauksessa	64	17.9
	Karikkeitten polttamisessa	27	13.8
	Kirvesmiehiä, seppiä y. m.	73	26.3
C.	Miilun poltossa	42	14.4
	Puusepän työpajassa	110	29.3
	Konepajassa	142	47.2
	Höyläämössä	67	24.8
D.	Lautatarhassa	85	26.2
	Katkaisurakennuksessa	291	97.7
	Lastauksessa	208	55.3
	Sekalaisia työntekijöitä	124	64.9
	Kaikki työntekijät	82	28.3

Palkkojen suhteellinen kasvaminen on, kuten näkyy, hyvin erilainen. Kasvaminen on ollut pienin karikkeiden ja miilun poltossa työskentelevillä työntekijöillä, suurin ulkopuolella sahaa olevassa katkaisurakennuksessa työskentelevillä työläisillä, sekalaisilla työntekijöillä, lastaustyöntekijöillä, tukinhilaajilla, tukkien maalle nostossa työskentelevillä työntekijöillä ja konepajatyöntekijöillä.

Jos taas etsimme palkan alimman määrän kussakin ammattiryhmässä vuosina 1899—1912, niin huomaamme, että se sattuu useimmissa tapauksissa vuodelle 1902 eikä missään tapauksessa myöhemmin kuin vuodelle 1904. Palkan kasvaminen tästä alhaisimmasta määrästään vuoden 1912 palkkaan näkyy seuraavasta:

		Lisäys: p.	Lisäys: %
A.	Tukinhilaajia	120	53.6
	Raamisahureja ja apureja	125	43.9
	Sirkkeli- ja katkaisusahureja	116	41.1
	Kimpi- ja vannesahureja	89	36.0
	Koneenkäyttäjiä, lämmittäjiä	113	36.3
	Viilaajia, terottajia, rasvaajia	99	31.5
	Puhdistuksessa, kuormittamisessa	88	40.0
B.	Tukkimakasiinissa	99	39.1
	Tukkien maalle nostossa	159	50.8
	Sahan viereisessä lautatarhassa	90	33.0
	Katkaisurakennuksessa	69	20.7
	Lastauksessa	104	32.7

		Lisäys: p.	%
	Karikkeiden poltossa	49	28.3
	Kirvesmiehiä, seppiä y. m.	86	32.5
C.	Miilun poltossa	73	28.1
	Puusepän työpajassa	137	39.3
	Konepajassa	142	47.2
	Höyläämössä	91	37.0
D.	Lautatarhassa	109	36.2
	Katkaisurakennuksessa	291	97.7
	Lastauksessa	227	63.6
	Sekalaisia työntekijöitä	124	64.9
	Kaikki työntekijät	96	34.8

Palkat eivät ole samat eri lääneissä, kuten seuraavasta vuotta 1912 koskevasta yhdistelmästä näkyy:

Uudenmaan lääni	Smk	4:	07
Turun ja Porin lääni	»	3:	42
Hämeen lääni	»	3:	28
Viipurin »	»	4:	24
Mikkelin »	»	3:	43
Kuopion »	»	2:	50
Vaasan »	»	3:	22
Oulun »	»	3:	47

Palkka on suurin Viipurin läänissä, sen jälkeen Uudenmaan läänissä ja pienin Kuopion läänissä. Jos tarkastaa palkkoja eri ammattiryhmissä vuonna 1912, niin huomaa, että ne ovat useimmissa tapauksissa suurimmat Viipurin läänissä, t. s. 14 ammattiryhmässä 22:sta.

Palkkojen suhde eri lääneissä näkyy seuraavasta, jossa Kuopion palkka on pantu 100:ksi ja muut muunnettu suhteellisiksi siihen.

Uudenmaan lääni	163
Turun ja Porin lääni	137
Hämeen lääni	131
Viipurin »	170
Mikkelin »	137
Kuopion »	100
Vaasan »	129
Oulun »	139

Jos vertaa toisiinsa vuotta 1912 eri ammattiryhmissä siten, että pienin palkka (karikkeiden polttotyöntekijäin) pannaan 100:ksi ja muut muunnetaan

suhteellisesti siihen, niin saamme seuraavan yhdistelmän, jossa ensimäinen lukusarja ilmoittaa taulukossa olevat keskimääräiset päiväpalkat:

		Keskimääräinen päiväpalkka.	Suhteellinen palkka.
A.	Tukinhilaajia	3: 44	155
	Raamisahureja ja apureja	4: 10	185
	Sirkkeli- ja katkaisusahureja	3: 98	179
	Kimpi- ja vannesahureja	3: 36	151
	Koneenkäyttäjiä, lämmittäjiä	4: 24	191
	Viilaajia, terottajia, rasvaajia	4: 13	186
	Puhtaanapidossa ja kuormittamisessa	3: 08	139
B.	Tukkimakasiinissa	3: 52	158
	Tukkien maalle nostossa	4: 72	213
	Sahan viereisessä lautatarhassa	3: 63	164
	Katkaisurakennuksessa	4: 03	182
	Lastauksessa	4: 22	190
	Karikkeiden poltossa	2: 22	100
	Kirvesmiehiä, seppiä y. m.	3: 51	158
C.	Miilun poltossa	3: 33	150
	Puusepän työpajassa	4: 86	219
	Konepajassa	4: 43	200
	Höyläämössä	3: 37	152
D.	Lautatarhassa	4: 10	185
	Katkaisurakennuksessa	5: 89	265
	Lastauksessa	5: 84	263
	Sekalaisia työntekijöitä	3: 15	142
Kaikki työntekijät		3: 72	168

Tuntipalkka. Taulukon 41 mukaan on yhteensä 2,244 miespuolisella ja 378 naispuolisella työntekijällä eli kaikkiaan 2,622 työntekijällä tuntipalkka. Tuntipalkka jakaantuu suuruutensa mukaan seuraavasti:

	Miehiä		Naisia		Kump. sukup.	
	luku.	%.	luku.	%.	luku.	%.
alle 20 p.	92	4.1	128	33.9	220	8.4
20—29 »	422	18.8	236	62.4	658	25.1
30—39 »	998	44.5	13	3.4	1,011	38.6
40—49 »	439	19.6	1	0.3	440	16.8
50—59 »	267	11.9	—	—	267	10.2
60—69 »	4	0.1	—	—	4	0.1
70—79 »	22	1.0	—	—	22	0.8
Yhteensä	2,244	100.0	378	100.0	2,622	100.0

Tuntipalkka on miespuolisten työntekijäin suuremmissa ryhmissä seuraavan suuruinen:

	Tukkimakasiini		Saha	
	luku.	%.	luku.	%.
alle 20 p.	14	5.4	17	3.1
20—29 »	53	20.5	114	20.9
30—39 »	155	60.2	306	56.0
40—49 »	31	12.0	74	13.6
50—59 »	5	1.9	34	6.2
60—69 »	—	—	1	0.2
70—79 »	—	—	—	—
Yhteensä	258	100.0	546	100.0

	Lautatarha		Muut	
	luku.	%.	luku.	%.
alle 20 p.	52	4.6	9	2.9
20—29 »	201	17.8	54	17.7
30—39 »	414	36.5	123	40.2
40—49 »	248	21.8	86	28.1
50—59 »	196	17.3	32	10.5
60—69 »	1	0.1	2	0.6
70—79 »	22	1.9	—	—
Yhteensä	1,134	100.0	306	100.0

XIV Luku.

Metsänhakkuu.

Aineisto. Niistä työntekijöistä, jotka eivät ole työssä itse sahalla, ei, kuten jo johdannossa on huomautettu, voida saada yhtä yksityiskohtaisia tietoja kuin varsinaisista sahatyöntekijöistä. Edelliset ovat nimittäin hajallaan metsissä, lauttausväylien varsilla tahi laivaussatamissa. Näistä työntekijöistä on sentähden käytetty erityisiä kaavakkeita, jotka työnantajat, t. s. sahaliikkeet, lauttausyhtiöt ja lastausliikkeet ovat täyttäneet. Metsänhakkuuta ja sen yhteydessä olevaa tukinajoa käsittelee kyselykaavake F, joka on jäljennetty sivuilla 22 ja 23.

Metsänhakkuutyöntekijäin oloista on saatu tietoja 102 liikkeeltä.

Nämä liikkeet ovat sinä aikana, jonka tiedot käsittävät, nimittäin talven 1910—1911, hakkuuttaneet kaikkiaan 24,261,221 tukkia.

Tässä työssä olleitten työntekijäin lukumäärä on ilmoitettu seuraavaksi:

metsänhakkuussa	50,814
tukkien kuljetuksessa	35,514
Yhteensä	86,328

Seuraavasta yhdistelmästä näkyy, mitenkä hakkuupaikat jakautuvat maalaiskuntien kesken eri lääneissä:

	Maalaiskuntia kaikkiaan.	Maalaiskuntia, joissa hakkuuta on toimitettu.	
Uudenmaan lääni	40	26	65.0 %
Turun ja Porin lääni	120	54	45.0 »
Hämeen lääni	50	46	92.0 »
Viipurin »	60	37	61.7 »
Mikkelin »	27	24	88.9 »
Kuopion »	40	31	77.5 »
Vaasan »	88	39	44.3 »
Oulun »	70	29	41.4 »
Koko maa	495	286	57.8 %

Uudenmaan läänissä ei, saatujen tietojen mukaan, ole toimitettu mitään hakkuuta eräissä maalaiskunnissa läänin länsiosassa eikä lähinnä Helsinkiä olevissa seuduissa.

Turun ja Porin läänistä ei ole ollenkaan saatu tietoja Ahvenanmaalta (mistä ei myöskään ole pyydetty tietoja sahoista), tuskin mistään saaristopitäjästä eikä Turun ja Rauman välisistä pitäjistä.

Hämeen läänissä on hakkuuta toimitettu kaikissa muissa paitsi 4 pitäjässä.

Viipurin läänistä ei ole saatu tietoja Viipurista kaakkoon olevista seuduista eikä Käkisalmesta luoteeseen olevista Laatokan ympäristön seuduista.

Mikkelin läänissä on hakkuuta toimitettu kaikissa muissa paitsi 3 pitäjässä.

Kuopion läänistä puuttuu tietoja hakkuusta ainoastaan 9:stä, eripuolilla lääniä hajallaan olevasta pitäjästä.

Vaasan läänistä on tietoja hakkuusta saatu läänin sisäosista, mutta vain hyvin harvoista rannikkopitäjistä, jotka kuten tunnettua ovat maamme metsättömimpiä seutuja.

Oulun läänistä on saatu tietoja eräistä Oulunjoesta lounaaseen olevista pitäjistä sekä eräistä pitäjistä sen pohjoispuolella olevista laajoista seuduista. Pohjoisimmat pitäjät, joista tietoja on saatu, ovat: Kuolajärvi, Kemijärvi, Rovaniemi, Tervola, Simo, Ylitornio, Kolari, Muonionniska, Kittilä ja Sodankylä.

Tässä yhteydessä on lausuttava tunnustus niille liikkeille, jotka ovat antaneet täydellisiä tietoja, mikä luonnollisesti on antanut varsin paljon työtä suurille sahaliikkeille. Niinmuodoin on suurimmilta liikkeiltä saatu tietoja seuraavista määristä hakkuussa olleista työntekijöistä (tasaluvuin):

Halla A. B.	9,900	työntekijää
A. B. W. Gutzeit & C:o	7,900	»
A. Ahlström O. Y.	7,000	»
W. Rosenlew & C:o A. B.	6,100	»
A. B. T. & J. Salvesen	6,100	»
Reposaaren Höyrysaha O. Y.	4,800	»
Puutavara O. Y. Kemi	4,800	»
O. Y. Gustaf Cederberg & C:o	4,400	»
W. Hackman & C:o	4,300	»
Aug. Fellman	2,600	»
Akaan Höyrysaha O. Y.	1,400	»
Joh. Askolin	1,000	»

Näiden 12 liikkeen palveluksessa olevat 60,300 hakkuutyöntekijää ovat kokonaista 70 % kaikista selostetuista työntekijöistä.

Näyttää siltä, että saatu aineisto on täysin riittävä käsityksen saamiseksi hakkuutyöntekijäin oloista.

Hakkuuaika. *Uudenmaan lääni.* Hakkuuaika alkoi yleensä joulukuun alussa ja puolivälissä. Monin paikoin alkoi hakkuu kuitenkin vasta tammikuussa. Poikkeustapauksissa alkoi hakkuu toisin paikoin jo marraskuussa, aikaisin hakkuu jo 1 päivä marraskuuta. Toiselta puolen on hakkuu eräällä paikalla alkanut vasta maaliskuun 1 päivänä. Hakkuu lopetettiin useimmissa tapauksissa maaliskuun alussa ja puolivälissä, varsin monin paikoin kuitenkin jo helmikuussa. Joissakuissa tapauksissa jatkui hakkuuta aina huhtikuun 15 päivään asti. Hakkuuaika voidaan yleensä arvioida noin kolmeksi kuukaudeksi, mutta se on kuitenkin useissa tapauksissa ollut lyhyempi, vieläpä ainoastaan yksi kuukausi.

Turun ja Porin lääni. Hakkuuaika on yleensä sama kuin Uudenmaan läänissä, joulukuun alusta ja puolivälistä aina maaliskuun puoliväliin. Hakkuu on täällä kuitenkin suhteellisesti useammissa paikoissa voitu alottaa jo marraskuussa, kolmessa pitäjässä marraskuun 1 päivänä, lähes kymmenkunnassa pitäjässä myöhemmin marraskuulla. Aikaisin päivämäärä on lokakuun 18 päivä Paraisten pitäjässä. Toiselta puolen on Pöytyän pitäjästä ilmoitettu niin myöhäinen päivämäärä kuin maaliskuun 3 päivä. Hakkuu on useammassa tapauksessa lopetettu maaliskuun alussa tahi puolivälissä, luonnollisesti taas eräissä tapauksissa aikaisemmin ja eräissä myöhemmin. Aikaisin päivämäärä on joulukuun 22 päivä, jolloin hakkuuta oli kestänyt vähän toista kuukautta. Myöhäisimmät hakkuut on lopetettu huhtikuussa, viimeisin 21 päivänä. Hakkuuajan pituus on yleensä sama kuin Uudenmaan läänissä, noin kolme kuukautta, useissa tapauksissa kuitenkin lyhyempi, vieläpä ainoastaan yksi kuukausi.

Hämeen lääni. Hakkuun alkamisen suhteen eivät olot Hämeen läänissä ole sanottavasti erilaiset kuin kummassakin edellisessä läänissä, joten hakkuu on siis yleensä alkanut joulukuussa ja tammikuussa. Kymmenkunnassa pitäjässä on hakkuu kuitenkin alkanut jo marraskuussa. Aikaisin päivämäärä on lokakuun 20:s, myöhäisin maaliskuun 8:s päivä. Ei myöskään voida sanoa, että hakkuun päättymisenkään suhteen olisi olemassa mitään eroavaisuutta Hämeen läänissä ja edellisissä lääneissä. Aikaisin päivämäärä on joulukuun 17, jolloin hakkuu päättyi kestettyään marraskuun 28 päivästä asti. Ainoastaan parilla paikalla on hakkuuta jatkunut huhtikuulle. Hakkuuaika on täälläkin vaihdellut yhdestä kolmeen kuukauteen.

Viipurin lääni. Hakkuu näyttää alkaneen jo marraskuussa useammin kuin ennen mainituissa lääneissä. Näin on nimittäin ilmoitettu tapahtuneen useammassa kuin kahdessakymmenessä tapauksessa. Aikaisin päivämäärä on loka-

kuun 15 päivä. Useimmissa tapauksissa on kuitenkin hakkuun ilmoitettu alkaneen joulukuussa. Ainoastaan suhteellisesti hyvin harvoissa tapauksissa on työ alkanut tammikuussa. Viipurin läänissä näyttävät siis hakkuut voivan alkaa vähän aikaisemmin kuin läntisissä lääneissä. Hakkuu on useimmissa tapauksissa lopetettu maaliskuussa. Viimeisin päivämäärä on huhtikuun 7 päivä. Vain harvoissa tapauksissa on ilmoitettu, että hakkuu on lopetettu tammikuussa tai helmikuussa. Eräässä tapauksessa ilmoitetaan, että hakkuu lopetettiin jo joulukuun 15 päivänä kestettyään ainoastaan 1 à 2 viikkoa. Hakkuuaika on yleensä Viipurin läänissä ollut vähän pitempi kuin edellä käsitellyissä lääneissä.

Mikkelin lääni. Täällä on hakkuu useimmissa tapauksissa alkanut jo marraskuussa, siis aikaisemmin kuin edellisissä lääneissä. Vieläpä on kymmenkunnassa tapauksessa ilmoitettu hakkuun alkaneen lokakuun 15 päivänä. Joissakuissa tapauksissa on hakkuu alkanut joulu- tahi tammikuussa. Useimmissa tapauksissa on hakkuutyöt lopetettu maaliskuun jälkipuoliskolla, mutta kymmenkunnassa tapauksessa vasta huhtikuussa. Viimeisin päivämäärä on huhtikuun 30 päivä. Hakkuuaika oli Mikkelin läänissä yleensä pitempi kuin edellisissä lääneissä, ja se voidaan arvioida lähes neljäksi kuukaudeksi, luonnollisesti myös muutamin poikkeuksin, t. s. siten että hakkuuaika on ollut lyhyempi.

Kuopion lääni. Mitä edellä sanottiin Mikkelin läänistä pitää pääasiallisesti paikkansa myös Kuopion lääniin nähden, sillä hakkuu on useimmissa tapauksissa alkanut jo marraskuussa. Eräissä tapauksissa on lokakuun puoliväli ilmoitettu töiden alkamisajaksi. Ainoastaan harvoissa tapauksissa on ilmoitettu hakkuun alkaneen joulukuussa ja vain poikkeustapauksissa vieläkin myöhemmin. Työt on useimmissa tapauksissa lopetettu maaliskuussa, parissakymmenessä tapauksessa vasta huhtikuussa. Myöhäisin päivämäärä on huhtikuun 30 päivä. Kuopion läänissäkin on hakkuuaika yleensä noin neljä kuukautta.

Vaasan lääni. Tässä läänissä vaihtelevat hakkuiden alkamisajat sangen suuresti. Hakkuu on sangen monessa tapauksessa alettu jo marraskuussa (aikaisintaan marraskuun 1 päivänä), mutta myös monessa tapauksessa joulukuussa sekä lisäksi erittäin monessa tapauksessa vasta tammikuussa. Useimmissa tapauksissa on hakkuu lopetettu maaliskuussa, noin kymmenkunnassa tapauksessa huhtikuussa (myöhäisintään huhtikuun 28 päivänä). Hakkuuaika tulee täten hyvin erilaiseksi eri paikkakunnilla, ja se näyttää tuskin olevan kolmea kuukautta pitempi, mutta usein lyhyempi.

Oulun lääni. Hakkuu on yleensä alkanut marraskuussa ja joulukuussa, mutta kaikissa pohjoisimmissa pitäjissä jo lokakuun alussa. Työt on miltei poikkeuksetta lopetettu maaliskuussa. Ainoastaan yhdessä tapauksessa on huhtikuun 15 päivä ilmoitettu lopettamispäiväksi. Hakkuuajaksi tulee täällä

siis 3 à 5 kuukautta, joista viimemainittu aika kuitenkin koskee ainoastaan Pohjoisimpia pitäjiä, missä hakkuu, kuten sanottu, on alkanut jo lokakuussa.

Yhdistellessään edelläsanottua huomaa, että hakkuu sekä alkaa että loppuu sangen erilailla maan eri osissa. Voidaan kuitenkin sanoa, että hakkuu alkaa useimmissa tapauksissa joulukuussa ja päättyy maaliskuussa, kestäen siis noin kolme kuukautta. On kuitenkin myös hyvin tavallista, että hakkuuaika ei kestä kauempaa kuin yhden à kaksi kuukautta. Mitä pitemmälle pohjoiseen tullaan, sitä pitempi on yleensä hakkuuaika, siten että se useammin alkaa aikaisemmin, vaikka ei kuitenkaan ainoassakaan ilmoitetussa tapauksessa ennen lokakuun 1 päivää. Hakkuu lopetetaan useimmissa tapauksissa maaliskuun kuluessa, poikkeustapauksissa huhtikuussa.

Työaika. Metsänhakkuussa ja tukinajossa käytetystä työajasta on miltei poikkeuksetta ilmoitettu, ettei ole mitään määrättyä työaikaa. Työaika on kaiketi sentähden lähinnä riippunut vuorokauden valoisan ajan pituudesta ynnä lähimmän työnjohtajan antamista määräyksistä. Niissä harvoissa tapauksissa, joissa on ilmoitettu käytettävän määrättyä työaikaa, on sen ilmoitettu olevan 7—10 tuntia päivässä.

Palkka. Metsänhakkuussa ja sen yhteyteen kuuluvassa tukinajossa lähimmän lauttausväylän rantaan käytetään aina urakkajärjestelmää jonkun verran vaihtelevissa muodoissa. Ainoassakaan tapauksessa ei ole ilmoitettu, että käytettäisiin aikapalkkaa.

Tässä käytännössä olevat eri järjestelmät voidaan määritellä seuraavalla tavalla.

Kaikki työntekijät ovat välittömästi työnesimiehen palvelukseen ottamia, joka myös maksaa palkan heille kullekin, ja käytetään tällöin määrättyjä sovittuja yksikköhintoja tukilta.

Joku määrä työntekijöitä muodostaa työkunnan, saaden kukin työkunta määrätyn alueen hakattavakseen. Palkkaus suoritetaan koko kunnalle, jonka jäsenet jakavat sen keskenään sovittujen perusteiden mukaan. Tällaiset työkunnat ovat erisuuria. Osittain muodostaa sellaisen 2 tahi 3 hakkaajaa, osittain on se kokoonpantu sekä hakkaajista että ajomiehistä, esimerkiksi 2 miestä hevosineen tahi 3 à 4 miestä kahdella hevosella. Kuntien on ilmoitettu olevan kokoonpantuja 9:stäkin henkilöstä, joista 3 ajomiestä ja 6 jalkamiestä.

Kun työ annetaan työkunnan suoritettavaksi näyttää seuraava menettely olevan tavallisin. Hakattava alue jaetaan pienempiin palstoihin tahi lohkoihin, joihin kuhunkin tulee, sikäli kuin on ilmoitettu, 50—400 runkoa. Kukin tällainen palsta annetaan työkunnalle, joka ottaa sen määrätyillä, sovituilla ehdoilla. Nämä ehdot ovat erilaiset eri tapauksissa, mutta niissä määrätään aina palkkio tukilta. Milloin maksetaan yhtä suuri keskihinta tukilta, mil-

loin, ja se näyttää olevan tavallisinta, on tämä hinta erilainen, riippuen sekä tukin mittasuhteista että myös siitä, kuinka karu maa on sekä lopuksi ajomatkan pituudesta. Jälkimäisessä tapauksessa tehdään siis taksa, jossa on eri hinnat eri suuruuksista ja eri ajomatkoista. Mutta seuraavaakin menetelmää näytään käytettävän sangen usein. Ajomies hevosineen ottaa hakatakseen ja ajaakseen lauttausväylälle määrätyn metsäpalstan tukit. Työnesimies tahi sahaliikkeen edustaja on tekemisissä vain tämän kanssa ja sopii hinnoista hänen kanssaan. Tämä taas puolestaan ottaa muun tarvittavan työväen, sekä hakkaajat että ajomiehet, palkaten heidät sopimuksen mukaan. Metsäpalstoja luovutettaessa käytetään joskus milteipä huutokauppaa, siten että palsta annetaan vähimmän vaativalle. Jos koko hakattava alue on verrattain pieni, niin ei sitä jaeta enää pienempiin palstoihin, vaan annetaan jakamattomana. Työkunnalle maksettava palkka on eräissä tapauksissa ilmoitettu laskettavan juoksevalta syleltä tahi juoksevalta metriltä tai kuutiometriltä. Siihen palkkaan, minkä hakkaajat saavat työkunnan esimieheltä, vaikuttaa myös se seikka, ovatko hakkaajat velvolliset raivaamaan tiet metsässä ja tuleeko heidän auttaa kuormituksessa.

Eräissä tapauksissa on ilmoitettu, että metsän myyjä on myös ottanut suorittaakseen sen hakkuun sovittujen urakkahintojen mukaan.

Erilaisten työntekijäin, nimittäin hakkaajain ja ajomiesten joko hevosineen tahi ilman hevosta, kantamasta todellisesta palkasta on saatu hyvin täydellisiä tietoja. Ne koskevat kaikki arvioitua päiväpalkkaa. Useimmissa tapauksissa ei kuitenkaan ole ilmoitettu yhtä ainoata määrättyä päiväpalkkaa, vaan on ilmoitettu ne määrät, joiden välillä päiväpalkka on ollut.

Uudenmaan lääni. Hakkaajan alimmaksi päiväpalkaksi on ilmoitettu 2 mk. 50 p., korkeimmaksi 6 mk., mikä viimemainittu on ilmoitettu ainoastaan yhdessä tapauksessa. Palkkamäärät näyttävät useimmissa tapauksissa olevan noin 3 mk. 4 markan ja vieläpä 4 mk. 50 penninkin päiväpalkka on tosin myös ilmoitettu useissa tapauksissa.

Ilman hevosta olevilla ajomiehillä on useimmiten 3 mk. 50 p. päivältä.

Ajomiehen ja hevosen päiväansioksi on ilmoitettu vähintään 4 mk. 50 p. ja enintään 10 mk., viimemainittu määrä ainoastaan poikkeustapauksissa. Tavallisimmin näyttää päiväpalkka vaihtelevan 5, 6 ja 7 markasta aina 8 markkaan asti.

Turun ja Porin lääni. Hakkaajain palkka on varsin usein oleellisesti pienempi kuin Uudenmaan läänissä. Niinpä ilmoitetaan Luvian, Kullaan, Honkilahden, Honkijoen, Kiikoisten ja Kankaanpään pitäjistä, ettei päiväpalkka ole ollut enemmän kuin 2 mk., Ulvilassa 2 mk. 10 p. ja Noormarkussa, Merikarvialla, Siikaisissa, Kankaanpäässä, Jämijärvellä y. m. pitäjissä 2 mk. 25 p. Suurin päi-

väpalkka on yhdessä ainoassa tapauksessa 4 mk. 10 p. Tavallisin näyttää olevan 2 à 3 markan päiväansio, t. s. yleensä vähän pienempi kuin Uudenmaan läänissä.

Ajomiehille ilman hevosta on ilmoitettu maksettavan miltei samoin kuin hakkaajille, myös 2 mk. päivältä samassa pitäjässä.

Myös ajomiehen ja hevosen palkkataso on vähän alempi. Niinpä ilmoitetaan Honkilahden, Luvian, Ulvilan, Kullaan, Honkijoen ja Kiikoisten pitäjistä, ettei niiden palkka nouse yli 4 markan päivältä. Korkein ilmoitettu määrä on 9 mk. 50 p. Tavallisimmat päiväpalkat ovat 5, 6 ja 7 mk.

Hämeen lääni. Hakkaajain palkaksi on kahdesta pitäjästä, nimittäin Jämsästä ja Kuhmoisista, ilmoitettu ainoastaan 1 mk. 80 p. päivältä. Someron, Jokioisten, Ypäjän ja Hausjärven pitäjissä on päiväpalkan ilmoitettu nousevan 2 markkaan ja muutamissa pitäjissä 2 markkaan 50 penniin. Tavallisin päiväpalkka näyttää täällä olevan 2 mk. 50 p., mikä saattaa kohota aina 3 markkaan; mutta hyvin harvoin korkeammalle.

Ajotyömiehille ilman hevosta maksetaan enimmiten 2 mk. 50 p. päivältä.

Ajomiehelle ja hevoselle on alin ilmoitettu päiväpalkka 4 mk., mikä on ilmoitettu Kalvolasta, Kangasalasta (samoista pitäjistä on toiselta puolen myös ilmoitettu palkan nousevan aina 15 markkaan), Kuhmoisista ja Tuuloksesta. 4 mk 25 p. ja 4 mk. 50 p. on ilmoitettu useista pitäjistä. Tavallisimmat päiväpalkat ovat 5, 6 ja 7 mk. Janakkalan, Lopen, Hausjärven, Nastolan ja Kosken pitäjistä on ilmoitettu niin korkea määrä kuin 10 mk. päivältä.

Viipurin lääni. Täällä on hakkaajain päiväpalkka ilmoitettu niinkin pieneksi kuin 1 mk. 50 p., nimittäin Ruokolahdella ja Uukuniemellä, ja 1 mk. 80 p. Parikkalan pitäjässä. 2 markan päiväansio on ilmoitettu Suomenniemen, Savitaipaleen, Taipalsaaren, Antrean, Jääsken, Kivennavan, Muolan, Valkjärven, Raudun, Sakkolan ja Räisälän pitäjistä. Suurin ilmoitettu määrä on 4 mk.

Ajomiehille ilman hevosta maksetaan 2 mk. 50 p. à 3 mk. päivältä.

Useissa edellä luetelluissa pitäjissä, joissa hakkaajain palkka on pienin, on myös ajomiehen ja hevosen ansio pienin eli 4 mk., niinikään Lappeella. Suurin ilmoitettu ansio on 10 à 11 mk., mutta ainoastaan muutamissa harvoissa tapauksissa. Useimmiten on päiväansio 6 à 8 mk.

Mikkelin lääni. Hakkaajain päiväpalkaksi on ilmoitettu 1 mk. 50 p. Savonrannan, Heinäveden ja Rantasalmen pitäjissä, 1 mk. 80 p. Enonkosken ja Kangaslammen pitäjissä sekä 2 mk. kymmenkunnassa pitäjässä. Suurin ansio on 4 mk. Mutta ansio näyttää useimmissa tapauksissa olevan noin 2 mk. 50 p. à 3 mk.

Ajomiehelle ilman hevosta ei ole ilmoitettu maksettavan alle 2 markan, vaan 2 à 3 mk.

Ajomiehen ja hevosen alin päiväansio on 4 mk. Ristiinan, Anttolan, Sääming in, Savonrannan, Heinäveden ja Rantasalmen pitäjissä. Suurin määrä on 12 mk. Ansio on useimmissa tapauksissa 5, 6, 7 ja 8 mk.

Kuopion lääni. Hakkaajain palkaksi on ilmoitettu ainoastaan 1 mk. 50 p. Rääkkylän, Kiteen, Tohmajärven ja Kiihtelysvaaran pitäjissä, 1 mk. 80 p. Kesälahdella sekä 2 mk. kymmenkunnassa pitäjässä. Suurin määrä on 4 mk. Tavallisimmat palkat ovat 2 mk. 50 p. à 2 mk. 75 p.

Ajomiehelle ilman hevosta ei makseta alle 2 markan päivältä, vaan vaihtelee hänen palkkansa 2 markan 75 pennin vaiheilla.

Ajomiehen ja hevosen päiväansioksi on ilmoitettu ainoastaan 4 mk. Rääkkylän, Kiteen, Tohmajärven ja Kiihtelysvaaran pitäjissä. Palkka näyttää useimmissa tapauksissa kuitenkin olevan verrattain korkea. Se on nimittäin sangen monessa tapauksessa ilmoitettu 10 markaksi ja hyvin monessa tapauksessa 7 à 8 markaksi.

Vaasan lääni. Pienin ilmoitettu päiväpalkka on 2 mk. Lehtimäen, Töysän, Ätsärin, Keuruun ja Saarijärven pitäjissä. Eräässä tapauksessa, Perhossa, se on ilmoitettu ainoastaan 1 mk:ksi 50 p:ksi. Toiselta puolen on ilmoitettu niin suuret määrät kuin 5 mk. ja 5 mk. 10 p. Laihian, Maalahden, Kelviän, Perhon, Saarijärven, Viitasaaren, Konginkankaan ja Sumiaisten pitäjistä. Yleensä on palkka kuitenkin 2 markan 50 p:n ja 3 markan välillä.

Ajomiehille ilman hevosta on ilmoitettu maksettavan niin alhainen päiväpalkka kuin 1 mk. 25 p. Kelviällä ja Perhossa. Ansion on ilmoitettu useimmiten olevan 2 mk. 50 p., mutta useissa tapauksissa on sen kuitenkin ilmoitettu nousevan 5 markkaan.

Ajomiehen ja hevosen päiväansioksi on ilmoitettu ainoastaan 4 mk. Jyväskylässä, Saarijärvellä ja Karstulassa, 5 mk. Laihialla, Alavudella, Pihlajavedellä, Multialla ja Keuruulla. Mutta toiselta puolen tavataan niinkin suuria palkkiomääriä kuin 14 à 15 mk. Kelviällä, Perhossa ja Alajärvellä. Useimmissa tapauksissa on ansio 6:n ja 8:n markan välillä.

Vaasan läänistä saadut tiedot vaihtelevat enemmän kuin muista lääneistä saadut, sillä täällä tavataan sekä erittäin alhaisia että tavattoman korkeita ansiomääriä.

Oulun lääni. Hakkuutyöntekijäin palkaksi on ilmoitettu 1 mk. 50 p. päivältä Sievillä, Merijärvellä, Oulaisissa ja Vihannissa. 2 markan ja 2 markan 25 pennin päiväpalkkoja tapaa myöskin, pääasiallisesti läänin eteläosissa, mutta useimmiten näyttävät palkat olevan 3 ja 4 markan välillä.

Ajomiehille ilman hevosta on ilmoitettu maksettavan ainoastaan 1 mk. 15 p. edellämainitussa neljässä pitäjässä, joissa hakkaajainkin palkka on alhaisin. Muutoin on palkka täälläkin 3 à 4 mk.

Ajomiehelle ja hevoselle on taasen ilmoitettu maksettavan vähimmän mainituissa neljässä pitäjässä, nimittäin 3 mk. 85 p. Mutta toiselta puolen on samoissa pitäjissä ilmoitettu maksettavan niinkin korkeita palkkoja kuin 14 mk.,

joten erotus on siis erittäin suuri. 4 mk. 50 p. on ilmoitettu Haapajärven, Paltamon, Sotkamon, Kuhmoniemen ja Suomussalmen pitäjistä. Useimmiten on ansio ilmoitettu 8 markaksi päivältä ja tämä määrä on ilmoitettu kaikista pohjoisimmista pitäjistä.

Palkanmaksu.

Palkanmaksu tapahtuu osittain siten, että se toimitetaan määräviikkojen kuluttua tahi myöskin työn loputtua. Jälkimäisessä tapauksessa saavat työntekijät aina ennakkomaksua kun he pyytävät, minkä jälkeen lopputili tehdään työn päätyttyä. Mutta työntekijäin on ilmoitettu voivan saada ennakkomaksua silloinkin kun palkanmaksu tapahtuu määräajoittain. Eräät liikkeet ovat niinollen ilmoittaneet, että työnesimiehellä on aina riittävästi varoja antaakseen milloin tahansa ennakkomaksua.

Seuraavasta yhdistelmästä näkyy, miten eri palkanmaksutavat jakautuvat työntekijäin (tasaluvuissa) mukaan:

Palkat maksetaan:		Työntekijöitä:
kerran viikossa	8,000	9.3 %
joka toinen viikko	33,900	39.2 »
joka kolmas viikko	11,900	13.8 »
joka neljäs viikko	5,600	6.5 »
työn loputtua	26,900	31.2 »
Yhteensä	86,300	100.0 %

Monessa tapauksessa on ilmoitettu, ettei määräaikaisia palkanmaksujakaan aina toimiteta täsmällisesti määrättynä päivänä tahi määrättyjen viikkojen kuluttua, vaan likipitäin ilmoitetun järjestyksen mukaan.

Palkanpidätykset.

Koska hakkuutyöntekijät aina ovat tilapäisesti palkattuja, ei luonnollisesti ole heitä varten olemassa mitään kassoja tai muita sellaisia laitoksia, joita varten tehtäisiin palkanpidätyksiä, niinkuin on laita tehtaissa, joiden työväestö on vakinaista. Milloin palkanpidätyksiä tehdään tapahtuu se osittain senvuoksi että työntekijät ovat saaneet lainan esimieheltä tahi ovat ostaneet kulutustarpeita, osittain vahingonkorvaukseksi tahi vakuudeksi työn suorittamisesta. Palkanpidätyksen syiksi on ilmoitettu:

Liika pitkien kantojen jättäminen; tarpeettomat tukkiin tehdyt kirveeniskut ja metsään jätetyt tukit. Ilmoituksessa sanotaan, että tavallisesti on kuitenkin tyydytty vain pelkkään uhkaukseen sakkojen ottamisesta näistä laiminlyönneistä.

Törkeä huolimattomuus työssä.

Vuokran ja ruuan maksamatta jättäminen niille talonpojille, joiden luona työntekijät asuvat, jos isäntä sitä vaatii.

Metsäpalstan puhdistamisesta pidätetään ajomiesten palkasta pieni määrä, mikä kuitenkin suoritetaan takaisin kun puhdistus on toimitettu.

Huolimattomasti suoritettu työ ja leimaamattomien puitten kaataminen.

Vakuudeksi sovitun urakkatyön suorittamisesta.

Palkan pidätys tehdään kun työ on suoritettu vastoin työnesimiehen antamia ohjeita.

Jos sattuu, että henkilö, joka on saanut jonkun määrän metsäpalstoja hakattavakseen, jättää mielestään epäedullisen palstan, pidätetään palkasta tämän palstan hakkuukustannuksia vastaava määrä, mikä sitten masketaan sille, joka todella on suorittanut työn mainitulla palstalla.

Hakkaajain palkasta pidätetään määrätty summa kunnes on toimitettu lopullinen tarkastus kaadettujen puitten lukumäärästä.

Yhtiölle oleva velka.

Jälelle jätettyjen tukkien ajamiseksi.

Työnantajalta saatujen ruokatavarain suoritukseksi.

Asunnot ja elintarpeet.

Maamme tiheimmin asutuissa seuduissa, joissa hakkuupaikat eivät ole etäällä kylistä tahi torpista, on hakkuu- ja ajoväki enimmiten paikkakuntalaisia, pikkutilallisia, torppareja, loisia ja mäkitupalaisia j. m. Nämä asuvat luonnollisesti kotonaan varustaen itse itsensä kaikella mitä tarvitsevat. Ne työntekijät, joiden koti ei ole lähellä työpaikkaa, asuvat lähiseudun talonpoikien ja torpparien luona, joilta he myös saavat ruuan. Mutta näyttää myös olevan hyvin tavallista, että nämä työntekijät ovat omassa ruuassaan. Noin kerran viikossa käyvät he kotonaan, jos koti nimittäin on lähipitäjässä tai ei muutoin ole varsin kaukana, ja varustavat silloin uudelleen ruokakonttinsa. Mitä he sen lisäksi tarvitsevat ostavat he taloista. Eräissä tapauksissa on ilmoitettu ruuan ja asunnon hinta. Niinpä ilmoitetaan eräistä Länsi-Suomen pitäjistä, että asunto maksaa 5 à 10 p. vuorokaudelta, mutta lisätään, että nämä asunnot ovat jotakuinkin epätyydyttäviä. Toisista osista maata on ilmoitettu, että ruoka ja asunto saadaan keskimäärin 1 mk:lla päivältä. Kokemäeltä, Punkalaitumelta, Loimaalta, Tammelasta, Pohjalta ja Maalahdelta on ilmoitettu, että asunnot ovat huonot. Toiselta puolen on suuresta määrästä keski-Suomen pitäjiä ilmoitettu, että asunnot ovat jotensakin hyviä eli sellaisia, joihin maataviljelevä väestö yleensä on tottunut. Eräissä tapauksissa ei asuntoja ole vuokranneet työntekijät itse, vaan työnantaja. Joskus kun hakkuupaikka on ollut lähellä työnantajan omistamaa teollisuuslaitosta, on työntekijät majoitettu työnantajan omistamiin asuntoihin. Kuoreveden pitäjästä on annettu täydellinen kuvaus työntekijäin asunto-oloista. Suuren tuvan lattialle levitetään illalla olkia, joille työntekijät rupeavat makaamaan rivittäin siten, että heidän välilleen jää ainoastaan kapeita käytäviä. Ruuasta ilmoitetaan samasta seudusta, että työntekijät ostavat

talonpojilta piimää ja perunoita, mutta että heillä on itsellään muut aineet. Päivälliseksi nautitaan ainoastaan kuivaa ruokaa työpaikalla, mutta illalla keitetään perunoita yhteisessä suuressa padassa. Missä amerikkalaista silavaa on saatavana, käytetään sitä paistettuna.

Eräissä pohjoisimmissa pitäjissä, Viitasaaren, Saarijärven, Konginkankaan, Pihtiputaan ja Kivijärven pitäjissä, on työnjohtaja vuokrannut asuntoja työnantajan lukuun tahi on myös ollut välttämätöntä, varsinkin kruununmetsissä, rakennuttaa tilapäisiä asuntoja. Työntekijät huolehtivat täälläkin yleensä itse ruuastaan, mutta muutamissa tapauksissa näyttää työnjohtajakin pitäneen kaupan välttämättömimpiä elintarpeita, omaa voittoa kuitenkaan silmälläpitämättä, kuten on ilmoitettu. Työnjohtajilla on myytävänä pääasiallisesti jauhoja ja silavaa.

Harvaan asutuissa itäisimmissä pitäjissä on työnantajan täytynyt suuremmassa määrin pitää huolta työntekijäin asunnosta ja ruuasta. Niinpä ilmoitetaan Ilomantsin, Enon, Pielisjärven, Nurmeksen, Kuhmoniemen ja Salmin pitäjistä, että työnantajat olivat rakennuttaneet metsään väliaikaisia asuntoja työntekijöille. Niinikään oli työnantajain pidettävä varastossa erilaisia elintarpeita, joista työntekijät voivat saada, mitä halusivat. Joissakin tapauksissa on jonkun läheisen kylän kauppias avannut tilapäisen myymälän työpaikan läheisyydessä. Tavallisesti hoitaa kukin työntekijä itse omaa talouttaan, mutta tapahtuu niinkin, että useampia työntekijöitä liittyy yhteen samaksi ruokakunnaksi.

Salmin pitäjästä ilmoitetaan, että noin puolet työntekijöistä oli Venäjältä. Suurin osa näistä asui metsään rakennetuissa kasarmeissa, 15—20 miestä kussakin. Nämä kasarmit on rakennettu savupirtin tapaan ja ilman puulattiaa. Ilmoituksessa lisätään, että nämä työntekijät ovat yleensä erittäin huonoja ja että työ senvuoksi tulee peräti kalliiksi.

Muuan Ilomantsissa hakkuuttanut toiminimi ilmoittaa, että se on sikäläisiin kruununmetsiin rakennuttanut 3 isoa ja 10 pienempää tupaa työntekijöille. Isoissa tuvissa, n. k. kasarmeissa, oli erityinen vahti, joka hoiti puhtaanapitoa ja lämmitystä. Työnantajat möivät elintarpeita.

Pielisjärvellä ovat työntekijät itse rakentaneet itselleen pieniä mökkejä.

Eräs työnantaja Nurmeksesta valittaa, että työntekijät tuhlaavat hyvän ansionsa kahviin, jota nautitaan 4 à 5 kertaa päivässä sekä tupakkaan ja väkijuomiin.

Pohjoisimmista pitäjistä, Ylitorniosta, Kittilästä, Sodankylästä, Kuolajärveltä, Kemijärveltä, Rovaniemeltä ja Tervolasta, ilmoittaa muuan toiminimi, että kun vähintään 2/3 työntekijöistä eli enemmän kuin 3,000 henkeä, oli toisilta paikkakunnilta ja kun työmaat useimmissa tapauksissa olivat niin kaukana asu-

tuista seuduista, ettei työväki voinut asua taloissa eikä kylissä, oli työnantaja pakotettu rakennuttamaan asuntoja metsiin pitämällä silmällä paikkakunnan oloja ja sitä, ettei työntekijäin terveys niissä joutunut vaaraan. Toiminimi oli myös pakotettu pitämään kaupan elintarpeita, joita lähimmällä kauppapaikalla käypiin hintoihin ja toisinaan huokeammallakin työnantajan toimesta myytiin niille työntekijöille, jotka halusivat saada muonansa yhtiön välityksellä.

Muuan toinen toiminimi taasen ilmoittaa, että se on Suomussalmella rakennuttanut työntekijöille tukkipirttejä pitäen myös kaupan eräitä ruokatavaralajeja, lähinnä voita, silavaa, jauhoja, leipää ja kahvia.

Simon pitäjästä ilmoittaa muuan toiminimi, että se on siellä rakennuttanut tukkipirttejä. Tulisija on keskellä tupaa ja makuulavitsat seinävierellä.

XV Luku.

Lauttaus.

Ennenkuin tässä käydään tekemään selkoa lauttaustyöntekijäin oloista, esitetään ensin yleinen selonteko lauttauksen laajuudesta ja kulusta maassamme, mikäli näistä seikoista on lähteitä käytettävänä.

Suurempien lauttausyhdistystemme uittotoiminnan laajuudesta vuonna 1912 on olemassa seuraavat tiedot. [1])

Lauttaus vuonna 1912.

Vaikka vedenkorkeus- ja tuulisuhteet aika-ajoin olivat sangen epäedullisia eräillä lauttausväylillä vuonna 1912, täytyy lauttauksen tulosta kuitenkin pitää loistavana sillä puitten paljous oli muutamissa suurimmissa jokialueissa suurempi kuin milloinkaan ennen. Kun monista paikoista ei ole saatavissa tilastoa, on vaikeata laatia yleiskuvaa toiminnasta, jotapaitsi tähän vaikuttaa vielä m. m. eri paikoilla noudatettavat erilaiset paljouden määräämistavat. Hyvin likimääräisestä tutkimuksesta näkyy kuitenkin, että pohjoismaiden vesistöissä on vuonna 1912 uitettu seuraavat määrät tukkeja:

	Lauttausalue:		Uitettuja tukkeja:	
	km²	%:na koko maan pinta-alasta	kaikkiaan	km²:iä kohti
Ruotsi	320,000	70	95,000,000	300
Suomi	300,000	80	25,000,000	90
Norja.....	160,000	50	50.000,000	330
Yhteensä	780,000	70	170,000,000	220

Mainitussa kirjoituksessa annetaan tietoja seuraavien lauttausväylien uittotoiminnasta vuonna 1912.

Kemijoki. Tavattoman vedenkorkeuden ja epäedullisten tuulisuhteitten vuoksi olivat lauttausolot mahdollisimman kehnot. Lauttauskustannukset tulivat sentähden suuremmiksi kuin vuonna 1911. Työntekijäin tuntipalkka on ollut 35 p. Lauttausväylää alettiin laittaa kuntoon kesäkuun alussa. Lokakuun alussa oli kaikki lauttausaineisto talviteloillaan, 2,166,228 pölkkyä (1,662,318

[1]) Flottningstidskrift, vihko 3 vuonna 1913.

mittayksikköä) ilmoitettiin lauttauskäsittelyyn ja lajiteltiin niistä melkein kaikki.

Kiannon ja Kuhmoisten vesistö. Lauttausyhtiö lauttasi kesällä 1912 kaikkiaan 878,951 hirttä. Tästä määrästä lautattiin 491,231 hirttä Kiannon ja 387,720 hirttä Kuhmoisten reittiä myöten. Propsia lautattiin 56,932.7 m³. Lauttaus alotettiin kesäkuun 10 päivänä ja lopetettiin syyskuun 3 päivänä. Pääreitin pituus on 290 km. Reitissä on 43 suurempaa koskea, joista suurin on 5 km pituinen. Lauttausta suosi alkukesästä edullinen vedenkorkeus, mutta lauttauskauden lopussa oli veden puute tuntuva lauttoja varpattaessa kapeammissa ja kivisemmissä vesistöissä. Lauttojen varppaus eli kuljetus järvien yli toimitetaan suurimmaksi osaksi höyryveneellä.

Kokemäenjoki. Lauttausväylä, joka alkaa Tammerkosken virran juoksusta Pyhäjärveen ja virtaa Kokemäenjokea myöten Pohjanlahteen, käsittää noin 200 km pituisen matkan. Lauttausta harjoitetaan kahteen eri erään, nimittäin keväällä jäänlähdön alusta kesäkuun alkupuoliskolle asti, sekä syyskuun 14 päivästä jäätymiseen asti. Vuonna 1912 on lautattu 2,219,985 tukkiyksikköä ja 5,186 m³ propsia, joista propsit ja 750,588 tukkiyksikköä on lautattu kevät- ja loput 1,469,397 tukkiyksikköä syyslauttauksessa. Koko lautattavana ollut puumäärä lajiteltiin ennen jäätymistä asianomaisille puiden omistajille, joten ei mitään puita jätetty makaamaan vesistöön seuraavaksi vuodeksi.

Vedenkorkeus oli sekä keväällä että syksyllä huomattavasti suurempi kuin tavallisesti, mikä vaikutti häiritsevästi lauttaukseen vaikeuttaen erittäinkin tukkien keräämistä makasiiniin. Vedenkorkeuden aleneminen alkoi tuntua syyskuussa, mutta lokakuun alussa sattunut ankara lumimyrsky ja sitä seurannut sade- ja sulamisaika nostattivat taas nopeasti veden. Marraskuussa ja joulukuussa vallinnut leuto sää ja runsas sade synnyttivät niinikään tähän vuodenaikaan tavattoman korkean veden ja aiheuttivat paikka paikoin tulvia matalammille rantaseuduille, mikä m. m. erittäin suuresti vaikeutti maalle nostettujen puomi- ja pohjatukkien makasiiniin keräämistä.

Kymijoki. Vuosi 1912 on monessa suhteessa ollut merkkivuosi. Niin hyvää ja lauttaukseen sopivaa vedenkorkeutta lienee ollut harvoin, tuskinpa milloinkaan. Ottamatta lukuun muutamia tuulisia aikoja, jotka jonkun verran hidastuttivat työtä Keiteleellä ja Päijänteellä, voidaan kesää 1912 lauttausnäkökannalta katsoen kutsua ihannekesäksi.

Tulokset ovat myös olleet paremmat kuin milloinkaan. Kyminsuussa on nimittäin lajiteltu viidettä miljoonaa hirttä, mihin määrään ei koskaan ennen oltu päästy.

Vedenkorkeus, mikä vielä toukokuun alussa oli uhkaavan matala kaikissa lauttausreiteissä, nousi äkkiä runsaitten sateitten vaikutuksesta, jotka sulatti-

vat syvän kirren, vähän normaalia korkeammaksi, ja nousi korkeimmilleen kesäkuun lopussa. Alin vedenkorkeus merkittiin elokuussa, minkä jälkeen vesi taas alkoi nousta huomattavasti.

Sopivan vedenkorkeuden ja muiden suotuisien seikkojen vaikutuksesta, tulivat vuoden lauttaustulokset miltei ennen kuulumattoman hyvät. Koko lautattavaksi jätetystä puumäärästä tuli nimittäin määräpaikkoihin 97.6 % ja tämä luku olisi voitu edelleen korottaa 98.9 %:iin, mikä olisi ollut rekordi, jollei 94,000 tukkia olisi niiden omistajain nimenomaisesta toivomuksesta jätetty Mäntyharjun uittoreittiin talven yli.

Lauttaus alkoi toukokuun 9 päivänä Mäntyharjussa ja loppui lokakuun 28 päivänä Kymissä.

Lajittelu alettiin ja lopetettiin

Kyminsuussa	$^{27}/_{5}$—$^{28}/_{10}$	ja lajiteltiin	4,025,045	kpl.
Anjalassa	$^{10}/_{8}$—$^{19}/_{10}$	» »	260,158	»
Vedenjakamassa	$^{10}/_{9}$—$^{24}/_{10}$	» »	110,874	»
Haapakoskella	$^{10}/_{6}$—$^{14}/_{9}$	» »	2,061,138	»

Kaikissa uittoreiteissä oli lautattavana seuraavat määrät puita:

Vuoden varrella lauttausreitteihin tulleita uusia puita	6,354,072
Lauttausreiteissä olevia puita kaikkiaan	6,913,442
Lauttausreitteihin seuraavaksi vuodeksi jääneitä puita	167,968
Määräpaikkoihin saapuneita ynnä lauttauksessa hävinneitä puita	6,745,474
Lajiteltu Kyminsuussa	4,025,045
Seuraavaan vuoteen jääneet %:na kaikista lautattavana olleista puista	2.4 %
Kaikissa uittoreiteissä lautattuja tukkikilometriä yhteensä, Keiteleen ja Päijänteen lauttaus mukaan laskettuna	1,059,953,188
Keskimäärin lautattuja kilometrejä tukkia kohti	153

Lauttaus Kymijoen vesistössä.

Kymijoen vesistöstä on olemassa täydellinen kuvaus lauttauksen kulusta. Koska tämä lauttausalue on maamme suurin ja siinä lautataan sekä kapeampia vesiä myöten, että isojen järvien yli ja pitkin suurta Kymijokea, niin tavataan siinä miltei kaikkia niitä erilaisia lauttausmenetelmiä, joita käytetään maassamme. Senvuoksi on näyttänyt mielenkiintoiselta ottaa tähän mainittu kuvaus. [1])

[1]) *Edvard Blomqvist.* Lisiä Suomen Hydrografiaan II. Kymijoki ja sen vesistö. 1 Nidos. Helsinki 1911, siv. 224—232.

Voimassaolevien asetusten ja erityisten, yksityisiä vesistöjä varten vahvistettujen lauttaussääntöjen mukaan toimitetaan nykyään lauttausta Kymijoen vesistössä pääasiallisesti yhteisesti kaikkien puutavaranomistajien laskuun. Kymin Lauttausyhdistyksen sääntöjen vahvistusta odotellessa hoitaa yhteistä lauttausta toistaiseksi Kymin Väliaikainen Lauttausyhdistys, jonka hallinto on Kyminsuussa. Yhdistyksen hoidettavana on niinmuodoin lauttaus seuraavissa päävesistöissä, nimittäin Viitasaaren, Saarijärven ja Rautalammin reiteissä sekä niiden yhteisessä laskussa Päijänteeseen, Jämsän ja Mäntyharjun reiteissä sekä Kymijoessa.

Lauttauksen helpottamiseksi on vesistöissä erityisiä laitteita, kuten uittoruuhia, johtoarkkuja, johtopuomeja, seiniä, ryntöpohjia y. m., jota paitsi tarkoitusta varten on perattu suuri joukko koskia.

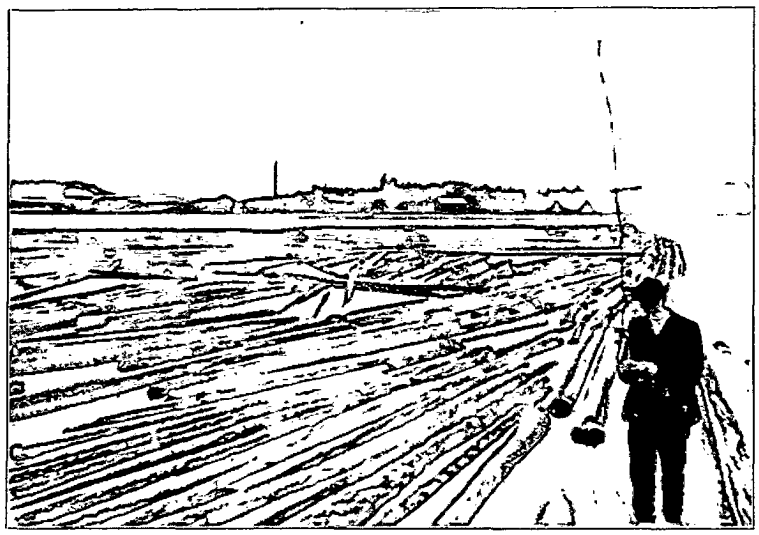

Tukkivarasto Haapakosken luona.

Yleensä toimitetaan lauttausta koskissa ja virroissa irrallaan puomien välitse sekä suvannoissa puomilautoissa, joita varppauslaivat vetävät, tahi höyrylaivojen hinaamissa nippulautoissa. Varppausta toimitetaan nykyään enimmäkseen varppaushöyrylaivoilla, joita lauttausyhdityksellä on n. 50 kpl.; ainoastaan pienimmillä suvannoilla käytetään vielä toisinaan hevoskiertoa. Niputusta varten on erityisissä paikoissa niputuslaitoksia ja tukkien lajittelua sekä jakoa varten on sopiviin suvantopaikkoihin järjestetty n. k. tukkivarastoja.

Viitasaaren reitin päävesistössä kuljetetaan tukit Muurrejärvestä Keiteleeseen varppaamalla puomilautoissa Muurrejärven, Alvajärven ja Kolimajärven yli sekä osaksi, riippuen tuulisuhteista, pienempien Kellan-, Ilmo- ja Kymin järvien yli. Järviä yhdistäviin vesistöihin tullessa aukaistaan lautat ja tukit uitetaan irrallaan johtopuomien välitse koskia alas. Pienemmissä vesistöissä ja missä vesimäärä on pieni, käytetään lauttauksessa n. k. otvapuomeja, joita muodostetaan molempia rantoja pitkin ensiksi tulleista tukeista, ja joiden tarkoituksena on vähentää vesistön leveyttä ja lisätä sen vesisyvyyttä. Lauttauksen helpottamista tarkoittavista laitoksista mainittakoon toelaitos Kärnäkoskessa, hirsi-

seinän muotoon tehdyt johtolaitteet ja kiviarkut Koivukoskessa ja Sahakoskessa sekä vartavasten rakennettujen hirsiarkkujen väliset johtopuomit Kyminjärvessä.

Alvajärven ja Kolimajärven väliseen Heinäjokeen tulee lauttaustavara Saanijärven lisävedestä, jossa m. m. on 3 uittoruuhta.

Kun tukit ovat tulleet Kyminjoesta Keiteleeseen yhdistetään ne höyryniputuslaitoksessa nippuihin, joita höyrylaivat sitten hinaavat Äänekoskelle saakka, tahi järjestetään tukit puomilauttoihin, jotka varppaushöyrylaivojen vetäminä viedään samaan paikkaan.

Äänekoskelle tulee lautattu tavara myöskin Kivijärven reittiä myöten. Viimemainitussa reitissä varpataan tukkilautat höyrylaivoilla Kivijärven, Pudasjärven, Vuosjärven ja Muuruvejärven yli, mutta muuten uitetaan tukit irrallaan. Osa Huopanankoskea on muodostettu leveäksi uittoväyläksi, jota hirsiarkut rajoittavat ja Kivijärven reitin alimpaan koskeen, Keihärinkoskeen, on laitettu puomeilla yhdistettyjä kiviarkkuja.

Keihärinkosken alapuolella on höyryniputuslaitos, jossa tukit niputetaan ennenkuin ne höyrylaivojen hinaamina kuljetetaan Keiteleen yli Äänekoskelle.

Keiteleen yli tuotu lauttaustavara uitetaan 300 m:n pituista uittoruuhta myöten Äänekosken ohi Kuhnamojärveen, jossa se yhdistetään Saarijärven reitistä Naarakosken kautta tulleeseen lauttaustavaraan.

Saarijärven reitissä toimitetaan lauttausta samalla tapaa kuin edelläselitetyssä vesistössä. Siten varpataan tukit lautoissa suvantojen yli ja uitetaan irrallaan koskia ja virtoja alas. Majakosken padossa on tukinuittoa varten 2.80 m leveä aukko, Parantalan koskessa on 2 uittoruuhta ja Hietamankosken pohjoisrannalla on samaa tarkoitusta varten laitettu 220 m pitkä uittoruuhi.

Äänekosken ja Naarakosken alapuolella kootaan tukit lauttoihin, jotka höyrylaivoilla varpataan Kuhnamojärven yli Pörrinvirralle, missä lautat hajotetaan, jonka jälkeen tukit irrallaan kulkevat Lujakoskea ja Kapeenkoskea alas. Viimemainitun kosken yläpuolella on n. 20 m pitkä hirsistä tehty johtolaite, jonka tarkoituksena on estää ruhkaantumista siinä olevalle hiekkasärkälle. Kapeenkoskelta varpataan tukit lautoissa Vatiajärven yli Horhanvirralle, jossa ne irrallaan uitetaan johtopuomien välitse Kuusankoskelle. Uuittoruuhen läpi päästyään jatkavat tukit kulkuaan Kuusankosken rautatiesillan alitse edelleen Kuoressalmen kautta Saraveteen, missä myöskin Rautalammin lauttausväylää myöten tulleet tukit kootaan.

Rautalammin reitin pohjoisimmassa osassa, Koivujärven ja Pielaveden välillä, tapahtuu lauttaus ainoastaan korkeanveden aikana. Kahdessa mainittujen järvien välisessä koskessa nim. Korkeakoskessa ja Koivukoskessa on uittoruuhet. Pielaveden ja Nilakan suurien järvien yli varpataan tukit lautoissa varppaushöyrylaivojen avulla. Viimemainitusta järvestä kulkevat tukit irrallaan johtopuomien ja johtolaitteiden välitse Äyskoskia alas Rasvankiin, jonka jälkeen tukit jälleen varppaamalla kuljetetaan suurten, keskenään yhteydessä olevien järvien, Rasvangin, Virmasveden, Iisveden ja Niiniveden yli. Virmasveteen tulee myöskin Hirvijärven lisävedestä Savikosken uittoruuhen kautta uitettu lauttaustavara Iisveteen Suonnejokea myöten ja Niiniveteen Kerkonkosken uittoruuhen kautta Sonkarista, jotapaitsi järviin uitetaan tukkeja useista pienemmistä vesistöistä. Suonteenselältä uitetaan myöskin joku määrä tukkeja Kuivataipaleen sulun kautta Vuoksen jokialueella olevaan Kuvansi järveen. Korkeanveden aikana voivat Virmasvedellä, Iisvedellä ja Niinivedellä liikkuvat varppaushöyrylaivat lauttoineen kulkea viimemainitun järven laskujokea, Nokisenkoskea, alas ja sitten edelleen Miekkaveden ja Koskeloveden yli Tyyrin-

virralle. Matalanveden aikana täytyy lautat hajoittaa Nokisenkosken yläpuolella ja taas uudelleen koota kosken alapuolella. Kun tukit ovat kulkeneet irrallaan johtopuomien välitse Tyyrinvirtaa alas, varpataan ne lautoissa ponttuuhöyrylaivojen avulla Lonkarin ja Äijäveden yli viimemainitun järven poikki johtavan sillan luo. Tukit työnnetään senjälkeen mainitun sillan aukkojen läpi ja yhdistetään sitten lauttoihin, jotka varpataan Äijäveden ja Hankaveden yli Lapinkarinkoskelle. Viimemainitussa koskessa kulkee lauttaustavara irrallaan hirsistä ja kivistä tehtyjen johtoseinien välitse ja senjälkeen varpataan se höyrylaivojen vetämissä lautoissa yli suuren Konneveden Siikakoskelle. Johtopuomien ja johtoseinien välitse uitetaan tukit irrallaan Siikakoskea ja kahta seuraavaa koskea, Karrinkoskea ja Kellankoskea, alas Liesveteen. Viimemainitun järven ja Vanginveden yli varpataan tukit jälleen lautoissa Kärkkäälänkoskille, joita myöten tukit irrallaan johtopuomien välitse kulkevat alas Kynsiveteen, jossa ne uudelleen lauttoihin yhdistettyinä varpataan Kaivannon kanavalle.

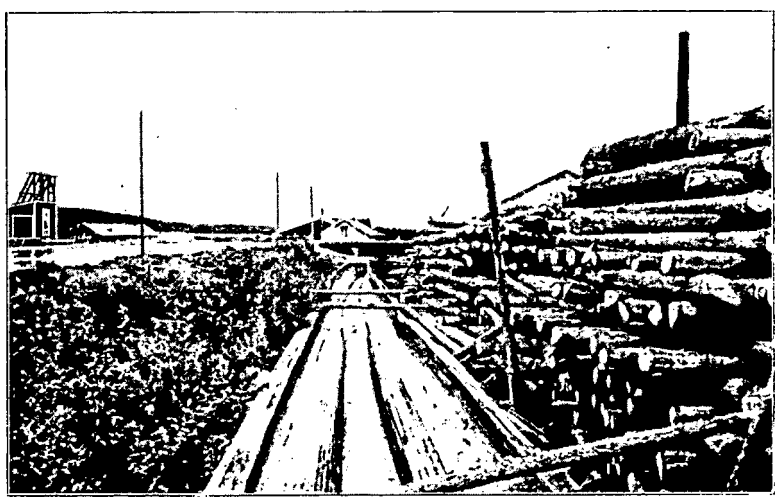

Uittoruuhi Äänekosken luona.

Kuljettuaan irrallaan johtopuomien välitse mainitun kanavan kautta varpataan tukit Leivonveden yli Simunankoskelle, jota myöten ne irrallaan kuljetetaan alas. Tämän jälkeen varpataan tukit lautoissa Kuusveden yli ja sitten ne lopulta irrallaan uitetaan Tarvaalankoskea alas Saraveteen. Viimemainitun järven eteläpäästä varpataan Rautalammin reitistä tullut lauttaustavara lautoissa Kuhankoskelle, missä siihen yhtyy Saraveden yli Viitasaaren ja Saarijärven reiteistä uitettu lauttaustavara.

Ylä-Kuhankoskessa tapahtuu lauttaus kosken länsihaaraa myöten ja Ala-Kuhankoskessa johtopuomien välitse, joten puut eivät pääse vahingoittamaan koskessa olevia kalastuslaitteita eivätkä tunkeutumaan veneväylään.

Leppäveden yli varpataan puut lautoissa Haapakoskille saakka, joiden yläpuolella lautat avataan. Kuljettuaan irrallaan Ylä-Haapakoskea alas, kootaan puut kosken alapuolella olevaan suvantoon, missä lajittelulaitoksessa erotetaan Haapakosken sahalle kuuluva puutavara. Muu osa lautataan edelleen Keski- ja Ala-Haapakoskea alas Päijänteeseen. Haapakosken sahalle kuuluva puutavara lautataan Keski-Haapakoskea alas erityistä uittoj ruuhta myöten ja kootaan n. k. tukkivarastoon Ala-Haapakosken yläpuoliseen suvantoon.

Heti Haapakosken alapuolella on Päijänteessä 4 höyryniputuslaitosta, joissa järven yli Kalkkisten koskille kuljetettava puutavara niputetaan. Nippulautat, joita höyrylaivat hinaavat, sisältävät 50 à 80,000 tukkia.

Jyväsjärven lisävedestä tulee Päijänteen pohjoispäähän pienempi määrä tukkeja, jotka on lautattu Lohikoskessa olevaa uittoruuhta myöten ja sitten varpattu lautoissa Jyväsjärven yli ja Äijälän salmen kautta.

Laukaan kihlakunnan vesistöjä varten on 21 p. toukok. 1880 vahvistettu lauttaussääntö, jota on osaksi muutettu ja täydennetty 27 p. toukok. 1884 ja 3 p. huhtik. 1905.

Lauttaussääntöjen mukaan saapi metsäntuotteiden lauttausta toimittaa koko sinä aikana vuodesta, jolloin se on mahdollista, paitsi mitä Saarijärven ja Summasjärven väliseen vesistöön tulee, jossa lauttaus saadaan keväällä alottaa vasta 10 päivää sen jälkeen, kun jäät ovat lähteneet Summasjärvestä. Äijälän salmessa saa lauttausta toimittaa kello 9:stä illalla kello 3:een aamulla.

Mitä lauttaukseen muissa Päijänteeseen laskevissa vesistöissä tulee, mainittakoon tässä seuraavaa.

Muurajärven lisävedessä kootaan Muurajärveen uitettu puutavara lauttoihin, jotka varpataan järven yli Muurajoelle. Tätä jokea myöten kulkevat puut irrallaan, osaksi johtopuomien välitse ja osaksi kahta Muurakoskessa olevaa uittoruuhta myöten.

Jämsän reitin pienemmissä vesistöissä, kuten Pengerjoessa y. m. toimitetaan lauttausta ainoastaan kevättulvan aikana. Jämsänjärven ja Päijänteen välillä olevassa päävesistössä saapi Hämeen läänin kuvernöörin 13 p:nä maalisk. 1886 tätä vesistöä varten vahvistaman ja Keisarillisen Senaatin 5 p:nä toukok. 1906 täydentämän järjestyssäännön mukaan metsäntuotteiden lauttausta toimittaa kaikkina vuoden aikoina, jolloin uitto vaan on mahdollinen. Suvannoissa kuljetetaan puutavara lautoissa varppaamalla sekä koskissa ja virroissa irrallaan johtopuomien välitse. Seuraavissa koskissa on uittoruuhi, nimittäin: Kintauskoskessa, Koskensaaren koskessa, Karikonkoskessa, Hankakoskessa, Rekolankoskessa ja Jämsänkoskessa. Lapinkoskessa tapahtuu lauttaus itähaaran kautta ja Kalliokoskessa kosken yli johtavan sillan itäpuolisen aukon kautta. Tarkoitusta varten on Myllykosken poikki rakennetussa padossa aukko, Kaksihaaraisen Luomen-Myllykosken läntinen haara on perattu uittoväyläksi ja Väänekosken toisen rannan kautta on kaivettu uittokanava. Heti Jämsänkosken alapuolella niputetaan tukit ja hinataan sitten Jämsänjokea pitkin Päijänteeseen.

Isojärven vesijakson Isojärven ja Päijänteen välistä osaa varten on Keisarillinen Senaatti vahvistanut lauttaussäännön 20 p:nä huhtik. 1877. Uittoruuhia on Kivikoskessa, Kotakoskessa, Jokelankoskessa (2 kpl.) sekä Ylä- ja Ala-Hassinkoskessa.

Lummeneen-Vesijaon lisävedessä toimitetaan lauttausta sekä Lummeneesta Harmoistenojaa myöten Päijänteeseen että myöskin Vesijaon järvestä sen laskujokea myöten Padasjoen kirkon ohi Päijänteeseen.

Harmoistenojassa, jossa lauttausta toimitetaan ainoastaan korkeanveden aikana, on 5 uittoruuhta. Lummeneeseen tapahtuu lauttaus m. m. Kokemäenjoen vesistöön kuuluvasta Kukkasjärvestä Sappeenkoskessa olevaa uittoruuhta myöten.

Lauttausta varten Vesijaon ja Päijänteen välillä on voimassa Hämeen läänin kuvernöörin vahvistama ohjesääntö 27 p:ltä heinäk. 1899 sekä Keisarillisen Senaatin päätös 26 p:ltä lokak. 1900. Näiden mukaan saapi metsäntuotteiden lauttausta toimittaa Vesijaon järvestä aina Arrakosken alapuolelle saakka jäänlähdöstä alkaen heinäkuun 1 p:ään saakka sekä Arrakosken ja Päijänteen välillä 1 p:ään elokuuta. Muiden järvien paitsi Ruokolam-

men yli varpataan puutavara puomilautoissa joko käsivoimalla tai hevoskiertoa käyttämällä, muissa osissa vesistöä uitetaan puut irrallaan joko virran vieminä tai siten, että lauttausmiehistö työntää puita kekseillä tai vastapuomilla. Kapeissa ja kivisissä paikoissa käytetään otvapuomeja. Uittoruuhia on Kaukelankoskessa, Arrakoskessa ja Vierunkoskessa. Puiden lajittelu toimitetaan Päijänteessä. Vesijaon järvestä lautataan myöskin joku määrä puita Palsankoskessa olevaa uittoruuhta myöten Kokemäenjoen vesistöön.

Lummeneen-Vesijaon lisäveden eteläpuolitse Mustosenjärvestä ja Iso-Tarrusjärvestä Päijänteeseen laskevaa vesistöä varten on lauttaussääntö vahvistettu samalla kertaa kuin Vesijaon-Päijänteen vesistön lauttaussääntökin eli Hämeen läänin kuvernöörin päätöksellä 27 p:ltä heinäk. 1899. Tämän ohjesäännön 3 pykälän mukaan kuljetetaan puutavara irrallaan järvissä siten, että lauttausmiehistö joko seisoen lautoilla tai vastapuomien avulla

Uittoruuhi Kuusankosken luona.

työntää puita edellään, vesistön kapeimmissa osissa taas virran vaikutuksesta. Missä rannat ovat kiviset käytetään otvapuomeja ja vesimäärän lisäämiseksi saapi aika ajoin sulkea mainitussa pykälässä ilmoitettuihin paikkoihin tehdyt luukuilla varustetut säästöpadot.

Pienemmistä Päijänteeseen laskevista vesistöistä, joita varten erityinen lauttaussääntö on vahvistettu, mainittakoon vielä Rutajärven lisävesi. Tätä vesistöä varten on voimassa Hämeen läänin kuvernöörin 24 p:nä huhtik. 1875 vahvistama ohjesääntö, joka on osittain muutettu Keisarillisen Senaatin päätöksellä 22 p:ltä marrask. 1895. Rutajärvestä tapahtuu lauttaus ensin Rutapohjan läpi kaivettua kanavaa myöten sekä sitten Rutajärven yli Päijänteessä olevaan Rutalahteen. Kanava, jonka pituus on 475 m., pohjan leveys 3.5 m. ja luiskien kaltevuus 1 : 1.5 , on lauttauksen aikana suojattava molempia rantoja pitkin asetetuilla johtopuomeilla. Rutajoessa on 3 uittoruuhta, yksi kulkee Rantapohjan kylässä olevan myllypadon läpi n. 1 km. Rutajärven alapuolella, toinen Rutapohjan kylässä olevan sahan padon läpi ja kolmas Rutakoskessa Päijänteen puoleisen suun lähellä olevan kolmen myllypadon ohi. Lauttausta saa harjoittaa kaikkina vuoden aikoina, milloin se vaan on mahdollista, eikä puita tarvitse kuoria.

Sysmän reitin ylimmän järven, Suonteen, yli kuljetetaan tukit osaksi järven laskupaikalle Viherinkoskelle, osaksi järven itärannalla olevalle sahalle, missä puut sahataan.

Täältä viedään sahattu tavara kapearaiteista rautatietä myöten Puulavedelle edelleen laivoilla kuljetettavaksi Otavan satamaan. Viherinkoskelle tuleva puutavara varpataan lautoissa vesistöä pitkin Päijänteeseen, Joutsanselän, Jääsjärven, Joutsjärven, Enoveden ja Nuoramoisten järven yli sekä uitetaan irrallaan koskia ja virtoja alas. Uittoruuhia on Hotilan-Myllykoskessa ja Kirveskoskessa, Ammalankoskessa ja Ylä-Tainionkoskessa. Päijänteessä olevasta Majuveden lahdesta kuljetetaan tukit lautoissa Kalkkisiin.

Lauttausta varten Päijänteessä on voimassa Hämeen läänin kuvernöörin päätös 24 p:ltä tammik. 1885. Tukit kuljetetaan nykyään enimmäkseen nippulautoissa, mutta myöskin puomilauttoja käytetään. Suurin osa puita menee Kalkkisten koskille, pienempi osa Vesijärvelle.

Päijänteestä Lahteen tuotavat tukit ja koivupuut kuljetetaan Vesijärven kanavan läpi ja Vesijärven yli höyrylaivojen hinaamissa nipuissa, jotavastoin propsipuut y. m. kuljetetaan kanavan läpi ja järven yli proomuissa.

Suorastaan Kymijokeen laskevista lauttausväylistä on Mäntyharjun reitti tärkein. Kyyveteen laskevista vesistöistä lautataan verrattain suuri määrä puita. Osa varpataan höyrylaivoilla Haukivuoren sahalle, toinen osa kuljetetaan taas samalla tapaa Rauhasalmelle, minkä läpi uittotavara menee irrallaan Rauhajärveen. Viimemainitun järven yli varpataan tukit lautoissa Läsäkoskelle, jonka ylempää, kanavoitua osaa myöten tukit uitetaan irrallaan johtopuomien välitse Läsäkosken sahalle. Sahalle kuuluvat puut jäävät tähän, kun taas muu osa uitetaan uittoruuhta ja Läsäkosken alaosaa myöten Puulaveteen, johon myöskin muista lisävesistä tullut puutavara kokoontuu. Puulaveden yli varpataan tukkilautat höyrylaivoilla, osaksi Otavan satamassa olevalle sahalle, osaksi Suonsalmelle ja sieltä edelleen Liekonveden yli Kissakosken kanavalle. Täällä avataan lautat ja tukit uitetaan irrallaan kanavan läpi ja uittoruuhta myöten Vähään-Metsälampeen sekä edelleen Jokisillan virran, Ison-Metsälammen ja Tuhajoen kautta Vahvajärveen. Ala-Tuhakoskelta viedään tukit Vahvajärven yli lautoissa, jotka varpataan hevoskierrolla, Ripatin kanavalle. Kun tukit sitten irrallaan, osaksi johtopuomien välitse, ovat kulkeneet kanavaa ja seuraavia koskia alas, varpataan ne lautoissa Ison- ja Vähän-Sämpienjärvien yli Puuskankoskelle. Tätä koskea myöten kulkevat tukit irrallaan Tuusjärveen; viimemainitun järven yli ne varpataan Tuustaipaleen kanavalle ja sieltä edelleen irrallaan kanavan kautta Lahnaveteen. Tuustaipaleelta Voikoskelle varpataan tukit höyrylaivojen vetämissä lautoissa Lahnaveden, Tarhaveden, Juolaveden ja Sarkaveden yli. Lahnaveden ja Tarhaveden välillä olevassa Miekkakoskessa kulkevat tukit irrallaan, kun taas höyrylaivat kuljetetaan edellisestä järvestä jälkimäiseen rullavaunuilla.

Voikosken yläpuolella avataan tukkilautat, minkä jälkeen tukit irrallan lautataan koskea alas, uudelleen kosken alapuolella lauttoihin pantaviksi. Sitten ne varpataan höyrylaivoilla Vuohijärven yli tämän laskulle, entiselle Pytinkoskelle. Kun tukit on irrallaan johtopuomien välitse lautattu Vuohijärvestä Siikakoskelle, lasketaan ne viimemainitussa koskessa olevaa uittoruuhta myöten sekä edelleen puomien välitse Haarakoskea alas Siikajärveen. Siikakosken sahalle kuuluvat puut lautataan Vuohijärvessä olevasta tukkivarastosta erikseen eri johtopuomien välitse. Siikajärven yli varpataan tukit lautoissa Oravasalmelle, sitten ne lautataan irrallaan tämän salmen läpi ja varpataan taas Suolajärven yli Säynätnuoralle, missä tukkilautat uudelleen avataan ja puut kulkevat taasen irrallaan Säynätnuoraa ja Jäviänvirtaa alas, Verlankosken yläpuolella olevaan suvantoon. Tämän suvannon länsiosassa on Verlan tehtaan sahojen tukkivarasto. Tukit kuljetetaan irrallaan suvannon yli johtopuomien välitse Verlankoskelle, jonka valtaväylä on varta vasten muo-

dostettu lauttausväyläksi. Verlankosken alapuolella kulkevat tukit vielä irrallaan johtopuomien välitse Pienen-Kamposen yli ja Parikankoskea alas Kamposen järveen. Sittenkun tukit on hevoskierrolla varpattu viimemainitun järven yli ja tämän jälkeen lautattu irrallaan Puolakankoskea alas, varpataan ne taas höyrylaivoilla Pyhäjärven yli Pilkanmaan kohdalle, missä ne yhtyvät Kalkkisista tulleeseen puutavaraan.

Tämän yhteydessä mainittakoon, että osa Saimaan vesistön puita kuljetetaan rullavaunutietä myöten vedenjakajan yli Hanhijärvessä olevasta Kyylahdesta Mäntyharjun reitissä olevaan Kalaveteen.

Vuohijärven-Pyhäjärven välistä osaa varten on voimassa Viipurin läänin kuvernöörin 17 p:nä syysk. 1886 vahvistama lauttaussääntö. Mainitun säännön 3 pykälän mukaan saapi metsäntuotteiden lauttausta harjoittaa Vuohijärvessä ja Pyhäjärvessä koko sinä aikana vuodesta, jolloin se vaan on mahdollista, mutta järvien välisessä vesijaksossa ainoastaan jäänlähdöstä alkaen keväällä syyskuun 20 p:ään saakka.

Uittoruuhi Kotakoskessa.

Harjunjoen kautta Kymijokeen laskevaa vesistöä varten, joka kulkee nimellä Valkealan reitti, on Viipurin läänin kuvernööri 22 p:nä marrask. 1890 vahvistanut lauttaussäännön, joka sittemmin osittain on muutettu 1 p:nä kesäk. 1892 ja 24 p:nä kesäk. 1909 annetuilla päätöksillä.

Lauttausväylä alkaa vesistön itäpisteen lähellä olevasta Jänköjärvestä, johon puutavara Vuoksen vesistöstä kuljetetaan paternosterilaitoksella ja kahta tukkiruuhta myöten, joista toinen kulkee Myllylammen ja Kärelammen välisen harjun poikki ja toinen taas Kärelammen ja Jänköjärven välillä. Viimemainitun järven ja Ylä-Kivijärven yli varpataan tukit lautoissa Huopasenvirralle saakka, jota myöten tukit irrallaan kulkevat alas. Senjälkeen jatketaan lauttausta vesistöä pitkin aina Kymijoelle asti siten, että tukit varpataan lautoissa hevoskiertoa käyttämällä suvantojen yli ja uitetaan irrallaan koskia ja virtoja alas. Uittoruuhia on seuraavissa koskissa, nimittäin: Kannuskoskessa, Ruokokoskessa, Pajukoskessa, Jyränkoskessa ja Jokelankoskessa. Ruunakoski on varustettu hirsi-

seinillä ja muodostettu 3 m. leveäksi uittoväyläksi. Osa Koskelankoskea on myöskin lauttausta varten eristetty kivillä täytetyillä hirsiarkuilla.

Mitä sitten Kymijokeen tulee, niin lautataan tukit nykyään, senjälkeen kun Kalkkisten kosket talvella 1910—1911 perattiin, lautoissa johtopuomien välitse koskia alas. Kalkkisten alimman kosken luota hinataan nippulautat höyrylaivoilla Ruotsalaisen yli, Jyrängön virran suurempaa haaraa alas sekä Konniveden yli Koskenniskan kohdalle. Ennenkuin Kalkkisten kosket tarkoitusta varten perattiin tapahtui lauttaus näitä myöten irrallaan. Tukit varpattiin puomilautoissa Ruotsalaisen yli Jyrängön virralle, jonka pienemmän uittoväyläksi muodostetun haaran kautta tukit kulkivat irrallaan ja sitten uudelleen puomilauttoihin yhdistettyinä varpattaviksi Konneveden yli Koskenniskan koskelle. Viimemainitun kosken yläpuolella olevasta suvannosta lautataan tukit irrallaan aina Kirkkojärvelle asti. Vesistö on tällä välillä tarpeellisissa paikoissa varustettu johtopuomeilla. Kaurakoskelta varpataan tukit höyrylaivoilla Kirkkojärven, Pelinginselän ja Pyhäjärven yli Pilkanmaan kohdalle. Kapean Virtasalmen läpi kuljetetaan tukit pyräissä, joissa on 2 à 3,000 tukkia. Pilkanmaan luota uitetaan tukit irrallaan aina mereen saakka. Pääosa lauttaustavaraa eli kaikki ne puut, jotka kuuluvat Kotkan sahoille sekä Karhulan sahalle ja puuhiomolle, kuljetetaan itäistä päähaaraa sekä Korkeakosken haaraa myöten, jotavastoin läntistä haaraa myöten kuljetetaan ainoastaan ne puut, jotka kuuluvat Strömforsin ja Stockforsin tehtaille.

Voikankosken yläpuolella on 130 m. pitkä uittokanava, jota kuitenkaan ei käytetä. Voikan sahoille kuuluva puutavara lautataan erikseen Pyhäjärvestä. Kuusankosken keskimäisen putouksen pohjoisrannalla on 20 m. leveä uittokanava ja kosken ylimmässä putouksessa olevan Hölsänniemen kautta kulkee 50 m. pitkä uittokanava siihen lahteen, joka ylimmän ja keskimäisen putouksen välillä ulkonee pohjoiseen päin koskesta. Mainittu lahti on suljettu puomeilla ja se on tehtaan tukkivarastona. Sekä Myllykosken että Anjalankosken yläpuolella erotetaan näiden koskien varsilla oleville laitoksille kuuluvat puut niistä, jotka lautataan edelleen jokea alaspäin. Anjalankosken luona on Inkeroisten tehtaan tulokanava yläpäässään suojattu 168 m. pitkällä, uivalla välpällä ja Kultainkoskessa on 70 m. pitkä, kivillä täytetyistä hirsiarkuista tehty johtoseinä. Pernon haaraantumispaikan luona on lajittelulaitos, jossa kumpaiseenkin haaraan menevät puut lajitellaan.

Itäiseen päähaaraan lajiteltu puutavara menee ensin Pernon koskia alas, joista alin, Tukkiränninkoski, on varustettu johtoseinällä, ja edelleen Laajakoskea sekä sitä seuraavaa jokiosaa alas Parikan haaraantumispaikalle. Viimemainitussa paikassa on Kyminlinnaan päin juokseva haara suljettu kuudenkertaisella johtopuomilla, joka suistaa puut Korkeakosken haaraan. Tässä sivuutetaan ensin Petäjänkoski, jonka itärannalle on tehty 100 m. pitkä johtoseinä, senjälkeen kulkevat tukit Osolankoskea ja Korkeakoskea alas. Viimemainitussa koskessa on uittoruuhi. Korkeakosken alapuolella olevassa suvannossa kulkevat tukit irrallaan ilman puomeja aina 100 m. Kotkan Tiilitehdasyhtiön laiturin alapuolelle. Tästä paikasta asti aina suuhun saakka on joki pituussuunnassaan pitkäpuomeilla ja pollareilla jaettu kahteen osaan. Lauttaus tapahtuu läntisessä osassa aina ensimäisen, suun luona olevan kolmen lajittelulaitoksen luokse saakka, jotavastoin itäistä puolta käytetään laivaväylänä. Yläpuolella ylintä lajittelulaitosta, joka on Karhunsaaren pohjoispuolella, vaihtuvat laiva- ja lauttausväylät siten, että lauttaustavara mainitulta lajittelulaitokselta alkaen kuljetetaan osaksi itäpuolelta päälaskuhaaraa Karhunsaaren eteläpään luona olevalle toiselle lajittelulaitokselle, osaksi mainitun saaren itäpuolitse kulkevaa laskuhaaraa myöten kolmannelle lajittelulaitokselle. Sunilan merenlahdessa ulkopuolella lajittelulaitoksia on kiinteä, sähkömoottorilla varustettu hinausponttuu.

Läntisessä päähaarassa tapahtuu lauttaus Pernon haaraantumispaikasta Tammijärveen irrallaan käyttämällä johtopuomeja niissä paikoissa, missä sellaiset ovat tarpeen. Tammijärven yli varpataan tukit Laitsalmelle, missä ne jaetaan Strömforsin ja Loosarinkosken haaroihin. Edellistä haaraa myöten lautataan puutavara irrallaan Talvilahden kautta Suomenkylänkoskea alas ja sitä seuraavan suvannon yli Strömforsin sahalle. Strömforsin luona on uittoruuhi, jota nykyään ei kuitenkaan käytettäne, senjälkeen kun saha oli saanut tarpeeksi suuren tukkivaraston kosken yläpuolella. Laitsalmessa Loosarinkosken haaraan erotettu puutavara kulkee irrallaan Hattarinvirtaa alas, yli Hattarinjärven ja saapuu Loosarinkoskelle, jossa se kulkee pohjoishaarassa olevan uittoruuhen kautta. Tämän jälkeen kulkee puutavara Kurevirtaa alas ja sitten Pyhtään haaraa Stockforsin yläpuolelle, jossa tehtaalle kuuluva puutavara pidätetään, jotavastoin loppuosa kulkee edelleen merelle. Stockforsin ja Stråkön koskissa on uittoruuhia. Voimassa olevan lauttaussäännön mukaan on johtopuomien välitse tuleva puutavara lajiteltava Ykspään saaren ja

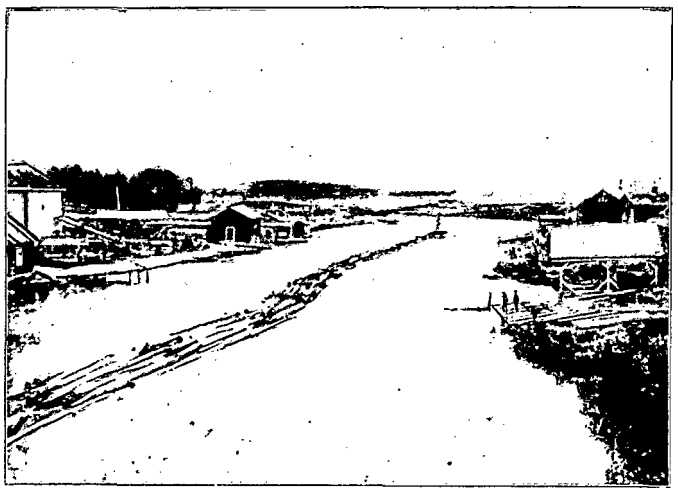

Nippulauttojen kuljetus Jämsänjoessa.

Korsnäsin salmen välisellä selällä, jonka jälkeen puutavara puomi- tai kiinteissä ristilautoissa hinataan Korsnäsin salmen kautta Svartbäckin lahteen ja sieltä edelleen Spjutsundin salmen kautta merelle.

Lauttausta varten Kymijoessa ovat voimassa seuraavat säännöt: Keisarillisen Senaatin päätös 16 p:ltä huhtik. 1880, joka koskee lauttausta Asikkalan pitäjässä olevan Käkisalmen ja meren välisellä osalla, Viipurin läänin kuvernöörin päätös 3 p:ltä maalisk. 1885 sekä Keisarillisen Senaatin päätös 21 p:ltä toukok. 1892, koskeva muutoksia ja lisäyksiä ensinmainittuun sääntöön; Keisarillisen Senaatin päätös 17 p:ltä toukok. 1895, sisältävä muutoksen alkuperäiseen lauttaussääntöön siinä kohden, mikä koskee Korkeakosken haaraa sekä viimemainitun viraston päätös 21 p:ltä tammik. 1898 ja 9 p:ltä syysk. 1908 koskeva lauttausta samassa haarassa. N. k. Pyhtään haaraa varten on voimassa Keisarillisen Senaatin 19 p:nä marrask. 1897 vahvistama lauttaussääntö, jota on osaksi muutettu Viipurin läänin kuvernöörin päätöksellä 30 p:ltä huhtik. 1901. 16 p:nä huhtik. 1880 annetun lauttaussäännön 1 §:n mukaan saapi lauttausta harjoittaa Ruotsalaisessa ja Konnivedessä sekä Kirkkojärvessä, Pelinginselällä ja Pyhäjärvessä samoinkuin Korkeakosken haarassakin Parikan luota merelle saakka koko sinä aikana vuodesta, jolloin luonnonsuhteet sen

sallivat, jotavastoin lauttaus Kalkkisten koskissa, Konniveden-Kirkkojärven ja Pyhäjärven-Parikan välisillä osilla on rajoitettu jäänlähdöstä keväällä lokak. 15 p:ään. Hattarinjärvestä Pyhtään kirkon ohi merelle juoksevassa vesistössä on Keisarillisen Senaatin päätöksen mukaan 19 p:ltä marrask. 1897 lauttaus sallittu jäänlähdöstä keväällä kesäkuun 15 p:ään saakka.

23 p:nä heinäk. 1902 annetun vesioikeuslain II luvun 14 §:n mukaan pitää lautattavan puutavaran olla kelvollisesti kuorittua. Kuitenkin saatakoon halkomattomia kuusi- ja lehtipuita sekä haloiksi, hiilenpolttoon tai kotitarpeiksi tarkoitettuja halkomattomia puita lautata kuorimattomina, jos lauttaus saatetaan loppuun vuoden kuluessa puiden kaatamisesta.

Lauttauksen suhteen lisättäköön vielä, että Kymin Väliaikaisen Lauttausyhdistyksen lauttaaman puutavaran tukkiyksikön suurin pituus on vahvistettu 9 m:ksi. 9—11 *m:n pituinen runko lasketaan kahdeksi* ja 11—14 m:n pituinen runko 4:ksi yksiköksi. Apulaislauttauspäällikön, ins. Arne Gripenbergin, ilmoituksen mukaan on ylipitkien runkojen luku keskimäärin noin ½ % koko uitettujen runkojen luvusta. Lautattu puu tulee saman lähteen mukaan vuosi vuodelta pienemmäksi, niin että esim. 20 vuotta sitten tuskin nähtiin puita, jotka olivat 10″ pienempiä latvapäässä, jotavastoin nykyään näkee puita, jotka ovat 4″, jopa 3″ latvasta. Tähän ei ins. Gripenbergin arvelun mukaan ole syynä se, että vesistön metsiä muka liiaksi haaskattaisiin, vaan syy on etupäässä siinä, että pienempi puutavara on tullut yhä enemmän käytäntöön paperiteollisuudessa. Kaikki puutavara, joka yhteisesti lautataan, on varustettu omistajan merkillä lauttausyhdistyksen hyväksymän merkkikartan mukaan.

Mitä eri vuosina lautatun puutavaran määrään ja lauttauksen kustannuksiin tulee, mainittakoon vain, että Kyminsuussa lajiteltiin v. 1876 n. 1,255,000 runkoa, v. 1890 n. 1,540,000 runkoa ja v. 1910 n. 3,960,000 runkoa. Vuosien 1876—1910 aikana on Kyminsuussa lajiteltu kaikkiaan noin 68,700,000 eli n. 1,960,000 runkoa keskimäärin vuodessa. Osa lautattua puutavaraa on peräisin Vuoksen vesistöstä. Siten kuljettaa *toiminimi* Gutzeit & Kumpp. ennen mainitulla paternosterilaitoksella vuosittain n. 700,000 à 1,000,000 runkoa Saimaan vesistöstä Valkealan reittiin, kun taas O. Y. Halla ja O. Y. Stockfors yhteisesti ovat kuljettaneet rautateitse Mikkelistä Otavan satamaan n. 200,000 runkoa edelleen kuljetettaviksi Mäntyharjun uittoväylää pitkin.

Päälauttausväylien yhteinen pituus on n. 2,000 km.

Lauttauksen historia alkaa siltä ajalta, jolloin ensimäiset vesivoimalla käyvät sahat rakennettiin. Koska nämät olivat verrattain pieniä ja niitten tuotanto oli rajoitettu yleisillä määräyksillä, oli myöskin lauttaus tietenkin pieni ja sitä harjoitettiin ainoastaan sahojen läheisyydessä olevissa vesistöissä.

Saatavissa olevien asiakirjojen mukaan sai tirehtööri Abraham Argillander 26 p:nä kesäk. 1777 Kuninkaalliselta Kauppakollegiolta luvan rakentaa heti Vuohijärven yläpuolella olevan Voikosken länsirannalle hienolehtisen, kaksiraamisen »sahamyllyn». Tähän aikaan oli itärannalla jo toinenkin saha, jonka omistivat muutamat Haminan kauppiaat. Jo aikaisemmin eli 17 p. kesäk. 1755 antoi sama virasto luvan rakentaa Kymijoessa olevan Myllykosken länsirannalle 4-raamisen sahan ja 20 p. tammik. 1776 antoi Heinolan maaherra päätöksen, joka koski toista Koskenniskan koskessa aikaisemmin olevaa sahaa. Kunink. Majesteetti vahvisti maaherran päätöksen 12 p. lokak. 1779. Myöskin toinen Koskenniskassa olevista sahoista mainitaan 1800-luvun alkupuolelta olevissa asiakirjoissa. Sahan omisti silloin kreivi De Geer. Muista varhemmalta ajalta olevista vesisahoista mainittakoon: Haapakosken saha Laukaan pitäjässä, saanut erioikeutensa 25 p. heinäk. 1811 ja 2 p. tou-

kok. 1827 sekä verotettu 4 p. huhtik. 1834 ja oikeutettu 2-raamisella sahalla vuosittain sahaamaan 2,500 runkoa (saha on myöhemmin laajennettu ja muutettu höyrysahaksi); Kuorekosken saha Rautalammilla (saanut erioikeutensa 13 p. huhtik. 1839, verotettu 6 p. maalisk 1840); Kannonkosken saha Saarijärven reitissä (saanut erioikeutensa 25 p. huhtik. 1837, verotettu 10 p. huhtik. 1840, oikeutettu 2 raamilla sahaamaan 10,000 tukkia vuosittain); Karikonkosken saha Jämsän reitissä (saanut erioikeutensa 20 p. heinäk. 1836, verotettu 23 p. elok. 1838, oikeutettu 2 raamilla sahaamaan 3,000 runkoa vuosittain); Läsäkosken saha, rakennettu 1839 sekä Muuramen vesisaha, rakennettu 1851.

Yllämainitut samoinkuin muut vesistössä olevat sahat saivat luultavasti tarpeelliset puunsa lauttaamalla. Lauttausta harjotettiin jo 1800-luvun edellisellä puoliskolla useissa Kymijoen ja Päijänteen lisävesissä, kuten käy selville vanhoissa asiakirjoissa mainituista uittoruuhista y. m. annetuista tiedoista. Erittäinkin näkyy Mäntyharjun reittiä käytetyn lauttausväylänä. Puulaveden laskemista koskevissa asiakirjoissa mainitaan, että Pytinkoskea v. 1835 syvennettiin melkoisen tukkilauttauksen helpottamiseksi ja insinöörikapteeni Munckin v. 1836 antamien tietojen mukaan oli Voikosken sahan omistaja 1700-luvun lopulla kaivattanut kanavan Ylä-Rääveljärven ja Juolaveden välille aikomuksella lautata tukkeja kyseessä olevalle sahalle. Myöskin käy ins. Forsténin ja rakennusmesti Vikblomin

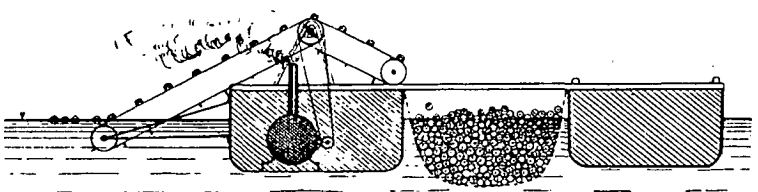

Höyryniputuskone Haapakosken luona.

Kissakosken kanavarakennusta koskevista työkertomuksista selville, että Voikosken sahan silloinen omistaja, kauppaneuvos Bruun, vuosina 1849—1850 lauttasi »tuhansittain sahapuita» Puulavedestä.

Kirjelmässään 14 p:ltä syysk. 1835 ehdotti Vaasan läänin kuvernööri Koskenperkausjohtokunnalle muutamien Laukaassa olevien koskien perkaamista niin laajalta, että tukkilauttojen ja lautojen lauttaus Päijänteeseen kävisi mahdolliseksi.

Hämeen läänin kuvernöörin painetussa päätöksessä 13 p:ltä maalisk. 1886, joka koskee lauttausta Jämsän reitissä, on sivulla 9 seuraavat tiedot Rekolankoskesta, jotka tiedot on otettu piiri-insinööri Robert Charpentierin katselmuspöytäkirjasta, nimittäin: »Tällaisia (uittoruuhia) löytyy jo vanhastaan kaksi, joista länsirannalla oleva on sahanomistajan teettämä ja lähempänä itärantaa oleva on peräisin jo edelliseltä vuosisadalta» j. n. e.

Jo 1860-luvun alkupuolella, jolloin valtio rakennutti Päijänteeseen pohjoisesta päin laskevissa vesistöissä lauttausväyliä, oli olemassa yksityisten henkilöitten rakennuttamia uittoruuhia Äänekoskessa, Kuusankoskessa ja Parantalan koskessa; viimemainitussa koskessa 2, jotka v. 1864 olivat aivan rappeutumistilassa.

Tukinuitto alkoi suuremmassa määrässä vasta 1800-luvun jälkipuoliskolla, sittenkun yhä kasvava harrastus metsien käyttöön oli saanut valtion ryhtymään käytännöllisiin toimenpiteisiin. Tammik. 14 p. 1851 julkaistiin keisarillinen julistus väliaikaisen metsänhoitoviraston perustamisesta Suomeen ja syysk. 9 p. samana vuonna annettiin määräys, joka koski maan metsiä ja vesivoiman käyttämiä sahoja. Lisämääräyksen kautta syysk.

1 p:ltä 1857 annetaan lupa höyryvoiman käyttämien sahojen rakentamiseen, ja huhtik. 9 ja 10 p. 1861 päivätty uusi määräys sisältää tarkempia ohjeita sahalaitoksen perustamisesta.

1860-luvulla alettiin valtion kustannuksella perata uittoväyliä ja rakentaa lauttauslaitoksia Kymijoen vesistössä. Ensimäinen suurempi tällainen työ suoritettiin vv. 1862—1865 Päijänteeseen pohjoisesta laskevissa vesijaksoissa. Tällöin perattiin suuri joukko koskia Viitasaaren reitissä Elämäjärven ja Kolimajärven välillä, Kolimajärven ja Keiteleen välillä sekä Kivijärven ja Keiteleen välillä, Saarijärven reitissä Pääjärven ja Kuhnamojärven välillä, Rautalammin reitissä Pielaveden ja Saraveden välillä sekä reittien yhteisessä laskussa Kuhnamojärvi-Päijänne. Vanhat, aikaisemmin muutamiin koskiin tehdyt venekulkukanavat ja vetotiet näitten varsilla korjattiin. Yksityisten henkilöitten Äänekoskeen, Kuusankoskeen ja Parantalan koskeen aikaisemmin rakentamat uittorännit rakennettiin uudestaan ja uusia rännejä tehtiin, yksi Elämäjärven ja Kolimajärven välille, yksi Hietamankoskeen ja kaksi Mustalammin ja Mahlujärven välille, viimeksimainittuun vesijaksoon rakennettiin myöskin kaksi säästöpatoa. Sen ohessa tehtiin näitä uittoväyliä pitkin johtopuomeja ja niitten kiinnittämistä varten tukkiarkkuja, kiinnitysankkureita y. m. Kustannukset kaikista näistä töistä nousivat 109,518: 68 Smk:aan. Valtion teettämien lauttauslaitosten ylläpidon lienevät puutavarain omistajat sittemmin ottaneet huoleksensa. Kuitenkin suoritettiin vielä v. 1886 yleisillä varoilla Parantolan kosken rännien uudestaanrakentaminen; tätä varten käytettiin 996: 31 Smk.

Kysymys Kymijoesta lauttausväylänä oli 1860-luvun alkupuolella virastoissa päivän polttavana kysymyksenä, ja H. K. M:nsa armollisessa käskykirjassa huhtik. 19 p:ltä v. 1861, joka koski joen tutkimista, jotta saataisiin selvä siitä sopiiko se purjehdittavaksi kulkuväyläksi, käsketään nimenomaan tutkia sopiiko joki myöskin uittoväyläksi.

Ensimäinen suurempi uitto jokea myöten tapahtui syksyllä 1870. Eräs norjalainen Aslak Holmsen oli nimittäin tammik. 1868 tehnyt välikirjan tukkien ostosta Päijänteen ympärillä olevista ruunumetsistä. Välikirja siirrettiin keväällä 1870 silloiselle varakonsuli Ahlqvist'ille ja kauppahuone Hackman & Kumpp:lle, jotka samana vuonna rakennuttivat höyrysahan Kotkaan. Saadakseen tietää käykö uitto pitkin jokea päinsä, antoi varakonsuli Ahlqvist koetteeksi uittaa alas vanhan saunan hirret ja kun tämä onnistui ja puut vahingoittumattomina saapuivat alas sekä Anjalankoskesta että Korkeakoskesta, saatiin asianomainen lupa uittaa ostetut puut alas Kymijokea ja Korkeakosken haaraa pitkin merelle. Valtion kustannuksella perattiin ja kuntoonpantiin kyseessä oleva uittoväylä 1870-luvun alkupuolella ja puutavarain omistajilta kannettiin veroa 2 penniä tukkia kohti lauttauslaitosten käyttämisestä. Muitten töitten ohessa tehtiin v. 1873 Kuusankoskeen välppä siinä olevan tehdasrännin suojelemista varten ja vv. 1872 ja 1873 Anjalankoskeen välppä, osaksi tehdaskanavan, osaksi koskessa olevien lohikalastuslaitteiden suojelemista varten tukinuittoa vastaan.

Maalisk. 24 p. 1873 julkaistiin armollinen määräys metsäntuotteiden uittamisesta ja jo samana vuonna päätti Senaatti luovuttaa konsuli Ahlqvistille sekä toiminimille Hackman & Kumpp. ja Gutzeit & Kumpp. kaikki joessa olevat lauttauslaitokset korvausta vastaan, joka oli 75 % todellisista kustannuksista. Luovutussumma määrättiin jälkeenpäin 37,000 markaksi ja oikeutettiin yllämainitut toiminimet, jotka toiminimi Wahl & Kumpp:in kanssa olivat päättäneet muodostaa erityisen lauttausyhtiön, kantamaan 3 pennin maksu jokaiselta joessa uitetulta tukilta. Yhtiö, joka otti nimekseen Kymin Lauttausyhtiö, muodostettiin ehdollisesti elok. 27 p. 1873, mutta yhteistä lauttausta harjoitettiin jo v. 1872 ja samana vuonna järjestettiin puitten lajittelu Kyminsuuhun.

Vuosina 1870—1875 perustettiin 6 suurta höyrysahaa Kotkaan ja lauttaus joessa lisääntyi vuosi vuodelta. Uuden heinäk. 23 p:nä 1902 annetun vesioikeuslain määräysten mukaan on Kymijoen Lauttausyhtiö nyttemmin järjestetty uudestaan koko vesistön käsittäväksi lauttausyhdistykseksi, jonka nimenä on Kymin Lauttausyhdistys. Tämä on muodostunut Kymin, Pohjois-Päijänteen ja Mäntyharjun Lauttausyhtiöitten yhteenliityttyä ja alkoi, odottaessaan sääntöjensä vahvistusta toimintansa tammik. 1. p. 1908 nimellä »Kymin Väliaikainen Lauttausyhdistys» (»Kymmene Interims Flottningsförening»).

Lauttaustyöntekijäin työoloista on saatu aineistoa osittain lauttausyhtiöiltä, osittain erinäisiltä sahaliikkeiltä.

Lauttausyhtiöiltä saatu aineisto sisältää seuraavaa:

Yhtiön nimi:	Lauttausreitti:	Lautattuja tukkeja:
Kymin Väliaikainen Lautttausyhdistys.	Keiteleen varppauspiiri	988,630
»	Pihtiputaan lauttausreitti	264,186
»	Kivijärven »	406,014
»	Saarijärven »	364,225
»	Rautalammin »	896,049
»	Ääne-Haapakosken »	2,432,130
»	Jämsän »	253,485
»	Päijänteen varppauspiiri	n.1,700,000
»	Mäntyharjun lauttausreitti	597,208
»	Kymin »	5,032,530
Laitaatsillan Lauttausyhdistys.	Laitaatsalmi Säämingin pitäjässä	3,349,903
Pielisjoen Väliaikainen Lauttausyhdistys.	Koidajokea myöten Rahkeenveteen Pielisjoessa	759,028 20,704 m³
»	Pielisjokea myöten	1,574,135
Heinäveden Lauttausyhdistys.	Suvasvedestä Leppävirralla Joutsenveteen Heinävedellä	1,295,047
Kokemäenjoen Lauttausyhtiö. Trävaru A. B. Yxpila.	Kokemäenjoen reitti lisävesineen	2,072,898
	Veteliä, Kälviän-, Liipon-, Pyhä- ja Piehinginjokea myöten ..	240,000
Kiannan ja Kuhmon vesistöjen Lauttausyhdistys.	Pajakanniskasta Kuhmoniemellä ja Jalonniskasta Suomussalmella Oulunjärveen	650,000
Oulunjoen Hakkuu- ja Lauttausyhtiö.	Oulunjärvi ja Oulunjoki niihin virtaavine lisävesineen.....	n. 600,000
Iijoen Hakkuu- ja Lauttausyhtiö.	Iijoki ja sen lisävedet	n. 850,000
Kemijoen Lauttausyhdistys.	Ounasjokea myöten Meltausjoen suulta lähtien Rovaniemelle ja Kemijokea myöten Kemijärvestä mereen	1,588,462

Sahaliikkeiltä saadut tiedot käsittävät pitkin suurempia ja pienempiä vesistöjä miltei kaikissa osissa maata toimitettavan lauttauksen. Suurimmat näistä vesistöistä ovat: Suomenlahti, Laatokka, Pielisjoki ja Saimaan vesistö, Päijänteen vesistö, Näsijärvi ja sen vesistö, Kokemäenjoki, Pohjanlahti ynnä monet Pohjanlahteen juoksevat joet aina Kemijokeen asti. Sahayhtiöt ovat kaikissa näissä vesistöissä lautanneet kaikkiaan 17,292,189 tukkia. Tässä on kuitenkin todennäköisesti sattunut eräitä kahdesti laskuja, siten että erinäisiä tietoja on annettu eri lauttausreiteiltä, jotka ovat toistensa yhteydessä ja joissa samat tukit ovat kulkeneet eri aikoina vuotta. Ei ole kuitenkaan ollut mahdollista välttää tätä väärinlaskua.

Lauttausyhtiöitten ja sahaliikkeitten palveluksessa on ilmoitettu olevan seuraavat määrät lauttausväkeä:

Kymin Väliaikainen Lauttausyhdistys	1,695
Laitaatsillan Lauttausyhdistys	16
Pielisjoen Väliaikainen Lauttausyhdistys	656
Heinäveden Lauttausyhdistys	40
Kokemäenjoen Lauttausyhtiö	450
Trävaru A. B. Yxpila	400
Kiannan ja Kuhmon vesistöjen Lauttausyhdistys	635
Oulunjoen Hakkuu- ja Lauttausyhtiö	n. 2,000
Iijoen Hakkuu- ja Lauttausyhtiö	n. 2,500
Kemijoen Lauttausyhdistys	n. 750
Sahayhtiöitten lauttausväki	38,265
Yhteensä	47,407

Seuraavat sahaliikkeet ovat ilmoittaneet suurimman määrän lauttaustyöntekijöitä:

Halla A. B.	5,100	työntekijää
A. B. T. & J. Salvesen	4,700	»
Trävaru A. B. Kemi	4,300	»
O. Y. Gustaf Cederberg & C:o	3,000	»
Hackman & C:o	2,250	»
A. B. W. Gutzeit & C:o	1,900	»
A. Ahlström O. Y.	1,900	»
W. Rosenlew & C:o	1,750	»
Reposaaren Höyrysaha O. Y.	900	»
A. B. Finland Wood C:o	900	»
Kajaanin Puutavara O. Y.	700	»
Joh. Askolin	550	»
Aug. Fellman	550	»

Valtion 2 sahaa	500 työntekijää
Aug. Eklöf A. B.	400 »
Wilh. Schauman A. B.	400 »
Akaan Höyrysaha O. Y.	350 »

Näiden suurten sahaliikkeitten palveluksessa oli siis 30,150 lauttaustyöntekijää eli 79 % kaikista työntekijöistä, joista sahaliikkeet yleensä ovat antaneet tietoja.

Lauttausaika.

Lauttausyhtiöt ovat ilmoittaneet, että tukki tarvitsee alempana mainitun ajan kulkeakseen reitin läpi, nimittäin:

Keiteleen varppauspiiri	2—3 päivää
Pihtiputaan lauttausreitti	2—3 »
Kivijärven »	7—14 »
Saarijärven »	3—5 viikkoa
Rautalammin »	3—5 »
Ääne-Haapakosken lauttausreitti	6—12 päivää
Jämsän lauttausreitti	2—4 viikkoa
Päijänteen varppauspiiri	4—6 päivää
Mäntyharjun lauttausreitti	3—5 viikkoa
Kymin »	3—5 »
Laitaatsalmi	n. 4 tuntia
Koidajoki	n. 2 viikkoa
Pielisjoki	n. 4 »
Heinäveden vesistö	n. 1½ »
Kokemäenjoki kevätlauttaus	n. 3 »
» syyslauttaus	n. 7 »
Vetelinjoki	n. 13 »
Kälviänjoki	n. 7 »
Liiponjoki	n. 12 »
Pyhäjoki	n. 6 »
Piehinginjoki	n. 15 »
Oulunjärven Kuhmoniemeltä ja Suomussalmelta	3 kuukautta
Oulunjärvi ja Oulunjoki	2 vuotta
Iijoki	2 »
Kemijoki	n. 3½ kuukautta

Lauttauksen alkamis- ja päättymisajoista ovat lauttausyhtiöt ja sahaliikkeet antaneet seuraavia tietoja, ja on viimemainituista otettu tähän ainoastaan suurimpia vesiä koskevat tiedot:

Lauttausyhtiöt:

Keiteleen varppauspiiri	11/5—30/9
Pihtiputaan lauttausreitti	13/5— 1/7
Kivijärven »	10/5— 1/9
Saarijärven »	23/5—30/9
Rautalammin »	15/5—15/9
Ääne-Haapakosken lauttausreitti	7/5—18/10
Jämsän lauttausreitti	11/5—27/6
Päijänteen varppauspiiri	1/6—15/10
Mäntyharjun lauttausreitti	31/5—12/9
Kymin lauttausreitti	1/5— 1/11
Laitaatsalmi	16/5—12/11
Koidajoki	21/5—14/7
Pielisjoki	20/5—28/10
Heinäveden vesistö	20/5— 2/11
Kokemäenjoen lisävedet, lauttaus alkoi jäänlähdön jälkeen	
Kokemäenjoki	17/5— 6/6
»	14/9—20/11
Keski-Pohjanmaan jokia myöten	20/4—15/8
Oulunjärveen	13/6—15/9
Oulunjärvi ja Oulunjoki	koko kesän
Iijoki	1/5— 1/9
Kemijoki	10/6— 1/10

Sahaliikkeet:

Suomen lahti	6/4—22/7
Pohjan lahti	14/4—27/8
Laatokka	25/4—15/7
Vuoksen	20/4—15/7
Pielisjärvi	26/4—30/7
Saimaa	10/4—18/8
Kallavesi	1/6— 1/8
Keitele	11/4—15/9
Päijänne	25/4—30/9
Kymijoki	15/4—10/10
Ruovesi	26/4—14/5
Näsijärvi	14/4—20/6
Mallasvesi	5/5—13/5
Vanajavesi	29/3—17/7
Kokemäenjoki	1/4—20/5
Oulunjärvi	10/5—26/6
Kemijoki	20/5—14/7

Työaika.

Lauttaustyöntekijäin työaika on osittain määrätty, mutta osittain kokonaan määräämätön. Eräissä tapauksissa, joissa työaika on määrätty, on toiminimi kuitenkin ilmoittanut sen olevan vain määrättyjen rajojen sisällä, esimerkiksi 10—11 tuntia. Näissä tapauksissa on keskimääräistä aikaa pidetty todellisena työaikana.

Työajat jakautuvat kaikkia lauttaustyöntekijöitä silmällä pitäen:

Työaika vuorokaudessa:	Työntekijöitä luku.	%
9 tuntia	250	0.5
9 ½ »	118	0.2
10 »	8,012	16.9
10 ½ »	1,800	3.8
11 »	12,028	25.3
11 ½ »	1,550	3.3
12 »	5,433	11.5
12 ½ »	655	1.4
13 »	3,408	7.2
14 »	4,300	9.1
määräämätön työaika	9,853	20.8
Yhteensä	47,407	100.0

Viidennellä osalla lauttaustyöntekijöitä ei ole määrättyä työaikaa. Muutoin saanee olettaa, ettei muidenkaan työaika ole niin tarkasti säännöstelty kuin tehtaassa, mitä todistaa sekin, että, kuten jo huomautettu, työaika on ilmoitettu ainoastaan likimääräisesti. Työaika näyttää yleensä olevan jotensakin pitkä.

Palkka.

Lauttaustyöntekijäin palkoista on pyydetty tietoja keskimääräisestä päiväansiosta. Tämä keskimääräinen ansio onkin voitu ilmoittaa miltei kaikista työntekijöistä, eräissä tapauksissa ei tosin tarkasti vaan ilmoitettujen rajojen välillä, jolloin on laskettu keskiarvo. 2,285 työntekijän, joista useimmat, eli 1,700, ovat Kymin Väliaikaisen Lauttausyhdistyksen palveluksessa, on sitä vastoin ilmoitettu nauttivan kuukausipalkkaa. Palkat jakautuvat seuraavasti:

Keskimääräinen päiväpalkka:	Työntekijöitä luku.	%
2: — mk	783	1.6
2: 25 »	1,313	2.8
2: 50 »	4,603	9.7
2: 75 »	5,981	12.6
3: — »	9,187	19.4

Keskimääräinen päiväpalkka:	Työntekijöitä: luku.	%
3: 25 mk	6,142	13.0
3: 50 »	9,890	20.9
3: 75 »	1,003	2.1
4: — »	970	2.0
4: 50 »	750	1.6
4: 75 »	200	0.4
5: — »	4,300	9.1
Kuukausipalkalla olevia	2,285	4.8
Yhteensä	47,407	100.0

Tavallisin päiväpalkka vaihtelee 3 markan seuduilla.

Kuukausipalkalla olevain työntekijäin palkoista saadut tiedot ovat epävarmempia, siten että palkka näyttää vaihtelevan suuresti samalla työmaallakin. Kuukausipalkan alin raja on 50 mk ja ylin 130 mk.

Palkka lasketaan kaikkein useimmissa tapauksissa määrättynä päiväpalkkana. Joissakin tapauksissa lasketaan se myös tunnilta tahi lautatuilta tukeilta.

Palkanmaksu. Samoinkuin oli hakkuutyöntekijäin laita, ei lauttaustyöntekijäinkään palkkoja makseta aina säännöllisesti, mikä riippuu siitä, että työntekijät vaihtavat alituiseen olinpaikkaa. Senvuoksi on tavallista, että työnjohtajalla on rahoja mukanaan ja että työntekijöille annetaan pyynnöstä ennakkomaksua, minkä jälkeen lopputili tehdään lauttauksen loputtua. On myös ilmoitettu, että lauttausväki vaihtuu sitä mukaa kuin lauttaus etenee, siten että työntekijöitä otetaan lähimmästä kylästä, jonka ohi puut lautataan. Tällöin tehdään luonnollisesti tili työntekijöille heidän erotessaan. Seuraavassa julkaistaan likimääräinen yhdistelmä palkanmaksu-aikoja koskevista ilmoituksista:

Palkka maksetaan:	Työntekijöitä: luku.	%
kerran viikossa	9,900	20.9
kahdesti kuukaudessa	24,200	51.1
kerran kuukaudessa	2,200	4.6
työn loputtua tahi tarpeen mukaan	11,100	23.4
Yhteensä	47,400	100.0

Palkanpidätyksiä. Palkanpidätyksiä on ilmoitettu tehtävän ainoastaan perin harvoissa tapauksissa. Niinpä on kaksi toiminimeä ilmoittanut, että palkanpidätyksiä tehdään niiden vahinkojen korvaamiseksi, joita työntekijät ovat törkeästä huolimattomuudesta tehneet työkaluille. Eräs toiminimi ilmoittaa, että pidätyksiä

tehdään huclimattomasti suoritetusta urakkatyöstä. Kaksi toiminimeä on ilmoittanut, että pidätyksiä voidaan tehdä kun työntekijät ovat saaneet ruokatavaroita.

Asunnot ja elintarpeet

Lauttaukseen käytetään suuressa määrin väkeä niiltä seuduilta, joiden läpi lauttaus kulkee. Tuntuupa olevan tavallista, ettei sama miehistö seuraa lauttaa koko aikaa, vaan vaihtuu sitä mukaa kun lautta kulkee eri kylien läpi. Asian näin ollen asuvat nämä työntekijät luonnollisesti kotonaan nauttien ateriansakin siellä, tahi tuoden ruokaa kotoa.

Mutta tavallisesti ei täten voida saada riittävästi väkeä, vaan palkataan myös sellaistakin väkeä, joka ei asu lähistössä. Nämä työntekijät saavat tavallisesti asunnon lauttausreittien varsilla olevissa taloissa. Heidät sijoitetaan tupiin tahi latoihin tai saunoihin, mihin vaan parhaiten sopii. Ruokatavaransa hankkivat nämä työntekijät joko itse ostamalla mitä tarvitsevat kotiseudulta tuodun eväskontin täydennykseksi, tahi nauttivat he ateriansa siellä missä asuvatkin.

Mutta missä tarvitaan paljon väkeä lauttaukseen ja erittäinkin siellä, missä lauttausta toimitetaan harvaan asuttujen seutujen läpi, täytyy lauttojen omistajan ryhtyä erityisiin toimenpiteisiin työntekijäin majoittamiseksi ja ravitsemiseksi.

Yksinkertaisin keino asunnon hankkimiseksi työntekijöille on antaa heidän asua itse lautalla varta vasten rakennetussa kojussa, mikä tavallisesti on päreistä, tahi teltassa. Mutta tämä käy laatuun ainoastaan siinä tapauksessa, että lautta kulkee eheänä vähän pitemmän matkan, joten ei kojua tarvitse liika usein purkaa ja pystyttää uudelleen.

Varppaus- ja hinaushöyryveneiden miehistö asuu veneillään.

Lauttausyhtiöt ovat sangen suuressa määrin itse rakennuttaneet asuntoja työntekijöilleen uittoväylien varsille.

Niinpä ilmoittaa Kymin Väliaikainen Lauttausyhditys, että sillä on asuntoja työntekijöilleen. Samoin Laitaatsillan Lauttausyhdistys.

Pielisjärven Lauttausyhdistys ilmoittaa, että kun lauttaus näissä vesissä kestää sangen vähän aikaa ja sitä toimitetaan kesän lämpimimpänä aikana, on uittoväylien varsille rakennettu tilapäisiä asuntoja, joissa työntekijät saavat suojaa yöllä ja sateella.

Kiannan ja Kuhmon vesistön Lauttausyhdistys ilmoittaa, että sen työntekijät asuvat osittain vuokratuissa, osittain yhtiön omissa asunnoissa.

Oulunjoen Hakkuu- ja Lauttausyhtiö sanoo, että lauttausväki asuu järvi lauttausta toimitettaessa yksinomaan lautalla, mutta jokiuitossa osittain läheisissä taloissa, osittain taasen, jos lauttaus kulkee autioitten seutujen läpi, tilapäisissä parakeissa. Samaa ilmoittaa Iijoen Hakkuu- ja Lauttausyhtiö.

Kemijoen Lauttausyhdistys sanoo, että työntekijät asuvat yhdistyksen omissa, uittoväylien varsille rakennetuissa asunnoissa, joissa kussakin on avonainen liesi ja hella lämpimän ruuan keittämistä varten. Vain poikkeustapauksissa käytetään talonpoikaistaloja asuntoina. Lauttausyhdistyksen asunnot ovat erinomaisessa kunnossa, ja puhtaus ja järjestys vallitsee niissä. Sitäpaitsi on yhdistys koettanut saada asuntojen ulkoasun miellyttäväksi. Kaikki 23 asuntoa ovat valkoisiksi maalattuja punaisine kattoineen.

Ravinnosta ilmoittavat lauttausyhdistykset seuraavaa.

Pielisjärven Lauttausyhdistys ilmoittaa, että sen työntekijät ostavat elintarpeita yhtiön pitämistä myymälöistä, joista he sisäänostohintaan saavat mitä tarvitsevat. Niinikään on yhtiöllä eräissä paikoissa yhtiön palkkaamia keittäjiä, jotka valmistavat ruokaa työntekijöille näiden omista aineksista.

Kiannan ja Kuhmon vesistön Lauttausyhdistys sanoo, että työntekijät vain vähäisessä määrin saavat elintarpeensa yhdistyksen välityksellä, vaan että he enimmäkseen itse huolehtivat ruuastaan.

Oulunjoen Hakkuu- ja Lauttausyhtiö sanoo, että työntekijät pitävät itse huolta ruuastaan asutuissa seuduissa, mutta autioissa seuduissa pitää yhtiö elintarpeita kaupan. Samaa ilmoittaa Iijoen Hakkuu- ja Lauttausyhtiö.

Kemijoen Lauttausyhdistys sanoo, että työntekijät ostavat itse yleensä tarpeensa talonpoikaistaloista — leipää ja voita ynnä jotakin särvintä. Vartavasten palkattu keittäjä, tavallisesti työnesimiehen vaimo, keittää joka työväenasunnossa tuota välttämätöntä kahvia. Kahvi viedään usein itse työmaalle. Työväenasunnossa saa työntekijä sitäpaitsi keittäjältä ostaa tupakkaa ja muita pikkutarpeita. Lauttausyhdistys ei puutu ruuan hankintaan, koska siitä on näyttänyt johtuvan vain moitteita työntekijäin puolelta. Yhdistys palkkaa ainoastaan keittäjät. Lauttausyhdistys antaa työntekijäin oloista seuraavan yleisen arvostelun: »Työntekijät tuntevat olevansa tyytyväisiä. Asunto-olot ovat hyvät ja siistit, kahvi on aina valmista ja ansio hyvä, jotapaitsi työtä ei voida mitenkään pitää rasittavana, sillä työntekijöillä on tilaisuus pitkiin »tuumiskeluihin». Viimeksisanottu ei koske lajittelua, jossa on 350 työntekijää.»

Lauttausta harjoittavilta sahaliikkeiltäkin on saatu eräitä valaisevia tietoja asunnoista ja elintarpeista.

Itä-Uudeltamaalta huomautetaan, että asunnoissa on usein hyvin niukasti tilaa ja asunto-olot ovat senvuoksi puutteelliset.

Turun ja Porin läänin luoteisosista ilmoittaa muuan toiminimi, että se on lauttaustyöntekijöitään varten rakennuttanut joitakin asuntoja. Niputuspaikoilla asuvat työntekijät niputuskoneisiin kuuluvissa proomuissa. Merilauttauksessa asui väki lautalle rakennetuissa kojuissa, jotka kauniilla ilmalla kyllä olivat hyviä.

Keski-Pohjanmaalta ilmoittaa muuan toiminimi, että työntekijät osittain itse hankkivat elintarpeensa ja saivat osittain ostaa niitä työnjohtajalta kohtuhintoihin hänen työmaalle tuomastaan varastosta.

Kokkolan seudulta valitetaan, että asunnot ovat yleensä huonot.

Pohjois-Hämeessä on muuan työnantaja itse vuokrannut huoneita työntekijöilleen ja pitää huolta asuntojen puhtaanapidosta.

Pielisjärven seuduissa olivat ihmisasunnot usein niin etäällä, että työntekijät eivät voineet saada asuntoa niissä, vaan he rakensivat rannoille havumajoja, joissa he etsivät suojaa yöksi. Tällaisissa tapauksissa eivät työntekijät voineet itse hankkia ruokatarpeitansakaan, vaan oli työnantaja ostanut elintarpeita, joita hän piti kaupan työntekijöille.

Maan itäisimmistä osista ilmoitetaan seuraavaa.

Laatokkaan juoksevan Uuksunjoen seuduilla ei ole riittävästi asuntoja, vaan oli työntekijäin asuttava metsään rakennetuissa majoissa, ja yhtiön oli pidettävä kaupan työntekijöille kaikkia mitä he tarvitsivat.

Ilomantsista ja sen naapuripitäjistä ilmoitetaan, että siellä ei ollut asuntoja työntekijöille, vaan rakennettiin heille majoja metsään. Nämä majat rakennetaan siten, että ne ovat umpinaisia peräsivulta, mutta avonaisia etusivulta ja kaksi majaa asetetaan siten että avoimet sivut tulevat vastakkain. Näiden kahden majan väliin tehdään yöksi nuotio, joka siis lämmittää kumpaakin majaa. Yhden miehen velvollisuutena on vartioda yöllä tulta ja on hänen tehtävänään myös keittää aamukahvi. Yhtiö pitää huolta työntekijäin ruuasta. Ruokajärjestelmästä ilmoitetaan seuraavaa. Aamiaiseksi keitetään riisi- tahi ohraryynipuuroa, johon vielä pannaan voita silmäksi, edelleen suolakalaa ja leipää. Päivälliseksi keitetään kuivatusta lihasta hernerokkaa. Illaksi tarjotaan sipattia amerikkalaisesta silavasta (Savossa ja Karjalassa hyvin haluttua ruokalajia, paistettua silavaa sakeanlaisessa, suurustetussa kastikkeessa). Missä oli saatavana maitoa keitettiin myös ryynivelliä. Kahvia ja teetä sai itse kukin hankkia itse, ja niitä nautitaan kolmasti päivässä.

Pohjoisimmasta Suomesta, Kemin- ja Tornionjoen seuduilta, ilmoitetaan, että työnantajan täytyi rakentaa tilapäisiä asuntoja, joita talvella käyttivät hakkuutyöntekijät ja kesällä lauttaustyöntekijät. Näitä asuntoja käyttävät lauttaustyöntekijät lauttauskauden alussa, mutta myöhemmin lauttauksen kestäessä saivat työntekijät tyytyä etsimään suojaa tilapäisesti rakennetuissa katoksissa nuotiotulien ääressä. Kun lautat saapuivat asuttuihin seutuihin, saivat työntekijät asunnon talonpoikaistaloissa. Näissä olosuhteissa sai työnantaja myöskin varustaa työntekijät kaikilla elintarpeilla, pitämällä niitä kaupan käypiin hintoihin tahi halvemmallakin.

XVI Luku.

Lastaus.

Aineisto. Lastaustyöntekijäin oloista on saatu tietoja 26 eri lastausliikkeeltä 19 satamassa. Näiden toiminimien toiminnan valaisemiseksi esitetään seuraavassa niiden lastaamien puutavarain standerttimäärä ja lastaustyössä käytettyjen työntekijäin luku. Sen lisäksi ilmoitetaan aika, jona lastausta toimitettiin.

	Lastattu standerttia:	Työntekijöitä:	Lastausaika:
Uuraa (Viipuri)	50,000	200	26/4—9/12
Hamina	13,969	18	5/5—9/12
Kotka	101,933	1,335	10/4—23/1
Valkom (Loviisa)	46,957	215	17/4—15/12
Porvoo	16,109	52	13/5—26/11
Söörnääsi (Helsinki)	20,482	90	25/4—20/1
Turku ja Naantali	30,000	180	5/5—15/12
Kaunissaari (Eurajoki)	6,137	70	26/4—22/11
Rauma	10,324	60	20/6—7/12
Reposaari (Pori)	55,624	260	18/4—13/12
Vaskiluoto (Vaasa)	11,363	2,091	12/5—22/11
Alholma (Pietarsaari)	13,067	32	20/5—21/11
Ykspihlaja (Kokkola)	—	120	10/5—22/11
Himanko	1,487	100	15/6—13/11
Lapaluoto (Raahe)	16,734 [1]	224	17/5—27/11
Oulu, Varjakka och Patenniemi	12,242	490	24/5—2/11
Haukipudas	2,498	40	5/7—26/10
Kemi	20,000	253	23/5— ?
Tornio	15,916	75	1/6—1/11
Yhteensä	444,842 [1]	5,905	—

[1] Sen lisäksi 9,603 englantilaista kuutiosyltä propsia.

Työajasta on saatu seuraavat tiedot: *Työaika.*

Päivittäinen työaika:	Työntekijöitä: luku.	%
9 tuntia	40	0.7
9 ½ »	100	1.7
10 »	5,640	95.5
10 ½ »	90	1.5
12 »	35	0.6
Yhteensä	5,905	100.0

Kuten näkyy on ehdottomasti suurimmalla osalla työntekijöistä 10-tuntinen työpäivä.

Lastauksessa on eräissä tapauksissa välttämätöntä tehdä ylityötä, ni- *Ylityö.*
mittäin kun on kova kiire odottavan laivan lastaamisessa. Näin lienee laita erittäinkin syksyllä, jolloin laivaus on vilkas ja odottamaton pakkanen saattaa aiheuttaa jääesteitä laivojen lähdössä.

Näistä seikoista on saatu seuraavat tiedot:

Uuraa. On vaikeata antaa tarkkoja tietoja ylityöstä. Sitä tehdään niin usein kuin tarvitaan, ja on se yleensä kestänyt kello 12 asti yöllä. Pyhätyötä tehtiin kerran jääesteitten pelosta.

Hamina. Ylityötä on tehty 10 kertaa klo 8:aan à 10:een illalla.

Kotka. Muuan lastaustoiminimi ilmoittaa, että ylityötä on lastauskautena tehty 37 eri kertaa ja yhteensä 7,216 työtuntia, yötyötä (klo 9 jälkeen illalla) 5 kertaa, yhteensä 1,912 tuntia sekä pyhätyötä 3 kertaa, yhteensä 1,185 tuntia. Muuan toinen toiminimi sanoo, että ylityötä on tavallisesti tehty, jotta saataisiin laiva valmiiksi lähtöön ennen sunnuntaita tahi sunnuntaina, niinikään syksyisin, jolloin purkausta usein häiritsee lumi ja pakkanen. Silloin käytetään tavallisesti eri päivä- ja yövuoroja. Pyhätyötä on myöskin tehty, ja on tällöin ollut määräävänä puutavaran runsaus sekä sääsuhteet, mutta tavallisesti on tällöin tehty työtä ainoastaan osa sunnuntaista. Muuan kolmas toiminimi ilmoittaa, että ylityötä tehdään enimmäkseen alkusyksystä lähtien, jolloin yleensä tehdään työtä klo ½ 7:stä illalla klo 10:een. Näin sattuu suhteellisen usein. Koko yö läpeensäkin tehdään työtä vaikka tosin harvoin. Koko pyhäpäiväkin tehdään työtä syksyllä erittäin kiireellisissä tapauksissa jonkun tahi joidenkuiden höyrylaivojen lastaamisessa.

Valkom. Muuan toiminimi ilmoittaa, että ylityötä on tehty ainoastaan poikkeustapauksissa eikä klo 9 jälkeen illalla. Muuan toinen toiminimi sitävastoin on teettänyt ylityötä sangen usein ja aina klo 12:een asti yöllä, vieläpä toisinaan koko yön läpeensä. Sunnuntaityötäkin on teetetty, toisinaan koko sunnuntaikin, paitsi jumalanpalveluksen aikana. Muuan kolmas toiminimi

ilmoittaa niinikään, että se on teettänyt ylityötä, usein yölläkin ja toisinaan koko yön läpeensäkin. Pyhätyötäkin on teetetty, vieläpä koko pyhäpäivänkin, paitsi jumalanpalveluksen aikana.

Porvoo. Jotta ei höyrylaivan tarvitsisi menettää aikaa, vaan voisi lähteä illalla, jatketaan työtä usein klo 6 jälkeen i. p. työvuoroa vaihtamatta, jos työntekijät suostuvat siihen. Yötyötä tehdään, jos on saatavissa riittävä määrä työntekijöitä yövuoroon; näin menetellään, jotta höyrylaiva voisi lähteä lauantai-iltana. Lastauskautena tehtiin yötyötä 4 kertaa, yhteensä 620 tuntia. Pyhätyötä tehdään vain suurimmassa hädässä ja ainoastaan työväestön suostumuksella. Pyhätyötä tehtiin 2 kertaa, yhteensä 520 tuntia.

Söörnääsi. Ylityötä on tehty 20 kertaa lastauskautena 2 tuntia kerrallaan, t. s. klo 8:aan illalla. Yötyötä on tehty ainoastaan kerran klo 12:een asti. Pyhätyötä on tehty 2 kertaa, 8 tuntia kummallakin kerralla.

Turku ja Naantali. Ylityötä on tehty muutamia kertoja, yö- ja pyhätyötä ainoastaan poikkeustapauksissa.

Kaunissaari. Ylityötä tehtiin muutama kerta kesässä klo 8:aan à 9:ään illalla, 4 à 5 kertaa tehtiin työtä puoliyöhön ja pari kertaa koko yö. Neljänä sunnuntaina tehtiin työtä klo 2:sta à 3:sta i. p. klo 6:een à 7:ään illalla.

Rauma. Ylityötä tehtiin ainoastaan harvoin klo 8:aan illalla. 3 à 4 kertaa tehtiin koko yö läpeensä. Pyhätyötä tehtiin 4 tahi 5 kertaa klo 2:sta klo 6:een i. p.

Reposaari. Muuan toiminimi ilmoittaa, että ylityötä on tehty noin 20 kertaa, joskus aina klo 12:een yöllä. Kun on ollut lastattavana useampia laivoja on tehty työtä yötä päivää kahdessa vuorossa. Muutamina sunnuntaina on tehty työtä klo 2:sta i. p., ja eräänä sunnuntaina syksyllä tehtiin työtä koko päivä jääesteitten pelosta. Muuan toinen toiminimi ilmoittaa ainoastaan, että yli-, yö- ja pyhätyötä on tehty tarvittaessa.

Vaskiluoto. Ylityötä on tehty 21 kertaa klo 8:aan i. p. ja yötyötä 11 kertaa klo 2:een yöllä. Pyhätyötä ei ole tehty.

Alholma. Kun höyrylaivan päällikkö tahtoi saada lastauksen loppumaan lauvantai-illaksi voidakseen lähteä satamasta ennen sunnuntaita, tehtiin ylityötä 2 à 3 tuntia keskiviikko-, torstai- ja perjantai-iltoina. Tätä sattui 11 kertaa. Yö- ja pyhätyötä ei tehty.

Ykspihlaja. Ylityötä on tehty muutama kerta klo 8:aan illalla. Perin harvoin on työtä jatkettu klo 9 jälkeen illalla eikä milloinkaan myöhempään kuin klo 12 yöllä. Pyhätyötä on tehty 2 kertaa klo 2 jälkeen i. p.

Himanko. Ylityötä on tehty jonkun kerran 2 à 3 tuntia, yötyötä 1 kertaa mutta pyhätyötä ei ollenkaan.

Lapaluoto. Milloin höyrylaivan päällikkö vaati, tehtiin ylityötä 2 à 3 tuntia, syksyisin, kun meri oli jäätymäisillään, koko yö läpeensäkin. Pyhätyötä tehtiin 5 kertaa purjehduskautena, 7 tuntia kerrallaan.

Oulu, Varjakka ja Patenniemi. Muuan toiminimi ilmoittaa, että ylityötä tehtiin milloin sitä vaadittiin, mutta tapahtui se hyvin harvoin. Niinikään tehtiin yö- ja pyhätyötä hyvin harvoin, viimemainittua tarvittaessa 8 tuntia. Muuan toinen toiminimi sanoo, että työtä on joskus jatkettu ylityöllä 2 à 3 tuntia. Yötyötä ei ole tehty. Eräänä sunnuntaina tehtiin työtä 6 tuntia. Muuan kolmas toiminimi sanoo, että ylityötä on tehty muutamina iltoina klo 7:ään à 9:ään. Kahtena yönä tehtiin työtä koko yö läpeensä, toisella kertaa ei senvuoksi, että olisi ollut niin kiirettä, vaan jotta olisi pikemmin päästy pois ulkosatamasta. Pyhätyötä ei ole tehty.

Haukipudas. Muutamia kertoja tehtiin ylityötä yhdestä kolmeen tuntiin illalla, mutta yö- tahi pyhätyötä ei ole tehty.

Kemi. Ylityötä tehtiin silloin tällöin, kun oli lopetettava jonkun laivan lastaus ja se voitiin tehdä 2 à 3 tunnissa klo 6 jälkeen i. p. Yö- ja pyhätyötä ei tehty.

Tornio. Toisella lastauspaikalla tehtiin ylityötä noin 60 kertaa klo 8:aan à 9:ään i. p. Yötyötä tehtiin 3 à 5 kertaa klo 12 asti ja pyhätyötä 4 à 6 kertaa 5—8 tuntia. Toisella lastauspaikalla on ylityötä tehty noin 35 kertaa klo 8:aan à 9:ään i. p., yötyötä 2 à 3 kertaa klo 12 ja pyhätyötä noin 6 kertaa 7—9 tuntia.

Palkka.

Palkoista ei ole aina saatu aivan tarkkoja tietoja, vaan on palkat ilmoitettu määrättyjen rajojen sisällä. Näissä tapauksissa on keskimäärä laskettu kaikkien työntekijäin palkaksi.

Palkkaehdot näkyvät seuraavasta:

Päivittäinen palkka:	Työntekijöitä: luku.	%
3: 75 mk.	100	1.7
4: 50 »	70	1.2
5: — »	2,522	42.7
5: 50 »	1,888	32.0
6: — »	382	6.5
6: 25 »	18	0.3
7: — »	255	4.3
7: 50 »	90	1.5
8: — »	200	3.4
8: 50 »	180	3.0
9: — »	200	3.4
Yhteensä	5,905	100.0

Tavallisimpia ovat 5 ja 6 markan välillä olevat palkat, joita on 80 % kaikista.

Lastauksen suorittavat useissa tapauksissa lastauskunnat, jotka ottavat työn urakalla standertin mukaan laskettuna. Työkunta maksaa tällöin jäsenilleen urakkapalkan tahi määrätyn päiväpalkan. Seuraavasta näkyy, miten palkan perusta on määrätty:

Palkka maksetaan:	Työntekijöitä: luku.	%
urakkapalkkana	1,244	21.1
tuntipalkkana	2,518	42.4
päiväpalkkana	2,143	36.3
Yhteensä	5,905	100.0

Palkanmaksu. Palkanmaksu tapahtuu useimmissa tapauksissa, eli 5,707 työntekijälle (96.6 % kaikista) siten, että tili tehdään sitten kun laiva on lastattu valmiiksi, jolloin etumaksua voidaan myöntää jo aikaisemminkin Ainoastaan 198 työntekijän, eli 3.4 %:n kaikista, on ilmoitettu saavan tilinsä määräpäivinä, nimittäin kerran viikossa.

Palkanpidätyksiä. Palkanpidätyksiä tehdään muutamissa tapauksissa, mutta ne tehdään työkunnan oman kassan hyväksi. Näistä seikoista on saatu seuraavat tiedot:

Loviisa. 5 % pidätetään työkunnan kassan hyväksi. Tästä jaetaan vuoden lopussa määräprosentti ja jäännös siirretään apukassaan.

Loviisa. 5 % pidätettiin ennemmin, mutta nyttemmin 10 % työkunnan kassan hyväksi, jota työntekijät itse hoitavat.

Söörnääsi. Työkunta ottaa koko työn urakalla maksaen tuntipalkan työntekijöilleen. Mitä täten jää jälelle jaetaan työkauden loputtua työntekijöille suhteellisesti heidän työtuntiensa mukaan.

Turku. Velvollisuuden täyttämisen vakuudeksi pidätetään kaikkiaan 50 mk., joka pienissä erin vedetään pois suuremmista tileistä, ja vuoden lopussa maksetaan tämä määrä takaisin.

Reposaari. Toiminimi pidättää 15 penniä standertilta vakuutena lakon varalta.

Lapaluoto. 10 % pidätetään työkunnan kassan hyväksi, mistä maksetaan vakuutusmaskut, lääkärinpalkkiot, palkat, työkalut y. m.

Oulu. 6 % pidätetään yhteisen kassan hyväksi, mistä maksetaan työkalujen kunnossapitokustannukset, palkat y. m. Jäännös luovutetaan kassalle.

Ylityöstä maksettu palkka. Yli-, yö- ja pyhätyöstä suoritettavasta korvauksesta, mikä melkein aina on sama kaikissa kolmessa tapauksessa, on saatu seuraavat tiedot:

Uuraa. 50 penniä tunnilta urakkapalkan lisäksi.

Hamina. 25 p. korotus tunnilta.

Kotka. 10—25 p. korotus tunnilta. Eräissä tapauksissa erityisen sopimuksen mukaan.

Valkom. 50 p. korotus tunnilta.

Porvoo. 50 p. korotus tunnilta.

Söörnääsi. 25 p. korotus tunnilta.

Turku ja Naantali. 50 %:n korotus.

Kaunissaari. 40 %:n korotus.

Rauma. 50 %:n korotus.

Reposaari. 20—30 p. korotus tunnilta yli- ja yötyöstä, 40 p. pyhätyöstä. Toinen toiminimi ilmoittaa, että palkkaa maksetaan kulloinkin työntekijäin vaatimusten mukaan.

Vaskiluoto. 25 %:n korotus miehille ja 35 %:n korotus naisille.

Alholma. 50 %:n korotus yli- ja yötyöstä, 100 %:n pyhätyöstä.

Ykspihlaja. 50 %:n korotus.

Himanko. Ei mitään korotusta.

Lapaluoto. 50 p. korotus tunnilta.

Oulu. 25—50 p. korotus tunnilta.

Haukipudas. 50 p. korotus tunnilta.

Kemi. 50 %:n korotus.

Tornio. 50 p.—1 mk. korotus.

Yleisiä huomautuksia.

Eräät lastaustoiminimet ovat ilmoittaneet yleisiä tietoja työstä, ja tehdään seuraavassa selkoa niistä.

Kotka. Muuan toiminimi sanoo, että työntekijät ovat enimmäkseen muukalaisia, jotka tulevat paikkakunnalle lastausajaksi. Toinen toiminimi ilmoittaa, että Kotkassa on noin 300 tottunutta lastaustyöntekijää. Muut lastaukseen ja purkaukseen käytettävät työntekijät saapuvat lastausajaksi lähiseuduilta. Kutakin uutta höyrylaivaa varten otetaan tavallisesti uusi miehistö. Kun lastaus on lopetettu saavat työntekijät tilinsä ja voivat taasen ryhtyä muuhun työhön. Kun työtä on vähemmän, on parhaimmilla työntekijöillä luonnollisesti etusija. Tulot voivat nousta 800 à 1,100 mk:aan, riippuen siitä kuinka valpas kukin on.

Valkom. Tavalliset työntekijät ansaitsevat olojen nykyisellään ollessa 7 à 10 mk. päivältä ja he voisivat, jos säästäisivät vähän, elää talvikuukaudet tällä ansiollaan, mutta useimmilta se menee väkijuomiin. Muuan toinen toiminimi sanoo, että työntekijät muodostavat järjestyneen työkunnan, johon on liittynyt noin 170 työntekijää, jotka joko itse tahi osittain sivullisten avulla suorittavat kaikki toiminimen työt sekä rannassa että ankkuripaikalla. Palkat maksaa työkunnan oma rahastonhoitaja, joka kantaa varat toiminimeltä. Aina työkunnan perustamisesta asti on vallinnut keskinäinen tyytyväisyys.

Porvoo. Lastausyhtiö hoitaa ainoastaan höyrylaivojen lastauksen. Purjelaivoissa hoitaa laivan kapteeni lastauksen omine miehistöineen, käyttäen kuitenkin toisinaan apurejakin. Lastaustyöntekijät ovat miltei kaikki lähistöllä

asuvia saaristolaisia, jotka saapuvat saatuaan tiedon höyrylaivan odotetusta tuloajasta. Työpaikalla on erityinen rakennus, jossa työntekijät oleskelevat, milloin eivät ole lastaustöissä ja tämä rakennus on varustettu makuusijoilla. Työntekijät ovat tapaturmavakuutetut turkulaisessa Sampo-yhtiössä. Lastaustyöntekijäin työ on luonnollisesti epäsäännöllistä, ja toisinaan sattuu, että saattaa kulua parikin viikkoa työttä, samalla kuin toisin ajoin täytyy tehdä paljon ylityötä. Lastaus on myös usein keskeytettävä sateen ja lumen takia, jotta eivät puutavarat turmeltuisi.

Kaunissaari. Toiminimi sanoo, että työntekijät ovat enimmäkseen naapuripitäjistä, ja vakuuttaa, että he viettävät siivoa elämää ja ryypiskelevät ainoastaan harvoin.

Rauma. Noin kolmasosa työntekijöistä on toisista pitäjistä ja juoppous rehottaa heidän keskuudessaan. Naiset sitävastoin ovat hiljaisia ja säästäväisiä.

Reposaari. Muuan toiminimi ilmoittaa, että työntekijät ansaitsevat 700—1,300 mk:aan, eli keskimäärin 1,050 mk. mieheen.

Ykspihlaja. Täällä lastataan myös suuria määriä propsia ja paperipuita, mikä työ tehdään usein urakalla. Kätevät työntekijät voivat silloin ansaita aina 18 mk:aan päivältä, mutta siitä huolimatta ovat he syksyllä yhtä köyhiä kuin tullessaan keväällä lauttaus- ja metsätöistä. Poikkeuksia löytyy tosin myös.

Lapaluoto. Keskimääräinen ansio purjehduskautena on noin 600 mk. Purjelaivat lastaa laivan oma miehistö.

Oulu. Lastaustyöntekijät eivät edes lähimailleenkaan voisi elää ainoastaan lastaustyöstä, vaan he tekevät sitä sivutoimenaan, sillä lastaustyötä on niin vähän. Nämä työntekijät ovat tavallisesti maanviljelystyöntekijöitä ja kalastajia.

Haukipudas. Valitetaan sitä, että työntekijäin asunnot ovat yleensä ahtaita.

Kemi. Lastaustyöntekijät ovat irtainta väkeä ja ne otetaan työhön erikseen kutakin lastattavaa höyry- tahi purjelaivaa varten. Kun laiva on lastattu valmiiksi saavat työntekijät palkkansa ja ovat vapaita odottamaan toisen laivan tuloa sekä ryhtymään työhön sen lastauksessa tahi myös siirtymään muihin töihin.

Tornio. Lastaajain työkunta kirjoittaa: Työntekijäin työ- ja elinsuhteet ovat yleensä olleet huonot, mikä on riippunut monista seikoista. Satamatyöntekijät ovat yleensä erittäin alhaisella kehitysasteella, ja työnantajat maksavat yleensä alhaisia palkkoja. Satamatyö on erittäin epäsäännöllistä kesälläkin, sillä yhteen aikaan (varsinkin kesä- ja syyskuussa) tarvitaan 100—200 miestä, samalla kuin toisina aikoina sitävastoin riittää työtä tuskin 10 miehelle. Täten syntyy työttömyyskausia, jolloin työntekijät juopottelevat ja pelaavat korttia. Tämä huono elämä rehotti erittäinkin niinkauan kuin eivät lastaustyöntekijät

vielä olleet järjestyneitä; silloin esiintyi juoppoutta, tappeluja ja kaikellaista ilkivaltaisuutta. Nyttemmin ovat asiat kuitenkin paremmalla tolalla, siitä asti kun työkunta on hankkinut itselleen kirjaston ja lukusalin sekä muutenkin kocttanut kohottaa työntekijöitä.

Edellä selostettujen työntekijäin lukumäärä.

Saattaa olla mielenkiintoista katsastaa, kuinka suurta työntekijämäärää edellinen tutkimus kokonaisuudessaan on koskenut. Tämä lukumäärä on seuraava:

sahatyöntekijöitä	18,752
metsänhakkuutyöntekijöitä	50,814
tukkien kuljetustyöntekijöitä	35,414
lauttaustyöntekijöitä	47,407
lastaustyöntekijöitä	5,905
Yhteensä	158,392

Helsingissä, 31 päivänä tammikuuta 1914.

G. R. Snellman.

Résumé.

Par une lettre du 20 avril 1911 à la Section du Commerce et de l'Industrie, l'Administration Générale de l'Industrie proposa au Sénat Impérial de Finlande l'entreprise d'une enquête de statistique ouvrière sur l'industrie des scieries finlandaises ainsi que sur les coupes de forêt, le flottage et le chargement ayant des rapports avec cette industrie. Le 26 mai 1911, le Sénat résolut d'agréer le projet et accorda une somme de 31,500 fr. pour sa réalisation.

Le 16 juin 1911, le Sénat Impérial nomma comme experts devant assister aux travaux de l'enquête: M. M. Hugo Rosenlew, vice-consul d'Espagne à Björneborg, H. G. Paloheimo, conseiller agricole, à Hausjärvi, A. Turkia, ouvrier scieur, à Kymmene, et J. Aaltonen, secrétaire de l'Association des ouvriers scieurs, à Kotka.

Les matériaux statistiques furent rassemblés par des délégués nommés à cet effet, qui visitèrent les scieries du pays vers la seconde moitié de l'été 1911. Les données sur les ouvriers des coupes forestières, le flottage et le chargement, furent obtenues en s'adressant directement aux scieries, aux sociétés de flottage et aux entreprises de chargement.

Le chapitre II du présent travail contient diverses données sur le développement successif de l'industrie des scieries en Finlande, ainsi que sur l'exportation des bois finlandais.

Le chapitre III donne un aperçu de l'économie forestière et de l'industrie des scieries du pays autrefois et aujourd'hui, ainsi qu'un exposé des machines et outils qui y sont employés.

L'enquête sur les scieries proprement dites eut pour résultat le rassemblement de données relatives à 167 scieries ou entrepôts de bois adjacents à celles-ci, avec un total de 18,752 ouvriers, dont 15,954 hommes (85.0 %) et 2,798 femmes (15.0 %).

Parmi les maisons se consacrant à l'industrie des scieries et ayant fourni des données complètes, 56 sont des compagnies par actions; le total du capital social de celles-ci est de 93,484,100 fr. Cependant plusieurs de ces sociétés ne s'occupent pas exclusivement de ce genre d'industrie, et s'adonnent simultanément à d'autres entreprises industrielles ou commerciales.

Les plus grandes scieries sont: 1:o la Scierie norvégienne (Norska sågen) de Kotka, appartenant à la Société anonyme W. Gutzeit et C:ie, et qui occupe 735 ouvriers rapportés; 2:o la scierie de Halla (Halla såg), dans la commune de Kymmene, près de Kotka, appartenant à la Société anonyme de Halla, et qui occupe 668 ouvriers rapportés. 30 lieux de travail, avec un total de 4,588 ouvriers, sont sis dans les villes, et 137 lieux de travail, avec 14,164 ouvriers, dans les campagnes.

Le gouvernement de Wibourg occupe le premier rang par le nombre des lieux de travail aussi bien que par celui des ouvriers: un quart de ceux-là et près d'un tiers de ceux-ci appartiennent à ce gouvernement.

Les présentes recherches sur les scieries n'ont pas visé à les atteindre toutes. Il y en a effectivement un très grand nombre qui ne travaillent que pour satisfaire aux besoins domestiques et qui ne sont en activité que pendant une partie restreinte de l'année; le travail est fait par un ou deux hommes, qui sont souvent des valets de la ferme respective. L'objet de notre enquête a été simplement d'atteindre toutes les scieries travaillant pour la vente de leurs produits, et pouvant par conséquent être considérées comme de véritables entreprises industrielles. La comparaison de la statistique industrielle de 1911 sur les scieries avec notre enquête donne les résultats suivants:

	Statistique industrielle:	Enquête.	%
Scieries	564	167	29.6
Ouvriers	24,743	18,752	75.9
Valeur de la production	131.9 millions de fr.	92.2 millions de fr.	69.6

L'enquête n'a pas même porté sur un tiers de toutes les scieries, mais elle a atteint plus des ¾ de tous les ouvriers. Les résultats sont donc suffisants quant au nombre effectif des ouvriers, et l'on n'a négligé que des scieries sans importance. Et en effet, le nombre moyen des ouvriers est de 112 pour les lieux de travail examinés, et de 15 seulement pour les autres.

Les entreprises sont propriétaires d'un nombre total de 5,065 de logis, dont 4,333 contenaient 5,758 chambres destinées aux ouvriers. Dans 92 cas, il a été dit que les ouvriers y logent gratuitement; dans 18 cas, ils payent un loyer; 6 cas forment un mélange de ces deux systèmes. Les loyers varient entre 1 fr. et 15 fr. par mois.

Quelques-unes des scieries seulement, et surtout les plus grandes, travaillent toute l'année. La plupart interrompent leur activité pendant une partie de l'année, ce qui a lieu ordinairement pendant les mois d'hiver, sans que cette règle soit sans exception. Les interruptions sont causées en général

par le manque de billes; pour les petites scieries à eau, elles dépendent en outre du manque d'eau comme force motrice.

Le nombre total de scieries ayant fourni des données sur leurs machines est de 144.

D'après ces données, la force motrice employée par les différentes scieries était de la nature suivante:

Dans 15 scieries se trouvent det turbines à eau avec une force totale de 1,204 chevaux effectifs;

2 scieries emploient la roue hydraulique;

127 scieries ont des chaudières à vapeur fixes ayant une surface de chauffe totale de 15,432 mq;

131 scieries ont des machines à vapeur avec un total de 17,526 chevaux-vapeur effectifs;

11 scieries ont des générateurs d'électricité mus par l'eau et avec un total de 449 chevaux effectifs;

72 scieries ont des générateurs d'électricité mus par la vapeur et avec un total de 4,009 chevaux effectifs.

Les données provenant de ces 144 scieries prouvent aussi combien l'eau est peu utilisée de nos jours comme force motrice dans ce genre d'industrie. 2 scieries sont mues par des roues hydrauliques, 8 par des machines hydrauliques d'un autre genre, ce qui fait un total de 10 scieries mues uniquement par l'eau. 7 scieries emploient l'eau et la vapeur conjointement. Sur un total de 144 scieries il n'y en a donc que 17 qui fassent usage de l'eau comme force motrice. Les 127 autres sont mues exclusivement par la vapeur. Ce sont surtout les petites scieries qui emploient la force hydraulique; par suite elle ne jouera qu'un rôle accessoire dans les présentes recherches, où l'on ne s'est occupé de ces petites entreprises que dans des cas exceptionnels.

Le nombre suivant de machines à scier, à raboter etc. nous a été signalé:

Scies alternatives	378
Scies à couper les bords	253
Scies à couper les bouts	810
Scies à fendre le menu bois de construction	361
Machines à raboter	121

Les ouvriers se répartissaient de la manière suivante selon les groupes professionnels principaux:

	Ouvriers masc. nombre.	masc. %	fém. nombre.	fém. %	les deux sexes. nombre.	les deux sexes. %
Entrepôts et magasins de billes	1,631	10.3	22	0.8	1,653	8.8
Scieries	5,867	36.8	1,730	61.9	7,597	40.5
Entrepôts de planches	6,452	40.4	972	34.7	7,424	39.7
Rabotage	225	1.4	22	0.8	247	1.3
Mécaniciens	265	1.7	—	—	265	1.4
Chauffeurs	274	1.7	11	0.4	285	1.5
Enduiseurs	181	1.1	1	0.0	182	1.0
Ouvriers électriciens	17	0.1	—	—	17	0.1
Ouvriers pour les métaux	176	1.1	—	—	176	0.9
Charpentiers	270	1.7	—	—	270	1.4
Divers	596	3.7	40	1.4	636	3.4
Total	15,954	100.0	2,798	100.0	18,752	100.0

Les ouvriers des scieries et des entrepôts de planches sont naturellement les plus nombreux; chacune de ces catégories comprend les 4/10 environ du nombre total des travailleurs. Viennent ensuite ceux des entrepôts et magasins de billes. Le dernier groupe, »Divers», est relativement considérable; il renferme un assez grand nombre d'équipages de remorqueurs et de chalands, ainsi que les ouvriers des meules de charbon.

1,396 ouvriers masculins (8,8 % du nombre total) et 311 ouvrières (11.1 % du total) ont moins de 18 ans. 347 ouvriers masculins (2.2 %) et 42 ouvrières (1.5 %) ont moins de 15 ans.

35.8 % de tous les ouvriers ne sont pas mariés, 59.6 % sont mariés, et 4.6 % sont veufs, veuves ou divorcés.

99.1 % du nombre total des ouvriers sont nés en Finlande.

35.8 % de tous les ouvriers ont débuté dans le métier avant l'âge de 18 ans révolus. Il est remarquable que les travailleurs, et surtout que les travailleurs masculins, aient débuté en si grand nombre dans cette industrie à un âge très peu avancé.

370 ouvriers ont été au service de la même maison pendant 30 ans ou davantage.

Il existe 28 caisses de secours en cas de maladie ou d'enterrement destinées aux travailleurs des scieries finlandaises: le capital total de ces caisses est de 251,723 fr.

Pendant la période 1896—1912, le nombre des cessations de travail a été de 162 pour les ouvriers des scieries, et de 96 pour ceux des coupes de forêts, des travaux de flottage et de chargement. Pour les années 1907—1912 il existe

une statistique détaillée des grèves. Pendant ces 6 années, il y eut 152 cessations de travail, atteignant 193 entreprises avec un total de 26,877 ouvriers, dont 18,089 cessèrent le travail et 8,788 continuèrent de travailler. Les résultats des grèves ont été les suivants:

	Cessations de travail	Ouvriers	
	nombre.	nombre.	%.
Conventions	50	6,353	35.1
Acceptation des conditions des patrons	86	7,472	41.3
Acceptation des conditions des ouvriers	16	4,264	23.6

Le nombre total des journées perdues par ces cessations de travail fut de 327,140. La durée totale fut de 3,424 jours.

294 ouvriers (1.6 %) avaient fréquenté l'enseignement secondaire, 9,770 (52.3 %) l'école primaire; 8,596 (46.1 %) n'avaient pas fréquenté d'école. 15,540 ouvriers (83.3 %) savaient lire et écrire, 2,971 (15.9 %) savaient lire seulement, et 149 (0.8 %) étaient analphabètes.

11,832 ouvriers (63.1 % du nombre total) avaient un logis à part; 6,879 ouvriers (36.7 %) logeaient chez d'autres personnes, et 41 avaient fourni des renseignements incomplets à ce sujet.

La plupart des ouvriers habitent les logis les plus étroits, c'est-à-dire ne comprenant qu'une seule chambre. Ceux-ci étaient au nombre de 6,697 (56.6 % du nombre total). 3,872 ouvriers (32.7 %) habitaient une chambre avec cuisine. Les ouvrières logent généralement beaucoup plus à l'étroit que les ouvriers; mais il faut remarquer que les premières sont en général sans famille, tandis que ceux-ci en ont une. Pour l'ensemble des habitations sur lesquelles on a reçu des données, le nombre moyen d'habitants était le suivant:

Cuisine seule	4.6	personnes.
Une chambre	5.6	»
» » et part de cuisine	3.7	»
» » et cuisine	2.8	»
Deux chambres	3.4	»
» » et cuisine	2.2	»

La moitié environ du nombre total des ouvriers ne travaille que le jour; les autres travaillent jour et nuit en deux équipes de 12 heures.

Pour le travail de jour, le nombre d'heures par semaine est ordinairement compris entre 59 et 63. En général, le temps de travail est très long dans les

scieries. La comparaison avec les fabriques de papier par exemple donne les chiffres suivants relatifs aux ouvriers ne travaillant que le jour et ayant plus de 60 heures de travail par semaine:

	Masc.	Fém.	Tous les ouvriers.
Ouvriers des fabriques de papier	7.6 %	3.4 %	6.0 %
» » scieries	63.2 »	69.9 »	63.9 »

Le temps de travail moyen par semaine est pour les ouvriers travaillant par équipes:

	Masc.		Fém.		Les deux sexes.	
	nombre.	%.	nombre.	%.	nombre.	%.
Jusqu'à 55 heures inclus	2,071	28.5	447	25.1	2,518	27.9
De 56½ à 58½ heures	2,058	28.4	633	35.5	2,691	29.7
» 59 à 60	948	13.1	172	9.7	1,120	12.4
» 60½ à 63	1,664	22.9	460	25.8	2,124	23.5
» 64 à 66½	474	6.5	70	3.9	544	6.0
Non indiqué	46	0.6	—	—	46	0.5
Total	7,261	100.0	1,782	100.0	9,043	100.0

La moyenne du repos dominical est:

	Masc.		Fém.		Les deux sexes:	
	nombre.	%.	nombre.	%.	nombre.	%.
De 18 à 30 heures	1,082	14.9	240	13.5	1,322	14.6
» 31 à 36½ »	1,296	17.9	333	18.7	1,629	18.0
» 37 à 39 »	924	12.7	212	11.9	1,136	12.6
» 41½ à 43½ »	311	4.3	92	5.2	403	4.5
» 48 à 50½ »	3,602	49.6	905	50.7	4,507	49.8
Non indiqué	46	0.6	—	—	46	0.5
Total	7,261	100.0	1,782	100.0	9,043	100.0

Les repos accordés aux travailleurs des équipes sont les suivants:

Durée du repos.	Masc.		Fém.		Les deux sexes.	
	nombre.	%.	nombre.	%.	nombre.	%.
1 heure	1,011	13.9	147	8.3	1,158	12.8
1 » ¼	26	0.4	—	—	26	0.3
1 » ½	3,831	52.8	1,106	62.0	4,937	54.6
1 » ¾	165	2.3	1	0.1	166	1.8
1 » 50 min.	54	0.7	23	1.3	77	0.9
2 heures	2,138	49.4	505	28.3	2,643	29.2
Non indiquée	36	0.5	—	—	36	0.4
Total	7,261	100.0	1,782	100.0	9,043	100.0

Les travailleurs par équipes sont dans une situation beaucoup plus avantageuse dans les scieries que dans les fabriques de papier, en ce que les premières leur accordent réellement un repos pendant le travail quotidien, et que celles-ci ne le font pas. Cette différence tient à l'impossibilité technique d'interrompre la marche de la plupart des machines usitées par l'industrie du papier; rien, au contraire, n'empêche d'arrêter une scie.

Une autre différence importante entre ces deux industries consiste en ce qu'un grand nombre de fabriques de papier fonctionnent sans interruption aucune, tandis que les scieries s'arrêtent un certain nombre d'heures chaque dimanche, ainsi qu'il ressort du tableau suivant:

	Nombre de scieries.	Nombre d'ouvriers: hommes: nombre.	%	femmes: nombre.	%	les deux sexes nombre.	%
samedi soir-lundi matin ..	47	3,758	51.7	958	53.7	4,716	52.2
» » dim. soir	37	2,393	33.0	576	32.4	2,696	32.8
non fixé	1	26	0.4	—	—	26	0.3
» indiqué	19	1,084	14.9	248	13.9	1,332	14.7
Total	104	7,261	100.0	1,982	100.0	9,043	100.0

L'âge des travailleurs des équipes ressort des chiffres ci-dessous:

Age	Hommes nombre	%	Femmes nombre	%	Les deux sexes nombre	%
12 ans	6	0.1	—	—	6	0.1
13 »	17	0.2	—	—	17	0.2
14 »	37	0.5	6	0.3	43	0.5
15 »	69	0.9	17	1.0	86	0.9
16 »	90	1.2	19	1.1	109	1.2
17 »	165	2.3	40	2.2	205	2.3
18 ou au-dessus	6,877	94.8	1,700	95.4	8,577	94.8
Total	7,261	100.0	1,782	100.0	9,943	100.4

Parmi les ouvriers travaillant en 2 équipes, 384 hommes (5.2 %) et 82 femmes (4.6 %) sont mineurs, soit 466 ouvriers (5.2 % du nombre total). La comparaison avec les nombres correspondants relatifs aux ouvriers travaillant en équipes dans les industries du papier et du verre, on obtient les résultats ci-dessous:

Mineurs travaillant en équipes.

	Hommes nombre	%	Femmes nombre	%	Les deux sexes nombre	%
Industrie du papier	81	2.0	34	3.4	115	2.2
» du verre	30	7.5	—	—	30	7.4
» des scieries	384	5.2	82	4.6	466	5.2

Dans l'industrie du bois en général, et surtout dans celle des scieries, il ne peut guère être question de maladies professionnelles proprement dites. Il n'y a point ici d'occasion de s'attirer des empoisonnements, danger très grand dans plusieurs métiers. Les poussières métalliques ne se produisent qu'exceptionnellement et en quantité minimale. La poussière produite en travaillant le bois est au contraire assez abondante, mais ses propriétés sont fort inoffensives. L'air n'est point détérioré, car les lieux de travail sont ordinairement vastes, spacieux et bien aérés. Les refroidissements, l'humidité etc: peuvent, il est vrai, provoquer des maladies, et surtout des rhumatismes, parmi les ouvriers; le bruit très intense des scieries peut aussi avoir des effets nuisibles. Mais ces causes de maladie sont communes à l'industrie des scieries et à beaucoup d'autres. Aussi les publications étrangères ne contiennent-elles que fort peu de données sur les maladies des ouvriers des scieries. Mais il faut ajouter qu'une autre raison de ce fait réside dans l'importance beaucoup moins considérable de l'industrie des scieries dans les grands pays civilisés de l'Europe.

Les matériaux statistiques dont on peut disposer pour juger de l'état sanitaire qui règne parmi les ouvriers des industries finlandaises sont fort restreints, comme nous l'avons déjà fait ressortir un grand nombre de fois; ils sont d'ailleurs d'une nature extrêmement insuffisante. Sous ce rapport, les renseignements obtenus en s'adressant aux ouvriers eux-mêmes ne sont pas plus satisfaisants que les autres. Quelques données ont été fournies par les caisses de secours en cas de maladie: il en ressort que les maladies des poumons forment les 32 % de toutes les causes de décès parmi les ouvriers des scieries.

La fréquence des accidents est très considérable pour les ouvriers des scieries; aussi ces ouvriers sont-ils comptés au nombre de ceux qui sont les plus exposés aux accidents pendant le travail. La fréquence des décès et des cas d'invalidité est un peu plus élevée pour les scieries que pour d'autres genres d'industrie; mais elle est cependant beaucoup plus près de la moyenne, tandis que la fréquence des accidents en général est sensiblement plus élevée; ce qui semble indiquer que les accidents de l'industrie des scieries, quoique très nombreux, ne sont point généralement d'une nature fort grave.

Les blessures aux mains et aux doigts forment la plus grande partie des accidents parmi les ouvriers en général (un peu moins de la moitié de la somme totale). Parmi les ouvriers des scieries, ce genre de blessures est encore plus ordinaire (55.6 % de la somme totale). Viennent ensuite les blessures aux jambes et aux pieds; elles sont à peu près aussi fréquentes dans l'industrie des scieries que dans les autres. La moitié des sinistres ayant lieu parmi les ouvriers de cette industrie est occasionnée par les machines; pour l'ensemble de toutes les industries, le chiffre correspondant est de ⅓.

La scie circulaire est l'une des machines les plus dangereuses de l'industrie dont nous nous occupons; elle occasionne environ 1/8 de tous les accidents de l'ensemble des industries finlandaises.

Dans les recherches publiées jusqu'à présent sur le travail des différents genres d'industrie, les données relatives aux salaires des ouvriers ont été obtenues en consultant des extraits des rôles de salaire dressés pour l'année respective par les bureaux des usines. De cette façon, l'on a eu à sa disposition des renseignements absolument exacts et complets; mais la méthode n'est pas sans inconvénients. Les usines un peu considérables sont forcées d'exécuter un travail très considérable afin de pouvoir livrer les extraits de rôle voulus, ce qui leur occasionne des frais élevés; de plus, ce genre de matériaux est en grande partie inutilisable quand il s'agit du salaire annuel, parce qu'un contingent notable d'ouvriers, surtout dans certaines industries, n'a travaillé que pendant une partie trop insignifiante de l'année. Pour les scieries, ces inconvénients ont été particulièrement notoires. Il eût été démesurément coûteux de faire des extraits de rôles de salaires comprenant des dizaines de milliers d'ouvriers; et comme un très grand nombre d'ouvriers ne travaillent que pendant une partie de l'année, la partie inutilisable des matériaux serait devenue encore bien plus considérable que pour les usines. Le problème était donc d'obtenir d'autres sources de renseignements sur les salaires: on en trouva dans les données fournies annuellement à la Société d'Assurances Ouvrières contre les accidents formée par les patrons des scieries finlandaises. (Sågegarnes i Finland Arbetare-Olycksfallsförsäkringsbolag). Les matériaux ainsi obtenus se rapportent aux années 1899—1912; ils comprennent des chiffres relatifs à un nombre de scieries variant d'année en année, entre 113 et 142. Le nombre de journées de travail varie entre 3.1 millions, et 3.7 millions; les salaires varient entre 9.0 et 13.8 millions de francs.

Les matériaux permettent de calculer la moyenne du salaire par journée. Voici les résultats de ce calcul pour les années 1899—1912:

Année 1899	2 fr. 90	Année 1906	3 fr. 09
» 1900	2 » 99	» 1907	3 » 36
» 1901	2 » 87	» 1908	3 » 49
» 1902	2 » 76	» 1909	3 » 46
» 1903	2 » 88	» 1910	3 » 55
» 1904	2 » 88	» 1911	3 » 64
» 1905	2 » 87	» 1912	3 » 72

Au début du siècle, les salaires baissaient; ils atteignirent leur minimum en 1902. Pendant les trois années suivantes, ils remontent quelque peu et restent ensuite stationnaires. Mais après 1905 les salaires remontent constamment,

avec une petite exception pour l'année 1909. L'accroissement depuis 1899 jusqu'en 1912 est de 82 centimes (28 %), et de 96 centimes (35. %) depuis 1903 (minimum des salaires) jusqu'en 1912.

Si nous comparons les salaires de 1912 pour les différents groupes professionnels, en égalant à 100 le salaire le plus petit (celui des brûleurs de déchets), et en exprimant les autres en valeurs proportionnelles de celui-ci, on obtient le tableau suivant, dont la première colonne donne le salaire moyen:

	Salaire moyen par journée	Salaire relatif
Rouleurs de troncs d'arbre	3 fr. 44	155
Scieurs des scies alternatives, manœuvres	4 » 10	185
Scieurs des scies circulaires et à couper les bouts	3 » 98	179
Scieurs de lattes et des scies à ruban	3 » 36	151
Mécaniciens, chauffeurs	4 » 24	191
Limeurs, affûteurs, enduiseurs	4 » 13	186
Balayeurs, chargeurs	3 » 08	139
Ouvriers des entrepôts de billes	3 » 52	158
Ouvriers pour le repêchage des billes	4 » 72	213
Ouvriers des entrepôts de planches auprès des scieries	3 » 63	164
Scieurs à couper les bouts dans ces entrepôts	4 » 03	182
Chargeurs	4 » 22	190
Brûleurs de déchets	2 » 22	100
Charpentiers, forgerons	3 » 51	158
Ouvriers de charbonnage	3 » 33	150
Menuiserie	4 » 86	219
Ateliers mécaniques	4 » 43	200
Raboteurs	3 » 37	152
Entrepôts de planches auprès des ports	4 » 10	185
Scieurs à couper les bouts dans ces entrepôts	5 » 89	265
Chargeurs dans les ports	5 » 84	263
Divers	3 » 15	142
Ensemble des ouvriers	3 » 72	168

Pour ce qui concerne les ouvriers qui ne dépendent pas directement de la scierie, c'est-à-dire les bûcherons, les flotteurs, les chargeurs etc., il est impossible d'obtenir des renseignements aussi complets que pour les précédents; — en effet, ils sont répandus dans l'immensité des forêts, le long des cours d'eau flottables et dans les ports. Il a donc fallu employer des formulaires spéciaux

pour ces catégories d'ouvriers, et ces questionnaires ont été remplis par les patrons, c'est-à-dire par les entreprises de flottage, des scieries et de chargement.

102 entreprises ont fourni des données sur les travailleurs des coupes de forêt.

Le nombre de troncs d'arbre coupés pendant la période en question, c'est-à-dire pendant l'hiver 1910—1911, est de 24,261,221, d'après les indications des entreprises.

D'après les mêmes indications, le nombre des ouvriers occupés par ces travaux était de 86,328.

Le commencement et la fin des coupes diffèrent considérablement dans les diverses régions du pays. Cependant on peut dire qu'en général elles commencent en décembre et finissent en mars; elles durent donc environ trois mois. Il n'est pas rare non plus que la coupe ne demande qu'un mois ou deux. Le temps s'accroît en général à mesure que l'on remonte vers le nord, les coupes commençant de plus en plus tôt, mais en aucun cas mentionné avant le 1:er octobre. Les coupes se terminent presque toujours vers la fin de mars; en avril dans quelques cas exceptionnels.

Pour ce qui est du temps de travail, presque toutes les réponses portent qu'il n'y a pas de journée de longueur fixe pour les coupes de forêt ni pour le transport des troncs d'arbre coupés. La durée des journées doit avoir été suspendu surtout de la clarté du jour et de la tombée de la nuit, ainsi que des ordres du contre-maître. Dans les quelques cas où l'on a mentionné la durée de la journée de travail, on a estimé qu'elle comprenait entre 7 et 10 heures.

Quand il s'agit des coupes de forêt et du transport des troncs jusqu'au rivage du cours d'eau flottable le plus proche, on travaille toujours à la tâche. Les termes du contrat peuvent varier; mais en aucun cas on n'a mentionné un paiement à l'heure.

Les divers arrangements en usage sous ce rapport peuvent être caractérisés de la façon suivante:

Tous les ouvriers sont embauchés directement par le contre-maître, qui leur paie à chacun le salaire fixe; on arrête de certains prix pour chaque tronc d'arbre.

Un certain nombre d'ouvriers forment ensemble une équipe; chaque équipe doit exécuter la coupe d'une partie définie de la forêt. Le salaire est payé à l'équipe dans son ensemble; les ouvriers le répartissent ensuite entre eux selon des principes convenus. Les équipes sont de grandeur variable. Elles peuvent être formées de 2 ou 3 ouvriers bûcherons, ou de bûcherons et de rouliers, soit par exemple de 2 hommes avec un cheval, ou de 3 ou 4 hommes avec deux chevaux. On a mentionné même des équipes de 9 personnes, dont 3 rouliers et 6 autres ouvriers.

La distribution du travail aux équipes semble avoir lieu à peu près dans les conditions suivantes: La forêt qui doit être coupée est divisée en lots, comprenant chacun entre 50 et 400 arbres. Chaque lot est assigné à une équipe, qui le reçoit à de certaines conditions, différentes selon les cas, mais parmi lesquelles il est toujours stipulé que le prix sera payé selon le nombre des billes. Parfois on paie un prix fixe pour chaque bille; mais plus souvent, à ce qu'il semble, ce prix diffère selon la grandeur des billes, la nature du terrain et la longueur du chemin. On fixe donc, en ce dernier cas, un tarif avec des prix différant selon les dimensions des troncs à couper et les diverses distances à parcourir. Un autre mode, qui semble aussi fort goûté, est le suivant: Un roulier possédant un cheval entreprend de couper et de transporter à la route flottable les billes d'un certain lot de la forêt. Le contre-maître ou le représentant de la scierie n'a affaire qu'à ce roulier, convient des prix avec lui, et ce dernier se charge d'embaucher et de salarier tous les ouvriers nécessaires, bûcherons aussi bien que rouliers. La distribution des lots ressemble quelquefois presque à une enchère: chaque lot est adjugé à celui qui exige le moins. Si la forêt est assez petite, on ne la répartit pas en lots, et elle est assignée en entier.

Dans quelques cas, le vendeur de la forêt a assumé aussi la coupe, d'après un tarif fixé.

Le revenu quotidien réel des ouvriers diffère très considérablement dans certaines parties du pays. Le salaire des bûcherons varie entre 2 et 6 francs par journée, celui d'un roulier avec son cheval varie entre 4 et 10 francs.

Les salaires sont payés, soit à des intervalles de 1 à 4 semaines, soit — ce qui est fort ordinaire — après l'achèvement du travail. Dans ce dernier cas, on peut accorder des à-compte aux ouvriers.

Dans certaines occasions, on fait des retenues sur les salaires.

Dans les parties peuplées du pays, où les coupes ne sont pas trop éloignées des villages et des petites fermes, la plupart des ouvriers logent à proximité du lieu de travail, dans leurs propres foyers, et pourvoient eux-mêmes à tous leurs besoins. Ceux qui ne peuvent loger chez eux se mettent en pension chez les fermiers du voisinage, qui leur fournissent aussi la nourriture; souvent aussi ces ouvriers ont soin eux-mêmes de leur approvisionnement. Ils retournent chez eux une fois par semaine à peu près, si leur domicile est situé dans la paroisse voisine ou s'il est suffisamment proche, et renouvellent alors leurs approvisionnements, en achetant chez les voisins ce qu'ils ne peuvent trouver chez leurs propres familles. Dans quelques cas, les logis ne sont pas loués par les ouvriers eux-mêmes, mais par l'entrepreneur. Il peut arriver aussi que la coupe est située près d'un établiseement industriel appartenant à l'entrepreneur, qui loge alors

les ouvriers dans les maisons dont il peut disposer à cet effet. Dans quelques paroisses septentrionales, le contre-maître a loué des logis au nom du patron; ou bien il a fallu construire des habitations provisoires, ce qui a eu lieu surtout dans les forêts de la couronne. Le plus souvent, dans ces cas aussi, les ouvriers devaient pourvoir eux-mêmes à leur approvisionnement; mais quelquefois il paraît que le contre-maître a tenu en vente les denrées comestibles les plus indispensables, toutefois sans calculer de bénéfice, à en juger du moins par les rapports reçus. Les aliments principaux ainsi vendus sont la farine et le lard.

Dans les communes de l'Est de la Finlande, qui sont fort peu peuplées, les patrons ont dû s'occuper bien davantage de l'approvisionnement et du logis des ouvriers. Ils ont fait construire pour eux des habitations provisoires dans les forêts, et ont créé des stocks de denrées alimentaires de plusieurs genres, dont les ouvriers ont ainsi pu se pourvoir. Dans quelques cas, un marchand du village voisin a installé une boutique provisoire près du lieu de travail. Le plus souvent chaque ouvrier fait son propre ménage; quelquefois aussi plusieurs le font en commun.

Le chapitre XV donne une description détaillée du flottage tel qu'il a lieu dans le bassin du Kymmene, le plus étendu entre les systèmes hydrographiques du pays. Le lecteur y trouvera quelques illustrations représentant les trains de bois flotté, les chenaux de flottage et la machine à vapeur destinée à réunir les billes en faisceaux.

Les données obtenues à propos des ouvriers qui s'occupent du flottage proviennent, soit de 10 sociétés anonymes de flottage, soit de diverses scieries.

En Finlande, le flottage annuel comporte environ 25 millions de billes.

Le nombre d'ouvriers s'occupant du flottage et sur lesquels nous avons reçu des données, est de 47,407.

Le flottage exige une durée variant entre 2 ou 3 jours et 2 années, selon la nature des cours d'eau et des lacs employés.

Il a fallu dégager pour le flottage un nombre considérable de rapides, de torrents etc. Les sociétés anonymes de flottage ont créé un certain nombre d'installations spéciales: conduits en bois, barrages, ascenseurs mécaniques pour les billes etc. Les billes flottent généralement en liberté tant qu'il s'agit de suivre un torrent ou une rivière; pour passer les lacs, on les réunit en trains de flottage ou en faisceaux. Les trains de bois flotté sont remorqués sur les lacs par des bateaux à vapeur spécialement construits à cet effet; voici le procédé qu'on emploie: Une ancre de touage est menée à une grande distance du vapeur et jetée à fond; puis le câble de l'ancre est toué au moyen d'une grosse roue au milieu du vapeur. Celui ci se trouve ainsi amené à pic sur son ancre, et emporte avec lui le train de bois flotté; après quoi le même procédé recommence de nouveau, et le transport continue ainsi de distance en distance. —

Sur quelques petits lacs, il n'y a pas de vapeurs spécialement destinés au flottage, et le câble est enroulé au moyen d'un manège à colliers à bord du train de bois flotté. La machine à vapeur (fig. p. 207) permet de rattacher les billes en faisceaux, qu'on fait remorquer ensuite en longues files par des bateaux à vapeur (fig. p. 205). En certains endroits, les billes sont réunies dans des entrepôts (fig. p. 197), où elles sont ensuite livrées aux différentes entreprises. Les figures p. 199, 201 et 203 représentent des canaux de flottage pour les billes.

Les temps de travail des ouvriers s'occupant du flottage sont les suivants:

Temps de travail par journée	Ouvriers: nombre	%
9 heures	250	0.5
9 ½	118	0.2
10	8,012	16.9
10 ½	1,800	3.8
11	12,028	25.3
11 ½	1,550	3.3
12	5,433	11.5
12 ½	655	1.4
13	3,408	7.2
14	4,300	9.1
indéfini	9,853	20.8
Total	47,407	100.0

Les salaires se répartissent de la manière suivante:

Moyenne du revenu par jour	Ouvriers: nombre	%
2 fr.	783	1.6
2 » 25	1,313	2.8
2 » 50	4,603	9.7
2 » 75	5,981	12.6
3 »	9,187	19.4
3 » 25	6,142	13.0
3 » 50	9,890	20.9
3 » 75	1,003	2.1
4 »	970	2.0
4 » 50	750	1.6
4 » 75	200	0.4
5 »	4,300	9.1
ouvriers payés au mois	2,285	4.8
Total	47,407	100.0

Les salaires sont payés:	Ouvriers: nombre	%
Une fois par semaine	9,900	20.9
2 fois par mois	24,200	51.1
une fois par mois	2,200	4.6
après la fin du travail, ou selon les besoins	11,100	23.4
Total	47,400	100.0

Un grand contingent des travailleurs employés par le flottage est recruté parmi les habitants des régions où passent les trains de bois flotté. Il paraît même qu'il arrive souvent que les mêmes ouvriers ne suivent pas ces trains pendant toute leur marche, et que l'équipage change à mesure que le bois passe par les divers villages. Cela étant donné, il est évident que ces ouvriers habitent dans leurs propres foyers et y prennent leurs repas, ou s'y approvisionnent.

Mais le plus souvent ce mode d'embauchage est insuffisant, et il faut le compléter en engageant des travailleurs n'habitant pas à proximité du lieu de travail. Ces derniers sont en général logés dans les fermes avoisinant les cours d'eau flottables. Ils s'approvisionnent, soit en achetant eux-mêmes le supplément nécessaire aux provisions qu'ils ont apportées de leur pays, soit en prenant leurs repas dans les fermes où ils logent pendant la durée des travaux.

Dans les régions où le flottage exige un nombre considérable de travailleurs, et surtout dans les parties peu peuplées du pays, le propriétaire du train de flottage est forcé de prendre des mesures spéciales en vue de loger et de nourrir ses ouvriers.

La méthode la plus simple de les loger est de leur faire construire une cabane provisoire — ordinairement en bardeaux — sur le train de bois même, ou de leur procurer une tente. Mais cet expédient n'est pratique que dans le cas où le train de bois reste entier pendant une partie considérable de son parcours, de sorte que la cabane peut rester intacte assez longtemps sans être incessamment reconstruite.

L'équipage des remorqueurs et des vapeurs de touage loge à bord de leurs bâtiments.

Le long des cours d'eau flottables, les sociétés de flottage ont élevé un assez grand nombre de logis destinés aux ouvriers.

Là où les ouvriers ne peuvent s'approvisionner eux-mêmes, les sociétés anonymes ouvrent des boutiques où l'on vend les denrées nécessaires, et salarient des cuisiniers pour faire leurs repas.

26 entreprises différentes, opérant dans 19 ports, nous ont envoyé des données relatives aux ouvriers qui s'occupent du chargement des bois sciés. Pendant l'année dernière, ces entreprises ont chargé 444,842 standerts de bois scié, et y ont employé 5,905 ouvriers.

Concernant le temps de travail nous avons reçu les données suivantes:

Nombre d'heures de travail:	Ouvriers: nombre	%
9 heures	40	0.7
9 ½ »	100	1.7
10 »	5,640	95.5
10 ½ »	90	1.5
12 »	53	0.6
Total	5,905	100.0

Il ressort de ce tableau que l'immense majorité des ouvriers ont une journée de 10 heures.

Le surcroît de travail s'impose dans certains cas, lorsqu'un vapeur est en partance et qu'il faut se hâter de le charger afin de ne pas le faire attendre. Tel est surtout le cas lorsqu'en automne l'exportation devient très active et qu'un froid inopiné peut provoquer des obstacles au départ des navires en congelant la mer.

Voici les données obtenues à propos du salaire par journée des ouvriers:

Salaire par journée	Ouvriers: nombre	%
3 fr. 75	100	1.7
4 » 50	70	1.2
5 »	2,522	42.7
5 » 50	1,888	32.0
6 »	382	6.5
6 » 25	18	0.3
7 »	255	4.3
7 » 50	90	1.5
8 »	200	3.4
8 » 50	180	3.0
9 »	200	3.4
Total	5,905	100.0

Le salaire est payé selon les modes suivants:

Salaire à la tâche	1,244 ouvriers	21.1 %
» à l'heure	2,518 »	42.6 »
» à la journée	2,143 »	36.3 »

Le paiement a lieu dans la plupart des cas (pour 5,707 ouvriers = 96.6 % du nombre total) lorsque le chargement du bâtiment respectif est achevé; on peut accorder des à compte. 198 ouvriers seulement (3.4 % du nombre total) ont un terme hebdomadaire pour la paye.

Au surcroît de travail correspond un salaire plus élevé; ordinairement l'augmentation est de 50 %.

Le nombre des ouvriers dont traite le présent travail a été le suivant:

Ouvriers	des scieries	18,752
»	des coupes	50,814
»	du transport hors des forêts	35,414
»	du flottage	47,407
»	du chargement	5,905
	Total	158,392

TAULUKKOJA.

TABLEAUX.

Taulu 1. Työpaikkojen paikkakuntajako, toiminimet ja selostettujen työntekijäin lukumäärä.

Tab. 1. Distribution géographique des maisons, leur nom et nombre d'ouvriers rapportés.

Lääni ja paikkakunta. *Gouvernement et localité.*	Sahan tai omistajan toiminimi. *Nom de la maison ou de la scierie.*	Selostettuja työntekijöitä *Nombre d'ouvriers rapportés*		
		miehiä. *hommes.*	naisia. *femmes.*	yhteensä. *total.*
1	2	3	4	5
Uudenmaan lääni.				
Helsinki	Emil Granfelt	22	2	24
Loviisa	A. Terichoffs A. B.	138	23	161
»	A. B. Finland Wood C:on lautatarha Loviisassa	40	7	47
Porvoo	Hämeenlinnan, Murolen sahojen lautatarha Porvoossa	68	9	77
Tenholan pit.	Skogbyn höyrysaha. Fiskars A. B.	24	—	24
» »	Kosken tehtaan saha. Albert & Jakob von Julin	19	—	19
Pohjan »	A. B. Ekö Ångsåg & Fabriker	47	5	52
Karjan »	Mustion saha, Hjalmar Linder	81	—	81
Pyhäjärven »	Pitkälän vesisaha	11	—	11
Vihdin »	Olkkalan saha. Emil af Hällström	38	—	38
Lohjan »	Lojo Ångsågs A. B.	86	1	87
» »	Sandvikens A. B. ja Pauw & Sundberg, Kyrkstad	34	—	34
Nurmijärven »	Nääsin höyrysaha. Hjalmar Linder	132	4	136
Porvoon »	Sandvikens A. B.	66	1	67
» »	Porvoon höyrysaha. Aug. Eklöf A. B.	382	90	472
» »	Tolkkisten höyrysaha. Aug. Eklöf A. B.	111	22	133
Pernajan »	Iisnääsin höyrysaha. Joh. Askolin	107	8	115
» »	Forsbyn höyrysaha. Joh. Askolin	132	13	145
Orimattilan »	Niinikosken höyrysaha, Hj. Hakala & Toverit	10	—	10
Iitin »	Kuusankosken höyrysaha. Kymmene A. B.	30	6	36
Ruotsinpyhtään pit.	A. Ahlström O. Y.	106	37	143
	Yhteensä	**1,684**	**228**	**1,912**
Turun ja Porin lääni.				
Pori	Seikun höyrysaha, W. Rosenlew & C:o A. B.	370	113	483
»	Vanha saha, W. Rosenlew & C:o A. B.	253	66	319
»	Räfsö Ångsågs A. B.	350	89	439
Naantali	Nådendals Nya Ångbränneri A. B.	41	3	44
Paraisten pit.	Attu A. B.	95	4	99
» »	Qvidjan höyrysaha, W. af Heurlin	18	—	18
Piikkiön »	Puutavara O. Y. Piikkiö	38	1	39
Paimion »	Paimion Puutavara O. Y.	23	—	23

Taulu 1. (jatk.) Työpaikkojen paikkakuntajako, toiminimet ja selostettujen työntekijäin lukumäärä.

Tab. 1. (suite). Distribution géographique des maisons, leur nom et nombre d'ouvriers rapportés.

Lääni ja paikkakunta. *Gouvernement et localité.*	Sahan tai omistajan toiminimi. *Nom de la maison ou de la scierie.*	Selostettuja työntekijöitä *Nombre d'ouvriers rapportés*		
		miehiä. *hommes.*	naisia. *femmes.*	yhteensä. *total.*
1	2	3	4	5
Finnbyn pit.	Kaukasalon höyrysaha. W. Bastman	13	—	13
Perniön »	Hakkalan Uusi Höyrysaha O. Y.	45	—	45
Perttelin »	Impolan höyrysaha	29	4	33
Halikon »	Vartsala Ångsågs A. B.	131	14	145
Marttilan »	Kyrön höyrysaha, Loimijoki Ångsågs A. B.	9	4	13
Pöytyän »	Kuuskosken höyrysaha, Erland Kuuskoski	14	3	17
Eurajoen »	Kaunissaaren saha. A. Ahlström O. Y.	182	71	253
Porin »	Pihlavan höyrysaha. A. Ahlström O. Y.	263	113	376
Sastmolan »	Haminaholman höyrysaha. A. Ahlström O. Y.	175	53	228
Karkun »	Lojo Ångsågs A. B.	108	3	111
Loimaan »	Loimijoki Ångsågs A. B.	100	12	112
	Yhteensä	**2,257**	**553**	**2,810**
Hämeen lääni.				
Tampere	Särkänsaaren höyrys., J. W. Enqvist A. B.	56	3	59
Tammelan pit.	Linikkalan höyrysaha, Forssa A. B.	20	—	20
Jokioisten »	Jockis Gods A. B.	31	—	31
Akaan »	Akkas Ångsågs A. B.	107	20	127
Kalvolan »	Vanajaveden höyrysaha, Vanaja Fönsterglas A. B.	40	5	45
Sääksmäen »	J. A. Uittamo	25	—	25
» »	Pohjan höyrysaha	54	7	61
» »	A. B. Valkiakoski	38	15	53
Pälkäneen »	Ruokolan höyrysaha. K. Tammelander..	57	5	62
Lempäälän »	O. Y. Lempäälän Saha- ja Mylly.....	31	4	35
Pirkkalan »	Pyhäjärven höyrysaha, A. Selin.....	31	—	31
» »	Valtion saha Siurossa	58	—	58
Ylöjärven »	Niemen höyrysaha	94	16	110
Oriveden »	Hiedan Höyrysahayhtiö	37	2	39
» »	Oriveden höyrysaha. J. W. Enqvist A. B.	74	—	74
Ruoveden »	Vehkakosken höyrysaha, A. B. F. V. Gustafsson	89	15	104
» »	Muroleen höyrysaha. Aug. Eklöf A. B.	97	6	103
» »	Salmin höyrysaha. Juho Virtanen.....	46	4	50
Korpilahden »	Säynetsalon höyrysaha. Joh. Parviainen O. Y.	122	3	125
» »	Ilmolahden höyrysaha	32	3	35

Taulu 1. (jatk.) Työpaikkojen paikkakuntajako, toiminimet ja selostettujen työntekijäin lukumäärä.

Tab. 1. (suite). Distribution géographique des maisons, leur nom et nombre d'ouvriers rapportés.

Lääni ja paikkakunta. *Gouvernement et localité.*	Sahan tai omistajan toiminimi. *Nom de la maison ou de la scierie.*	Selostettuja työntekijöitä *Nombre d'ouvriers rapportés*		
		miehiä. *hommes.*	naisia. *femmes.*	yhteensä. *total.*
1	2	3	4	5
Hämeenlinnan pit.	Hämeenlinnan höyrysaha. Aug. Eklöf A. B.	131	20	151
Janakkalan pit.	Rauhaniemen höyrysaha	20	—	20
Lopen »	Kesijärven höyrysaha. H. G. Paloheimo	56	—	56
Hausjärven »	Riihimäen höyrysaha. H. G. Paloheimo	110	30	140
Hollolan »	Vihdin Puuseppäin Huonekaluliike	41	7	48
» »	Lahden höyrysaha	156	43	199
Asikkalan »	Saitan Höyrysaha O. Y.	13	—	13
	Yhteensä	**1,666**	**208**	**1,874**
Viipurin lääni.				
Lappeenranta	Pikisaaren Saha O. Y.	14	—	14
»	Chr. Haikala	22	—	22
Hamina	Pitkälahden sahan lautatarha Haminassa	41	8	49
»	Voikan sahan lautatarha Haminassa	32	4	36
Kotka	Hovinsaaren höyrysaha, A. B. W. Gutzeit & C:o	222	50	272
»	Kajaanin Puutavara O. Y:n lautatarha	99	9	108
»	Norjan saha, A. B. W. Gutzeit & C:o	611	124	735
»	Hietasen saha, A. B. W. Gutzeit & C:o	269	50	319
»	A. Terichoff A. B:n tukkityöläisiä	3	—	3
»	Aug. Eklöf A. B:n tukkityöläisiä	6	—	6
»	A. B. Stockforsin tukkityöläisiä	7	—	7
Pyhtään pit.	A. B. Stockfors	64	5	69
Kymin »	Hallan höyrysaha. Halla A. B.	572	96	668
» »	Karhula O. Y.	332	115	447
» »	Sunilan höyrysaha. Hackman & C:o	252	73	325
» »	Jumalniemen saha. Halla A. B.	148	32	180
Vehkalahden »	Tervasaaren höyrysaha	86	16	102
» »	Metsäkylän höyrysaha	8	4	12
» »	Ristniemen O. Y.	67	32	99
Lapveden »	Lamposaaren höyrysaha, A. B. J. A. Collin & C:o	131	6	137
» »	Lauritsalan höyrysaha, A. B. T. & J. Salvesen	360	23	383
» »	Niemelän saha. James Wilson	27	1	28
Valkealan »	Voikan saha. Kymmene A. B.	45	3	48
» »	Tirva Fabriks A. B.	62	1	63

Taulu 1. (jatk.) Työpaikkojen paikkakuntajako, toiminimet ja selostettujen työntekijäin lukumäärä.

Tab. 1. (suite). Distribution géographique des maisons, leur nom et nombre d'ouvriers rapportés.

Lääni ja paikkakunta. *Gouvernement et localité.*	Sahan tai omistajan toiminimi. *Nom de la maison ou de la scierie.*	Selostettuja työntekijöitä *Nombre d'ouvriers rapportés*		
		miehiä. *hommes.*	naisia. *femmes.*	yhteensä. *total.*
1	2	3	4	5
Joutsenon pit.	Honkalahden höyrysaha. Hackman & C:o	155	46	201
Viipurin »	Juustilan saha. Diesen Wood Company A. B.	139	20	159
» »	Vekrotniemen höyrysaha ja höyläämö. Viborgs Sågverks A. B.	117	—	117
» »	Tammisuon Tehtaat. J. Hallenberg	23	—	23
» »	Pekka Kansasen lautatarha	57	2	59
» »	O. Y. Gustaf Cederberg & C:on lautatarha	149	—	149
» »	F. A. Juseliuksen lautatarha	16	—	16
» »	Ulosvientiyhtiön lautatarha	22	3	25
» »	Vuotjärven höyrysahan lautatarha	25	1	26
» »	Hackman & C:on lautatarha	133	—	133
Muolaan »	Suursaaren höyrysaha. A. Ahlström O. Y.	242	72	314
» »	Pölläkkälän saha. Hackman & C:o	145	26	171
Sortavalan »	Helylän höyrysaha. Läskelä Bruks A. B.	50	7	57
» »	Läskelän höyrysaha. Läskelä Bruks A. B.	94	11	105
» »	Kiviniemen Saha O. Y.	54	4	58
Salmin »	O. Y. Hosiainoff	111	4	115
» »	Kotkaniemen saha	16	2	18
	Yhteensä	**5,028**	**850**	**5,878**
Mikkelin lääni.				
Savonlinna	Savolan O. Y.	35	1	36
Heinolan pit.	Koskensaari Bolag	53	8	61
Ristiinan »	O. Y. Löyttö	63	6	69
Anttolan »	Anttolan höyrysaha ja Mylly	87	—	87
Mikkelin »	Tuukkalan Höyrysaha O. Y.	87	12	99
» »	Tuppurilan saha. Mikkelin Puutavaraliike	52	2	54
» »	Saksalan saha. Halla A. B.	161	40	201
Hirvensalmen pit.	Tuukkalan Höyrysaha O. Y.	51	—	51
Kangasniemen »	Santalan saha. Matti Ikonen	19	6	25
» »	Läsäkoski A. B.	82	31	113
Kerimäen »	And. Auvinen O. Y.	47	19	66
Savonrannan »	Pekka Kansanen	31	8	39
Heinäveden »	Säynetkosken saha. W. & J. T. Tolska	16	—	16
	Yhteensä	**784**	**133**	**917**

Taulu 1. (jatk.) Työpaikkojen paikkakuntajako, toiminimet ja selostettujen työntekijäin lukumäärä.

Tab. 1. (suite). Distribution géographique des maisons, leur nom et nombre d'ouvriers rapportés.

Lääni ja paikkakunta. *Gouvernement et localité.*	Sahan tai omistajan toiminimi. *Nom de la maison ou de la scierie.*	Selostettuja työntekijöitä *Nombre d'ouvriers rapportés*		
		miehiä. *hommes.*	naisia. *femmes.*	yhteensä. *total.*
1	2	3	4	5
Kuopion lääni.				
Kuopio	O. Y. Sampo	61	7	68
Iisalmi	Kärkkäinen & Putkonen O. Y.	34	—	34
»	Luuniemen saha. H. L. Tammelander	67	—	67
Leppävirran pit.	Varkauden tehtaan saha. A. Ahlström O. Y.	165	52	217
» »	Oravikosken Saha. Pekka Kansanen	22	13	35
Suonnejoen »	Kymmene A. B.	56	4	60
» »	Iisveden saha. H. Peura	50	6	56
Kuopion »	Pitkälahden höyrysaha	90	7	97
Muuruveden »	Vuotjärvi Ångsågsbolag	117	25	142
Kontiolahden »	Pekkalan höyrysaha. O. Y. Gustaf Cederberg & C:o	122	16	138
» »	Penttilän höyrysaha. O. Y. Gustaf Cederberg & C:o	97	10	107
» »	Karsikon höyrysaha. O. Y. Gustaf Cederberg & C:o	123	20	143
Pielisjärven »	Valtion saha	89	15	104
	Yhteensä	**1,093**	**175**	**1,268**
Vaasan lääni.				
Pietarsaari	Alholman höyrysaha. Wilh. Schauman A. B.	189	21	210
Vöyrin pit.	Hellnäs Sågbolag	37	11	48
Jepuan »	Pohjois Puutav. O. Y. Norra Trävaru A. B.	53	2	55
Kruunupyyn»	Kronoby Såg och Hyfleribolag	54	1	55
Luodon »	Larsmo Såg och Kvarn A. B.	65	3	68
Kelviän »	Kelviän höyrysaha	12	1	13
Himangon »	A. B. T & J. Salvesen	50	26	76
Töysän »	Kallenkosken Sahayhtiö	16	—	16
Alavuden »	Alavuden Puutavara O. Y.	49	4	53
» »	Heikki Hemminki	10	—	10
Ätsärin »	Östolan höyrysaha. Johansson & Lönnqvist	8	—	8
» »	Inhan höyrysaha. Aug. N:son Keirkner	102	18	120
Pihlajaveden »	Pihlajaveden Puuteollisuus O. Y.	6	—	6
Keuruun »	P. Hyvärisen vararikkopesä	53	—	53
Jyväskylän »	Varissaaren höyrys. A. B. T. & J. Salvesen	52	12	64

Taulu 1. (jatk.) Työpaikkojen paikkakuntajako, toiminimet ja selostettujen työntekijäin lukumäärä.

Tab. 1. (suite). Distribution géographique des maisons, leur nom et nombre d'ouvriers rapportés.

Lääni ja paikkakunta. *Gouvernement et localité*	Sahan tai omistajan toiminimi. *Nom de la maison ou de la scierie.*	Selostettuja työntekijöitä *Nombre d'ouvriers rapportés*		
		miehiä. *hommes.*	naisia. *femmes.*	yhteensä. *total.*
1	2	3	4	5
Konginkankaan pit.	Pyyrinlahden höyrysaha. Matti Pasanen	41	2	43
Laukaan »	Haapakosken saha. A. B. Finland Wood C:o	210	55	265
» »	Suolahden höyrysaha	92	11	103
» »	Laukaan höyrysahan lautatarha	6	—	6
Äänekosken »	Äänekoski A. B.	62	18	80
	Yhteensä	**1,167**	**185**	**1,352**
Oulun lääni.				
Oulu	Korkeasaaren saha. Oulun Saha O. Y.	128	37	165
»	Toppilan höyrysaha, J. W. Snellman G:son	279	91	370
Kemi	Laitakarin saha. Trävaru A. B. Kemi	165	36	201
Kajaani	Nieminen & Kärnä	69	3	72
»	Kajaanin Puutavara O. Y., The Kajana Wood C:o Ltd.	120	21	141
Ylivieskan pit.	Kiviojan höyrysaha. A. B. T. & J. Salvesen	69	12	81
Paavolan »	Raahen Puutavara O. Y., The Brahestad Wood C:o Ltd.	236	54	290
Oulunsalon »	Varjakka Trävaru A. B.	111	27	138
Haukiputaan»	Patenniemen höyrysaha. G. & C. Bergbom. A. B.	317	84	401
Simon »	Halosen Höyrysaha O. Y.	138	13	151
Kemin »	Karihaaran saha. Trävaru A. B. Kemi	257	30	287
Alatornion »	Kuusiluodon saha. And. Kurt & C:o A. B.	229	34	263
» »	Röytön höyrysaha. Trävaru A. B. Kemi	157	24	181
	Yhteensä	**2,275**	**466**	**2,741**
	Kaiken kaikkiaan	**15,954**	**2,798**	**18,752**

Taulu 2. Työntekijäin ryhmittyminen

Tab. 2. Répartition des ouvriers

	Lääni. *Gouvernement.*	Tukkivarastopaikka ja tukkimakasiini. *Entrepôts et hangars pour les billes.*								Sahan- *Scies alterna-*			
		Esimiehiä. *Contre-maîtres.*	Tukinnostajia. *Bouleurs de troncs d'arbre.*		Tukinlajittelijoita. *Trieurs de billes.*	Apumiehiä. *Manœuvres.*		Yhteensä. *Total.*		Esimiehiä. *Contre-maîtres.*	Raamisahureja. *Conducteurs.*	Apulaisraami-sahureja. *Aides-conducteurs.*	
		m. *h.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	m. *h.*	m. *h.*	n. *f.*
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	Uudenmaan lääni	—	46	—	45	24	—	**115**	—	9	65	86	—
2	Turun ja Porin lääni . .	1	68	—	53	121	—	**243**	—	6	99	92	—
3	Hämeen lääni	—	41	—	64	47	—	**152**	—	19	103	79	—
4	Viipurin »	10	75	—	50	312	7	**447**	**7**	15	144	178	—
5	Mikkelin »	—	23	—	38	8	—	**69**	—	13	53	51	—
6	Kuopion »	—	79	—	38	1	—	**118**	—	8	64	70	—
7	Vaasan »	—	53	—	36	13	1	**102**	**1**	8	86	40	—
8	Oulun »	2	160	6	142	81	8	**385**	**14**	14	93	102	3
9	**Yhteensä**	**13**	**545**	**6**	**466**	**607**	**16**	**1,631**	**22**	**92**	**707**	**698**	**3**

eri ammatinerikoisalain mukaan.

d'après les spécialités professionelles.

Saha — *Scierie.*

raami. *tives.*		Tukkisirkkeli. *Scies circulaires pour les billes.*				Reunasirkkeli. *Scies à couper les bords.*						Katkaisusirkkeli. *Scies à couper les bouts.*						
Apumiehiä. *Manœuvres.*		Sahureja. *Scieurs.*	Apulaissahureja. *Aides-scieurs.*	Apumiehiä. *Manœuvres.*		Reunasahureja. *Coupeurs de bords.*		Apulaisreunasahureja. *Aides-coupeurs.*		Apumiehiä. *Manœuvres.*		Tarkastajia. *Ajusteurs.*		Katkaisijoita. *Coupeurs de bouts.*		Apumiehiä. *Manœuvres.*		
m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	m. *h.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	
—	—	2	2	7	1	34	—	28	—	1	6	21	2	35	—	31	5	1
8	—	—	—	—	—	60	—	52	1	13	14	93	1	62	15	29	65	2
8	1	—	—	—	—	50	—	34	—	13	14	36	—	55	11	18	16	3
—	—	—	—	—	—	78	—	63	—	4	5	40	—	154	10	19	9	4
7	—	—	—	—	—	23	2	13	1	17	3	7	—	49	13	20	10	5
5	—	—	—	—	—	35	1	21	—	15	5	22	—	40	3	25	31	6
2	—	10	—	2	1	43	—	23	—	11	2	29	2	36	1	30	6	7
11	—	—	—	—	—	51	1	35	8	14	12	56	1	49	6	32	49	8
41	**1**	**12**	**2**	**9**	**2**	**374**	**4**	**269**	**10**	**88**	**61**	**304**	**6**	**480**	**59**	**204**	**191**	9

Taulu 2. (jatk.) Työntekijäin ryhmittyminen

Tab. 2.** (suite). **Répartition des ouvriers

	Lääni. *Gouvernement.*	Saha (jatk.)									
		Kimpisaha — *Scies à lattes.*									
		Tarkistajia. *Ajusteurs.*		Halkaisijoita. *Fendeurs.*		Reunaajia. *Coupeurs de bords.*		Katkaisijoita. *Coupeurs de bouts.*		Apumiehiä. *Manœuvres.*	
		m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*
	1	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41
1	Uudenmaan lääni	13	1	39	—	1	10	15	10	10	44
2	Turun ja Porin lääni ..	13	2	30	—	11	5	5	1	7	70
3	Hämeen lääni	7	2	32	5	12	1	14	5	34	18
4	Viipurin »	12	10	80	13	2	13	7	23	14	43
5	Mikkelin »	1	—	23	3	1	2	4	2	2	14
6	Kuopion »	4	1	36	—	—	—	2	—	12	29
7	Vaasan »	9	—	20	1	13	1	2	6	17	19
8	Oulun »	3	10	25	—	2	4	4	1	29	79
9	**Yhteensä**	**62**	**26**	**285**	**22**	**42**	**36**	**53**	**48**	**125**	**316**

eri ammatinerikoisalain mukaan.

d'après les spécialités professionelles.

S c i e r i e s (suite).

Päresaha — *Scies à bardeaux.*								Keppisaha — *Scies à bâtons.*						Propsisahureja. *Scieurs de poteaux de mine.*	Purukone. *Machine à dépecer le bois.*		
Tarkistaja. *Ajusteurs.*		Sahureja. *Scieurs.*		Katkaisijoita. *Coupeurs de bouts.*		Apumiehiä. *Manœuvres.*		Sahureja. *Scieurs.*		Katkaisijoita. *Coupeurs de bouts.*		Apumiehiä. *Manœuvres.*					
m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	m. *h.*	n. *f.*	
42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	
—	4	4	—	—	—	—	15	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1
14	3	45	—	1	2	3	51	26	—	—	—	6	38	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
—	4	40	3	13	9	4	47	16	1	3	3	—	4	—	41	15	4
—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	7
—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	1	—	—	12	—	—	8
14	**11**	**90**	**3**	**14**	**11**	**7**	**113**	**46**	**1**	**5**	**4**	**6**	**42**	**12**	**42**	**15**	9

Taulu 2. (jatk..) Työntekijäin ryhmittyminen

Tab. 2. (suite). ***Répartition des ouvriers***

	Lääni. *Gouvernement.*	Saha (jatk.) — *Scieries*									
		Sahanasettajia. *Ajusteurs de scies.*	Villareja ja terottajia. *Affûteurs de scies.*	Muita. — *Autres.*							
				Lajittelijoita. *Trieurs.*		Lastaajia. *Chargeurs.*		Kärrääjiä. *Wagonneurs.*		Puhtaanapito-työntekijöitä. *Balayeurs et nettoyeurs.*	
		m. *h.*	m. *h.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*
	1	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68
1	Uudenmaan lääni	23	29	2	—	19	7	20	—	22	11
2	Turun ja Porin lääni .	36	35	15	10	70	30	36	1	20	21
3	Hämeen lääni	33	14	6	2	21	2	9	4	12	9
4	Viipurin »	35	53	55	19	60	8	175	6	8	27
5	Mikkelin »	16	2	1	8	11	6	28	—	2	4
6	Kuopion »	27	5	1	1	20	11	4	—	5	3
7	Vaasan »	14	15	12	2	—	—	—	—	20	21
8	Oulun »	42	23	—	5	11	—	21	3	12	41
9	**Yhteensä**	**226**	**176**	**92**	**47**	**212**	**64**	**293**	**14**	**101**	**137**

eri ammatinerikoisalain mukaan.

d'après les spécialités professionelles.

(suite).

Muita. *Divers.*		Yhteensä. *Total.*		Lautatarha. — *Entrepôts de bois sciés.*												
				Esimiehiä. *Contre-maîtres.*	Lajittelijoita. *Trieurs.*		Vaunuun lastaajia. *Chargeurs de wagons.*		Kärrääjiä. *Wagonneurs.*		Vaunusta purkajia. *Déchargeurs.*		Tapuloitsijoita *Empileurs.*		Tarkistajia. *Ajusteurs.*	
m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	
69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	
79	33	**599**	**149**	8	1	—	167	7	69	3	35	—	178	18	82	—	1
59	25	**946**	**355**	28	12	13	37	1	62	—	9	4	297	69	39	—	2
81	60	**690**	**150**	5	2	—	79	2	89	5	13	—	164	24	26	—	3
315	254	**1,628**	**526**	25	126	15	226	11	284	18	22	—	677	111	110	—	4
25	21	**370**	**89**	1	—	1	72	3	30	1	2	—	78	17	2	—	5
17	8	**438**	**93**	6	1	—	94	21	67	9	4	—	124	42	1	1	6
22	3	**465**	**65**	2	—	1	81	9	78	17	12	1	120	18	8	—	7
86	79	**731**	**303**	17	4	9	147	12	181	12	8	—	138	25	15	—	8
684	**483**	**5,867**	**1,730**	**92**	**146**	**39**	**903**	**66**	**860**	**65**	**105**	**5**	**1,776**	**324**	**283**	**1**	9

Taulu 2. (jatk.) Työntekijäin ryhmittyminen

Tab. 2. (suite). ***Répartition des ouvriers***

	Lääni. *Gouvernement.*	Lautatarha (jatk.) — *Entrepôts de bois sciés (suite).*									Höyläämö.		
		Katkaisijoita. *Coupeurs de bouts.*	Merkkaajia. *Marqueurs.*		Proomuun lastaajia. *Chargeurs de chalands.*		Muita. *Divers.*		Yhteensä. *Total.*		Esimiehiä. *Contre-maîtres.*	Höyläjäjiä. *Raboteurs.*	Puuseppiä. *Menuisiers.*
		m. *h.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	m. *h.*	m. *h.*
	1	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97
1	Uudenmaan lääni	6	20	5	3	—	200	41	**769**	**74**	1	14	5
2	Turun ja Porin lääni .	1	20	12	174	44	165	50	**844**	**193**	1	12	—
3	Hämeen lääni	—	13	—	14	2	163	20	**568**	**53**	—	22	8
4	Viipurin »	85	73	16	87	—	603	139	**2,318**	**310**	—	20	1
5	Mikkelin »	—	5	1	9	7	45	10	**244**	**40**	1	10	—
6	Kuopion »	—	6	—	76	3	44	4	**423**	**80**	—	6	—
7	Vaasan »	—	15	2	49	24	74	39	**439**	**111**	1	11	13
8	Oulun »	—	72	3	61	—	204	50	**847**	**111**	—	3	4
9	**Yhteensä**	**92**	**224**	**39**	**473**	**80**	**1,498**	**353**	**6,452**	**972**	**4**	**98**	**31**

eri ammatinerikoisalain mukaan.

d'après les spécialités professionelles.

Ateliers de rabotage.

Apumiehiä. *Manœuvres.*		Yhteensä. *Total.*		Koneenkäyttäjiä. *Mécaniciens.*	Lämmittäjiä. *Chauffeurs.*		Rasvaajia. *Enduiseurs.*		Sähkötyöntekijöitä. *Ouvriers électriciens.*	Metallityöntekijöitä. *Ouvriers pour les métaux.*	Kirvesmiehiä. *Charpentiers.*	Muita. *Divers.*		Kaiken kaikkiaan. *Somme totale.*		
m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	m. *h.*	m. *h.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	
98	99	100	101	102	103	104	105	106	107	108	109	110	111	112	113	
16	4	**36**	**4**	24	18	—	22	—	3	15	28	55	1	**1,684**	**228**	1
6	5	**19**	**5**	26	37	—	17	—	1	19	32	73	—	**2,257**	**553**	2
39	5	**69**	**5**	42	47	—	23	—	1	20	18	36	—	**1,666**	**208**	3
16	5	**37**	**5**	69	61	—	52	1	7	73	109	227	1	**5,028**	**850**	4
2	—	**13**	—	20	28	4	8	—	2	9	9	12	—	**784**	**133**	5
3	—	**9**	—	20	24	2	19	—	1	7	7	27	—	**1,093**	**175**	6
9	—	**34**	—	27	28	1	12	—	—	7	25	28	7	**1,167**	**185**	7
1	3	**8**	**3**	37	31	4	28	—	2	26	42	138	31	**2,275**	**466**	8
92	**22**	**225**	**22**	**265**	**274**	**11**	**181**	**1**	**17**	**176**	**270**	**596**	**40**	**15,954**	**2,798**	9

Taulu 3. Työntekijät läänittäin, sukupuolen, siviili-

Tab. 3. Groupement des ouvriers d'après les gouvernements et

	Ikävuosi. *Age.*	Uudenmaan lääni. *Gouvernement de Nylande.*									Turun ja *Gouvernement*		
		Miehiä. *Hommes.*			Naisia. *Femmes.*			Yhteensä. *Total.*			Miehiä. *Hommes.*		
		nt. *c.*	n. *m.*	l. *v.*	nt. *c.*	n. *m.*	l. *v.*	nt. *c.*	n. *m.*	l. *v.*	nt. *c.*	n. *m.*	l. *v.*
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	10.	3	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—
2	11.	3	—	—	—	—	—	3	—	—	1	—	—
3	12.	8	—	—	—	—	—	8	—	—	7	—	—
4	13.	10	—	—	3	—	—	13	—	—	17	—	—
5	14.	27	—	—	2	—	—	29	—	—	22	—	—
6	15.	26	—	—	10	—	—	36	—	—	51	—	—
7	16.	38	—	—	7	—	—	45	—	—	50	—	—
8	17.	49	—	—	6	—	—	55	—	—	57	—	—
9	18.	59	—	—	5	—	—	64	—	—	61	—	—
10	19.	49	—	—	8	—	—	57	—	—	78	4	—
11	20.	41	3	—	9	—	—	50	3	—	64	8	—
12	21.	50	6	—	6	3	—	56	9	—	51	10	—
13	22.	46	9	—	5	1	1	51	10	1	50	15	—
14	23.	41	18	—	2	—	—	43	18	—	43	32	1
15	24.	33	15	—	5	2	—	38	17	—	26	48	—
16	25.	25	27	—	5	—	—	30	27	—	18	48	—
17	26.	20	20	1	3	3	—	23	23	1	18	46	—
18	27.	15	35	1	2	3	—	17	38	1	9	46	—
19	28.	22	33	—	1	3	1	23	36	1	9	36	—
20	29.	19	35	1	1	2	—	20	37	1	10	50	2
21	30.	6	21	—	3	2	—	9	23	—	9	48	2
22	31.	17	21	1	2	—	2	19	21	3	8	56	—
23	32.	10	41	1	2	2	1	12	43	2	6	53	—
24	33.	6	39	1	2	7	1	8	46	2	6	57	2
25	34.	12	40	1	1	3	1	13	43	2	3	55	2
26	35.	2	25	1	1	3	—	3	28	1	6	47	1
27	36.	3	32	—	2	2	2	5	34	2	5	53	2
28	37.	5	42	—	1	6	—	6	48	—	1	57	2
29	38.	4	24	—	—	4	1	4	28	1	1	46	—
30	39.	1	30	1	1	3	2	2	33	3	1	52	—
31	40.	2	36	1	1	2	1	3	38	2	1	52	1
32	41.	3	33	2	2	—	2	5	33	4	3	47	2
33	42.	3	19	—	—	2	1	3	21	1	—	38	—
34	43.	1	12	—	—	4	3	1	16	3	—	20	—
35	44.	1	28	2	1	3	1	2	31	3	1	34	2
36	45.	3	30	—	—	3	1	3	33	1	1	31	3
37	46.	1	23	2	—	3	—	1	26	2	—	30	4
38	47.	1	22	—	1	1	—	2	23	—	1	36	—
39	48.	2	22	2	—	3	1	2	25	3	1	28	1
40	49.	3	17	2	—	2	3	3	19	5	1	19	1
41	50.	2	17	1	1	—	1	3	17	2	1	27	1

säädyn ja yksivuotisikäluokkain mukaan jaettuina.

leur répartition par sexes, état civil et classes annuelles d'âge.

Porin lääni. *d'Åbo et Björneborg.*						Hämeen lääni. *Gouvernement de Tavastehus.*									
Naisia. *Femmes.*			Yhteensä. *Total.*			Miehiä. *Hommes.*			Naisia. *Femmes.*			Yhteensä. *Total.*			
nt. *c.*	n. *m.*	l. *v.*	nt. *c.*	n. *m.*	l. *v.*	nt. *c.*	n. *m.*	l. *v.*	nt. *c.*	n. *m.*	l. *v.*	nt. *c.*	n. *m.*	l. *v.*	
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	2	—	—	2
1	—	—	8	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	3
—	—	—	17	—	—	5	—	—	—	—	—	5	—	—	4
3	—	—	25	—	—	24	—	—	1	—	—	25	—	—	5
10	—	—	61	—	—	30	—	—	6	—	—	36	—	—	6
5	—	—	55	—	—	40	—	—	5	—	—	45	—	—	7
12	—	—	69	—	—	46	—	—	5	—	—	51	—	—	8
20	—	—	81	—	—	63	—	—	10	—	—	73	—	—	9
33	—	—	111	4	—	66	—	—	7	—	1	73	—	1	10
14	2	—	78	10	—	42	2	—	7	—	—	49	2	—	11
15	3	—	66	13	—	61	6	—	8	1	—	69	7	—	12
14	4	—	64	19	—	41	9	—	7	—	—	48	9	—	13
19	4	—	62	36	1	35	18	—	7	—	—	42	18	—	14
16	2	—	42	50	—	23	14	—	9	4	1	32	18	1	15
9	5	1	27	53	1	23	25	—	1	3	—	24	28	—	16
10	6	—	28	52	—	24	20	1	1	1	2	25	21	3	17
7	3	—	16	49	—	18	32	2	1	2	—	19	34	2	18
12	9	1	21	45	1	12	33	—	1	3	—	13	36	—	19
11	12	2	21	62	4	6	28	2	3	3	1	9	31	3	20
7	6	—	16	54	2	3	29	—	1	1	—	4	30	—	21
10	9	2	18	65	2	8	38	—	2	1	1	10	39	1	22
6	7	1	12	60	1	8	49	1	2	3	—	10	52	1	23
5	8	—	11	65	2	7	32	2	3	4	—	10	36	2	24
8	8	3	11	63	5	3	27	—	—	4	—	3	31	—	25
4	7	2	10	54	3	3	32	1	2	5	—	5	37	1	26
9	10	3	14	63	5	5	30	—	1	—	—	6	30	—	27
2	5	2	3	62	4	1	33	1	2	3	1	3	36	2	28
4	5	2	5	51	2	2	29	1	—	2	1	2	31	2	29
6	3	3	7	55	3	2	35	—	2	5	1	4	40	1	30
6	4	4	7	56	5	4	38	1	2	3	2	6	41	3	31
4	5	2	7	52	4	1	38	2	—	4	1	1	42	3	32
3	5	3	3	43	3	1	27	2	—	—	—	1	27	2	33
—	1	4	—	21	4	—	18	—	—	1	—	—	19	—	34
—	2	3	1	36	5	1	19	1	—	1	1	1	20	2	35
1	4	2	2	35	5	1	35	2	—	6	1	1	41	3	36
2	4	1	2	34	5	1	15	2	—	1	—	1	16	2	37
3	2	4	4	38	4	—	21	1	2	3	1	2	24	2	38
2	6	5	3	34	6	—	26	—	1	1	1	1	27	1	39
1	1	2	2	20	3	—	26	1	—	1	4	—	27	5	40
3	4	4	4	31	5	—	25	1	—	1	3	—	26	4	41

Taulu 3. (jatk.) Työntekijät läänittäin, sukupuolen, siviili-

Tab. 3. (suite). Groupement des ouvriers d'après les gouvernements,

	Ikävuosi. *Age.*	Uudenmaan lääni (jatk.) *Gouvernement de Nylande (suite).*									Turun ja *Gouvernement*		
		Miehiä. *Hommes.*			Naisia. *Femmes.*			Yhteensä. *Total.*			Miehiä. *Hommes.*		
		nt. *c.*	n. *m.*	l. *v.*	nt. *c.*	n. *m.*	l. *v.*	nt. *c.*	n. *m.*	l. *v.*	nt. *c.*	n. *m.*	l. *v.*
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	51.	4	20	2	—	1	4	4	21	6	2	26	2
2	52.	1	14	—	1	—	3	2	14	3	—	26	3
3	53.	1	18	—	—	—	—	1	18	—	—	25	6
4	54.	—	6	4	—	—	—	—	6	4	—	17	3
5	55.	—	12	4	—	—	2	—	12	6	—	19	5
6	56.	1	11	—	—	1	1	1	12	1	—	23	2
7	57.	—	9	—	1	—	—	1	9	—	—	11	—
8	58.	2	8	—	—	1	—	2	9	—	—	14	1
9	59.	3	7	1	—	—	—	3	7	1	—	9	1
10	60.	—	9	3	1	1	4	1	10	7	—	9	1
11	61.	—	10	3	1	—	—	1	10	3	1	10	2
12	62.	1	4	—	—	—	1	1	4	1	—	8	3
13	63.	1	6	3	—	1	3	1	7	6	—	9	—
14	64.	—	8	—	—	—	—	—	8	—	1	6	3
15	65.	—	5	—	—	—	—	—	5	—	—	2	2
16	66.	—	4	1	—	—	—	—	4	1	—	14	—
17	67.	1	3	1	—	—	—	1	3	1	—	5	1
18	68.	—	2	1	—	—	—	—	2	1	—	1	—
19	69.	—	5	—	—	—	—	—	5	—	—	7	—
20	70.	—	1	1	—	—	—	—	1	1	—	2	3
21	71.	—	3	1	—	—	2	—	3	3	—	3	—
22	72.	—	3	1	—	—	—	—	3	1	—	—	—
23	73.	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	2	1
24	74.	—	2	—	—	—	—	—	2	—	—	2	—
25	75.	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	2	2
26	76.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
27	77.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	78.	—	2	—	—	—	—	—	2	—	—	1	—
29	79.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
30	80.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
31	81.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
32	82.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
33	83.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
34	84.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
35	85.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
36	86.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
37	87.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
38	88.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
39	89.	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
40	Ikä ilmoittamaton	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
41	**Yhteensä**	**687**	**950**	**47**	**105**	**77**	**46**	**792**	**1,027**	**93**	**702**	**1,485**	**70**

säädyn ja yksivuotisikäluokkain mukaan jaettuina.

et leur répartition par sexes, état civil et classes annuelles d'âge.

Porin lääni (jatk.) *d'Åbo et Björneborg (suite).*						Hämeen lääni (jatk.) *Gouvernement de Tavastehus (suite).*									
Naisia. *Femmes.*			Yhteensä. *Total.*			Miehiä. *Hommes.*			Naisia. *Femmes.*			Yhteensä. *Total.*			
nt. *c.*	n. *m.*	l. *v.*	nt. *c.*	n. *m.*	l. *v*	nt. *c.*	n. *m.*	l. *v.*	nt. *c.*	n. *m.*	l. *v.*	nt. *c.*	n. *m.*	l. *v.*	
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	
—	1	2	2	27	4	2	17	2	—	2	—	2	19	2	1
3	1	2	3	27	5	—	20	1	—	—	1	—	20	2	2
1	2	—	1	27	6	—	18	2	—	4	2	—	22	4	3
2	3	1	2	20	4	—	18	—	—	—	1	—	18	1	4
1	—	4	1	19	9	—	11	—	—	—	2	—	11	2	5
—	1	1	—	24	3	1	18	1	1	1	1	2	19	2	6
1	—	1	1	11	1	1	19	1	—	—	—	1	19	1	7
—	1	—	—	15	1	—	7	1	—	—	1	—	7	2	8
—	3	1	—	12	2	—	7	1	—	—	—	—	7	1	9
—	—	1	—	9	2	—	12	1	—	—	—	—	12	1	10
—	1	1	1	11	3	1	8	4	—	—	—	1	8	4	11
—	—	1	—	8	4	—	8	1	—	—	—	—	8	1	12
1	—	—	1	9	—	2	—	—	—	—	—	2	—	—	13
—	—	1	1	6	4	—	4	—	—	—	—	—	4	—	14
—	—	1	—	2	3	—	6	1	—	—	2	—	6	3	15
—	—	1	—	14	1	—	3	1	—	—	—	—	3	1	16
—	—	2	—	5	3	—	1	2	—	—	—	—	1	2	17
—	—	—	—	1	—	—	3	—	—	—	—	—	3	—	18
—	—	—	—	7	—	—	5	—	—	—	—	—	5	—	19
—	1	—	—	3	3	—	1	1	—	—	—	—	1	1	20
—	—	—	—	3	—	—	—	1	1	—	—	1	—	1	21
—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22
—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23
—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24
—	—	—	—	2	2	—	—	1	—	—	—	—	—	1	25
—	—	—	—	1	—	—	3	—	—	—	—	—	3	—	26
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	27
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	31
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	32
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	33
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	34
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	36
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	37
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	38
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	39
—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	40
306	170	77	1,008	1,655	147	620	999	47	101	74	33	721	1,073	80	41

Taulu 3. (jatk.) Työntekijät läänittäin, sukupuolen, siviili-

Tab. 3. (suite). Groupement des ouvriers d'après les gouvernements,

	Ikävuosi. *Age.*	Viipurin lääni. *Gouvernement de Viborg.*									Mik- *Gouver-*		
		Miehiä. *Hommes.*			Naisia. *Femmes.*			Yhteensä. *Total.*			Miehiä. *Hommes.*		
		nt. *c.*	n. *m.*	l. *v.*	nt. *c.*	n. *m.*	l. *v.*	nt. *c.*	n. *m.*	l. *v.*	nt. *c.*	n. *m.*	l. *v.*
	1	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
1	10.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	11.	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
3	12.	8	—	—	—	—	—	8	—	—	1	—	—
4	13.	20	—	—	2	—	—	22	—	—	1	—	—
5	14.	45	—	—	11	—	—	6	—	—	—	—	—
6	15.	69	—	—	25	—	—	94	—	—	10	—	—
7	16.	91	—	—	28	—	—	119	—	—	14	—	—
8	17.	92	—	—	52	—	—	144	—	—	19	—	—
9	18.	122	—	—	64	—	—	186	—	—	28	1	—
10	19.	135	1	—	61	—	—	196	1	—	30	—	—
11	20.	164	8	—	60	3	1	224	11	1	22	—	—
12	21.	155	16	—	43	3	—	198	19	—	21	2	—
11	22.	116	32	—	26	2	—	142	34	—	12	2	—
14	23.	148	49	—	33	5	—	181	54	—	25	4	—
15	24.	101	59	—	18	7	1	119	66	1	22	9	—
16	25.	74	101	1	18	9	1	92	110	2	11	8	—
17	26.	82	84	—	9	3	1	91	87	1	14	12	—
18	27.	65	119	3	12	6	3	77	125	6	6	15	—
19	28.	57	117	3	10	17	1	67	134	4	9	15	—
20	29.	47	134	1	5	12	1	52	146	2	6	16	2
21	30.	39	106	2	4	5	2	43	111	4	3	18	1
22	31.	53	138	1	9	16	2	62	154	3	6	13	—
23	32.	16	102	—	1	3	1	17	105	1	1	18	—
24	33.	22	130	2	6	10	2	28	140	4	—	17	1
25	34.	18	138	—	6	10	—	24	148	—	1	23	—
26	35.	17	102	2	4	9	1	21	111	3	3	16	—
27	36.	14	118	3	2	6	2	16	124	5	2	17	—
28	37.	18	118	4	3	8	3	21	126	7	2	17	1
29	38.	12	77	2	3	8	5	15	85	7	2	16	—
30	39.	15	108	4	2	15	4	17	123	8	4	9	—
31	40.	9	105	2	4	9	4	13	114	6	—	11	—
32	41.	11	105	—	2	9	3	13	114	3	3	20	—
33	42.	6	60	1	2	9	4	8	69	5	1	17	—
34	43.	3	60	3	1	6	3	4	66	6	1	7	—
35	44.	5	71	3	1	5	4	6	76	7	—	9	—
36	45.	7	74	1	—	6	3	7	80	4	2	16	—
37	46.	3	49	2	—	1	3	3	50	5	—	12	—
38	47.	4	67	3	—	1	4	4	68	7	—	9	2
39	48.	5	54	2	4	3	5	9	57	7	3	12	1
40	49.	5	59	—	—	3	2	5	62	2	2	10	—
41	50.	9	55	2	—	5	5	9	60	7	1	10	—

säädyn ja yksivuotisikäluokkain mukaan jaettuina.

et leur répartition par sexes, état civil et classes annuelles d'âge.

kelin lääni. *nement de S:t Michel.*						Kuopion lääni. *Gouvernement de Kuopio.*									
Naisia. *Femmes.*			Yhteensä. *Total.*			Miehiä. *Hommes.*			Naisia. *Femmes.*			Yhteensä. *Total.*			
nt. *c.*	n. *m.*	l. *v.*	nt. *c.*	n. *m.*	l. *v.*	nt. *c.*	n. *m.*	l. *v.*	nt. *c.*	n. *m.*	l. *v.*	nt. *c.*	n. *m.*	l. *v.*	
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	2
—	—	—	1	—	—	2	—	—	1	—	—	3	—	—	3
1	—	—	2	—	—	5	—	—	—	—	—	5	—	—	4
4	—	—	4	—	—	8	—	—	1	—	—	9	—	—	5
5	—	—	15	—	—	21	—	—	1	—	—	22	—	—	6
3	—	—	17	—	—	20	—	—	3	—	—	23	—	—	7
3	—	—	22	—	—	28	—	—	8	—	—	36	—	—	8
2	—	—	30	1	—	35	1	—	5	—	—	40	1	—	9
2	—	—	32	—	—	44	1	—	6	—	—	50	1	—	10
4	—	—	26	—	—	29	—	—	5	—	—	34	—	—	11
—	—	—	21	2	—	42	2	—	6	—	—	48	2	—	12
3	1	—	15	3	—	32	1	—	1	—	—	33	1	—	13
—	—	—	25	4	—	34	13	—	3	3	—	37	16	—	14
2	—	—	24	9	—	22	9	—	3	5	—	25	14	—	15
1	1	—	12	9	—	28	19	—	3	1	—	31	20	—	16
1	3	—	15	15	—	18	27	—	2	1	—	20	28	—	17
—	1	—	6	16	—	15	21	—	—	1	—	15	22	—	18
2	2	—	11	17	—	8	17	—	3	1	—	11	18	—	19
2	2	—	8	18	2	9	19	1	2	1	2	11	20	3	20
—	3	1	3	21	2	9	28	2	1	—	—	10	28	2	21
3	4	—	9	17	—	4	21	—	2	1	2	6	22	2	22
1	4	1	2	22	1	3	18	—	1	2	1	4	20	1	23
1	3	—	1	20	1	1	16	1	1	5	—	2	21	1	24
—	1	—	1	24	—	7	22	3	2	—	4	9	22	7	25
—	2	—	3	18	—	1	21	—	—	2	1	1	23	1	26
3	3	—	5	20	—	4	22	—	1	1	—	5	23	—	27
—	1	—	2	18	1	1	24	1	1	2	1	2	26	2	28
1	1	1	3	17	1	—	22	1	—	5	—	—	27	1	29
2	4	—	6	13	—	2	19	1	—	5	1	2	24	2	30
—	3	1	—	14	1	—	14	—	—	4	—	—	18	—	31
—	—	1	3	20	1	2	20	2	—	5	1	2	25	3	32
—	1	—	1	18	—	1	12	1	—	1	2	1	13	3	33
—	2	—	1	9	—	—	14	—	—	2	1	—	16	1	34
2	3	—	2	12	—	1	12	—	—	1	1	1	13	1	35
1	4	3	3	20	3	1	11	—	—	2	—	1	13	—	36
—	1	2	—	13	2	—	10	—	1	3	—	1	13	—	37
—	2	1	—	11	3	—	19	1	2	2	1	2	21	2	38
—	—	—	3	12	1	1	13	2	2	3	1	3	16	3	39
—	1	—	2	11	—	—	16	—	—	2	3	—	18	3	40
1	—	5	2	10	5	3	11	1	1	—	2	4	11	3	41

Taulu 3. (jatk.) Työntekijät läänittäin, sukupuolen, siviili-

Tab. 3. (suite). Groupement des ouvriers d'après les gouvernements,

	Ikävuosi. *Age.*	Viipurin lääni (jatk.) *Gouvernement de Viborg (suite).*									Mik- *Gouver-*		
		Miehiä. *Hommes.*			Naisia. *Femmes.*			Yhteensä. *Total.*			Miehiä. *Hommes.*		
		nt. *c.*	n. *m.*	l. *v.*	nt. *c.*	n. *m.*	l. *v.*	nt. *c.*	n. *m.*	l. *v.*	nt. *c.*	n. *m.*	l. *v.*
	1	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
1	51.	3	42	2	—	1	3	3	43	5	1	8	—
2	52.	3	34	1	—	3	3	3	37	4	—	8	—
3	53.	1	44	2	2	1	1	3	45	3	—	9	—
4	54.	—	36	2	1	1	—	1	37	2	—	8	—
5	55.	1	33	4	—	—	—	1	33	4	—	5	—
6	56.	2	41	6	—	2	—	2	43	6	1	5	1
7	57.	—	29	2	—	—	2	—	29	4	—	6	—
8	58.	—	26	1	—	—	1	—	26	2	—	2	—
9	59.	1	20	2	—	—	2	1	20	4	—	12	—
10	60.	1	18	5	—	—	5	1	18	10	1	5	—
11	61.	1	20	5	—	—	2	1	20	7	—	5	—
12	62.	—	8	4	—	—	—	—	8	4	—	2	—
13	63.	—	14	—	—	—	—	—	14	—	—	6	—
14	64.	—	14	1	—	—	1	—	14	2	—	5	—
15	65.	—	8	1	—	—	—	—	8	1	—	3	1
16	66.	—	8	—	—	—	—	—	8	—	—	1	—
17	67.	—	8	1	—	—	—	—	8	1	—	3	1
18	68.	—	2	2	—	—	1	—	2	3	—	1	—
19	69.	—	4	3	—	—	—	—	4	3	—	3	—
20	70.	—	2	3	—	—	—	—	2	3	—	—	—
21	71.	—	2	2	—	—	—	—	2	2	—	1	—
22	72.	—	2	—	—	—	—	—	2	—	—	2	—
23	73.	—	—	2	—	—	1	—	—	3	—	1	—
24	74.	—	1	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—
25	75.	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—
26	76.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27	77.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	78.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	79.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
30	80.	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—
31	81.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
32	82.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
33	83.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
34	84.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
35	85.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
36	86.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
37	87.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
38	88.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
39	89.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
40	Ikä ilmoittamaton	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
41	**Yhteensä**	**1,896**	**3,032**	**100**	**534**	**222**	**94**	**2,430**	**3,254**	**194**	**291**	**482**	**11**

säädyn ja yksivuotisikäluokkain mukaan jaettuina.

et leur répartition par sexes, état civil et classes annuelles d'âge.

kelin lääni (jatk.) *nement de S:t Michel (suite).*						Kuopion lääni (jatk.) *Gouvernement de Kuopio (suite).*									
Naisia. *Femmes.*			Yhteensä. *Total.*			Miehiä. *Hommes.*			Naisia. *Femmes.*			Yhteensä. *Total.*			
nt. *c.*	n. *m.*	l. *v.*	nt. *c.*	n. *m.*	l. *v.*	nt. *c.*	n. *m.*	l. *v.*	nt. *c.*	n. *m.*	l. *v.*	nt. *c.*	n. *m.*	l. *v.*	
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	
—	—	2	1	8	2	—	16	—	1	2	—	1	18	—	1
—	—	—	—	8	—	—	10	—	—	2	—	—	12	—	2
—	—	1	—	9	1	—	14	—	—	1	—	—	15	—	3
—	—	—	—	8	—	—	8	1	—	—	—	—	8	1	4
—	—	—	—	5	—	1	9	—	1	2	—	2	11	—	5
1	1	—	2	6	1	—	4	1	—	2	1	—	6	2	6
2	1	—	2	7	—	—	6	—	1	2	1	1	8	1	7
—	—	—	—	2	—	—	10	—	—	—	—	—	10	—	8
—	—	—	—	12	—	1	4	1	—	—	2	1	4	3	9
—	1	1	1	6	1	—	5	2	—	—	1	—	5	3	10
—	—	—	—	5	—	—	11	3	—	—	1	—	11	4	11
—	—	1	—	2	1	—	3	—	—	—	—	—	3	—	12
—	—	—	—	6	—	—	7	2	—	—	—	—	7	2	13
—	—	—	—	5	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	14
—	—	1	—	3	2	1	2	2	—	—	1	1	2	3	15
—	—	—	—	1	—	—	3	1	—	—	—	—	3	1	16
—	1	—	—	4	1	—	1	—	—	—	1	—	1	1	17
—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	18
—	—	—	—	3	—	1	1	—	—	—	—	1	1	—	19
—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	1	20
—	—	1	—	1	1	—	2	—	—	—	—	—	2	—	21
—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	27
—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	28
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	31
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	32
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	33
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	34
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	36
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	37
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	38
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	39
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	40
53	57	23	344	559	34	446	615	32	71	72	32	517	687	64	41

Taulu 3. (jatk.) Työntekijät läänittäin, sukupuolen, siviili-

Tab. 3. (suite). Groupement des ouvriers d'après les gouvernements,

	Ikävuosi. *Age.*	Vaasan lääni. *Gouvernement de Vasa.*									Oulun *Gouverne-*		
		Miehiä. *Hommes.*			Naisia. *Femmes.*			Yhteensä. *Total.*			Miehiä. *Hommes.*		
		nt. *c.*	n. *m.*	l. *v.*	nt. *c.*	n. *m.*	l. *v.*	nt. *c.*	n. *m.*	l. *v.*	nt. *c.*	n. *m.*	l. *v.*
	1	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67
1	10.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
2	11.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	—
3	12.	7	—	—	—	—	—	7	—	—	15	—	—
4	13.	7	—	—	—	—	—	7	—	—	27	—	—
5	14.	16	—	—	2	—	—	18	—	—	45	—	—
6	15.	16	—	—	6	—	—	22	—	—	67	—	—
7	16.	39	—	—	3	—	—	42	—	—	53	—	—
8	17.	43	—	—	10	—	—	53	—	—	80	—	—
9	18.	48	—	—	6	—	—	54	—	—	94	1	—
10	19.	56	3	—	12	—	—	68	3	—	78	1	—
11	20.	44	2	—	4	—	—	48	2	—	82	2	—
12	21.	48	4	—	1	—	—	49	4	—	88	8	—
13	22.	27	6	—	2	1	—	29	7	—	86	19	—
14	23.	37	14	—	3	—	—	40	14	—	68	29	1
15	24.	20	8	—	4	1	—	24	9	—	72	31	—
16	25.	13	10	—	2	—	—	15	10	—	42	39	1
17	26.	14	20	—	1	2	—	15	22	—	32	41	1
18	27.	23	22	2	1	2	1	24	24	3	23	54	1
19	28.	10	26	—	3	2	1	13	28	1	19	49	—
20	29.	15	19	—	5	4	1	20	23	1	12	43	3
21	30.	4	18	1	2	3	3	6	21	4	14	32	—
22	31.	5	24	1	—	1	1	5	25	2	14	43	2
23	32.	4	29	—	1	4	2	5	33	2	13	50	1
24	33.	3	17	—	1	4	—	4	21	—	9	37	1
25	34.	2	20	—	2	4	1	4	24	1	14	55	1
26	35.	3	18	—	1	5	1	4	23	1	3	40	2
27	36.	3	22	1	1	6	—	4	28	1	6	35	1
28	37.	2	28	—	2	2	1	4	30	1	8	40	3
29	38.	—	14	—	—	2	—	—	16	—	4	34	2
30	39.	2	27	1	—	3	3	2	30	4	6	35	1
31	40.	1	18	2	1	1	1	2	19	3	5	33	2
32	41.	2	23	1	—	5	1	2	28	2	3	30	4
33	42.	—	19	1	4	1	3	4	20	4	5	22	1
34	43.	—	3	—	—	1	—	—	4	—	1	17	—
35	44.	—	9	—	2	1	3	2	10	3	2	21	2
36	45.	—	21	—	1	1	1	1	22	1	4	25	1
37	46.	—	17	1	1	—	1	1	17	2	—	20	1
38	47.	—	6	—	1	1	2	1	7	2	—	20	—
39	48.	2	12	1	—	1	—	2	13	1	1	13	—
40	49.	—	11	—	—	2	2	—	13	2	1	16	2
41	50.	—	20	—	1	1	1	1	21	1	1	20	4

säädyn ja yksivuotisikäluokkain mukaan jaettuina.

et leur répartition par sexes, état civil et classes annuelles d'âge.

lääni. *ment d'Uleåborg.*						Koko maa. *Ensemble du pays.*									
Naisia. *Femmes.*			Yhteensä. *Total.*			Miehiä. *Hommes.*			Naisia. *Femmes.*			Yhteensä. *Total.*			
nt. *c.*	n. *m.*	l. *v.*	nt. *c.*	n. *m.*	l. *v.*	nt. *c.*	n. *m.*	l. *v.*	nt. *c.*	n. *m.*	l. *v.*	nt. *c.*	n. *m.*	l. *v.*	
68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	
—	—	—	1	—	—	4	—	—	—	—	—	4	—	—	1
—	—	—	7	—	—	15	—	—	—	—	—	15	—	—	2
1	—	—	16	—	—	49	—	—	3	—	—	52	—	—	3
4	—	—	31	—	—	92	—	—	10	—	—	102	—	—	4
5	—	—	50	—	—	187	—	—	29	—	—	216	—	—	5
12	—	—	79	—	—	290	—	—	75	—	—	365	—	—	6
19	—	—	72	—	—	345	—	—	73	—	—	418	—	—	7
25	—	—	105	—	—	414	—	—	121	—	—	535	—	—	8
29	1	—	123	2	—	510	3	—	141	1	—	651	4	—	9
28	1	—	106	2	—	536	10	—	157	1	1	693	11	1	10
19	4	—	101	6	—	488	25	—	122	9	1	610	34	1	11
12	1	—	100	9	—	516	54	—	91	11	—	607	65	—	12
13	3	—	99	22	—	410	93	—	71	12	1	481	105	1	13
15	5	—	83	34	1	431	177	2	82	17	—	513	194	2	14
8	6	—	80	37	—	319	193	—	65	27	2	384	220	2	15
13	7	1	55	46	2	234	277	2	52	26	3	286	303	5	16
12	3	—	44	44	1	222	270	3	39	22	3	261	292	6	17
2	7	—	25	61	1	174	344	9	25	25	4	199	369	13	18
4	3	—	23	52	—	146	326	3	36	40	4	182	366	7	19
3	3	2	15	46	5	124	344	12	32	39	9	156	383	21	20
2	3	1	16	35	1	87	300	8	20	23	7	107	323	15	21
7	2	—	21	45	2	115	354	5	35	34	10	150	388	15	22
3	2	—	16	52	1	61	360	3	17	27	7	78	387	10	23
—	5	2	9	42	3	54	345	10	19	46	5	73	391	15	24
7	6	2	21	61	3	60	380	7	26	36	11	86	416	18	25
1	2	2	4	42	4	38	301	7	13	35	7	51	336	14	26
4	3	1	10	38	2	42	329	7	23	31	8	65	360	15	27
2	8	2	10	48	5	38	359	12	13	35	10	51	394	22	28
3	7	2	7	41	4	25	262	6	11	34	12	36	296	18	29
1	10	2	7	45	3	33	315	8	14	48	16	47	363	24	30
5	3	—	10	36	2	22	307	9	19	29	13	41	336	22	31
2	4	2	5	34	6	28	316	13	10	32	13	38	348	26	32
2	3	2	7	25	3	17	214	6	11	22	15	28	236	21	33
—	1	2	1	18	2	6	151	3	1	18	13	7	169	16	34
1	4	2	3	25	4	11	203	10	7	20	15	18	223	25	35
1	4	2	5	29	3	19	243	7	4	30	13	23	273	20	36
—	2	2	—	22	3	5	176	12	4	15	9	9	191	21	37
1	5	3	1	25	3	6	200	7	10	17	16	16	217	23	38
—	—	1	1	13	1	15	180	9	9	17	14	24	197	23	39
—	3	—	1	19	2	12	174	6	1	15	16	13	189	22	40
1	1	2	2	21	6	17	185	10	8	12	23	25	197	33	41

Taulu 3. (jatk.) Työntekijät läänittäin, sukupuolen, siviili=

Tab. 3. (suite). Groupement des ouvriers d'après les gouvernements,

	Ikävuosi. *Age.*	Vaasan lääni (jatk.) *Gouvernement de Vasa (suite).*									Oulun *Gouverne-*		
		Miehiä. *Hommes.*			Naisia. *Femmes.*			Yhteensä. *Total.*			Miehiä. *Hommes.*		
		nt. *c.*	n. *m.*	l. *v.*	nt. *c.*	n. *m.*	l. *v.*	nt. *c.*	n. *m.*	l. *v.*	nt. *c.*	n. *m.*	l. *v.*
	1	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67
1	51.	—	2	—	—	—	—	—	2	—	—	9	—
2	52.	1	15	1	—	—	—	1	15	1	1	12	4
3	53.	—	6	1	—	—	—	—	6	1	—	11	1
4	54.	—	10	—	1	—	—	1	10	—	—	13	—
5	55.	—	17	—	1	—	—	1	17	—	1	11	1
6	56.	—	12	—	1	—	1	1	12	1	1	14	—
7	57.	1	6	—	—	—	—	1	6	—	1	7	1
8	58.	1	11	1	—	—	1	1	11	2	2	10	—
9	59.	—	1	—	—	—	1	—	1	1	2	6	2
10	60.	—	5	1	—	—	1	—	5	2	—	10	1
11	61.	—	2	—	—	—	—	—	2	—	—	7	1
12	62.	—	6	—	—	—	—	—	6	—	—	5	1
13	63.	—	5	—	—	—	—	—	5	—	—	4	2
14	64.	—	4	—	—	—	—	—	4	—	—	5	—
15	65.	—	2	2	—	—	—	—	2	2	—	5	2
16	66.	—	3	1	—	—	—	—	3	1	—	2	1
17	67.	—	6	—	—	—	—	—	6	—	—	4	3
18	68.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
19	69.	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—
20	70.	—	2	—	—	—	1	—	2	1	—	3	—
21	71.	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—
22	72.	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—
23	73.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
24	74.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
25	75.	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—
26	76.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
27	77.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
28	78.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	79.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
30	80.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
31	81.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
32	82.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
33	83.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
34	84.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
55	85.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
36	86.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
37	87.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
38	88.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
39	89.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
40	Ikä ilmoittamaton	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
41	**Yhteensä**	**519**	**629**	**19**	**89**	**61**	**35**	**608**	**690**	**54**	**1,113**	**1,103**	**59**

säädyn ja yksivuotisikäluokkain mukaan jaettuina.

et leur répartition par sexes, état civil et classes annuelles d'âge.

lääni (jatk.) *ment d'Uleaborg (suite).*						Koko maa (jatk.) *Ensemble du pays.*									
Naisia. *Femmes.*			Yhteensä. *Total.*			Miehiä. *Hommes.*			Naisia. *Femmes.*			Yhteensä. *Total.*			
nt. *c.*	n. *m.*	l. *v.*	nt. *c.*	n. *m.*	l. *v.*	nt. *c.*	n. *m.*	l. *v.*	nt. *c.*	n. *m.*	l. *v.*	nt. *c.*	n. *m.*	l. *v.*	
68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	
1	1	2	1	10	2	12	140	8	2	8	13	14	148	21	1
1	1	2	2	13	6	6	139	10	5	7	11	11	146	21	2
1	1	—	1	12	1	2	145	12	4	9	4	6	154	16	3
2	3	1	2	16	1	—	116	10	6	7	3	6	123	13	4
1	—	—	2	11	1	3	117	14	4	2	8	7	119	22	5
5	3	1	6	17	1	6	128	11	8	11	6	14	139	17	6
3	—	2	4	7	3	3	93	4	8	3	6	11	96	10	7
—	2	—	2	12	—	5	88	4	—	4	3	5	92	7	8
—	1	1	2	7	3	7	66	8	—	4	7	7	70	15	9
—	—	1	—	10	2	2	73	14	1	2	14	3	75	28	10
—	—	1	—	7	2	3	73	18	1	1	5	4	74	23	11
—	—	—	—	5	1	1	44	9	—	—	3	1	44	12	12
—	—	—	—	4	2	3	51	7	1	1	3	4	52	10	13
—	—	—	—	5	—	1	47	4	—	—	2	1	47	6	14
—	—	—	—	5	2	1	33	11	—	—	5	1	33	16	15
1	—	—	1	2	1	—	38	5	1	—	1	1	38	6	16
1	—	—	1	4	3	1	31	9	1	1	3	2	32	12	17
—	—	—	—	1	—	—	11	3	—	—	1	—	11	4	18
1	—	2	1	1	2	1	27	3	1	—	2	2	27	5	19
—	—	—	—	3	—	—	12	9	—	1	1	—	13	10	20
—	—	—	—	1	—	—	13	4	1	—	3	1	13	7	21
—	—	—	—	2	—	—	10	1	—	—	1	—	10	2	22
—	—	—	—	1	—	—	5	3	—	—	1	—	5	4	23
—	—	—	—	1	—	—	6	1	—	—	—	—	6	1	24
—	—	—	—	1	—	—	5	3	—	—	1	—	5	4	25
—	—	—	—	1	—	—	5	—	—	—	—	—	5	—	26
—	—	—	—	1	—	—	1	2	—	—	—	—	1	2	27
—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	4	—	28
—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	29
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	30
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	31
—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	1	32
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	33
—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	34
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	36
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	37
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	38
—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	39
—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	40
284	134	48	1,397	1,237	107	6,274	9,295	385	1,543	867	388	7,817	10,162	773	41

Taulu 4. Työntekijät läänittäin, sukupuolen, siviili-

Tab. 4. Groupement des ouvriers d'après les gouvernements et leur

Ikäluokat. *Age.*	Miehiä. *Hommes.*				Naisia. *Femmes.*				Kumpaakin sukupuolta. *Total.*			
	nt. *c.*	n. *m.*	l. *v.*	yht. *total.*	nt. *c.*	n. *m.*	l. *v.*	yht. *total.*	nt. *c.*	n. *m.*	l. *v.*	yht. *total.*
Uudenmaan lääni. — *Gouvernement de Nyland.*												
10—14	51	—	—	**51**	5	—	—	**5**	56	—	—	**56**
15—19	221	—	—	**221**	36	—	—	**36**	257	—	—	**257**
20—24	211	51	—	**262**	27	6	1	**34**	238	57	1	**296**
25—29	101	150	3	**254**	12	11	1	**24**	113	161	4	**278**
30—34	51	162	4	**217**	10	14	5	**29**	61	176	9	**246**
35—39	15	153	2	**170**	5	18	5	**28**	20	171	7	**198**
40—44	10	128	5	**143**	4	11	8	**23**	14	139	13	**166**
45—49	10	114	6	**130**	1	12	5	**18**	11	126	11	**148**
50—54	8	75	7	**90**	2	1	8	**11**	10	76	15	**101**
55—59	6	47	5	**58**	1	2	3	**6**	7	49	8	**64**
60—64	2	37	9	**48**	2	2	8	**12**	4	39	17	**60**
65—69	1	19	3	**23**	—	—	—	—	1	19	3	**23**
70—74	—	10	3	**13**	—	—	2	**2**	—	10	5	**15**
75—79	—	3	—	**3**	—	—	—	—	—	3	—	**3**
80—84	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
85—89	—	1	—	**1**	—	—	—	—	—	1	—	**1**
Ikä ilmoittamaton	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Yhteensä	**687**	**950**	**47**	**1,684**	**105**	**77**	**46**	**228**	**792**	**1,027**	**93**	**1,912**
Turun ja Porin lääni. — *Gouvernement d'Åbo et Björneborg.*												
10—14	47	—	—	**47**	4	—	—	**4**	51	—	—	**51**
15—19	297	4	—	**301**	80	—	—	**80**	377	4	—	**381**
20—24	234	113	1	**348**	78	15	—	**93**	312	128	1	**441**
25—29	64	226	2	**292**	49	35	4	**88**	113	261	6	**380**
30—34	32	269	6	**307**	36	38	6	**80**	68	307	12	**387**
35—39	14	255	5	**274**	25	30	12	**67**	39	285	17	**341**
40—44	5	191	5	**201**	13	17	16	**46**	18	208	21	**247**
45—49	4	144	9	**157**	9	17	14	**40**	13	161	23	**197**
50—54	3	121	15	**139**	9	11	9	**29**	12	132	24	**168**
55—59	—	76	9	**85**	2	5	7	**14**	2	81	16	**99**
60—64	2	42	9	**53**	1	1	4	**6**	3	43	13	**59**
65—69	—	29	3	**32**	—	—	4	**4**	—	29	7	**36**
70—74	—	9	4	**13**	—	1	1	**2**	—	10	5	**15**
75—79	—	5	2	**7**	—	—	—	—	—	5	2	**7**
80—84	—	1	—	**1**	—	—	—	—	—	1	—	**1**
85—89	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ikä ilmoittamaton	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Yhteensä	**702**	**1,485**	**70**	**2,257**	**306**	**170**	**77**	**553**	**1,008**	**1,655**	**147**	**2,810**

säädyn ja 5-vuotisikäluokkain mukaan jaettuina.

répartition par sexes, état civil et classes d'âge de 5 ans.

Ikäluokat. *Age.*	Miehiä. *Hommes.*				Naisia. *Femmes.*				Kumpaakin sukupuolta. *Total.*			
	nt. *c.*	n. *m.*	l. *v.*	yht. *total.*	nt. *c.*	n. *m.*	l. *v.*	yht. *total.*	nt. *c.*	n. *m.*	l. *v.*	yht. *total.*
Hämeen lääni. — *Gouvernement de Tavastehus.*												
10—14	32	—	—	**32**	1	—	—	**1**	33	—	—	**33**
15—19	245	—	—	**245**	33	—	1	**34**	278	—	1	**279**
20—24	202	49	—	**251**	38	5	1	**44**	240	54	1	**295**
25—29	83	138	5	**226**	7	12	3	**22**	90	150	8	**248**
30—34	29	175	3	**207**	8	13	1	**22**	37	188	4	**229**
35—39	13	159	3	**175**	7	15	3	**25**	20	174	6	**200**
40—44	7	140	6	**153**	2	9	4	**15**	9	149	10	**168**
45—49	2	123	6	**131**	3	12	7	**22**	5	135	13	**153**
50—54	2	98	6	**106**	—	7	7	**14**	2	105	13	**120**
55—59	2	62	4	**68**	1	1	4	**6**	3	63	8	**74**
60—64	3	32	6	**41**	—	—	—	**—**	3	32	6	**41**
65—69	—	18	4	**22**	—	—	2	**2**	—	18	6	**24**
70—74	—	1	2	**3**	1	—	—	**1**	1	1	2	**4**
75—79	—	3	2	**5**	—	—	—	**—**	—	3	2	**5**
80—84	—	—	—	**—**	—	—	—	**—**	—	—	—	**—**
85—89	—	—	—	**—**	—	—	—	**—**	—	—	—	**—**
Ikä ilmoittamaton	—	1	—	**1**	—	—	—	**—**	—	1	—	**1**
Yhteensä	**620**	**999**	**47**	**1,666**	**101**	**74**	**33**	**208**	**721**	**1,073**	**80**	**1,874**
Viipurin lääni. — *Gouvernement de Viborg.*												
10—14	74	—	—	**74**	13	—	—	**13**	87	—	—	**87**
15—19	509	1	—	**510**	230	—	—	**230**	739	1	—	**740**
20—24	684	164	—	**848**	180	20	2	**202**	864	184	2	**1,050**
25—29	325	555	8	**888**	54	47	7	**108**	379	602	15	**996**
30—34	148	614	5	**767**	26	44	7	**77**	174	658	12	**844**
35—39	76	523	15	**614**	14	46	15	**75**	90	569	30	**689**
40—44	34	401	9	**444**	10	38	18	**66**	44	439	27	**510**
45—49	24	303	8	**335**	4	14	17	**35**	28	317	25	**370**
50—54	16	211	9	**236**	3	11	12	**26**	19	222	21	**262**
55—59	4	149	15	**168**	—	2	5	**7**	4	151	20	**175**
60—64	2	74	15	**91**	—	—	8	**8**	2	74	23	**99**
65—69	—	30	7	**37**	—	—	1	**1**	—	30	8	**38**
70—74	—	7	8	**15**	—	—	1	**1**	—	7	9	**16**
75—79	—	—	—	**—**	—	—	1	**1**	—	—	1	**1**
80—84	—	—	1	**1**	—	—	—	**—**	—	—	1	**1**
85—89	—	—	—	**—**	—	—	—	**—**	—	—	—	**—**
Ikä ilmoittamaton	—	—	—	**—**	—	—	—	**—**	—	—	—	**—**
Yhteensä	**1,896**	**3,032**	**100**	**5,028**	**534**	**222**	**94**	**850**	**2,430**	**3,254**	**194**	**5,878**

Taulu 4 (jatk.) Työntekijät läänittäin, sukupuolen,

Tab. 4 (suite). Groupement des ouvriers d'après les gouvernements

Ikäluokat. — *Age.*	Miehiä. *Hommes.*				Naisia. *Femmes.*				Kumpaakin sukupuolta. *Total.*			
	nt. *c.*	n. *m.*	l. *v.*	yht. *total.*	nt. *c.*	n. *m.*	l. *v.*	yht. *total.*	nt. *c.*	n. *m.*	l. *v.*	yht. *total.*
Mikkelin lääni. — *Gouvernement de St. Michel.*												
10—14	2	—	—	**2**	5	—	—	**5**	7	—	—	**7**
15—19	101	1	—	**102**	15	—	—	**15**	116	1	—	**117**
20—24	102	17	—	**119**	9	1	—	**10**	111	18	—	**129**
25—29	46	66	2	**114**	6	9	—	**15**	52	75	2	**129**
30—34	11	89	2	**102**	5	15	2	**22**	16	104	4	**124**
35—39	13	75	1	**89**	6	11	1	**18**	19	86	2	**107**
40—44	5	64	—	**69**	2	9	2	**13**	7	73	2	**82**
45—49	7	59	3	**69**	1	8	6	**15**	8	67	9	**84**
50—54	2	43	—	**45**	1	—	8	**9**	3	43	8	**54**
55—59	1	30	1	**32**	3	2	—	**5**	4	32	1	**37**
60—64	1	23	—	**24**	—	1	2	**3**	1	24	2	**27**
65—69	—	11	2	**13**	—	1	1	**2**	—	12	3	**15**
70—74	—	4	—	**4**	—	—	1	**1**	—	4	1	**5**
75—79	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
80—84	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
85—89	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ikä ilmoittamaton	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Yhteensä	**291**	**482**	**11**	**784**	**53**	**57**	**23**	**133**	**344**	**539**	**34**	**917**
Kuopion lääni. — *Gouvernement de Kuopio.*												
10—14	16	—	—	**16**	2	—	—	**2**	18	—	—	**18**
15—19	148	2	—	**150**	23	—	—	**23**	171	2	—	**173**
20—24	159	25	—	**184**	18	8	—	**26**	177	33	—	**210**
25—29	78	103	1	**182**	10	5	2	**17**	88	108	3	**199**
30—34	24	105	6	**135**	7	8	7	**22**	31	113	13	**157**
35—39	8	108	3	**119**	2	15	3	**20**	10	123	6	**139**
40—44	4	72	3	**79**	—	13	5	**18**	4	85	8	**97**
45—49	2	69	3	**74**	5	12	5	**22**	7	81	8	**96**
50—54	3	59	2	**64**	2	5	2	**9**	5	64	4	**73**
55—59	2	33	2	**37**	2	6	4	**12**	4	39	6	**49**
60—64	—	27	7	**34**	—	—	2	**2**	—	27	9	**36**
65—69	2	8	3	**13**	—	—	2	**2**	2	8	5	**15**
70—74	—	3	1	**4**	—	—	—	—	—	3	1	**4**
75—79	—	1	1	**2**	—	—	—	—	—	1	1	**2**
80—84	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
85—89	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ikä ilmoittamaton	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Yhteensä	**446**	**615**	**32**	**1,093**	**71**	**72**	**32**	**175**	**517**	**687**	**64**	**1,268**

siviilisäädyn ja 5-vuotisikäluokkain mukaan jaettuina.

et leur répartition par sexes, état civil et classes d'âge de 5 ans.

Ikäluokat. *Age.*	Miehiä. *Hommes.*				Naisia. *Femmes.*				Kumpaakin sukupuolta. *Total.*			
	nt. *c.*	n. *m.*	l. *v.*	yht. *total.*	nt. *c.*	n. *m.*	l. *v.*	yht. *total.*	nt. *c.*	n. *m.*	l. *v.*	yht. *total.*
Vaasan lääni. — *Gouvernement de Vasa.*												
10—14	30	—	—	**30**	2	—	—	**2**	32	—	—	**32**
15—19	202	3	—	**205**	37	—	—	**37**	239	3	—	**242**
20—24	176	34	—	**210**	14	2	—	**16**	190	36	—	**226**
25—29	75	97	2	**174**	12	10	3	**25**	87	107	5	**199**
30—34	18	108	2	**128**	6	16	7	**29**	24	124	9	**157**
35—39	10	109	2	**121**	4	18	5	**27**	14	127	7	**148**
40—44	3	72	4	**79**	7	9	8	**24**	10	81	12	**103**
45—49	2	67	2	**71**	3	5	6	**14**	5	72	8	**85**
50—54	1	53	2	**56**	2	1	1	**4**	3	54	3	**60**
55—59	2	47	1	**50**	2	—	3	**5**	4	47	4	**55**
60—64	—	22	1	**23**	—	—	1	**1**	—	22	2	**24**
65—69	—	12	3	**15**	—	—	—	**—**	—	12	3	**15**
70—74	—	4	—	**4**	—	—	1	**1**	—	4	1	**5**
75—79	—	1	—	**1**	—	—	—	**—**	—	1	—	**1**
80—84	—	—	—	**—**	—	—	—	**—**	—	—	—	**—**
85—89	—	—	—	**—**	—	—	—	**—**	—	—	—	**—**
Ikä ilmoittamaton	—	—	—	**—**	—	—	—	**—**	—	—	—	**—**
Yhteensä	**519**	**629**	**19**	**1,167**	**89**	**61**	**35**	**185**	**608**	**690**	**54**	**1,352**
Oulun lääni. — *Gouvernement d'Uleåborg.*												
10—14	95	—	—	**95**	10	—	—	**10**	105	—	—	**105**
15—19	372	2	—	**374**	113	2	—	**115**	485	4	—	**489**
20—24	396	89	1	**486**	67	19	—	**86**	463	108	1	**572**
25—29	128	226	6	**360**	34	23	3	**60**	162	249	9	**420**
30—34	64	217	5	**286**	19	18	5	**42**	83	235	10	**328**
35—39	27	184	9	**220**	11	30	9	**50**	38	214	18	**270**
40—44	16	123	9	**148**	10	15	8	**33**	26	138	17	**181**
45—49	6	94	4	**104**	2	14	8	**24**	8	108	12	**128**
50—54	2	65	9	**76**	6	7	7	**20**	8	72	16	**96**
55—59	7	48	4	**59**	9	6	4	**19**	16	54	8	**78**
60—64	—	31	5	**36**	—	—	2	**2**	—	31	7	**38**
65—69	—	13	6	**19**	3	—	2	**5**	3	13	8	**24**
70—74	—	8	—	**8**	—	—	—	**—**	—	8	—	**8**
75—79	—	3	—	**3**	—	—	—	**—**	—	3	—	**3**
80—84	—	—	1	**1**	—	—	—	**—**	—	—	1	**1**
85—89	—	—	—	**—**	—	—	—	**—**	—	—	—	**—**
Ikä ilmoittamaton	—	—	—	**—**	—	—	—	**—**	—	—	—	**—**
Yhteensä	**1,113**	**1,103**	**59**	**2,275**	**284**	**134**	**48**	**466**	**1,397**	**1,237**	**107**	**2,741**

Taulu 4 (jatk.) Työntekijät läänittäin, sukupuolen, siviilisäädyn ja 5-vuotisikäluokkain mukaan jaettuina.

Tab. 4 (suite). Groupement des ouvriers d'après les gouvernements et leur répartition par sexes, état civil et classes d'âge de 5 ans.

Ikäluokat. *Age.*	Koko maa. — *Ensemble du pays.*											
	Miehiä. *Hommes.*				Naisia. *Femmes.*				Kumpaakin sukupuolta. *Total.*			
	nt. *c.*	n. *m.*	l. *v.*	yht. *total.*	nt. *c.*	n. *m.*	l. *v.*	yht. *total.*	nt. *c.*	n. *m.*	l. *v.*	yht. *total.*
10—14	347	—	—	**347**	42	—	—	**42**	389	—	—	**389**
15—19	2,095	13	—	**2,108**	567	2	1	**570**	2,662	15	1	**2,678**
20—24	2,164	542	2	**2,708**	431	76	4	**511**	2,595	618	6	**3,219**
25—29	900	1,561	29	**2,490**	184	152	23	**359**	1,084	1,713	52	**2,849**
30—34	377	1,739	33	**2,149**	117	166	40	**323**	494	1,905	73	**2,472**
35—39	176	1,566	40	**1,782**	74	183	53	**310**	250	1,749	93	**2,092**
40—44	84	1,191	41	**1,316**	48	121	69	**238**	132	1,312	110	**1,554**
45—49	57	973	41	**1,071**	28	94	68	**190**	85	1,067	109	**1,261**
50—54	37	725	50	**812**	25	43	54	**122**	62	768	104	**934**
55—59	24	492	41	**557**	20	24	30	**74**	44	516	71	**631**
60—64	10	288	52	**350**	3	4	27	**34**	13	292	79	**384**
65—69	3	140	31	**174**	3	1	12	**16**	6	141	43	**190**
70—74	—	46	18	**64**	1	1	6	**8**	1	47	24	**72**
75—79	—	16	5	**21**	—	—	1	**1**	—	16	6	**22**
80—84	—	1	2	**3**	—	—	—	—	—	1	2	**3**
85—89	—	1	—	**1**	—	—	—	—	—	1	—	**1**
Ikä ilmoittamaton	—	1	—	**1**	—	—	—	—	—	1	—	**1**
Yhteensä	**6,274**	**9,295**	**385**	**15,954**	**1,543**	**867**	**388**	**2,798**	**7,817**	**10,162**	**773**	**18,752**

Taulu 5. Työntekijäin sukupuolen, iän ja siviilisäädyn mukaisen jaon yhdistelmä.

Tab. 5. Résumé de la répartition des ouvriers par sexes, âge et état civil.

Paikkakunta. *Localité.*	Miespuolisia työntekijöitä. — *Hommes.*									Naispuolisia työntek. — *Femmes.*								Koko työntekijäluku. *Nombre total des ouvriers.*
	Alle 18 v. *Au-dessous de 18 ans.*			18 v. ja vanhemp. *18 ans et au-dessus.*				Ilmoittamaton. *Non mentionné.*	Yhteensä miesp. työntek. *Total des hommes.*	Alle 18 v. *Au-dessous de 18 ans.*			18 v. ja vanhemp. *18 ans et au-dessus.*				Yhteensä naisp. työntek. *Total des femmes.*	
	10—14 v. *10—14 ans.*	15—17 v. *15—17 ans.*	Yhteensä. *Total.*	Naimatt. *Célibataires.*	Naimeita. *Mariés.*	Leskimiehiä. *Veufs.*	Yhteensä. *Total.*			10—14 v. *10—14 ans.*	15—17 v. *15—17 ans.*	Yhteensä. *Total.*	Naimatt. *Célibataires.*	Naimeita. *Mariées.*	Leskiä. *Veuves.*	Yhteensä. *Total.*		
Uudenmaan lääni.																		
Kaupungit	5	16	21	77	168	2	247	—	268	1	3	4	13	16	8	37	41	309
Maaseutu	46	97	143	446	782	45	1,273	—	1,416	4	20	24	64	61	38	163	187	1,603
Yhteensä	**51**	**113**	**164**	**523**	**950**	**47**	**1,520**	—	**1,684**	**5**	**23**	**28**	**77**	**77**	**46**	**200**	**228**	**1,912**
Turun ja Porin lääni.																		
Kaupungit	27	56	83	171	722	38	931	—	1,014	—	5	5	127	84	55	266	271	1,285
Maaseutu	20	102	122	326	763	32	1,121	—	1,243	4	22	26	148	86	22	256	282	1,525
Yhteensä	**47**	**158**	**205**	**497**	**1,485**	**70**	**2,052**	—	**2,257**	**4**	**27**	**31**	**275**	**170**	**77**	**522**	**553**	**2,810**
Hämeen lääni.																		
Kaupungit	2	7	9	10	36	1	47	—	56	—	—	—	2	—	1	3	3	59
Maaseutu	30	109	139	462	962	46	1,470	1	1,610	1	16	17	82	74	32	188	205	1,815
Yhteensä	**32**	**116**	**148**	**472**	**998**	**47**	**1,517**	**1**	**1,666**	**1**	**16**	**17**	**84**	**74**	**33**	**191**	**208**	**1,874**
Viipurin lääni.																		
Kaupungit	24	65	89	497	716	24	1,237	—	1,326	2	22	24	141	60	20	221	245	1,571
Maaseutu	50	187	237	1,073	2,316	76	3,465	—	3,702	11	83	94	275	162	74	511	605	4,307
Yhteensä	**74**	**252**	**326**	**1,570**	**3,032**	**100**	**4,702**	—	**5,028**	**13**	**105**	**118**	**416**	**222**	**94**	**732**	**850**	**5,878**
Mikkelin lääni.																		
Kaupungit	—	—	—	15	19	1	35	—	35	—	—	—	—	—	1	1	1	36
Maaseutu	2	43	45	231	463	10	704	—	749	5	11	16	37	57	22	116	132	881
Yhteensä	**2**	**43**	**45**	**246**	**482**	**11**	**739**	—	**784**	**5**	**11**	**16**	**37**	**57**	**23**	**117**	**133**	**917**
Kuopion lääni.																		
Kaupungit	2	8	10	66	85	1	152	—	162	—	1	1	4	2	—	6	7	169
Maaseutu	14	61	75	295	530	31	856	—	931	2	11	13	53	70	32	155	168	1,099
Yhteensä	**16**	**69**	**85**	**361**	**615**	**32**	**1,008**	—	**1,093**	**2**	**12**	**14**	**57**	**72**	**32**	**161**	**175**	**1,268**
Vaasan lääni.																		
Kaupungit	—	8	8	100	77	4	181	—	189	—	5	5	7	7	2	16	21	210
Maaseutu	30	90	120	291	552	15	858	—	978	2	14	16	61	54	33	148	164	1,142
Yhteensä	**30**	**98**	**128**	**391**	**629**	**19**	**1,039**	—	**1,167**	**2**	**19**	**21**	**68**	**61**	**35**	**164**	**185**	**1,352**
Oulun lääni.																		
Kaupungit	19	62	81	292	372	16	680	—	761	1	14	15	105	50	18	173	188	949
Maaseutu	76	138	214	526	731	43	1,300	—	1,514	9	42	51	113	84	30	227	278	1,792
Yhteensä	**95**	**200**	**295**	**818**	**1,103**	**59**	**1,980**	—	**2,275**	**10**	**56**	**66**	**218**	**134**	**48**	**400**	**466**	**2,741**
Yht. kaupungeissa..	79	222	301	1,228	2,195	87	3,510	—	3,811	4	50	54	399	219	105	723	777	4,588
» maaseudulla ..	268	827	1,095	3,650	7,099	298	11,047	1	12,143	38	219	257	833	648	283	1,764	2,021	14,164
Kaiken kaikkiaan	**347**	**1,049**	**1,396**	**4,878**	**9,294**	**385**	**14,557**	**1**	**15,954**	**42**	**269**	**311**	**1,232**	**867**	**388**	**2,487**	**2,798**	**18,752**

Taulu 6. Työntekijäin keski-ikä.

Tab. 6. Moyenne d'âge des ouvriers.

Paikkakunta. *Localité.*	Miehiä. *Hommes.*				Naisia. *Femmes.*				Kumpaakin sukup. *Total.*			
	nt. *c.*	n. *m.*	l. *v.*	yht. *total.*	nt. *c.*	n. *m.*	l. *v.*	yht. *total.*	nt. *c.*	n. *m.*	l. *v.*	yht. *total.*
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Uudenmaan lääni.												
Kaupungit	24.7	39.0	53.5	33.9	21.1	35.0	42.5	30.7	24.2	38.7	44.7	33.5
Maaseutu	22.6	40.1	50.8	33.2	25.0	38.0	48.6	34.0	23.0	39.9	49.8	33.3
Koko lääni	22.9	39.9	51.0	33.3	24.4	37.4	47.5	33.4	23.1	39.7	49.2	33.3
Turun ja Porin lääni.												
Kaupungit	20.5	39.3	51.7	35.0	30.1	36.7	46.5	35.5	23.8	39.0	48.6	35.1
Maaseutu	21.2	38.5	49.9	32.5	24.2	35.1	43.9	29.1	22.0	38.1	47.5	31.9
Koko lääni	20.9	38.8	50.9	33.6	26.8	35.9	45.7	32.2	22.7	38.5	48.2	33.4
Hämeen lääni.												
Kaupungit	18.5	45.1	42.0	36.0	46.0	—	41.0	44.3	21.1	45.1	41.5	36.4
Maaseutu	21.8	39.9	49.9	33.4	24.3	36.9	45.2	32.1	22.2	39.7	48.0	33.3
Koko lääni	21.7	40.1	49.7	33.5	24.7	36.9	45.0	32.3	22.1	39.9	47.8	33.4
Viipurin lääni.												
Kaupungit	24.3	37.4	47.7	31.8	22.4	34.7	45.8	27.3	23.9	37.2	46.8	31.1
Maaseutu	23.2	38.2	51.4	33.2	21.4	35.2	44.1	27.9	22.8	38.0	47.8	32.4
Koko lääni	23.5	38.0	50.5	32.8	21.7	35.1	44.4	27.7	23.1	37.8	47.6	32.1
Mikkelin lääni.												
Kaupungit	23.9	43.8	29.0	34.9	—	—	62.0	62.0	23.9	43.8	45.5	35.6
Maaseutu	23.5	40.7	45.9	34.4	26.6	37.5	48.0	34.9	24.0	40.4	47.3	34.5
Koko lääni	23.5	40.8	44.4	34.5	26.6	37.5	48.6	35.1	24.0	40.5	47.2	34.6
Kuopion lääni.												
Kaupungit	22.6	36.3	54.0	30.1	27.6	44.5	—	32.4	23.0	36.5	54.0	30.1
Maaseutu	22.4	40.2	49.7	33.4	25.7	39.4	44.9	35.0	22.9	40.1	47.3	33.7
Koko lääni	22.4	39.7	49.9	32.9	25.8	39.5	44.9	34.9	22.9	39.7	47.4	33.2
Vaasan lääni.												
Kaupungit	22.2	34.6	40.0	27.6	22.6	32.6	29.0	26.5	22.3	34.4	36.3	27.5
Maaseutu	21.1	40.4	47.1	32.4	26.4	35.8	42.7	32.8	21.9	40.0	44.1	32.5
Koko lääni	21.3	39.7	45.6	31.6	25.8	35.4	41.9	32.0	22.0	39.3	43.2	31.7
Oulun lääni.												
Kaupungit	22.1	36.4	42.5	29.5	25.4	34.5	46.6	29.8	22.9	36.2	44.6	29.6
Maaseutu	21.6	37.8	47.5	30.1	24.1	36.4	43.4	29.8	22.0	37.6	45.8	30.1
Koko lääni	21.7	37.3	46.2	29.9	24.6	35.7	44.6	29.8	22.3	37.1	45.4	29.9
Kaikki kaupungit	22.8	38.0	48.1	32.2	25.6	35.4	45.8	31.1	23.5	37.8	46.8	32.0
Koko maaseutu	22.3	39.1	49.9	32.8	23.7	36.5	45.0	30.8	22.5	38.9	47.4	32.5
Koko maa	22.4	38.9	49.4	32.6	24.2	36.2	45.2	30.9	22.8	38.6	47.3	32.4

Taulu 7. Työntekijäin syntymäseutu.

Tab. 7. Lieu de naissance des ouvriers.

Työseutu on *Lieu de travail.*	Syntymäseutu. — *Lieu de naissance.*													
	Uudenmaan lääni. *Gouv. de Nyland.*		Turun ja Porin lääni. *Gouv. d'Åbo et Björneborg*		Hämeen lääni. *Gouv. de Tavastehus*		Viipurin lääni. *Gouv. de Viborg*		Mikkelin lääni. *Gouv. de S:t Michel*		Kuopion lääni. *Gouv. de Kuopio*		Vaasan lääni. *Gouv. de Vasa*	
	kaupungit. *ville.*	maaseutu. *campagne.*	kaupungit. *ville.*	maaseutu. *campagne.*	kaupungit. *ville.*	maaseutu. *campagne.*	kaupungit. *ville.*	maaseutu. *campagne.*	kaupungit. *ville.*	maaseutu. *campagne.*	kaupungit. *ville.*	maaseutu. *campagne.*	kaupungit. *ville.*	maaseutu. *campagne.*
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Uudenmaan läänissä...	109	1,316	4	81	4	141	10	32	10	81	5	57	9	46
Turun ja Porin läänissä	3	12	317	2,295	2	71	1	4	—	2	1	8	7	63
Hämeen läänissä.....	9	41	4	112	40	1,403	7	17	25	65	3	23	25	93
Viipurin »	30	223	9	57	11	125	543	2,458	109	1,131	81	832	26	119
Mikkelin »	1	10	2	1	1	12	3	21	38	769	4	39	2	10
Kuopion »	1	6	3	4	1	13	6	11	—	115	37	1,054	—	9
Vaasan »	1	6	9	16	5	112	3	9	1	30	3	77	128	936
Oulun »	7	8	22	72	7	80	7	20	5	39	141	311	9	169
Yhteensä	**161**	**1,622**	**370**	**2,638**	**71**	**1,957**	**580**	**2,572**	**188**	**2,232**	**275**	**2,401**	**206**	**1,445**

Työseutu on *Lieu de travail.*	Syntymäseutu. — *Lieu de naissance.*											Ilmoittamaton seutu. *Localité non mentionnée.*	Koko työntekijäluku. *Nombre total des ouvriers.*
	Oulun lääni. *Gouv. d'Uleåborg.*		Suomessa. *Finlande.*			Venäjä. *Russie.*	Ruotsi. *Suède.*	Norja. *Norvège.*	Tanska. *Danmarc.*	Amerikka. *Amérique.*	Suomen ulkop., yht. *Etranger (total).*		
	kaupungit. *ville.*	maaseutu. *campagne.*	kaupungit. *ville.*	maaseutu. *campagne.*	yhteensä. *total.*								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Uudenmaan läänissä...	1	2	152	1,756	**1,908**	—	2	2	—	—	**4**	—	**1,912**
Turun ja Porin läänissä	—	2	331	2,457	**2,788**	—	8	—	—	—	**8**	14	**2,810**
Hämeen läänissä.....	1	—	114	1,754	**1,868**	—	2	—	—	—	**2**	4	**1,874**
Viipurin »	5	18	814	4,963	**5,777**	70	8	20	—	—	**98**	3	**5,878**
Mikkelin »	—	—	51	862	**913**	1	1	2	—	—	**4**	—	**917**
Kuopion »	1	5	49	1,217	**1,266**	1	—	—	—	—	**1**	1	**1,268**
Vaasan »	1	12	151	1,198	**1,349**	—	1	—	—	1	**2**	1	**1,352**
Oulun »	198	1,615	396	2,314	**2,710**	1	20	1	1	—	**23**	8	**2,741**
Yhteensä	**207**	**1,654**	**2,058**	**16,521**	**18,579**	**73**	**42**	**25**	**1**	**1**	**142**	**31**	**18,752**

Taulu 8. Työntekijäin syntymäseutu työseutuun verrattuna.

Tab. 8. Rapport du lieu de naissance et du lieu de travail des ouvriers.

Työseutu. — *Lieu de travail.*	Syntymäseutu. — *Lieu de naissance.*						Yhteensä. *Total.*
	Työseutu. *Lieu de travail.*	Muu saman läänin paikkak. *Autres localités du même gouvernement.*	Muut läänit. *Autres gouvernements.*	Suomessa. *En Finlande.*	Suomen ulkop. *A l'étranger.*	Ilmoittamaton. *Non mentionné.*	
1	2	3	4	5	6	7	8
Uudenmaan lääni.							
Kaupungit	35	215	58	**308**	1	—	**309**
Maaseutu	693	482	425	**1,600**	3	—	**1,603**
Yhteensä	**728**	**697**	**483**	**1,908**	**4**	—	**1,912**
Turun ja Porin lääni.							
Kaupungit	269	942	65	**1,276**	5	4	**1,285**
Maaseutu	734	667	111	**1,512**	3	10	**1,525**
Yhteensä	**1,003**	**1,609**	**176**	**2,788**	**8**	**14**	**2,810**
Hämeen lääni.							
Kaupungit	7	39	13	**59**	—	—	**59**
Maaseutu	714	683	412	**1,809**	2	4	**1,815**
Yhteensä	**721**	**722**	**425**	**1,868**	**2**	**4**	**1,874**
Viipurin lääni.							
Kaupungit	310	369	878	**1,557**	13	1	**1,571**
Maaseutu	1,012	1,310	1,898	**4,220**	85	2	**4,307**
Yhteensä	**1,322**	**1,679**	**2,776**	**5,777**	**98**	**3**	**5,878**
Mikkelin lääni.							
Kaupungit	5	28	3	**36**	—	—	**36**
Maaseutu	494	280	103	**877**	4	—	**881**
Yhteensä	**499**	**308**	**106**	**913**	**4**	—	**917**
Kuopion lääni.							
Kaupungit	28	138	3	**169**	—	—	**169**
Maaseutu	407	518	172	**1,097**	1	1	**1,099**
Yhteensä	**435**	**656**	**175**	**1,266**	**1**	**1**	**1,268**
Vaasan lääni.							
Kaupungit	—	116	92	**208**	1	1	**210**
Maaseutu	509	439	193	**1,141**	1	—	**1,142**
Yhteensä	**509**	**555**	**285**	**1,349**	**2**	**1**	**1,352**
Oulun lääni.							
Kaupungit	111	521	312	**944**	4	1	**949**
Maaseutu	552	629	585	**1,766**	19	7	**1,792**
Yhteensä	**663**	**1,150**	**897**	**2,710**	**23**	**8**	**2,741**
Yhteensä kaupungeissa	765	2,368	1,424	**4,557**	24	7	**4,588**
Yhteensä maaseudulla	5,115	5,008	3,899	**14,022**	118	24	**14,164**
Kaiken kaikkiaan	**5,880**	**7,376**	**5,323**	**18,579**	**142**	**31**	**18,752**

Taulu 9. Miespuolisten työntekijäin ammatit ennen sahateollisuuteen tuloa.

Tab. 9. Métiers des ouvriers (hommes) avant leur entrée au service dans l'industrie du bois.

Paikkakunta. *Localité.*	Teollisuus- ja käsiammatit. *Arts et métiers.*	Maanviljelys y. m. *Agriculture etc.*	Kauppa ja liikenne. *Commerce et communications.*	Sivilivirka. *Fonction civile.*	Sotilasvirka. *Service militaire.*	Palkollisia. *Gens de service.*	Työmiehiä. *Ouvriers.*	Yhteensä amm. ilmoittan. *Total des métiers mentionnés.*	Ilmoittamaton ammatti. *Métier non mentionné.*	Kaiken kaikkiaan. *Somme totale.*
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Uudenmaan lääni	280	434	73	3	8	299	80	**1,177**	507	**1,684**
Turun ja Porin lääni ..	243	323	69	3	3	578	177	**1,396**	861	**2,257**
Hämeen lääni	287	335	39	2	2	395	152	**1,212**	454	**1,666**
Viipurin »	644	1,723	176	8	11	104	453	**3,119**	1,909	**5,028**
Mikkelin »	78	172	24	2	5	115	202	**598**	186	**784**
Kuopion »	166	220	29	—	1	124	300	**840**	253	**1,093**
Vaasan »	177	343	26	3	—	104	89	**742**	425	**1,167**
Oulun »	75	54	15	3	1	85	94	**327**	1,948	**2,275**
Yhteensä	**1,950**	**3,604**	**451**	**24**	**31**	**1,804**	**1,547**	**9,411**	**6,543**	**15,954**

Taulu 10. Naispuolisten työntekijäin ammatit ennen sahateollisuuteen tuloa.

Tab. 10. Métiers des ouvrières avant leur entrée au service dans l'industrie du bois.

Paikkakunta. *Localité.*	Teollisuus- ja käsiammatit. *Arts et métiers.*	Maanviljelys y. m. *Agriculture etc.*	Palkollisia. *Gens de service.*	Ompelijattaria, silittäjiä. *Couturières, repasseuses.*	Muut ammatit. *Autres métiers.*	Yhteensä amm. ilmoittan. *Total des métiers mentionnés.*	Ilmoittamaton ammatti. *Métier non mentionné.*	Kaiken kaikkiaan. *Somme totale.*
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Uudenmaan lääni	15	26	94	5	8	**148**	80	**228**
Turun ja Porin lääni	14	10	247	9	5	**285**	268	**553**
Hämeen lääni	15	15	81	8	5	**124**	84	**208**
Viipurin »	33	203	198	15	14	**463**	387	**850**
Mikkelin »	4	23	66	2	7	**102**	31	**133**
Kuopion »	15	14	96	2	12	**139**	36	**175**
Vaasan »	15	12	67	2	2	**98**	87	**185**
Oulun »	5	1	64	1	1	**72**	394	**466**
Yhteensä	**116**	**304**	**913**	**44**	**54**	**1,431**	**1,367**	**2,798**

Taulu 11. Isän ammatti.

Tab. 11. Métier du père.

Paikkakunta. *Localité.*	Sahateollisuus. *Industrie du bois.*	Teollisuus- ja käsiammatit. *Arts et métiers.*	Maanvilj., kalastus y. m. *Agriculture, pêche. etc.*	Talonomistajia. *Propriétaire.*	Kauppa ja liikenne. *Commerce et communications.*	Yleinen virka ja kirjall. ammatit. *Fonction publique, profession libérale.*	Palkollisia ja työmiehiä. *Gens de service et ouvriers.*	Ilmoittamaton ammatti. *Métiers non mentionnés.*	Kaiken kaikkiaan. *Somme totale.*
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Uudenmaan lääni	360	331	721	48	56	20	311	65	1,912
Turun ja Porin lääni	631	408	1,008	13	87	11	528	124	2,810
Hämeen lääni	305	321	676	70	19	10	394	79	1,874
Viipurin »	1,502	910	2,187	222	129	58	680	190	5,878
Mikkelin »	110	132	286	39	12	10	321	7	917
Kuopion »	146	193	276	32	15	5	585	16	1,268
Vaasan »	202	249	601	13	16	16	178	77	1,352
Oulun »	523	492	542	137	26	23	701	297	2,741
Yhteensä	**3,779**	**3,036**	**6,297**	**574**	**360**	**153**	**3,698**	**855**	**18,752**

Taulu 12. Työntekijäin elättämät henkilöt, paitsi omia vaimoja ja lapsia.

Tab. 12. Personnes entretenues par les ouvriers outre leurs propres femmes et enfants.

Paikkakunta. *Localité.*	Elättäjäin lukumäärä. *Nombre des entreteneurs*		Elätettävänä olevien lukumäärä. *Nombre des entretenus.*	Muistutuksia. *Remarques.*
	miehiä. *hommes.*	naisia. *femmes.*		
1	2	3	4	5
Uudenmaan lääni	196	18	295	95 on useamman yhteisesti elätettävänä.
Turun ja Porin lääni	285	61	434	
Hämeen lääni	157	15	227	26 » » » »
Viipurin »	791	100	1,209	124 » » » »
Mikkelin »	99	10	139	1 » » » »
Kuopion »	205	20	295	
Vaasan »	96	11	155	
Oulun »	217	38	332	
Yhteensä	**2,046**	**273**	**3,086**	**246 on useamman yhteisesti elätett.**

Taulu 13. Työntekijäin

Tab. 13. Enfants

	Paikkakunta. *Localité.*	Miehiä, naim. olevia ja leskiä, joilta on kuollut seuraava *Ouvriers (hommes), mariés ou veufs, ayant le nombre*									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	Uudenmaan lääni.										
1	Kaupungit	46	15	8	2	2	—	—	—	—	—
2	Maaseutu	191	91	46	26	12	6	2	—	—	—
3	**Yhteensä**	**237**	**106**	**54**	**28**	**14**	**6**	**2**	**—**	**—**	**—**
	Turun ja Porin lääni.										
4	Kaupungit	179	95	71	36	22	7	10	3	1	1
5	Maaseutu	204	93	47	27	15	6	2	1	—	—
6	**Yhteensä**	**383**	**188**	**118**	**63**	**37**	**13**	**12**	**4**	**1**	**1**
	Hämeen lääni.										
7	Kaupungit	10	5	5	1	—	2	2	—	—	—
8	Maaseutu	234	121	67	27	19	9	2	—	1	—
9	**Yhteensä**	**244**	**126**	**72**	**28**	**19**	**11**	**4**	**—**	**1**	**—**
	Viipurin lääni.										
10	Kaupungit	164	82	33	19	12	4	1	—	—	—
11	Maaseutu	533	302	157	62	29	14	9	5	1	1
12	**Yhteensä**	**697**	**384**	**190**	**81**	**41**	**18**	**10**	**5**	**1**	**1**
	Mikkelin lääni.										
13	Kaupungit	10	1	—	2	—	—	—	—	—	—
14	Maaseutu	111	64	26	18	4	—	1	2	—	—
15	**Yhteensä**	**121**	**65**	**26**	**20**	**4**	**—**	**1**	**2**	**—**	**—**
	Kuopion lääni.										
16	Kaupungit	22	9	—	4	2	—	1	—	—	—
17	Maaseutu	120	86	49	16	8	4	4	1	—	2
18	**Yhteensä**	**142**	**95**	**49**	**20**	**10**	**4**	**5**	**1**	**—**	**2**
	Vaasan lääni.										
19	Kaupungit	18	9	4	1	2	—	—	—	—	—
20	Maaseutu	143	74	46	19	13	6	3	1	2	2
21	**Yhteensä**	**161**	**83**	**50**	**20**	**15**	**6**	**3**	**1**	**2**	**2**
	Oulun lääni.										
22	Kaupungit	77	46	20	13	4	4	2	1	—	—
23	Maaseutu	169	84	48	25	18	11	3	2	2	2
24	**Yhteensä**	**246**	**130**	**68**	**38**	**22**	**15**	**5**	**3**	**2**	**2**
	Koko maa.										
25	Kaupungit	526	262	141	78	44	17	16	4	1	1
26	Maaseutu	1,705	915	486	220	118	56	26	12	6	7
27	**Kaiken kaikkiaan**	**2,231**	**1,177**	**627**	**298**	**162**	**73**	**42**	**16**	**7**	**8**

kuolleet lapset.

morts des ouvriers.

määrä lapsia. *suivant d'enfants.*			Yhteensä. *Total.*		Naisia, joilta on kuollut seuraava määrä lapsia. *Ouvrières ayant le nombre suivant d'enfants.*								Yhteensä. *Total.*		
11	12	13	Isiä. *Pères.*	Lapsia. *Enfants.*	1	2	3	4	5	6	7	8	Äitejä. *Mères.*	Lapsia. *Enfants.*	
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
—	—	—	73	118	7	2	4	—	—	—	—	—	13	23	1
2	—	—	376	747	27	17	11	4	3	1	1	—	64	138	2
2	—	—	449	865	34	19	15	4	3	1	1	—	77	161	3
—	—	—	425	991	31	24	19	5	7	1	1	1	89	212	4
—	—	—	395	772	21	18	6	4	2	2	1	—	54	120	5
—	—	—	820	1,763	52	42	25	9	9	3	2	1	143	332	6
—	—	—	25	65	1	1	—	—	—	—	—	—	2	3	7
—	—	1	481	970	26	13	5	5	2	1	1	—	53	110	8
—	—	1	506	1,035	27	14	5	5	2	1	1	—	55	113	9
—	—	—	315	594	23	9	7	1	3	—	—	—	43	81	10
—	—	—	1,113	2,207	65	38	14	8	10	1	3	2	141	308	11
—	—	—	1,428	2,801	88	47	21	9	13	1	3	2	184	389	12
—	—	—	13	20	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1	13
—	—	—	226	432	24	11	9	3	1	1	1	—	50	103	14
—	—	—	239	452	25	11	9	3	1	1	1	—	51	104	15
—	—	—	38	73	—	2	—	—	—	—	—	—	2	4	16
1	—	—	291	634	20	20	17	3	4	—	1	—	65	150	17
1	—	—	329	707	20	22	17	3	4	—	1	—	67	154	18
—	—	—	34	62	1	1	1	—	—	—	—	—	3	6	19
—	—	—	309	673	34	16	7	4	2	—	1	—	64	120	20
—	—	—	343	735	35	17	8	4	2	—	1	—	67	126	21
—	—	—	167	347	22	7	7	2	2	1	—	—	41	81	22
—	—	—	364	812	26	13	8	5	9	2	1	—	64	160	23
—	—	—	531	1,159	48	20	15	7	11	3	1	—	105	241	24
—	—	—	1,090	2,270	86	46	38	8	12	2	1	1	194	411	25
3	—	1	3,555	7,247	243	146	77	36	33	8	10	2	555	1,209	26
3	—	1	4,645	9,517	329	192	115	44	45	10	11	3	749	1,620	27

Taulu 14. Työntekijäin

Tab. 14. Enfants vi-

	Paikkakunta. *Localité.*	Miehiä, naim. olevia ja leskiä, joilla on seuraava määrä *Ouvriers (hommes), mariés ou veufs, ayant le nombre suivant*										
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	Uudenmaan lääni.											
1	Kaupungit	26	35	24	26	15	8	8	3	—	2	—
2	Maaseutu	147	133	106	111	85	55	37	23	11	6	3
3	**Yhteensä**	**173**	**168**	**130**	**137**	**100**	**63**	**45**	**26**	**11**	**8**	**3**
	Turun ja Porin lääni.											
4	Kaupungit	131	131	109	120	71	60	41	15	2	3	2
5	Maaseutu	142	132	106	122	75	61	34	20	4	7	1
6	**Yhteensä**	**273**	**263**	**215**	**242**	**146**	**121**	**75**	**35**	**6**	**10**	**3**
	Hämeen lääni.											
7	Kaupungit	5	5	3	6	8	4	2	1	1	—	—
8	Maaseutu	175	153	136	138	116	72	58	23	13	5	—
9	**Yhteensä**	**180**	**158**	**139**	**144**	**124**	**76**	**60**	**24**	**14**	**5**	—
	Viipurin lääni.											
10	Kaupungit	138	156	99	82	60	55	21	13	8	4	—
11	Maaseutu	428	416	340	286	226	145	100	48	20	7	3
12	**Yhteensä**	**566**	**572**	**439**	**368**	**286**	**200**	**121**	**61**	**28**	**11**	**3**
	Mikkelin lääni.											
13	Kaupungit	3	4	2	3	1	1	—	1	—	—	—
14	Maaseutu	84	89	75	59	44	26	12	3	2	2	1
15	**Yhteensä**	**87**	**93**	**77**	**62**	**45**	**27**	**12**	**4**	**2**	**2**	**1**
	Kuopion lääni.											
16	Kaupungit	13	23	15	8	7	4	4	2	2	1	—
17	Maaseutu	108	99	77	74	47	29	17	8	6	4	1
18	**Yhteensä**	**121**	**122**	**92**	**82**	**54**	**33**	**21**	**10**	**8**	**5**	**1**
	Vaasan lääni.											
19	Kaupungit	15	18	11	9	6	6	1	2	—	—	—
20	Maaseutu	81	96	97	76	57	36	33	13	9	3	3
21	**Yhteensä**	**96**	**114**	**108**	**85**	**63**	**42**	**34**	**15**	**9**	**3**	**3**
	Oulun lääni.											
22	Kaupungit	69	73	55	50	32	23	14	7	4	4	—
23	Maaseutu	127	111	123	100	70	62	26	14	13	3	—
24	**Yhteensä**	**196**	**184**	**178**	**150**	**102**	**85**	**40**	**21**	**17**	**7**	—
	Koko maa.											
25	Kaupungit	400	445	318	304	200	161	91	44	17	14	2
26	Maaseutu	1,292	1,229	1,060	966	720	486	317	152	78	37	12
27	**Kaiken kaikkiaan**	**1,692**	**1,674**	**1,378**	**1,270**	**920**	**647**	**408**	**196**	**95**	**51**	**14**

elossa olevat lapset.

vants des ouvriers.

lapsia. *d'enfants.*		Yhteensä. *Total.*		Naisia, joilla on seuraava määrä lapsia. *Ouvrières ayant le nombre suivant d'enfants.*											Yhteensä. *Total.*		
12	13	Isiä. *Pères.*	Lapsia. *Enfants.*	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	Äitejä. *Mères.*	Lapsia. *Enfants.*	
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	
1	—	148	507	7	3	4	7	—	2	1	—	—	—	—	24	72	1
1	1	719	2,590	21	24	18	19	12	6	9	2	—	—	—	111	374	2
2	1	867	3,097	28	27	22	26	12	8	10	2	—	—	—	135	446	3
1	—	686	2,404	46	45	30	22	13	4	1	2	1	1	—	165	445	4
—	—	704	2,468	38	25	17	15	14	5	3	2	1	1	—	121	355	5
1	—	1,390	4,872	84	70	47	37	27	9	4	4	2	2	—	286	800	6
—	—	35	143	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	5	7
1	2	892	3,248	31	12	19	17	11	9	5	3	3	1	—	111	385	8
1	2	927	3,391	31	12	19	17	12	9	5	3	3	1	—	112	390	9
—	—	636	2,068	27	15	10	10	8	6	5	4	1	—	—	86	279	10
3	—	2,022	6,827	62	38	48	27	27	17	11	1	1	—	—	232	721	11
3	—	2,658	8,895	89	53	58	37	35	23	16	5	2	—	—	318	1,000	12
—	—	15	48	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	13
—	—	397	1,256	19	24	13	11	8	7	2	—	—	—	1	85	257	14
—	—	412	1,304	19	24	14	11	8	7	2	—	—	—	1	86	260	15
—	—	79	267	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	3	15	16
1	—	471	1,542	25	18	15	22	13	8	3	1	—	—	—	105	336	17
1	—	550	1,809	26	18	15	22	14	8	3	1	1	—	—	108	351	18
—	—	68	209	1	3	2	1	1	—	—	—	—	—	—	8	22	19
—	1	505	1,861	26	19	15	14	11	7	3	3	1	—	—	99	316	20
—	1	573	2,070	27	22	17	15	12	7	3	3	1	—	—	107	338	21
—	—	331	1,108	26	15	11	12	7	3	1	1	1	—	—	77	214	22
1	—	650	2,293	45	29	21	8	10	7	1	2	1	—	—	124	322	23
1	—	981	3,401	71	44	32	20	17	10	2	3	2	—	—	201	536	24
2	—	1,998	6,754	108	81	58	52	31	15	8	7	4	1	—	365	1,055	25
7	4	6,360	22,085	267	189	166	133	106	66	37	14	7	2	1	988	3,066	26
9	4	8,358	28,839	375	270	224	185	137	81	45	21	11	3	1	1,353	4,121	27

Taulu 15. Työntekijäin lapset,

Tab. 15. Ouvriers dont les enfants

	Paikkakunta. *Localité.*	Miehet, joilla on seuraava määrä itsensä elättäviä lapsia. *Ouvriers (hommes) ayant le nombre suivant d'enfants pourvoyant à leur propre subsistance.*									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	Uudenmaan lääni.										
1	Kaupungit	10	11	8	4	—	1	2	—	—	—
2	Maaseutu	68	62	53	35	16	6	3	3	—	—
3	**Yhteensä**	**78**	**73**	**61**	**39**	**16**	**7**	**5**	**3**	—	—
	Turun ja Porin lääni.										
4	Kaupungit	77	57	42	24	14	9	4	1	—	—
5	Maaseutu	65	61	43	23	9	12	5	—	1	—
6	**Yhteensä**	**142**	**118**	**85**	**47**	**23**	**21**	**9**	**1**	**1**	—
	Hämeen lääni.										
7	Kaupungit	6	3	6	5	1	—	1	—	—	—
8	Maaseutu	109	68	59	43	29	18	5	1	1	—
9	**Yhteensä**	**115**	**71**	**65**	**48**	**30**	**18**	**6**	**1**	**1**	—
	Viipurin lääni.										
10	Kaupungit	43	31	25	20	14	4	—	1	—	—
11	Maaseutu	185	117	82	59	24	18	7	1	—	—
12	**Yhteensä**	**228**	**148**	**107**	**79**	**38**	**22**	**7**	**2**	—	—
	Mikkelin lääni.										
13	Kaupungit	4	—	1	2	—	—	—	—	—	—
14	Maaseutu	39	38	26	17	8	6	1	2	—	1
15	**Yhteensä**	**43**	**38**	**27**	**19**	**8**	**6**	**1**	**2**	—	**1**
	Kuopion lääni.										
16	Kaupungit	7	3	3	—	2	1	—	—	—	—
17	Maaseutu	56	59	25	18	9	5	3	—	—	1
18	**Yhteensä**	**63**	**62**	**28**	**18**	**11**	**6**	**3**	—	—	**1**
	Vaasan lääni.										
19	Kaupungit	4	5	—	2	—	1	1	—	—	—
20	Maaseutu	55	46	27	22	9	10	5	1	—	1
21	**Yhteensä**	**59**	**51**	**27**	**24**	**9**	**11**	**6**	**1**	—	**1**
	Oulun lääni.										
22	Kaupungit	31	20	19	5	8	1	3	—	—	—
23	Maaseutu	62	55	32	27	11	10	3	1	—	—
24	**Yhteensä**	**93**	**75**	**51**	**32**	**19**	**11**	**6**	**1**	—	—
	Koko maa.										
25	Kaupungit	182	130	104	62	39	17	11	2	—	—
26	Maaseutu	639	506	347	244	115	85	32	9	2	3
27	**Kaiken kaikkiaan**	**821**	**636**	**451**	**306**	**154**	**102**	**43**	**11**	**2**	**3**

jotka elättävät itse itsensä.

pourvoient à leur propre subsistance.

Yhteensä. *Total.*		Naiset, joilla on seuraava määrä itsensä elättäviä lapsia. *Ouvrières ayant le nombre suivant d'enfants pourvoyant à leur propre subsistance.*									Yhteensä. *Total.*		
Isiä. *Pères.*	Lapsia. *Enfants.*	1	2	3	4	5	6	7	8	9	Äitejä. *Mères.*	Lapsia. *Enfants.*	
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	
36	**92**	1	2	3	—	—	1	—	—	—	**7**	**20**	1
246	**652**	10	9	13	5	4	4	—	1	—	**46**	**139**	2
282	**744**	**11**	**11**	**16**	**5**	**4**	**5**	—	**1**	—	**53**	**159**	3
228	**573**	19	13	14	4	—	2	2	—	—	**54**	**129**	4
219	**569**	15	10	9	3	1	—	—	1	1	**40**	**96**	5
447	**1,142**	**34**	**23**	**23**	**7**	**1**	**2**	**2**	**1**	**1**	**94**	**225**	6
22	**62**	1	—	—	—	—	—	—	—	—	**1**	**1**	7
333	**899**	18	13	10	7	3	1	2	—	—	**54**	**137**	8
355	**961**	**19**	**13**	**10**	**7**	**3**	**1**	**2**	—	—	**55**	**138**	9
138	**362**	12	4	5	3	—	1	—	—	—	**25**	**53**	10
493	**1,186**	38	19	9	9	3	—	—	—	—	**78**	**154**	11
631	**1,548**	**50**	**23**	**14**	**12**	**3**	**1**	—	—	—	**103**	**207**	12
7	**15**	—	—	1	—	—	—	—	—	—	**1**	**3**	13
138	**370**	12	10	6	3	5	—	1	—	—	**37**	**94**	14
145	**385**	**12**	**10**	**7**	**3**	**5**	—	**1**	—	—	**38**	**97**	15
16	**38**	1	—	1	—	—	—	—	—	—	**2**	**4**	16
176	**427**	19	16	8	5	1	1	—	—	—	**50**	**106**	17
192	**465**	**20**	**16**	**9**	**5**	**1**	**1**	—	—	—	**52**	**110**	18
13	**35**	1	—	—	—	—	—	—	—	—	**1**	**1**	19
176	**474**	11	11	3	—	1	—	2	—	—	**28**	**61**	20
189	**509**	**12**	**11**	**3**	—	**1**	—	**2**	—	—	**29**	**62**	21
87	**215**	13	5	3	4	1	1	—	—	—	**27**	**59**	22
201	**520**	26	13	7	1	3	—	—	—	—	**50**	**92**	23
288	**735**	**39**	**18**	**10**	**5**	**4**	**1**	—	—	—	**77**	**151**	24
547	**1,392**	48	24	27	11	1	5	2	—	—	**118**	**270**	25
1,982	**5,097**	149	101	65	33	21	6	5	2	1	**383**	**879**	26
2,529	**6,489**	**197**	**125**	**92**	**44**	**22**	**11**	**7**	**2**	**1**	**501**	**1,149**	27

Taulu 16. Miespuoliset työntekijät, ryhmi=

Tab. 16. Distribution des ouvriers (hommes) par

	Paikkakunta. *Localité.*	Työntekijöitä, joiden ikä *Nombre d'ouvriers ayant*													
		6 v. *6 ans.*	7 v. *7 ans.*	8 v. *8 ans.*	9 v. *9 ans.*	10 v. *10 ans.*	11 v. *11 ans.*	12 v. *12 ans.*	13 v. *13 ans.*	14 v. *14 ans.*	15 v. *15 ans.*	16 v. *16 ans.*	17 v. *17 ans.*	18 v. *18 ans.*	19 v. *19 ans.*
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	Uudenmaan lääni.														
1	Kaupungit	1	—	5	2	9	6	3	10	15	29	15	9	9	8
2	Maaseutu	3	5	14	26	52	42	87	84	76	79	60	50	76	69
3	**Yhteensä**	**4**	**5**	**19**	**28**	**61**	**48**	**90**	**94**	**91**	**108**	**75**	**59**	**85**	**77**
	Turun ja Porin lääni.														
4	Kaupungit	—	4	10	18	21	27	60	64	65	53	55	47	50	54
5	Maaseutu	1	2	9	19	39	42	61	65	62	53	53	65	75	62
6	**Yhteensä**	**1**	**6**	**19**	**37**	**60**	**69**	**121**	**129**	**127**	**106**	**108**	**112**	**125**	**116**
	Hämeen lääni.														
7	Kaupungit	—	—	—	2	—	—	1	7	1	2	1	4	3	3
8	Maaseutu	1	3	5	16	21	21	49	36	75	80	72	80	87	86
9	**Yhteensä**	**1**	**3**	**5**	**18**	**21**	**21**	**50**	**43**	**76**	**82**	**73**	**84**	**90**	**89**
	Viipurin lääni.														
10	Kaupungit	—	—	10	9	25	38	49	71	70	115	107	62	90	87
11	Maaseutu	4	5	16	36	98	98	162	178	176	253	201	209	226	211
12	**Yhteensä**	**4**	**5**	**26**	**45**	**123**	**136**	**211**	**249**	**246**	**368**	**308**	**271**	**316**	**298**
	Mikkelin lääni.														
13	Kaupungit	—	—	—	—	—	1	—	1	1	5	4	3	—	1
14	Maaseutu	1	3	1	4	7	5	21	23	28	36	39	37	35	30
15	**Yhteensä**	**1**	**3**	**1**	**4**	**7**	**6**	**21**	**24**	**29**	**41**	**43**	**40**	**35**	**31**
	Kuopion lääni.														
16	Kaupungit	—	—	1	—	1	1	1	1	3	9	8	6	7	6
17	Maaseutu	—	1	6	5	11	15	25	32	26	42	42	39	47	47
18	**Yhteensä**	—	**1**	**7**	**5**	**12**	**16**	**26**	**33**	**29**	**51**	**50**	**45**	**54**	**53**
	Vaasan lääni.														
19	Kaupungit	—	1	1	1	1	5	6	6	8	9	15	11	17	10
20	Maaseutu	—	2	1	4	15	17	36	40	52	65	40	40	46	40
21	**Yhteensä**	—	**3**	**2**	**5**	**16**	**22**	**42**	**46**	**60**	**74**	**55**	**51**	**63**	**50**
	Oulun lääni.														
22	Kaupungit	2	1	5	14	24	24	33	35	53	41	37	47	41	38
23	Maaseutu	6	2	16	35	60	62	77	86	90	73	82	82	80	67
24	**Yhteensä**	**8**	**3**	**21**	**49**	**84**	**86**	**110**	**121**	**143**	**114**	**119**	**129**	**121**	**105**
25	Yhteensä kaupungeissa	3	6	32	46	81	102	153	195	216	263	242	189	217	207
26	Yhteensä maaseudulla	16	23	68	145	303	302	518	544	585	681	589	602	672	612
27	**Kaiken kaikkiaan**	**19**	**29**	**100**	**191**	**384**	**404**	**671**	**739**	**801**	**944**	**831**	**791**	**889**	**819**

tettyinä ikänsä mukaan ammattiin tullessaan.

rapport à l'âge où ils ont débuté dans le métier.

heidän ammattiin tullessaan oli *débuté dans le métier à l'âge de*																			
20 ans. 20 v.	*21 ans.* 21 v.	*22 ans.* 22 v.	*23 ans.* 23 v.	*24 ans.* 24 v.	*25 ans.* 25 v.	*26 ans.* 26 v.	*27 ans.* 27 v.	*28 ans.* 28 v.	*29 ans.* 29 v.	*30—34 ans.* 30—34 v.	*35—39 ans.* 35—39 v.	*40—44 ans.* 40—44 v.	*45—49 ans.* 45—49 v.	*50—54 ans.* 50—54 v.	*55—59 ans.* 55—59 v.	*60—64 ans.* 60—64 v.	*65 ans et au-dessus.* 65 v. ja enemm.	*non mentionné.* Ilmoittamattomat.	*Total.* Yhteensä.	
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	
7	9	10	17	10	11	7	18	7	3	28	9	7	1	—	1	2	—	—	268	1
64	64	50	50	47	46	37	29	34	28	87	61	31	25	20	7	7	5	1	1,416	2
71	**73**	**60**	**67**	**57**	**57**	**44**	**47**	**41**	**31**	**115**	**70**	**38**	**26**	**20**	**8**	**9**	**5**	**1**	1,684	3
61	47	52	45	33	33	32	28	19	22	61	22	18	9	2	1	1	—	—	1,014	4
70	58	61	49	52	38	38	31	15	24	84	54	29	17	8	2	1	2	2	1,243	5
131	**105**	**113**	**94**	**85**	**71**	**70**	**59**	**34**	**46**	**145**	**76**	**47**	**26**	**10**	**3**	**2**	**2**	**2**	2,257	6
4	2	1	3	1	2	1	—	—	2	7	3	3	2	—	—	—	—	1	56	7
56	64	69	62	67	77	49	57	42	33	156	77	61	47	21	11	6	3	20	1,610	8
60	**66**	**70**	**65**	**68**	**79**	**50**	**57**	**42**	**35**	**163**	**80**	**64**	**49**	**21**	**11**	**6**	**3**	**21**	1,666	9
84	84	54	58	52	39	40	34	23	12	67	23	9	6	1	3	1	—	3	1,326	10
209	194	151	132	122	134	99	94	89	70	261	124	74	42	19	8	4	3	—	3,702	11
293	**278**	**205**	**190**	**174**	**173**	**139**	**128**	**112**	**82**	**328**	**147**	**83**	**48**	**20**	**11**	**5**	**3**	**3**	5,028	12
3	1	—	3	1	—	1	—	2	1	2	2	1	—	1	—	—	1	—	35	13
29	29	33	29	29	32	27	17	28	21	78	46	34	20	12	12	—	3	—	749	14
32	**30**	**33**	**32**	**30**	**32**	**28**	**17**	**30**	**22**	**80**	**48**	**35**	**20**	**13**	**12**	—	**4**	—	784	15
7	13	15	6	5	6	6	12	3	6	11	10	13	4	—	1	—	—	—	162	16
38	36	44	50	35	31	24	14	28	33	94	61	37	32	21	10	3	1	1	931	17
45	**49**	**59**	**56**	**40**	**37**	**30**	**26**	**31**	**39**	**105**	**71**	**50**	**36**	**21**	**11**	**3**	**1**	**1**	1,093	18
8	20	11	8	7	3	6	10	1	3	10	4	—	4	2	—	1	—	—	189	19
44	39	41	37	28	32	29	29	19	18	100	76	37	19	14	10	3	4	1	978	20
52	**59**	**52**	**45**	**35**	**35**	**35**	**39**	**20**	**21**	**110**	**80**	**37**	**23**	**16**	**10**	**4**	**4**	**1**	1,167	21
32	36	42	25	17	36	22	16	14	18	36	32	20	7	5	3	2	—	3	761	22
78	65	46	53	51	42	42	31	39	21	69	51	35	28	16	10	2	1	16	1,514	23
110	**101**	**88**	**78**	**68**	**78**	**64**	**47**	**53**	**39**	**105**	**83**	**55**	**35**	**21**	**13**	**4**	**1**	**19**	2,275	24
206	212	185	165	126	130	115	118	69	67	222	105	71	33	11	9	7	1	7	3,811	25
588	549	495	462	431	432	345	302	294	248	929	550	338	230	131	70	26	22	41	12,143	26
794	**761**	**680**	**627**	**557**	**562**	**460**	**420**	**363**	**315**	1,151	**655**	**409**	**263**	**142**	**79**	**33**	**23**	**48**	15,954	27

Taulu 17. Naispuoliset työntekijät, ryhmi-

Tab. 17. Distribution des ouvrières par

	Paikkakunta. *Localité.*	Työntekijöitä, joiden ikä *Nombre d'ouvrières ayant*													
		6 v. *6 ans.*	7 v. *7 ans.*	8 v. *8 ans.*	9 v *9 ans.*	10 v. *10 ans.*	11 v. *11 ans.*	12 v. *12 ans.*	13 v. *13 ans.*	14 v. *14 ans.*	15 v. *15 ans.*	16 v. *16 ans.*	17 v. *17 ans.*	18 v. *18 ans.*	19 v. *19 ans.*
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	Uudenmaan lääni.														
1	Kaupungit	—	—	1	—	—	—	1	1	2	3	—	—	1	2
2	Maaseutu	—	—	1	—	2	—	—	10	11	9	6	8	7	4
3	**Yhteensä**	—	—	2	—	2	—	1	11	13	12	6	8	8	6
	Turun ja Porin lääni.														
4	Kaupungit	—	—	—	2	3	2	4	5	7	6	11	17	25	15
5	Maaseutu	—	—	1	1	9	5	7	13	12	15	23	16	23	17
6	**Yhteensä**	—	—	1	3	12	7	11	18	19	21	34	33	48	32
	Hämeen lääni.														
7	Kaupungit	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Maaseutu	—	—	1	2	—	1	—	2	2	10	9	11	11	8
9	**Yhteensä**	—	—	1	2	—	1	—	2	2	10	9	11	11	8
	Viipurin lääni.														
10	Kaupungit	—	—	—	—	1	—	5	4	12	21	15	27	27	25
11	Maaseutu	1	—	—	—	7	6	10	21	33	61	43	55	39	35
12	**Yhteensä**	1	—	—	—	8	6	15	25	45	82	58	82	66	60
	Mikkelin lääni.														
13	Kaupungit	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14	Maaseutu	—	—	—	—	2	1	2	2	7	4	1	4	5	
15	**Yhteensä**	—	—	—	—	2	1	2	2	7	4	1	4	5	3
	Kuopion lääni.														
16	Kaupungit	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—
17	Maaseutu	—	—	—	—	—	—	1	2	2	4	5	6	10	6
18	**Yhteensä**	—	—	—	—	—	—	1	2	2	4	5	7	11	6
	Vaasan lääni.														
19	Kaupungit	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	3	—	2
20	Maaseutu	—	—	—	—	1	2	3	9	3	8	5	11	6	4
21	**Yhteensä**	—	—	—	—	1	2	3	9	4	10	5	14	6	6
	Oulun lääni.														
22	Kaupungit	—	—	—	—	—	—	3	2	7	10	12	13	17	7
23	Maaseutu	—	—	—	—	2	4	7	11	13	29	18	17	9	7
24	**Yhteensä**	—	—	—	—	2	4	10	13	20	39	30	30	26	14
25	Yhteensä kaupungeissa	—	—	1	2	4	2	13	12	29	42	38	61	71	51
26	Yhteensä maaseudulla	1	—	3	3	23	19	30	70	83	140	110	128	110	84
27	**Kaiken kaikkiaan**	1	—	4	5	27	21	43	82	112	182	148	189	181	135

tettyinä ikänsä mukaan ammattiin tullessaan.

rapport à l'âge où elles ont débuté dans le métier.

Heidän ammattiin tullessaan oli *débuté dans le métier à l'âge de*																				
20 v. *20 ans.*	21 v. *21 ans.*	22 v. *22 ans.*	23 v. *23 ans.*	24 v. *24 ans.*	25 v. *25 ans.*	26 v. *26 ans.*	27 v. *27 ans.*	28 v. *28 ans.*	29 v. *29 ans.*	30—34 v. *30—34 ans.*	35—39 v. *35—39 ans.*	40—44 v. *40—44 ans.*	45—49 v. *45—49 ans.*	50—54 v. *50—54 ans.*	55—59 v. *55—59 ans.*	60—64 v. *60—64 ans.*	65 v. ja enemm. *65 ans et au-dessus.*	Ilmoittamaton. *non mentionné.*	Yhteensä. *Total.*	
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	
2	2	1	2	—	3	3	2	—	1	3	4	4	3	—	—	—	—	—	41	1
10	6	6	2	3	2	6	4	8	4	24	22	12	12	4	3	1	—	—	187	2
12	**8**	**7**	**4**	**3**	**5**	**9**	**6**	**8**	**5**	**27**	**26**	**16**	**15**	**4**	**3**	**1**	—	—	228	3
17	16	6	10	9	9	16	8	6	3	35	16	9	8	2	2	2	—	—	271	4
11	12	6	14	11	5	2	2	8	6	20	19	14	7	2	1	—	—	—	282	5
28	**28**	**12**	**24**	**20**	**14**	**18**	**10**	**14**	**9**	**55**	**35**	**23**	**15**	**4**	**3**	**2**	—	—	553	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2	3	7
5	7	8	7	9	7	10	4	5	6	23	20	15	13	4	4	—	—	1	205	8
5	**7**	**8**	**7**	**9**	**7**	**10**	**4**	**5**	**6**	**23**	**21**	**15**	**13**	**4**	**4**	—	—	**3**	208	9
17	9	12	11	9	4	2	6	4	3	16	9	5	—	—	1	—	—	—	245	10
21	24	11	16	8	15	8	15	16	10	49	49	26	14	8	2	1	1	—	605	11
38	**33**	**23**	**27**	**17**	**19**	**10**	**21**	**20**	**13**	**65**	**58**	**31**	**14**	**8**	**3**	**1**	**1**	—	850	12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	13
1	—	7	3	2	4	1	6	8	8	20	16	10	10	2	2	1	—	—	132	14
1	—	**7**	**3**	**2**	**4**	**1**	**6**	**8**	**8**	**21**	**16**	**10**	**10**	**2**	**2**	**1**	—	—	133	15
—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	7	16
4	5	5	3	7	3	3	4	7	8	23	18	17	11	10	2	1	1	—	168	17
4	**6**	**5**	**3**	**8**	**3**	**3**	**4**	**7**	**8**	**23**	**18**	**19**	**11**	**11**	**2**	**1**	**1**	—	175	18
1	—	—	2	2	—	1	—	2	—	3	1	1	—	—	—	—	—	—	21	19
—	3	4	4	8	3	7	6	9	5	24	17	12	9	—	1	—	—	—	164	20
1	**3**	**4**	**6**	**10**	**3**	**8**	**6**	**11**	**5**	**27**	**18**	**13**	**9**	—	**1**	—	—	—	185	21
10	9	11	6	3	7	5	8	6	3	17	11	7	5	8	—	—	—	1	188	22
9	9	9	6	7	9	2	7	6	7	25	30	9	15	5	2	—	—	4	278	23
19	**18**	**20**	**12**	**10**	**16**	**7**	**15**	**12**	**10**	**42**	**41**	**16**	**20**	**13**	**2**	—	—	**5**	466	24
47	37	30	31	24	23	27	24	18	10	75	42	28	16	11	3	2	—	3	777	25
61	66	56	55	55	48	39	48	67	54	208	191	115	91	35	17	4	2	5	2,021	26
108	**103**	**86**	**86**	**79**	**71**	**66**	**72**	**85**	**64**	**283**	**233**	**143**	**107**	**46**	**20**	**6**	**2**	**8**	2,798	27

Taulu 18. Milloin ja minkä ikäisinä mies=

Tab. 18. Distribution des ouvriers (hommes) par rapport

	Tullut kalenterivuonna. *Epoque du début.*	Työntekijöitä, joiden ikä heidän *Nombre d'ouvriers ayant*																	
		6 v. *6 ans.*	7 v. *7 ans.*	8 v. *8 ans.*	9 v. *9 ans.*	10 v. *10 ans.*	11 v. *11 ans.*	12 v. *12 ans.*	13 v. *13 ans.*	14 v. *14 ans.*	15 v. *15 ans.*	16 v. *16 ans.*	17 v. *17 ans.*	18 v. *18 ans.*	19 v. *19 ans.*	20 v. *20 ans.*	21 v. *21 ans.*	22 v. *22 ans.*	23 v. *23 ans.*
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
1	1845—49	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	1850—54	—	—	1	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	1855—59	—	1	—	1	3	—	1	—	1	1	1	1	—	—	1	—	—	—
4	1860—64	—	—	—	—	—	—	5	3	2	4	2	1	1	—	2	3	1	1
5	1865—69	—	—	2	3	5	4	5	2	7	7	4	1	2	8	5	3	3	1
6	1870—74	3	2	4	14	15	13	16	14	11	14	13	23	25	13	22	15	13	18
7	1875—79	1	1	8	8	16	13	24	21	16	26	20	13	17	17	24	26	18	22
8	1880—84	3	2	7	18	26	27	37	28	31	24	24	24	31	24	24	21	17	22
9	1885—89	3	3	11	16	39	28	50	42	44	56	41	28	39	29	33	26	26	35
10	1890	1	3	2	1	10	4	12	13	9	12	15	16	14	13	12	8	8	7
11	1891	—	1	3	11	9	12	19	18	16	25	21	21	18	20	23	29	19	5
12	1892	—	1	1	6	4	7	16	5	10	16	6	5	6	11	10	7	6	4
13	1893	2	1	5	3	15	11	16	13	13	20	19	9	11	9	16	11	12	15
14	1894	—	—	3	5	7	10	12	15	11	14	13	12	12	9	21	7	9	7
15	1895	1	2	4	10	13	9	15	20	19	30	27	17	25	16	18	16	15	14
16	1896	2	2	8	12	14	12	19	22	28	24	25	19	23	29	22	34	26	20
17	1897	—	—	1	6	17	13	21	17	21	20	20	23	22	21	17	13	25	10
18	1898	—	1	5	8	17	12	15	25	19	29	29	17	20	21	20	18	10	19
19	1899	—	2	5	6	18	9	24	17	18	23	21	15	14	26	32	25	28	18
20	1900	3	2	7	11	19	15	34	14	30	31	35	24	37	15	24	27	25	27
21	1901	—	2	3	8	21	19	27	22	25	33	33	29	40	29	29	18	17	22
22	1902	—	—	2	11	11	18	19	17	29	33	15	15	20	14	19	11	16	23
23	1903	—	1	3	4	21	19	24	21	21	34	33	24	25	35	21	35	14	22
24	1904	—	1	2	10	11	23	24	34	31	32	37	26	29	39	30	20	17	27
25	1905	—	—	6	3	20	22	31	31	42	51	43	35	41	40	28	39	35	27
26	1906	—	1	2	3	14	22	48	45	53	57	56	42	57	43	56	42	48	28
27	1907	—	—	1	5	13	31	36	64	68	66	44	53	38	60	47	51	26	45
28	1908	—	—	2	6	11	15	49	63	58	77	48	52	59	47	49	35	41	37
29	1909	—	—	1	—	7	14	34	57	47	39	47	68	58	62	49	63	42	40
30	1910	—	—	—	2	5	14	19	55	60	75	70	88	111	69	61	56	81	44
31	1911	—	—	—	—	1	8	19	41	60	71	69	90	94	100	79	102	82	67
32	Ilm:ton . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
33	**Yhteensä**	**19**	**29**	**100**	**191**	**384**	**404**	**671**	**739**	**801**	**944**	**831**	**791**	**889**	**819**	**794**	**761**	**680**	**627**

puoliset työntekijät ovat tulleet ammattiin.

à l'époque où ils ont débuté et à leur âge lors du début.

ammattiin tullessaan oli *débuté dans le métier à l'âge de*															Yhteensä. *Total.*	Tullut kalenterivuonna. *Epoque du début.*	
24 v. *24 ans.*	25 v. *25 ans.*	26 v. *26 ans.*	27 v. *27 ans.*	28 v. *28 ans.*	29 v. *29 ans.*	30—34 v. *30—34 ans.*	35—39 v. *35—39 ans.*	40—44 v. *40—44 ans.*	45—49 v. *45—49 ans.*	50—54 v. *50—54 ans.*	55—59 v. *55—59 ans.*	60—64 v. *60—64 ans.*	65 v. ja enemm. *65 ans et au-dessus.*	Ilmoittamaton. *non mentionné.*			
20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1845—49	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	1850—54	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	1855—59	3
—	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	28	1860—64	4
2	1	2	1	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	71	1865—69	5
13	11	9	8	6	7	16	6	1	—	1	—	—	—	—	326	1870—74	6
14	15	9	9	8	11	24	13	2	1	—	1	—	—	—	398	1875—79	7
23	23	16	12	12	4	33	17	2	2	—	—	—	—	—	534	1880—84	8
26	38	26	26	16	14	71	37	20	4	6	—	—	—	—	833	1895—89	9
12	11	14	10	12	7	26	22	9	1	2	—	—	—	—	286	1890	10
11	16	9	11	18	11	44	19	12	3	1	—	—	—	—	425	1891	11
2	9	10	3	4	4	19	5	5	1	—	—	—	—	—	183	1892	12
5	8	5	6	5	6	28	15	3	3	1	—	—	—	—	286	1893	13
8	7	6	7	8	3	12	7	3	—	4	—	—	—	—	232	1894	14
13	20	10	3	5	7	20	18	8	6	1	3	—	—	—	385	1895	15
17	22	22	12	16	13	42	30	12	8	3	—	2	—	—	540	1896	16
12	12	17	12	8	6	34	21	11	5	6	1	—	—	—	412	1897	17
19	15	12	13	15	6	26	12	7	15	3	1	1	—	—	430	1898	18
11	20	12	20	14	13	45	22	11	11	3	2	—	1	—	486	1899	19
24	17	28	17	17	17	43	30	21	5	4	4	2	1	—	610	1900	20
28	30	24	29	18	15	52	40	22	15	5	4	1	—	—	660	1901	21
9	19	13	12	9	9	41	20	8	12	5	1	—	—	—	431	1902	22
19	18	15	16	12	17	45	21	19	12	6	3	—	2	—	562	1903	23
20	21	10	11	10	12	44	16	18	13	1	3	—	—	—	572	1904	24
26	26	26	17	16	12	54	32	25	14	12	4	—	—	—	758	1905	25
38	29	36	15	20	26	60	32	33	17	8	8	3	3	—	945	1906	26
31	35	26	36	15	22	70	50	38	28	9	7	4	2	—	1,021	1907	27
35	26	17	16	18	19	56	37	23	17	13	6	2	1	—	935	1908	28
39	32	17	27	15	16	66	36	14	17	8	6	2	2	—	925	1909	29
38	39	28	26	23	17	83	47	33	21	15	9	6	3	—	1,198	1910	30
62	42	41	45	41	21	93	50	49	32	25	16	10	8	—	1,418	1911	31
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	48	48	Ilm:ton.	32
557	562	460	420	363	315	1,151	655	409	263	142	79	33	23	48	15,954		33

Taulu 19. Milloin ja minkä ikäisinä nais=

Tab. 19. Distribution des ouvrières par rapport à

	Tullut kalenterivuonna. *Epoque du début.*	Työntekijöitä, joiden ikä heidän *Nombre d'ouvrières ayant*																	
		6 v. *6 ans.*	7 v. *7 ans.*	8 v. *8 ans.*	9 v. *9 ans.*	10 v. *10 ans.*	11 v. *11 ans.*	12 v. *12 ans.*	13 v. *13 ans.*	14 v. *14 ans.*	15 v. *15 ans.*	16 v. *16 ans.*	17 v. *17 ans.*	18 v. *18 ans.*	19 v. *19 ans.*	20 v. *20 ans.*	21 v. *21 ans.*	22 v. *22 ans.*	23 v. *23 ans.*
	1	2	3	4	5		7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
1	1855—59	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
2	1860—64	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
3	1865—69	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	1870—74	—	—	—	—	1	—	1	1	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—
5	1875—79	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	2	1	—	1	—	—	1
6	1880—84	—	—	—	—	3	—	—	3	3	—	2	6	2	1	2	1	—	1
7	1885—89	—	—	—	2	2	1	2	2	4	7	3	2	1	—	2	—	1	1
8	1890	—	—	—	—	1	1	—	2	—	—	—	—	2	2	2	2	1	1
9	1891	—	—	—	1	—	—	—	1	2	3	—	1	1	2	1	3	1	—
10	1892	—	—	—	1	—	—	1	—	1	1	—	—	2	2	2	—	1	—
11	1893	—	—	1	—	—	1	1	1	3	—	1	1	—	1	—	1	1	—
12	1894	—	—	—	—	1	—	1	1	2	—	1	1	3	1	—	2	—	—
13	1895	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	3	2	1	—	1	2	1
14	1896	—	—	—	—	—	1	1	3	3	2	3	2	1	2	—	1	2	1
15	1897	1	—	1	—	1	1	—	1	1	2	4	3	3	2	2	1	1	—
16	1898	—	—	—	—	1	1	—	1	3	4	5	1	4	2	—	2	—	—
17	1899	—	—	—	—	—	2	—	2	1	4	4	4	1	2	1	3	1	—
18	1900	—	—	—	—	—	—	—	2	3	1	1	2	4	4	6	2	1	2
19	1901	—	—	1	—	2	—	3	1	1	3	5	—	2	1	1	3	1	5
20	1902	—	—	—	—	3	2	2	2	3	4	1	4	2	1	1	1	1	2
21	1903	—	—	—	1	—	1	1	1	3	3	2	7	6	—	4	4	2	3
22	1904	—	—	—	—	4	2	6	5	2	5	7	6	4	2	4	3	1	2
23	1905	—	—	—	—	2	—	2	5	4	11	—	7	5	3	2	2	3	11
24	1906	—	—	—	—	2	1	5	7	6	9	4	10	11	7	3	4	2	3
25	1907	—	—	—	—	2	3	5	9	5	15	13	10	12	12	5	7	5	3
26	1908	—	—	—	—	1	3	4	6	17	20	21	18	8	7	8	9	8	4
27	1909	—	—	—	—	1	—	3	13	13	26	24	20	21	16	15	7	16	8
28	1910	—	—	—	—	—	—	2	6	15	22	23	42	43	25	15	11	19	19
29	1911	—	—	—	—	—	—	2	7	15	38	23	37	39	39	31	33	15	17
30	Ilmoton ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
31	**Yhteensä**	**1**	—	**4**	**5**	**27**	**21**	**43**	**82**	**112**	**182**	**148**	**189**	**181**	**135**	**108**	**103**	**86**	**86**

puoliset työntekijät ovat tulleet ammattiin.

l'époque où elles ont débuté et à leur âge lors du début.

ammattiin tullessaan oli *débuté dans le métier à l'âge de*															Yhteensä. *Total.*	Tullut kalenterivuonna. *Époque du début.*	
24 v. *24 ans.*	25 v. *25 ans.*	26 v. *26 ans.*	27 v. *27 ans.*	28 v. *28 ans.*	29 v. *29 ans.*	30—34 v. *30—34 ans.*	35—39 v. *35—39 ans.*	40—44 v. *40—44 ans.*	45—49 v. *45—49 ans.*	50—54 v. *50—54 ans.*	55—59 v. *55—59 ans.*	60—64 v. *60—64 ans.*	65 v. ja enemm. *65 ans et au-dessus.*	Ilmoittamaton. *non mentionné.*			
20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1855—59	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1860—64	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1865—69	3
—	—	1	2	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	11	1870—74	4
1	—	—	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	11	1875—79	5
—	1	1	2	2	1	4	2	1	1	—	—	—	—	—	39	1880—84	6
3	—	3	—	1	1	7	2	1	1	—	—	—	—	—	49	1885—89	7
1	1	1	1	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	21	1890	8
1	1	3	2	3	2	5	2	—	—	—	—	—	—	—	35	1891	9
—	—	1	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	14	1892	10
—	—	—	—	—	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	15	1893	11
1	—	—	1	—	—	3	2	—	1	—	—	—	—	—	21	1894	12
1	—	1	1	1	2	3	3	1	1	—	—	—	—	—	26	1895	13
2	2	1	1	1	2	4	7	3	1	1	1	—	—	—	48	1896	14
1	2	4	1	2	1	4	4	—	1	—	—	—	—	—	44	1897	15
—	1	—	1	—	1	—	4	3	1	1	—	—	—	—	36	1898	16
5	2	—	—	1	—	5	3	—	7	1	—	—	—	—	49	1899	17
1	4	1	1	10	1	9	12	5	4	1	—	—	—	—	77	1900	18
3	2	3	3	4	4	16	11	6	4	—	—	—	—	—	85	1901	19
1	1	1	1	—	—	7	8	3	1	1	—	—	—	—	53	1902	20
2	4	4	2	6	2	11	7	7	3	1	1	1	—	—	89	1903	21
5	1	1	4	1	2	15	9	4	4	6	—	—	—	—	105	1904	22
—	3	5	6	4	2	19	11	9	6	2	—	—	—	—	124	1905	23
8	3	6	1	2	9	18	12	14	8	3	—	—	—	—	158	1906	24
1	3	2	7	4	7	24	15	8	11	5	3	—	1	—	197	1907	25
6	6	3	6	5	3	19	13	10	7	6	2	1	—	—	221	1908	26
7	6	8	6	3	5	19	25	12	9	3	2	1	—	—	289	1909	27
12	11	6	11	9	6	42	32	22	12	3	6	1	—	—	415	1910	28
17	17	10	11	22	12	46	48	32	23	12	5	2	1	—	554	1911	29
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	8	Ilm:ton	30
79	**71**	**66**	**72**	**85**	**64**	**283**	**233**	**143**	**107**	**46**	**20**	**6**	**2**	**8**	**2,798**		31

Taulu 20. Miespuolisten työntekijäin

Tab. 20. Nombre d'années de service des

	Paikkakunta. *Localité.*	Työntekijöitä, jotka *Nombre d'ouvriers ayant travaillé*											
		enint. 1 v. *un an et au-dessous.*	1—2 v. *1—2 ans.*	2—3 v. *2—3 ans.*	3—4 v. *3—4 ans.*	4—5 v. *4—5 ans.*	5—6 v. *5—6 ans.*	6—7 v. *6—7 ans.*	7—8 v. *7—8 ans.*	8—9 v. *8—9 ans.*	9—10 v. *9—10 ans.*	10—11 v. *10—11 ans.*	11—12 v. *11—12 ans.*
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
	Uudenmaan lääni.												
1	Kaupungit	77	22	23	12	12	11	10	10	8	8	11	6
2	Maaseutu	530	138	140	47	53	52	28	33	24	27	39	31
3	**Yhteensä**	**607**	**160**	**163**	**59**	**65**	**63**	**38**	**43**	**32**	**35**	**50**	**37**
	Turun ja Porin lääni.												
4	Kaupungit	187	45	44	56	55	35	32	25	34	35	38	41
5	Maaseutu	403	87	112	82	69	54	48	28	19	32	25	33
6	**Yhteensä**	**590**	**132**	**156**	**138**	**124**	**89**	**80**	**53**	**53**	**67**	**63**	**74**
	Hämeen lääni.												
7	Kaupungit	25	3	3	3	1	1	1	2	1	3	2	—
8	Maaseutu	601	136	124	103	76	86	49	55	37	36	22	45
9	**Yhteensä**	**626**	**139**	**127**	**106**	**77**	**87**	**50**	**57**	**38**	**39**	**24**	**45**
	Viipurin lääni.												
10	Kaupungit	630	83	92	73	65	59	56	34	31	24	17	10
11	Maaseutu	1,088	442	229	267	195	164	97	106	83	125	75	103
12	**Yhteensä**	**1,718**	**525**	**321**	**340**	**260**	**223**	**153**	**140**	**114**	**149**	**92**	**113**
	Mikkelin lääni.												
13	Kaupungit	9	5	3	1	3	1	—	1	3	—	1	1
14	Maaseutu	298	44	50	54	83	22	22	35	15	12	17	17
15	**Yhteensä**	**307**	**49**	**53**	**55**	**86**	**23**	**22**	**36**	**18**	**12**	**18**	**18**
	Kuopion lääni.												
16	Kaupungit	69	11	19	20	16	5	4	1	1	4	6	—
17	Maaseutu	382	60	64	92	67	67	29	19	10	15	4	13
18	**Yhteensä**	**451**	**71**	**83**	**112**	**83**	**72**	**33**	**20**	**11**	**19**	**10**	**13**
	Vaasan lääni.												
19	Kaupungit	95	28	20	15	9	2	4	5	1	—	2	1
20	Maaseutu	402	68	59	77	53	38	23	25	22	28	29	16
21	**Yhteensä**	**497**	**96**	**79**	**92**	**62**	**40**	**27**	**30**	**23**	**28**	**31**	**17**
	Oulun lääni.												
22	Kaupungit	323	64	63	64	48	24	16	14	13	14	23	7
23	Maaseutu	629	129	156	107	66	38	39	42	21	44	65	16
24	**Yhteensä**	**952**	**193**	**219**	**171**	**114**	**62**	**55**	**56**	**34**	**58**	**88**	**23**
25	Yhteensä kaupungeissa	1,415	261	267	244	209	138	123	92	92	88	100	66
26	Yhteensä maaseudulla	4,333	1,104	934	829	662	521	335	343	231	319	276	274
27	**Kaiken kaikkiaan**	**5,748**	**1,365**	**1,201**	**1,073**	**871**	**659**	**458**	**435**	**323**	**407**	**376**	**340**

palvelusaika viime työnantajansa luona.

ouvriers (hommes) chez leur dernier patron.

ovat palvelleet
chez leur dernier patron durant.

12—13 v. *12—13 ans.*	13—14 v. *13—14 ans.*	14—15 v. *14—15 ans.*	15—16 v. *15—16 ans.*	16—17 v. *16—17 ans.*	17—18 v. *17—18 ans.*	18—19 v. *18—19 ans.*	19—20 v. *19—20 ans.*	20—25 v. *20—25 ans.*	25—30 v. *25—30 ans.*	30—35 v. *30—35 ans.*	35—40 v. *35—40 ans.*	40—45 v. *40—45 ans.*	45—50 v. *45—50 ans.*	50—55 v. *50—55 ans.*	55—60 v. *55—60 ans.*	Ilm:ttoman ajan. menettäneet.	Yhteensä. *Total.*	
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	
5	5	5	3	5	6	2	3	12	8	4	—	—	—	—	—	—	**268**	1
40	37	22	21	11	14	7	18	57	28	12	5	2	—	—	—	—	**1,416**	2
45	**42**	**27**	**24**	**16**	**20**	**9**	**21**	**69**	**36**	**16**	**5**	**2**	—	—	—	—	**1,684**	3
43	27	31	31	14	20	18	16	72	39	33	36	6	—	—	—	1	**1,014**	4
23	13	13	16	14	14	7	19	57	24	21	21	—	1	—	—	8	**1,243**	5
66	**40**	**44**	**47**	**28**	**34**	**25**	**35**	**129**	**63**	**54**	**57**	**6**	**1**	—	—	**9**	**2,257**	6
2	4	1	1	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**56**	7
47	21	34	13	15	8	3	20	33	18	15	9	—	—	1	—	3	**1,610**	8
49	**25**	**35**	**14**	**15**	**9**	**3**	**22**	**33**	**18**	**15**	**9**	—	—	**1**	—	**3**	**1,666**	9
11	12	16	9	10	8	10	11	20	14	15	15	—	—	—	—	1	**1,326**	10
83	110	84	56	29	36	28	52	90	74	42	28	6	4	1	1	4	**3,702**	11
94	**122**	**100**	**65**	**39**	**44**	**38**	**63**	**110**	**88**	**57**	**43**	**6**	**4**	**1**	**1**	**5**	**5,028**	12
—	1	—	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	**35**	13
6	13	19	3	2	8	4	9	13	—	1	1	—	1	—	—	—	**749**	14
6	**14**	**19**	**5**	**3**	**9**	**4**	**9**	**13**	—	**1**	**1**	—	**1**	—	—	**2**	**784**	15
—	2	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**162**	16
10	4	8	4	2	5	2	15	24	7	9	14	2	1	1	—	1	**931**	17
10	**6**	**11**	**5**	**2**	**5**	**2**	**15**	**24**	**7**	**9**	**14**	**2**	**1**	**1**	—	**1**	**1,093**	18
2	1	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**189**	19
9	12	13	10	9	9	5	16	25	17	9	2	—	1	1	—	—	**978**	20
11	**13**	**15**	**11**	**10**	**9**	**5**	**16**	**25**	**17**	**9**	**2**	—	**1**	**1**	—	—	**1,167**	21
5	3	3	8	6	7	8	9	17	8	6	2	—	1	—	—	5	**761**	22
12	8	13	22	9	6	4	5	31	13	16	2	5	—	—	—	16	**1,514**	23
17	**11**	**16**	**30**	**15**	**13**	**12**	**14**	**48**	**21**	**22**	**4**	**5**	**1**	—	—	**21**	**2,275**	24
68	55	61	56	37	43	38	41	121	69	58	53	6	1	—	—	9	**3,811**	25
230	218	206	145	91	100	60	154	330	181	125	82	15	8	4	1	32	**12,143**	26
298	**273**	**267**	**201**	**128**	**143**	**98**	**195**	**451**	**250**	**183**	**135**	**21**	**9**	**4**	**1**	**41**	**15,954**	27

Taulu 21. Naispuolisten työntekijäin

Tab. 21. Nombre d'années de service

	Paikkakunta. *Localité.*	Työntekijöitä, jotka *Nombre d'ouvrières ayant travaillé*										
		enint. 1 v. *un an et au-dessous.*	1—2 v. *1—2 ans.*	2—3 v. *2—3 ans.*	3—4 v. *3—4 ans.*	4—5 v. *4—5 ans.*	5—6 v. *5—6 ans.*	6—7 v. *6—7 ans.*	7—8 v. *7—8 ans.*	8—9 v. *8—9 ans.*	9—10 v. *9—10 ans.*	10—11 v. *10—11 ans.*
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	Uudenmaan lääni.											
1	Kaupungit	17	8	6	3	4	—	—	—	—	1	1
2	Maaseutu	88	11	13	4	4	16	2	6	5	5	5
3	**Yhteensä**	**105**	**19**	**19**	**7**	**8**	**16**	**2**	**6**	**5**	**6**	**6**
	Turun ja Porin lääni.											
4	Kaupungit	56	21	14	14	24	9	13	16	11	16	10
5	Maaseutu	114	35	22	15	15	12	9	8	5	8	4
6	**Yhteensä**	**170**	**56**	**36**	**29**	**39**	**21**	**22**	**24**	**16**	**24**	**14**
	Hämeen lääni.											
7	Kaupungit	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—
8	Maaseutu	126	21	12	10	6	4	3	1	4	2	1
9	**Yhteensä**	**126**	**22**	**12**	**10**	**6**	**4**	**3**	**1**	**5**	**2**	**1**
	Viipurin lääni.											
10	Kaupungit	141	21	19	13	13	8	8	3	6	4	1
11	Maaseutu	318	90	33	43	25	23	12	8	5	17	1
12	**Yhteensä**	**459**	**111**	**52**	**56**	**38**	**31**	**20**	**11**	**11**	**21**	**2**
	Mikkelin lääni.											
13	Kaupungit	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14	Maaseutu	58	9	17	17	3	4	6	5	—	2	5
15	**Yhteensä**	**58**	**9**	**17**	**17**	**3**	**4**	**6**	**5**	—	**2**	**5**
	Kuopion lääni.											
16	Kaupungit	5	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—
17	Maaseutu	94	8	10	12	12	6	7	4	—	6	1
18	**Yhteensä**	**99**	**9**	**10**	**12**	**13**	**6**	**7**	**4**	—	**6**	**1**
	Vaasan lääni.											
19	Kaupungit	13	1	3	—	—	2	1	—	—	—	—
20	Maaseutu	73	16	6	16	11	8	5	4	3	5	1
21	**Yhteensä**	**86**	**17**	**9**	**16**	**11**	**10**	**6**	**4**	**3**	**5**	**1**
	Oulun lääni.											
22	Kaupungit	100	21	16	9	5	5	7	4	2	3	1
23	Maaseutu	125	35	35	19	11	7	5	9	4	5	6
24	**Yhteensä**	**225**	**56**	**51**	**28**	**16**	**12**	**12**	**13**	**6**	**8**	**7**
25	Yhteensä kaupungeissa	332	74	58	39	47	24	29	23	20	24	13
26	Yhteensä maaseudulla	996	225	148	136	87	80	49	45	26	50	24
27	**Kaiken kaikkiaan**	**1,328**	**299**	**206**	**175**	**134**	**104**	**78**	**68**	**46**	**74**	**37**

palvelusaika viime työnantajansa luona.

des ouvrières chez leur dernier patron.

ovat palvelleet
chez leur dernier patron durant

11—12 v. *11—12 ans.*	12—13 v. *12—13 ans.*	13—14 v. *13—14 ans.*	14—15 v. *14—15 ans.*	15—16 v. *15—16 ans.*	16—17 v. *16—17 ans.*	17—18 v. *17—18 ans.*	18—19 v. *18—19 ans.*	19—20 v. *19—20 ans.*	20—25 v. *20—25 ans.*	25—30 v. *25—30 ans.*	30—35 v. *30—35 ans.*	35—40 v. *35—40 ans.*	40—45 v. *40—45 ans.*	45—50 v. *45—50 ans.*	50—55 v. *50—55 ans.*	Ilmitto-man ajan-non mén-tionné.	Yhteensä. *Total.*	
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	41	1
3	2	6	2	2	—	—	3	—	3	5	—	1	1	—	—	—	187	2
3	**2**	**6**	**2**	**3**	—	—	**3**	—	**3**	**5**	—	**1**	**1**	—	—	—	**228**	3
4	7	5	13	2	1	1	1	8	7	10	3	3	2	—	—	—	271	4
4	1	3	8	2	3	3	2	3	2	3	1	—	—	—	—	—	282	5
8	**8**	**8**	**21**	**4**	**4**	**4**	**3**	**11**	**9**	**13**	**4**	**3**	**2**	—	—	—	**553**	6
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	7
—	1	—	1	2	—	—	1	4	5	—	—	—	—	—	—	1	205	8
—	**1**	—	**1**	**2**	**1**	—	**1**	**4**	**5**	—	—	—	—	—	—	**1**	**208**	9
—	—	1	—	1	—	—	1	—	1	3	—	1	—	—	—	—	245	10
7	2	7	2	2	1	1	1	2	4	1	—	—	—	—	—	—	605	11
7	**2**	**8**	**2**	**3**	**1**	**1**	**2**	**2**	**5**	**4**	—	**1**	—	—	—	—	**850**	12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	13
—	—	1	1	1	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	132	14
—	—	**1**	**1**	**1**	—	—	—	—	**3**	**1**	—	—	—	—	—	—	**133**	15
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	16
1	—	—	—	—	—	—	—	4	1	1	1	—	—	—	—	—	168	17
1	—	—	—	—	—	—	—	**4**	**1**	**1**	**1**	—	—	—	—	—	**175**	18
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	21	19
4	3	1	—	—	1	1	—	1	1	2	—	1	—	—	1	—	164	20
4	**3**	**1**	—	—	**1**	**1**	—	**1**	**2**	**2**	—	**1**	—	—	**1**	—	**185**	21
—	—	—	3	1	1	1	—	2	1	2	2	—	—	—	—	2	188	22
3	1	1	1	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	5	278	23
3	**1**	**1**	**4**	**1**	**1**	**1**	—	**2**	**7**	**2**	**2**	—	—	—	—	**7**	**466**	24
4	7	6	16	5	3	2	2	10	10	16	5	4	2	—	—	2	777	25
22	10	19	15	9	5	5	7	14	25	12	2	2	1	—	1	6	2,021	26
26	**17**	**25**	**31**	**14**	**8**	**7**	**9**	**24**	**35**	**28**	**7**	**6**	**3**	—	**1**	**8**	2,798	27

Taulu 22. Apukassain jäseniä olevat työntekijät.

Tab. 22. Ouvriers participant aux caisses de secours.

Paikkakunta. *Localité.*	Miespuolisia työntekijöitä *Hommes*			Naispuolisia työntekijöitä *Femmes*		
	naimatt., kuuluen *célibataires participant à*	naim. ja leskimiehiä, kuuluen *mariés et veufs participant à*	Yhteensä. *Total.*	naimatt., kuuluen *célibataires participant à*	naim. ja leskiä, kuuluen *mariées et veuves participant à*	Yhteensä. *Total.*
	1 kass. *1 caisse.*	1 kass. *1 caisse.*		1 kass. *1 caisse.*	1 kass. *1 caisse.*	
1	2	3	4	5	6	7
Uudenmaan lääni.						
Kaupungit	6	49	**55**	1	1	**2**
Maaseutu	62	180	**242**	2	17	**19**
Yhteensä	**68**	**229**	**297**	**3**	**18**	**21**
Turun ja Porin lääni.						
Kaupungit	218	694	**912**	116	112	**228**
Maaseutu	9	39	**48**	—	2	**2**
Yhteensä	**227**	**733**	**960**	**116**	**114**	**230**
Hämeen lääni.						
Kaupungit	1	22	**23**	—	1	**1**
Maaseutu	75	246	**321**	26	37	**63**
Yhteensä	**76**	**268**	**344**	**26**	**38**	**64**
Viipurin lääni.						
Kaupungit	136	166	**302**	25	24	**49**
Maaseutu	520	1,004	**1,524**	236	128	**364**
Yhteensä	**656**	**1,170**	**1,826**	**261**	**152**	**413**
Kuopion lääni.						
Kaupungit	—	1	**1**	—	—	**—**
Maaseutu	137	317	**454**	26	74	**100**
Yhteensä	**137**	**318**	**455**	**26**	**74**	**100**
Vaasan lääni.						
Maaseutu	**26**	**104**	**130**	**2**	**10**	**12**
Oulun lääni.						
Kaupungit	83	112	**195**	26	18	**44**
Maaseutu	425	388	**813**	90	58	**148**
Yhteensä	**508**	**500**	**1,008**	**116**	**76**	**192**
Yhteensä kaupungeissa	444	1,044	**1,488**	168	156	**324**
Yhteensä maaseudulla	1,254	2,278	**3,532**	382	326	**708**
Kaiken kaikkiaan	**1,698**	**3,322**	**5,020**	**550**	**482**	**1,032**

Taulu 23. Työväen- tai ammattiyhdistyksen jäseniä olevat työntekijät.

Tab. 23. Ouvriers inscrits comme membres dans les associations ouvrières et syndicats professionnels.

Paikkakunta. *Localité.*	Miehiä. *Hommes.*	Naisia. *Femmes.*	Yhteensä. *Total.*
1	2	3	4
Uudenmaan lääni.			
Kaupungit	32	4	**36**
Maaseutu	341	20	**361**
Yhteensä	**373**	**24**	**397**
Turun ja Porin lääni.			
Kaupungit	205	41	**246**
Maaseutu	167	32	**199**
Yhteensä	**372**	**73**	**445**
Hämeen lääni.			
Kaupungit	3	—	**3**
Maaseutu	380	37	**417**
Yhteensä	**383**	**37**	**420**
Viipurin lääni.			
Kaupungit	402	43	**445**
Maaseutu	949	82	**1,031**
Yhteensä	**1,351**	**125**	**1,476**
Mikkelin lääni.			
Kaupungit	17	—	**17**
Maaseutu	75	8	**83**
Yhteensä	**92**	**8**	**100**
Kuopion lääni.			
Kaupungit	17	—	**17**
Maaseutu	183	10	**193**
Yhteensä	**200**	**10**	**210**
Vaasan lääni.			
Kaupungit	108	6	**114**
Maaseutu	195	27	**222**
Yhteensä	**303**	**33**	**336**
Oulun lääni.			
Kaupungit	162	26	**188**
Maaseutu	350	71	**421**
Yhteensä	**512**	**97**	**609**
Yhteensä kaupungeissa	946	120	**1,066**
Yhteensä maaseudulla	2,640	287	**2,927**
Kaiken kaikkiaan	**3,586**	**407**	**3,993**

Taulu 24. Työntekijäin

Tab. 24. Langue et degré

	Paikkakunta. *Localité.*	Suomea puhuvia *Ouvriers parlant le suédois*						Ruotsia puhuvia *Ouvriers parlant le finnois*					
		korkeamp. koul. käyneitä. *ayant fréquenté l'enseignement secondaire.*	kansakoulua käyneitä. *ayant fréquenté l'école communale.*	kansak. käymätt. *n'ayant pas fréquenté l'école communale*			Yhteensä. *Total.*	korkeamp. koul. käyneitä. *ayant fréquenté l'enseignement secondaire.*	kansakoulua käyneitä. *ayant fréquenté l'école communale.*	kansak. käymätt. *n'ayant pas fréquenté l'école communale*			Yhteensä. *Total.*
				sachant lire et écrire. luku- ja kirj. taitoisia.	*sachant lire seulement.* ainoastaan lukutaitoisia.	*analphabètes.* luku- ja kirj. taidott.				*sachant lire et écrire.* luku- ja kirj. taitoisia.	*sachant lire seulement.* ainoastaan lukutaitoisia.	*analphabètes.* luku- ja kirj. taidott.	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
	Uudenmaan lääni.												
1	Kaupungit	—	39	16	5	—	**60**	—	54	6	3	—	**63**
2	Maaseutu	1	339	146	108	5	**599**	2	179	52	61	1	**295**
3	**Yhteensä**	**1**	**378**	**162**	**113**	**5**	**659**	**2**	**233**	**58**	**64**	**1**	**358**
	Turun ja Porin lääni.												
4	Kaupungit	10	857	172	172	13	**1,224**	—	4	—	3	—	**7**
5	Maaseutu	3	936	206	230	7	**1,382**	1	14	4	6	—	**25**
6	**Yhteensä**	**13**	**1,793**	**378**	**402**	**20**	**2,606**	**1**	**18**	**4**	**9**	—	**32**
	Hämeen lääni.												
7	Kaupungit	6	27	12	10	—	**55**	—	—	—	—	—	—
8	Maaseutu	21	1,094	340	247	9	**1,711**	—	5	—	1	—	**6**
9	**Yhteensä**	**27**	**1,121**	**352**	**257**	**9**	**1,766**	—	**5**	—	**1**	—	**6**
	Viipurin lääni.												
10	Kaupungit	32	817	431	154	29	**1,463**	—	—	1	—	—	**1**
11	Maaseutu	28	1,922	1,553	563	56	**4,122**	—	—	—	—	—	—
12	**Yhteensä**	**60**	**2,739**	**1,984**	**717**	**85**	**5,585**	—	—	**1**	—	—	**1**
	Mikkelin lääni.												
13	Kaupungit	—	18	11	7	—	**36**	—	—	—	—	—	—
14	Maaseutu	13	354	316	173	3	**859**	—	—	—	—	—	—
15	**Yhteensä**	**13**	**372**	**327**	**180**	**3**	**895**	—	—	—	—	—	—
	Kuopion lääni.												
16	Kaupungit	4	56	85	23	—	**168**	—	—	—	—	—	—
17	Maaseutu	15	365	473	235	1	**1.089**	—	—	—	—	—	—
18	**Yhteensä**	**19**	**421**	**558**	**258**	**1**	**1,257**	—	—	—	—	—	—
	Vaasan lääni.												
19	Kaupungit	1	60	68	56	—	**185**	—	3	3	3	—	**9**
20	Maaseutu	14	508	226	190	1	**939**	1	87	34	38	—	**160**
21	**Yhteensä**	**15**	**568**	**294**	**246**	**1**	**1,124**	**1**	**90**	**37**	**41**	—	**169**
	Oulun lääni.												
22	Kaupungit	30	349	389	141	5	**914**	—	—	—	—	—	—
23	Maaseutu	20	675	628	354	1	**1,678**	—	—	—	—	—	—
24	**Yhteensä**	**50**	**1,024**	**1,017**	**495**	**6**	**2,592**	—	—	—	—	—	—
25	Yhteensä kaupungeissa	83	2,223	1,184	568	47	**4,105**	—	61	10	9	—	**80**
26	Yhteensä maaseudulla	115	6,193	3,888	2,100	83	**12,379**	4	285	90	106	1	**486**
27	**Kaiken kaikkiaan**	**198**	**8,416**	**5,072**	**2,668**	**130**	**16,484**	**4**	**346**	**100**	**115**	**1**	**566**

kieli- ja sivistysolot.

d'éducation des ouvriers.

Suomea ja ruotsia puhuvia *Ouvriers parlant le suédois et le finnois*						Venättä puhuvia *Ouvriers parlant le russe*						Muita vieraita kieliä puhuvia *Ouvriers parlant d'autres langues étrangères*									
		kansak. käymätt. *n'ayant pas fréquenté l'école communale*						kansak. käymätt. *n'ayant pas fréquenté l'école communale*						kansak. käymätt. *n'ayant pas fréquenté l'école communale*							
korkeamp. koul. käyneitä. *ayant fréquenté l'enseignement secondaire.*	kansakoulua käyneitä. *ayant fréquenté l'école communale.*	luku- ja kirj. taitoisia. *sachant lire et écrire.*	ainoastaan lukutait. *sachant lire seulement.*	luku- ja kirj. taidott. *analphabètes.*	Yhteensä. *Total.*	korkeamp. koul. käyneitä. *ayant fréquenté l'enseignement secondaire.*	kansakoulua käyneitä. *ayant fréquenté l'école communale.*	luku- ja kirj. taitoisia. *sachant lire et écrire.*	ainoastaan lukutait. *sachant lire seulement.*	luku- ja kirj. taidott. *analphabètes.*	Yhteensä. *Total.*	korkeamp. koul. käyneitä. *ayant fréquenté l'enseignement secondaire.*	kansakoulua käyneitä. *ayant fréquenté l'école commune.*	luku- ja kirj. taitoisia. *sachant lire et écrire.*	ainoastaan lukutait. *sachant lire seulement.*	luku- ja kirj. taidott. *analphabètes.*	Yhteensä. *Total.*	Kuuromykkiä. *Sourds-muets.*	Ilmoittamattomia. *Non mentionné.*	Kaiken kaikiaan. *Somme totale.*	
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	
12	134	25	15	—	186	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	309	1
10	479	113	102	1	705	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	2	1	1,603	2
22	**613**	**138**	**117**	**1**	**891**	—	—	—	—	—	—	—	**1**	—	—	—	**1**	**2**	**1**	**1,912**	3
2	30	9	7	—	48	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3	1,285	4
3	47	38	29	—	117	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1,525	5
5	**77**	**47**	**36**	—	**165**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**3**	**4**	**2,810**	6
—	3	—	—	—	**3**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	**59**	7
12	57	19	3	—	**91**	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	4	2	**1,815**	8
12	**60**	**19**	**3**	—	**94**	—	—	—	—	—	—	—	**1**	—	—	—	**1**	**5**	**2**	**1,874**	9
9	56	23	3	—	**91**	—	1	—	—	—	**1**	2	8	1	1	—	**12**	2	1	**1,571**	10
11	61	21	6	4	**103**	1	18	9	3	13	**44**	—	21	1	—	—	**22**	3	13	**4,307**	11
20	**117**	**44**	**9**	**4**	**194**	**1**	**19**	**9**	**3**	**13**	**45**	**2**	**29**	**2**	**1**	—	**34**	**5**	**14**	**5,878**	12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**36**	13
6	7	2	—	—	**15**	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	**3**	1	3	**881**	14
6	**7**	**2**	—	—	**15**	—	—	—	—	—	—	—	**3**	—	—	—	**3**	**1**	**3**	**917**	15
1	—	—	—	—	**1**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**169**	16
1	6	2	—	—	**9**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	**1,099**	17
2	**6**	**2**	—	—	**10**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**1**	—	**1,268**	18
—	10	1	3	—	**14**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	**210**	19
6	12	10	10	—	**38**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	4	**1,142**	20
6	**22**	**11**	**13**	—	**52**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**3**	**4**	**1,352**	21
3	8	8	1	—	**20**	—	1	—	—	—	**1**	—	—	—	—	—	—	—	14	**949**	22
12	43	22	5	—	**82**	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	**2**	—	30	**1,792**	23
15	**51**	**30**	**6**	—	**102**	—	1	—	—	—	**1**	**1**	**1**	—	—	—	**2**	—	**44**	**2,741**	24
27	241	66	29	—	**363**	—	2	—	—	—	**2**	2	8	1	1	—	**12**	8	18	**4,588**	25
61	712	227	155	5	**1.160**	1	18	9	3	13	**44**	1	27	1	—	—	**29**	12	54	**14,164**	26
88	**953**	**293**	**184**	**5**	**1,523**	**1**	**20**	**9**	**3**	**13**	**46**	**3**	**35**	**2**	**1**	—	**41**	**20**	**72**	**18,752**	27

Taulu 25. Työnteki=

Tab. 25. Domiciles

	Paikkakunta. *Localité.*	Työntekijöitä, joilla *Nombre d'ouvriers ayant*									
		ainostaan keittiö *Cuisine seulement*		1 huone keittiöttä *1 chambre sans cuisine*		1 huone ja osa keittiöön *1 chambre et part de cuisine*		1 huone ja keittiö *1 chambre et cuisine*		2 huonetta keittiöttä *2 chambres sans cuisine*	
		m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	Uudenmaan lääni.										
1	Helsinki	10	—	—	—	—	—	1	—	—	—
2	Loviisa	64	10	—	—	—	—	61	6	—	—
3	Porvoo	22	6	1	—	1	—	21	2	—	—
4	Tenholan pitäjä	11	—	8	—	—	—	8	—	—	—
5	Pohjan »	25	4	4	—	—	—	5	—	—	—
6	Karjan »	21	—	2	—	—	—	8	—	—	—
7	Pyhäjärven »	1	—	5	—	—	—	3	—	—	—
8	Vihdin »	9	—	6	—	—	—	5	—	—	—
9	Lohjan »	23	1	7	—	—	—	39	—	—	—
10	Nurmijärven »	39	1	13	1	—	—	25	1	—	—
11	Porvoon »	180	45	9	4	4	5	139	12	—	—
12	Pernajan »	109	15	—	—	—	—	43	1	—	—
13	Orimattilan »	5	—	—	—	—	—	2	—	—	—
14	Iitin »	10	3	—	—	1	1	4	1	—	—
15	Ruotsinpyhtään pitäjä	56	15	8	—	1	—	20	1	—	—
16	**Koko lääni**	**585**	**100**	**63**	**5**	**7**	**6**	**384**	**24**	—	—
	Turun ja Porin lääni.										
17	Pori	150	72	4	—	71	69	359	51	1	—
18	Naantali	9	—	—	—	—	—	14	1	—	—
19	Paraisten pitäjä	57	3	1	—	—	—	30	—	—	—
20	Piikkiön »	16	1	3	—	—	—	5	—	—	—
21	Paimion »	4	—	—	—	2	—	5	—	—	—
22	Finnbyn »	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—
23	Perniön »	3	—	1	—	2	—	9	—	—	—
24	Perttelin »	7	—	1	1	—	—	5	1	—	—
25	Halikon »	30	6	7	—	—	—	38	3	—	—
26	Marttilan »	1	3	1	—	—	—	5	1	—	—
27	Pöytyän »	5	—	—	—	—	—	2	—	—	—
28	Eurajoen »	52	11	1	—	—	2	49	5	—	—
29	Porin »	47	27	—	—	11	4	113	24	—	—

jäin asunto-olot.

des ouvriers.

on erityinen asunto *un domicile à part*						Työntekijöitä, jotka asuvat laivassa. *Ouvriers logeant sur les bateaux-chalands*	Yhteensä. *Total*		Toisten huoneissa asuvia *Ouvriers partageant l'habitation d'autres personnes*		Epätäydellisiä tietoja antaneita *Nombre d'ouvriers ayant fourni des données incomplètes*		Koko työntekijäluku *Nombre total d'ouvriers*			
2 huonetta ja osa keittiöön *2 chambres et part de cuisine*		2 huonetta ja keittiö *2 chambres et cuisine*		3 tai useamp. huoneita ja keittiö *3 chambres et au-dessus et cuisine*												
m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	yhteensä. *total.*	
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	
—	—	—	—	—	—	—	11	—	11	2	—	—	22	2	24	1
—	—	9	1	1	—	1	136	17	42	13	—	—	178	30	208	2
—	—	—	—	1	—	—	46	8	22	1	—	—	68	9	77	3
—	—	—	—	—	—	—	27	—	16	—	—	—	43	—	43	4
—	—	1	—	—	—	—	35	4	12	1	—	—	47	5	52	5
—	—	—	—	—	—	—	31	—	50	—	—	—	81	—	81	6
—	—	—	—	—	—	—	9	—	2	—	—	—	11	—	11	7
—	—	—	—	—	—	—	20	—	18	—	—	—	38	—	38	8
—	—	1	—	1	—	—	71	1	49	—	—	—	120	1	121	9
—	—	1	—	—	—	—	78	3	54	1	—	—	132	4	136	10
—	—	15	—	2	—	2	351	66	208	47	—	—	559	113	672	11
—	—	6	—	1	—	—	159	16	80	5	—	—	239	21	260	12
—	—	1	—	—	—	—	8	—	2	—	—	—	10	—	10	13
—	—	—	—	—	—	—	15	5	15	1	—	—	30	6	36	14
—	—	—	—	—	—	—	85	16	21	21	—	—	106	37	143	15
—	—	34	1	6	—	3	1,082	136	602	92	—	—	1,684	228	1,912	16
5	—	107	9	14	1	2	713	202	260	66	—	—	973	268	1,241	17
—	—	2	—	6	—	—	31	1	10	2	—	—	41	3	44	18
—	—	—	—	2	—	—	90	3	23	1	—	—	113	4	117	19
—	—	2	—	—	—	—	26	1	12	—	—	—	38	1	39	20
—	—	2	—	—	—	—	13	—	10	—	—	—	23	—	23	21
—	—	—	—	—	—	—	3	—	10	—	—	—	13	—	13	22
—	—	—	—	—	—	—	15	—	30	—	—	—	45	—	45	23
—	—	1	—	—	—	—	14	2	15	2	—	—	29	4	33	24
—	—	6	—	1	—	—	82	9	49	5	—	—	131	14	145	25
—	—	1	—	—	—	—	8	4	1	—	—	—	9	4	13	26
—	—	1	—	—	—	—	8	—	6	3	—	—	14	3	17	27
—	—	4	—	—	—	—	106	18	76	53	—	—	182	71	253	28
—	—	8	1	3	—	—	182	56	81	57	—	—	263	113	376	29

Taulu 25. (jatk.) Työnteki-

Tab. 25. (suite). ***Domiciles***

	Paikkakunta. *Localité.*	Työntekijöitä, joilla *Nombre d'ouvriers ayant*									
		Cuisine seulement ainoastaan keittiö		1 huone keittiötä *1 chambre sans cuisine*		1 huone ja osa keittiöön *1 chambre et part de cuisine*		1 huone ja keittiö *1 chambre et cuisine*		2 huonetta keittiötä *2 chambres sans cuisine*	
		m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
30	Sastmolan pitäjä	38	7	—	—	5	4	60	3	—	—
31	Karkun »	8	1	2	—	4	—	51	—	—	—
32	Loimaan »	17	4	7	—	—	—	20	3	—	—
33	**Koko lääni**	**444**	**135**	**28**	**1**	**95**	**79**	**768**	**92**	**1**	—
	Hämeen lääni.										
34	Tampere	11	—	—	—	10	1	12	—	—	—
35	Tammelan pitäjä	—	—	5	—	—	—	6	—	—	—
36	Jokioisten »	—	—	8	—	—	—	16	—	—	—
37	Akaan »	28	12	—	—	1	—	43	4	—	—
38	Kalvolan »	10	2	—	—	—	1	13	1	—	—
39	Sääksmäen »	23	6	—	2	9	1	24	5	—	—
40	Pälkäneen »	5	—	2	1	1	1	14	1	—	—
41	Lempäälän »	—	1	—	1	—	—	13	2	—	—
42	Pirkkalan »	3	—	1	—	17	—	37	—	—	—
43	Ylöjärven »	20	6	—	—	—	—	28	2	—	—
44	Oriveden »	35	2	3	—	5	—	37	—	—	—
45	Ruoveden »	91	9	3	—	—	—	34	1	2	—
46	Korpilahden »	57	1	16	—	1	—	9	—	—	—
47	Hämeenlinnan maaseurakunta	17	2	32	7	2	1	39	2	—	—
48	Janakkalan pitäjä.....	6	—	2	—	—	—	5	—	—	—
49	Lopen »	12	—	6	—	—	—	12	—	—	—
50	Hausjärven »	12	3	6	3	—	—	32	7	—	—
51	Hollolan »	80	28	—	—	1	—	54	8	—	—
52	Asikkalan »	6	—	—	—	—	—	1	—	—	—
53	**Koko lääni**	**416**	**72**	**84**	**14**	**47**	**5**	**429**	**33**	**2**	—
	Viipurin lääni.										
54	Lappeenranta	4	—	2	—	—	—	17	—	—	—
55	Hamina	9	2	—	—	—	—	22	5	—	—
56	Kotka	448	60	46	47	—	1	187	11	2	2
57	Pyhtään pitäjä	23	2	—	—	—	—	9	1	—	—
58	Kymin »	561	98	50	17	—	—	221	14	—	1

jäin asunto-olot.

des ouvriers.

on erityinen asunto. — *un domicile à part*																
2 huonetta ja keittiöön. *2 chambres et part de cuisine*		2 huonetta ja keittiö *2 chambres et cuisine*		3 tai useamp. huoneita ja keittiö *3 chambres et au-dessus et cuisine*		Työntekijöitä, jotka asuvat laivassa. *Ouvriers logeant sur des bateaux-chalands*	Yhteensä *Total*		Toisten luona asuvia *Ouvriers partageant l'habitation d'autres personnes*		Epätydellisiä tietoja antaneita *Nombre d'ouvriers ayant fourni des données incomplètes*		Koko työntekijäluku *Nombre total d'ouvriers*			
m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	yhteensä. *total.*	
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	
—	—	2	—	1	—	—	**106**	**14**	69	39	—	—	**175**	**53**	**228**	30
—	—	5	—	4	—	—	**74**	**1**	34	2	—	—	**108**	**3**	**111**	31
—	—	6	—	3	—	—	**53**	**7**	47	5	—	—	**100**	**12**	**112**	32
5	—	**147**	**10**	**34**	**1**	**2**	**1,524**	**318**	**733**	**235**	—	—	**2,257**	**553**	**2,810**	33
3	—	2	—	2	—	—	**40**	**1**	16	—	—	2	**56**	**3**	**59**	34
—	—	4	—	1	—	—	**16**	—	4	—	—	—	**20**	—	**20**	35
—	—	4	—	1	—	—	**29**	—	2	—	—	—	**31**	—	**31**	36
1	—	8	—	7	—	—	**88**	**16**	19	3	—	1	**107**	**20**	**127**	37
—	—	—	—	—	—	—	**23**	**4**	17	1	—	—	**40**	**5**	**45**	38
—	1	6	—	5	—	—	**67**	**15**	49	7	1	—	**117**	**22**	**139**	39
—	—	6	—	1	—	—	**29**	**3**	28	2	—	—	**57**	**5**	**62**	40
—	—	5	—	2	—	—	**20**	**4**	11	—	—	—	**31**	**4**	**35**	41
—	—	9	—	1	—	—	**68**	—	20	—	1	—	**89**	—	**89**	42
—	—	2	—	—	—	—	**50**	**8**	44	8	—	—	**94**	**16**	**110**	43
—	—	7	—	—	—	—	**87**	**2**	24	—	—	—	**111**	**2**	**113**	44
1	—	4	—	1	—	—	**136**	**10**	96	15	—	—	**232**	**25**	**257**	45
—	—	4	—	—	—	—	**87**	**1**	67	5	—	—	**154**	**6**	**160**	46
—	1	9	1	—	—	—	**99**	**14**	30	6	2	—	**131**	**20**	**151**	47
—	—	—	—	—	—	—	**13**	—	7	—	—	—	**20**	—	**20**	48
—	—	1	—	—	—	—	**31**	—	24	—	1	—	**56**	—	**56**	49
—	—	2	—	—	—	—	**52**	**13**	58	17	—	—	**110**	**30**	**140**	50
—	—	3	—	1	—	—	**139**	**36**	58	14	—	—	**197**	**50**	**247**	51
—	—	—	—	1	—	—	**8**	—	5	—	—	—	**13**	—	**13**	52
5	**2**	**76**	**1**	**23**	—	—	**1,082**	**127**	**579**	**78**	**5**	**3**	**1,666**	**208**	**1,874**	53
—	—	—	—	3	—	—	**26**	—	10	—	—	—	**36**	—	**36**	54
—	—	6	—	3	—	—	**40**	**7**	33	5	—	—	**73**	**12**	**85**	55
—	—	15	—	4	—	4	**706**	**121**	504	109	7	3	**1,217**	**233**	**1,450**	56
—	—	—	—	1	—	—	**33**	**3**	31	2	—	—	**64**	**5**	**69**	57
—	—	13	—	6	1	1	**852**	**131**	450	184	2	1	**1,304**	**316**	**1,620**	58

Taulu 25. (jatk.) Työntekijöitä

Tab. 25. (suite). ***Domicile***

	Paikkakunta. *Localité.*	Työntekijöitä, joilla *Nombre d'ouvriers ayant*									
		Cuisine seulement ainoastaan keittiö		*1 chambre sans cuisine* 1 huone keittiöttä		*1 chambre et part de cuisine* 1 huone ja osa keittiöön		*1 chambre et cuisine* 1 huone ja keittiö		*2 chambres sans cuisine* 2 huonetta keittiöttä	
		m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
59	Vehkalahden pitäjä	42	14	3	—	2	—	51	19	—	—
60	Lappeen »	155	9	37	1	7	—	87	—	1	—
61	Valkealan »	35	4	—	—	—	—	34	—	—	—
62	Joutsenon »	59	15	4	3	4	—	49	3	—	—
63	Viipurin »	63	4	67	—	29	—	210	4	—	—
64	Muolan »	97	32	40	10	6	3	131	20	—	—
65	Sortavalan »	109	12	6	1	3	—	37	3	—	—
66	Salmin »	38	2	37	1	2	—	7	1	—	—
67	**Koko lääni**	**1,643**	**254**	**292**	**80**	**53**	**4**	**1,062**	**81**	**3**	**3**
	Mikkelin lääni.										
68	Savonlinna	3	—	5	—	4	1	9	—	—	—
69	Heinolan pitäjä	20	4	—	—	1	—	18	1	—	—
70	Ristiinan »	—	—	39	4	—	—	11	—	—	—
71	Anttolan »	—	—	40	—	—	—	18	—	—	—
72	Mikkelin »	—	—	77	19	3	3	86	13	—	—
73	Hirvensalmen »	—	—	21	—	—	—	10	—	1	—
74	Kangasniemen »	—	—	58	29	—	—	11	3	1	—
75	Kerimäen »	6	3	11	4	11	4	5	4	—	—
76	Savonrannan »	—	—	15	2	—	—	2	—	4	—
77	Heinäveden »	1	—	7	—	—	—	—	—	1	—
78	**Koko lääni**	**30**	**7**	**273**	**58**	**19**	**8**	**170**	**21**	**7**	**—**
	Kuopion lääni.										
79	Kuopio	—	—	26	3	—	—	18	2	—	—
80	Iisalmi	1	—	30	—	—	—	31	—	1	—
81	Leppäviran pitäjä	—	—	129	55	—	—	18	2	—	—
82	Suonnejoen »	—	—	59	5	1	—	14	2	—	—
83	Kuopion »	—	—	37	2	2	—	9	—	—	—
84	Muuruveden »	—	—	85	20	—	—	8	—	—	—
85	Kontiolahden »	1	—	205	38	1	—	15	1	15	1
86	Pielisjärven »	2	—	28	6	—	—	9	—	—	—
87	**Koko lääni**	**4**	**—**	**599**	**129**	**4**	**—**	**122**	**7**	**16**	**1**

jäin asunto-olot.

des ouvriers.

on erityinen asunto *un domicile à part*															
2 huonetta ja osa keittiöön *2 chambres et part de cuisine*		2 huonetta ja keittiö. *2 chambres et cuisine*		3 tai useamp. huoneita ja keittiö *3 chambres et cuisine*		Työntekijöitä, jotka asuvat laivassa *Ouvriers logeant sur des bateaux-chalands*	Yhteensä *Total*		Toisten luona asuvia *Ouvriers partageant l'habitation d'autres personnes*		Epätäydellisiä tietoja *Nombre d'ouvriers ayant fourni des données incomplètes*		Koko työntekijäluku *Nombre total d'ouvriers*			
m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	yhteensä *Total.*	
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	
—	—	18	1	2	—	9	**127**	**34**	34	18	—	—	**161**	**52**	**213**	59
—	—	21	2	9	—	56	**373**	**12**	144	18	1	—	**518**	**30**	**548**	60
—	—	4	—	1	—	—	**74**	**4**	33	—	—	—	**107**	**4**	**111**	61
—	—	—	—	1	—	—	**117**	**21**	38	25	—	—	**155**	**46**	**201**	62
—	—	43	—	14	—	37	**463**	**8**	213	18	5	—	**681**	**26**	**707**	63
1	—	24	3	5	1	—	**304**	**69**	81	28	2	1	**387**	**98**	**485**	64
—	—	1	—	—	—	—	**156**	**16**	42	5	—	1	**198**	**22**	**220**	65
—	—	1	—	2	—	—	**87**	**4**	40	2	—	—	**127**	**6**	**133**	66
1	—	**146**	**6**	**51**	**2**	**107**	**3,358**	**430**	**1,653**	**414**	**17**	**6**	**5,028**	**850**	**5,878**	67
—	—	3	—	—	—	—	**24**	**1**	11	—	—	—	**35**	**1**	**36**	68
—	—	4	—	1	—	—	**44**	**5**	9	3	—	—	**53**	**8**	**61**	69
—	—	—	—	—	—	—	**50**	**4**	13	2	—	—	**63**	**6**	**69**	70
—	—	7	—	5	—	—	**70**	—	17	—	—	—	**87**	—	**87**	71
—	—	7	4	19	3	—	**192**	**42**	108	12	—	—	**300**	**54**	**354**	72
—	—	1	—	—	—	—	**33**	—	18	—	—	—	**51**	—	**51**	73
—	—	4	—	—	—	—	**74**	**32**	27	5	—	—	**101**	**37**	**138**	74
—	—	—	—	—	—	—	**33**	**15**	14	4	—	—	**47**	**19**	**66**	75
—	—	1	—	—	—	—	**22**	**2**	9	6	—	—	**31**	**8**	**39**	76
—	—	—	—	—	—	—	**9**	—	7	—	—	—	**16**	—	**16**	77
—	—	**27**	**4**	**25**	**3**	—	**551**	**101**	**233**	**32**	—	—	**784**	**133**	**917**	78
—	—	—	—	—	—	—	**44**	**5**	17	2	—	—	**61**	**7**	**68**	79
—	—	3	—	—	—	—	**66**	—	35	—	—	—	**101**	—	**101**	80
—	—	4	1	—	—	—	**151**	**58**	36	7	—	—	**187**	**65**	**252**	81
—	—	7	1	2	—	—	**83**	**8**	23	2	—	—	**106**	**10**	**116**	82
—	—	—	—	1	—	—	**49**	**2**	41	5	—	—	**90**	**7**	**97**	83
—	—	4	—	—	—	—	**97**	**20**	20	5	—	—	**117**	**25**	**142**	84
—	—	5	—	—	—	32	**274**	**40**	65	6	3	—	**342**	**46**	**388**	85
—	—	—	1	—	—	—	**39**	**7**	49	8	1	—	**89**	**15**	**104**	86
—	—	**23**	**3**	**3**	—	**32**	**803**	**140**	**286**	**35**	**4**	—	**1,093**	**175**	**1,268**	87

Taulu 25. (jatk.) Työnteki-

Tab. 25. (suite). **Domicile**

	Paikkakunta. *Localité.*	Työntekijöitä, joilla *Nombre d'ouvriers ayant*									
		Cuisine seulement ainoastaan keittiö		1 huone keittiöttä *1 chambre sans cuisine*		1 huone ja osa keittiöön *1 chambre et part de cuisine*		1 huone ja keittiö *1 chambre et cuisine*		2 huonetta keittiöttä *2 chambres sans cuisine*	
		m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	Vaasan lääni.										
88	Pietarsaari	47	4	—	—	—	—	37	5	—	—
89	Vöyrin pitäjä	21	4	—	—	—	—	7	1	—	—
90	Jepuan »	8	—	—	—	—	—	12	—	—	—
91	Kruunupyyn »	2	1	—	—	—	—	9	—	—	—
92	Luodon »	1	1	—	—	—	—	14	1	—	—
93	Kelviän »	2	1	—	—	—	—	7	—	—	—
94	Himangon »	17	10	—	—	—	—	15	7	—	—
95	Töysän »	1	—	—	—	—	—	4	—	—	—
96	Alavuden »	3	—	1	—	—	—	29	2	—	—
97	Ätsärin »	36	8	1	—	2	2	21	—	—	—
98	Pihlajaveden »	2	—	—	—	—	—	3	—	—	—
99	Keuruun »	23	—	2	—	—	—	12	—	—	—
100	Jyväskylän »	23	5	1	—	—	—	11	1	—	—
101	Konginkankaan »	22	—	3	1	—	—	2	—	—	—
102	Laukaan »	121	32	6	3	—	—	85	9	—	—
103	Äänekosken »	11	9	1	—	—	—	14	3	—	—
104	**Koko lääni**	**340**	**75**	**15**	**4**	**2**	**2**	**282**	**29**	—	—
	Oulun lääni.										
105	Oulu	—	—	149	52	3	2	48	7	1	—
106	Kemi	—	—	62	13	—	—	26	—	—	—
107	Kajaani	—	—	71	6	—	—	43	1	—	—
108	Ylivieskan pitäjä	17	2	—	—	—	—	20	8	—	—
109	Paavolan »	74	23	3	—	—	—	34	6	—	—
110	Oulunsalon »	—	—	36	6	1	—	25	4	—	—
111	Haukiputaan »	—	—	126	41	1	1	64	7	—	—
112	Simon »	—	—	31	5	—	—	18	2	—	—
113	Kemin »	—	—	101	12	—	—	34	1	1	—
114	Alatornion »	—	—	110	7	—	—	18	2	—	—
115	**Koko lääni**	**91**	**25**	**689**	**142**	**5**	**3**	**330**	**38**	**2**	—
116	**Kaiken kaikkiaan**	**3,553**	**668**	**2,043**	**433**	**232**	**107**	**3,547**	**325**	**31**	**4**

jäin asunto-olot.

des ouvriers.

on erityinen asunto *un domicile à part*						Työntekijöitä, jotka asuvat laivassa *Ouvriers logeant sur des bateaux-chalands*	Yhteensä *Total*		Toisten luona asuvia *Ouvriers partageant l'habitation d'autres personnes*		Epätäydellisiä tietoja antaneita *Nombre d'ouvriers ayant fourni des données incomplètes*		Koko työntekijäluku *Nombre total d'ouvriers*			
2 huonetta ja osa keittiöön *2 chambres et part de cuisine*		2 huonetta ja keittiö *2 chambres et cuisine*		3 tai useamp. huonetta ja keittiö *3 chambres et au-dessus et cuisine*												
m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	yhteensä. *total.*	
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	
—	—	2	—	1	—	—	87	9	101	12	1	—	189	21	210	88
—	—	—	—	—	—	—	28	5	9	6	—	—	37	11	48	89
—	—	—	—	1	—	—	21	—	32	2	—	—	53	2	55	90
—	—	6	—	2	—	—	19	1	35	—	—	—	54	1	55	91
—	—	11	—	—	—	—	26	2	39	1	—	—	65	3	68	92
—	—	—	—	—	—	—	9	1	3	—	—	—	12	1	13	93
—	—	5	—	1	—	—	38	17	12	9	—	—	50	26	76	94
—	—	—	—	—	—	—	5	—	11	—	—	—	16	—	16	95
—	—	1	—	4	—	—	38	2	21	2	—	—	59	4	63	96
—	—	3	—	—	—	—	63	10	47	8	—	—	110	18	128	97
—	—	—	—	—	—	—	5	—	1	—	—	—	6	—	6	98
—	—	—	—	—	—	—	37	—	16	—	—	—	53	—	53	99
—	—	1	—	1	—	—	37	6	15	6	—	—	52	12	64	100
—	—	—	—	—	—	—	27	1	14	1	—	—	41	2	43	101
—	—	9	—	2	—	—	223	44	85	22	—	—	308	66	374	102
—	—	1	1	1	—	—	28	13	34	5	—	—	62	18	80	103
—	—	39	1	13	—	—	691	111	475	74	1	—	1,167	185	1,352	104
—	—	5	—	—	—	1	207	61	199	67	1	—	407	128	535	105
—	—	1	—	—	—	—	89	13	76	23	—	—	165	36	201	106
—	—	2	—	3	—	—	119	7	70	17	—	—	189	24	213	107
—	—	5	—	—	—	—	42	10	27	2	—	—	69	12	81	108
—	—	2	2	2	—	—	115	31	120	22	1	1	236	54	290	109
—	—	2	—	—	—	—	64	10	47	17	—	—	111	27	138	110
—	—	4	1	1	—	—	196	50	121	34	—	—	317	84	401	111
—	—	4	—	1	—	—	54	7	84	6	—	—	138	13	151	112
—	—	9	—	—	—	—	145	13	111	17	1	—	257	30	287	113
—	—	7	—	1	—	—	136	9	249	49	1	—	386	58	444	114
—	—	41	3	8	—	1	1,167	211	1,104	254	4	1	2,275	466	2,741	115
11	2	533	29	163	6	145	10,258	1,574	5,665	1,214	31	10	15,954	2,798	18,752	116

Taulu 26. Työntekijäin asunto-olot: huoneis-

Tab. 26. Nombre d'ouvriers habitant chaque sorte de

	Paikkakunta. *Localité.*	Henkilöjä, joi- *Nombre de per-*							
		ainoastaan keittiö *cuisine seulement.*		ainoastaan 1 huone *1 chambre.*		1 huone ja osa keittiöön *1 chambre et part de cuisine.*		1 huone ja keittiö *1 chambre et cuisine.*	
		Huoneistoja. *Nombre de logements.*	Niissä asuvia. *Nombre d'habitants.*	Huoneistoja. *Nombre de logements.*	Niissä asuvia. *Nombre d'habitants.*	Huoneistoja. *Nombre de logements.*	Niissä asuvia. *Nombre d'habitants.*	Huoneistoja. *Nombre de logements.*	Niissä asuvia. *Nombre d'habitants.*
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Uudenmaan lääni.								
1	Helsinki	10	36	12	61	—	—	1	3
2	Loviisa	100	407	1	7	—	—	90	467
3	Porvoo	36	141	2	2	1	2	37	196
4	Tenholan pitäjä	11	63	8	33	—	—	8	44
5	Pohjan »	29	138	4	23	—	—	5	29
6	Karjan »	21	108	2	7	—	—	8	48
7	Pyhäjärven »	1	3	5	17	—	—	3	16
8	Vihdin »	9	44	6	18	—	—	5	21
9	Lohjan »	24	117	7	29	—	—	39	196
10	Nurmijärven »	40	194	14	39	—	—	26	147
11	Porvoon »	350	1,632	19	71	9	25	248	1,347
12	Pernajan »	169	817	—	—	1	2	80	415
13	Orimattilan »	5	19	—	—	—	—	3	18
14	Iitin »	18	70	—	—	2	2	14	103
15	Ruotsinpyhtään »	104	491	11	60	1	2	27	143
	Turun ja Porin lääni.								
16	Pori	226	890	4	14	142	411	422	2,078
17	Naantali	9	35	4	17	—	—	15	70
18	Paraisten pitäjä	60	240	13	70	—	—	30	151
19	Piikkiön »	17	97	3	12	—	—	5	25
20	Paimion »	4	13	3	11	2	8	5	23
21	Finnbyn »	—	—	5	17	—	—	3	17
22	Perniön »	3	14	19	65	2	7	9	51
23	Perttelin »	7	39	2	5	—	—	6	35
24	Halikon »	36	146	7	31	—	—	41	211
25	Marttilan »	4	14	1	1	—	—	6	21
26	Pöytyän »	5	14	4	16	—	—	2	10
27	Eurajoen »	63	290	1	1	3	6	56	271

tojen ja niissä asuvain henkilöjen luku.

logement: nombre de logements, nombre d'habitants.

den asuntona on *sonnes habitant*													
2 huonetta keittiöttä. *2 chambres sans cuisine.*		2 huonetta ja osa keittiöön. *2 chambres et part de cuisine.*		2 huonetta ja keittiö. *2 chambres et cuisine.*		3 tai useamp. huoneita ja keittiö. *3 chambre et au-dessus et cuisine.*		Työntekijöitä, jotka asuvat laivassa. *Ouvriers logeant sur des chalands.*		Yhteensä. *Total.*		Epätäydellisiä tietoja antaneita työntekijöitä. *Nombre d'ouvriers ayant fourni des données incomplètes.*	
Huoneistoja. *Nombre de logements.*	Niissä asuvia. *Nombre d'habitants.*	Huoneistoja. *Nombre de logements.*	Niissä asuvia. *Nombre d'habitants.*	Huoneistoja. *Nombre de logements.*	Niissä asuvia. *Nombre d'habitants.*	Huoneistoja. *Nombre de logements.*	Niissä asuvia. *Nombre d'habitants.*	Huoneistoja. *Nombre de logements.*	Niissä asuvia. *Nombre d'habitants.*	Huoneistoja. *Nombre de logements.*	Niissä asuvia. *Nombre d'habitants.*		
10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	
1	5	—	—	—	—	—	—	—	—	**24**	**105**	—	1
—	—	—	—	15	84	1	3	1	4	**208**	**972**	—	2
—	—	—	—	—	—	1	7	—	—	**77**	**348**	—	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**27**	**140**	16	4
—	—	—	—	1	9	—	—	—	—	**39**	**199**	13	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**31**	**163**	50	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**9**	**36**	2	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**20**	**83**	18	8
—	—	—	—	1	4	1	9	—	—	**72**	**355**	49	9
—	—	—	—	1	9	—	—	—	—	**81**	**389**	55	10
—	—	—	—	40	235	4	39	2	4	**672**	**3,353**	—	11
—	—	—	—	9	48	1	2	—	—	**260**	**1,284**	—	12
—	—	—	—	2	16	—	—	—	—	**10**	**53**	—	13
—	—	—	—	2	23	—	—	—	—	**36**	**198**	—	14
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**143**	**696**	—	15
1	6	5	33	117	651	15	102	—	—	**932**	**4,185**	309	16
3	12	—	—	2	19	6	78	—	—	**39**	**231**	5	17
8	40	—	—	—	—	4	23	—	—	**115**	**524**	2	18
—	—	—	—	2	10	—	—	—	—	**27**	**144**	12	19
3	16	—	—	2	6	3	18	—	—	**22**	**95**	1	20
4	8	—	—	—	—	1	7	—	—	**13**	**49**	—	21
8	41	—	—	—	—	3	13	—	—	**44**	**191**	1	22
—	—	—	—	1	5	—	—	—	—	**16**	**84**	17	23
—	—	—	—	6	26	1	3	—	—	**91**	**417**	54	24
1	7	—	—	1	8	—	—	—	—	**13**	**51**	—	25
3	17	—	—	1	7	—	—	—	—	**15**	**64**	2	26
—	—	—	—	4	17	—	—	—	—	**127**	**585**	126	27

Taulu 26. (jatk.) Työntekijäin asunto-olot: huo-

Tab. 26. (suite). Nombre d'ouvriers habitant chaque sorte de

	Paikkakunta. *Localité.*	Henkilöjä, joi- *Nombre de per-*							
		ainoastaan keittiö *cuisine seulement.*		ainoastaan 1 huone *1 chambre.*		1 huone ja osa keittiöön *1 chambre et part de cuisine.*		1 huone ja keittiö *1 chambre et cuisine.*	
		Huoneistoja. *Nombre de logements.*	Niissä asuvia. *Nombre d'habitants.*	Huoneistoja. *Nombre de logements.*	Niissä asuvia. *Nombre d'habitants.*	Huoneistoja. *Nombre de logements.*	Niissä asuvia. *Nombre d'habitants.*	Huoneistoja. *Nombre de logements.*	Niissä asuvia. *Nombre d'habitants.*
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
28	Porin pitäjä	76	260	—	—	15	54	141	661
29	Sastmolan »	46	211	—	—	9	29	67	366
30	Karkun »	11	44	3	10	4	12	52	252
31	Loimaan »	25	112	27	96	—	—	25	143
	Hämeen lääni.								
32	Tampere	12	53	—	—	14	62	15	95
33	Tammelan pitäjä	—	—	7	21	—	—	8	30
34	Jokioisten »	—	—	8	28	—	—	17	85
35	Akaan »	47	223	—	—	1	4	55	265
36	Kalvolan »	16	73	—	—	1	3	20	97
37	Sääksmäen »	40	150	3	9	15	83	52	286
38	Pälkäneen »	7	19	4	8	3	22	31	161
39	Lempäälän »	2	8	3	9	—	—	20	99
40	Pirkkalan »	4	26	1	2	19	72	41	162
41	Ylöjärven »	37	116	1	6	—	—	64	347
42	Oriveden »	43	209	3	13	7	44	47	231
43	Ruoveden »	151	734	9	36	2	11	65	373
44	Korpilahden »	95	583	19	79	2	10	26	170
45	Hämeenlinnan maaseurakunt.	19	91	39	172	3	5	41	209
46	Janakkalan pitäjä	6	24	2	4	—	—	5	27
47	Lopen »	12	58	6	20	—	—	12	57
48	Hausjärven »	15	60	9	34	—	—	39	222
49	Hollolan »	137	553	—	—	1	1	97	528
50	Asikkalan »	9	51	—	—	—	—	1	3
	Viipurin lääni								
51	Lappeenranta	4	11	2	10	—	—	18	82
52	Hamina	14	85	—	—	—	—	42	257
53	Kotka	605	3,283	413	2,170	3	21	252	1,451
54	Pyhtään pitäjä	52	269	—	—	—	—	15	78

neistojen ja niissä asuvain henkilöjen luku.

logement: nombre de logements, nombre d'habitants.

den asuntona on *sonnes habitant*													
2 huonetta keittiöttä *2 chambres sans cuisine.*		2 huonetta ja osa keittiöön *2 chambres et part de cuisine.*		2 huonetta ja keittiö *2 chambres et cuisine.*		3 tai useamp. huoneita ja keittiö *3 chambres et au-dessus et cuisine.*		Työntekijöitä, jotka asuvat laivassa *Ouvriers logeant sur des chalands.*		Yhteensä. *Total.*		Epätäydellisiä tietoja antaneita työntekijöitä. *Nombre d'ouvriers ayant fourni des données incomplètes.*	
Huoneistoja. *Nombre de logements.*	Niissä asuvia. *Nombre d'habitants.*	Huoneistoja. *Nombre de logements.*	Niissä asuvia. *Nombre d'habitants.*	Huoneistoja. *Nombre de logements.*	Niissä asuvia. *Nombre d'habitants.*	Huoneistoja. *Nombre de logements.*	Niissä asuvia. *Nombre d'habitants.*	Huoneistoja. *Nombre de logements.*	Niissä asuvia. *Nombre d'habitants.*	Huoneistoja. *Nombre de logements.*	Niissä asuvia. *Nombre d'habitants.*		
10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	
—	—	—	—	10	56	3	12	—	—	**245**	**1,043**	131	28
—	—	—	—	3	20	1	4	—	—	**126**	**630**	102	29
—	—	—	—	5	18	4	26	—	—	**79**	**362**	32	30
21	130	—	—	6	24	6	39	—	—	**110**	**544**	2	31
—	—	8	53	2	17	2	16	—	—	**53**	**296**	6	32
—	—	—	—	4	29	1	6	—	—	**20**	**86**	—	33
—	—	—	—	4	33	2	13	—	—	**31**	**159**	—	34
—	—	1	10	10	56	9	42	—	—	**123**	**600**	4	35
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**37**	**173**	8	36
—	—	2	13	11	81	7	72	—	—	**130**	**694**	9	37
—	—	—	—	12	81	4	25	—	—	**61**	**316**	1	38
—	—	—	—	7	45	2	11	—	—	**34**	**172**	1	39
—	—	—	—	12	73	1	11	—	—	**78**	**346**	11	40
—	—	—	—	6	54	2	19	—	—	**110**	**542**	—	41
—	—	—	—	13	81	—	—	—	—	**113**	**578**	—	42
2	16	1	10	18	134	4	33	—	—	**252**	**1,347**	5	43
—	—	—	—	9	46	—	—	—	—	**151**	**888**	9	44
—	—	1	1	10	52	—	—	—	—	**113**	**530**	38	45
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**13**	**55**	7	46
—	—	—	—	1	5	—	—	—	—	**31**	**140**	25	47
—	—	—	—	2	13	—	—	—	—	**65**	**329**	75	48
—	—	—	—	11	71	1	11	—	—	**247**	**1,164**	—	49
—	—	—	—	—	—	3	12	—	—	**13**	**66**	—	50
—	—	—	—	—	—	3	15	—	—	**27**	**118**	9	51
—	—	—	—	21	149	8	77	—	—	**85**	**568**	—	52
110	763	—	—	23	145	26	199	3	10	**1,435**	**8,042**	15	53
—	—	—	—	1	6	1	4	—	—	**69**	**357**	—	54

Taulu 26. (jatk.) Työntekijäin asunto-olot: huo-

Tab. 26. (suite). Nombre d'ouvriers habitant chaque sorte de

	Paikkakunta. *Localité.*	Henkilöjä, joi- *Nombre de per-*							
		ainoastaan keittiö *cuisine seulement.*		ainoastaan 1 huone *1 chambre.*		1 huone ja osa keittiöön *1 chambre et part de cuisine.*		1 huone ja keittiö *1 chambre et cuisine.*	
		Huoneistoja. *Nombre de logements.*	Niissä asuvia. *Nombre d'habitants.*	Huoneistoja. *Nombre de logements.*	Niissä asuvia. *Nombre d'habitants.*	Huoneistoja. *Nombre de logements.*	Niissä asuvia. *Nombre d'habitants.*	Huoneistoja. *Nombre de logements.*	Niissä asuvia. *Nombre d'habitants.*
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
55	Kymin pitäjä	660	2,831	554	3,254	—	—	236	1,227
56	Vehkalahden »	81	400	3	5	3	20	87	481
57	Lappeen »	164	657	38	181	7	24	88	459
58	Valkealan »	46	245	—	—	—	—	54	300
59	Joutsenon »	74	307	8	31	4	17	53	304
60	Viipurin »	69	291	69	345	29	107	215	1,138
61	Muolan »	130	593	50	240	10	44	152	791
62	Sortavalan »	123	597	9	36	3	14	40	219
63	Salmin »	41	252	38	611	2	7	8	41
	Mikkelin lääni.								
64	Savonlinna	3	10	5	20	6	23	9	39
65	Heinolan pitäjä	30	121	—	—	1	1	22	119
66	Ristiinan »	—	—	55	260	—	—	14	69
67	Anttolan »	—	—	48	187	—	—	25	126
68	Mikkelin »	—	—	170	730	8	26	141	705
69	Hirvensalmen »	—	—	35	151	—	—	10	44
70	Kangasniemen »	—	—	110	559	—	—	20	124
71	Kerimäen »	9	50	19	81	16	88	9	57
72	Savonrannan »	—	—	17	91	—	—	2	9
73	Heinäveden »	1	7	10	55	—	—	—	—
	Kuopion lääni.								
74	Kuopio	—	—	35	188	—	—	33	193
75	Iisalmi	1	7	41	211	—	—	50	289
76	Leppävirran pitäjä	—	—	215	1,063	—	—	30	196
77	Suonnejoen »	—	—	76	374	1	5	27	149
78	Kuopion »	—	—	55	467	2	16	26	216
79	Muuruveden »	—	—	129	809	—	—	9	45
80	Kontiolahden »	1	10	248	1,477	1	8	16	85
81	Pielisjärven »	2	16	37	241	—	—	9	55

neistojen ja niissä asuvain henkilöjen luku.

logement: nombre de logements, nombre d'habitants.

den asuntona on *sonnes habitant*													
2 huonetta keittiöttä *2 chambres sans cuisine.*		2 huonetta ja osa keittiöön *2 chambres et part de cuisine.*		2 huonetta ja keittiö *2 chambres et cuisine.*		3 tai useamp. huoneita ja keittiö *3 chambres et au-dessus et cuisine.*		Työntekijöitä, jotka asuvat laivassa. *Ouvriers logeant sur des chalands.*		Yhteensä. *Total.*		Epätäydellisiä tietoja antaneita työntekijöitä. *Nombre d'ouvriers ayant fourni des données incomplètes.*	
Huoneistoja. *Nombre de logements.*	Niissä asuvia. *Nombre d'habitants.*	Huoneistoja. *Nombre de logements.*	Niissä asuvia. *Nombre d'habitants.*	Huoneistoja. *Nombre de logements.*	Niissä asuvia. *Nombre d'habitants.*	Huoneistoja. *Nombre de logements.*	Niissä asuvia. *Nombre d'habitants.*	Huoneistoja. *Nombre de logements.*	Niissä asuvia. *Nombre d'habitants.*	Huoneistoja. *Nombre de logements.*	Niissä asuvia. *Nombre d'habitants.*		
10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	
125	900	—	—	14	94	28	236	1	1	**1,618**	**8,543**	2	55
—	—	—	—	25	159	5	46	9	21	**213**	**1,132**	—	56
1	4	—	—	23	185	9	70	—	—	**330**	**1,580**	218	57
—	—	—	—	7	53	4	37	—	—	**111**	**635**	—	58
—	—	—	—	—	—	1	8	—	—	**140**	**667**	61	59
—	—	—	—	43	301	14	115	—	—	**439**	**2,297**	268	60
—	—	1	10	27	175	6	67	—	—	**376**	**1,920**	109	61
—	—	—	—	1	8	—	—	—	—	**176**	**874**	44	62
—	—	—	—	1	8	2	15	—	—	**92**	**934**	41	63
—	—	—	—	3	17	—	—	—	—	**26**	**109**	10	64
—	—	—	—	6	34	2	7	—	—	**61**	**282**	—	65
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**69**	**329**	—	66
—	—	—	—	9	50	5	48	—	—	**87**	**411**	—	67
—	—	—	—	13	94	22	166	—	—	**354**	**1,721**	—	68
2	9	—	—	4	31	—	—	—	—	**51**	**235**	—	69
1	12	—	—	6	41	—	—	—	—	**137**	**736**	1	70
1	13	—	—	—	—	—	—	—	—	**54**	**289**	12	71
4	20	—	—	1	6	—	—	—	—	**24**	**126**	15	72
1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	**12**	**63**	4	73
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**68**	**381**	—	74
1	6	—	—	7	53	1	12	—	—	**101**	**578**	—	75
—	—	—	—	7	64	—	—	—	—	**252**	**1,323**	—	76
—	—	—	—	9	58	3	32	—	—	**116**	**618**	—	77
—	—	—	—	12	207	2	66	—	—	**97**	**972**	—	78
—	—	—	—	4	32	—	—	—	—	**142**	**886**	—	79
16	69	—	—	5	33	—	—	—	—	**287**	**1,682**	101	80
—	—	—	—	1	16	—	—	—	—	**49**	**328**	55	81

Taulu 26. (jatk.) Työntekijäin asunto-olot: huo-

Tab. 26. (suite). Nombre d'ouvriers habitant chaque sorte de

	Paikkakunta. *Localité.*	Henkilöjä, joi- *Nombre de per-*							
		ainoastaan keittiö *cuisine seulement.*		ainoastaan 1 huone *1 chambre.*		1 huone ja osa keittiöön *1 chambre et part de cuisine.*		1 huone ja keittiö *1 chambre et cuisine.*	
		Huoneistoja. *Nombre de logements.*	Niissä asuvia. *Nombre d'habitants.*	Huoneistoja. *Nombre de logements.*	Niissä asuvia. *Nombre d'habitants.*	Huoneistoja. *Nombre de logements.*	Niissä asuvia. *Nombre d'habitants.*	Huoneistoja. *Nombre de logements.*	Niissä asuvia. *Nombre d'habitants.*
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Vaasan lääni.								
82	Pietarsaari	92	455	2	8	—	—	100	632
83	Vöyrin pitäjä	27	76	—	—	—	—	21	105
84	Jepuan »	18	78	—	—	—	—	23	140
85	Kruunupyyn »	6	32	—	—	—	—	20	86
86	Luodon »	8	31	—	—	—	—	24	112
87	Kelviän »	3	12	—	—	—	—	8	52
88	Himangon »	32	143	—	—	—	—	36	219
89	Töysän »	1	5	4	23	—	—	9	57
90	Alavuden »	5	21	6	26	1	4	43	232
91	Ätsärin »	66	375	2	3	4	37	45	298
92	Pihlajaveden »	2	6	—	—	—	—	4	17
93	Keuruun »	26	129	2	9	—	—	20	123
94	Jyväskylän »	39	187	1	2	—	—	22	133
95	Konginkankaan »	31	149	4	12	—	—	7	32
96	Laukaan »	211	903	11	41	—	—	135	727
97	Äänekosken »	30	133	1	4	—	—	41	221
	Oulun lääni								
98	Oulu	—	—	366	1,845	6	25	136	892
99	Kemi	—	—	131	675	—	—	62	527
100	Kajaani	—	—	115	638	—	—	86	550
101	Ylivieskan pitäjä	24	93	3	22	—	—	42	268
102	Paavolan »	114	498	38	330	—	—	55	323
103	Oulunsalon »	—	—	73	354	1	5	61	373
104	Haukiputaan »	—	—	263	1,266	2	7	123	799
105	Simon »	—	—	95	765	—	—	41	260
106	Kemin »	—	—	190	963	—	—	78	565
107	Alatornion »	—	—	388	3,042	—	—	38	234
108	**Yhteensä**	**5,016**	**23,098**	**4,485**	**25,049**	**369**	**1,376**	**5,127**	**28,350**

neistojen ja niissä asuvain henkilöjen luku.

logement: nombre de logements, nombre d'habitants.

den asuntona on *sonnes habitant*													
2 huonetta keittiöttä *2 chambres sans cuisine.*		2 huonetta ja osa keittiöön *2 chambres et part de cuisine.*		2 huonetta ja keittiö *2 chambres et cuisine.*		3 tai useamp. huoneita ja keittiö *3 chambres et au-dessus et cuisine.*		Työntekijöitä, jotka asuvat laivassa. *Ouvriers logeant sur des chalands.*		Yhteensä. *Total.*		Epätäydellisiä tietoja antaneita työntekijöitä. *Nombre d'ouvriers ayant fourni des données incomplètes.*	
Huoneistoja. *Nombre de logements.*	Niissä asuvia. *Nombre d'habitants.*	Huoneistoja. *Nombre de logements.*	Niissä asuvia. *Nombre d'habitants.*	Huoneistoja. *Nombre de logements.*	Niissä asuvia. *Nombre d'habitants.*	Huoneistoja. *Nombre de logements.*	Niissä asuvia. *Nombre d'habitants.*	Huoneistoja. *Nombre de logements.*	Niissä asuvia. *Nombre d'habitants.*	Huoneistoja. *Nombre de logements.*	Niissä asuvia. *Nombre d'habitants.*		
10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	
—	—	—	—	4	29	1	7	—	—	**199**	**1,131**	11	82
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**48**	**181**	—	83
—	—	—	—	7	37	4	28	—	—	**52**	**283**	3	84
—	—	—	—	18	91	9	60	—	—	**53**	**269**	2	85
—	—	—	—	27	178	8	79	—	—	**67**	**400**	1	86
—	—	—	—	1	5	—	—	—	—	**12**	**69**	1	87
—	—	—	—	5	23	2	13	—	—	**75**	**398**	1	88
1	12	—	—	1	4	—	—	—	—	**16**	**101**	—	89
—	—	—	—	3	22	4	24	—	—	**62**	**329**	1	90
—	—	—	—	10	70	1	14	—	—	**128**	**797**	—	91
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**6**	**23**	—	92
—	—	—	—	3	14	1	9	—	—	**52**	**284**	1	93
—	—	—	—	1	8	1	5	—	—	**64**	**335**	—	94
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**42**	**193**	1	95
—	—	—	—	11	54	6	47	—	—	**374**	**1,772**	—	96
—	—	—	—	7	43	1	6	—	—	**80**	**407**	—	97
1	4	—	—	22	202	1	11	—	—	**532**	**2,979**	3	98
—	—	—	—	7	61	1	10	—	—	**201**	**1,273**	—	99
1	10	—	—	4	30	7	83	—	—	**213**	**1,311**	—	100
—	—	—	—	7	51	—	—	—	—	**76**	**434**	5	101
9	123	—	—	4	38	6	80	—	—	**226**	**1,392**	64	102
—	—	—	—	2	9	1	7	—	—	**138**	**748**	—	103
—	—	—	—	8	45	5	45	—	—	**401**	**2,162**	—	104
—	—	—	—	13	111	2	18	—	—	**151**	**1,154**	—	105
1	6	—	—	15	109	2	14	—	—	**286**	**1,657**	1	106
—	—	—	—	13	75	1	7	—	—	**440**	**3,358**	4	107
330	**2,250**	**19**	**130**	**829**	**5,494**	**299**	**2,443**	**16**	**40**	**16,490**	**88,230**	**2,262**	108

Taulu 27. Työntekijäin

Tab. 27. Nombre d'ouvriers logeant

	Paikkakunta. *Localité.*	Työntekijöitä, jotka ovat ilmoittaneet asuvan — ainoastaan keittiössä: — *une cuisine seule habitent:*														
		8 henk. *8 pers.*	9 henk. *9 pers.*	10 henk. *10 pers.*	11 henk. *11 pers.*	12 henk. *12 pers.*	13 henk. *13 pers.*	14 henk. *14 pers.*	15 henk. *15 pers.*	16 henk. *16 pers.*	18 henk. *18 pers.*	20 henk. *20 pers.*	21 henk. *21 pers.*	23 henk. *23 pers.*	26 henk. *26 pers.*	30 henk. *30 pers.*
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
	Uudenmaan lääni.															
1	Kaupungit	7	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	Maaseutu	51	17	17	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	**Yhteensä**	**58**	**18**	**18**	**3**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Turun ja Porin lääni.															
4	Kaupungit	6	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	Maaseutu	12	1	4	1	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—
6	**Yhteensä**	**18**	**2**	**5**	**2**	—	—	—	**1**	**1**	—	—	—	—	—	—
	Hämeen lääni.															
7	Kaupungit	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Maaseutu	36	12	5	3	4	4	2	1	—	—	2	—	—	—	—
9	**Yhteensä**	**36**	**12**	**5**	**3**	**4**	**4**	**2**	**1**	—	—	**2**	—	—	—	—
	Viipurin lääni.															
10	Kaupungit	34	16	9	7	—	2	2	3	—	4	19	1	3	1	—
11	Maaseutu	71	35	26	5	3	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1
12	**Yhteensä**	**105**	**51**	**35**	**12**	**3**	**2**	**2**	**3**	**1**	**4**	**20**	**1**	**3**	**1**	**1**
	Mikkelin lääni.															
13	Kaupungit	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14	Maaseutu	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	**Yhteensä**	**2**	**2**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Kuopion lääni.															
16	Kaupungit	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	Maaseutu	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	**Yhteensä**	—	—	**2**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Vaasan lääni.															
19	Kaupungit	8	4	2	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Maaseutu	23	11	10	2	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—
21	**Yhteensä**	**31**	**15**	**12**	**2**	**3**	—	**1**	—	**2**	—	—	—	—	—	—
	Oulun lääni.															
22	Kaupungit	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23	Maaseutu	5	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24	**Yhteensä**	**5**	**3**	**3**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Yhteensä kaupungeissa	55	22	13	9	3	2	2	3	—	4	19	1	3	1	—
26	Yhteensä maaseudulla	200	81	67	13	7	4	3	2	4	—	3	—	—	—	1
27	**Kaiken kaikkiaan**	**255**	**103**	**80**	**22**	**10**	**6**	**5**	**5**	**4**	**4**	**22**	**1**	**3**	**1**	**1**

asunto-olot: asuntojen ahtaus.

à l'étroit, et dans quelle mesure.

Nombre d'ouvriers ayant indiqué que dans

1 huoneessa keittiöttä: — *1 chambre sans cuisine habitent.*

8 henk. *8 pers.*	9 henk. *9 pers.*	10 henk. *10 pers.*	11 henk. *11 pers.*	12 henk. *12 pers.*	13 henk. *13 pers.*	14 henk. *14 pers.*	15 henk. *15 pers.*	16 henk. *16 pers.*	17 henk. *17 pers.*	18 henk. *18 pers.*	19 henk. *19 pers.*	20 henk. *20 pers.*	21 henk. *21 pers.*	22 henk. *22 pers.*	23 henk. *23 pers.*	24 henk. *24 pers.*	25 henk. *25 pers.*	30 henk. *30 pers.*	40 henk. *40 pers.*	45 henk. *45 pers.*	
17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	
2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
4	1	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
6	**1**	**2**	**1**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
1	**1**	**1**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7
4	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
4	**1**	—	**1**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9
20	15	19	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
48	40	27	9	7	3	4	1	4	—	—	7	5	—	—	1	—	—	7	—	1	11
68	**55**	**46**	**11**	**8**	**4**	**4**	**1**	**4**	—	—	**7**	**5**	—	—	**1**	—	—	**7**	—	**1**	12
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13
16	7	12	2	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14
17	**7**	**12**	**2**	**7**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15
5	1	5	2	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—	—	—	3	1	1	—	—	16
54	39	34	14	7	4	1	1	3	—	1	3	1	—	—	—	3	—	—	—	—	17
59	**40**	**39**	**16**	**7**	**4**	**1**	**1**	**3**	—	**2**	**3**	**3**	—	—	—	**6**	**1**	**1**	—	—	18
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19
—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20
—	—	**1**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21
33	22	21	8	4	2	3	1	1	1	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	22
107	62	53	30	24	18	7	8	4	5	7	1	8	1	—	—	—	—	—	2	—	23
140	**84**	**74**	**38**	**28**	**20**	**10**	**9**	**5**	**6**	**8**	**1**	**8**	**1**	**1**	—	—	—	—	2	—	24
61	38	45	12	5	3	3	1	1	1	2	—	2	—	1	—	3	1	1	—	—	25
234	151	128	57	45	25	12	10	11	5	8	11	14	1	—	1	3	—	7	2	1	26
295	**189**	**175**	**69**	**50**	**28**	**15**	**11**	**12**	**6**	**10**	**11**	**16**	**1**	**1**	**1**	**6**	**1**	**8**	**2**	**1**	27

Taulu 27. (jatk.) Työntekijäin asunto=

Tab. 27. (suite). Nombre d'ouvriers logeant

	Paikkakunta. *Localité.*	Työntekijöitä, jotka ovat ilmoitaneet									
		1 huoneessa osuudella keittiöön *1 chambre et part de cuisine habitent*						1 huo- *1 chambre*			
		8 henk. *8 pers.*	9 henk. *9 pers.*	10 henk. *10 pers.*	14 henk. *14 pers.*	19 henk. *19 pers.*	20 henk. *20 pers.*	8 henk. *8 pers.*	9 henk. *9 pers.*	10 henk. *10 pers.*	11 henk. *11 pers.*
	1	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47
	Uudenmaan lääni.										
1	Kaupungit	—	—	—	—	—	—	12	4	—	—
2	Maaseutu	—	—	—	—	—	—	50	25	10	4
3	**Yhteensä**	—	—	—	—	—	—	**62**	**29**	**10**	**4**
	Turun ja Porin lääni.										
4	Kaupungit	—	1	—	—	—	—	30	13	7	—
5	Maaseutu	—	3	1	—	—	—	37	20	4	3
6	**Yhteensä**	—	**4**	**1**	—	—	—	**67**	**33**	**11**	**3**
	Hämeen lääni.										
7	Kaupungit	1	—	—	—	—	—	2	—	1	—
8	Maaseutu	3	3	—	—	1	—	56	23	20	3
9	**Yhteensä**	**4**	**3**	—	—	**1**	—	**58**	**23**	**21**	**3**
	Viipurin lääni.										
10	Kaupungit	—	—	—	1	—	—	40	17	10	3
11	Maaseutu	3	—	—	—	—	—	75	53	26	6
12	**Yhteensä**	**3**	—	—	**1**	—	—	**115**	**70**	**36**	**9**
	Mikkelin lääni.										
13	Kaupungit	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
14	Maaseutu	1	—	1	—	—	1	11	3	5	6
15	**Yhteensä**	**1**	—	**1**	—	—	**1**	**12**	**3**	**5**	**6**
	Kuopion lääni.										
16	Kaupungit	—	—	—	—	—	—	9	3	4	2
17	Maaseutu	1	—	1	—	—	—	10	2	7	2
18	**Yhteensä**	**1**	—	**1**	—	—	—	**19**	**5**	**11**	3
	Vaasan lääni.										
19	Kaupungit	—	—	—	—	—	—	14	4	3	**4**
20	Maaseutu	—	1	—	—	—	1	32	35	18	8
21	**Yhteensä**	—	**1**	—	—	—	**1**	**46**	**39**	**21**	**11**
	Oulun lääni.										
22	Kaupungit	—	—	—	—	—	—	40	14	21	8
23	Maaseutu	—	—	—	—	—	—	53	45	14	20
24	**Yhteensä**	—	—	—	—	—	—	**93**	**59**	**35**	**28**
25	Yhteensä kaupungeissa	1	1	—	1	—	—	148	55	46	16
26	Yhteensä maaseudulla	8	7	3	—	1	2	324	206	104	52
27	**Kaiken kaikkiaan**	**9**	**8**	**3**	**1**	**1**	**2**	**472**	**261**	**150**	**68**

olot: asuntojen ahtaus.

à l'étroit, et dans quelle mesure.

asuvan — *Nombre d'ouvriers ayant indiqué que dans*

neessa ja keittiössä *et cuisine habitent*							2 huonessa keittiöttä *2 chambres sans cuisine habitent*								2 huoneessa osuud. keittiöön *2 chambres et part de cuisien habitent*			
12 henk. *12 pers.*	13 henk. *13 pers.*	14 henk. *14 pers.*	15 henk. *15 pers.*	18 henk. *18 pers.*	20 henk. *20 pers.*	22 henk. *22 pers.*	8 henk. *8 pers.*	9 henk. *9 pers.*	10 henk. *10 pers.*	11 henk. *11 pers.*	12 henk. *12 pers.*	13 henk. *13 pers.*	15 henk. *15 pers.*	20 henk. *20 pers.*	8 henk. *8 pers.*	9 henk. *9 pers.*	10 henk. *10 pers.*	
48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	4
1	—	—	—	—	—	—	4	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	5
4	—	—	—	—	—	—	**4**	**2**	—	—	**1**	—	—	—	—	**3**	—	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	7
2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	8
2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**3**	—	**2**	9
2	—	—	7	—	—	—	21	8	10	1	1	1	1	—	—	—	—	10
4	3	1	1	—	—	—	16	13	13	3	3	—	1	—	—	—	1	11
6	**3**	**1**	**8**	—	—	—	**37**	**21**	**23**	**4**	**4**	**1**	**2**	—	—	—	**1**	12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13
1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	14
1	**1**	—	—	—	—	—	**1**	—	—	—	**1**	**1**	—	—	—	—	—	15
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16
5	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17
6	—	**1**	—	**1**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18
3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19
3	—	2	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20
6	—	**2**	**1**	—	**2**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21
8	7	3	1	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	22
4	1	2	—	2	—	—	1	1	1	—	—	—	2	3	—	—	—	23
12	**8**	**5**	**1**	**2**	—	**1**	**1**	**1**	**2**	—	—	—	**2**	**3**	—	—	—	24
17	7	3	8	—	—	1	21	8	11	1	1	1	1	—	3	3	—	25
24	5	6	2	3	2	—	22	16	14	3	5	1	3	3	—	—	3	26
41	**12**	**9**	**10**	**3**	**2**	**1**	**43**	**24**	**25**	**4**	**6**	**2**	**4**	**3**	**3**	**3**	**3**	27

Taulu 27. (jatk.) Työntekijäin asunto=

Tab. 27. (suite). Nombre d'ouvriers logeant

	Paikkakunta. *Localité.*	Työntekijöitä, jotka ovat ilmoittaneet — 2 huoneessa ja keittiössä — *2 chambres et cuisine habitent*														
		8 henk. *8 pers.*	9 henk. *9 pers.*	10 henk. *10 pers.*	11 henk. *11 pers.*	12 henk. *12 pers.*	13 henk. *13 pers.*	14 henk. *14 pers.*	15 henk. *15 pers.*	16 henk. *16 pers.*	18 henk. *18 pers.*	20 henk. *20 pers.*	22 henk. *22 pers.*	24 henk. *24 pers.*	28 henk. *28 pers.*	35 henk. *35 pers.*
1		66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80
	Uudenmaan lääni.															
1	Kaupungit	2	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	Maaseutu	8	3	3	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
3	**Yhteensä**	**10**	**4**	**3**	**1**	**1**	**1**	**1**	—	—	—	—	—	—	—	—
	Turun ja Porin lääni.															
4	Kaupungit	10	8	2	1	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
5	Maaseutu	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	**Yhteensä**	**12**	**10**	**2**	**1**	**2**	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
	Hämeen lääni.															
7	Kaupungit	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Maaseutu	19	8	11	7	3	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—
9	**Yhteensä**	**19**	**8**	**12**	**7**	**3**	**2**	—	—	**1**	—	—	—	—	—	—
	Viipurin lääni.															
10	Kaupungit	5	2	2	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Maaseutu	29	7	14	5	3	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—
12	**Yhteensä**	**34**	**9**	**16**	**7**	**3**	**4**	**1**	**1**	—	—	—	—	—	—	—
	Mikkelin lääni.															
13	Kaupungit	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14	Maaseutu	2	3	5	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	**Yhteensä**	**2**	**4**	**5**	—	**1**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Kuopion lääni.															
16	Kaupungit	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	Maaseutu	5	1	3	—	1	1	2	1	1	3	1	—	1	1	1
18	**Yhteensä**	**5**	**2**	**3**	—	**2**	**2**	**2**	**1**	**1**	**3**	**1**	—	**1**	**1**	**1**
	Vaasan lääni.															
19	Kaupungit	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Maaseutu	10	7	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	**Yhteensä**	**13**	**7**	—	**2**	**1**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Oulun lääni.															
22	Kaupungit	4	6	5	1	2	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—
23	Maaseutu	8	6	12	—	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24	**Yhteensä**	**12**	**12**	**17**	**1**	**5**	**3**	**1**	**1**	—	—	—	—	—	—	—
25	Yhteensä kaupungeissa	24	19	10	4	5	6	1	1	—	—	—	1	—	—	—
26	Yhteensä maaseudulla	83	37	48	15	13	6	4	2	2	3	1	—	1	1	1
27	**Kaiken kaikkiaan**	**107**	**56**	**58**	**19**	**18**	**12**	**5**	**3**	**2**	**3**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**

olot: asuntojen ahtaus.

à l'étroit, et dans quelle mesure.

asuvan — *Nombre d'ouvriers ayant indiqué que dans*

3 tai useammassa huoneessa ja keittiössä — *3 chambres et au-dessus et cuisine habitent*																		
8 henk. *8 pers.*	9 henk. *9 pers.*	10 henk. *10 pers.*	11 henk. *11 pers.*	12 henk. *12 pers.*	13 henk. *13 pers.*	14 henk. *14 pers.*	15 henk. *15 pers.*	16 henk. *16 pers.*	17 henk. *17 pers.*	18 henk. *18 pers.*	19 henk. *19 pers.*	20 henk. *20 pers.*	21 henk. *21 pers.*	22 henk. *22 pers.*	24 henk. *24 pers.*	28 henk. *28 pers.*	34 henk. *34 pers.*	
81	82	83	84	85	86	87	88	89.	90	91	92	93	94	95	96	97	98	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
3	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
3	**1**	—	—	—	—	—	**1**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
2	2	1	2	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	4
5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
7	**2**	**1**	**2**	**1**	—	—	**2**	—	—	—	—	—	—	**1**	—	—	—	6
2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7
7	—	2	4	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
9	—	**2**	**4**	**1**	—	**1**	**1**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9
3	5	2	—	—	3	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	10
9	11	6	5	3	3	1	—	1	—	1	1	1	—	—	—	—	—	11
12	**16**	**8**	**5**	**3**	**6**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**2**	—	—	—	—	—	12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13
3	5	2	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14
3	**5**	**2**	—	**2**	—	**1**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16
1	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	17
1	**1**	—	**1**	**2**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**1**	**1**	**1**	—	18
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19
4	6	3	—	1	—	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20
4	**6**	**3**	—	**1**	—	**2**	**1**	**1**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21
2	—	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	22
1	—	1	1	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	23
3	—	**4**	**2**	**2**	**1**	**1**	—	—	—	—	—	—	**2**	—	—	—	**1**	24
9	7	6	3	2	3	—	3	—	1	—	—	1	2	1	—	—	—	25
33	24	14	11	10	4	6	3	2	—	1	1	1	—	1	1	1	1	26
42	**31**	**20**	**14**	**12**	**7**	**6**	**6**	**2**	**1**	**1**	**1**	**2**	**2**	**2**	**1**	**1**	**1**	27

Taulu 28. Työnteki=

Tab. 28. Montant du

	Paikkakunta. *Localité.*	Omissa asunnoissaan asuvia työntekijöitä, jotka maksavat kuukausivuokraa *Nombre d'ouvriers ayant un domicile particulier et payant un loyer mensuel*						
		alle 10 mkan. *au-dessous de 10 fr.*	10—20 mk. *10—20 fr.*	20—30 mk. *20—30 fr.*	30—40 mk. *30—40 fr.*	40 mk ja enem. *40 fr. et au-dessus.*	ilmoittamatt. määrän. *non mentionné.*	Yhteensä. *Total.*
	1	2	3	4	5	6	7	8
1	Helsinki	—	3	5	1	—	—	9
2	Loviisa	31	22	—	—	—	—	53
3	Porvoo	14	19	2	1	—	—	36
4	Tenholan pitäjä	17	—	—	—	—	—	17
5	Pohjan »	26	—	—	—	—	—	26
6	Karjan »	9	2	—	—	—	—	11
7	Pyhäjärven »	3	—	—	—	—	—	3
8	Vihdin »	15	—	—	—	—	—	15
9	Lohjan »	8	1	—	—	—	1	10
10	Nurmijärven »	14	21	1	—	—	—	36
11	Porvoon »	209	20	4	—	2	3	238
12	Pernajan »	69	1	—	—	—	1	71
13	Orimattilan »	1	—	—	—	—	1	2
14	Iitin »	12	2	—	—	—	—	14
15	Ruotsinpyhtään »	2	—	—	—	—	2	4
16	Pori	268	91	5	—	—	9	373
17	Naantali	9	10	1	—	—	—	20
18	Paraisten pitäjä	—	—	—	—	—	—	—
19	Piikkiön »	8	—	—	—	—	—	8
20	Paimion »	2	1	—	—	—	—	3
21	Finnbyn »	—	—	—	—	—	—	—
22	Perniön »	5	—	—	—	—	—	5
23	Perttelin »	2	—	—	—	—	—	2
24	Halikon »	12	—	—	—	—	—	12
25	Maarian »	1	—	—	—	—	—	1
26	Pöytyän »	2	—	—	—	—	—	2
27	Eurajoen »	10	—	—	—	—	—	10
28	Porin »	84	—	—	—	—	2	86
29	Sastmolan »	15	—	—	—	—	—	15
30	Karkun »	18	—	—	—	1	1	20
31	Loimaan »	17	—	—	—	—	1	18
32	Tampere	14	12	7	1	—	1	35
33	Tammelan pitäjä	8	—	—	—	—	—	8
34	Jokioisten »	4	—	—	—	—	—	4
35	Akaan »	21	—	—	—	—	2	23
36	Kalvolan »	6	—	—	—	—	1	7

jäin vuokramäärät.

loyer des ouvriers.

Omissa huon. asuvia, jotka maks. vuotuista maanvuokraa *Nombre d'ouvriers ayant une maison à eux et payant à bail annuel*			Työntekijöitä, joilla on *Nombre d'ouvriers ayant*		Kaiken kaikkiaan. *Somme totale.*	Toisten luona asuvia työntekijöitä, jotka maksavat kuukausivuokraa *Nombre d'ouvriers demeurant chez d'autres personnes et payant un loyer mensuel*							Perheitä, joilla on asukkeja. *Nombre de familles chez lesquelles logent des étrangers.*	Asukkeja niissä perheissä. *Nombre de locataires logeant chez les familles.*	
alle 30 mkan. *au-dessous de 30 fr.*	30 mk ja enem. *30 fr. et au-dessus.*	ilm:ttoman määrän. *non mentionné.*	oma talo. *maison à eux.*	vapaa asunto. *un domicile gratuit.*		alle 10 mkan. *au-dessous de 10 fr.*	10—20 mk. *10—20 fr.*	20—30 mk. *20—30 fr.*	30—40 mk. *30—40 fr.*	40 mk ja enem. *40 fr. et au-dessus.*	ilm:ttoman määrän. *non mentionné.*	Yhteensä. *Total.*			
9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	
—	—	—	—	2	**11**	1	2	—	1	—	9	**13**	—	—	1
43	17	—	5	35	**153**	20	8	—	—	—	27	**55**	3	4	2
2	10	1	2	3	**54**	7	2	—	1	4	9	**23**	3	6	3
1	1	1	1	6	**27**	—	—	—	—	—	16	**16**	1	1	4
—	4	—	—	9	**39**	—	—	—	—	—	13	**13**	2	2	5
1	—	2	1	16	**31**	—	—	—	—	—	50	**50**	8	18	6
—	—	1	—	5	**9**	—	—	—	—	—	2	**2**	1	1	7
—	1	—	—	4	**20**	—	—	—	—	—	18	**18**	4	4	8
9	4	2	1	46	**72**	—	—	—	—	—	49	**49**	5	9	9
3	3	—	3	36	**81**	—	—	—	—	—	55	**55**	22	41	10
46	90	7	3	33	**417**	101	3	5	4	18	124	**255**	28	54	11
14	15	—	2	73	**175**	10	—	—	—	—	75	**85**	8	11	12
2	3	—	—	1	**8**	—	—	—	—	—	2	**2**	—	—	13
3	—	—	—	3	**20**	11	1	2	—	—	2	**16**	2	2	14
5	2	2	1	87	**101**	4	1	—	—	—	37	**42**	9	15	15
178	118	35	47	164	**915**	67	6	53	45	42	113	**326**	132	251	16
—	—	—	11	1	**32**	1	1	—	1	—	9	**12**	11	68	17
—	—	—	—	93	**93**	1	—	—	—	—	23	**24**	—	—	18
3	1	—	1	14	**27**	—	—	—	—	—	12	**12**	4	4	19
—	—	—	3	7	**13**	3	—	—	—	—	7	**10**	—	—	20
—	—	—	2	1	**3**	5	—	—	—	2	3	**10**	—	—	21
—	—	—	10	—	**15**	20	—	—	—	1	9	**30**	1	2	22
3	1	—	2	8	**16**	—	—	—	—	—	17	**17**	1	5	23
13	23	3	3	37	**91**	—	—	—	—	—	54	**54**	12	17	24
—	—	—	7	4	**12**	—	—	—	—	—	1	**1**	1	7	25
—	—	—	6	—	**8**	—	—	1	—	—	8	**9**	—	—	26
8	10	26	1	69	**124**	21	8	16	22	2	60	**129**	28	64	27
79	30	4	2	37	**238**	12	4	29	27	3	63	**138**	23	34	28
49	21	9	2	24	**120**	9	3	19	13	2	62	**108**	17	39	29
22	7	18	1	7	**75**	13	5	2	5	1	10	**36**	5	11	30
—	—	—	38	4	**60**	9	—	—	—	—	43	**52**	3	13	31
1	4	—	—	3	**43**	6	—	—	3	4	3	**16**	9	16	32
—	—	—	8	—	**16**	—	—	—	—	—	4	**4**	3	7	33
—	—	—	14	11	**29**	—	—	—	—	—	2	**2**	5	14	34
30	15	14	1	22	**105**	1	1	8	9	—	3	**22**	13	28	35
5	1	9	—	5	**27**	—	—	1	2	—	15	**18**	1	2	36

Taulu 28. (jatk.) Työn=

Tab. 28. (suite). Montant

	Paikkakunta. *Localité.*	Omissa asunnoissaan asuvia työntekijöitä, jotka maksavat kuukausivuokraa *Nombre d'ouvriers ayant un domicile particulier et payant un loyer mensuel*						
		alle 10 mkan. *au-dessous de 10 fr.*	10—20 mk. *10—20 fr.*	20—30 mk. *20—30 fr.*	30—40 mk. *30—40 fr.*	40 mk ja enem. *40 fr. et au-dessus.*	ilmoittamatt. määrän. *non mentionné.*	Yhteensä. *Total.*
	1	2	3	4	5	6	7	8
37	Sääksmäen pitäjä	24	—	—	—	—	—	24
38	Pälkäneen »	5	—	—	1	—	2	8
39	Lempäälän »	2	—	—	—	—	—	2
40	Pirkkalan »	17	2	1	—	—	1	21
41	Ylöjärven »	27	2	—	—	—	—	29
42	Oriveden »	21	—	—	—	—	2	23
43	Ruoveden »	44	—	—	—	1	8	53
44	Korpilahden »	32	—	—	—	—	1	33
45	Hämeenlinnan pitäjä	44	19	—	—	—	2	65
46	Janakkalan »	2	—	—	—	—	1	3
47	Lopen »	4	—	—	—	—	1	5
48	Hausjärven »	8	23	2	—	—	—	33
49	Hollolan »	38	35	2	—	1	—	76
50	Asikkalan »	1	—	—	—	—	—	1
51	Lappeenranta	5	7	—	—	—	—	12
52	Hamina	14	7	—	—	—	—	21
53	Kotka	109	197	55	13	2	—	376
54	Pyhtään pitäjä	16	1	—	—	—	—	17
55	Kymin »	347	67	4	—	2	—	420
56	Vehkalahden »	17	10	—	1	—	—	28
57	Lappeen »	70	12	—	—	1	1	84
58	Valkealan »	19	1	—	—	—	—	20
59	Joutsenon »	24	10	—	—	—	3	37
60	Viipurin »	94	79	2	2	—	8	185
61	Muolan »	128	4	—	—	—	1	133
62	Sortavalan »	40	5	3	—	—	1	49
63	Salmin »	2	2	—	—	—	—	4
64	Savonlinna	2	11	2	—	—	—	15
65	Heinolan pitäjä	9	—	—	—	—	1	10
66	Ristiinan »	15	—	—	—	—	—	15
67	Anttolan »	31	2	—	—	—	—	33
68	Mikkelin »	96	47	3	1	—	2	149
69	Hirvensalmen »	5	—	—	—	—	1	6
70	Kangasniemen »	10	—	—	—	—	3	13
71	Kerimäen »	42	—	—	—	—	1	43
72	Savonrannan »	—	—	—	—	—	19	19

tekijäin vuokramäärät.

du loyer des ouvriers.

Omissa huon. asuvia, jotka maks. vuotuista maanvuokraa *Nombre d'ouvriers ayant un maison à eux et payant à bail annuel*			Työntekijöitä, joilla on *Nombre d'ouvriers ayant*		Kaiken kaikkiaan. *Somme totale.*	Toisten luona asuvia työntekijöitä, jotka maksavat kuukausivuokraa *Nombre d'ouvriers demeurant chez d'autres personnes et payant un loyer mensuel*							Perheitä, joilla on asukkeja. *Nombre de familles chez lesquelles logent des étrangers.*	Asukkeja näissä perheissä. *Nombre de locataires logeant chez les familles.*	
alle 30 mkan. *au-dessous de 30 fr.*	30 mk ja enem. *30 fr. et au-dessus.*	ilm. tooman määrän. *non mentionné*	oma talo. *maison à eux.*	vapaa asunto. *un domicile gratuit.*		alle 10 mkan. *au-dessous de 10 fr.*	10—20 mk. *10—20 fr.*	20—30 mk. *20—30 fr.*	30—40 mk. *30—40 fr.*	40 mk ja enem. *40 fr. et au-dessus.*	ilm. tooman määrän. *non mentionné.*	Yhteensä. *Total.*			
9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	
23	2	8	2	24	**83**	11	1	15	9	—	20	**56**	15	39	37
1	1	17	—	5	**32**	7	1	3	7	1	11	**30**	2	5	38
9	4	9	—	—	**24**	2	—	—	—	—	9	**11**	4	6	39
25	2	10	—	11	**69**	3	1	5	2	—	9	**20**	12	27	40
9	10	—	1	9	**58**	24	4	—	—	—	24	**52**	4	6	41
10	4	44	—	8	**89**	3	—	7	3	—	11	**24**	10	22	42
32	14	19	3	25	**146**	25	3	42	20	—	21	**111**	20	39	43
6	12	1	—	36	**88**	3	8	9	10	2	40	**72**	13	46	44
4	7	1	24	14	**115**	1	—	—	—	—	35	**36**	9	12	45
—	1	—	—	9	**13**	—	—	—	—	—	7	**7**	2	2	46
1	3	—	1	22	**32**	—	—	—	—	—	24	**24**	7	7	47
1	15	1	—	15	**65**	—	—	—	—	—	75	**75**	9	16	48
9	30	2	3	55	**175**	32	12	—	—	—	28	**72**	15	27	49
1	5	—	—	1	**8**	3	—	—	—	—	2	**5**	—	—	50
4	2	—	1	7	**26**	—	1	—	—	1	8	**10**	7	9	51
10	6	1	9	—	**47**	10	—	—	—	—	28	**38**	2	2	52
48	27	2	12	372	**837**	274	19	2	—	8	310	**613**	114	257	53
3	1	—	2	13	**36**	21	1	—	—	1	10	**33**	9	19	54
135	46	11	10	364	**986**	153	—	—	—	—	481	**634**	58	117	55
32	11	7	17	66	**161**	4	2	—	—	—	46	**52**	11	18	56
60	24	5	28	185	**386**	41	1	—	—	9	111	**162**	51	71	57
18	5	1	8	26	**78**	13	—	—	—	—	20	**33**	11	33	58
6	4	—	1	90	**138**	13	—	2	5	2	41	**63**	15	22	59
95	27	11	91	67	**476**	97	2	1	—	6	125	**231**	46	74	60
110	24	1	37	71	**376**	42	—	—	1	5	61	**109**	59	88	61
33	11	—	24	56	**173**	18	1	—	—	—	28	**47**	31	57	62
15	1	1	10	60	**91**	9	1	—	—	1	31	**42**	5	11	63
1	1	1	1	6	**25**	5	—	—	—	1	5	**11**	14	23	64
14	21	—	2	2	**49**	3	—	—	—	—	9	**12**	2	2	65
10	6	1	1	21	**54**	8	—	—	—	—	7	**15**	4	5	66
5	26	—	—	6	**70**	10	—	—	—	—	7	**17**	13	20	67
21	49	4	—	11	**234**	89	6	—	—	—	25	**120**	56	138	68
8	2	10	3	4	**33**	9	—	—	—	—	9	**18**	2	3	69
4	3	8	—	78	**106**	6	—	—	—	—	26	**32**	1	1	70
2	—	—	1	2	**48**	10	—	—	2	—	6	**18**	11	18	71
—	1	1	—	3	**24**	—	—	—	—	—	15	**15**	—	—	72

Taulu 28. (jatk.) Työn=

Tab. 28. (suite). Montant

	Paikkakunta. *Localité.*	Omissa asunnoissaan asuvia työntekijöitä, jotka maksavat kuukausivuokraa *Nombre d'ouvriers ayant un domicile particulier et payant un loyer mensuel*						
		alle 10 mkan. *au-dessous de 10 fr.*	10—20 mk. *10—20 fr.*	20—30 mk. *20—30 fr.*	30—40 mk. *30—40 fr.*	40 mk ja enem. *40 fr. et au-dessus.*	ilm:ttoman määrän. *non mentionné.*	Yhteensä. *Total.*
	1	2	3	4	5	6	7	8
73	Heinäveden pitäjä	9	—	—	—	—	—	9
74	Kuopio	7	28	12	—	—	—	47
75	Iisalmi	24	13	2	—	—	—	39
76	Leppävirran pitäjä	167	—	—	—	1	1	169
77	Suonnejoen »	23	2	—	—	—	—	25
78	Kuopion »	38	3	—	—	—	—	41
79	Muuruveden »	30	—	—	—	—	—	30
80	Kontiolahden »	65	1	—	—	1	—	67
81	Pielisjärven »	9	7	4	—	—	—	20
82	Pietarsaari	6	32	23	—	—	—	61
83	Vöyrin pitäjä	—	—	—	—	—	—	—
84	Jepuan »	7	2	—	—	—	—	9
85	Kruunupyyn »	4	2	—	1	—	—	7
86	Luodon »	1	—	—	—	—	—	1
87	Kelviän »	3	—	—	—	—	—	3
88	Himangon »	3	—	—	—	—	—	3
89	Töysän »	—	—	—	—	—	—	—
90	Alavuden »	5	—	—	—	2	—	7
91	Ätsärin »	17	—	—	—	—	—	17
92	Pihlajaveden »	1	—	—	—	—	—	1
93	Keuruun »	14	—	—	—	—	1	15
94	Jyväskylän »	4	—	—	—	—	—	4
95	Konginkankaan »	22	—	—	—	—	—	22
96	Laukaan »	89	2	—	—	—	—	91
97	Äänekosken »	13	1	—	—	—	—	14
98	Oulu	56	79	5	—	—	4	144
99	Kemi	5	3	—	—	—	1	9
100	Kajaani	20	45	12	1	—	—	78
101	Ylivieskan pitäjä	4	—	1	—	—	—	5
102	Paavolan »	35	13	1	—	—	1	50
103	Oulunsalon »	11	—	—	—	—	—	11
104	Haukiputaan »	94	13	—	—	—	5	112
105	Simon »	2	—	—	—	—	—	2
106	Kemin »	15	1	—	—	—	—	16
107	Alatornion »	2	—	—	—	—	1	3
108	**Yhteensä**	**3,105**	**995**	**159**	**23**	**14**	**98**	**4,394**

tekijäin vuokramäärät.

du loyer des ouvriers.

Omissa huon. asuvia, jotka maks. vuotuista maanvuokraa *Nombre d'ouvriers ayant une maison à eux et payant à bail annuel*			Työntekijöitä, joilla on *Nombre d'ouvriers ayant*		Kaikken kaikkiaan. *Somme totale.*	Toisten luona asuvia työntekijöitä, jotka maksavat kuukausivuokraa *Nombre d'ouvriers demeurant chez d'autres personnes et payant un loyer mensuel*							Perheitä, joilla on asukkeja. *Nombre de familles chez lesquelles logent des étrangers.*	Asukkeja näissä perheissä. *Nombre de locataires logeant chez ces familles.*	
alle 30 mkan. *au-dessous de 30 fr.*	30 mk ja enem. *30 fr. et au-dessus.*	ilm:ttoman määrän. *non mentionné.*	oma talo. *maison à eux.*	vapaa asunto. *un domicile gratuit.*		alle 10 mkan. *au-dessous de 10 fr.*	10—20 mk. *10—20 fr.*	20—30 mk. *20—30 fr.*	30—40 mk. *30—40 fr.*	40 mk ja enem. *40 fr. et au-dessus.*	ilm:ttoman määrän. *non mentionné.*	Yhteensä. *Total.*			
9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	
—	—	—	—	—	**9**	7	—	—	—	—	—	**7**	2	5	73
—	1	—	1	—	**49**	13	4	2	—	—	—	**19**	11	20	74
8	10	—	—	9	**66**	32	1	—	—	—	2	**35**	2	2	75
3	11	—	1	25	**209**	40	—	—	—	—	3	**43**	10	26	76
8	15	1	—	42	**91**	17	1	—	—	—	7	**25**	7	16	77
1	4	—	—	5	**51**	37	1	—	—	—	8	**46**	—	—	78
21	5	—	1	60	**117**	12	—	—	—	—	13	**25**	5	10	79
87	12	1	7	143	**317**	7	—	—	—	—	64	**71**	9	16	80
5	5	—	1	16	**47**	32	1	—	—	5	19	**57**	8	34	81
—	—	—	7	29	**97**	57	36	2	—	1	17	**113**	22	51	82
—	—	—	7	26	**33**	1	—	—	—	—	14	**15**	—	—	83
—	—	—	11	1	**21**	12	2	1	—	3	16	**34**	1	1	84
—	—	—	10	3	**20**	4	—	—	—	—	31	**35**	2	2	85
—	—	—	24	3	**28**	6	—	—	—	—	34	**40**	2	8	86
—	—	—	4	3	**10**	2	—	—	—	—	1	**3**	2	2	87
—	—	—	37	15	**55**	2	1	—	—	—	18	**21**	—	—	88
3	1	—	—	1	**5**	—	—	1	—	—	10	**11**	—	—	89
24	6	—	1	2	**40**	3	—	7	6	1	6	**23**	5	5	90
14	8	—	—	34	**73**	16	1	3	6	12	17	**55**	16	28	91
2	—	—	—	2	**5**	—	—	—	1	—	—	**1**	—	—	92
8	1	—	—	13	**37**	8	—	—	—	—	8	**16**	8	19	93
8	—	—	11	20	**43**	1	—	4	2	7	7	**21**	18	32	94
3	—	—	1	2	**28**	1	—	2	8	1	3	**15**	2	3	95
22	12	—	65	77	**267**	40	—	8	20	8	31	**107**	46	60	96
7	13	—	—	7	**41**	8	—	2	2	1	26	**39**	11	19	97
23	85	—	5	12	**269**	173	3	—	—	—	90	**266**	69	134	98
14	4	2	—	73	**102**	22	—	—	—	—	77	**99**	27	65	99
3	1	2	9	33	**126**	69	6	—	—	—	12	**87**	16	44	100
—	—	29	—	18	**52**	4	1	2	1	—	21	**29**	1	2	101
—	—	49	5	44	**148**	96	4	—	—	3	39	**142**	24	66	102
22	16	—	1	24	**74**	15	—	—	—	—	49	**64**	14	33	103
103	6	7	7	11	**246**	112	1	—	—	—	42	**155**	25	48	104
14	1	4	—	40	**61**	3	—	—	—	—	87	**90**	26	91	105
11	12	1	2	117	**159**	8	—	—	—	—	120	**128**	41	87	106
2	—	—	3	138	**146**	—	—	—	—	—	298	**298**	65	191	107
1,701	**1,018**	**407**	**691**	**3,662**	**11,873**	**2,131**	**172**	**256**	**238**	**158**	**3,924**	**6,879**	**1,506**	**3,112**	108

Taulu 29. Yleiskatsaus työaikoihin,

Tab. 29. Tableau synoptique des temps de

	Lääni. *Gouvernement.*	Ainoastaan päivätyötä. *Travail de jour seulement.*		2 12-tuntista vuoroa. *Travail en 2 équipes de 12 heures.*		3 8-tuntista vuoroa. *Travail en 3 équipes de 8 heures.*	
		m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*
	1	2	3	4	5	6	7
	Uudenmaan lääni.						
1	Kaupungit	199	30	50	10	—	—
2	Maaseutu	728	61	643	125	—	—
3	**Yhteensä**	**927**	**91**	**693**	**135**	—	—
	Turun ja Porin lääni.						
4	Kaupungit	480	100	457	155	—	—
5	Maaseutu	596	95	618	185	—	—
6	**Yhteensä**	**1,076**	**195**	**1,075**	**340**	—	—
	Hämeen lääni.						
7	Kaupungit	55	3	—	—	—	—
8	Maaseutu	738	56	792	146	7	1
9	**Yhteensä**	**793**	**59**	**792**	**146**	**7**	**1**
	Viipurin lääni.						
10	Kaupungit	786	85	513	159	—	—
11	Maaseutu	2,197	237	1,435	365	—	—
12	**Yhteensä**	**2,983**	**322**	**1,948**	**524**	—	—
	Mikkelin lääni.						
13	Kaupungit	8	—	24	1	—	—
14	Maaseutu	287	34	429	98	—	—
15	**Yhteensä**	**295**	**34**	**453**	**99**	—	—
	Kuopion lääni.						
16	Kaupungit	34	2	127	5	—	—
17	Maaseutu	268	51	579	112	—	—
18	**Yhteensä**	**302**	**53**	**706**	**117**	—	—
	Vaasan lääni.						
19	Kaupungit	172	18	—	—	—	—
20	Maaseutu	479	66	492	96	—	—
21	**Yhteensä**	**651**	**88**	**492**	**96**	—	—
	Oulun lääni.						
22	Kaupungit	335	53	390	122	—	—
23	Maaseutu	960	115	497	151	—	—
24	**Yhteensä**	**1,295**	**168**	**887**	**273**	—	—
25	Yhteensä kaupungeissa	2,069	291	1,561	452	—	—
26	Yhteensä maaseudulla	6,253	715	5,485	1,278	7	1
27	**Kaiken kaikkiaan**	**8,322**	**1,006**	**7,046**	**1,730**	**7**	**1**

työntekijäin ilmoitusten mukaan.

travail, d'après les indications des ouvriers.

Ainoastaan yötyötä. *Travail de nuit seulement.*		Urakkatyötä. *Travail à la tâche.*		Työaika ilmoittamaton. *Temps de travail non mentionné.*		Yhteensä. *Total.*		
m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	
8	9	10	11	12	13	14	15	
—	—	—	—	19	1	268	41	1
6	—	—	—	39	1	1,416	187	2
6	—	—	—	**58**	**2**	**1,684**	**228**	3
8	3	—	—	69	13	1,014	271	4
9	—	4	—	16	2	1,243	282	5
17	**3**	**4**	—	**85**	**15**	**2,257**	**553**	6
—	—	—	—	1	—	56	3	7
13	—	24	—	36	2	1,610	205	8
13	—	**24**	—	**37**	**2**	**1,666**	**208**	9
—	—	—	—	27	1	1,326	245	10
13	—	—	—	57	3	3,702	605	11
13	—	—	—	**84**	**4**	**5,028**	**850**	12
1	—	—	—	2	—	35	1	13
6	—	—	—	27	—	749	132	14
7	—	—	—	**29**	—	**784**	**133**	15
1	—	—	—	—	—	162	7	16
6	—	3	—	75	5	931	168	17
7	—	**3**	—	**75**	**5**	**1,093**	**175**	18
2	—	—	—	15	3	189	21	19
4	1	—	—	3	1	978	164	20
6	**1**	—	—	**18**	**4**	**1,167**	**185**	21
3	—	8	10	25	3	761	188	22
12	—	—	—	45	12	1,514	278	23
15	—	**8**	**10**	**70**	**15**	**2,275**	**466**	24
15	3	8	10	158	21	3,811	777	25
69	1	31	—	298	26	12,143	2,021	26
84	**4**	**39**	**10**	**456**	**47**	**15,954**	**2,798**	27

Taulu 30. Päivätyön alkamis- ja päättymisaika, lepohetket ja työaika.

Tab. 30. Travail de jour: commencement et fin du travail; heures de travail et repos.

Saha tai toiminimi. *Nom de la scierie ou de la maison.*	Työ alkaa, k:lo. *Heure où le travail commence.*	Työ päättyy: *Heure où le travail finit:* lauantaina, k:lo. *le samedi.*	muun pyhäpäivän aattona, k:lo. *le jour avant les grandes fêtes.*	muina päivinä, k:lo. *les autres jours.*	Lepohetket: — *Repos:* edellä puolisen, k:lo. *du matin.*	päivällä, k:lo. *du dîner.*	jälkeen puolisen, k:lo. *de l'après-midi.*	Viikottainen työaika, tuntia. *Nombre d'heures de travail par semaine.*	Työntekijöitä *Nombre d'ouvriers* m. *h.*	n. *f.*
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Emil Granfelt	7 a. p.	2 i. p.	2 i. p.,	6 i. p.	—	12—1 i. p.	—	57	22	2
A. Terichoffs A. B.	6 »	6 »	6 »	6 »	8—½ 9 a. p.	1—2 »	—	63	89	13
Skogbyn höyrysaha	6 »	6 »	6 »	6 »	9—½10 »	12—1 »	¼4—4 i. p.	60	8	—
Kosken saha	7 »	6 »	6 »	7 »	½10—10 »	½1—½2 »	4—½5 »	59	18	—
A. B. Ekö Ångsåg	6 »	6 »	6 »	6 »	8—½ 9 »	12—1 »	4—½5 »	60	19	1
Mustion saha	6 »	6 »	6 »	6 »	½9— 9 »	1—2 »	15 min.	61½	37	—
Pitkälän vesisaha	½7 »	5 »	5 »	6 »	½9— 9 »	12—1 »	—	59	3	—
Olkkalan saha	6 »	6 »	6 »	6 »	15 min.	12—1 »	—	64½	12	—
Lojo Ångsågs A. B.	6 »	5.45 »	5.45 »	6 »	½9— 9 »	12—1 »	15 min.	61¼	29	—
Kyrkstadin saha	6 »	6 »	6 »	6 »	8— 9 »	1—2 »	—	60	34	—
Nääsin höyrysaha	6 »	6 »	6 »	6 »	½9— 9 »	1—2 »	15 min.	61½	68	4
Sandvikens A. B.	6 »	5 »	5 »	6 »	½9— 9 »	12—1 »	¼4—4 »	59	39	—
Porvoon höyrysaha (kesä)	6 »	5 »	5 »	6 »	8—½ 9 »	1—2 »	¼4—4 »	59	224	30
» » (talvi)	⅛8 »	½5 »	½5 »	½5 »	—	1—2 »	—	48	—	—
Tolkkisten höyrysaha	6 »	5 »	5 »	6 »	8—½ 9 »	1—2 »	—	62	52	4
Isnääsin höyrysaha	6 »	6 »	6 »	6 »	8— 9 »	1—2 »	—	60	53	—
Forsbyn höyrysaha	6 »	½6 »	4 »	6 »	8— 9 »	1—2 »	—	59½	75	3
Niinikosken höyrysaha	7 »	6 »	6 »	6 »	—	12—1 »	—	60	9	—
Kuusankosken höyrysaha	7 »	4 »	4 »	6 »	—	12—1 »	—	58	29	6
Ruotsinpyhtään saha	6 »	6 »	6 »	6 »	8—½ 9 »	12—1 »	20 min.	61	50	14
Seikun höyrysaha	6 »	4 »	4 »	6 »	½9— 9 »	12—1 »	—	61	174	54
Vanha saha	6 »	4 »	4 »	6 »	½9— 9 »	12—1 »	—	61	123	29
Räfsö Ångsåg (4 kuuk.)	8 »	5 »	5 »	5 »	—	1—2 »	—	48	—	—
» » (8 kuuk.)	6 »	4 »	4 »	6 »	9—½10 »	1—2 »	—	61	225	29
Naantalin saha	7 »	5 »	5 »	6 »	—	12—1 »	—	59	27	1
Attu A. B.	6 »	7 »	7 »	7 »	8— 9 »	2—3 »	½5—5 »	63	44	1
Qvidjan höyrysaha	6 »	6 »	6 »	6 »	½10—10 »	1—2 »	4—½5 »	60	18	—
Puutavara O. Y. Piikkiö	½7 »	5 »	5 »	6 »	9—½10 »	1—2 »	—	59	37	1
Paimion Puutavara O. Y.	½7 »	5 »	5 »	6 »	9—½10 »	1—2 »	—	59	23	—
Hakkalan saha	6 »	4 »	4 »	6 »	—	12—1 »	—	64	20	—
Impolan höyrysaha	6 »	6 »	½6 »	6 »	½9— 9 »	12—1 »	¼4—4 »	60	25	3
Vartsala Ångsågs A. B.	6 »	6 »	6 »	6 »	8— 9 »	1—2 »	—	60	56	—
Kyrön höyrysaha	6 »	6 »	½6 »	6 »	½9— 9 »	1—2 »	—	63	9	4
Kuuskosken höyrysaha	6 »	6 »	6 »	7 »	8—½ 9 »	2—3 »	—	68	13	3
Kaunissaaren saha	6 »	5 »	5 »	6 »	½9— 9 »	1—2 »	—	62	80	24
Pihlavan höyrysaha	6 »	5 »	5 »	6 »	½9— 9 »	1—2 »	—	62	121	5

Taulu 30. (jatk.) Päivätyön alkamis- ja päättymisaika, lepohetket ja työaika.

Tab. 30. (suite). Travail de jour: commencement et fin du travail; heures de travail et repos.

Saha tai toiminimi. *Nom de la scierie ou de la maison.*	Työ alkaa, k:lo. *Heure où le travail commence.*	Työ päättyy: *Heure où le travail finit:* lauantaina, k:lo. *le samedi.*	muun pyhäpäivän aattona, k:lo. *le jour avant les grandes fêtes.*	muina päivinä, k:lo. *les autres jours.*	Lepohetket: — *Repos:* edellä puolisen, k:lo. *du matin.*	päivällä, k:lo. *du dîner.*	jälkeen puolisen, k:lo. *de l'après-midi.*	Viikottainen työaika, tuntia. *Nombre d'heures de travail par semaine.*	Työntekijöitä *Nombre d'ouvriers* m. *h.*	n. *f.*
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Haminaholman höyrysaha.	6 a. p.	5 i. p.	5 i. p.	6 i. p.	1/2 9— 9 a. p.	1—2 i. p.	—	62	90	9
Lojo Ångsågs A. B.	6 »	6 »	6 »	6 »	9—1/2 10 »	12—1 »	1/2 4—4 i. p.	60	38	—
Loimijoki Ångsågs A. B. .	6 »	6 »	6 »	6 »	1/2 9— 9 »	1—2 »	—	63	29	1
Linikkalan höyrysaha	6 »	3 »	3 »	6 »	8—1/2 9 »	1—2 »	—	60	20	—
Jockis Gods A. B.	7 »	4 »	4 »	6 »	—	[1])12—1 »	—	58 1/2	30	—
Akkas Ångsågs A. B. ...	6 »	6 »	6 »	6 »	15 min.	12—1 »	15 min.	63	22	1
Vanajaveden höyrysaha ..	6 »	5 »	5 »	6 »	—	1 tunti	—	64	40	5
J. A. Uittamo	6 »	5 »	5 »	6 »	1/2 9— 9 »	1—2 »	—	62	25	—
Pohjan höyrysaha.....	6 »	5 »	5 »	6 »	—	12—1 »	—	65	15	—
A. B. Valkiakoski	6 »	3 »	3 »	6 »	8— 9 »	1—2 »	—	57	38	15
O. Y. Lempäälän saha....	6 »	5 »	5 »	6 »	1/2 9— 9 »	1—2 »	—	62	31	4
Valtion saha	7 »	6 »	6 »	6 »	—	12—1 »	—	60	19	—
Hiedan Höyrysahayhtiö ..	6 »	5 »	5 »	6 »	1/2 9— 9 »	1—2 »	—	62	37	2
Oriveden höyrysaha	6 »	3 »	3 »	6 »	1/2 9— 9 »	1—2 »	—	60	33	—
Vehkakosken höyrysaha ..	6 »	6 »	6 »	6 »	8— 9 »	1—2 »	—	60	24	2
Muroleen höyrysaha	6 »	6 »	6 »	6 »	8—1/2 9 »	12—1 »	—	63	38	2
Salmin höyrysaha	6 »	6 »	6 »	6 »	8— 9 »	1—2 »	—	60	46	4
Säynetsalon höyrysaha ...	6 »	6 »	12 päiv.	6 »	1/2 9— 9 »	1—2 »	—	63	23	2
Ilmolahden höyrysaha [2]) ..	6 »	6 »	6 i. p.	6 »	8—1/2 9 »	1—2 »	—	63	32	3
Hämeenlinnan saha (kesä) .	6 »	7 »	7 »	7 »	8— 9 »	1—2 »	—	66	49	1
» » (talvi) .	8 »	4 »	4 »	4 »	—	1—2 »	—	42	—	—
Rauhaniemen höyrysaha..	6 »	1/2 5 »	1/2 5 »	1/2 6 »	1/2 9— 9 »	1/2 1—1/2 2 »	—	59	20	—
Kesijärven höyrysaha	6 »	5 »	5 »	6 »	9—1/2 10 »	1—2 »	—	62	18	—
Riihimäen höyrysaha	6 »	5 »	5 »	6 »	9—1/2 10 »	12—1 »	—	62	43	10
Vihdin Puusep. Huonekalul.	7 »	2 »	2 »	6 »	1/2 9— 9 »	[1]) 1—2 »	—	54	12	—
Lahden höyrysaha	6 »	6 »	6 »	6 »	9—1/2 10 »	12—1 »	—	63	74	9
Saitan Höyrysahan O. Y..	6 »	5 »	5 »	6 »	—	12—1 »	—	65	13	—
Pikisaaren Saha O. Y. ...	6 »	2 »	2 »	6 »	1/2 9— 9 »	[1]) 1—2 »	—	60	14	—
Chr. Haikala	6 »	2 »	2 »	6 »	1/2 9— 9 »	[1]) 1—2 »	—	60	22	—
Hovinsaaren höyrysaha ..	6 »	6 »	6 »	6 »	8—1/2 9 »	12—1 »	—	63	115	10
Norjan saha	6 »	6 »	6 »	6 »	8—1/2 9 »	12—1 »	—	63	359	47
Hietasen saha	6 »	6 »	6 »	6 »	8—1/2 9 »	12—1 »	—	63	115	8
A. B. Stockfors	6 »	6 »	6 »	6 »	8—1/2 9 »	1—2 »	—	63	22	2
Hallan höyrysaha	6 »	6 »	6 »	6 »	8—1/2 9 »	1—2 »	—	63	362	37
Karhula O. Y.	6 »	6 »	6 »	6 »	8—1/2 9 »	1—2 »	—	63	208	56
Sunilan höyrysaha	6 »	6 »	6 »	6 »	8— 9 »	12—1 »	—	60	142	32

[1]) Lauantaisin vain 1/2 tunnin lepohetki. [2]) Osan vuotta.

Taulu 30. (jatk.) Päivätyön alkamis- ja päättymisaika, lepohetket ja työaika.

Tab. 30. (suite). Travail de jour: commencement et fin du travail; heures de travail et repos.

Saha tai toiminimi. *Nom de la scierie ou de la maison.*	Työ alkaa, k:lo. *Heure où le travail commence.*	Työ päättyy: *Heure où le travail finit:* lauantaina, k:lo. *le samedi.*	muun pyhäpäivän aattona, k:lo. *le jour avant les grandes fêtes.*	muina päivinä, k:lo. *les autres jours.*	Lepohetket: — *Repos:* edellä puolisen, k:lo. *du matin.*	päivällä, k:lo. *du dîner.*	jälkeen puolisen, k:lo. *de l'après-midi.*	Viikoteinen työnika, tuntia. *Nombre d'heures de travail par semaine.*	*Nombre d'ouvriers* m. *h.*	n. *f.*
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Jumalniemen saha	6 a. p.	6 i. p.	6 i. p.	6 i. p.	8—½9 a. p.	1—2 i. p.	—	63	82	24
Tervasaaren höyrysaha	6 »	6 »	6 »	6 »	8—9 »	1—2 »	—	60	41	3
Ristniemen O. Y.	6 »	5 »	5 »	6 »	8—9 »	1—2 »	—	59	24	9
Lauritsalan höyrysaha	6 »	6 »	12 päiv.	6 »	8—½9 »	12—1 »	—	63	359	23
Voikan saha	6 »	3 »	4 i. p.	6 »	½9—9 »	[1])12—1 »	—	61	36	—
Tirva Fabriks A. B.	6 »	6 »	6 »	6 »	½9—½10 »	1—2 »	—	60	41	1
Honkalahden höyrysaha	6 »	5 »	5 »	6 »	8—9 »	1—2 »	—	59	60	11
Juustilan saha	6 »	5 »	5 »	6 »	9—10 »	1—2 »	—	59	64	—
Vekrotniemen höyrysaha	½7 »	2 »	2 »	6 »	½9—9 »	[1]) 1—2 »	—	57	73	—
Tammisuon Tehtaat	6 »	6 »	6 »	6 »	½9—9 »	1—2 »	—	63	2	—
Suursaaren höyrysaha	6 »	½6 »	12 päiv.	6 »	½9—9 »	12—1 »	—	62½	118	14
Pölläkkälän saha	6 »	6 »	6 i. p.	6 »	8—9 »	12—1 »	—	60	41	3
Helylän höyrysaha	6 »	½6 »	½6 »	6 »	—	12—1 »	—	65½	18	1
Läskelän höyrysaha	6 »	½6 »	½6 »	6 »	—	12—1 »	—	65½	39	2
Kiviniemen Saha O. Y.	6 »	5 »	5 »	6 »	½9—9 »	12—1 »	—	62	20	—
O. Y. Hosiainoff	6 »	6 »	6 »	6 »	9—10 »	2—3 »	—	60	39	—
Savolan O. Y.	6 »	5 »	5 »	6 »	8—9 »	1—2 »	—	59	11	—
Koskensaari Bolag	6 »	6 »	6 »	6 »	½ tuntia	1 tunti	—	63	2	—
Anttolan höyrysaha	6 »	½6 »	½6 »	6 »	8—9 »	1—2 »	—	59½	39	—
Tuukkalan Höyrys. O. Y.	6 »	6 »	6 »	6 »	8—½9 »	1—2 »	—	63	33	—
Tuppurilan saha	6 »	6 »	6 »	6 »	8—½9 »	12—1 »	—	63	4	—
Saksalan saha	6 »	6 »	6 »	6 »	½ tuntia	1 tunti	—	63	61	3
Tuukkalan Höyrys. O. Y.	6 »	6 »	6 »	6 »	8—9 »	1—2 »	—	60	17	—
Santalan saha	6 »	6 »	6 »	6 »	8—9 »	1—2 »	—	60	6	—
Läsäkoski A. B.	6 »	6 »	2 »	6 »	½9—9 »	1—2 »	—	63	21	2
And. Auvinen O. Y.	7 »	6 »	6 »	6 »	—	1—2 »	—	60	12	4
Pekka Kansanen	6 »	5 »	5 »	6 »	—	12—1 »	—	60	17	6
Säynetkosken saha	6 »	6 »	6 »	6 »	8—½9 »	1—2 »	—	63	1	—
O. Y. Sampo	6 »	6 »	6 »	6 »	8—9 »	1—2 »	—	60	11	2
Kärkkäinen & Putkonen O. Y.	6 »	6 »	6 »	6 »	—	12—1 »	—	66	2	—
Luuniemen saha	7 »	6 »	6 »	6 »	—	12—1 »	—	60	21	—
Varkauden tehtaan saha	6 »	5 »	5 »	6 »	8—9 »	1—2 »	—	59	51	11
Oravikosken saha	7 »	6 »	5 »	6 »	—	1—2 »	—	60	22	13
Kymmene A. B.	6 »	6 »	6 »	6 »	½ tuntia	1 tunti	—	63	22	—
Iisveden saha	6 »	6 »	6 »	6 »	8—9 »	1—2 »	—	60	6	—
Vuotjärvi Ångsågsbolag	6 »	6 »	6 »	6 »	8—9 »	12—1 »	—	60	42	9

[1]) Lauantaina ei ole päivällislomaa.

Taulu 30. (jatk.) Päivätyön alkamis- ja päättymisaika, lepohetket ja työaika.

Tab. 30. (suite). Travail de jour: commencement et fin du travail; heures de travail et repos.

Saha tai toiminimi. *Nom de la scierie ou de la maison.*	Työ alkaa, k:lo. *Heure où le travail commence.*	Työ päättyy: *Heure où le travail finit:* lauantaina, k:lo. *le samedi.*	muun pyhäpäivän aattona, k:lo. *le jour avant les grandes fêtes.*	muina päivinä, k:lo. *les autres jours.*	Lepohetket: — *Repos:* edellä puolisen, k:lo. *du matin.*	päivällä, k:lo. *du dîner.*	jälkeen puolisen, k:lo. *de l'après-midi.*	Viikottainen työaika, tuntia. *Nombre d'heures de travail par semaine.*	*Nombre d'ouvriers* m. *h.*	n. *f.*
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Pekkalan höyrysaha	6 a. p.	5 i. p.	5 i. p.	6 i. p.	—	12—1 i. p.	—	65	48	3
Penttilän höyrysaha	6 »	5 »	5 »	6 »	—	12—1 »	—	65	28	4
Karsikon höyrysaha	6 »	5 »	5 »	6 »	—	12—1 »	—	65	36	—
Valtion saha	7 »	5 »	5 »	6 »	—	12—1 »	—	59	32	9
Alholman höyrysaha	6 »	5 »	5 »	6 »	1/2 9—9 a. p.	1—2 »	—	62	187	21
Pohjois Puutav. O. Y.	1/2 7 »	5 »	5 »	6 »	1/2 9—9 »	1—2 »	—	59	10	—
Kronoby Sågbolag	7 »	7 »	6 »	7 »	9—1/2 10 »	1—2 »	15 min.	61 1/2	54	1
A. B. T. & J. Salvesen	6 »	1/2 6 »	1/2 6 »	6 »	8—9 »	1—2 »	—	59 1/2	50	26
Kallenkosken Sahayhtiö	6 »	6 »	6 »	6 »	8—1/2 9 »	1—2 »	—	63	2	—
Alavuden Puut. O. Y. (sah.)	6 »	5 »	5 »	6 »	8—1/2 9 »	1—2 »	—	62	31	4
» » » (höyl.)	6 »	2 »	2 »	6 »	8—1/2 9 »	[1]) 1—2 »	—	60	17	—
Heikki Hemminki	6 »	6 »	6 »	6 »	8—9 »	12—1 »	—	60	4	—
Ostolan höyrysaha	6 »	6 »	3 »	6 »	8—9 »	[2])12—1 »	—	60	8	—
Inhan höyrysaha (kesä)	6 »	6 »	[3])12 päiv.	6 »	8—1/2 9 »	1—2 »	—	63	37	11
» » (talvi)	6 »	6 »	[3])12 »	6 »	—	12—1 »	—	66	—	—
Pihlajaveden Puuteol. O. Y.	1/2 7 »	5 »	12 »	6 »	1/2 9—9 »	[4])1/2 1—1/2 2»	—	59	6	—
P. Hyvärisen vararikkopesä	6 »	6 »	4 i. p.	6 »	9—1/4 10 »	1—2 »	[5]) 15 min.	60	53	—
Varissaaren höyrysaha	6 »	6 »	12 päiv.	6 »	8—1/2 9 »	[4]) 1—2 »	—	63	20	1
Pyyrinlahden höyrysaha	6 »	6 »	[6])— »	7 »	8—1/2 9 »	1—2 »	—	68	40	2
Haapakosken saha	6 »	6 »	12 »	6 »	8—1/2 9 »	[4]) 1—2 »	—	63	29	1
Suolahden höyrysaha	7 »	6 »	2 i. p.	6 »	—	[7])12—1 »	—	60	16	1
Laukaan höyrysaha	6 »	6 »	6 »	7 »	1/2 9—9 »	2—3 »	—	68	6	—
Äänekoski A. B.	6 »	6 »	12 päiv.	6 »	8—1/2 9 »	[4])12—1 »	—	63	51	6
Toppilan höyrysaha	6 »	6 »	6 i. p.	6 »	9—10 »	1—2 »	—	60	108	19
Laitakarin saha	6 »	6 »	6 »	6 »	9—10 »	2—3 »	—	60	5	—
Nieminen & Kärnä	1/2 7 »	5 »	5 »	6 »	8—9 »	1—2 »	—	56	16	—
Kajaanin Puutavara O. Y.	6 »	6 »	6 »	6 »	8—1/2 9 »	1—2 »	—	63	48	7
Kiviojan höyrysaha	6 »	6 »	6 »	6 »	1/2 9—9 »	12—1 »	—	63	40	12
Raahen Puutavara O. Y.	6 »	5 »	5 »	6 »	9—10 »	2—3 »	—	59	97	3
Varjakka A. B.	6 »	6 »	6 »	6 »	—	1—2 »	—	66	111	27
Patenniemen höyrysaha	6 »	6 »	6 »	6 »	8—9 »	1—2 »	—	60	113	7
Halosen Höyrysaha O. Y.	6 »	1/2 6 »	1/2 6 »	6 »	9—10 »	2—3 »	—	59 1/2	71	4
Karihaaran saha	6 »	6 »	6 »	6 »	9—10 »	2—3 »	—	60	30	—
Kuusiluodon saha	6 »	6 »	6 »	6 »	9—10 »	2—3 »	—	60	73	11
Röytän höyrysaha	6 »	6 »	6 »	6 »	9—10 »	2—3 »	—	60	93	10

[1]) Lauantaisin ei lepohetkeä. — [2]) Lepohetkeä ei ole niinä päivinä, jolloin työ päättyy k:lo 3 i. p. — [3]) Työ päättyy k:lo 12 päiv. joulu-, pääsiäs- ja juhannus-aattoina. — [4]) Päivällislomaa ei ole niinä päivinä, jolloin työ päättyy k:lo 12 päiv. — [5]) Iltapäivän lepohetki jää pois niinä päivinä, jolloin työ päättyy k:lo 4 i. p. — [6]) Saha seisoo suuren juhlapäiväin aattona. — [7]) Lepohetkeä ei ole niinä päivinä, jolloin työ päättyy kl. 2 i. p.

Taulu 31. Päivätyö

Tab. 31. Le travail de jour, nombre

	Lääni. *Gouvernement.*	Työntekijöitä, joiden työaika oli									
		vähemmän kuin 48 t. *au-dessous de 48 heures.*		48 t. *48 h.*		48—54 t. *48—54 h.*		54—59 t. *54—59 h.*		59 t. *59 h.*	
		m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	Uudenmaan lääni.										
1	Kaupungit	—	—	—	—	—	—	22	2	15	9
2	Maaseutu	1	—	4	—	—	—	29	6	261	23
3	**Yhteensä**	**1**	**—**	**4**	**—**	**—**	**—**	**51**	**8**	**276**	**32**
	Turun ja Porin lääni.										
4	Kaupungit	4	22	8	4	2	—	5	17	25	1
5	Maaseutu	5	4	25	3	—	2	23	2	51	1
6	**Yhteensä**	**9**	**26**	**33**	**7**	**2**	**2**	**28**	**19**	**76**	**2**
	Hämeen lääni.										
7	Kaupungit	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Maaseutu	2	—	—	—	6	—	92	6	70	10
9	**Yhteensä**	**2**	**—**	**—**	**—**	**6**	**—**	**92**	**6**	**70**	**10**
	Viipurin lääni.										
10	Kaupungit	—	—	—	—	—	—	35	—	—	—
11	Maaseutu	6	7	37	1	9	3	513	8	256	29
12	**Yhteensä**	**6**	**7**	**37**	**1**	**9**	**3**	**548**	**8**	**256**	**29**
	Mikkelin lääni.										
13	Kaupungit	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—
14	Maaseutu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	**Yhteensä**	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—
	Kuopion lääni.										
16	Kaupungit	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	Maaseutu	5	—	—	—	—	—	—	—	78	26
18	**Yhteensä**	**5**	**—**	**—**	**—**	**—**	**—**	**—**	**—**	**78**	**26**
	Vaasan lääni.										
19	Kaupungit	—	—	—	—	—	—	—	—	171	18
20	Maaseutu	—	—	—	2	—	—	—	—	153	37
21	**Yhteensä**	—	—	—	**2**	—	—	—	—	**324**	**55**
	Oulun lääni.										
22	Kaupungit	—	—	—	—	—	—	—	—	63	7
23	Maaseutu	—	—	—	—	—	—	—	—	149	13
24	**Yhteensä**	—	—	—	—	—	—	—	—	**212**	**20**
25	Yhteensä kaupungeissa	4	22	8	4	2	—	62	19	278	35
26	Yhteensä maaseudulla	19	11	66	6	15	5	657	22	1,018	139
27	**Kaiken kaikkiaan**	**23**	**33**	**74**	**10**	**17**	**5**	**719**	**41**	**1,296**	**174**

työntekijäin ilmoitusten mukaan.

d'heures (indications des ouvriers).

— *Nombre d'ouvriers ayant un temps de travail de*

59—60 t. *59—60 h.*		60 t. *60 h.*		60—63 t. *60—63 h.*		63 t. *63 h.*		63—66 t. *63—66 h.*		66—72 t. *66—72 h.*		72 t. ja enemm. *72 h. et au-dessus*		Yhteensä. *Total.*		
m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	
—	—	88	14	—	—	74	5	—	—	—	—	—	—	199	30	1
—	—	207	3	115	14	93	15	—	—	17	—	1	—	728	61	2
—	—	295	17	115	14	167	20	—	—	17	—	1	—	927	91	3
—	—	13	13	397	36	2	—	7	7	—	—	17	—	480	100	4
22	3	87	10	216	46	86	5	58	14	21	5	2	—	596	95	5
22	3	100	23	613	82	88	5	65	21	21	5	19	—	1,076	195	6
—	—	54	3	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	55	3	7
19	—	100	7	252	17	66	6	112	10	16	—	3	—	738	56	8
19	—	154	10	252	17	66	6	112	10	17	—	3	—	793	59	9
—	—	211	21	35	—	493	64	1	—	4	—	7	—	786	85	10
—	—	203	8	248	59	840	112	—	—	71	4	14	6	2,197	237	11
—	—	414	29	283	59	1,333	176	1	—	75	4	21	6	2,983	322	12
—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	13
—	—	153	20	—	—	87	5	—	—	44	9	3	—	287	34	14
—	—	157	20	—	—	87	5	—	—	44	9	3	—	295	34	15
—	—	32	2	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	34	2	16
1	—	76	14	—	—	59	4	48	7	—	—	1	—	268	51	17
1	—	108	16	—	—	59	4	48	7	2	—	1	—	302	53	18
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	172	18	19
—	—	106	1	29	4	138	19	—	—	52	3	1	—	479	66	20
—	—	106	1	29	4	138	19	—	—	53	3	1	—	651	84	21
—	—	269	45	—	—	2	1	—	—	—	—	1	—	335	53	22
—	—	694	76	1	—	111	26	1	—	4	—	—	—	960	115	23
—	—	963	121	1	—	113	27	1	—	4	—	1	—	1,295	168	24
—	—	671	98	432	36	571	70	8	7	8	—	25	—	2,069	291	25
42	3	1,626	139	861	140	1,480	192	219	31	225	21	25	6	6,253	715	26
42	3	2,297	237	1,293	176	2,051	262	227	38	233	21	50	6	8,322	1,006	27

Taulu 32. Kahteen 12-

Tab. 32. Travail en 2

	Saha tai toiminimi. *Nom de la scierie ou de la maison.*	12-tuntisiin vuoroihin jaettu työ: vuorot vaihtuvat k:lo *heures de changement des équipes.*	työaika 2 peräkkäisenä viikkona *temps de travail pendant 2 semaines consécutives.*	sunnuntailepo 2 peräkkäisenä viikkona *repos de dimanche pendant 2 semaines consécutives.*
	1	2	3	4
1	A. Terichoff A. B.	6 a. p., 6 i. p.	63 + 63 = 126	36 + 36 = 72
2	Skogbyn höyrysaha	6 » 6 »	60 + 60 = 120	24 + 48 = 72
3	A. B. Ekö Ångsåg	6 » 6 »	50 + 60 = 110	48 + 48 = 96
4	Mustion saha	6 » 6 »	52 + 63 = 115	48 + 49 = 97
5	Pitkälän vesisaha	6 » 6 »	50 + 59 = 109	48 + 49 = 97
6	Olkkalan saha	6 » 6 »	$64^1/_2 + 64^1/_2 = 129$	24 + 36 = 60
7	Lojo Ångsågs A. B.	6 » 6 »	50 + 60 = 110	48 + 48 = 96
8	Nääsin höyrysaha	6 » 6 »	52 + 63 = 115	48 + 49 = 97
9	Sandvikens A. B.	6 » 6 »	59 + 60 = 119	48 + 48 = 96
10	Porvoon höyrysaha	6 » 6 »	50 + 60 = 110	48 + 49 = 97
11	Tolkkisten höyrysaha	6 » 6 »	51 + 62 = 113	48 + 49 = 97
12	Isnääsin höyrysaha	6 » 6 »	50 + 60 = 110	24 + 36 = 60
13	Forsbyn höyrysaha	6 » 6 »	50 + 60 = 110	48 + 48 = 96
14	Ruotsinpyhtään saha	6 » 6 »	60 + 61 = 121	24 + 48 = 72
15	Seikun höyrysaha	6 » 6 »	61 + 63 = 124	26 + 48 = 74
16	Vanha saha	6 » 6 »	61 + 63 = 124	26 + 48 = 74
17	Reposaaren höyrysaha	6 » 6 »	61 + 63 = 124	26 + 48 = 74
18	Naantalin saha	6 » 6 »	50 + 59 = 109	37 + 37 = 74
19	Attu A. B.	6 » 6 »	60 + 60 = 120	25 + 37 = 62
20	Hakkalan saha	6 » 6 »	64 + 64 = 128	26 + 26 = 52
21	Impolan höyrysaha	6 » 6 »	$59^1/_2 + 60 = 119^1/_2$	$23^1/_2 + 24 = 47^1/_2$
22	Vartsala Ångsågs A. B.	7 » 7 »	66 + 66 = 132	24 + 36 = 60
23	Kaunissaaren saha	6 » 6 »	62 + 62 = 124	25 + 48 = 73
24	Pihlavan höyrysaha	6 » 6 »	62 + 63 = 125	25 + 48 = 73
25	Haminaholman höyrysaha	6 » 6 »	62 + 63 = 125	25 + 48 = 73
26	Lojo Ångsågs A. B.	6 » 6 »	50 + 60 = 110	24 + 24 = 48
27	Loimijoki Ångsågs A. B.	6 » 6 »	63 + 63 = 126	24 + 24 = 48
28	Akkas Ångsågs A. B	6 » 6 »	66 + 66 = 132	24 + 24 = 48
29	Pohjan höyrysaha	6 » 6 »	66 + 66 = 132	48 + 49 = 97
30	Valtion saha	7 » 6 »	55 + 66 = 121	39 + 39 = 78
31	Oriveden höyrysaha	6 » 6 »	58 + 60 = 118	24 + 48 = 72
32	Vehkakosken höyrysaha	6 » 6 »	60 + 60 = 120	24 + 48 = 72
33	Muroleen hörysaha	6 » 6 »	55 + 66 = 121	48 + 48 = 96
34	Säynetsalon höyrysaha	6 » 6 »	63 + 63 = 126	24 + 48 = 72

tuntiseen vuoroon jaettu työ.

équipes de 12 heures.

— Travail en 2 équipes de 12 heures:

saha seisoo pyhäpäivisin *repos des dimanches et fêtes*		lepohetkien yhteinen pituus. *somme totale des heures de repos.*	työntekijöitä. *nombre d'ouvriers.*		
alkaen — *entre*	asti — *et*		m. *h.*	n. *f.*	
5	6	7	8	9	
lauantaina 6 i. p.	maanantaihin 6 a. p.	$1^1/_2$ tuntia.	49	10	1
» 6 »	sunnuntaihin 6 i. p.	2 »	16	—	2
?	?	2 »	28	4	3
» 5 »	maanantaihin 6 a. p.	$1^3/_4$ »	44	—	4
?	?	$1^1/_2$ »	8	—	5
» 6 »	{ sunnuntaihin 6 i. p. tahi maanantaihin 6 a. p.	$1^1/_4$ »	26	—	6
?	?	$1^3/_4$ »	57	1	7
» 5 »	maanantaihin 6 a. p.	$1^3/_4$ »	64	—	8
» 5 »	» 6 »	2 »	27	1	9
» 6 »	» 6 »	2 »	157	60	10
» 5 »	» 6 »	$1^1/_2$ »	59	18	11
» 6 »	» 6 »	$1^1/_2$ »	54	8	12
?	?	$1^1/_2$ »	57	10	13
» 5 »	sunnuntaihin 6 i. p.	1 tunti 50 min.	54	23	14
» 4 »	» 6 »	$1^1/_2$ tuntia.	191	59	15
» 4 »	» 6 »	$1^1/_2$ »	128	37	16
» 4 »	» 6 »	$1^1/_2$ »	124	57	17
» 5 »	maanantaihin 6 a. p.	2 »	14	2	18
» 6 »	sunnuntaihin 7 i. p.	2 »	51	3	19
» 6 »	» 6 »	1 tunti.	25	—	20
» $^1/_2$6 »	» 6 »	2 tuntia.	4	1	21
?	?	1 tunti.	74	14	22
» 6 »	» 6 »	$1^1/_2$ tuntia.	99	47	23
» 5 »	» 6 »	$1^1/_2$ »	142	62	24
» 5 »	» 6 »	$1^1/_2$ »	84	44	25
» 6 »	» 6 »	2 »	69	3	26
» 6 »	» 6 »	$1^1/_2$ »	70	11	27
» 6 »	» 6 »	1 tunti.	84	19	28
» 5 »	maanantaihin 6 a. p.	1 »	39	7	29
» 4 »	» 7 »	1 »	38	—	30
» 3 »	sunnuntaihin 6 i. p.	$1^1/_2$ tuntia.	40	—	31
» 6 »	» 6 i. p.	2 »	65	13	32
» 6 »	maanantaihin 6 a. p.	$1^1/_2$ »	58	4	33
» 6 »	sunnuntaihin 6 i. p.	$1^1/_2$ »	98	1	34

Taulu 32 (jatk.) Kahteen 12-

Tab. 32. (suite). Travail en

	Saha tai toiminimi. *Nom de la scierie ou de la maison.*	12-tuntisiin vuoroihin jaettu työ: vuorot vaihtuvat k:lo *heures de changement des équipes*	työaika 2 peräkkäisenä viikkona *temps de travail pendant 2 semaines consécutives.*	sunnuntailepo 2 peräkkäisenä viikkona *repos de dimanche pendant 2 semaines consécutives.*
	1	2	3	4
35	Ilmolahden höyrysaha[1])	6 a. p., 6 i. p.	63 + 63 = 126	36 + 36 = 72
36	Hämeenlinnan saha	6 » 6 »	59 + 60 = 119	48 + 48 = 96
37	Kesijärven höyrysaha	1/2 7 » 6 »	50 + 60 = 110	24 + 24 = 48
38	Riihimäen höyrysaha	1/2 7 » 6 »	50 + 60 = 110	24 + 24 = 48
39	Vihdin Puusep. Huonekalut.	7 » 6 »	60 + 60 = 120	28 + 28 = 56
40	Lahden höyrysaha.....	6 » 6 »	63 + 63 = 126	36 + 36 = 72
41	Hovinsaaran höyrysaha	6 » 6 »	52 + 63 = 115	48 + 48 = 96
42	Norjan saha	6 » 6 »	52 + 63 = 115	48 + 48 = 96
43	Hietasen saha	6 » 6 »	52 + 63 = 115	48 + 48 = 96
44	A. B. Stockfors	6 » 6 »	63 + 63 = 126	36 + 36 = 72
45	Hallan höyrysaha	6 » 6 »	52 + 63 = 115	48 + 48 = 96
46	Karhula O. Y.	6 » 6 »	52 + 63 = 115	25 + 35 = 60
47	Sunilan höyrysaha.....	6 » 6 »	63 + 63 = 126	48 + 48 = 96
48	Jumalniemen saha.....	6 » 6 »	52 + 63 = 115	48 + 48 = 96
49	Tervasaaren höyrysaha	6 » 6 »	52 + 63 = 115	48 + 48 = 96
50	Ristniemen O. Y.	6 » 6 »	52 + 63 = 115	48 + 49 = 97
51	Voikan saha	6 » 6 »	60 + 63 = 123	27 + 48 = 75
52	Tirva Fabriks A. B.	6 » 6 »	60 + 60 = 120	24 + 48 = 72
53	Honkalahden höyrysaha	6 » 6 »	50 + 59 = 109	48 + 49 = 97
54	Juustilan saha	6 » 6 »	50 + 59 = 109	48 + 49 = 97
55	Vekrotniemen höyrysaha	1/2 7 » 6 »	50 + 57 = 107	48 1/2 + 52 1/2 = 101
56	Tammisuon Tehtaat	6 » 6 »	55 + 60 = 115	28 + 48 = 76
57	Suursaaren höyrysaha	6 » 6 »	52 + 62 1/2 = 114 1/2	48 + 48 1/2 = 96 1/2
58	Pölläkkälän saha	6 » 7 »	50 + 60 = 110	48 + 48 = 96
59	Helylän höyrysaha.....	6 » 6 »	59 1/2 + 60 = 119 1/2	48 + 48 1/2 = 96 1/2
60	Läskelän höyrysaha	6 » 6 »	59 1/2 + 60 = 119 1/2	48 + 48 1/2 = 96 1/2
61	Kiviniemen Saha	6 » 6 »	52 + 63 = 115	48 + 48 = 96
62	O. Y. Hosiainoff	6 » 6 »	66 + 66 = 132	24 + 36 = 60
63	Savolan O. Y.	6 » 6 »	50 + 59 = 109	37 + 49 = 86
64	Koskensaari Bolag.....	6 » 6 »	63 + 63 = 126	12 + 24 = 36
65	Anttolan höyrysaha	6 » 6 »	52 + 62 1/2 = 114 1/2	48 + 48 1/2 = 96 1/2
66	Tuukkalan Höyrysahan O. Y.	6 » 6 »	50 + 60 = 110	36 + 36 = 72
67	Tuppurilan saha	6 » 6 »	55 + 66 = 121	48 + 48 = 96
68	Saksalan saha.....	6 » 6 »	52 + 63 = 115	48 + 48 = 96
69	Tuukkalan Höyrysahan O. Y.	6 » 6 »	50 + 60 = 110	36 + 36 = 72

[1]) Osan vuotta.

tuntiseen vuoroon jaettu työ.

2 équipes de 12 heures.

— Travail en 2 équipes de 12 heures:

saha seisoo pyhäpäivisin *repos des dimanches et fêtes*		lepohetkien yhteinen pituus. *somme totale des heures de repos.*	työntekijöitä. *nombre d'ouvriers*		
alkaen — *entre*	asti — *et*		m. *h.*	n. *f.*	
5	6	7	8	9	
lauantaina 6 i. p.	sunnuntaihin 6 i. p.	$1^1/_2$ tuntia.	32	3	35
» 5 »	maanantaihin 6 a. p.	2 »	79	19	36
?	?	?	36	—	37
» 5 »	» 6 »	$1^1/_2$ »	62	20	38
» 2 »	sunnuntaihin 6 i. p.	$1^1/_2$ »	28	7	39
» 6 »	» 6 »	$1^1/_2$ »	80	34	40
» 6 »	maanantaihin 6 a. p.	$1^1/_2$ »	107	40	31
» 6 »	» 6 »	$1^1/_2$ »	252	77	42
» 6 »	» 6 »	$1^1/_2$ »	154	42	43
?	?	$1^1/_2$ »	42	3	44
» 6 »	» 6 »	$1^1/_2$ »	209	59	45
» 5 »	» 6 »	$1^1/_2$ »	122	59	46
» 6 »	» 6 »	$1^1/_2$ »	110	41	47
» 6 »	» 6 »	$1^1/_2$ »	66	8	48
» 6 »	» 6 »	$1^1/_2$ »	45	13	49
» 5 »	» 6 »	$1^1/_2$ »	43	23	50
» 3 »	» 6 »	$1^1/_2$ »	9	3	51
» 6 »	sunnuntaihin 6 i. p.	2 »	20	—	52
» 5 »	maanantaihin 6 a. p.	2 »	94	35	53
» 5 »	» 6 »	2 »	75	20	54
» 6 »	» 6 »	$1^1/_2$ »	44	—	55
?	?	$1^1/_2$ »	21	—	56
» $^1/_2$6 »	» 6 »	$1^1/_2$ »	122	58	57
» 6 »	» 6 »	$1^1/_2$ »	102	23	58
» $^1/_2$6 »	» 6 »	1 tunti.	31	6	59
» $^1/_2$6 »	» 6 »	1 »	55	9	60
» 6 »	» 6 »	$1^1/_2$ tuntia.	33	4	61
» 6 »	sunnuntaihin 6 i. p.	1 tunti.	72	4	62
?	?	2 tuntia.	23	1	63
» 6 »	» 6 »	$1^1/_2$ »	51	8	64
» $^1/_2$6 »	maanantaihin 6 a. p.	$1^1/_2$ »	47	—	65
» 6 »	» 6 »	2 »	53	12	66
» 6 »	» 6 »	1 tunti.	47	2	67
» 6 »	» 6 »	$1^1/_2$ tuntia.	98	37	68
» 6 »	» 6 »	2 »	34	—	69

Taulu 32 (jatk.) Kahteen 12-

Tab. 32 (suite). Travail en

	Saha tai toiminimi. *Nom de la scierie ou de la maison.*	12-tuntisiin vuoroihin jaettu työ: vuorot vaihtuvat k:lo *heures de changement des équipes.*	työaika 2 peräkkäisenä viikkona *temps de travail pendant 2 semaines consécutives.*	sunnuntailepo 2 peräkkäisenä viikkona *repos de dimanche pendant 2 semaines consécutives.*
	1	2	3	4
70	Santalan saha	6 a. p., 6 i. p.	60 + 60 = 120	36 + 48 = 84
71	Läsäkoski A. B.	6 » 6 »	52½ + 63 = 115½	48 + 48 = 96
72	And. Auvinen O. Y.	6 » 6 »	60 + 60 = 120	24 + 48 = 72
73	Pekka Kansanen	6 » 6 »	50 + 59 = 109	35 + 48 = 83
74	Säynetkosken saha	6 » 6 »	63 + 63 = 126	24 + 24 = 48
75	O. Y. Sampo	6 » 6 »	60 + 60 = 120	24 + 48 = 72
76	Kärkkäinen & Putkonen O. Y.	6 » 6 »	55 + 66 = 121	48 + 48 = 96
77	Luuniemen saha	6 » 7 »	?	?
78	Varkauden tehtaan saha	6 » 6 »	60 + 60 = 120	24 + 48 = 72
79	Kymmene A. B.	6 » 6 »	62 + 62 = 124	24½ + 48 = 72½
80	Iisveden saha	6 » 6 »	60 + 60 = 120	24 + 48 = 72
81	Vuotjärvi Ångsågsbolag	6 » 6 »	52 + 63 = 115	48 + 48 = 96
82	Pekkalan höyrysaha	6 » 6 »	59 + 59 = 118	26 + 48 = 74
83	Penttilän höyrysaha	6 » 6 »	66½ + 66½ = 133	26 + 48 = 74
84	Karsikon höyrysaha	6 » 6 »	65 + 65 = 130	26 + 48 = 74
85	Valtion saha	7 » 7 »	50 + 59 = 109	38 + 49 = 87
86	Pohjois Puutavara O. Y.	6 » ½7 »	58 + 59 = 117	25½ + 48½ = 74
87	Kallenkosken Sahayhtiö	6 » 6 »	63 + 63 = 126	24 + 36 = 60
88	Heikki Hemminki	6 » 6 »	60 + 60 = 120	24 + 36 = 60
89	Inhan höyrysaha	6 » 6 »	63 + 63 = 126	24 + 48 = 72
90	Varassaaren saha	6 » 6 »	52½ + 63 = 115½	48 + 48 = 96
91	A. B. Finland Wood C:o	6 » 6 »	52½ + 63 = 115½	48 + 48 = 96
92	Suolahden höyrysaha	7 » 6 »	60 + 60 = 120	25 + 49 = 74
93	Äänekoski A. B.	6 » 6 »	52½ + 63 = 115½	48 + 48 = 96
94	Toppilan höyrysaha	6 » 6 »	57 + 57 = 114	16 + 24 = 40
95	Laitakarin saha	6 » 6 »	50 + 60 = 110	48 + 48 = 96
96	Nieminen & Kärnä	½7 » ½7 »	59 + 60 = 119	25½ + 48½ = 74
97	Kajaanin Puutavara O. Y.	6 » 6 »	60 + 60 = 120	24 + 24 = 48
98	Kiviojan höyrysaha	6 » 6 »	50 + 50 = 100	24 + 24 = 48
99	Raahen Puutavara O. Y.	6 » 6 »	50 + 60 = 110	48 + 49 = 97
100	Patenniemen höyrysaha	6 » 6 »	50 + 60 = 110	36 + 48 = 84
101	Halosen Höyrysaha O. Y.	6 » 6 »	50 + 59½ = 109½	48 + 48½ = 96½
102	Karihaaran saha	6 » 6 »	50 + 60 = 110	48 + 48 = 96
103	Kuusiluodon saha	6 » 6 »	50 + 60 = 110	48 + 48 = 96
104	Röytän höyrysaha	6 » 6 »	50 + 60 = 110	48 + 48 = 96

tuntiseen vuoroon jaettu työ.

2 équipes de 12 heures.

— Travail en 2 équipes de 12 heures:

saha seisoo pyhäpäivisin *repos des dimanches et fêtes*		lepohetkien yhteinen pituus. *somme totale des heures de repos.*	työntekijöitä. *nombre d'ouvriers.*		
alkaen — *entre*	asti — *et*		m. *h.*	n. *f.*	
5	6	7	8	9	
?	?	2 tuntia.	13	6	70
?	?	1 1/2 »	61	29	71
lauantaina 6 i. p.	sunnuntaihin 6 i. p.	1 tunti.	34	15	72
» 5 »	maanantaihin 6 a. p.	2 tuntia.	14	2	73
» 6 »	sunnuntaihin 6 i. p.	1 1/2 »	15	—	74
» 6 »	» 6 »	2 »	49	5	75
» 6 »	maanantaihin 6 a. p.	1 tunti.	32	—	76
?	?	1 »	46	—	77
» 5 »	sunnuntaihin 6 i. p.	1 1/2 tuntia.	113	41	78
?	?	1 1/2 »	33	4	79
» 6 »	» 6 »	2 »	44	6	80
?	?	1 tunti.	74	16	81
» 5 »	» 7 »	1 »	73	13	82
» 5 »	» 7 »	1 »	68	6	83
» 5 »	» 7 »	1 »	86	20	84
» 5 »	maanantaihin 7 a. p.	1 »	57	6	85
— ?	?	1 1/2 tuntia.	43	2	86
» 6 »	sunnuntaihin 6 i. p.	1 1/2 »	14	—	87
» 6 »	» 6 »	2 »	6	—	88
» 6 »	» 6 »	1 1/2 »	64	7	89
» 6 »	maanantaihin 6 a. p.	1 1/2 »	32	11	90
» 6 »	» 6 »	1 1/2 »	181	54	91
» 6 »	sunnuntaihin 7 i. p.	1 tunti.	76	10	92
» 6 »	maanantaihin 6 a. p.	1 1/2 tuntia.	11	11	93
?	?	2 »	170	72	94
» 6 »	» 6 »	2 »	159	36	95
» 5 »	sunnuntaihin 1/2 7 i. p.	1 1/2 »	53	3	96
» 6 »	» 6 »	1 1/2 »	71	14	97
?	?	2 »	29	—	98
» 5 »	maanantaihin 6 a. p.	2 »	137	51	99
?	?	2 »	204	77	100
?	?	2 »	65	9	101
» 6 »	» 6 »	2 »	223	30	102
» 6 »	» 6 »	2 »	153	23	103
» 6 »	» 6 »	2 »	63	14	104

Taulu 33. Yötyötä tekevien

Tab. 33. Travailleurs

	Lääni. *Gouvernement.*	Kaksi 12-tuntista vuoroa: — *Travail*									
		12 v. *12 ans*		13 v. *13 ans*		14 v. *14 ans*		15 v. *15 ans*		16 v. *16 ans*	
		m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	Uudenman lääni.										
1	Kaupungit	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	Maaseutu	—	—	2	—	8	—	5	2	12	1
3	**Yhteensä**	—	—	**2**	—	**8**	—	**5**	**2**	**12**	**1**
	Turun ja Porin lääni.										
4	Kaupungit	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
5	Maaseutu	—	—	1	—	2	—	6	—	5	—
6	**Yhteensä**	—	—	**1**	—	**2**	—	**6**	—	**6**	—
	Hämeen lääni.										
7	Kaupungit	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Maaseutu	—	—	1	—	4	—	12	4	13	4
9	**Yhteensä**	—	—	**1**	—	**4**	—	**12**	**4**	**13**	**4**
	Viipurin lääni.										
10	Kaupungit	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
11	Maaseutu	—	—	1	—	5	2	8	1	13	1
12	**Yhteensä**	—	—	**1**	—	**5**	**2**	**8**	**1**	**14**	**1**
	Mikkelin lääni.									—	
13	Kaupungit	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14	Maaseutu	—	—	—	—	—	2	7	5	5	2
15	**Yhteensä**	—	—	—	—	—	**2**	**7**	**5**	**5**	**2**
	Kuopion lääni.										
16	Kaupungit	—	—	1	—	1	—	3	—	1	—
17	Maaseutu	—	—	2	—	1	—	6	—	7	1
18	**Yhteensä**	—	—	**3**	—	**2**	—	**9**	—	**8**	**1**
	Vaasan lääni.										
19	Kaupungit	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Maaseutu	—	—	4	—	6	1	3	3	14	2
21	**Yhteensä**	—	—	**4**	—	**6**	**1**	**3**	**3**	**14**	**2**
	Oulun lääni.										
22	Kaupungit	1	—	—	—	—	1	8	—	5	1
23	Maaseutu	5	—	5	—	10	—	11	2	13	7
24	**Yhteensä**	**6**	—	**5**	—	**10**	**1**	**19**	**2**	**18**	**8**
25	Yhteensä kaupungeissa	1	—	1	—	1	1	11	—	8	1
26	Yhteensä maaseudulla	5	—	16	—	36	5	58	17	82	18
27	**Kaiken kaikkiaan**	**6**	—	**17**	—	**37**	**6**	**69**	**17**	**90**	**19**

työntekijäin ikäjako.

de nuit, par âge.

en 2 équipes de 12 heures:						3 vuoroa: *3 équipes:*		Ainoastaan yötyötä: *Travail de nuit seulement:*					
17 v. *17 ans*		18 v. ja enemm. *18 ans et au-dessus*		Yhteensä *Total*		18 v. ja enemm. *18 ans et au-dessus.*		17 v. *17 ans*	18 v. ja enemm. *18 ans et au-dessus.*		Yhteensä *Total.*		
m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	
1	1	48	9	**49**	**10**	—	—	—	—	—	—	—	1
20	1	604	121	**651**	**125**	—	—	—	6	—	**6**	—	2
21	**2**	**652**	**130**	**700**	**135**	—	—	—	**6**	—	**6**	—	3
2	—	454	155	**457**	**155**	—	—	1	7	3	**8**	**3**	4
10	—	594	185	**618**	**185**	—	—	—	9	—	**9**	—	5
12	—	**1,048**	**340**	**1,075**	**340**	—	—	**1**	**16**	**3**	**17**	**3**	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7
22	4	687	115	**739**	**127**	7	1	—	13	—	**13**	—	8
22	**4**	**687**	**115**	**739**	**127**	**7**	**1**	—	**13**	—	**13**	—	9
4	1	508	158	**513**	**159**	—	—	—	—	—	—	—	10
29	9	1,259	355	**1,315**	**368**	—	—	—	13	—	**13**	—	11
33	**10**	**1,767**	**513**	**1,828**	**527**	—	—	—	**13**	—	**13**	—	12
—	—	23	1	**23**	**1**	—	—	—	1	—	**1**	—	13
9	2	446	100	**467**	**111**	—	—	—	6	—	**6**	—	14
9	**2**	**469**	**101**	**490**	**112**	—	—	—	**7**	—	**7**	—	15
3	—	118	5	**127**	**5**	—	—	—	1	—	**1**	—	16
10	3	522	108	**548**	**112**	—	—	—	6	—	**6**	—	17
13	**3**	**640**	**113**	**675**	**117**	—	—	—	**7**	—	**7**	—	18
—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	**2**	—	19
21	4	379	85	**427**	**95**	—	—	—	4	1	**4**	**1**	20
21	**4**	**379**	**85**	**427**	**95**	—	—	—	**6**	**1**	**6**	**1**	21
11	2	428	121	**453**	**125**	—	—	—	3	—	**3**	—	22
23	13	807	182	**874**	**204**	—	—	—	12	—	**12**	—	23
34	**15**	**1,235**	**303**	**1,327**	**329**	—	—	—	**15**	—	**15**	—	24
21	4	1,579	449	**1,622**	**455**	—	—	1	14	3	**15**	**3**	25
144	36	5,298	1,251	**5,639**	**1,327**	7	1	—	69	1	**69**	**1**	26
165	**40**	**6,877**	**1,700**	**7,261**	**1,782**	**7**	**1**	**1**	**83**	**4**	**84**	**4**	27

Taulu 34. Erinäisten sahatyöntekijöitä varten perustettujen set sairaus=

Tab. 34. Cas de maladie et nombre de jours de maladie parmi les

Ikäjako. —

	Taudin laatu. *Maladies.*	alle 20 vuoden *au-dessous de 20 ans*				20—29 v. *20—29 ans*				30—39 v. *30—39 ans*			
		m. *h.*		n. *f.*		m. *h.*		n. *f.*		m. *h.*		n. *f.*	
		cas de maladie	taudintapauksia / *de maladie*	*cas de maladie*	taudintapauksia / *de maladie*	*cas de maladie*	taudintapauksia / *de maladie*	*cas de maladie*	taudintapauksia / *de maladie*	*cas de maladie*	taudintapauksia / *de maladie*	*cas de maladie*	taudintapauksia / *de maladie*
		sairauspäiviä / *jours de maladie*		sairauspäiviä / *jours de maladie*		sairauspäiviä / *jours de maladie*		sairauspäiviä / *jours de maladie*		sairauspäiviä / *jours de maladie*		sairauspäiviä / *jours de maladie*	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	Yleinen heikkous	—	—	—	—	1	18	—	—	2	57	1	14
2	Verenvähyys	—	—	—	—	—	—	—	—	1	66	1	15
3	Sokeritauti	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Verenmyrkytys	1	14	—	—	—	—	—	—	1	7	—	—
5	Influenssa	—	—	—	—	6	65	2	34	6	49	2	30
6	Kuume	1	16	—	—	—	—	—	—	2	105	—	—
7	Lavantauti	—	—	—	—	1	5	—	—	2	116	1	31
8	Ruusu	—	—	—	—	1	18	—	—	—	—	2	66
9	Tuberkuloosi	3	208	1	92	8	803	4	241	8	827	1	82
10	Mielenvika	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	83
11	Kramppi	—	—	1	8	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Aivotauteja	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	—	—
13	Selkäydintauti	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14	Hermotauti	—	—	—	—	—	—	3	78	1	63	—	—
15	Päänsärky	—	—	—	—	—	—	—	—	2	25	—	—
16	Sydäntauti	—	—	—	—	1	13	—	—	—	—	—	—
17	Peräpukamat	—	—	—	—	—	—	—	—	2	26	—	—
18	Keuhkovikoja	6	152	1	61	18	553	1	19	12	295	6	107
19	Kaulatauti	2	22	—	—	4	116	—	—	7	58	2	25
20	Vatsakatarri	1	14	—	—	8	158	3	115	12	191	7	179
21	Umpisuolentulehdus	—	—	1	45	1	67	4	63	1	73	—	—
22	Kohju	2	46	—	—	—	—	—	—	4	169	—	—
23	Munuaistauti	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24	Siitinelinten tauteja	—	—	—	—	2	37	3	158	1	30	5	132
25	Reumatismi	2	43	1	16	3	26	—	—	10	254	1	35
26	Luumätä	—	—	—	—	—	—	1	28	1	44	—	—
27	Paiseita	3	52	—	—	6	119	—	—	4	67	—	—
28	Silmätauteja	1	31	—	—	3	44	—	—	—	—	—	—
29	Kasveja ja syöpä	—	—	—	—	1	11	—	—	—	—	1	69
30	Lapsivuode	—	—	—	—	—	—	2	18	—	—	—	—
31	Selän kolotus	—	—	—	—	2	17	—	—	3	33	—	—
32	Kipeät jalat	—	—	—	—	1	36	—	—	4	127	1	41
33	Kipeät kädet	—	—	—	—	3	33	—	—	4	32	—	—
34	Tapaturma	3	50	—	—	10	158	—	—	6	103	2	21
35	Ilmoittamaton tauti	2	43	—	—	4	71	6	117	10	175	13	344
36	**Yhteensä**	**27**	**691**	**5**	**222**	**84**	**2,768**	**29**	**871**	**107**	**2,995**	**47**	**1,274**

[1]) Sairauspäivien lukua ei ole ilmoitettu yhdessä tapauksessa.

sairaskassain jäsenten keskuudessa sattuneet taudintapauk= päivineen.

membres des caisses de secours destinées aux ouvriers des scieries.

Répartition selon l'âge.

40—49 v. *40—49 ans*				50—59 v. *50—59 år*				60 v. ja enemm. *60 ans et au-dessus*				ilmoittamaton *âge non mentionné*				
m. *h.*		n. *f.*		m. *h.*		n. *f.*		m. *h.*		n. *f.*		m. *h.*		n. *f.*		
taudintapauksia *cas de maladie*	sairauspäiviä *jours de maladie*	taudintapauksia *cas de maladie*	sairauspäiviä *jours de maladie*	taudintapauksia *cas de maladie*	sairauspäiviä *jours de maladie*	taudintapauksia *cas de maladie*	sairauspäiviä *jours de maladie*	taudintapauksia *cas de maladie*	sairauspäiviä *jours de maladie*	taudintapauksia *cas de maladie*	sairauspäiviä *jours de maladie*	taudintapauksia *cas de maladie*	sairauspäiviä *jours de maladie*	taudintapauksia *cas de maladie*	sairauspäiviä *jours de maladie*	
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	
1	56	—	—	3	75	—	—	3	178	—	—	1	21	—	—	1
1	47	2	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	38	—	—	3
—	—	1	21	—	—	1	39	—	—	—	—	—	—	—	—	4
2	16	1	7	3	52	2	25	1	19	—	—	—	—	—	—	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	14	—	—	6
—	—	—	—	2	55	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7
3	37	1	28	—	—	2	45	—	—	—	—	—	—	—	—	8
2	252	—	—	4	725	—	—	2	151	—	—	—	—	—	—	9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11
1	17	—	—	1	38	—	—	2	[1])7	—	—	—	—	—	—	12
1	48	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13
2	240	—	—	3	103	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14
—	—	—	—	—	—	1	4	6	77	—	—	—	—	—	—	15
3	47	1	30	4	179	1	34	9	256	—	—	—	—	—	—	16
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17
12	493	3	78	17	486	2	67	6	207	1	11	7	183	—	—	18
1	5	—	—	—	—	—	—	1	11	—	—	1	10	—	—	19
13	267	3	60	14	170	3	30	7	332	—	—	4	39	1	25	20
1	19	—	—	2	29	1	63	—	—	—	—	1	35	—	—	21
—	—	—	—	1	36	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22
1	11	4	217	1	41	—	—	1	10	1	91	—	—	—	—	23
1	49	1	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24
2	62	2	29	7	202	3	58	13	291	1	11	4	81	—	—	25
—	—	1	33	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26
3	109	1	39	2	93	—	—	2	60	—	—	2	37	1	7	27
4	134	1	21	2	94	—	—	—	—	—	—	—	—	1	19	28
—	—	—	—	7	449	1	84	2	44	—	—	—	—	—	—	29
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30
3	27	—	—	3	24	—	—	—	—	1	33	—	—	—	—	31
2	73	1	20	2	98	—	—	5	118	1	36	3	71	—	—	32
2	38	—	—	1	16	—	—	2	24	—	—	—	—	1	21	33
6	90	2	79	6	131	1	12	2	8	—	—	7	61	—	—	34
19	569	8	152	9	173	1	35	11	247	—	—	2	74	3	29	35
86	**2,706**	**33**	**889**	**94**	**3,262**	**19**	**496**	**75**	**2,040**	**5**	**182**	**35**	**664**	**7**	**101**	36

Taulu 34 (jatk.) Erinäisten sahatyöntekijöitä varten perustettapaukset

Tab. 34 (suite). Cas de maladie et nombre de jours de maladie parmi

	Taudin laatu. *Maladies.*	Ikäjako (jatk.) *Répartition selon l'âge (suite)*				Siviilisäätynaimattomia — *célibataires*				naineita —	
		Yhteensä *Total*									
		m. *h.*		n. *f.*		m. *h.*		n. *f.*		m. *h.*	
		taudintapauksia *cas de maladie*	sairauspäiviä *jours de maladie*	taudintapauksia *cas de maladie*	sairauspäiviä *jours de maladie*	taudintapauksia *cas de maladie*	sairauspäiviä *jours de maladie*	taudintapauksia *cas de maladie*	sairauspäiviä *jours de maladie*	taudintapauksia *cas de maladie*	sairauspäiviä *jours de maladie*
	1	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39
1	Yleinen heikkous	11	405	1	14	2	68	1	14	5	214
2	Verenvähyys	2	113	3	65	—	—	1	15	2	113
3	Sokeritauti	1	38	—	—	1	38	—	—	—	—
4	Verenmyrkytys	2	21	2	60	1	14	—	—	—	—
5	Influenssa	18	201	7	96	2	24	1	21	15	158
6	Kuume	5	135	—	—	1	16	—	—	2	105
7	Lavantauti	5	176	1	31	—	—	—	—	5	176
8	Ruusu	4	55	5	139	—	—	2	47	4	55
9	Tuberkuloosi	27	2,966	6	415	13	1,195	1	92	14	1,771
10	Mielenvika	—	—	1	83	—	—	—	—	—	—
11	Kramppi	—	—	1	8	—	—	1	8	—	—
12	Aivotauteja	5	58	—	—	1	3	—	—	4	[1])55
13	Selkäydintauti	1	48	—	—	—	—	—	—	1	48
14	Hermotauti	6	406	3	78	—	—	3	78	5	341
15	Päänsärky	8	102	1	4	—	—	—	—	4	52
16	Sydäntauti	17	495	2	64	1	13	—	—	12	347
17	Peräpukamat	2	26	—	—	—	—	—	—	2	26
18	Keuhkovikoja	78	2,369	14	343	19	625	7	167	54	1,648
19	Kaulatauti	16	222	2	25	5	82	1	18	10	130
20	Vatsakatarri	59	1,171	17	409	6	70	1	20	48	1,029
21	Umpisuolentulehdus	6	223	6	171	—	—	3	118	5	188
22	Kohju	7	251	—	—	2	46	—	—	4	184
23	Munuaistauti	3	62	5	308	—	—	1	20	3	62
24	Siitinelinten tauteja	4	116	9	315	2	37	3	157	2	79
25	Reumatismi	41	959	8	149	7	132	2	37	29	688
26	Luumätä	1	44	2	61	—	—	1	28	1	44
27	Paiseita	22	537	2	46	9	166	1	7	11	302
28	Silmätauteja	10	303	2	40	4	116	1	19	5	116
29	Kasveja ja syöpä	10	504	2	153	1	26	—	—	8	459
30	Lapsivuode	—	—	2	18	—	—	1	—	—	—
31	Selän kolotus	11	101	1	33	2	17	—	—	9	84
32	Kipeät jalat	17	523	3	97	3	175	—	—	11	275
33	Kipeät kädet	12	143	1	21	2	19	1	21	9	108
34	Tapaturma	40	601	5	112	10	142	2	21	21	305
35	Ilmoittamaton tauti	57	1,352	31	677	5	125	8	207	47	1,178
36	**Yhteensä**	**508**	**14,726**	**145**	**4,035**	**99**	**3,149**	**43**	**998**	**352**	**10,340**

[1]) Sairauspäivien lukua ei ole ilmoitettu yhdessä tapauksessa.

tujen sairaskassain jäsenten keskuudessa sattuneet taudinsairauspäivineen.

les membres des caisses de secours destinées aux ouvriers des scieries.

jako. — *Répartition selon l'état civil.*

mariés		leskiä *veufs et veuves*				ilmoittamaton siviilisääty *état civil non mentionné*				Yhteensä *Total*				
m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*		n. *f.*		m. *h.*		n. *f.*		m. *h.*		n. *f.*		
taudintapauksia *cas de maladie*	sairauspäiviä *jours de maladie*	taudintapauksia *cas de maladie*	sairauspäiviä *jours de maladie*	taudintapauksia *cas de maladie*	sairauspäiviä *jours de maladie*	taudintapauksia *cas de maladie*	sairauspäiviä *jours de maladie*	taudintapauksia *cas de maladie*	sairauspäiviä *jours de maladie*	taudintapauksia *cas de maladie*	sairauspäiviä *jours de maladie*	taudintapauksia *cas de maladie*	sairauspäiviä *jours de maladie*	
40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	
—	—	—	—	—	—	4	123	—	—	11	405	1	14	1
1	28	—	—	1	22	—	—	—	—	2	113	3	65	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	38	—	—	3
1	39	1	7	1	21	—	—	—	—	2	21	2	60	4
2	17	1	19	4	58	—	—	—	—	18	201	7	96	5
—	—	—	—	—	—	2	14	—	—	5	135	—	—	6
1	31	—	—	—	—	—	—	—	—	5	176	1	31	7
2	78	—	—	1	14	—	—	—	—	4	55	5	139	8
4	241	—	—	1	82	—	—	—	—	27	2,966	6	415	9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	83	10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	8	11
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	58	—	—	12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	48	—	—	13
—	—	1	65	—	—	—	—	—	—	6	406	3	78	14
1	4	3	36	—	—	1	14	—	—	8	102	1	4	15
1	34	3	95	1	30	1	40	—	—	17	495	2	64	16
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	26	—	—	17
3	103	4	88	4	73	1	8	—	—	78	2,369	14	343	18
—	—	—	—	—	—	1	10	1	7	16	222	2	25	19
9	241	3	46	4	105	2	26	3	43	59	1,171	17	409	20
3	53	—	—	—	—	1	35	—	—	6	223	6	171	21
—	—	—	—	—	—	1	21	—	—	7	251	—	—	22
2	118	—	—	2	170	—	—	—	—	3	62	5	308	23
5	133	—	—	1	25	—	—	—	—	4	116	9	315	24
3	45	5	139	3	67	—	—	—	—	41	959	8	149	25
—	—	—	—	1	33	—	—	—	—	1	44	2	61	26
1	39	1	62	—	—	1	7	—	—	22	537	2	46	27
1	21	1	71	—	—	—	—	—	—	10	303	2	40	28
2	153	1	19	—	—	—	—	—	—	10	504	2	153	29
2	18	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	18	30
—	—	—	—	1	33	—	—	—	—	11	101	1	33	31
2	61	1	46	1	36	2	27	—	—	17	523	3	97	32
—	—	1	16	—	—	—	—	—	—	12	143	1	21	33
2	79	3	69	—	—	6	85	1	12	40	601	5	112	34
14	303	2	17	5	94	3	32	4	73	57	1,352	31	677	35
62	**1,839**	**31**	**795**	**31**	**863**	**26**	**442**	**9**	**135**	**508**	**14,726**	**145**	**4,035**	36

Taulu 35. Työntekijäin taudit (hei=

Tab. 35. Maladies des ouvriers

	Taudin laatu. *Maladies.*	Uudenmaan lääni. *Gouvernement de Nyland.*		Turun ja Porin lääni. *Gouvernement d'Åbo et de Björneborg.*		Hämeen lääni. *Gouvernement de Tavastehus.*		Viipurin lääni. *Gouvernement de Vibourg.*	
		m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Yleinen heikkous	3	1	4	4	2	4	2	4
2	Varenvähyys	—	—	—	—	—	—	—	—
3	Sokeritauti	—	—	—	—	—	—	1	—
4	Verenmyrkytys	2	—	1	—	1	—	4	—
5	Lavantauti	—	—	1	—	—	—	2	—
6	Ruusu	1	—	—	—	—	—	—	—
7	Tuberkulcosi	20	3	30	4	18	1	11	3
8	Kuppa	—	—	—	—	—	—	1	—
9	Mielenvika	1	—	—	—	—	—	—	—
10	Kramppi	1	—	—	—	—	—	—	—
11	Halvaus	1	—	—	—	—	—	—	—
12	Selkäydintauti	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Hermotauti	2	4	6	7	2	1	9	3
14	Päänsärky	—	1	2	1	2	2	3	—
15	Kaatuvatauti	2	—	1	—	2	1	1	—
16	Sydäntauti	4	2	4	1	5	1	9	1
17	Keuhkovikoja	9	1	5	—	7	—	10	1
18	Kaulatauti	1	—	2	—	4	—	2	—
19	Vatsakatarri	60	6	61	1	49	1	97	15
20	Umpisuolentulehdus	—	—	1	—	2	—	1	1
21	Kohju	11	—	12	—	—	—	—	—
22	Munaistauti	5	1	—	—	2	—	6	4
23	Maksatauti	2	1	—	—	—	—	—	—
24	Siitinelinten- tauteja	—	1	1	1	1	—	—	1
25	Reumatismi	44	3	19	—	29	4	91	9
26	Luumätä	1	—	2	—	1	—	—	—
27	Paise	—	—	—	—	—	—	—	—
28	Silmätauteja	1	—	5	—	11	1	1	2
29	Korvatauteja	5	—	6	—	14	1	3	—
30	Kasveja ja syöpä	—	—	1	—	—	—	—	—
31	Selän kolotusta	—	—	—	—	4	—	—	—
32	Kipeät jalat	2	—	—	1	6	1	7	1
33	Kipeät kädet	1	—	2	—	2	—	1	—
34	Ilmoittamaton tauti	1	1	—	—	—	—	2	—
35	**Yhteensä**	**180**	**25**	**166**	**20**	**164**	**18**	**264**	**45**

dän omain ilmoitustensa mukaan).

(d'après les indications de ceux-ci).

Mikkelin lääni. *Gouvernement de S:t Michel.*		Kuopion lääni. *Gouvernement de Kuopio.*		Vaasan lääni. *Gouvernement de Vasa.*		Oulun lääni. *Gouvernement d'Uleåborg.*		Koko maa. *Ensemble du pays.*		
m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	
10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
—	—	6	4	—	1	—	—	17	18	1
—	—	—	—	2	1	—	—	2	1	2
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	3
—	—	—	—	1	—	—	—	9	—	4
—	1	—	—	—	—	—	—	3	1	5
—	—	—	—	3	—	—	—	4	—	6
5	2	9	1	11	4	8	4	112	22	7
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	8
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	9
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	10
—	—	2	—	—	—	1	—	4	—	11
—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	12
2	1	4	—	1	—	—	—	26	16	13
1	—	1	—	2	2	—	—	11	6	14
—	—	1	—	—	—	—	—	7	1	15
1	—	2	4	3	1	4	2	32	12	16
3	—	2	—	3	2	1	—	40	4	17
—	—	—	—	1	—	—	—	10	—	18
18	10	32	7	44	3	9	1	370	44	19
1	—	—	—	—	—	—	—	5	1	20
1	—	3	—	2	—	3	—	32	—	21
—	—	2	—	1	—	1	1	17	6	22
—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	23
1	—	1	1	—	7	—	—	4	11	24
29	4	19	5	23	8	1	1	255	34	25
—	—	1	—	1	—	—	—	6	—	26
—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	27
2	1	1	3	3	1	1	—	25	8	28
1	—	2	1	5	2	1	—	37	4	29
1	—	—	1	1	—	2	—	5	1	30
—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	31
2	—	—	1	5	2	1	—	23	6	32
—	—	—	—	1	—	—	—	7	—	33
—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	34
68	**19**	**89**	**28**	**113**	**34**	**34**	**9**	**1,078**	**198**	35

Taulu 36. Erinäisten sahatyöntekijöitä varten perustettujen sai-

Tab. 36. Décès parmi les membres des caisses

	Kuoleman syy. *Cause du décès:*	Alle 20 v. *Au-dessous de 20 ans*			20—29 v. *20—29 ans*				30—39 v. *30—39 ans*					40—49 v. *40—49 ans*					
		célibataires	naimattomia *célibataires*	naineita *mariés*	naimattomia *célibataires*		naineita *mariés*		*célibataires*	naimattomia *célibataires*	naineita *mariés*		Ilmoittamaton siviilisäätyä *état civil non mentionné*	naimattomia *célibataires*	naineita *mariés*		leskiä *veuves*	Ilmoittamaton siviilisäätyä *état civil non mentionné*	
		m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	n. *f.*	m. *h.*	m. *h.*	n. *f.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
1	Keuhkotuberkuloosi	3	2	1	6	1	1	5	3	—	9	1	1	—	6	—	—	—	1
2	Muita keuhkovikoja	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	4	—	—	—	—
3	Aivohalvaus	1	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	3	—	—	—	—
4	Sydäntauti	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—
5	Vatsa- ja suolitauteja	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
6	Umpisuolentulehdus	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
7	Verenmyrkytys	—	—	—	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Syöpä	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—
9	Kasveja	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—
10	Lapsivuode	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Vanhuudenheikkous	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Tapaturmainen kuolema	—	—	—	1	—	2	—	1	—	5	—	—	—	2	1	—	—	—
13	Muita syitä	—	—	—	—	1	1	—	—	1	—	—	—	—	2	—	1	1	—
14	Ilmoittamaton syy	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	6	—	1	—	—
15	**Yhteensä**	**6**	**2**	**1**	**12**	**2**	**5**	**7**	**4**	**2**	**17**	**2**	**1**	**1**	**30**	**2**	**2**	**2**	**1**

raskassojen jäsenten keskuudessa sattuneet kuolemantapaukset.

de secours destinées aux ouvriers des scieries.

50—59 v. *50—59 ans*								60 v. ja vanh. *60 ans et au-dessus*				Ilmoittamaton ikä *Age non mentionné*				Yhteensä *Total*								
célibataires	naimattomia	*mariés*	naimeita	*veufs et veuves*	leskiä	*état civil non mentionné*	ilmoittamaton siviilisääty	*mariés*	naimeita	*veufs et veuves*	leskiä	naimeta *mariés*	leskiä *veufs*	*état civil non mentionné*	ilmoittamaton siviilisääty	*célibataires*	naimattomia	*mariés*	naimeita	*veufs et veuves*	leskiä	*état civil non mentionné*	ilmoittamaton siviilisääty	
m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	m. *h.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	
20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	
1	—	6	—	—	—	—	—	3	—	1	—	—	—	—	—	13	3	26	6	1	—	—	2	1
1	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	5	2	—	—	1	—	2
—	—	3	1	—	—	—	—	3	—	2	—	—	—	—	—	2	—	10	1	2	—	—	—	3
—	—	3	1	1	—	—	—	6	—	1	—	—	—	—	—	—	—	12	1	2	—	—	—	4
—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	5
—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	7
—	1	6	—	—	1	—	—	4	—	3	—	—	—	—	—	—	1	12	1	3	1	—	—	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	9
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	10
—	—	—	—	—	—	—	—	4	1	3	—	—	—	1	—	—	—	4	1	3	—	1	—	11
—	—	3	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	2	—	15	1	—	—	—	—	12
—	—	1	—	—	1	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	2	7	—	—	2	1	—	13
—	—	—	1	1	1	1	1	2	1	—	2	2	1	1	1	2	—	10	2	2	4	2	2	14
2	**1**	**24**	**4**	**2**	**3**	**2**	**1**	**31**	**2**	**10**	**2**	**2**	**1**	**2**	**1**	**25**	**7**	**110**	**17**	**13**	**7**	**6**	**4**	15

Taulu 37. Työntekijäin työssä saamat tapaturmaiset

Tab. 37. Infirmités ayant atteint les ouvriers par suite

	Vamman laatu. *Genre d'infirmité*	Uudenmaan lääni *Gouvernement de Nylande*		Turun ja Porin lääni *Gouvernem. d'Åbo et de Björneborg*		Hämeen lääni *Gouvernement de Tavastehus*		Viipurin lääni *Gouvernement de Vibourg*	
		m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Yleisiä ruhje- tai puristusvammoja	—	—	7	4	2	—	17	—
2	Korvavammoja	1	—	3	—	1	—	—	—
3	Silmävammoja	1	—	13	1	8	2	13	1
4	Muita päänvammoja	3	—	7	3	13	—	8	2
5	Hartiat tai selkäranka viottuneet	4	—	9	3	1	—	6	1
6	Käsivarren tai käden vammoja	63	7	196	26	110	9	201	10
7	Keuhkot tai rintakehä vioittuneet	5	—	17	2	—	—	16	—
8	Vatsanpohjan vammoja	—	—	3	—	1	—	—	—
9	Kohju	—	—	19	1	—	—	10	—
10	Säären tai jalan vammoja	21	1	49	4	28	1	65	—
11	**Yhteensä**	**98**	**8**	**323**	**44**	**164**	**12**	**336**	**14**

vammat (heidän omain tiedonantojensa mukaan).

d'accidents pendant le travail (indications des ouvriers).

Mikkelin lääni *Gouvernement de S:t Michel*		Kuopion lääni *Gouvernement de Kuopio*		Vaasan lääni *Gouvernement de Vasa*		Oulun lääni *Gouvernement d'Uleaborg*		Koko maa *Ensemble du pays*		
m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	m. *h.*	n. *f.*	
10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
3	—	5	—	—	1	3	—	37	5	1
—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	2
4	—	2	—	2	—	4	—	47	4	3
1	—	2	—	—	—	4	—	38	5	4
3	1	6	—	—	—	3	—	32	5	5
54	6	45	6	32	—	79	8	780	72	6
2	—	3	—	—	—	1	—	44	2	7
—	—	1	—	1	—	—	—	6	—	8
4	1	5	—	1	—	2	—	41	2	9
19	2	30	1	7	—	13	—	232	9	10
90	**10**	**99**	**7**	**43**	**1**	**109**	**8**	**1,262**	**104**	11

Taulu 38. Korvauksia työntekijöitä kohdanneista tapa-

Tab. 38. Indemnités pour cause de sinistres données

Vamman laatu. *Genre de sinistre*	Työntekijöitä. *Nombre d'ouvriers*											
	Uudenmaan lääni *Gouvernement de Nylande*						Turun ja Porin lääni *Gouvernement d'Åbo et de Björneborg.*					
	m. *h.*	Smk. *Fr.*	p. *c.*	n. *f.*	Smk. *Fr.*	p. *c.*	m. *h.*	Smk. *Fr.*	p. *c.*	n. *f.*	Smk. *Fr.*	p. *c.*
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1 Yleisiä ruhje- tai puristus-vammoja	—	—	—	—	—	—	1	43	20	1	38	—
2 Korvavammoja	—	—	—	—	—	—	1	70	—	—	—	—
3 Silmävammoja	—	—	—	—	—	—	11	1,027	80	—	—	—
4 Muita päänvammoja	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5 Hartiat tai selkäranka vioittuneet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6 Kohju	21	1,838	34	4	474	—	33	2,058	20	1	50	—
7 Käsivarren tai käden vammoja	1	300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8 Säären tai jalan vammoja	—	—	—	—	—	—	7	637	20	1	32	80
9 **Yhteensä**	**22**	**2,138**	**34**	**4**	**474**	—	**53**	**3,836**	**40**	**3**	**120**	**80**

Vamman laatu. *Genre de sinistre*	Työntekijöitä. *Nombre d'ouvriers*											
	Kuopion lääni *Gouvernement de Kuopio*						Vaasan lääni *Gouvernement de Vasa*					
	m. *h.*	Smk. *Fr.*	p. *c.*	n. *f.*	Smk. *Fr.*	p. *c.*	m. *h.*	Smk. *Fr.*	p. *c.*	n. *f.*	Smk. *Fr.*	p. *c.*
1	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43
1 Yleisiä ruhje- tai puristus-vammoja	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2 Korvavammoja	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3 Silmävammoja	1	82	80	—	—	—	1	101	35	—	—	—
4 Muita päänvammoja	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5 Hartiat tai selkäranka vioittuneet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6 Kohju	7	632	60	—	—	—	6	742	60	—	—	—
7 Käsivarren tai käden vammoja	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8 Säären tai jalan vammoja	2	60	—	—	—	—	3	317	30	—	—	—
9 **Yhteensä**	**10**	**775**	**40**	—	—	—	**10**	**1,161**	**25**	—	—	—

turmista (työntekijäin omain tiedonantojen mukaan).

aux ouvriers (d'après les indications de ceux-ci).

jotka kantavat tapaturmakorvauksena seuraavat määrät
indemnisés pour cause de sinistres, et recevant le montant ci-dessous.

Hämeen lääni *Gouvernement de Tavastehus*						Viipurin lääni *Gouvernement de Vibourg*						Mikkelin lääni *Gouvernement de S:t Michel*						
m. *h.*	Smk. *Fr.*	p. *c.*	n. *f.*	Smk. *Fr.*	p. *c.*	m. *h.*	Smk. *Fr.*	p. *c.*	n. *f.*	Smk. *Fr.*	p. *c.*	m. *h.*	Smk. *Fr.*	p. *c.*	n. *f.*	Smk. *Fr.*	p. *c.*	
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	
—	—	—	—	—	—	4	588	85	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
4	351	60	—	—	—	7	648	74	1	60	—	—	—	—	—	—	—	3
—	—	—	—	—	—	1	216	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
—	—	—	—	—	—	3	302	40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
14	1,839	30	3	163	50	48	4,517	86	2	140	50	15	1,055	77	1	64	80	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7
3	235	60	—	—	—	13	1,671	20	—	—	—	1	108	—	—	—	—	8
21	**2,426**	**50**	**3**	**163**	**50**	**76**	**7,945**	**05**	**3**	**200**	**50**	**16**	**1,163**	**77**	**1**	**64**	**80**	9

jotka kantavat tapatarmakorvauksena seuraavat määrät (jatk.)
indemnisés pour cause de sinistres, et recevant le montant ci-dessous (suite).

Oulun lääni *Gouvernement d'Uleåborg*						Koko maa *Ensemble du pays*					
m. *h.*	Smk. *Fr.*	p. *c.*	n. *f.*	Smk. *Fr.*	p. *c.*	m. *h.*	Smk. *Fr.*	p. *c.*	n. *f.*	Smk. *Fr.*	p. *c.*	
44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	
3	772	72	—	—	—	8	1,404	77	1	38	—	1
—	—	—	—	—	—	1	70	—	—	—	—	2
1	108	—	—	—	—	25	2,320	29	1	60	—	3
—	—	—	—	—	—	1	216	—	—	—	—	4
—	—	—	—	—	—	3	302	40	—	—	—	5
24	2,600	43	4	295	86	168	15,285	10	15	1,188	66	6
—	—	—	—	—	—	1	300	—	—	—	—	7
4	486	—	—	—	—	33	3,515	30	1	32	80	8
32	**3,967**	**15**	**4**	**295**	**86**	**240**	**23,413**	**86**	**18**	**1,319**	**46**	9

Taulu 38 (jatk.). Korvauksia työntekijöitä kohdanneista

Tab. 38 (suite). Indemnités pour cause de sinistres données

	Vamman laatu. *Genre de sinistre.*	Työntekijöitä, jotka ovat *Nombre d'ouvriers indemnisés*											
		Uudenmaan lääni *Gouvernement de Nylande*						Turun ja Porin lääni *Gouvernement d'Åbo et de Björneborg*					
		m. *h.*	Smk. *Fr.*	p. *c.*	n. *f.*	Smk. *Fr.*	p. *c.*	m. *h.*	Smk. *Fr.*	p. *c.*	n. *f.*	Smk. *Fr.*	p. *c.*
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	Yleisiä ruhje- tai puristusvammoja	—	—	—	—	—	—	2	48	—	—	—	—
2	Korvavammoja	1	175	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	Silmävammoja	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Muita päänvammoja	—	—	—	—	—	—	1	225	—	1	14	—
5	Hartiat tai selkäranka vioittuneet	—	—	—	—	—	—	4	152	58	1	14	—
6	Käsivarren tai käden vammoja	9	1,419	—	2	190	—	71	8,116	35	14	1,561	60
7	Keuhkot tai rintakehä vioittuneet	—	—	—	—	—	—	1	15	—	1	17	—
8	Vatsanpohjan vammoja	—	—	—	—	—	—	2	76	44	—	—	—
9	Kohju	—	—	—	—	—	—	3	142	85	—	—	—
10	Säären tai jalan vammoja	1	130	—	—	—	—	19	1,186	84	1	200	—
11	**Yhteensä**	**11**	**1,724**	—	**2**	**190**	—	**103**	**9,963**	**06**	**18**	**1,806**	**60**

	Vamman laatu. *Genre de sinistre.*	Työntekijöitä, jotka ovat *Nombre d'ouvriers indemnisés*											
		Kuopion lääni *Gouvernement de Kuopio*						Vaasan lääni *Gouvernement de Vasa*					
		m. *h.*	Smk. *Fr.*	p. *c.*	n. *f.*	Smk. *Fr.*	p. *c.*	m. *h.*	Smk. *Fr.*	p. *c.*	n. *f.*	Smk. *Fr.*	p. *c.*
	1	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43
1	Yleisiä ruhje- tai puristusvammoja	2	205	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	Korvavammoja	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	Silmävammoja	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Muita päänvammoja	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	Hartiat tai selkäranka vioittuneet	1	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	Käsivarren tai käden vammoja	9	993	—	1	40	—	8	2,927	20	—	—	—
7	Keuhkot tai rintakehä vioittuneet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Vatsanpohjan vammoja	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Kohju	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Säären tai jalan vammoja	1	30	—	1	10	—	—	—	—	—	—	—
11	**Yhteensä**	**13**	**1,244**	—	**2**	**50**	—	**8**	**2,927**	**20**	—	—	—

tapaturmista (työntekijäin omain tiedonantojen mukaan).

aux ouvriers (d'après les indications de ceux-ci).

kantaneet tapaturmakorvauksena kertaa kaikkiaan seuraavat määrät.
pour cause de sinistres, et ayant reçu une fois pour toutes le montant ci-dessous.

Hämeen lääni *Gouvernement de Tavastehus*						Viipurin lääni *Gouvernement de Vibourg*						Mikkelin lääni *Gouvernement de S:t Michel*						
m. *h.*	Smk. *Fr.*	p. *c.*	n. *f.*	Smk. *Fr.*	p. *c.*	m. *h.*	Smk. *Fr.*	p. *c.*	n. *f.*	Smk. *Fr.*	p. *c.*	m. *h.*	Smk. *Fr.*	p. *c.*	n. *f.*	Smk. *Fr.*	p. *c.*	
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	
1	70	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	250	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
1	70	—	—	—	—	1	1,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
1	9	—	—	—	—	1	170	—	—	—	—	1	36	—	—	—	—	4
												1						
1	90	—	—	—	—	1	130	—	—	—	—		29	—	1	73	—	5
25	3,826	80	—	—	—	37	8,060	—	3	232	—	19	2,909	30	—	—	—	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	10	—	1	10	—	9
6	531	12	—	—	—	3	406	60	—	—	—	4	510	—	1	15	—	10
35	**4,596**	**92**	—	—	—	**43**	**9,766**	**60**	**3**	**232**	—	**27**	**3,744**	**30**	**3**	**98**	—	11

kantaneet tapaturmakorvauksena kerta kaikkiaan seuraavat määrät. (jatk.)
pour cause de sinistres, et ayant reçu une fois pour toutes le montant ci-dessous (suite).

Oulun lääni *Gouvernement d'Uleåborg*						Koko maa *Ensemble du pays*					
m. *h.*	Smk. *Fr.*	p. *c.*	n. *f.*	Smk. *Fr.*	p. *c.*	m. *h.*	Smk. *Fr.*	p. *c.*	n. *f.*	Smk. *Fr.*	p. *c.*	
44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	
—	—	—	—	—	—	6	573	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	1	175	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	2	1,070	—	—	—	—	3
—	—	—	—	—	—	4	440	—	1	14	—	4
1	57	60	—	—	—	9	475	18	2	87	—	5
4	419	—	—	—	—	182	28,670	65	20	2,023	60	6
—	—	—	—	—	—	1	15	—	1	17	—	7
—	—	—	—	—	—	2	76	44	—	—	—	8
—	—	—	—	—	—	4	152	85	1	10	—	9
—	—	—	—	—	—	34	2,794	56	3	225	—	10
5	**476**	**60**	—	—	—	**245**	**34,442**	**68**	**28**	**2,376**	**60**	11

Taulu 39. Työpäi=

Tab. 39. Jours de

Vuonna 1899. —

	Lääni *Gouvernement*	Sahoja. *Nombre de scieries*	A. Työntekijöitä sahassa. — *A. Travailleurs à l'intérieur*									
			Tukkien ylöshilaajia *Rouleurs de troncs d'arbre*		Raamisahureja ja apureja *Conducteurs et manœuvres*		Sirkkeli- ja katkaisusahureja *Scieurs des scies circulaires et à couper les bouts*		Kimpi- ja vannesahureja *Scieurs des scies à lattes et à ruban*		Koneenkäyttäjiä, lämmittäjiä *Mécaniciens, chauffeurs*	
			päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Uudenmaan	21	10,568	28,523	30,294	95,478	24,709	79,335	19,812	53,807	13,742	49,247
2	Turun ja Porin ..	21	15,107	34,060	46,116	145,111	53,213	166,457	56,707	136,091	24,664	85,731
3	Hämeen	19	7,304	15,570	22,678	56,080	23,012	53,263	3,348	9,418	12,188	34,435
4	Viipurin	28	22,860	63,129	60,412	209,128	53,878	174,922	35,360	97,415	32,429	106,869
5	Mikkelin	14	6,915	12,372	17,978	41,728	15,260	34,175	3,854	9,216	6,997	17,262
6	Kuopion	4	4,234	8,472	10,500	22,802	9,323	18,435	284	657	3,340	7,770
7	Vaasan	10	5,002	12,134	12,398	32,599	18,567	44,390	11,940	26,072	5,883	21,478
8	Oulun	15	12,704	33,462	33,278	101,582	39,645	110,067	23,555	60,158	9,960	30,953
9	Koko maa	132	**84,694**	**207,722**	**233,654**	**704,508**	**237,607**	**681,044**	**154,860**	**392,834**	**109,203**	**353,745**

	Lääni *Gouvernement*	B. Työntekijöitä sahan ulkopuolella (jatk.) *B. Travailleurs à l'extérieur de la scie (suite).*						C. Työntekijöitä muussa, sahan teollisuudessa. *C. Travailleurs des industries se à la scierie*				
		Lastaustyöntekijöitä *Pour le chargement*		Karikkeiden polttajia *Pour le brûlage des déchets*		Kirvesmiehiä, seppiä y. m. *Charpentiers, forgerons etc.*		Miilulla *Fabrication du charbon de bois*		Puusepäntyöpajassa *Menuiserie*		Kone- *Atelier ni-*
		päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*
	1	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35
1	Uudenmaan	15,774	66,793	2,793	5,425	22,937	81,553	4,399	16,435	51,811	199,307	—
2	Turun ja Porin ..	43,134	196,194	3,936	8,421	36,074	99,734	10,552	27,459	—	—	—
3	Hämeen	13,047	35,134	1,591	4,413	6,765	14,824	1,616	5,610	1,917	6,334	—
4	Viipurin	64,332	233,157	2,730	5,440	46,119	142,710	4,360	12,443	15,138	57,007	6,000
5	Mikkelin	5,848	13,439	3,211	5,826	22,627	44,202	1,007	1,954	4,533	13,763	—
6	Kuopion	3,525	9,728	9,452	15,436	3,372	7,191	191	385	476	991	2,277
7	Vaasan	7,577	26,739	407	973	6,551	16,636	398	935	—	—	—
8	Oulun	37,795	103,417	2,076	5,260	54,658	146,050	624	2,046	1,148	4,585	—
9	Koko maa	**191,032**	**684,601**	**26,196**	**51,194**	**199,103**	**552,900**	**23,147**	**67,267**	**75,023**	**281,987**	**8,277**

vät ja palkka.

travail et salaire.

Année 1899.

de la scierie.				B. Työntekijöitä sahan ulkopuolella. — *B. Travailleurs à l'extérieur de la scierie.*								
Viilaajia, terottajia, rasvaajia *Affûteurs, enduiseurs*		Puhtaanapito- ja kuormitustyöntekijöitä *Nettoyage, chargement*		Tukkivarastossa *Dans le hangar pour les billes*		Tukkien maallenostajia *Pour le repéchage des billes*		Sahan viereisessä lautatarhassa *Dans l'entrepôt auprès de la scierie*		Katkaisurakennuksessa *Dans le hangar de la scie à couper les bouts*		
päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	
13,334	34,435	37,465	94,411	15,356	49,665	8,396	26,368	115,257	376,844	1,915	6,996	1
19,905	71,128	84,309	198,695	49,709	127,339	16,451	66,404	152,088	458,377	774	2,003	2
6,528	20,864	25,720	58,172	15,232	37,806	6,208	17,251	44,511	120,279	212	531	3
24,404	88,199	122,127	324,187	50,146	164,875	18,287	59,278	256,512	732,288	27,878	94,553	4
8,118	22,263	22,656	44,549	14,258	28,771	5,090	10,493	16,318	38,813	816	2,223	5
4,419	12,342	8,888	20,309	7,084	16,803	3,702	10,548	45,484	83,530	—	—	6
6,682	18,374	18,245	37,509	11,386	28,448	2,886	8,060	34,298	88,004	—	—	7
8,519	27,708	49,637	114,699	29,716	88,305	22,468	69,743	143,733	404,466	—	—	8
91,909	**295,313**	**369,047**	**892,531**	**192,887**	**542,012**	**83,488**	**268,145**	**808,201**	**2,302,601**	**31,595**	**106,306**	9

yhteydessä olevassa *condaires annexées*			D. Työntekijöitä sahasta erillään olevalla lastaus- tahi varastopaikalla. *D. Travailleurs des entrepôts, embarcadères et débarcadères.*								Yhteensä *Total*		
pajassa *mécanique*	Höyläämössä *Rabotage*		Lautatarhassa *Dans l'entrepôt de bois*		Katkaisurakennuksessa *Dans le hangar de la scie à couper les bouts*		Lastaustyöntekijöitä *Pour le chargement*		Sekalaisia työntekijöitä *Divers*				
palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	
36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	
—	3,711	11,041	8,962	30,359	—	—	1,784	9,260	594	697	403,613	1,315,979	1
—	2,924	7,592	18,154	48,823	6,522	16,555	6,930	34,667	1,648	2,826	648,917	1,933,667	2
—	3,617	9,816	515	1,096	—	—	228	407	2,000	3,371	198,237	504,674	3
19,125	9,087	25,229	51,922	185,931	5,588	19,511	30,476	116,205	2,620	5,259	942,665	2,936,860	4
—	2,152	4,343	5,852	9,016	—	—	5,294	13,649	1,869	4,552	170,653	372,609	5
5,803	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	116,551	241,202	6
—	1,316	3,904	742	1,486	—	—	3,577	7,140	—	—	147,855	374,881	7
—	4,951	12,921	7,037	26,303	—	—	848	3,392	—	—	482,352	1,345,117	8
24,928	**27,758**	**74,846**	**93,184**	**303,014**	**12,110**	**36,066**	**49,137**	**184,720**	**8,731**	**16,705**	**3,110,843**	**9,024,989**	9

Taulu 39. (jatk.) Työpäi=

Tab. 39 (suite). Jours de

Vuonna 1900. —

	Lääni *Gouvernement*	Sahoja *Nombre de scieries*	A. Työntekijöitä sahassa. — *A. Travailleurs à l'intérieur*									
			Tukkien ylöshilaajia *Rouleurs de troncs d'arbre*		Raamisahureja ja apureja *Conducteurs et manœuvres*		Sirkkeli- ja katkaisusahureja *Scieurs des scies circulaires et à couper les bouts*		Kimpi- ja vannesahureja *Scieurs des scies à lattes et à ruban*		Koneenkäyttäjiä, lämmittäjiä *Mécaniciens, chauffeurs*	
			päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Uudenmaan	19	9,908	26,969	25,556	88,780	22,827	79,744	16,840	50,222	12,340	46,189
2	Turun ja Porin..	22	17,190	40,830	50,020	165,434	57,438	192,509	74,029	180,606	24,921	94,000
3	Hämeen	18	10,218	23,026	27,182	71,027	25,229	60,792	4,178	10,793	14,541	47,919
4	Viipurin	33	26,131	74,497	72,716	263,692	57,902	200,334	45,435	137,558	37,225	120,391
5	Mikkelin	14	8,638	16,822	20,328	48,694	20,543	48,318	7,192	17,519	7,464	19,813
6	Kuopion	6	5,673	12,945	19,660	48,815	19,242	42,886	399	826	6,751	16,770
7	Vaasan	10	4,685	10,691	12,147	33,684	15,356	41,279	27,284	52,018	7,302	21,657
8	Oulun	12	13,365	37,736	30,770	104,238	37,708	118,045	32,936	90,697	12,632	46,321
9	Koko maa	134	95,808	243,516	258,379	824,364	256,245	783,907	208,293	540,239	123,176	413,060

	Lääni *Gouvernement*	B. Työntekijöitä sahan ulkopuolella (jatk.) *B. Travailleurs à l'extérieur de la scierie (suite).*						C. Työntekijöitä muussa, sahan teollisuudessa. *C. Travailleurs des industries se à la scierie*				
		Lastaustyöntekijöitä *Pour le chargement*		Karikkeiden polttajia *Pour le brûlage des déchets*		Kirvesmiehiä, seppiä y. m. *Charpentiers, forgerons etc.*		Miilulla *Fabrication du charbon de bois*		Puusepäntyöpajassa *Menuiserie*		Kone- *Atelier ni-*
		päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*
	1	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35
1	Uudenmaan	17,896	66,241	1,166	2,864	16,578	58,650	4,498	13,787	51,993	202,506	—
2	Turun ja Porin ..	60,668	198,919	4,273	10,368	31,334	87,502	10,832	29,804	—	—	—
3	Hämeen	16,753	43,660	2,183	6,207	9,753	30,731	1,136	4,363	1,763	5,089	67
4	Viipurin	58,096	211,222	3,680	7,648	47,480	149,332	5,450	15,617	16,817	60,105	3,614
5	Mikkelin	6,370	16,222	3,816	7,555	19,468	38,115	230	411	4,173	12,933	—
6	Kuopion	10,372	27,053	13,540	23,141	4,110	8,900	427	890	299	754	1,448
7	Vaasan	7,544	20,779	730	1,723	8,530	24,021	192	384	—	—	—
8	Oulun	29,805	104,043	1,540	3,651	57,709	176,630	855	2,446	59	177	—
9	Koko maa	207,504	688,139	30,928	63,157	194,962	573,881	23,620	67,702	75,104	281,564	5,129

vät ja palkka.

travail et salaire.

Année 1901.

de la scierie.				B. Työntekijöitä sahan ulkopuolella. — *B. Travailleurs à l'extérieur de la scierie.*								
Viilaajia, terottajia, rasvaajia *Affûteurs enduiseurs*		Puhtaanapito- ja kuormitustyöntekijöitä *Nettoyage, chargement*		Tukkivarastossa *Dans le hangar pour les billes*		Tukkien maallenostajia *Pour le repêchage des billes*		Sahan viereisessä lautatarhassa *Dans l'entrepôt auprès de la scierie*		Katkaisurakennuksessa *Dans le hangar de la scie à couper les bouts*		
päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	
11,164	38,474	37,438	91,802	15,323	52,299	8,591	31,505	122,153	381,261	2,073	7,297	1
21,716	79,927	92,130	219,979	55,743	146,144	22,382	75,629	167,132	497,084	1,255	4,989	2
8,950	26,611	29,877	65,846	15,790	40,103	6,106	20,682	50,657	140,437	1,315	5,025	3
27,279	98,833	139,734	366,015	65,194	198,626	15,616	58,612	251,187	849,761	25,926	86,043	4
8,986	25,832	24,899	49,808	15,195	31,498	4,799	11,148	17,755	44,242	504	1,478	5
7,075	21,935	20,565	53,793	10,701	23,126	4,428	13,674	44,196	79,466	—	—	6
6,020	16,668	24,302	51,910	11,072	26,782	2,293	7,273	41,177	95,282	363	744	7
13,910	54,304	59,822	151,665	39,906	121,694	20,852	64,657	166,816	484,029	—	—	8
105,100	**362,584**	**428,767**	**1,050,818**	**228,924**	**640,272**	**85,067**	**283,180**	**861,073**	**2,571,562**	**31,436**	**105,576**	9

yhteydessä olevassa *condaires annexées*			D. Työntekijöitä sahasta erillään olevalla lastaus- tahi varastopaikalla. *D. Travailleurs des entrepôts, embarcadères et débarcadères.*								Yhteensä *Total.*		
pajassa *mécanique*	Höyläämössä *Rabotage*		Lautatarhassa *Dans l'entrepôt de bois*		Katkaisurakennuksessa *Dans le hangar de la scie à couper les bouts*		Lastaustyönfekijöitä *Pour le chargement*		Sekalaisia työntekijöitä *Divers*				
palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	
36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	
—	2,466	7,445	8,470	24,691	—	—	1,518	8,606	—	—	388,798	1,279,332	1
—	1,684	4,138	16,035	44,259	—	—	11,315	68,100	1,026	2,009	721,123	2,142,230	2
134	5,053	12,594	35	73	—	—	887	2,661	4,126	8,339	235,799	626,112	3
12,053	8,234	22,762	75,858	292,819	4,516	20,329	38,904	147,361	2,753	7,997	1,029,747	3,401,607	4
—	1,669	3,723	6,353	12,887	—	—	8,799	25,428	—	—	187,181	432,446	5
3,790	578	1,466	—	—	—	—	—	—	2,003	3,013	171,467	383,243	6
—	1,728	5,046	2,131	4,657	—	—	4,498	9,535	—	—	177,354	424,133	7
—	5,110	13,555	7,007	21,152	—	—	570	1,710	—	—	531,372	1,596,750	8
15,977	**26,522**	**70,729**	**115,889**	**400,538**	**4,516**	**20,329**	**66,491**	**263,401**	**9,908**	**21,358**	**3,442,841**	**10,285,853**	9

Taulu 39 (jatk.) Työpäi=

Tab. 39 (suite). Jours de

Vuonna 1901. —

Lääni *Gouvernement*	*Nombre de scieries* Sahoja	A. Työntekijöitä sahassa. — *A. Travailleurs à l'intérieur*									
		Tukkien ylöshilaajia *Rouleurs de troncs d'arbre*		Raamisahureja ja apureja *Conducteurs et manœuvres*		Sirkkeli- ja katkaisusahureja *Scieurs des scies circulaires et à couper les bouts*		Kimpi- ja vannesahureja *Scieurs des scies à lattes et à ruban*		Koneenkäyttäjiä, lämmittäjiä *Mécaniciens, chauffeurs*	
		päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1 Uudenmaan	19	6,888	18,219	20,816	64,837	23,510	78,832	10,376	27,427	10,632	40,446
2 Turun ja Porin ..	22	11,964	27,418	34,874	112,670	43,312	138,733	46,716	110,328	22,374	83,947
3 Hämeen	17	6,731	13,589	18,082	45,830	18,826	44,445	3,155	8,357	13,380	41,631
4 Viipurin	36	22,840	60,191	64,857	216,374	62,940	197,360	35,476	106,637	34,250	114,970
5 Mikkelin	13	8,847	17,269	19,748	45,616	20,750	44,716	7,250	13,800	6,966	18,306
6 Kuopion	7	6,290	12,582	20,188	44,905	17,468	35,122	850	1,628	6,518	16,350
7 Vaasan	11	3,964	8,433	11,194	29,166	13,915	35,005	10,744	19,572	6,839	19,701
8 Oulun	13	10,985	30,325	27,857	92,720	33,716	101,491	25,669	66,823	12,738	47,833
9 Koko maa	**138**	**78,509**	**188,026**	**217,616**	**652,118**	**234,437**	**675,704**	**140,236**	**354,572**	**113,697**	**383,184**

Lääni *Gouvernement*	B. Työntekijöitä sahan ulkopuolella (jatk.) *B. Travailleurs à l'extérieur de la scierie (suite).*						C. Työntekijöitä muussa, sahan teollisuudessa. *C. Travailleurs des industries se à la scierie*				
	Lastaustyöntekijöitä *Pour le chargement*		Karikkeiden polttajia *Pour le brûlage des déchets*		Kirvesmiehiä, seppiä y. m. *Charpentiers, forgerons etc.*		Miilulla *Fabrication du charbon de bois*		Puusepäntyöpajassa *Menuiserie*		Kone- *Atelier ni-*
	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*
1	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35
1 Uudenmaan	12,040	49,187	599	1,286	14,353	45,542	1,041	3,025	69,958	261,698	—
2 Turun ja Porin ..	47,296	149,410	2,983	8,111	51,605	127,989	7,086	18,752	—	—	—
3 Hämeen	12,950	34,149	1,109	2,376	11,002	26,000	1,879	4,556	6,029	17,434	—
4 Viipurin	49,617	170,769	3,756	7,733	43,437	130,274	8,076	21,408	17,093	63,254	2,595
5 Mikkelin	8,404	22,958	2,452	4,340	36,362	74,877	1,328	3,150	4,574	12,008	—
6 Kuopion	8,266	20,101	16,057	21,229	7,492	15,106	950	2,355	295	822	1,196
7 Vaasan	3,968	12,352	2,792	5,778	5,648	14,087	250	693	—	—	—
8 Oulun	32,918	111,675	4,928	10,914	83,066	250,230	1,090	2,514	144	500	—
9 Koko maa	**175,459**	**570,601**	**34,676**	**61,767**	**252,965**	**684,105**	**21,700**	**56,453**	**98,093**	**355,716**	**3,791**

vät ja palkka.

travail et salaire.

Année 1901.

de la scierie.				B. Työntekijöitä sahan ulkopuolella. — *B. Travailleurs à l'extérieur de la scierie.*								
Viilaajia, terottajia, rasvaajia *Affûteurs enduiseurs*		Puhtaanapito- ja kuormitustyöntekijöitä *Nettoyage, chargement*		Tukkivarastossa *Dans le hangar pour les billes*		Tukkien maallenostajia *Pour le repêchage des billes*		Sahan viereisessä lautatarhassa *Dans l'entrepôt auprès de la scierie*		Katkaisurakennuksessa *Dans le hangar de la scie à couper les bouts*		
päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	
9,971	33,642	27,216	65,961	17,473	52,554	5,315	16,912	113,600	341,506	1,867	5,946	1
20,668	70,796	72,593	165,395	37,974	93,256	14,886	51,475	142,598	424,917	1,170	4,252	2
7,480	22,814	26,518	56,919	14,270	34,450	5,974	15,677	37,309	99,585	57	184	3
30,273	110,786	129,223	307,289	55,899	167,576	17,007	57,566	229,673	731,257	28,570	96,931	4
7,827	24,183	21,851	42,358	15,752	32,051	5,571	13,153	21,945	48,363	466	1,302	5
7,293	22,366	16,666	43,475	12,537	24,859	4,236	12,139	43,822	75,749	—	—	6
5,026	14,531	17,009	31,317	7,004	16,504	4,448	12,337	26,727	64,035	1,376	3,434	7
15,336	61,289	64,354	156,938	47,578	144,474	21,532	79,250	160,655	460,681	—	—	8
103,874	**360,407**	**375,430**	**869,652**	**208,487**	**565,724**	**78,969**	**258,509**	**776,329**	**2,246,093**	**33,506**	**112,049**	9

yhteydessä olevassa condaires annexées			D. Työntekijöitä sahasta erillään olevalla lastaus- tahi varastopaikalla. *D. Travailleurs des entrepôts, embarcadères et débarcadères*								Yhteensä *Total*		
pajassa *mécanique*	Höyläämössä *Rabotage*		Lautatarhassa *Dans l'entrepôt de bois*		Katkaisurakennuksessa *Dans le hangar de la scie à couper les bouts*		Lastaustyöntekijöitä *Pour le chargement*		Sekalaisia työntekijöitä *Divers*				
palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	
36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	
—	2,303	6,410	2,184	4,697	—	—	351	1,839	—	—	350,493	1,119,966	1
—	1,552	3,991	17,250	42,280	—	—	733	2,736	892	1,644	578,526	1,638,100	2
—	4,110	10,687	145	290	—	—	921	5,153	3,472	6,369	193,399	490,495	3
8,393	9,062	23,517	75,212	246,105	7,682	30,272	40,224	167,563	7,661	20,678	975,423	3,056,903	4
—	2,338	4,684	8,199	15,936	—	—	4,700	11,030	—	—	205,330	450,100	5
3,361	568	976	4,071	7,827	—	—	—	—	3,351	5,393	178,114	366,345	6
—	2,352	6,016	2,591	4,927	—	—	2,498	4,008	—	—	128,345	301,896	7
—	2,880	7,833	—	—	—	—	510	1,682	—	—	545,956	1,627,172	8
11,754	**25,165**	**64,114**	**109,652**	**322,062**	**7,682**	**30,272**	**49,937**	**194,011**	**15,376**	**34,084**	**3,155,586**	**9,050,977**	9

Taulu 39 (jatk.). Työpäi=

Tab. 39 (suite). Jours de

Vuonna 1902. —

	Lääni *Gouvernement*	Sahoja *Nombre de scieries*	A. Työntekijöitä sahassa. — *A. Travailleurs à l'intérieur*									
			Tukkien ylöshilaajia *Rouleurs de troncs d'arbre*		Raamisahureja ja apureja *Conducteurs et manœuvres*		Sirkkeli- ja katkaisusahureja *Scieurs des scies circulaires et à couper les bouts*		Kimpi- ja vannesahureja *Scieurs des scies à lattes et à ruban*		Koneenkäyttäjiä, lämmittäjiä *Mécaniciens, chauffeurs*	
			päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Uudenmaan	18	6,374	15,064	19,280	57,392	24,738	76,453	10,645	28,745	9,956	37,031
2	Turun ja Porin..	23	13,317	28,831	41,343	123,886	49,064	144,459	40,930	98,979	24,102	82,429
3	Hämeen	17	6,895	12,865	20,499	47,728	20,495	45,389	6,153	13,830	12,310	36,417
4	Viipurin	33	24,018	59,023	66,200	211,124	62,117	203,530	40,688	122,766	33,116	106,965
5	Mikkelin	11	7,145	11,704	17,243	36,394	16,759	31,390	7,936	13,583	6,394	15,538
6	Kuopion	8	6,640	13,140	19,462	44,632	19,149	40,195	1,470	2,447	6,900	16,879
7	Vaasan	10	3,616	7,808	9,372	24,706	11,369	28,952	6,470	12,624	5,989	17,618
8	Oulun	14	12,060	31,273	34,321	102,491	42,136	124,269	20,340	49,305	18,946	53,548
9	Koko maa	**134**	**80,065**	**179,708**	**227,720**	**648,353**	**245,827**	**694,637**	**134,632**	**342,279**	**117,713**	**366,425**

	Lääni *Gouvernement*	B. Työntekijöitä sahan ulkopuolella (jatk.) *B. Travailleurs à l'extérieur de la scie (suite).*						C. Työntekijöitä muussa, sahan teollisuudessa. *C. Travailleurs des industries sé à la scierie*				
		Lastaustyöntekijöitä *Pour le chargement*		Karikkeiden polttajia *Pour le brûlage des déchets*		Kirvesmiehiä, seppiä y. m. *Charpentiers, forgerons etc.*		Miilulla *Fabrication du charbon de bois*		Puusepäntyöpajassa *Menuiserie*		Kone- *Atelier ni-*
		päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*
	1	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35
1	Uudenmaan	12,262	50,618	714	1,149	19,508	56,070	2,397	7,048	54,241	217,481	—
2	Turun ja Porin..	55,756	174,476	4,753	10,830	27,030	64,614	4,496	11,925	—	—	—
3	Hämeen	17,971	43,492	1,268	2,034	8,545	20,893	984	2,048	4,067	8,058	599
4	Viipurin	54,998	182,428	4,637	9,019	36,896	109,333	6,486	18,580	24,391	84,713	2,550
5	Mikkelin	4,886	12,379	3,871	6,648	13,261	23,051	951	2,379	3,438	8,755	—
6	Kuopion	5,439	13,624	13,443	18,292	4,849	10,038	807	1,655	48	116	1,130
7	Vaasan	4,397	16,361	3,070	6,482	4,328	10,701	272	1,032	—	—	—
8	Oulun	44,524	144,489	1,805	3,774	55,852	157,073	7,244	18,032	—	—	—
9	Koko maa	**200,233**	**637,867**	**33,561**	**58,228**	**170,269**	**451,773**	**23,637**	**62,699**	**86,185**	**319,123**	**4,279**

vät ja palkka.

travail et salaire.

Année 1902.

de la scierie.				B. Työntekijöitä sahan ulkopuolella. — *B. Travailleurs à l'extérieur de la scierie.*								
Viilaajia, terottajia, rasvaajia *Afféteurs enduiseurs*		Puhtaanapito- ja kuormitustyöntekijöitä *Nettoyage, chargement*		Tukkivarastossa *Dans le hangar pour les billes*		Tukkien maallenostajia *Pour le repêchage des billes*		Sahan viereisessä lautatarhassa *Dans l'entrepôt auprès de la scierie*		Katkaisurakennuksessa *Dans le hangar de la scie à couper les bouts*		
päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	
9,982	31,717	31,705	67,177	13,834	39,825	3,722	14,001	118,432	350,426	2,002	6,246	1
18,777	60,647	71,776	158,227	41,981	96,505	13,318	45,516	141,721	387,897	993	4,006	2
7,159	20,054	26,292	52,853	14,607	33,407	4,672	11,335	36,047	93,251	474	1,986	3
24,790	87,846	131,514	299,336	51,051	144,399	15,748	50,809	229,978	682,121	29,928	106,233	4
6,404	17,820	20,057	34,360	14,478	26,308	3,923	9,245	19,054	40,987	469	938	5
6,862	22,555	19,934	44,511	11,916	23,415	4,681	13,371	48,458	80,882	28	42	6
4,714	14,332	15,573	26,521	6,180	14,516	3,994	11,765	25,997	60,482	1,780	4,982	7
23,732	67,043	75,248	180,090	56,030	154,156	20,859	65,963	153,391	414,425	—	—	8
102,420	**322,014**	**392,099**	**863,075**	**210,077**	**532,531**	**70,917**	**222,005**	**773,078**	**2,110,471**	**35,674**	**124,433**	9

yhteydessä olevassa *condaires annexées*			D. Työntekijöitä sahasta erillään olevalla lastaus- tahi varastopaikalla. *D. Travailleurs des entrepôts, embarcadères et débarcadères*								Yhteensä *Total*		
pajassa *mécanique*	Höyläämössä *Rabotage*		Lautatarhassa *Dans l'entrepôt de bois*		Katkaisurakennuksessa *Dans le hangar de la scie à couper les bouts*		Lastaustyöntekijöitä *Pour le chargement*		Sekalaisia työntekijöitä *Divers*				
palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	
36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	
—	2,125	5,671	9,375	24,395	—	—	10,601	45,432	—	—	361,893	1,131,941	1
—	1,818	4,243	17,304	45,898	9,453	21,467	2,259	10,323	578	1,025	580,769	1,576,183	2
1,690	5,445	12,205	243	486	—	—	1,551	4,197	5,256	9,266	201,532	473,484	3
8,733	12,590	33,674	61,862	218,709	8,679	34,117	42,563	165,180	19,766	55,528	984,566	2,994,166	4
—	1,312	2,814	7,112	12,625	—	—	6,735	14,311	632	878	162,060	322,107	5
2,878	954	1,709	—	—	—	—	5,696	15,403	1,800	2,863	179,666	368,647	6
—	2,306	6,112	2,064	3,117	—	—	3,268	5,159	2,455	4,446	117,214	277,716	7
—	2,535	6,764	548	1,109	—	—	334	897	5,194	12,595	575,099	1,587,296	8
13,301	**29,085**	**73,192**	**98,508**	**306,339**	**18,132**	**55,584**	**73,007**	**260,902**	**35,681**	**86,601**	**3,162,799**	**8,731,540**	9

Taulu 39 (jatk.). Työpäi=

Tab. 39 (suite). Jours de

Vuonna 1903. —

	Lääni *Gouvernement*	Saloja *Nombre de scieries*	A. Työntekijöitä sahassa. — *A. Travailleurs à l'intérieur*									
			Tukkien ylöshilaajia *Rouleurs de troncs d'arbre*		Raamisahureja ja apureja *Conducteurs et manœuvres*		Sirkkeli- ja katkaisusahureja *Scieurs des scies circulaires et à couper les bouts*		Kimpi- ja vannesahureja *Scieurs des scies à lattes et à ruban*		Koneenkäyttäjiä, lämmittäjiä *Mécaniciens, chauffeurs*	
			päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Uudenmaan	20	7,752	20,662	21,758	71,289	28,363	92,175	12,470	36,411	11,740	45,313
2	Turun ja Porin..	23	13,749	29,843	42,329	132.850	51,997	163,202	61,642	136,991	25,082	87,164
3	Hämeen	16	8,042	16,027	26,074	63,145	23,922	54,777	8,345	17,811	12,500	38,202
4	Viipurin	32	28,957	74,973	70,553	244,039	63,051	204,370	44,556	132,641	34,625	113,214
5	Mikkelin	11	6,754	11,868	17,945	39,922	15,793	32,237	8,222	16,536	8,562	19,230
6	Kuopion	6	5,639	10,894	18,935	39,524	8,674	17,866	2,210	3,727	6,906	16,666
7	Vaasan	9	4,001	8,572	9,767	25,144	13,494	35,213	8,541	15,479	7,066	20,620
8	Oulun	13	12,496	34,293	31,808	104,475	41,656	126,619	20,312	51,450	14,858	53,403
9	Koko maa	**130**	**87,390**	**207,132**	**239,169**	**720,388**	**246,950**	**726,459**	**166,298**	**411,046**	**121,339**	**393,812**

	Lääni *Gouvernement*	B. Työntekijöitä sahan ulkopuolella (jatk.) *B. Travailleurs à l'extérieur de la scierie (suite).*						C. Työntekijöitä muussa, sahan teollisuudessa. *C. Travailleurs des industries se- à la scierie*				
		Lastaustyöntekijöitä *Pour le chargement*		Karikkeiden polttajia *Pour le brûlage des déchets*		Kirvesmiehiä, seppiä y. m. *Charpentiers, forgerons etc.*		Miilulla *Fabrication du charbon de bois*		Puusepäntyöpajassa *Menuiserie*		Kone- *Atelier ni-*
		päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*
	1	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35
1	Uudenmaan	11,244	49,881	757	1,697	16,092	50,340	2,821	8,210	56,136	228,570	—
2	Turun ja Porin..	49,443	155,354	3,172	6,709	20,933	55,869	7,395	18,477	28	56	—
3	Hämeen	18,672	49,138	990	1,541	8,082	18,110	1,672	3,799	9,517	19,679	376
4	Viipurin	51,512	182,942	8,596	23,297	43,956	130,417	4,714	12,572	20,605	86,609	5,555
5	Mikkelin	6,546	16,048	3,136	4,994	16,299	30,470	1,264	2,436	2,837	7,759	—
6	Kuopion	4,890	13,437	2,930	3,221	8,244	17,884	70	102	—	—	—
7	Vaasan	6,319	19,589	1,434	2,055	4,865	12,881	910	1,758	—	—	—
8	Oulun	40,394	137,902	1,533	3,252	46,886	137,130	19,186	56,254	—	—	—
9	Koko maa	**189,020**	**624,291**	**22,548**	**46,766**	**165,357**	**453,101**	**38,032**	**103,608**	**89,123**	**342,673**	**5,931**

vät ja palkka.

travail et salaire.

Année 1903.

de la scierie.				B. Työntekijöitä sahan ulkopuolella. — *B. Travailleurs à l'extérieur de la scierie.*								
Viilaajia, terottajia, rasvaajia *Affûteurs, enduiseurs*		Puhtaanapitoja kuormitustyöntekijöitä *Nettoyage, chargement*		Tukkivarastossa *Dans le hangar pour les billes*		Tukkien maallenostajia *Pour le repêchage des billes*		Sahan viereissä lautatarhassa *Dans l'entrepôt auprès de la scierie*		Katkaisurakennuksessa *Dans le hangar de la scie à couper les bouts*		
päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	
10,476	34,410	42,788	139,619	19,343	57,701	5,141	18,097	128,240	397,487	1,459	4,486	1
19,398	70,788	83,552	185,935	43,068	100,198	14,996	52,782	166,632	462,525	584	2,214	2
9,467	27,456	33,509	70,058	15,260	37,660	7,594	18,464	46,487	114,060	657	2,094	3
25,597	92,247	140,366	364,991	55,023	161,475	15,768	54,085	238,890	738,361	39,390	152,281	4
6,642	18,753	22,082	43,446	14,627	27,212	4,966	10,725	17,538	37,855	163	372	5
4,686	12,907	10,713	20,677	8,117	14,440	2,725	5,919	43,037	74,834	—	—	6
4,892	14,493	18,807	34,215	5,808	15,498	4,215	13,522	29,128	72,300	806	2,207	7
24,184	74,234	75,196	186,205	51,132	146,238	20,010	72,162	156,786	455,425	247	929	8
105,342	**345,288**	**427,013**	**1,045,146**	**212,378**	**560,422**	**75,415**	**245,756**	**826,738**	**2,352,847**	**43,306**	**164,583**	9

yhteydessä olevassa *condaires annexées*			D. Työntekijöitä sahasta erillään olevalla lastaus- tahi varastopaikalla. *D. Travailleurs des entrepôts, embarcadères et débarcadères.*								Yhteensä *Total*		
pajassa *mécanique*	Höyläämössä *Rabotage*		Lautatarhassa *Dans l'entrepôt de bois*		Katkaisurakennuksessa *Dans le hangar de la scie à couper les bouts*		Lastaustyöntekijöitä *Pour le chargement*		Sekalaisia työntekijöitä *Divers*				
palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	
36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	
—	2,628	8,000	14,123	34,485	—	—	13,215	56,883	1,216	3,281	407,762	1,358,997	1
—	2,969	7,797	7,217	15,396	—	—	5,082	25,732	6,858	16,735	626,126	1,726,617	2
924	5,541	13,415	—	—	—	—	9,075	26,766	8,101	16,592	253,883	609,718	3
18,956	12,363	33,236	67,079	226,836	8,723	34,722	35,608	138,956	9,194	29,450	1,024,681	3,250,670	4
—	864	1,960	7,681	16,264	—	—	5,113	11,449	2,233	2,797	169,267	352,333	5
—	3,685	6,975	—	—	—	—	—	—	2,859	3,913	134,320	262,986	6
—	2,476	6,796	2,599	4,191	—	—	4,285	7,139	650	1,133	130,063	312,805	7
—	2,317	6,955	506	1,167	130	531	731	2,291	—	—	560,368	1,650,915	8
19,880	**32,843**	**85,134**	**99,205**	**298,339**	**8,853**	**35,253**	**73,109**	**269,216**	**31,111**	**73,901**	**3,306,470**	**9,525,041**	9

Taulu 39 (jatk.). Työpäi=

Tab. 39 (suite). Jours de

Vuonna 1904. —

	Lääni *Gouvernement*	Sahoja *Nombre de scieries*	A. Työntekijöitä sahassa. — *A. Travailleurs à l'intérieur*									
			Tukkien ylöshilaajia *Rouleurs de troncs d'arbre*		Raamisahureja ja apureja *Conducteurs et manœuvres*		Sirkkeli- ja katkaisusahureja *Scieurs des scies circulaires et à couper les bouts*		Kimpi- ja vannesahureja *Scieurs des scies à lattes et à ruban*		Koneenkäyttäjiä, lämmittäjiä *Mécaniciens, chauffeurs*	
			päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Uudenmaan	20	8,509	21,986	23,408	76,305	29,722	97,796	15,381	47,545	11,779	46,649
2	Turun ja Porin ..	25	13,318	28,482	38,263	118,306	52,871	158,485	50,545	110,204	23,158	79,324
3	Hämeen	15	11,248	22,573	30,334	74,907	28,636	66,948	8,991	23,726	13,756	41,918
4	Viipurin	37	32,745	86,349	81,304	278,707	75,011	236,183	65,659	189,415	36,008	120,858
5	Mikkelin	11	9,280	18,026	19,964	46,623	16,974	38,059	9,145	17,630	9,159	22,294
6	Kuopion	6	5,364	10,645	11,982	26,886	11,008	24,049	1,392	3,368	6,178	15,482
7	Vaasan	13	8,065	16,202	22,452	58,323	29,621	78,102	13,693	26,484	11,790	35,285
8	Oulun	14	12,908	33,074	32,593	107,682	35,342	109,642	26,352	64,607	14,864	55,465
9	Koko maa	**141**	**101,437**	**237,337**	**260,300**	**787,739**	**279,185**	**809,264**	**191,158**	**482,979**	**126,692**	**417,275**

	Lääni *Gouvernement*	B. Työntekijöitä sahan ulkopuolella (jatk.) *B. Travailleurs à l'extérieur de la scierie (suite).*						C. Työntekijöitä muussa, sahan teollisuudessa. *C. Travailleurs des industries se à la scierie*				
		Lastaustyöntekijöitä *Pour le chargement*		Karikkeiden polttajia *Pour le brûlage des déchets*		Kirvesmiehiä, seppiä y. m. *Charpentiers, forgerons etc.*		Miilulla *Fabrication du charbon de bois*		Puusepäntyöpajassa *Menuiserie*		Kone- *Atelier ni-*
		päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*
	1	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35
1	Uudenmaan	16,806	86,076	853	1,902	18,737	54,826	1,400	3,312	53,106	205,843	—
2	Turun ja Porin..	50,494	169,723	1,536	3,584	22,669	57,493	5,332	14,260	—	—	—
3	Hämeen	19,896	50,852	1,179	1,935	12,431	29,534	3,068	8,719	7,045	11,675	277
4	Viipurin	67,204	263,540	8,610	17,531	68,278	207,976	2,275	7,303	12,271	36,260	6,445
5	Mikkelin	8,152	23,319	2,539	3,932	25,144	49,553	1,169	2,873	390	751	—
6	Kuopion	6,518	15,011	286	452	5,361	12,225	330	690	—	—	27
7	Vaasan	27,114	55,320	2,054	4,152	12,684	31,896	2,996	6,247	270	620	—
8	Oulun	42,752	135,484	1,384	2,929	43,625	131,743	24,049	70,808	—	—	—
9	Koko maa	**238,936**	**799,325**	**18,441**	**36,417**	**208,929**	**575,246**	**40,619**	**114,212**	**73,082**	**255,149**	**6,749**

vät ja palkka.

travail et salaire.

Année 1904.

de la scierie. | B. Työntekijöitä sahan ulkopuolella. — *B. Travailleurs à l'extérieur de la scierie.*

Viilaajia, terottajia, rasvaajia *Affûteurs enduiseurs*		Puhtaanapito- ja kuormitustyöntekijöitä *Nettoyage, chargement*		Tukkivarastossa *Dans le hangar pour les billes*		Tukkien maallenostajia *Pour le repêchage des billes*		Sahan vierei-sessä lautatarhassa *Dans l'entrepôt auprès de la scierie*		Katkaisura-kennuksessa *Dans le hangar de la scie à couper les bouts*		
päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	
10,307	35,065	48,620	123,102	17,930	53,533	5,512	19,995	116,906	377,972	1,757	5,516	1
19,780	67,517	75,783	170,343	41,834	103,657	12,159	41,959	161,143	435,781	896	3,149	2
11,172	33,693	35,112	75,861	19,956	49,894	4,998	15,183	58,024	142,554	8,661	22,614	3
31,596	108,886	157,404	386,484	56,663	167,105	19,878	66,209	251,899	812,686	26,821	96,992	4
10,185	25,933	22,478	45,300	15,368	31,262	4,011	9,887	15,212	36,924	—	—	5
4,848	14,082	6,600	13,679	7,188	14,699	3,427	7,958	26,323	59,037	—	—	6
7,867	22,554	33,238	69,231	16,897	39,928	6,404	18,756	64,888	154,085	880	2,519	7
16,983	66,301	66,982	156,562	55,152	156,899	16,357	62,562	188,460	522,004	—	—	8
112,738	**374,031**	**446,217**	**1,040,562**	**230,988**	**616,977**	**72,746**	**242,509**	**882,855**	**2,541,043**	**39,015**	**130,790**	9

yhteydessä olevassa *condaires annexées* | D. Työntekijöitä sahasta erillään olevalla lastaus- tahi varastopaikalla. *D. Travailleurs des entrepôts, embarcadères et débarcadères.* | Yhteensä *Total*

pajassa *mécanique*	Höyläämössä *Rabotage*		Lautatarhassa *Dans l'entrepôt de bois*		Katkaisurakennuksessa *Dans le hangar de la scie à couper les bouts*		Lastaustyöntekijöitä *Pour le chargement*		Sekalaisia työntekijöitä *Divers*				
palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *saluire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	
36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	
—	3,096	8,365	20,606	62,244	—	—	7,411	32,274	6,711	24,477	418,557	1,384,783	1
—	2,658	7,089	12,300	33,808	—	—	2,650	16,508	1,336	2,833	588,725	1,622,505	2
666	7,406	15,873	7,121	17,046	—	—	2,760	8,089	6,653	13,630	298,724	727,890	3
22,558	11,580	30,283	74,190	281,987	4,880	20,771	68,252	266,113	23,240	62,235	1,182,213	3,766,431	4
—	1,356	2,642	6,313	15,208	—	—	4,154	11,763	2,163	3,181	183,156	405,160	5
57	446	940	—	—	—	—	105	252	5,049	5,748	102,432	225,260	6
—	1,922	4,634	2,796	6,382	—	—	3,231	4,933	2,483	5,591	271,345	641,244	7
—	3,543	9,075	979	2,565	—	—	722	2,040	4,026	15,314	587,073	1,704,756	8
23,281	**32,007**	**78,901**	**124,305**	**419,240**	**4,880**	**20,771**	**89,285**	**341,972**	**51,661**	**133,009**	**3,632,225**	**10,478,029**	9

Taulu 39 (jatk.). Työpäi=

Tab. 39 (suite). Jours de

Vuonna 1905. —

	Lääni *Gouvernement*	Sahoja *Nombre de scieries*	A. Työntekijöitä sahassa. — *A. Travailleurs à l'intérieur*									
			Tukkien ylöshilaajia *Rouleurs de troncs d'arbre*		Raamisahureja ja apureja *Conducteurs et manœuvres*		Sirkkeli- ja katkaisusahureja *Scieurs des scies circulaires et à couper les bouts*		Kimpi- ja vannesahureja *Scieurs des scies à lattes et à ruban*		Koneenkäyttäjiä, lämmittäjiä *Mécaniciens, chauffeurs*	
			päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Uudenmaan	18	7,810	20,445	23,619	78,826	27,764	93,369	12,872	40,845	11,834	45,989
2	Turun ja Porin..	25	12,362	25,093	33,774	102,136	47,914	143,765	46,838	103,776	20,944	69,840
3	Hämeen	17	10,228	19,999	37,151	88,062	28,004	65,803	11,712	27,626	13,848	45,356
4	Viipurin	32	31,996	84,813	73,275	255,420	68,702	223,935	51,474	137,247	31,570	108,236
5	Mikkelin	9	6,772	13,468	17,117	40,220	17,228	41,056	8,627	18,324	7,617	19,568
6	Kuopion	7	5,573	12,266	15,342	35,677	13,029	29,107	1,726	3,915	7,025	19,311
7	Vaasan	14	7,862	16,466	21,862	57,100	28,088	77,535	13,831	26,250	10,985	32,918
8	Oulun	14	12,849	33,778	30,920	102,083	38,012	117,541	21,182	60,193	13,946	53,199
9	Koko maa	**136**	**95,452**	**226,328**	**253,060**	**759,524**	**268,741**	**792,111**	**168,262**	**418,176**	**117,769**	**394,417**

	Lääni *Gouvernement*	B. Työntekijöitä sahan ulkopuolella (jatk.) *B. Travailleurs à l'extérieur de la scierie (suite).*						C. Työntekijöitä muussa, sahan teollisuudessa. *C. Travailleurs des industries se à la scierie*				
		Lastaustyöntekijöitä *Pour le chargement*		Karikkeiden polttajia *Pour le brûlage des déchets*		Kirvesmiehiä, seppiä y. m. *Charpentiers, forgerons etc.*		Miilulla *Fabrication du charbon de bois*		Puusepäntyöpajassa *Menuiserie*		Kone- *Atelier ni-*
		päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*
	1	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35
1	Uudenmaan	15,170	60,097	1,152	2,341	15,496	49,610	1,413	4,390	38,354	166,405	507
2	Turun ja Porin ..	48,091	166,576	676	1,755	19,373	48,373	7,364	15,893	144	360	—
3	Hämeen	19,998	50,517	1,324	2,362	8,992	21,754	2,330	5,476	17,709	36,742	303
4	Viipurin	71,341	283,309	8,977	18,934	54,846	163,692	3,043	10,682	3,919	13,151	9,519
5	Mikkelin	5,243	13,583	2,258	4,137	17,864	41,550	2,143	3,478	296	555	—
6	Kuopion	7,808	18,365	15,540	22,519	7,853	16,189	579	1,175	—	—	—
7	Vaasan	25,973	59,346	1,033	2,564	12,826	31,120	3,492	7,643	260	590	—
8	Oulun	51,139	166,895	3,294	6,923	35,789	107,378	29,485	85,541	—	—	—
9	Koko maa	**244,763**	**818,688**	**34,254**	**61,535**	**173,039**	**479,666**	**49,849**	**134,278**	**60,682**	**217,803**	**10,329**

vät ja palkka.

travail et salaire.

Année 1905.

de la scierie. | B. Työntekijöitä sahan ulkopuolella. — *B. Travailleurs à l'extérieur de la scierie.*

Viilaajia, terottajia, rasvaajia *Affûteurs enduiseurs*		Puhtaanapito- ja kuormitustyöntekijöitä *Nettoyage, chargement*		Tukkivarastossa *Dans le hangar pour les billes*		Tukkien maallenostajia *Pour le repêchage des billes*		Sahan viereisessä lautatarhassa *Dans l'entrepôt auprès de la scierie*		Katkaisurakennuksessa *Dans le hangar de la scie à couper les bouts*		
päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	
11,118	35,924	46,204	114,987	19,076	60,285	4,343	14,970	107,478	363,148	1,536	5,455	1
17,774	63,541	73,017	156,770	39,364	89,463	10,779	42,785	156,701	434,406	411	1,881	2
11,711	34,284	43,524	89,164	20,686	49,893	6,962	16,866	52,237	138,526	1,531	3,865	3
29,078	99,959	161,618	383,598	51,376	150,683	15,162	52,685	264,218	819,674	24,270	89,327	4
7,252	21,513	17,905	37,369	14,081	28,005	3,431	8,332	17,449	47,017	—	—	5
5,801	18,209	8,929	20,136	9,224	19,269	3,542	9,225	29,358	60,746	—	—	6
7,356	21,931	32,282	68,311	15,878	40,024	6,918	18,078	67,074	160,850	498	1,249	7
18,581	70,337	67,485	154,689	49,100	141,591	16,290	65,999	189,044	526,499	905	2,262	8
108,671	**365,698**	**450,964**	**1,025,024**	**218,785**	**579,213**	**67,427**	**228,940**	**883,559**	**2,550,866**	**29,151**	**104,039**	9

yhteydessä olevassa *condaires annexées* | D. Työntekijöitä sahasta erillään olevalla lastaus- tahi varastopaikalla. *D. Travailleurs des entrepôts, embarcadères et débarcadères*

pajassa *mécanique*	Höyläämössä *Rabotage*		Lautatarhassa *Dans l'entrepôt de bois*		Katkaisurakennuksessa *Dans le hangar de la scie à couper les bouts*		Lastaustyöntekijöitä *Pour le chargement*		Sekalaisia työntekijöitä *Divers*		Yhteensä *Total*		
palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	
36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	
2,535	3,162	9,955	16,239	55,114	—	—	7,398	36,760	2,211	4,053	374,756	1,265,503	1
—	3,881	9,354	11,122	28,816	—	—	2,278	12,854	826	1,561	553,633	1,518,998	2
770	5,429	13,823	5,077	10,656	450	900	6,150	15,019	5,707	11,355	311,063	748,818	3
32,834	12,155	33,616	65,686	238,324	5,521	21,737	30,487	123,785	30,694	88,606	1,098,927	3,434,247	4
—	696	1,507	7,614	17,764	—	—	4,620	16,325	2,224	3,068	160,437	376,839	5
—	849	1,954	—	—	—	—	—	—	9,266	13,014	141,444	301,077	6
—	2,553	6,780	4,426	9,647	—	—	2,752	4,275	—	—	265,949	642,677	7
—	3,392	9,459	498	1,418	—	—	657	2,907	6,022	27,228	588,590	1,735,920	8
36,139	**32,117**	**86,448**	**110,662**	**361,739**	**5,971**	**22,637**	**54,342**	**211,925**	**56,950**	**148,885**	**3,494,799**	**10,024,079**	9

Taulu 39 (jatk.). Työpäi=

Tab. 39 (suite). Jours de

Vuonna 1906. —

	Lääni *Gouvernement*	*Nombre de scieries* Sahoja	A. Työntekijöitä sahassa. — *A. Travailleurs à l'intérieur*									
			Tukkien ylöshilaajia *Rouleurs de troncs d'arbre*		Raamisahureja ja apureja *Conducteurs et manœuvres*		Sirkkeli- ja katkaisusahureja *Scieurs des scies circulaires et à couper les bouts*		Kimpi- ja vannesahureja *Scieurs des scies à lattes et à ruban*		Koneenkäyttäjiä, lämmittäjiä *Mécaniciens, chauffeurs*	
			päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Uudenmaan	18	8,295	22,213	24,915	88,152	29,518	99,916	13,864	44,220	12,400	47,548
2	Turun ja Porin..	25	15,034	34,104	39,384	128,420	54,075	174,859	57,594	143,548	25,373	88,571
3	Hämeen	15	10,259	22,791	33,048	90,987	27,399	72,266	11,118	27,458	12,680	43,126
4	Viipurin	34	31,939	101,764	72,112	280,708	65,828	227,926	64,406	190,048	29,403	104,719
5	Mikkelin	10	7,130	16,457	19,972	56,514	19,164	45,863	7,178	19,516	7,597	21,704
6	Kuopion	7	6,460	14,437	17,793	42,307	14,194	33,353	2,355	5,920	8,092	20,943
7	Vaasan	14	7,928	19,466	21,511	68,473	27,870	82,044	16,434	33,342	11,424	35,175
8	Oulun	14	13,552	35,345	32,369	105,249	44,183	139,012	18,319	53,155	14,530	55,653
9	Koko maa	**137**	**100,597**	**266,577**	**261,104**	**860,810**	**282,231**	**875,239**	**191,268**	**517,207**	**121,499**	**417,439**

	Lääni *Gouvernement*	B. Työntekijöitä sahan ulkopuolella (jatk.) *B. Travailleurs à l'extérieur de la scierie (suite).*						C. Työntekijöitä muussa, sahan teollisuudessa. *C. Travailleurs des industries sc- à la scierie*				
		Lastanstyöntekijöitä *Pour le chargement*		Karikkeiden polttajia *Pour le brûlage des déchets*		Kirvesmiehiä, seppiä y. m. *Charpentiers, forgerons etc.*		Miilulla *Fabrication du charbon de bois*		Puusepäntyöpajassa *Menuiserie*		Kone- *Atelier ni-*
		päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*
	1	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35
1	Uudenmaan	14,614	61,980	560	1,098	18,523	58,978	2,731	7,724	28,924	138,220	—
2	Turun ja Porin..	49,817	193,123	1,762	5,263	22,178	58,803	7,560	20,874	93	232	—
3	Hämeen	16,240	45,948	1,561	3,253	8,132	20,380	1,285	4,474	8,190	12,501	242
4	Viipurin	58,473	260,660	8,660	22,735	60,573	195,841	3,064	8,915	3,867	12,858	11,965
5	Mikkelin	11,952	39,919	2,455	5,454	20,427	47,510	1,577	3,837	—	—	—
6	Kuopion	8,368	21,773	10,420	15,162	5,960	14,745	58	122	—	—	—
7	Vaasan	23,794	54,191	790	1,879	12,788	36,955	3,260	7,280	200	580	—
8	Oulun	52,860	178,676	3,297	7,967	36,715	115,498	25,698	77,461	—	—	—
9	Koko maa	**236,118**	**856,270**	**29,505**	**62,811**	**185,296**	**548,710**	**45,233**	**130,687**	**41,274**	**164,391**	**12,207**

vät ja palkka.

travail et salaire.

Année 1906.

de la scierie. | B. Työntekijöitä sahan ulkopuolella. — *B. Travailleurs à l'extérieur de la scierie.*

Viilaajia, terottajia, rasvaajia *Affûteurs enduiseurs*		Puhtaanapitoja kuormitustyöntekijöitä *Nettoyage, chargement*		Tukkivarastossa *Dans le hangar pour les billes*		Tukkien maallenostajia *Pour le repêchage des billes*		Sahan viereisessä lautatarhassa *Dans l'entrepôt auprès de la scierie*		Katkaisurakennuksessa *Dans le hangar de la scie à couper les bouts*		
päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	
12,202	41,281	44,524	112,276	20,314	63,920	5,001	17,665	115,800	399,697	2,384	8,107	1
20,450	74,806	89,712	209,058	44,534	107,717	10,827	50,890	159,863	464,459	349	1,676	2
11,896	37,843	36,092	83,639	21,300	57,730	5,638	17,662	69,688	184,803	874	2,882	3
25,760	97,461	136,162	371,784	59,757	188,609	14,403	56,309	298,838	1,016,017	35,096	130,346	4
7,198	22,828	25,357	59,111	19,676	53,114	6,713	18,423	29,735	79,704	2,902	6,437	5
6,926	20,283	11,846	28,094	10,751	24,968	3,373	9,222	24,453	58,955	—	—	6
7,692	24,006	33,833	73,761	15,714	44,258	5,882	16,296	67,867	180,736	—	—	7
17,451	68,490	72,250	175,352	51,896	161,137	15,621	59,583	155,107	450,407	—	—	8
109,575	**386,998**	**449,776**	**1,113,075**	**243,942**	**701,453**	**67,458**	**246,050**	**921,351**	**2,834,778**	**41,605**	**149,448**	9

yhteydessä olevassa *condaires annexées* | D. Työntekijöitä sahasta erillään olevalla lastaus- tahi varastopaikalla. *D. Travailleurs des entrepôts, embarcadères et débarcadères* | Yhteensä *Total*

pajassa *mécanique*		Höyläämössä *Rabotage*	Lautatarhassa *Dans l'entrepôt de bois*		Katkaisurakennuksessa *Dans le hangar de la scie à couper les bouts*		Lastaustyöntekijöitä *Pour le chargement*		Sekalaisia työntekijöitä *Divers*		Yhteensä *Total*		
palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	
36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	
—	3,722	11,219	19,416	63,723	3,214	14,571	11,755	52,312	—	—	392,676	1,354,820	1
—	4,502	11,432	9,410	26,901	—	—	2,262	16,880	643	1,320	615,422	1,812,936	2
580	4,897	13,045	—	—	—	—	1,251	4,606	6,895	14,024	288,685	759,998	3
42,124	8,876	25,569	62,542	300,890	5,804	30,760	26,940	132,677	21,619	77,808	1,106,087	3,876,528	4
—	178	346	8,109	20,359	—	—	2,227	6,238	3,539	6,949	203,086	530,283	5
—	678	1,706	—	—	—	—	—	—	22,854	33,306	154,581	345,296	6
—	1,501	4,994	3,938	8,754	—	—	3,743	6,225	—	—	266,169	698,415	7
—	3,489	9,296	4,077	9,671	—	—	597	1,753	4,097	17,228	566,108	1,720,933	8
42,704	**27,843**	**77,607**	**107,492**	**430,298**	**9,018**	**45,331**	**48,775**	**220,691**	**59,647**	**150,635**	**3,592,814**	**11,099,209**	9

Taulu 39 (jatk.). Työpäi-

Tab. 39 (suite). Jours de

Vuonna 1907. —

	Lääni *Gouvernement*	Sahoja *Nombre de scieries*	A. Työntekijöitä sahassa. — *A. Travailleurs à l'intérieur*									
			Tukkien ylös-hilaajia *Rouleurs de troncs d'arbre*		Raamisahureja ja apureja *Conducteurs et manœuvres*		Sirkkeli- ja katkaisusahureja *Scieurs des scies circulaires et à couper les bouts*		Kimpi- ja vannesahureja *Scieurs des scies à lattes et à ruban*		Koneenkäyttäjiä, lämmittäjiä *Mécaniciens, chauffeurs*	
			päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Uudenmaan	18	8,028	24,120	23,576	91,693	27,012	110,072	17,114	58,275	12,196	50,936
2	Turun ja Porin..	28	14,698	37,715	39,959	141,425	54,682	196,321	63,852	167,692	23,736	90,000
3	Hämeen	16	8,850	21,158	30,244	81,953	23,305	65,808	13,130	35,023	11,773	43,676
4	Viipurin	36	36,602	126,820	79,387	347,298	70,882	279,195	53,106	201,068	35,019	135,231
5	Mikkelin	13	8,295	20,255	18,720	54,402	26,789	77,651	11,647	28,788	9,982	29,192
6	Kuopion	7	6,842	16,184	17,756	45,679	17,967	44,410	2,868	7,003	8,838	24,975
7	Vaasan	11	8,280	22,402	21,694	78,812	28,852	92,006	20,152	48,763	10,311	34,356
8	Oulun	13	11,738	34,080	30,254	111,569	39,435	132,247	21,146	70,475	12,964	51,129
9	Koko maa	**142**	**103,333**	**302,734**	**261,590**	**952,831**	**288,924**	**997,710**	**203,015**	**617,087**	**124,819**	**459,495**

	Lääni *Gouvernement*	B. Työntekijöitä sahan ulkopuolella (jatk.) *B. Travailleurs à l'extérieur de la scie (suite).*						C. Työntekijöitä muussa, sahan teollisuudessa. *C. Travailleurs des industries se- à la scierie*				
		Lastaustyöntekijöitä *Pour le chargement*		Karikkeiden polttajia *Pour le brûlage des déchets*		Kirvesmiehiä, seppiä y. m. *Charpentiers, forgerons etc.*		Miilulla *Fabrication du charbon de bois*		Puusepäntyöpajassa *Menuiserie*		Kone- *Atelier ni-*
		päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*
	1	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35
1	Uudenmaan	16,332	75,733	699	1,705	14,426	51,184	538	1,474	31,614	164,021	—
2	Turun ja Porin..	49,995	205,569	2,729	7,346	24,373	72,822	6,898	19,649	—	—	—
3	Hämeen	18,537	56,584	1,028	2,054	10,492	28,110	678	1,586	5,887	16,540	149
4	Viipurin	64,514	318,175	5,070	15,662	78,539	300,478	2,312	7,429	2,959	9,980	15,297
5	Mikkelin	10,777	47,843	2,090	5,099	47,501	134,537	1,175	2,769	—	—	—
6	Kuopion	10,329	29,390	6,945	11,006	17,316	42,027	530	1,227	—	—	—
7	Vaasan	24,031	63,550	850	1,250	23,774	73,946	3,135	7,503	210	600	—
8	Oulun	40,864	149,419	1,024	2,892	51,802	184,073	25,530	84,339	—	—	—
9	Koko maa	**235,379**	**946,263**	**20,435**	**47,014**	**268,223**	**887,177**	**40,796**	**125,976**	**40,670**	**191,141**	**15,446**

vät ja palkka.

travail et salaire.

Année 1907.

de la scierie.				B. Työntekijöitä sahan ulkopuolella. — *B. Travailleurs à l'extérieur de la scierie*								
Viilaajia, terottajia, rasvaajia *Affûteurs enduiseurs*		Puhtaanapito- ja kuormitustyöntekijöitä *Nettoyage, chargement*		Tukkivarastossa *Dans le hangar pour les billes*		Tukkien maallenostajia *Pour le repêchage des billes*		Sahan viereissä lautatarhassa *Dans l'entrepôt auprès de la scierie*		Katkaisurakennuksessa *Dans le hangar de la scie à couper les bouts*		
päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	
11,308	42,763	42,723	121,778	19,113	66,913	3,681	14,844	113,452	410,706	3,808	11,622	1
20,629	80,433	88,321	219,319	47,851	125,224	12,592	49,544	178,268	541,685	513	2,590	2
10,072	34,895	31,685	78,946	23,897	68,193	4,934	17,312	59,066	164,545	2,308	6,742	3
29,864	115,976	171,518	521,539	66,005	235,489	20,175	86,467	278,498	1,052,956	40,110	154,897	4
7,635	26,073	28,332	72,116	19,362	52,777	6,138	20,679	32,027	96,088	—	—	5
6,620	22,144	15,862	42,751	10,560	24,967	2,834	8,233	25,402	61,771	8,241	13,099	6
7,564	25,114	36,663	87,653	16,943	48,614	4,512	13,858	68,408	178,198	252	833	7
17,774	72,924	70,488	179,990	51,184	169,002	18,056	74,641	165,617	507,473	—	—	8
111,466	**420,322**	**485,592**	**1,324,092**	**254,915**	**791,179**	**72,922**	**285,578**	**920,738**	**3,013,422**	**55,232**	**189,783**	9

yhteydessä olevassa *condaires annexées*			D. Työntekijöitä sahasta erillään olevalla lastaus- tahi varastopaikalla. *D. Travailleurs des entrepôts, embarcadères et débarcadères.*								Yhteensä *Total*		
pajassa *mécanique*	Höyläämössä *Rabotage*		Lautatarhassa *Dans l'entrepôt de bois*		Katkaisurakennuksessa *Dans le hangar de la scie à couper les bouts*		Lastaustyöntekijöitä *Pour le chargement*		Sekalaisia työntekijöitä *Divers*				
palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	
36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	
—	3,519	12,513	17,358	59,699	2,744	13,624	6,598	41,730	—	—	375,839	1,425,405	1
—	4,015	11,750	7,457	24,967	—	—	2,435	15,218	984	2,386	643,987	2,011,655	2
400	6,772	19,516	8,649	36,981	—	—	3,035	11,094	13,555	38,385	288,046	829,501	3
62,521	8,055	21,961	51,265	242,075	7,499	39,001	30,868	199,162	21,827	74,942	1,169,371	4,548,322	4
—	1,039	2,957	6,876	19,032	—	—	3,231	11,256	1,772	3,189	243,388	704,703	5
—	1,144	2,792	—	—	—	—	—	—	8,021	12,873	168,075	410,531	6
—	1,526	5,025	4,014	9,299	—	—	2,815	5,060	1,225	3,530	285,211	800,372	7
—	2,371	6,819	818	2,523	—	—	539	1,668	7,068	22,456	568,672	1,857,719	8
62,921	**28,441**	**83,333**	**96,437**	**394,576**	**10,243**	**52,625**	**49,521**	**285,188**	**54,452**	**157,761**	**3,742,589**	**12,588,208**	9

Taulu 39 (jatk.). Työpäi-

Tab. 39 (suite). Jours de

Vuonna 1908. —

	Lääni *Gouvernement*	Sahoja *Nombre de scieries*	A. Työntekijöitä sahassa. — *A. Travailleurs à l'intérieur*									
			Tukkien ylöshilaajia *Roulcurs de troncs d'arbre*		Raamisahureja ja apureja *Conducteurs et manœuvres*		Sirkkeli- ja katkaisusahureja *Scieurs des scies circulaires et à couper les bouts*		Kimpi- ja vannesahureja *Scieurs des scies à lattes et à ruban*		Koneenkäyttäjiä, lämmittäjiä *Mécaniciens, chauffeurs*	
			päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Uudenmaan	22	6,542	19,285	18,658	72,003	20,637	82,173	12,568	41,410	12,291	53,189
2	Turun ja Porin..	24	11,100	29,820	32,894	122,237	48,607	175,605	55,802	149,505	19,610	77,996
3	Hämeen	18	10,289	26,713	27,625	89,617	25,762	76,372	12,568	36,675	13,316	48,825
4	Viipurin	35	28,974	106,967	57,930	256,714	57,343	233,572	43,631	166,967	32,851	131,179
5	Mikkelin	12	8,160	20,849	15,722	50,542	23,130	69,286	10,288	27,812	10,387	31,314
6	Kuopion	7	5,789	13,888	14,192	35,930	14,212	35,967	6,334	15,328	6,958	20,853
7	Vaasan	11	5,286	14,740	16,519	62,978	23,364	77,784	13,040	33,275	6,751	24,584
8	Oulun	12	16,613	51,041	35,540	125,634	48,196	166,018	24,317	79,480	14,547	58,041
9	Koko maa	**141**	**92,753**	**283,303**	**219,080**	**815,655**	**261,251**	**916,777**	**178,548**	**550,452**	**116,711**	**445,981**

	Lääni *Gouvernement*	B. Työntekijöitä sahan ulkopuolella (jatk.) *B. Travailleurs à l'extérieur de la scierie (suite).*						C. Työntekijöitä muussa, sahan teollisuudessa. *C. Travailleurs des industries se à la scierie*				
		Lastaustyöntekijöitä *Pour le chargement*		Karikkeiden polttajia *Pour le brûlage des déchets*		Kirvesmiehiä, seppiä y. m. *Charpentiers, forgerons etc.*		Miilulla *Fabrication du charbon de bois*		Puusepäntyöpajassa *Menuiserie*		Kone- *Atelier ni-*
		päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*
	1	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35
1	Uudenmaan	16,443	69,520	376	974	17,264	61,710	112	391	56,401	284,774	—
2	Turun ja Porin..	29,324	179,156	646	2,942	22,927	69,035	4,128	12,055	274	822	—
3	Hämeen	17,262	52,428	717	1,419	10,216	28,673	799	1,856	10,683	23,093	225
4	Viipurin	74,002	387,909	2,047	5,084	60,994	232,870	1,537	5,346	2,194	7,131	13,747
5	Mikkelin	8,442	38,511	1,648	3,679	19,421	59,853	451	1,153	—	—	—
6	Kuopion	10,638	30,424	2,760	4,409	5,659	14,831	184	385	—	—	—
7	Vaasan	25,896	74,743	765	1,170	19,828	63,842	4,534	11,568	200	550	—
8	Oulun	53,763	188,142	790	2,161	51,118	188,207	25,440	83,333	—	—	—
9	Koko maa	**235,770**	**1,020,833**	**9,749**	**21,838**	**207,427**	**719,021**	**37,185**	**116,087**	**69,752**	**316,370**	**13,972**

vät ja palkka.

travail et salaire.

Année 1908.

de la scierie.				B. Työntekijöitä sahan ulkopuolella. — *B. Travailleurs à l'extérieur de la scierie.*								
Viilaajia, terottajia, rasvaajia *Affûteurs enduiseurs*		Puhtaanapito- ja kuormitustyöntekijöitä *Nettoyage, chargement*		Tukkivarastossa *Dans le hangar pour les billes*		Tukkien maallenostajia *Pour le repêchage des billes*		Sahan viereisessä lautatarhassa *Dans l'entrepôt auprès de la scierie*		Katkaisurakennuksessa *Dans le hangar de la scie à couper les bouts*		
päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	
9,967	39,570	37,010	101,189	15,149	54,814	3,440	15,301	104,387	372,726	3,475	11,185	1
18,464	72,767	79,337	207,874	37,825	107,101	10,750	38,753	161,969	496,067	588	2,266	2
12,198	42,768	40,198	99,635	23,458	69,646	4,186	13,946	62,044	188,441	2,558	9,475	3
23,148	92,611	161,246	499,421	50,542	176,896	11,100	47,882	221,706	832,471	26,880	114,071	4
6,835	25,154	27,709	73,937	11,956	33,289	9,957	33,647	24,625	82,758	—	—	5
5,717	18,916	12,562	33,575	11,760	29,344	2,060	7,920	30,634	69,221	192	511	6
4,743	17,575	27,656	70,247	16,062	53,259	4,749	17,236	55,347	155,476	438	1,363	7
20,334	80,288	73,560	194,232	54,135	181,472	17,380	73,973	166,198	512,609	—	—	8
101,406	**389,649**	**459,278**	**1,280,110**	**220,887**	**705,821**	**63,622**	**248,658**	**826,910**	**2,709,769**	**34,131**	**138,871**	9

yhteydessä olevassa *condaires annexées*			D. Työntekijöitä sahasta erillään olevalla lastaus- tahi varastopaikalla. *D. Travailleurs des entrepôts, embarcadères et débarcadères*								Yhteensä *Total*		
pajassa *mécanique*	Höyläämössä *Rabotage*		Lautatarhassa *Dans l'entrepôt de bois*		Katkaisurakennuksessa *Dans le hangar de la scie à couper les bouts*		Lastaustyöntekijöitä *Pour le chargement*		Sekalaisia työntekijöitä *Divers*				
palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	
36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	
—	5,434	20,113	7,910	25,086	2,644	12,757	9,254	48,165	—	—	359,962	1,386,335	1
—	2,753	8,556	9,567	33,362	—	—	1,017	8,781	1,212	3,251	548,794	1,797,951	2
760	9,383	32,965	—	—	—	—	1,410	5,568	13,216	37,074	298,113	885,949	3
57,738	8,576	24,571	49,851	264,560	7,734	44,553	60,304	374,627	15,053	54,778	1,011,390	4,117,918	4
—	1,824	4,595	6,477	18,838	—	—	2,716	10,757	195	312	189,943	586,286	5
—	368	913	—	—	—	—	—	—	14,491	23,332	144,510	355,747	6
—	1,348	5,022	2,880	6,575	—	—	3,542	6,659	—	—	232,948	698,646	7
—	2,906	8,252	6,313	16,212	—	—	1,400	4,900	16,178	61,339	628,728	2,075,334	8
58,498	**32,592**	**104,987**	**82,998**	**364,633**	**10,378**	**57,310**	**79,643**	**459,457**	**60,345**	**180,086**	**3,414,388**	**11,904,166**	9

Taulu 39 (jatk.). Työpäi=

Tab. 39 (suite). Jours de

Vuonna 1909. —

	Lääni *Gouvernement*	Sahoja *Nombre de scieries*	A. Työntekijöitä sahassa. — *A. Travailleurs à l'intérieur*									
			Tukkien ylöshilaajia *Rouleurs de troncs d'arbre*		Raamisahureja ja apureja *Conducteurs et manœuvres*		Sirkkeli- ja katkaisusahureja *Scieurs des scies circulaires et à couper les bouts*		Kimpi- ja vannesahureja *Scieurs des scies à lattes et à ruban*		Koneenkäyttäjiä, lämmittäjiä *Mécaniciens, chauffeurs*	
			päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Uudenmaan	19	5,806	17,427	17,157	66,329	20,444	82,927	13,373	44,216	10,601	46,362
2	Turun ja Porin..	24	12,087	31,193	34,698	127,030	55,348	198,517	52,758	134,389	20,297	79,709
3	Hämeen	19	11,564	30,803	31,780	100,307	24,110	74,115	11,349	32,303	14,846	56,007
4	Viipurin	33	28,196	109,237	56,346	252,906	55,750	229,839	47,274	173,206	29,194	116,652
5	Mikkelin	11	7,158	18,223	14,804	48,975	16,832	55,937	6,867	21,090	8,778	30,746
6	Kuopion	7	4,190	11,185	14,049	36,339	13,519	36,939	4,443	12,458	6,757	20,079
7	Vaasan	11	7,710	21,168	20,848	70,600	23,619	76,365	13,968	38,977	7,399	25,682
8	Oulun	11	14,850	44,147	38,796	133,975	58,240	193,771	27,052	89,404	13,531	53,864
9	Koko maa	**135**	**91,561**	**283,383**	**228,478**	**836,461**	**267,862**	**948,410**	**177,084**	**546,043**	**111,403**	**429,101**

	Lääni *Gouvernement*	B. Työntekijöitä sahan ulkopuolella (jatk.) *B. Travailleurs à l'extérieur de la scierie (suite).*						C. Työntekijöitä muussa, sahan teollisuudessa. *C. Travailleurs des industries se à la scierie*				
		Lastanstyöntekijöitä *Pour le chargement*		Karikkeiden polttajia *Pour le brûlage des déchets*		Kirvesmiehiä, seppiä y. m. *Charpentiers, forgerons etc.*		Miilulla *Fabrication du charbon de bois*		Puusepäntyöpajassa *Menuiserie*		Kone- *Atelier ni-*
		päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*
	1	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35
1	Uudenmaan	11,661	54,493	280	560	14,784	55,953	—	—	48,895	245,478	—
2	Turun ja Porin..	52,696	189,614	628	2,524	19,549	60,851	3,434	9,283	100	310	—
3	Hämeen	15,879	49,232	1,126	2,218	10,095	29,577	378	1,292	8,130	14,521	124
4	Viipurin	68,951	338,490	2,389	5,920	61,118	214,502	1,589	5,172	1,489	4,833	15,349
5	Mikkelin	6,924	26,690	2,473	5,019	47,083	165,043	1,025	3,045	—	—	—
6	Kuopion	6,552	20,606	5,003	7,884	3,970	11,162	61	72	4	10	—
7	Vaasan	33,506	93,282	1,104	1,963	10,365	31,860	5,160	11,217	330	860	—
8	Oulun	57,262	206,346	1,072	2,835	46,275	157,322	34,120	115,038	—	—	—
9	Koko maa	**253,431**	**978,753**	**14,075**	**28,923**	**213,239**	**726,270**	**45,767**	**145,119**	**58,948**	**266,012**	**15,473**

vät ja palkka.

travail et salaire.

Année 1909.

de la scierie.				B. Työntekijöitä sahan ulkopuolella. — *B. Travailleurs à l'extérieur de la scierie.*								
Viilaajia, terottajia, rasvaajia *Affûteurs enduiseurs*		Puhtaanapito- ja kuormitustyöntekijöitä *Nettoyage, chargement*		Tukkivarastossa *Dans le hangar pour les billes*		Tukkien maallenostajia *Pour le repêchage des billes*		Sahan viereisessä lautatarhassa *Dans l'entrepôt auprès de la scierie*		Katkaisurakennuksessa *Dans le hangar de la scie à couper les bouts*		
päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	
9,516	37,072	33,908	88,484	14,348	50,588	2,769	13,070	92,575	337,138	3,545	12,181	1
17,664	71,530	81,263	209,257	49,539	116,011	8,546	36,278	160,048	482,709	1,174	5,065	2
10,862	38,305	32,400	89,103	21,626	63,289	4,882	15,059	77,699	237,104	6,702	18,716	3
22,289	93,469	134,879	430,533	40,191	147,074	11,622	53,278	199,734	815,604	27,260	115,651	4
5,734	23,032	22,354	57,606	13,914	42,859	3,165	11,837	7,138	24,155	—	—	5
5,003	17,142	12,107	33,997	9,636	27,700	2,217	7,731	30,446	71,097	1,374	2,247	6
7,593	25,079	34,252	88,257	20,485	65,948	4,746	15,797	60,538	171,853	600	1,920	7
22,317	91,751	98,739	273,264	66,841	230,035	13,513	65,290	183,948	595,608	—	—	8
100,978	**397,380**	**449,902**	**1,270,501**	**236,580**	**743,504**	**51,460**	**218,340**	**812,126**	**2,735,268**	**40,655**	**155,780**	9

yhteydessä olevassa *condaires annexées*			D. Työntekijöitä sahasta erillään olevalla lastaus- tahi varastopaikalla. *D. Travailleurs des entrepôts, embarcadères et débarcadères.*								Yhteensä *Total*		
pajassa *mécanique*	Höyläämössä *Rabotage*		Lautatarhassa *Dans l'entrepôt de bois*		Katkaisurakennuksessa *Dans le hangar de la scie à couper les bouts*		Lastaustyöntekijöitä *Pour le chargement*		Sekalaisia työntekijöitä *Divers*				
palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	
36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	
—	4,771	16,594	6,449	21,730	2,428	14,119	6,769	40,313	3,350	7,550	323,429	1,252,584	1
—	2,881	8,702	6,933	24,073	—	—	1,709	12,590	5,199	14,316	586,551	1,813,951	2
400	11,573	32,359	3,836	11,247	—	—	4,318	13,991	26,045	62,860	329,324	972,808	3
72,380	5,706	17,163	39,066	208,080	4,151	22,416	45,280	267,748	14,554	54,882	912,377	3,749,035	4
—	1,188	3,469	20,218	70,695	—	—	6,297	34,940	—	—	191,952	643,361	5
—	536	1,221	315	940	—	—	129	315	5,047	8,686	125,358	327,810	6
—	1,814	6,275	2,696	5,028	—	—	2,968	4,983	2,308	5,214	262,009	762,328	7
—	1,944	5,640	1,441	5,316	—	—	946	4,127	18,369	68,487	699,256	2,336,220	8
72,780	**30,413**	**91,423**	**80,954**	**347,109**	**6,579**	**36,535**	**68,416**	**379,007**	**74,872**	**221,995**	**3,430,256**	**11,858,097**	9

Taulu 39 (jatk.). Työpäi=

Tab. 39 (suite). Jours de

Vuonna 1910. —

	Lääni *Gouvernement*	Sahoja *Nombre de scieries*	A. Työntekijöitä sahassa. — *A. Travailleurs à l'intérieur*									
			Tukkien ylöshilaajia *Rouleurs de troncs d'arbre*		Raamisahureja ja apureja *Conducteurs et manœuvres*		Sirkkeli- ja katkaisusahureja *Scieurs des scies circulaires et à couper les bouts*		Kimpi- ja vannesahureja *Scieurs des scies à lattes et à ruban*		Koneenkäyttäjiä, lämmittäjiä *Mécaniciens, chauffeurs*	
			päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Nylands	20	7,816	27,157	16,524	62,994	19,088	86,031	12,438	41,570	10,204	44,930
2	Åbo och B:borgs.	20	10,694	28,642	32,936	122,387	52,102	197,542	60,318	166,708	16,340	70,389
3	Tavastehus	16	12,637	33,204	24,874	100,401	28,194	87,828	13,270	43,763	13,660	52,995
4	Viborgs	28	36,389	142,475	65,895	315,731	84,176	368,389	46,288	170,752	29,184	124,514
5	S:t Michels	7	5,486	14,522	11,110	37,504	13,865	45,287	6,045	19,371	4,814	16,633
6	Kuopio	7	6,281	16,510	18,303	49,142	16,743	45,627	3,432	9,836	6,740	21,311
7	Vasa	10	7,678	22,437	20,402	68,048	25,525	85,429	12,617	36,533	7,609	28,624
8	Uleåborgs	12	14,169	41,157	36,593	129,729	57,718	201,742	24,218	77,301	12,266	53,469
9	Hela landet	**120**	**101,150**	**326,104**	**226,637**	**885,936**	**297,411**	**1,117,875**	**178,626**	**565,834**	**100,817**	**412,865**

	Lääni *Gouvernement*	B. Työntekijöitä sahan ulkopuolella (jatk.) *B. Travailleurs à l'extérieur de la scie (suite).*						C. Työntekijöitä muussa, sahan teollisuudessa. *C. Travailleurs des industries se à la scierie*				
		Lastaustyöntekijöitä *Pour le chargement*		Karikkeiden polttajia *Pour le brûlage des déchets*		Kirvesmiehiä, seppiä y. m. *Charpentiers, forgerons etc.*		Miilulla *Fabrication du charbon de bois*		Puusepäntyöpajassa *Menuiserie*		Kone- *Atelier ni-*
		päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*
	1	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35
1	Nylands	15,160	67,028	505	1,016	10,156	40,007	580	1,800	54,652	267,623	—
2	Åbo och B:borgs.	46,810	166,511	1,580	4,143	14,872	46,943	4,546	11,755	49	147	—
3	Tavastehus	20,722	68,640	780	1,538	9,994	33,033	502	1,798	10,996	33,746	167
4	Viborgs	70,527	345,160	2,643	6,960	39,382	144,363	788	2,425	1,823	5,899	13,566
5	S:t Michels-	4,823	18,379	1,497	3,240	10,397	31,894	356	783	—	—	—
6	Kuopio	10,362	32,106	9,048	14,365	2,673	7,094	659	1,723	1,057	2,992	—
7	Vasa	23,642	70,890	616	1,320	8,702	26,848	7,356	16,868	290	870	—
8	Uleåborgs	55,677	211,299	1,421	3,792	37,155	130,739	40,233	129,304	—	—	—
9	Hela landet	**247,723**	**980,013**	**18,090**	**36,374**	**133,331**	**460,921**	**55,020**	**166,456**	**68,867**	**311,277**	**13,733**

vät ja palkka.

travail et salaire.

Année 1910.

de la scierie.				B. Työntekijöitä sahan ulkopuolella. — *B. Travailleurs à l'extérieur de la scierie.*								
Viilaajia, terottajia, rasvaajia *Affûteurs, enduiseurs*		Puhtaanapito- ja kuormitustyöntekijöitä *Nettoyage, chargement*		Tukkivarastossa *Dans le hangar pour les billes*		Tukkien maallenostajia *Pour le repéchage des billes*		Sahan viereisessä lautatarhassa *Dans l'entrepôt auprès de la scierie*		Katkaisurakennuksessa *Dans le hangar de la scie à couper les bouts*		
päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	
9,652	40,671	37,506	106,459	15,430	53,818	3,135	14,087	115,270	476,802	4,891	16,588	1
17,032	69,286	76,245	203,881	38,735	106,043	7,524	29,767	154,013	473,418	811	2,448	2
10,347	34,591	36,790	99,021	25,526	80,703	4,867	19,166	73,668	226,487	5,998	18,312	3
33,742	137,045	142,674	456,857	59,115	213,697	12,195	52,646	285,219	1,137,890	62,971	257,914	4
3,720	15,427	17,000	43,141	9,703	28,799	1,197	5,059	4,863	14,384	—	—	5
6,494	23,710	13,510	35,272	8,383	25,083	2,253	6,672	31,697	71,783	—	—	6
6,390	22,845	33,315	95,809	21,308	73,815	8,172	25,478	57,692	182,048	4,265	14,056	7
22,163	93,803	99,453	279,313	71,076	255,408	12,100	63,661	174,278	547,071	—	—	8
109,540	**437,378**	**456,493**	**1,319,753**	**249,276**	**837,366**	**51,443**	**216,536**	**896,700**	**3,129,883**	**78,936**	**309,318**	9

yhteydessä olevassa *condaires annexées*			D. Työntekijöitä sahasta erillään olevalla lastaus- tahi varastopaikalla. *D. Travailleurs des entrepôts, embarcadères et débarcadères.*								Yhteensä *Total*		
pajassa *mécanique*	Höyläämössä *Rabotage*		Lautatarhassa *Dans l'entrepôt de bois*		Katkaisurakennuksessa *Dans le hangar de la scie à couper les bouts*		Lastaustyöntekijöitä *Pour le chargement*		Sekalaisia työntekijöitä *Divers*				
palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	
36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	
—	6,021	18,056	9,859	31,585	2,792	16,053	7,646	46,181	777	2,554	360,102	1,463,010	1
—	3,199	9,315	8,135	29,941	—	—	1,156	9,565	600	2,820	547,697	1,751,651	2
590	14,893	44,048	19,013	54,677	1,169	5,006	8,062	30,164	13,385	38,855	349,514	1,108,566	3
66,252	7,638	23,519	16,944	88,014	8,755	53,520	25,350	150,878	29,402	115,706	1,074,666	4,380,606	4
—	1,601	4,165	4,639	16,196	—	—	7,277	36,087	—	—	108,393	350,871	5
—	298	637	68	166	—	—	120	299	8,169	12,962	146,290	377,290	6
—	1,006	3,769	3,219	7,492	—	—	3,314	6,145	96	259	253,214	789,583	7
—	1,817	5,492	2,844	8,315	—	—	1,415	4,882	10,666	32,932	675,262	2,269,409	8
66,842	**36,473**	**109,001**	**64,721**	**236,386**	**12,716**	**74,579**	**54,340**	**284,201**	**63,095**	**206,088**	**3,515,138**	**12,490,986**	9

Taulu 39 (jatk.). Työpäi=

Tab. 39 (suite). Jours de

Vuonna 1911. —

	Lääni *Gouvernement*	Sahoja *Nombre de scieries*	A. Työntekijöitä sahassa. — *A. Travailleurs à l'intérieur*									
			Tukkien ylöshilaajia *Rouleurs de troncs d'arbre*		Raamisahureja ja apureja *Conducteurs et manœuvres*		Sirkkeli- ja katkaisusahureja *Scieurs des scies circulaires et à couper les bouts*		Kimpi- ja vannesahureja *Scieurs des scies à lattes et à ruban*		Koneenkäyttäjiä, lämmittäjiä *Mécaniciens, chauffeurs*	
			päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Uudenmaan	22	7,219	22,903	23,063	97,155	22,663	98,476	12,571	43,663	11,494	50,743
2	Turun ja Porin..	18	9,392	24,703	30,876	115,802	52,390	201,967	54,526	162,295	13,240	60,196
3	Hämeen	15	12,355	34,886	31,392	112,281	31,506	100,425	18,752	53,535	15,339	60,768
4	Viipurin	30	39,026	156,185	71,642	356,009	95,478	404,336	55,990	203,781	28,264	120,582
5	Mikkelin	8	3,984	10,919	7,139	21,898	7,168	24,976	3,699	12,286	3,730	13,429
6	Kuopion	6	4,326	10,822	14,859	38,078	12,107	31,369	1,134	2,958	4,928	14,998
7	Vaasan	9	6,845	20,280	18,706	61,500	18,425	63,384	17,333	47,730	5,754	22,434
8	Oulun	12	15,648	44,321	38,983	142,814	57,704	208,048	26,889	87,965	13,238	55,060
9	Koko maa	**120**	**98,795**	**325,019**	**236,660**	**945,537**	**297,441**	**1,132,981**	**190,894**	**614,213**	**95,987**	**398,210**

	Lääni *Gouvernement*	B. Työntekijöitä sahan ulkopuolella (jatk.) *B. Travailleurs à l'extérieur de la scierie (suite).*						C. Työntekijöitä *muussa, sahan* teollisuudessa. *C. Travailleurs des industries se- à la scierie*				
		Lastaustyöntekijöitä *Pour le chargement*		Karikkeiden polttajia *Pour le brûlage des déchets*		Kirvesmiehiä, seppiä y. m. *Charpentiers, forgerons etc.*		Miilulla *Fabrication du charbon de bois*		Puusepäntyöpajassa *Menuiserie*		Kone- *Atelier ni-*
		päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*
	1	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35
1	Uudenmaan	18,042	82,563	616	1,386	15,174	59,016	330	1,050	35,194	201,732	—
2	Turun ja Porin ..	49,430	193,589	1,104	4,343	15,126	49,430	7,288	17,852	—	—	—
3	Hämeen	26,514	81,460	805	1,752	16,910	54,175	563	2,352	9,469	24,988	98
4	Viipurin	70,868	351,242	2,843	7,447	88,951	352,149	2,156	8,316	1,514	5,022	18,201
5	Mikkelin	2,806	10,363	556	892	7,313	20,491	112	201	—	—	—
6	Kuopion	7,873	24,494	12,573	19,675	2,786	7,401	284	682	—	—	—
7	Vaasan	23,766	73,034	830	1,800	6,091	18,940	16,375	45,960	285	765	—
8	Oulun	48,167	191,877	1,422	3,795	43,910	156,645	42,386	148,433	—	—	—
9	Koko maa	**247,466**	**1,008,622**	**20,749**	**41,090**	**196,261**	**718,247**	**69,494**	**224,846**	**46,462**	**232,507**	**18,299**

vät ja palkka.

travail et salaire.

Année 1911.

de la scierie.				B. Työntekijöitä sahan ulkopuolella. — *B. Travailleurs à l'extérieur de la scierie.*								
Viilaajia, terottajia, rasvaajia *Affûteurs enduiseurs*		Puhtaanapitoja kuormitustyöntekijöitä *Nettoyage, chargement*		Tukkivarastossa *Dans le hangar pour les billes*		Tukkien maallenostajia *Pour le repêchage des billes*		Sahan viereisessä lautatarhassa *Dans l'entrepôt auprès de la scierie*		Katkaisurakennuksessa *Dans le hangar de la scie à couper les bouts*		
päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	
11,932	49,344	46,272	138,129	19,458	70,456	4,499	21,504	138,600	541,933	4,922	27,308	1
15,347	66,858	77,070	205,661	38,937	107,373	7,546	33,860	142,822	454,580	348	1,044	2
11,376	43,147	46,516	142,877	25,210	82,516	4,048	13,938	65,811	222,076	796	2,380	3
31,746	130,141	165,858	548,817	70,170	249,947	11,213	50,894	304,155	1,221,898	66,058	294,167	4
1,670	7,548	9,475	24,933	4,953	17,378	1,785	6,103	4,500	12,638	—	—	5
5,362	18,929	9,566	23,331	6,439	15,453	2,352	7,492	15,859	42,482	7,890	13,693	6
5,784	21,035	27,972	82,784	20,837	70,622	3,995	17,115	51,260	164,567	1,929	8,668	7
22,501	93,131	96,772	259,386	67,062	248,756	13,848	75,184	181,318	599,549	1,073	6,446	8
105,718	**430,133**	**479,501**	**1,425,918**	**253,066**	**862,501**	**49,286**	**226,090**	**904,325**	**3,259,723**	**83,016**	**353,706**	9

yhteydessä olevassa *condaires annexées*			D. Työntekijöitä sahasta erillään olevalla lastaus- tahi varastopaikalla. *D. Travailleurs des entrepôts, embarcadères et débarcadères.*								Yhteensä *Total*		
pajassa *mécanique*	Höyläämössä *Rabotage*		Lautatarhassa *Dans l'entrepôt de bois*		Katkaisurakennuksessa *Dans le hangar de la scie à couper les bouts*		Lastaustyöntekijöitä *Pour le chargement*		Sekalaisia työntekijöitä *Divers*				
palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	
36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	
—	4,822	16,679	10,634	51,888	—	—	7,175	40,929	8,692	30,843	403,372	1,647,700	1
—	2,131	6,206	18,296	56,728	841	2,590	3,531	19,035	—	—	540,241	1,784,112	2
400	12,850	44,556	13,504	48,874	753	2,560	11,119	38,788	15,170	43,675	370,856	1,212,409	3
81,252	7,449	29,130	25,390	120,255	7,569	43,193	25,379	146,947	26,988	96,925	1,216,908	4,978,635	4
—	1,851	5,234	14,913	47,195	—	—	4,248	17,425	1,286	2,978	81,188	256,887	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	10,754	18,908	119,092	290,765	6
—	1,346	4,803	2,656	5,167	—	—	1,446	2,978	1,190	3,253	232,825	736,819	7
—	1,871	5,429	1,052	3,880	—	—	1,549	6,521	14,069	53,444	689,462	2,390,684	8
81,652	**32,320**	**112,037**	**86,445**	**333,987**	**9,163**	**48,343**	**54,447**	**272,623**	**78,149**	**250,026**	**3,653,944**	**13,298,011**	9

Taulu 39 (jatk.). Työpäi=

Tab. 39 (suite). Jours de

Vuonna 1912. —

	Lääni *Gouvernement*	Sahoja *Nombre de scieries*	A. Työntekijöitä sahassa. — *A. Travailleurs à l'intérieur*									
			Tukkien ylöshilaajia *Ouvriers de troncs d'arbre*		Raamisahureja ja apureja *Conducteurs et manœuvres*		Sirkkeli- ja katkaisusahureja *Scieurs des scies circulaires et à couper les bouts*		Kimpi- ja vannesahureja *Scieurs des scies à lattes et à ruban*		Koneenkäyttäjiä, lämmittäjiä *Mécaniciens, chauffeurs*	
			päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Uudenmaan	22	8,060	25,714	23,154	97,222	23,128	101,087	14,872	50,421	12,075	53,698
2	Turun ja Porin ..	15	8,551	24,252	28,317	116,603	52,024	215,112	56,911	173,637	12,607	60,537
3	Hämeen	15	13,410	42,720	29,067	106,643	31,665	107,134	15,283	48,851	14,338	56,402
4	Viipurin	26	36,096	153,352	69,276	351,480	74,354	352,539	60,194	234,469	36,113	157,190
5	Mikkelin	8	3,074	9,841	6,209	21,252	6,360	22,931	4,120	13,646	2,787	9,041
6	Kuopion	5	4,894	12,093	14,891	37,517	12,779	33,050	1,137	3,013	4,466	13,574
7	Vaasan	10	6,557	18,252	17,249	60,279	16,324	59,772	17,209	48,304	5,775	23,043
8	Oulun	12	16,864	48,940	44,445	162,762	64,534	228,453	29,479	97,037	14,280	61,085
9	Koko maa	**113**	**97,506**	**335,164**	**232,608**	**953,758**	**281,168**	**1,120,078**	**199,205**	**669,378**	**102,441**	**434,570**

	Lääni *Gouvernement*	B. Työntekijöitä sahan ulkopuolella (jatk.) *B. Travailleurs à l'extérieur de la scie (suite).*						C. Työntekijöitä muussa, sahan teollisuudessa. *C. Travailleurs des industries sé à la scierie*				
		Lastaustyöntekijöitä *Pour le chargement*		Karikkeiden polttajia *Pour le brûlage des déchets*		Kirvesmiehiä, seppiä y. m. *Charpentiers, forgerons etc.*		Miilulla *Fabrication du charbon de bois*		Puusepäntyöpajassa *Menuiserie*		Kone- *Atelier ni-*
		päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*
	1	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35
1	Uudenmaan	19,696	93,012	1,133	2,544	17,233	62,240	—	—	41,167	230,621	—
2	Turun ja Porin..	49,670	198,244	1,326	4,817	16,209	54,254	5,003	12,830	—	—	—
3	Hämeen	28,590	95,436	690	1,309	13,000	44,309	596	1,989	14,191	41,768	1,249
4	Viipurin	85,909	445,402	3,150	9,830	115,532	408,718	1,496	5,819	2,194	7,796	22,034
5	Mikkelin	3,090	12,256	526	910	8,694	23,583	76	142	—	—	—
6	Kuopion	7,439	24,072	9,271	15,576	2,814	7,304	169	580	—	—	—
7	Vaasan	22,547	67,046	760	1,492	5,842	18,228	8,140	24,800	281	850	—
8	Oulun	64,259	252,622	1,675	4,613	46,745	174,606	64,000	218,450	—	—	—
9	Koko maa	**281,200**	**1,188,090**	**18,531**	**41,091**	**226,069**	**793,242**	**79,480**	**264,610**	**57,833**	**281,035**	**23,283**

vät ja palkka.

travail et salaire.

Année 1912.

de la scierie.				B. Työntekijöitä sahan ulkopuolella. — *B. Travailleurs à l'extérieur de la scierie.*								
Viilaajia, terottajia, rasvaajia *Affûteurs, enduiseurs*		Puhtaanapito- ja kuormitustyöntekijöitä *Nettoyage, chargement*		Tukkivarastossa *Dans le hangar pour les billes*		Tukkien maallenostajia *Pour le repéchage des billes*		Sahan viereisessä lautatarhassa *Dans l'entrepôt auprès de la scierie*		Katkaisurakennuksessa *Dans le hangar de la scie à couper les bouts*		
päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	
11,812	49,037	46,229	140,521	20,443	73,192	3,912	18,859	142,194	560,522	5,678	20,970	1
14,632	66,992	75,642	208,917	39,162	112,722	8,477	36,800	155,483	500,060	736	2,304	2
11,179	41,649	37,086	109,858	24,874	83,475	4,422	15,039	72,726	231,849	7,816	22,863	3
27,743	115,765	163,046	578,234	73,790	288,023	10,150	53,190	279,788	1,192,542	66,228	286,655	4
1,839	9,944	9,064	27,070	5,114	17,660	1,054	5,104	3,570	8,961	—	—	5
5,562	18,730	9,048	20,646	6,949	17,656	2,885	8,875	23,922	62,173	4,822	8,762	6
5,455	19,652	24,143	68,966	19,582	67,445	4,315	19,870	51,685	161,953	2,432	10,785	7
24,302	101,602	103,084	283,203	72,224	263,302	16,900	88,134	192,063	630,015	2,129	9,655	8
102,524	**423,371**	**467,342**	**1,437,415**	**262,138**	**923,475**	**52,115**	**245,871**	**921,431**	**3,348,075**	**89,841**	**361,994**	9

yhteydessä olevassa *condaires annexées*			D. Työntekijöitä sahasta erillään olevalla lastaus- tahi varastopaikalla. *D. Travailleurs des entrepôts, embarcadères et débarcadères.*								Yhteensä *Total*		
pajassa *mécanique*	Höyläämössä *Rabotage*		Lautatarhassa *Dans l'entrepôt de bois*		Katkaisurakennuksessa *Dans le hangar de la scie à couper les bouts*		Lastaustyöntekijöitä *Pour le chargement*		Sekalaisia työntekijöitä *Divers*				
palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	päiviä *jours*	palkkaa *salaire*	
36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	
—	7,392	25,833	11,869	45,488	3,700	21,407	8,077	51,835	4,668	12,722	426,492	1,736,945	1
—	2,455	8,557	5,799	22,127	—	—	981	7,587	—	—	533,985	1,826,352	2
4,583	19,408	61,019	4,834	18,984	—	—	3,585	13,473	16,801	47,784	364,810	1,197,137	3
98,536	7,178	29,101	20,720	95,766	7,304	43,381	19,753	119,766	24,704	86,503	1,206,752	5,114,057	4
—	2,057	5,146	12,401	48,130	—	—	3,337	16,111	—	—	73,372	251,728	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	7,136	12,183	118,184	295,804	6
—	933	3,595	—	—	—	—	70	155	—	—	209,299	674,487	7
—	1,530	4,903	4,242	14,847	—	—	—	—	15,814	58,525	778,569	2,702,754	8
103,119	**40,953**	**138,154**	**59,865**	**245,342**	**11,004**	**64,788**	**35,803**	**208,927**	**69,123**	**217,717**	**3,711,463**	**13,799,264**	9

Taulu 40. Keskimääräi=

Tab. 40. Salaire

Vuonna 1899. —

	Lääni *Gouvernement*	Tukkien ylöshilaajia *Rouleurs de troncs d'arbre*		Raamisahureja ja apureja *Conducteurs et manoeuvres*		Sirkkeli- ja katkaisusahureja *Sceurs des scies circulaires et à couper les bouts*		Kimpi- ja vannesahureja *Sceurs des scies à lattes et à ruban*		Koneenkäyttäjiä, lämmittäjiä *Mécaniciens, chauffeurs*		Viilaajia, terottajia, rasvaajia *Affûteurs, enduiseurs*		Puhtaanapito- ja kuormitustyöntekijöitä *Nettoyage, chargement*		Tukkivarastossa *Dans le hangar pour les billes*		Tukkien maallenostajia *Pour le repêchage des billes*		Sahan viereisessä lautatarhassa *Dans l'entrepôt auprès de la scierie*	
	1	2		3		4		5		6		7		8		9		10		11	
1	Uudenmaan	2	70	3	15	3	21	2	72	3	58	2	58	2	52	3	23	3	14	3	27
2	Turun ja Porin..	2	25	3	15	3	13	2	40	3	48	3	57	2	36	2	56	4	04	3	01
3	Hämeen.....	2	13	2	47	2	31	2	81	2	82	3	20	2	26	2	48	2	78	2	70
4	Viipurin	2	76	3	46	3	25	2	76	3	30	3	61	2	65	3	29	3	24	2	85
5	Mikkelin	1	79	2	32	2	24	2	39	2	47	2	74	1	97	2	02	2	06	2	38
6	Kuopion	2	—	2	17	1	98	2	31	2	33	2	79	2	28	2	37	2	85	1	84
7	Vaasan	2	42	2	63	2	39	2	18	3	65	2	75	2	06	2	50	2	79	2	57
8	Oulun	2	63	3	05	2	78	2	55	3	11	3	25	2	31	2	97	3	10	2	81
9	Koko maa	**2**	**45**	**3**	**02**	**2**	**87**	**2**	**54**	**3**	**24**	**3**	**21**	**2**	**42**	**2**	**81**	**3**	**21**	**2**	**85**

Vuonna 1900. —

	Lääni *Gouvernement*	Tukkien ylöshilaajia *Rouleurs de troncs d'arbre*		Raamisahureja ja apureja *Conducteurs et manoeuvres*		Sirkkeli- ja katkaisusahureja *Sceurs des scies circulaires et à couper les bouts*		Kimpi- ja vannesahureja *Sceurs des scies à lattes et à ruban*		Koneenkäyttäjiä, lämmittäjiä *Mécaniciens, chauffeurs*		Viilaajia, terottajia, rasvaajia *Affûteurs, enduiseurs*		Puhtaanapito- ja kuormitustyöntekijöitä *Nettoyage, chargement*		Tukkivarastossa *Dans le hangar pour les billes*		Tukkien maallenostajia *Pour le repêchage des billes*		Sahan viereisessä lautatarhassa *Dans l'entrepôt auprès de la scierie*	
	1	2		3		4		5		6		7		8		9		10		11	
1	Uudenmaan	2	72	3	47	3	49	2	98	3	74	3	45	2	45	3	41	3	67	3	12
2	Turun ja Porin..	2	38	3	31	3	35	2	44	3	77	3	68	2	39	2	62	3	38	2	97
3	Hämeen	2	25	2	61	2	41	2	58	3	30	2	97	2	20	2	54	3	39	2	77
4	Viipurin	2	85	3	63	3	46	3	03	3	23	3	62	2	62	3	05	3	75	3	38
5	Mikkelin	1	95	2	40	2	35	2	44	2	65	2	87	2	—	2	07	2	32	2	49
6	Kuopion	2	28	2	48	2	23	2	07	2	48	3	10	2	62	2	16	3	09	1	80
7	Vaasan.....	2	28	2	77	2	69	1	91	2	96	2	77	2	14	2	42	3	17	2	31
8	Oulun	2	82	3	39	3	13	2	75	3	67	3	90	2	54	3	05	3	10	2	90
9	Koko maa	**2**	**54**	**3**	**19**	**3**	**06**	**2**	**59**	**3**	**35**	**3**	**45**	**2**	**45**	**2**	**80**	**3**	**33**	**2**	**99**

nen päiväpalkka.

moyen par jour.

Année 1899.

Kaikkiaan työntekijöitä *Ensemble des ouvriers*		Sekalaisia työntekijöitä *Divers*		Lastaustyöntekijöitä *Pour le chargement*		Katkaisurakennuksessa *Dans le hangar de la scie à couper les bouts*		Lautatarhassa *Dans l'entrepôt de bois*		Höyläämössä *Rabotage*		Konepajassa *Atelier mécanique*		Puusepäntyöpajassa *Menuiserie*		Miilulla *Fabrication du charbon de bois*		Kirvesmiehiä, seppiä y. m. *Charpentiers, forgerons etc.*		Karikkeiden polttajia *Pour le brûlage des déchets*		Lastaustyöntekijöitä *Pour le chargement*		Katkaisurakennuksessa *Dans le hangar de la scie à couper les bouts*		
24		23		22		21		20		19		18		17		16		15		14		13		12		
3	26	1	17	5	19	—	—	3	39	2	98	—	—	3	85	3	74	3	56	1	94	4	23	3	65	1
2	98	1	71	5	—	2	54	2	69	2	60	—	—	—	—	2	60	2	76	2	14	4	55	2	59	2
2	54	1	68	1	79	—	—	2	13	2	71	—	—	3	30	3	47	2	19	2	77	2	69	2	50	3
3	12	2	01	3	81	3	49	3	59	2	78	3	19	3	76	2	85	3	09	1	99	3	62	3	39	4
2	18	2	44	2	58	—	—	1	54	2	02	—	—	3	04	1	94	1	95	1	81	2	30	2	72	5
2	07	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	55	2	08	2	02	2	13	1	63	2	76	—	—	6
2	54	—	—	2	—	—	—	—	—	2	97	—	—	—	—	2	35	2	54	2	39	3	53	—	—	7
2	79	—	—	4	—	—	—	3	74	2	61	—	—	3	99	3	28	2	67	2	53	2	74	—	—	8
2	**90**	**1**	**91**	**3**	**76**	**2**	**98**	**3**	**25**	**2**	**70**	**3**	**01**	**3**	**76**	**2**	**91**	**2**	**78**	**1**	**95**	**3**	**58**	**3**	**36**	9

Année 1900.

Kaikkiaan työntekijöitä *Ensemble des ouvriers*		Sekalaisia työntekijöitä *Divers*		Lastaustyöntekijöitä *Pour le chargement*		Katkaisurakennuksessa *Dans le hangar de la scie à couper les bouts*		Lautatarhassa *Dans l'entrepôt de bois*		Höyläämössä *Rabotage*		Konepajassa *Atelier mécanique*		Puusepäntyöpajassa *Menuiserie*		Miilulla *Fabrication du charbon de bois*		Kirvesmiehiä, seppiä y. m. *Charpentiers, forgerons etc.*		Karikkeiden polttajia *Pour le brûlage des déchets*		Lastaustyöntekijöitä *Pour le chargement*		Katkaisurakennuksessa *Dans le hangar de la scie à couper les bouts*		
24		23		22		21		20		19		18		17		16		15		14		13		12		
3	29	—	—	5	67	—	—	2	92	3	02	—	—	3	89	3	06	3	54	2	46	3	70	3	52	1
2	97	1	96	6	02	—	—	2	76	2	46	—	—	—	—	2	75	2	79	2	43	3	28	3	98	2
2	66	2	02	3	—	—	—	2	08	2	49	2	—	2	89	3	84	3	15	2	84	2	61	3	82	3
3	30	2	90	3	79	4	50	3	86	2	76	3	34	3	57	2	86	3	14	2	08	2	64	3	32	4
2	31	—	—	2	89	—	—	2	03	2	23	—	—	3	10	1	79	1	96	1	98	2	55	2	93	5
2	24	1	50	—	—	—	—	—	—	2	54	2	62	2	52	2	08	2	16	2	71	2	61	—	—	6
2	39	—	—	2	12	—	—	2	18	2	92	—	—	—	—	2	—	2	82	2	36	2	75	2	05	7
3	—	—	—	3	—	—	—	3	02	2	65	—	—	3	—	2	86	3	06	2	37	3	49	—	—	8
2	**99**	**2**	**16**	**3**	**96**	**4**	**50**	**3**	**46**	**2**	**67**	**3**	**12**	**3**	**75**	**2**	**87**	**2**	**94**	**2**	**04**	**3**	**32**	**3**	**36**	9

Taulu 40 (jatk.). Keskimääräi-

Tab. 40 (suite). Salaire

Vuonna 1901. —

	Lääni *Gouvernement*	Tukkien ylöshilaajia *Rouleurs de troncs d'arbre*		Raamisuhureja ja apureja *Conducteurs et manoeuvres*		Sirkkeli- ja katkaisusahureja *Scieurs des scies circulaires et à couper les bouts*		Kimpi- ja vannesahureja *Scieurs des scies à lattes et à ruban*		Koneenkäyttäjiä, liimmittäjiä *Mécaniciens, chauffeurs*		Viilaajia, terottajia, rasvaajia *Affûteurs, enduiseurs*		Puhtaanapito- ja kuormitustyöntekijöitä *Nettoyage, chargement*		Tukkivarastossa *Dans le hangar pour les billes*		Tukkien maallenostajia *Pour le repêchage des billes*		Sahan vieroisessa lautatarhassa *Dans l'entrepôt auprès de la scierie*	
	1	2		3		4		5		6		7		8		9		10		11	
1	Uudenmaan	2	64	3	11	3	35	2	64	3	80	3	37	2	42	3	01	3	18	3	01
2	Turun ja Porin..	2	29	3	23	3	20	2	36	3	75	3	42	2	28	2	46	3	46	2	98
3	Hämeen	2	02	2	53	2	36	2	65	3	11	3	05	2	15	2	41	2	62	2	67
4	Viipurin	2	64	3	34	3	14	3	—	3	36	3	66	2	38	3	—	3	38	3	18
5	Mikkelin	1	95	2	31	2	15	1	90	2	63	3	09	1	94	2	03	2	36	2	20
6	Kuopion	2	—	2	22	2	01	1	92	2	51	3	07	2	61	1	98	2	86	1	73
7	Vaasan	2	13	2	60	2	52	1	82	2	88	2	89	1	84	2	36	2	77	2	40
8	Oulun	2	76	3	33	3	01	2	60	3	78	4	—	2	44	3	04	3	68	2	87
9	Koko maa	**2**	**39**	**3**	—	**2**	**88**	**2**	**53**	**3**	**37**	**3**	**47**	**2**	**32**	**2**	**71**	**3**	**27**	**2**	**89**

Vuonna 1902. —

	Lääni *Gouvernement*	Tukkien ylöshilaajia *Rouleurs de troncs d'arbre*		Raamisahureja ja apureja *Conducteurs et manoeuvres*		Sirkkeli- ja katkaisusahureja *Scieurs des scies circulaires et à couper les bouts*		Kimpi- ja vannesahureja *Scieurs des scies à lattes et à ruban*		Koneenkäyttäjiä, liimmittäjiä *Mécaniciens, chauffeurs*		Viilaajia, terottajia, rasvaajia *Affûteurs, enduiseurs*		Puhtaanapito- ja kuormitustyöntekijöitä *Nettoyage, chargement*		Tukkivarastossa *Dans le hangar pour les billes*		Tukkien maallenostajia *Pour le repêchage des billes*		Sahan vieroisessii lautatarhassa *Dans l'entrepôt auprès de la scierie*	
	1	2		3		4		5		6		7		8		9		10		11	
1	Uudenmaan	2	36	2	98	3	09	2	70	3	72	3	18	2	12	2	88	3	76	2	96
2	Turun ja Porin ..	2	16	3	—	2	94	2	42	3	42	3	23	2	20	2	30	3	42	2	74
3	Hämeen	1	86	2	33	2	21	2	25	2	96	2	80	2	01	2	29	2	43	2	59
4	Viipurin	2	46	3	19	3	28	3	02	3	23	3	54	2	28	2	83	3	23	2	96
5	Mikkelin	1	64	2	11	1	87	1	71	2	43	2	78	1	71	1	82	2	36	2	15
6	Kuopion	1	98	2	29	2	10	1	66	2	45	3	29	2	23	1	96	2	86	1	67
7	Vaasan	2	16	2	64	2	55	1	95	2	94	3	04	1	70	2	35	2	94	2	33
8	Oulun	2	59	2	99	2	95	2	42	2	83	2	82	2	39	2	75	3	16	2	70
9	Koko maa	**2**	**24**	**2**	**85**	**2**	**82**	**2**	**54**	**3**	**11**	**3**	**14**	**2**	**20**	**2**	**53**	**3**	**13**	**2**	**73**

nen päiväpalkka.

moyen par jour.

Année 1901.

Katkaisurakennuksessa *Dans le hangar de la scie à couper les bouts*		Lastaustyöntekijöitä *Pour le chargement*		Karikkeiden polttajia *Pour le brûlage des déchets*		Kirvesmiehiä, seppiä y. m. *Charpentiers, forgerons etc.*		Miilulla *Fabrication du charbon de bois*		Puusepäntyöpajassa *Menuiserie*		Konepajassa *Atelier mécanique*		Höyläämössä *Rabotage*		Laitatarhassa *Dans l'entrepôt de bois*		Katkaisurakennuksessa *Dans le hangar de la scie à couper les bouts*		Lastaustyöntekijöitä *Pour le chargement*		Sekalaisia työntekijöitä *Divers*		Kaikkiaan työntekijöitä *Ensemble des ouvriers*		
12		13		14		15		16		17		18		19		20		21		22		23		24		
3	18	4	08	2	15	3	17	2	90	3	74	—	—	2	78	2	15	—	—	5	24	—	—	3	20	1
3	63	3	16	2	72	2	48	2	65	—	—	—	—	2	57	2	45	—	—	3	73	1	84	2	83	2
3	23	2	64	2	14	2	36	2	42	2	89	—	—	2	60	2	—	—	—	5	60	1	83	2	54	3
3	39	3	44	2	06	3	—	2	65	3	70	3	23	2	60	3	27	3	94	4	16	2	70	3	13	4
2	79	2	73	1	77	2	06	2	37	2	62	—	—	2	—	1	94	—	—	2	35	—	—	2	19	5
—	—	2	43	1	32	2	02	2	48	2	79	2	81	1	72	1	92	—	—	—	—	1	61	2	06	6
2	50	3	11	2	07	2	49	2	77	—	—	—	—	2	56	1	90	—	—	1	60	—	—	2	35	7
—	—	3	39	2	21	3	01	2	31	3	47	—	—	2	72	—	—	—	—	3	30	—	—	2	98	8
3	**34**	**3**	**25**	**1**	**78**	**2**	**70**	**2**	**60**	**3**	**63**	**3**	**10**	**2**	**55**	**2**	**94**	**3**	**94**	**3**	**88**	**2**	**22**	**2**	**87**	9

Année 1902.

Katkaisurakennuksessa *Dans le hangar de la scie à couper les bouts*		Lastaustyöntekijöitä *Pour le chargement*		Karikkeiden polttajia *Pour le brûlage des déchets*		Kirvesmiehiä, seppiä y. m. *Charpentiers, forgerons etc.*		Miilulla *Fabrication du charbon de bois*		Puusepäntyöpajassa *Menuiserie*		Konepajassa *Atelier mécanique*		Höyläämössä *Rabotage*		Laitatarhassa *Dans l'entrepôt de bois*		Katkaisurakennuksessa *Dans le hangar de la scie à couper les bouts*		Lastaustyöntekijöitä *Pour le chargement*		Sekalaisia työntekijöitä *Divers*		Kaikkiaan työntekijöitä *Ensemble des ouvriers*		
12		13		14		15		16		17		18		19		20		21		22		23		24		
3	12	4	13	1	61	2	87	2	94	4	01	—	—	2	67	2	60	—	—	4	28	—	—	3	13	1
4	03	3	13	2	28	2	39	2	65	—	—	—	—	2	33	2	65	2	27	4	57	1	77	2	71	2
4	19	2	42	1	60	2	44	2	08	1	98	2	82	2	24	2	—	—	—	2	70	1	76	2	35	3
3	55	3	32	1	94	2	96	2	86	3	47	3	42	2	67	3	54	3	93	3	88	2	81	3	04	4
2	—	2	53	1	72	1	74	2	50	2	55	—	—	2	14	1	78	—	—	2	12	1	39	1	99	5
1	50	2	50	1	36	2	07	2	05	2	42	2	55	1	79	—	—	—	—	2	70	1	59	2	05	6
2	80	3	72	2	11	2	47	3	79	—	—	—	—	2	65	1	51	—	—	1	58	1	81	2	37	7
—	—	3	24	2	09	2	81	2	49	—	—	—	—	2	67	2	02	—	—	2	68	2	42	2	76	8
3	**49**	**3**	**18**	**1**	**73**	**2**	**65**	**2**	**65**	**3**	**70**	**3**	**11**	**2**	**52**	**3**	**11**	**3**	**06**	**3**	**57**	**2**	**47**	**2**	**76**	9

Taulu 40 (jatk.) Keskimääräi-

Tab. 40 (suite). Salaire

Vuonna 1903. —

	Lääni *Gouvernement*	Tukkien ylöshilaajia *Rouleurs de troncs d'arbre*		Raunisahureja ja apureja *Conducteurs et manœuvres*		Sirkkeli- ja kutkaisusahureja *Scieurs des scies circulaires et à couper les bouts*		Kimpi- ja vannesahureja *Scieurs des scies à lattes et à ruban*		Koneenkäyttäjiä, linnmittäjiä *Mécaniciens, chauffeurs*		Viilaajia, terottajia, rasvuuja *Affûteurs, enduiseurs*		Puhtaanapito- ja kuormitustyöntekijöitä *Nettoyage, chargement*		Tukkivarastossa *Dans le hangar pour les billes*		Tukkien maallenostajia *Pour le repêchage des billes*		Sahan viereisessä lautatarhassa *Dans l'entrepôt auprès de la scierie*	
	1	2		3		4		5		6		7		8		9		10		11	
1	Uudenmaan	2	66	3	28	3	25	2	92	3	86	3	28	3	26	2	98	3	52	3	10
2	Turun ja Porin..	2	17	3	14	3	14	2	22	3	48	3	65	2	22	2	33	3	52	2	78
3	Hämeen	1	99	2	42	2	29	2	13	3	06	2	90	2	09	2	47	2	43	2	45
4	Viipurin	2	59	3	46	3	24	2	98	3	27	3	60	2	60	2	93	3	43	3	09
5	Mikkelin	1	76	2	22	2	04	2	01	2	24	2	82	1	97	1	86	2	16	2	16
6	Kuopion	1	93	2	09	2	06	1	69	2	41	2	75	1	93	1	78	2	17	1	74
7	Vaasan	2	14	2	57	2	61	1	81	2	92	2	96	1	82	2	67	3	21	2	48
8	Oulun	2	74	3	28	3	04	2	53	3	59	3	07	2	48	2	86	3	61	2	90
9	Koko maa	**2**	**37**	**3**	**01**	**2**	**94**	**2**	**47**	**3**	**24**	**3**	**28**	**2**	**45**	**2**	**64**	**3**	**26**	**2**	**84**

Vuonna 1904. —

	Lääni *Gouvernement*	Tukkien ylöshilaajia *Rouleurs de troncs d'arbre*		Raunisahureja ja apureja *Conducteurs et manœuvres*		Sirkkeli- ja kutkaisusahureja *Scieurs des scies circulaires et à couper les bouts*		Kimpi- ja vannesahureja *Scieurs des scies à lattes et à ruban*		Koneenkäyttäjiä, linnmittäjiä *Mécaniciens, chauffeurs*		Viilaajia, terottajia, rasvuuja *Affûteurs, enduiseurs*		Puhtaanapito- ja kuormitustyöntekijöitä *Nettoyage, chargement*		Tukkivarastossa *Dans le hangar pour les billes*		Tukkien maallenostajia *Pour le repêchage des billes*		Sahan viereisessä lautatarhassa *Dans l'entrepôt auprès de la scierie*	
	1	2		3		4		5		6		7		8		9		10		11	
1	Uudenmaan	2	58	3	26	3	29	3	09	3	96	3	40	2	53	2	98	3	63	3	23
2	Turun ja Porin ..	2	14	3	09	3	—	2	18	3	42	3	41	2	25	2	48	3	45	2	70
3	Hämeen	2	01	2	47	2	34	2	64	3	05	3	02	2	16	2	50	3	04	2	46
4	Viipurin	2	64	3	43	3	15	2	88	3	36	3	45	2	46	2	95	3	33	3	23
5	Mikkelin	1	94	2	34	2	24	1	93	2	43	2	55	2	02	2	03	2	46	2	43
6	Kuopion	1	98	2	24	2	18	2	42	2	50	2	90	2	07	2	04	2	32	2	24
7	Vaasan	2	01	2	60	2	64	1	93	2	99	2	87	2	08	2	36	2	93	2	37
8	Oulun	2	56	3	30	3	10	2	45	3	73	3	90	2	34	2	84	3	82	2	77
9	Koko maa	**2**	**34**	**3**	**03**	**2**	**90**	**2**	**53**	**3**	**29**	**3**	**32**	**2**	**33**	**2**	**67**	**3**	**33**	**2**	**88**

nen päiväpalkka.

moyen par jour.

Année 1903.

Kaikkiaan työntekijöitä *Ensemble des ouvriers*		Sekalaisia työntekijöitä *Divers*		Lastaustyöntekijöitä *Pour le chargement*		Katkaisurakennuksessa *Dans le hangar de la scie à couper les bouts*		Lautatarhassa *Dans l'entrepôt de bois*		Höyläämössä *Rabotage*		Puusepäntyöpajassa *Menuiserie*		Miilulla *Fabrication du charbon de bois*		Kirvesmiehiä, seppiä y. m. *Charpentiers, forgerons etc.*		Karikkeiden polttajia *Pour le brûlage des déchets*		Katkaisurakennuksessa *Dans le hangar de la scie à couper les bouts*		Lastaustyöntekijöitä *Pour le chargement*			
24		23		22		21		20		19		18		17		16		15		14		13		12		
3	33	2	70	4	30	—	—	2	44	3	04	—	—	4	07	2	91	3	13	2	24	4	44	3	07	1
2	76	2	44	5	06	—	—	2	13	2	63	—	—	2	—	2	50	2	67	2	12	3	14	3	79	2
2	40	2	05	2	95	—	—	—	—	2	42	2	46	2	07	2	27	2	24	1	56	2	63	3	19	3
3	17	3	20	3	90	3	98	3	38	2	69	3	41	4	20	2	67	2	97	2	71	3	55	3	86	4
2	08	1	25	2	24	—	—	2	12	2	27	—	—	2	73	1	93	1	87	1	59	2	44	2	28	5
1	96	1	37	—	—	—	—	—	—	1	89	—	—	—	—	1	46	2	17	1	10	2	75	—	—	6
2	40	2	74	1	67	—	—	1	61	2	74	—	—	—	—	1	93	2	65	1	43	3	10	2	74	7
2	95	—	—	3	13	4	08	2	31	3	—	—	—	—	—	2	93	2	92	2	12	3	41	3	76	8
2	**88**	**2**	**38**	**3**	**68**	**3**	**98**	**3**	**01**	**2**	**59**	**3**	**35**	**3**	**84**	**2**	**72**	**2**	**74**	**2**	**07**	**3**	**30**	**3**	**80**	9

Année 1904.

Kaikkiaan työntekijöitä *Ensemble des ouvriers*		Sekalaisia työntekijöitä *Divers*		Lastaustyöntekijöitä *Pour le chargement*		Katkaisurakennuksessa *Dans le hangar de la scie à couper les bouts*		Lautatarhassa *Dans l'entrepôt de bois*		Höyläämössä *Rabotage*		Puusepäntyöpajassa *Menuiserie*		Miilulla *Fabrication du charbon de bois*		Kirvesmiehiä, seppiä y. m. *Charpentiers, forgerons etc.*		Karikkeiden polttajia *Pour le brûlage des déchets*		Katkaisurakennuksessa *Dans le hangar de la scie à couper les bouts*		Lastaustyöntekijöitä *Pour le chargement*			
24		23		22		21		20		19		18		17		16		15		14		13		12		
3	31	3	64	4	35	—	—	3	02	2	70	—	—	3	88	2	36	2	93	2	23	5	12	3	14	1
2	76	2	12	6	23	—	—	2	75	2	67	—	—	—	—	2	67	2	54	2	33	3	36	3	51	2
2	44	2	05	2	93	—	—	2	39	2	14	2	40	1	66	2	84	2	38	1	64	2	56	2	61	3
3	18	2	68	3	90	4	26	3	80	2	62	3	50	2	95	3	21	3	05	2	04	3	92	3	62	4
2	21	1	47	2	83	—	—	2	41	1	95	—	—	1	92	2	46	1	97	1	55	2	86	—	—	5
2	20	1	14	2	40	—	—	—	—	2	11	2	11	—	—	2	09	2	28	1	58	2	30	—	—	6
2	36	2	25	1	53	—	—	2	28	2	41	—	—	2	30	2	08	2	51	2	02	2	04	2	86	7
2	90	3	80	2	82	—	—	2	62	2	56	—	—	—	—	2	94	3	02	2	12	3	17	—	—	8
2	**88**	**2**	**57**	**3**	**83**	**4**	**26**	**3**	**37**	**2**	**46**	**3**	**45**	**3**	**49**	**2**	**81**	**2**	**75**	**1**	**97**	**3**	**34**	**3**	**35**	9

Taulu 40 (jatk.). Keskimääräi-

Tab. 40 (suite). Salaire

Vuonna 1905. —

	Lääni *Gouvernement*	Tukkien ylöshilaajia *Rouleurs de troncs d'arbre*		Rautasahureja ja apureja *Conducteurs et manœuvres*		Sirkkeli- ja katkaisusahureja *Scieurs des scies circulaires et à couper les bouts*		Kimpi- ja vannesahureja *Scieurs des scies à lattes et à ruban*		Koneenkäyttäjiä, lämmittäjiä *Mécaniciens, chauffeurs*		Viilaajia, terottajia, rasvaajia *Affûteurs, enduiseurs*		Puhtaanapito- ja kuormitustyöntekijöitä *Nettoyage, chargement*		Tukkivarastossa *Dans le hangar pour les billes*		Tukkien maallenostajia *Pour le repêchage des billes*		Sahan vieraissessii lautatarhassa *Dans l'entrepôt auprès de la scierie*	
	1	2		3		4		5		6		7		8		9		10		11	
1	Uudenmaan	2	62	3	34	3	36	3	17	3	89	3	23	2	49	3	16	3	45	3	38
2	Turun ja Porin..	2	03	3	02	3	—	2	22	3	33	3	57	2	15	2	27	3	97	2	77
3	Hämeen..	1	96	2	37	2	35	2	36	3	28	2	93	2	05	2	41	2	42	2	65
4	Viipurin	2	65	3	48	3	26	2	67	3	43	3	44	2	37	2	93	3	47	3	10
5	Mikkelin	1	99	2	35	2	38	2	12	2	57	2	97	2	09	1	99	2	43	2	69
6	Kuopion	2	20	2	32	2	23	2	27	2	75	3	14	2	26	2	09	2	60	2	07
7	Vaasan	2	09	2	61	2	76	1	90	3	—	2	98	2	12	2	52	2	61	2	40
8	Oulun	2	63	3	30	3	09	2	84	3	81	3	78	2	29	2	88	4	05	2	78
9	Koko maa	**2**	**37**	**3**	—	**2**	**95**	**2**	**48**	**3**	**35**	**3**	**36**	**2**	**27**	**2**	**65**	**3**	**40**	**2**	**89**

Vuonna 1906. —

	Lääni *Gouvernement*	Tukkien ylöshilaajia *Rouleurs de troncs d'arbre*		Rautasahureja ja apureja *Conducteurs et manœuvres*		Sirkkeli- ja katkaisusahureja *Scieurs des scies circulaires et à couper les bouts*		Kimpi- ja vannesahureja *Scieurs des scies à lattes et à ruban*		Koneenkäyttäjiä, lämmittäjiä *Mécaniciens, chauffeurs*		Viilaajia, terottajia, rasvaajia *Affûteurs, enduiseurs*		Puhtaanapito- ja kuormitustyöntekijöitä *Nettoyage, chargement*		Tukkivarastossa *Dans le hangar pour les billes*		Tukkien maallenostajia *Pour le repêchage des billes*		Sahan vieraissessii lautatarhassa *Dans l'entrepôt auprès de la scierie*	
	1	2		3		4		5		6		7		8		9		10		11	
1	Uudenmaan	2	68	3	54	3	38	3	19	3	83	3	38	2	52	3	15	3	53	3	45
2	Turun ja Porin..	2	27	3	26	3	23	2	49	3	49	3	66	2	33	2	42	4	70	2	90
3	Hämeen	2	22	2	75	2	64	2	47	3	40	3	18	2	32	2	71	3	13	2	65
4	Viipurin	3	19	3	89	3	46	2	95	3	56	3	78	2	73	3	16	3	91	3	40
5	Mikkelin	2	31	2	83	2	39	2	72	2	86	3	17	2	33	2	70	2	74	2	68
6	Kuopion	2	23	2	38	2	35	2	51	2	59	2	93	2	37	2	32	2	73	2	41
7	Vaasan.....	2	46	3	19	2	94	2	03	3	08	3	12	2	18	2	82	2	77	2	66
8	Oulun	2	61	3	25	3	15	2	90	3	83	3	92	2	43	3	10	3	81	2	90
9	Koko maa	**2**	**65**	**3**	**30**	**3**	**10**	**2**	**70**	**3**	**44**	**3**	**53**	**2**	**47**	**2**	**88**	**3**	**65**	**3**	**08**

nen päiväpalkka.

moyen par jour.

Année 1905.

Kaikkiaan työntekijöitä *Ensemble des ouvriers*		Sekalaisia työntekijöitä *Divers*		Lastaustyöntekijöitä *Pour le chargement*		Katkaisurakennuksessa *Dans le hangar de la scie à couper les bouts*		Lautatarhassa *Dans l'entrepôt de bois*		Höyläämössä *Rabotage*		Konepajassa *Atelier mécanique*		Puusepäntyöpajassa *Menuiserie*		Miilulla *Fabrication du charbon de bois*		Kirvesmiehiä, seppiä y. m. *Charpentiers, forgerons etc.*		Karikkeiden polttajia *Pour le brûlage des déchets*		Lastaustyöntekijöitä *Pour le chargement*		Katkaisurakennuksessa *Dans le hangar de la scie à couper les bouts*		
24		23		22		21		20		19		18		17		16		15		14		13		12		
3	38	1	83	4	97	—	—	3	39	3	15	5	—	4	34	3	11	3	20	2	03	3	96	3	55	1
2	74	1	89	5	64	—	—	2	59	2	41	—	—	2	50	2	16	2	50	1	60	3	46	4	58	2
2	41	1	99	2	44	2	—	2	10	2	55	2	54	2	07	2	35	2	42	1	78	2	53	2	52	3
3	12	2	89	4	06	3	94	3	63	2	76	3	45	3	36	3	51	2	98	2	11	3	97	3	68	4
2	35	1	38	3	53	—	—	2	33	2	16	—	—	1	88	1	62	2	32	1	83	2	59	—	—	5
2	13	1	40	—	—	—	—	—	—	2	30	—	—	—	—	2	03	2	06	1	45	2	35	—	—	6
2	42	—	—	1	55	—	—	2	18	2	66	—	—	2	27	2	19	2	43	2	48	2	28	2	51	7
2	95	4	52	4	42	—	—	2	85	2	79	—	—	—	—	2	90	3	—	2	10	3	26	2	50	8
2	**87**	**2**	**61**	**3**	**90**	**3**	**79**	**3**	**27**	**2**	**69**	**3**	**50**	**3**	**59**	**2**	**69**	**2**	**77**	**1**	**80**	**3**	**34**	**3**	**57**	9

Année 1906.

Kaikkiaan työntekijöitä *Ensemble des ouvriers*		Sekalaisia työntekijöitä *Divers*		Lastaustyöntekijöitä *Pour le chargement*		Katkaisurakennuksessa *Dans le hangar de la scie à couper les bouts*		Lautatarhassa *Dans l'entrepôt de bois*		Höyläämössä *Rabotage*		Konepajassa *Atelier mécanique*		Puusepäntyöpajassa *Menuiserie*		Miilulla *Fabrication du charbon de bois*		Kirvesmiehiä, seppiä y. m. *Charpentiers, forgerons etc.*		Karikkeiden polttajia *Pour le brûlage des déchets*		Lastaustyöntekijöitä *Pour le chargement*		Katkaisurakennuksessa *Dans le hangar de la scie à couper les bouts*		
24		23		22		21		20		19		18		17		16		15		14		13		12		
3	45	—	—	4	45	4	53	3	28	3	01	—	—	4	78	2	83	3	18	1	96	4	24	3	40	1
2	94	2	05	7	46	—	—	2	86	2	54	—	—	2	49	2	76	2	65	2	99	3	88	4	80	2
2	63	2	03	3	68	—	—	—	—	2	66	2	40	1	53	3	48	2	51	2	08	2	83	3	29	3
3	50	3	60	4	92	5	30	4	81	2	88	3	52	3	32	2	91	3	23	2	62	4	46	3	71	4
2	61	1	96	2	80	—	—	2	51	1	94	—	—	—	—	2	43	2	32	2	22	3	34	2	22	5
2	23	1	46	—	—	—	—	—	—	2	52	—	—	—	—	2	10	2	47	1	46	2	60	—	—	6
2	62	—	—	1	66	—	—	2	22	3	33	—	—	2	90	2	23	2	89	2	38	2	28	—	—	7
3	04	4	20	2	94	—	—	2	37	2	66	—	—	—	—	3	01	3	14	2	42	3	38	—	—	8
3	**09**	**2**	**52**	**4**	**52**	**5**	**03**	**4**	**—**	**2**	**79**	**3**	**50**	**3**	**98**	**2**	**89**	**2**	**96**	**2**	**13**	**3**	**63**	**3**	**59**	9

Taulu 40 (jatk.). Keskimääräi-

Tab. 40 (suite). *Salaire*

Vuonna 1907. —

	Lääni *Gouvernement*	Tukkien ylöshilaajia *Rouleurs de troncs d'arbre*		Raamisahureja ja apureja *Conducteurs et manœuvres*		Sirkkeli- ja katkaisusahureja *Scieurs des scies circulaires et à couper les bouts*		Kimpi- ja vannesahureja *Scieurs des scies à lattes et à ruban*		Koneenkäyttäjiä, lämmittäjiä *Mécaniciens, chauffeurs*		Viilaajia, terottajia, rasvaajia *Affûteurs, enduiseurs*		Puhtaanapito- ja kuormitustyöntekijöitä *Nettoyage, chargement*		Tukkivarastossa *Dans le hangar pour les billes*		Tukkien maallenostajia *Pour le repêchage des billes*		Sahan vieressä lautatarhassa *Dans l'entrepôt auprès de la scierie*	
	1	2		3		4		5		6		7		8		9		10		11	
1	Uudenmaan	3	—	3	89	4	07	3	40	4	18	3	78	2	85	3	50	4	03	3	62
2	Turun ja Porin..	2	56	3	54	3	59	2	63	3	79	3	90	2	48	2	62	3	93	3	04
3	Hämeen	2	39	2	71	2	82	2	67	3	71	3	46	2	49	2	85	3	51	2	78
4	Viipurin	3	46	4	37	3	94	3	79	3	86	3	88	3	04	3	57	4	28	3	78
5	Mikkelin	2	44	2	91	2	90	2	47	2	92	3	41	2	54	2	72	3	37	3	—
6	Kuopion	2	36	2	57	2	47	2	44	2	82	3	34	2	70	2	36	2	90	2	43
7	Vaasan	2	70	3	63	3	19	2	42	3	33	3	32	2	39	2	87	3	07	2	60
8	Oulun	2	90	3	69	3	35	3	33	3	94	4	10	2	55	3	30	4	13	3	06
9	Koko maa	**2**	**93**	**3**	**64**	**3**	**45**	**3**	**04**	**3**	**68**	**3**	**77**	**2**	**73**	**3**	**10**	**3**	**92**	**3**	**27**

Vuonna 1908. —

	Lääni *Gouvernement*	Tukkien ylöshilaajia *Rouleurs de troncs d'arbre*		Raamisahureja ja apureja *Conducteurs et manœuvres*		Sirkkeli- ja katkaisusahureja *Scieurs des scies circulaires et à couper les bouts*		Kimpi- ja vannesahureja *Scieurs des scies à lattes et à ruban*		Koneenkäyttäjiä, lämmittäjiä *Mécaniciens, chauffeurs*		Viilaajia, terottajia, rasvaajia *Affûteurs, enduiseurs*		Puhtaanapito- ja kuormitustyöntekijöitä *Nettoyage, chargement*		Tukkivarastossa *Dans le hangar pour les billes*		Tukkien maallenostajia *Pour le repêchage des billes*		Sahan vieressä lautatarhassa *Dans l'entrepôt auprès de la scierie*	
	1	2		3		4		5		6		7		8		9		10		11	
1	Uudenmaan.....	2	95	3	86	3	98	3	29	4	33	3	97	2	73	3	62	4	45	3	57
2	Turun ja Porin..	2	69	3	72	3	61	2	68	3	98	3	94	2	62	2	83	3	60	3	06
3	Hämeen	2	60	3	24	2	96	2	92	3	67	3	51	2	48	2	97	3	33	3	04
4	Viipurin	3	69	4	43	4	07	3	83	3	99	4	—	3	10	3	50	4	31	3	75
5	Mikkelin	2	56	3	21	3	—	2	70	3	01	3	68	2	67	2	78	3	38	3	36
6	Kuopion	2	40	2	53	2	53	2	42	3	—	3	31	2	67	2	50	3	84	2	26
7	Vaasan	2	80	3	81	3	33	2	55	3	64	3	70	2	54	3	32	3	63	2	81
8	Oulun	3	07	3	54	3	44	3	27	3	99	3	95	2	64	3	35	4	26	3	08
9	Koko maa	**3**	**05**	**3**	**72**	**3**	**51**	**3**	**08**	**3**	**82**	**3**	**84**	**2**	**79**	**3**	**20**	**3**	**91**	**3**	**28**

nen päiväpalkka.

moyen par jour.

Année 1907.

Kaikkiaan työntekijöitä *Ensemble des ouvriers*		Sekalaisia työntekijöitä *Divers*		Lastaustyöntekijöitä *Pour le chargement*		Katkaisurakennuksessa *Dans le hangar de la scie à couper les bouts*		Lauttatarhassa *Dans l'entrepôt de bois*		Höyläämössä *Rabotage*		Konepajassa *Atelier mécanique*		Puusepäntyöpajassa *Menuiserie*		Milloilla *Fabrication du charbon de bois*		Kirvesmiehiä, seppiä y. m. *Charpentiers, forgerons etc.*		Karikkeiden polttajia *Pour le brûlage des déchets*		Lastaustyöntekijöitä *Pour le chargement*		Katkaisurakennuksessa *Dans le hangar de la scie à couper les bouts*		
24		23		22		21		20		19		18		17		16		15		14		13		12		
3	79	—	—	6	32	4	96	3	44	3	56	—	—	5	19	2	74	3	55	2	44	4	64	3	05	1
3	12	2	42	6	25	—	—	3	35	2	93	—	—	—	—	2	85	2	99	2	69	4	11	5	05	2
2	88	2	83	3	66	—	—	4	28	2	88	2	68	2	81	2	34	2	68	2	—	3	05	2	92	3
3	89	3	43	6	45	5	20	4	72	2	73	4	09	3	37	3	21	3	82	3	09	4	93	3	86	4
2	90	1	80	3	48	—	—	2	77	2	85	—	—	—	—	2	36	2	83	2	44	4	44	—	—	5
2	44	1	60	—	—	—	—	—	—	2	44	—	—	—	—	2	32	2	43	1	58	2	84	1	59	6
2	81	2	88	1	80	—	—	2	32	3	29	—	—	2	86	2	39	3	11	1	47	2	64	3	30	7
3	27	3	18	3	09	—	—	3	08	2	88	—	—	—	—	3	30	3	55	2	82	3	66	—	—	8
3	**36**	**2**	**90**	**5**	**76**	**5**	**14**	**4**	**09**	**2**	**93**	**4**	**07**	**4**	**70**	**3**	**09**	**3**	**31**	**2**	**30**	**4**	**02**	**4**	**44**	9

Année 1908.

Kaikkiaan työntekijöitä *Ensemble des ouvriers*		Sekalaisia työntekijöitä *Divers*		Lastaustyöntekijöitä *Pour le chargement*		Katkaisurakennuksessa *Dans le hangar de la scie à couper les bouts*		Lauttatarhassa *Dans l'entrepôt de bois*		Höyläämössä *Rabotage*		Konepajassa *Atelier mécanique*		Puusepäntyöpajassa *Menuiserie*		Milloilla *Fabrication du charbon de bois*		Kirvesmiehiä, seppiä y. m. *Charpentiers, forgerons etc.*		Karikkeiden polttajia *Pour le brûlage des déchets*		Lastaustyöntekijöitä *Pour le chargement*		Katkaisurakennuksessa *Dans le hangar de la scie à couper les bouts*		
24		23		22		21		20		19		18		17		16		15		14		13		12		
3	85	—	—	5	20	4	82	3	17	3	70	—	—	5	05	3	49	3	57	2	59	4	23	3	22	1
3	28	2	68	8	63	—	—	3	49	3	11	—	—	3	—	2	92	3	01	4	55	6	11	3	85	2
2	97	2	80	3	95	—	—	—	—	3	51	3	38	2	16	2	32	2	81	1	98	3	04	3	70	3
4	07	3	64	6	21	5	76	5	31	2	86	4	20	3	25	3	48	3	82	2	48	5	24	4	24	4
3	09	1	60	3	96	—	—	2	91	2	52	—	—	—	—	2	56	3	08	2	23	4	56	—	—	5
2	46	1	61	—	—	—	—	—	—	2	48	—	—	—	—	2	09	2	62	1	60	2	86	2	66	6
3	—	—	—	1	88	—	—	2	28	3	72	—	—	2	75	2	55	3	22	1	53	2	89	3	11	7
3	30	3	79	3	50	—	—	2	57	2	84	—	—	—	—	3	28	3	68	2	74	3	50	—	—	8
3	**49**	**2**	**98**	**5**	**77**	**5**	**52**	**4**	**39**	**3**	**22**	**4**	**19**	**4**	**54**	**3**	**12**	**3**	**47**	**2**	**24**	**4**	**33**	**4**	**07**	9

Taulu 40 (jatk.) Keskimääräi-

Tab. 40 (suite). ***Salaire***

Vuonna 1909. —

	Lääni *Gouvernement*	Tukkien ylöshilaajia *Rouleurs de troncs d'arbre*		Rannisahureja ja apureja *Conducteurs et manœuvres*		Sirkkeli- ja katkaisusahureja *Scieurs des scies circulaires et à couper les bouts*		Kimpi- ja vannesahureja *Scieurs des scies à lattes et à ruban*		Koneenkäyttäjiä, lämmittäjiä *Mécaniciens, chauffeurs*		Viilaajia, terottajia, rasvaajia *Affûteurs, enduiseurs*		Puhtaanapito- ja kuormitustyöntekijöitä *Nettoyage, chargement*		Tukkivarastossa *Dans le hangar pour les billes*		Tukkien maalle nostajia *Pour le repêchage des billes*		Suhun vierisissä luutatarhassa *Dans l'entrepôt auprès de la scierie*	
	1	2		3		4		5		6		7		8		9		10		11	
1	Uudenmaan	3	—	3	87	4	06	3	31	4	37	3	90	2	61	3	52	4	72	3	64
2	Turun ja Porin..	2	58	3	66	3	59	2	55	3	93	4	05	2	58	2	34	4	24	3	02
3	Hämeen	2	66	3	16	3	07	2	85	3	77	3	53	2	75	2	93	3	08	3	05
4	Viipurin	3	87	4	49	4	12	3	66	4	—	4	19	3	19	3	66	4	58	4	08
5	Mikkelin	2	54	3	31	3	32	3	07	3	50	4	02	2	58	3	08	3	74	3	38
6	Kuopion	2	67	2	59	2	73	2	80	2	97	3	43	2	81	2	87	3	49	2	34
7	Vaasan	2	74	3	39	3	23	2	79	3	47	3	30	2	58	3	22	3	32	2	84
8	Oulun	2	97	3	45	3	33	3	30	3	98	4	11	2	77	3	44	4	83	3	23
9	Koko maa	**3**	**10**	**3**	**66**	**3**	**54**	**3**	**08**	**3**	**85**	**3**	**94**	**2**	**82**	**3**	**14**	**4**	**24**	**3**	**37**

Vuonna 1910. —

	Lääni *Gouvernement*	Tukkien ylöshilaajia *Rouleurs de troncs d'arbre*		Rannisahureja ja apureja *Conducteurs et manœuvres*		Sirkkeli- ja katkaisusahureja *Scieurs des scies circulaires et à couper les bouts*		Kimpi- ja vannesahureja *Scieurs des scies à lattes et à ruban*		Koneenkäyttäjiä, lämmittäjiä *Mécaniciens, chauffeurs*		Viilaajia, terottajia, rasvaajia *Affûteurs, enduiseurs*		Puhtaanapito- ja kuormitustyöntekijöitä *Nettoyage, chargement*		Tukkivarastossa *Dans le hangar pour les billes*		Tukkien maalle nostajia *Pour le repêchage des billes*		Suhun vierisissä luutatarhassa *Dans l'entrepôt auprès de la scierie*	
	1	2		3		4		5		6		7		8		9		10		11	
1	Uudenmaan	3	47	3	81	4	51	3	34	4	40	4	21	2	84	3	49	4	49	4	14
2	Turun ja Porin..	2	68	3	72	3	79	2	76	4	31	4	07	2	67	2	74	3	96	3	07
3	Hämeen	2	63	4	04	3	12	3	30	3	88	3	34	2	69	3	16	3	94	3	07
4	Viipurin	3	92	4	79	4	38	3	69	4	27	4	06	3	20	3	61	4	32	3	98
5	Mikkelin	2	65	3	38	3	27	3	20	3	46	4	15	2	54	2	97	4	23	2	96
6	Kuopion	2	63	2	68	2	72	2	86	3	16	3	65	2	61	2	99	2	96	2	26
7	Vaasan	2	92	3	34	3	35	2	90	3	76	3	58	2	88	3	46	3	12	3	16
8	Oulun	2	90	3	54	3	50	3	19	4	36	4	23	2	81	3	59	5	26	3	14
9	Koko maa	**3**	**22**	**3**	**91**	**3**	**76**	**3**	**17**	**4**	**10**	**3**	**99**	**2**	**89**	**3**	**36**	**4**	**21**	**3**	**49**

nen päiväpalkka.

moyen par jour.

Année 1909.

Kaikkiaan työntekijöitä *Ensemble des ouvriers*		Sekalaisia työntekijöitä *Divers*		Lastaustyöntekijöitä *Pour le chargement*		Katkaisurakennuksessa *Dans le hangar de la scie à couper les bouts*		Lautatarhassa *Dans l'entrepôt de bois*		Höyläämössä *Rabotage*		Konepajassa *Atelier mécanique*		Puusepäntyöpajassa *Menuiserie*		Millulla *Fabrication du charbon de bois*		Kirvesmiehiä, seppiä y. m. *Charpentiers, forgerons etc.*		Karikkeiden polttajia *Pour le brûlage des déchets*		Katkaisurakennuksessa *Dans le hangar de la scie à couper les bouts*		Lastaustyöntekijöitä *Pour le chargement*			
24		23		22		21		20		19		18		17		16		15		14		12		13		
3	87	2	25	5	96	5	82	3	37	3	48	—	—	5	02	—	—	3	78	2	—	3	44	4	67	1
3	09	2	75	7	37	—	—	3	47	3	02	—	—	3	10	3	70	2	93	1	97	3	11	3	60	2
2	95	2	41	3	24	—	—	2	93	2	80	3	22	1	79	3	42	2	93	1	97	2	79	3	10	3
4	11	3	77	5	91	5	40	5	33	3	01	4	72	3	24	3	25	3	51	2	48	4	24	4	91	4
3	35	—	—	5	55	—	—	3	50	2	92	—	—	—	—	2	97	3	50	2	03	—	—	3	85	5
2	61	1	72	2	44	—	—	2	98	2	28	—	—	2	50	1	18	2	81	1	58	1	64	3	14	6
2	91	2	26	1	68	—	—	1	86	3	46	—	—	2	61	2	17	3	07	1	78	3	20	2	78	7
3	34	3	73	4	36	—	—	3	69	2	90	—	—	—	—	3	37	3	40	2	64	—	—	3	60	8
3	**46**	**2**	**96**	**5**	**54**	**5**	**55**	**4**	**29**	**3**	**01**	**4**	**70**	**4**	**51**	**3**	**17**	**3**	**40**	**2**	**05**	**3**	**83**	**3**	**86**	9

Année 1910.

Kaikkiaan työntekijöitä *Ensemble des ouvriers*		Sekalaisia työntekijöitä *Divers*		Lastaustyöntekijöitä *Pour le chargement*		Katkaisurakennuksessa *Dans le hangar de la scie à couper les bouts*		Lautatarhassa *Dans l'entrepôt de bois*		Höyläämössä *Rabotage*		Konepajassa *Atelier mécanique*		Puusepäntyöpajassa *Menuiserie*		Millulla *Fabrication du charbon de bois*		Kirvesmiehiä, seppiä y. m. *Charpentiers, forgerons etc.*		Karikkeiden polttajia *Pour le brûlage des déchets*		Katkaisurakennuksessa *Dans le hangar de la scie à couper les bouts*		Lastaustyöntekijöitä *Pour le chargement*			
24		23		22		21		20		19		18		17		16		15		14		12		13		
4	06	3	29	6	04	5	75	3	20	3	—	—	—	4	90	3	10	3	94	2	01	3	39	4	42	1
3	20	3	29	8	27	—	—	3	68	2	91	—	—	3	—	2	58	3	16	2	62	3	02	3	56	2
3	17	2	90	3	74	4	28	2	88	2	96	3	53	3	07	3	58	3	30	1	97	3	05	3	31	3
4	08	3	94	5	95	6	11	5	20	3	08	4	88	3	24	3	08	3	66	2	63	4	10	4	89	4
3	24	—	—	4	96	—	—	3	49	2	60	—	—	—	—	2	20	3	07	2	16	—	—	3	81	5
2	58	1	59	2	49	—	—	2	44	2	14	—	—	2	83	2	61	2	65	1	59	—	—	3	10	6
3	12	2	70	1	85	—	—	2	33	3	75	—	—	3	—	2	29	3	08	2	14	3	30	3	—	7
3	36	3	09	3	45	—	—	2	92	3	02	—	—	—	—	3	21	3	52	2	67	—	—	3	80	8
3	**55**	**3**	**27**	**5**	**23**	**5**	**86**	**3**	**65**	**2**	**99**	**4**	**87**	**4**	**52**	**3**	**02**	**3**	**46**	**2**	**01**	**3**	**92**	**3**	**96**	9

Taulu 40 (jatk.). Keskimääräi-

Tab. 40 (suite). Salaire

Vuonna 1911. —

	Lääni *Gouvernement*	Tukkien ylöshilaajia *Routeurs de troncs d'arbre*		Raamisahureja ja apureja *Conducteurs et manœuvres*		Sirkkeli- ja katkaisusahureja *Sciеurs des scies circulaires et à couper les bouts*		Kimpi- ja vannesahureja *Sciеurs des scies à lattes et à ruban*		Koneenkäyttäjiä, lämmittäjiä *Mécaniciens, chauffeurs*		Viilaajia, terottajia, rusvaajia *Affûteurs, enduiseurs*		Puhtaanapito- ja kuormitustyöntekijöitä *Nettoyage, chargement*		Tukkivarastossa *Dans le hangar pour les billes*		Tukkien maalle nostajia *Pour le repêchage des billes*		Suhan vieressässä lautatarhassa *Dans l'entrepôt auprès de la scierie*	
	1	2		3		4		5		6		7		8		9		10		11	
1	Uudenmaan	3	17	4	21	4	34	3	47	4	41	4	14	2	98	3	62	4	78	3	91
2	Turun ja Porin..	2	63	3	75	3	86	2	98	4	55	4	36	2	67	2	78	4	49	3	18
3	Hämeen	2	88	3	58	3	19	2	85	3	96	3	79	3	07	3	27	3	44	3	37
4	Viipurin	4	—	4	97	4	23	3	64	4	27	4	10	3	31	3	56	4	54	4	02
5	Mikkelin	2	74	3	07	3	48	3	32	3	60	4	52	2	63	3	51	3	42	2	81
6	Kuopion	2	50	2	56	2	59	2	61	3	04	3	53	2	44	2	40	3	18	2	68
7	Vaasan	2	96	3	29	3	44	2	75	3	90	3	64	2	96	3	38	4	28	3	21
8	Oulun	2	83	3	66	3	60	3	27	4	16	4	14	2	68	3	71	5	43	3	31
9	Koko maa	**3**	**29**	**4**	—	**3**	**81**	**3**	**22**	**4**	**15**	**4**	**07**	**2**	**97**	**3**	**41**	**4**	**59**	**3**	**60**

Vuonna 1912. —

	Lääni *Gouvernement*	Tukkien ylöshilaajia *Routeurs de troncs d'arbre*		Raamisahureja ja apureja *Conducteurs et manœuvres*		Sirkkeli- ja katkaisusahureja *Sciеurs des scies circulaires et à couper les bouts*		Kimpi- ja vannesahureja *Sciеurs des scies à lattes et à ruban*		Koneenkäyttäjiä, lämmittäjiä *Mécaniciens, chauffeurs*		Viilaajia, terottajia, rusvaajia *Affûteurs, enduiseurs*		Puhtaanapito- ja kuormitustyöntekijöitä *Nettoyage, chargement*		Tukkivarastossa *Dans le hangar pour les billes*		Tukkien maalle nostajia *Pour le repêchage des billes*		Suhan vieressässä lautatarhassa *Dans l'entrepôt auprès de la scierie*	
	1	2		3		4		5		6		7		8		9		10		11	
1	Uudenmaan	3	19	4	20	4	37	3	39	4	45	4	15	3	04	3	58	4	82	3	94
2	Turun ja Porin ..	2	84	4	12	4	13	3	05	4	80	4	58	2	76	2	88	4	34	3	22
3	Hämeen	3	18	3	67	3	38	3	20	3	93	3	72	2	96	3	36	3	40	3	19
4	Viipurin	4	25	5	07	4	74	3	90	4	35	4	17	3	55	3	90	5	24	4	26
5	Mikkelin	3	20	3	42	3	60	3	31	3	24	5	41	2	99	3	45	4	84	2	51
6	Kuopion	2	47	2	52	2	59	2	65	3	04	3	37	2	28	2	54	3	08	2	60
7	Vaasan	2	78	3	49	3	66	2	81	3	99	3	60	2	86	3	44	4	60	3	13
8	Oulun	2	90	3	66	3	54	3	29	4	28	4	18	2	75	3	64	5	22	3	28
9	Koko maa	**3**	**44**	**4**	**10**	**3**	**98**	**3**	**36**	**4**	**24**	**4**	**13**	**3**	**08**	**3**	**52**	**4**	**72**	**3**	**63**

nen päiväpalkka.

moyen par jour.

Année 1911.

Kaikkiaan työntekijöitä *Ensemble des ouvriers*		Sekalaisia työntekijöitä *Divers*		Lastaustyöntekijöitä *Pour le chargement*		Katkaisurakennuksessa *Dans le hangar de la scie à couper les bouts*		Lautatarhassa *Dans l'entrepôt de bois*		Höyläämössä *Rabotage*		Konepajassa *Atelier mécanique*		Puusepäntyöpajassa *Menuiserie*		Milloilla *Fabrication du charbon de bois*		Kirvesmiehiä, seppiä y. m. *Charpentiers, forgerons etc.*		Karikkeiden polttajia *Pour le brûlage des déchets*		Katkaisurakennuksessa *Dans le hangar de la scie à couper les bouts*		Lastaustyöntekijöitä *Pour le chargement*			
24		23		22		21		20		19		18		17		16		15		14		13		12		
4	08	3	55	5	70	—	—	4	88	3	46	—	—	5	73	3	18	3	89	2	25	4	58	5	55	1
3	30	—	—	5	39	3	08	3	10	2	91	—	—	—	—	2	45	3	27	3	93	3	92	3	—	2
3	27	2	88	3	49	3	40	3	62	3	47	4	08	2	64	4	17	3	20	2	18	3	07	2	99	3
4	09	3	59	5	79	5	71	4	74	3	91	4	46	3	32	3	86	2	96	2	62	4	96	4	45	4
3	16	2	32	4	10	—	—	3	16	2	84	—	—	—	—	1	79	2	80	1	60	3	69	—	—	5
2	44	1	76	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	40	2	66	1	56	3	11	1	74	6
2	16	2	73	2	06	—	—	1	94	3	57	—	—	2	68	2	81	3	11	2	17	3	07	4	49	7
3	47	3	80	4	21	—	—	3	69	2	90	—	—	—	—	3	50	3	57	2	67	3	98	6	01	8
3	**64**	**3**	**20**	**5**	**01**	**5**	**28**	**3**	**86**	**3**	**47**	**4**	**46**	**5**	—	**3**	**24**	**3**	**66**	**1**	**98**	**4**	**08**	**4**	**26**	9

Année 1912.

Kaikkiaan työntekijöitä *Ensemble des ouvriers*		Sekalaisia työntekijöitä *Divers*		Lastaustyöntekijöitä *Pour le chargement*		Katkaisurakennuksessa *Dans le hangar de la scie à couper les bouts*		Lautatarhassa *Dans l'entrepôt de bois*		Höyläämössä *Rabotage*		Konepajassa *Atelier mécanique*		Puusepäntyöpajassa *Menuiserie*		Milloilla *Fabrication du charbon de bois*		Kirvesmiehiä, seppiä y. m. *Charpentiers, forgerons etc.*		Karikkeiden polttajia *Pour le brûlage des déchets*		Katkaisurakennuksessa *Dans le hangar de la scie à couper les bouts*		Lastaustyöntekijöitä *Pour le chargement*			
24		23		22		21		20		19		18		17		16		15		14		13		12		
4	07	2	72	6	42	5	78	3	83	3	49	—	—	5	60	—	—	3	61	2	24	4	72	3	69	1
3	42	—	—	7	73	—	—	3	82	3	48	—	—	—	—	2	56	3	35	3	63	3	99	3	13	2
3	28	2	84	3	76	—	—	3	93	3	14	3	67	2	94	3	34	3	41	1	90	3	34	2	92	3
4	24	3	50	6	06	5	94	4	62	4	05	4	47	3	55	3	89	3	54	3	12	5	18	4	33	4
3	43	—	—	4	83	—	—	3	88	2	50	—	—	—	—	1	87	2	71	1	73	3	97	—	—	5
2	50	1	71	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	43	2	60	1	68	3	24	1	82	6
3	22	—	—	2	21	—	—	3	85	3	20	—	—	3	02	3	05	3	12	1	96	2	97	4	43	7
3	47	3	70	—	—	—	—	3	50	3	20	—	—	—	—	3	41	3	74	2	75	3	93	4	53	8
3	**72**	**3**	**15**	**5**	**84**	**5**	**89**	**4**	**10**	**3**	**37**	**4**	**43**	**4**	**86**	**3**	**33**	**3**	**51**	**2**	**22**	**4**	**22**	**4**	**03**	9

Taulu 41. Tuntipalkka.

Tab. 41. Paye par heure.

Ammatti. *Métier.*	Työntekijöitä, joiden tuntipalkka on *Nombre d'ouvriers recevant par heure une paye de*							Työntekijöitä yhteensä *Total des ouvriers*
	alle 20 p. *au-dessous de 20 c.*	20—29 p. *20—29 c.*	30—39 p. *30—39 c.*	40—49 p. *40—49 c.*	50—59 p. *50—59 c.*	60—69 p. *60—69 c.*	70—79 p. *70—79 c.*	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Miespuolisia työntekijöitä.								
Tukkivarastopaikka:								
Tukinnostajia	2	13	33	6	—	—	—	**54**
Tukinlajittelijoita	—	15	82	14	1	—	—	**112**
Apureja	12	25	40	11	4	—	—	**92**
Yhteensä	**14**	**53**	**155**	**31**	**5**	—	—	**258**
Saha:								
Työntekijöitä sahassa:								
Raamisahureja	—	4	26	13	2	—	—	**45**
Apulaisraamisahureja	3	6	28	4	1	—	—	**42**
Yhteensä	**3**	**10**	**54**	**17**	**3**		—	**87**
Työntekijöitä reunaussirkkelissä:								
Reunaussahureja	—	4	13	11	7	—	—	**35**
Apulaisreunaajia	1	5	11	1	—	—	—	**18**
Yhteensä	**1**	**9**	**24**	**12**	**7**	—	—	**53**
Työntekijöitä katkaisusirkkelissä:								
Tarkastussahureja	—	5	23	3	1	—	—	**32**
Rimankatkaisijoita	—	19	24	4	3	1	—	**51**
Apureja	7	24	70	6	4	—	—	**111**
Yhteensä	**7**	**48**	**117**	**13**	**8**	**1**	—	**194**
Työntekijöitä kimpisahassa:								
Halkaisijoita	—	1	5	7	1	—	—	**14**
Reunaajia	—	1	6	1	—	—	—	**8**
Katkaisijoita	—	—	8	—	—	—	—	**8**
Apureja	—	23	31	6	9	—	—	**69**
Yhteensä	—	**25**	**50**	**14**	**10**	—	—	**99**
Sahanasettajia ja apulaisia:								
Sahanasettajia	—	1	2	3	4	—	—	**10**
Sahanterottajia	—	3	—	2	—	—	—	**5**
Yhteensä	—	**4**	**2**	**5**	**4**	—	—	**15**

Taulu 41 (jatk.) Tuntipalkka.

Tab. 41 (suite). Paye par heure.

Ammatti. *Métier.*	Työntekijöitä, joiden tuntipalkka on *Nombre d'ouvriers recevant par heure une paye de*							Työntekijöitä yhteensä *Total des ouvriers*
	alle 20 p. *au-dessous de 20 c.*	20—29 p. *20—29 c.*	30—39 p. *30—39 c.*	40—49 p. *40—49 c.*	50—59 p. *50—59 c.*	60—69 p. *60—69 c.*	70—79 p. *70—79 c.*	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Työntekijöitä kone- ja tulihuoneessa:								
Koneenkäyttäjiä	—	8	15	10	2	—	—	**35**
Lämmittäjiä	1	5	17	2	—	—	—	**25**
Yhteensä	**1**	**13**	**32**	**12**	**2**	—	—	**60**
Puhtaanapitotyöntekijöitä:								
Sahanpurun kärrääjiä ja lakaisijoita	**5**	**5**	**27**	**1**	—	—	—	**38**
Lautatarhatyöntekijöitä:								
Vaunuun lastaajia	—	28	53	33	11	—	—	**125**
Vaunukärrääjiä	1	16	47	5	—	—	—	**69**
Vaunusta purkajia	—	3	3	2	—	—	—	**8**
Pinoojia	2	10	27	7	11	—	—	**57**
Tarkistajia	—	1	24	57	21	—	—	**103**
Merkkaajia	31	36	1	—	—	1	—	**69**
Proomuun lastaajia	—	4	9	20	1	—	—	**34**
Sekalaisia työntekijöitä	18	103	250	124	152	—	22	**669**
Yhteensä	**52**	**201**	**414**	**248**	**196**	**1**	**22**	**1,134**
Työntekijöitä höyläämössä:								
Höylääjiä	—	3	6	9	3	1	—	**22**
Apureja	2	4	6	2	—	—	—	**14**
Yhteensä	**2**	**7**	**12**	**11**	**3**	**1**	—	**36**
Työntekijöitä korjauspajassa:								
Metallityönt. (seppiä, levyseppiä y.m.)	—	6	31	31	27	—	—	**95**
Puutyönt. (puuseppiä ja kirvesmieh.)	3	10	26	26	1	—	—	**66**
Yhteensä	**3**	**16**	**57**	**57**	**28**	—	—	**161**
Muita työntekijöitä	**4**	**31**	**54**	**18**	**1**	**1**	—	**109**
Naispuolisia työntekijöitä.								
Tukkivarastopaikka:								
Tukinnostajia	—	6	—	—	—	—	—	**6**
Apureja	—	5	—	—	—	—	—	**5**
Yhteensä	—	**11**	—	—	—	—	—	**11**

Taulu 41 (jatk.) Tuntipalkka.

Tab. 41 (suite). ***Paye par heure.***

Ammatti. *Métier.*	Työntekijöitä, joiden tuntipalkka on *Nombre d'ouvriers recevant par heure une paye de*							Työntekijöitä yhteensä *Total des ouvriers*
	alle 20 p. *au-dessous de 20 c.*	20—29 p. *20—29 c.*	30—39 p. *30—39 c.*	40—49 p. *40—49 c.*	50—59 p. *50—59 c.*	60—69 p. *60—69 c.*	70—79 p. *70—79 c.*	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Saha:								
Työntekijöitä sahassa:								
Apulaisraamisahureja	—	2	—	—	—	—	—	2
Työntekijöitä reunaussirkkelissä:								
Apulaisreunaajia	1	10	1	—	—	—	—	12
Työntekijöitä katkaisusirkkelissä:								
Tarkastussahureja	3	5	1	—	—	—	—	9
Rimankatkaisijoita	—	1	2	—	—	—	—	3
Apureja	12	30	4	1	—	—	—	47
Yhteensä	**15**	**36**	**7**	**1**	—	—	—	**59**
Työntekijöitä kimpisahassa:								
Reunaajia	—	1	—	—	—	—	—	1
Apureja	53	38	1	—	—	—	—	92
Yhteensä	**53**	**39**	**1**	—	—	—	—	**93**
Puhtaanapitotyöntekijöitä:								
Sahanpurun kärrääjiä ja lakaisijoita	**12**	**37**	**1**	—	—	—	—	**50**
Lautatarhatyöntekijöitä:								
Vaunuun lastaajia	—	4	—	—	—	—	—	4
Vaunukärrääjiä	1	1	—	—	—	—	—	2
Pinoojia	7	3	—	—	—	—	—	10
Merkkaajia	4	1	—	—	—	—	—	5
Proomuun lastaajia	6	13	1	—	—	—	—	20
Sekalaisia työntekijöitä	28	53	—	—	—	—	—	81
Yhteensä	**46**	**75**	**1**	—	—	—	—	**122**
Työntekijöitä höyläämössä:								
Apureja	**1**	**2**	—	—	—	—	—	**3**
Muita työntekijöitä	—	**24**	**2**	—	—	—	—	**26**
Yhteensä miespuolisia työntekijöitä	92	422	998	439	267	4	22	**2,244**
Yhteensä naispuolisia työntekijöitä	128	236	13	1	—	—	—	**378**
Kaiken kaikkiaan	**220**	**658**	**1,011**	**440**	**267**	**4**	**22**	**2,622**